

**INSTITUTUL NAȚIONAL AL JUSTIȚIEI
NATIONAL INSTITUTE OF JUSTICE**

COOPERARE JURIDICĂ INTERNAȚIONALĂ

**50 DE TRATATE INTERNAȚIONALE LA CARE
REPUBLICA MOLDOVA ESTE PARTE**

CHIȘINĂU * 2018

COOPERARE JURIDICĂ INTERNĂȚIONALĂ

50 DE TRATATE INTERNAȚIONALE LA CARE
REPUBLICA MOLDOVA ESTE PARTE

CHIȘINĂU * 2018

CZU 341.24
C 70

Culegerea a fost realizată în cadrul Institutului Național al Justiției

Coordonatorii ediției:

Mihai Poalelungi, doctor habilitat în drept, conferențiar universitar, formator INJ,
Președintele Curții Constituționale

Diana Sârcu-Scobioală, doctor habilitat în drept, conferențiar universitar, Director INJ

Dan Sîrbu, magistrul în drept, judecător

Lucrarea a fost aprobată de:

Institutul Național al Justiției

Curtea Supremă de Justiție

Senatul ULIM

Consiliul Facultății de drept a USM

Lector – **Gheorghe Budeanu**

Descrierea CIP A Camerei Naționale a Cărții

Cooperare juridică internațională: 50 de tratate internaționale la care Republica Moldova este parte / Inst. Naț. al Justiției, Curtea Supremă de Justiție, Senatul ULIM; coord.: Mihai Poalelungi [et al.]. – Chișinău: S. n., 2018 („Tipografia-Sirius”). – 796 p.

1000 ex.

ISBN 978-9975-57-255-2.

341.24

C 70

CUPRINS

Preliminarii	7
 Capitolul I. Tratatе universale	
1. Convenția privind procedura civilă, 1 martie 1954	11
2. Convenția privind obținerea pensiei de întreținere în străinătate, 20 iunie 1956	21
3. Convenția pentru recunoașterea și executarea sentințelor arbitrale străine, 10 iunie 1958	28
4. Convenția privind notificarea și comunicarea în străinătate a actelor judiciare și extrajudiciare în materie civilă sau comercială, 15 noiembrie 1965	34
5. Convenția ONU contra traficului ilicit de stupefiante și substanțe psihotrope, 20 decembrie 1988	43
6. Convenția internațională privind suprimarea finanțării terorismului, 9 decembrie 1999	73
7. Protocolul facultativ la Convenția cu privire la drepturile copilului, referitor la vânzarea de copii, prostituția copiilor și pornografia infantilă, 15 noiembrie 2000	87
8. Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate, 15 noiembrie 2000	95
9. Protocolul privind prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane, în special al femeilor și copiilor, adițional la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate, 15 noiembrie 2000	127
10. Protocolul împotriva traficului ilegal de migranți pe calea terestră, a aerului și pe mare, adițional la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate, 15 noiembrie 2000	138
11. Convenția internațională privind suprimarea actelor de terorism nuclear, 13 aprilie 2005	152
 Capitolul II. Tratatе regionale	
12. Convenția europeană de extrădare, 13 decembrie 1957	167
13. Protocolul adițional la Convenția europeană de extrădare, 15 octombrie 1975	178

14. Protocolul II adițional la Convenția europeană de extrădare, 17 martie 1978	182
15. Convenția europeană de asistență judiciară în materie penală, 20 aprilie 1959	186
16. Protocolul adițional la Convenția europeană de asistență judiciară în materie penală, 17 martie 1978	197
17. Protocolul II adițional la Convenția europeană de asistență judiciară în materie penală, 8 noiembrie 2001	201
18. Convenția europeană în domeniul informației cu privire la dreptul străin, 7 iunie 1968	220
19. Protocolul adițional la Convenția europeană în domeniul informației cu privire la dreptul străin, 15 martie 1978	227
20. Convenția europeană privind valoarea internațională a hotărârilor repressive, 28 mai 1970	231
21. Convenția europeană privind transferul de proceduri în materie penală, 15 mai 1972	254
22. Convenția europeană pentru reprimarea terorismului, 27 ianuarie 1977	270
23. Convenția europeană asupra transferării persoanelor condamnate, 21 martie 1983	276
24. Protocolul adițional la Convenția europeană asupra transferării persoanelor condamnate, 18 decembrie 1997	286
25. Convenția privind spălarea banilor, depistarea, sechestrarea și confiscarea veniturilor provenite din activitatea infracțională, 8 noiembrie 1990	290
26. Convenția cu privire la asistența juridică și raporturile juridice în materie civilă, familială și penală, 22 ianuarie 1993	309
27. Protocolul la Convenția privind asistența juridică și raporturile juridice în materie civilă, familială și penală, 28 martie 1997	336
28. Convenția cu privire la transmiterea persoanelor suferinde de boli psihice pentru tratament forțat, 28 martie 1997	343
29. Convenția penală privind corupția, 27 ianuarie 1999	348
30. Protocolul adițional la Convenția penală privind corupția, 15 mai 2003	364
31. Convenția civilă privind corupția, 4 noiembrie 1999	369
32. Convenția Consiliului Europei privind criminalitatea informatică, 23 noiembrie 2001	377
33. Protocolul adițional la Convenția Consiliului Europei privind criminalitatea informatică, referitor la incriminarea actelor de natură rasistă și xenofobă comise prin intermediul sistemelor informaticice, 28 ianuarie 2003	407

34. Convenția Consiliului Europei privind prevenirea terorismului, 16 mai 2005	415
35. Protocolul adițional la Convenția Consiliului Europei privind prevenirea terorismului, 22 octombrie 2015	431
36. Convenția Consiliului Europei privind lupta împotriva traficului de ființe umane, 16 mai 2005	437
37. Convenția Consiliului Europei privind spălarea banilor, depistarea, sechestrarea și confiscarea veniturilor provenite din activitatea infrațională și finanțarea terorismului, 16 mai 2005	460
38. Convenția Consiliului Europei pentru protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și a abuzurilor sexuale, 25 octombrie 2007	491
39. Convenția Consiliului Europei cu privire la contrafacerea produselor medicale și infracțiunile similare care amenință sănătatea publică, 28 octombrie 2011	516

Capitolul III. Tratatе bilaterale

40. Tratat între URSS și Republica Populară Ungară privind acordarea asistenței juridice în materie civilă, familială și penală, și Protocolul la acesta, Tratat pus în aplicare prin succesiune în raporturi între Republica Moldova și Republica Ungaria, 15 iulie 1958	537
41. Tratat între URSS și Republica Socialistă Cehoslovacă privind asistența juridică și raporturile juridice în materie civilă, familială și penală, Tratat pus în aplicare prin succesiune în raporturi între Republica Moldova și Republica Cehă, 12 august 1982	566
42. Tratat între Republica Moldova și Republica Lituania cu privire la asistența juridică și la raporturile juridice în materie civilă, familială și penală, 9 februarie 1993	596
43. Tratat între Republica Moldova și Federația Rusă cu privire la asistența juridică și raporturile juridice în materie civilă, familială și penală, 25 februarie 1993	620
44. Tratat între Republica Moldova și Republica Letonia cu privire la asistența juridică și la raporturile juridice în materie civilă, familială și penală, 14 aprilie 1993	644
45. Tratat între Republica Moldova și Ucraina privind asistența juridică și relațiile juridice în materie civilă și penală, 13 decembrie 1993	668
46. Acord între Republica Moldova și Republica Turcia cu privire la asistența juridică în materie civilă, comercială și penală, 22 mai 1996	702
47. Tratat între Republica Moldova și România privind asistența juridică în materie civilă și penală, 6 iulie 1996	715

48. Tratat între Republica Moldova și Republica Azerbaidjan cu privire la asistența juridică și raporturile juridice în materie civilă, familială și penală, 26 octombrie 2004 747
49. Acord de cooperare între Republica Moldova și Eurojust, 10 iunie 2014 778
50. Tratat între Republica Moldova și Republica Belarus cu privire la transferul persoanelor condamnate la privațiune de libertate pentru continuarea executării pedepsei, 24 septembrie 2014..... 788

PRELIMINARII

La nivelul actual de dezvoltare a societății contemporane, colaborarea internațională în diverse domenii între statele suverane și egale în drepturi devine o realitate incontestabilă, impusă de necesități obiective. Republica Moldova nu este în afara acestor preocupări și procese, dimpotrivă – pe parcursul anilor, a reușit să-și creeze o anumită imagine pe plan internațional, devenind membră a numeroase organizații internaționale. În același timp, odată cu deschiderea frontierelor, proces amplificat de fenomenul globalizării, statul nostru se confruntă cu provocări precum migrația masivă, securitatea și lupta contra delicvenței internaționale, ceea ce îl obligă să adopte mecanisme juridice care să-i permită acțiuni extrateritoriale în exercitarea jurisdicției, cu respectarea suveranității statelor, a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Interesată să-și armonizeze legislația și modul de înfăptuire a justiției cu standardele europene, Republica Moldova și-a proiectat clar vectorul spre integrare europeană, exprimându-și consimțământul de a fi parte la instrumentele internaționale în materia asistenței juridice internaționale. Acest fapt a sporit consolidarea politicii sale de dezvoltare a relațiilor de colaborare cu toate țările lumii, de promovare a unui climat de pace și securitate, de reprimare a oricăror forme de criminalitate și fraudă a legii. Contribuția practicii noastre convenționale la practica generală în materia asistenței juridice reflectă și subliniază încă o dată dorința Republicii Moldova de a-și dezvolta progresiv relațiile de colaborare juridică cu alte state în scopul apărării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Totodată, posibilitățile de cooperare în domeniul asistenței juridice internaționale s-au diversificat: au apărut noi inițiative de coordonare la nivel european a problematicii transfrontaliere, iar construcția comunitară s-a îmbogățit cu noi instituții, precum EUROJUST, care contribuie la îmbunătățirea cooperării între autoritățile competente ale statelor membre, în special prin facilitarea examinării solicitărilor de asistență juridică reciprocă la nivel european și a cererilor de extrădare.

Prin urmare, dat fiind faptul că asistența juridică internațională reprezintă un sistem de proceduri organizațional-juridice apărute în cadrul relațiilor internaționale, prin intermediul căruia se realizează colaborarea dintre state în domeniul acordării asistenței juridice reciproce în relațiile civile, familiei, sociale sau penale, susceptibile să afecteze interesele persoanelor fizice sau juridice – resortisanți ai unui stat contractant aflați pe teritoriul altui stat, instituția reclamă profesioniști calificați, deoarece realizarea cu succes a solicitărilor de asistență va determina, în ultimă instanță, prestața, imaginea și gradul culturii juridice în statul nostru.

Noțiunea de asistență juridică internațională îmbracă două accepțiuni: una mai restrânsă – asistență juridică cu caracter judiciar, acordată de către organele judiciare din diferite state în cursul procesului judiciar, manifestată prin efectuarea sau trimiterea actelor procedurale necesare în cadrul aceluși proces, și alta mai largă – orice asistență juridică oferită. De aici și apare deseori o terminologie diferită: asistență judiciară, pentru prima accepție, și asistență juridică, pentru cea de a doua.

Dificultatea cotidiană cu care se confruntă funcționarii instituțiilor responsabile de prestarea asistenței constă în lărgirea cercului solicitanților și destinatarilor cooperării juridice internaționale: tot mai multe tratate internaționale autorizează persoanele fizice și juridice să reclame direct în state străine asistență juridică. Mai mult, criminalitatea internațională capătă o amploare tot mai mare, ceea ce solicită o cooperare juridică internațională în materie penală mai productivă, ca mijloc eficient pentru combaterea acestui fenomen. Statele lumii, inclusiv Republica Moldova, sunt chemate să colaboreze constructiv pentru a preveni și combate formele de criminalitate, în conformitate cu legislația lor internă și folosind mecanismele internaționale cu scop de a culege informațiile necesare instituțiilor abilitate și guvernelor pentru prevenirea și eliminarea acestor infracțiuni, cu urmărirea și extrădarea persoanelor care le-au comis.

Cele 50 de tratate internaționale la care Republica Moldova este parte incluse în volumul dat cuprind aspecte civile – acte de procedură, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești, acte de stare civilă, materie succesorală, obținerea pensiei alimentare, încuviințarea adopției, precum și aspecte penale – acte de procedură, transferul persoanelor condamnate, extrădarea, transferul de proceduri penale, recunoașterea și executarea hotărârilor penale străine etc. Fiecare aspect evocă fundamentul juridic potrivit căruia se realizează asistența, modul de legătură între autoritățile responsabile, limba de comunicare, conținutul, forma cererii de solicitare a asistenței și procedura propriu-zisă de examinare a solicitărilor.

În acest context, avem convingerea că prezenta culegere va răspunde necesităților judecătorilor și procurorilor în procesul realizării cooperării juridice internaționale a Republicii Moldova cu statele semnatare.

Coordonatorii culegerii

Capitolul I
TRATATE UNIVERSALE

1. CONVENȚIA PRIVIND PROCEDURA CIVILĂ

Semnată la: Haga, 1 martie 1954.

Ratificată prin: Hotărârea Parlamentului RM nr.1136-XII din 04.08.92.

În vigoare pentru RM: din 3 noiembrie 1993.

Statele semnatare ale prezentei Convenții,

Dorind să aducă Convenției din 17 iulie 1905, privind procedura civilă, îmbunătățirile rezultate din experiență,

Au hotărât să încheie o nouă Convenție în acest scop și au convenit asupra următoarelor dispoziții:

I. Comunicarea de acte judiciare și extrajudiciare

Articolul 1

În materie civilă sau comercială, notificările de acte destinate persoanelor, care se află în străinătate, se vor face în statele contractante la cererea consulului statului solicitant, adresată autorității, care va fi desemnată de statul solicitat. Cererea, conținând indicarea autorității de la care emană actul transmis, numele și calitatea părților, adresa destinatarului, natura actului respectiv, trebuie să fie redactată în limba autorității solicitate. Această autoritate va trimite consulului actul probator al notificării sau al împrejurării, care a împiedicat-o să satisfacă cererea.

Toate dificultățile, care se vor ivi cu prilejul cererii consulului, vor fi reglementate pe cale diplomatică.

Fiecare Stat Contractant poate să declare, printr-o comunicare adresată celorlalte State Contractante, că înțelege ca cererea de notificare care urmează să se efectueze pe teritoriul său, conținând mențiunile indicate în alineatul 1, să-i fie adresată pe cale diplomatică.

Dispozițiile de mai sus nu interzic ca două State Contractante să cadă de acord pentru a admite comunicarea directă între autoritățile lor competente.

Articolul 2

Notificarea se va face prin grija autorității competente conform legilor statului solicitat. Această autoritate, în afara cazurilor prevăzute în articolul 3, se va putea mângini să efectueze notificarea prin remiterea actului destinatarului care îl acceptă de bună voie.

Articolul 3

Cererea va fi însoțită de actul care urmează a fi notificat în dublu exemplar.

Dacă actul care urmează să fie notificat este redactat fie în limba autorității solicitate, fie în limba convenită între cele două state interesate, sau dacă este însoțit de o traducere în una din aceste limbi, autoritatea solicitată, în cazul în care preferința îi va fi exprimată în cerere, va face să se notifice actul în forma prevăzută în legislația sa internă privind efectuarea notificărilor similare, sau într-o formă specială, cu condiția ca ea să nu contravină acestei legislații. Dacă o asemenea preferință nu a fost exprimată, autoritatea solicitată va căuta mai întâi să efectueze remiterea în condițiile prevăzute în articolul 2.

În lipsa unei înțelegeri contrare, traducerea, prevăzută în alineatul precedent, va fi certificată pentru conformitate de către agentul diplomatic sau consular al statului solicitant sau de către un traducător autorizat de statul solicitant.

Articolul 4

Executarea notificării, prevăzute de articolele 1, 2 și 3, nu va putea fi refuzată decât dacă statul, pe teritoriul căruia ar trebui să fie făcută, o apreciază ca fiind de natură să aducă atingere suveranității sau securității sale.

Articolul 5

Proba notificării se va face fie printr-o dovadă dată și legalizată a destinatarului, fie printr-o atestare a autorității statului solicitat, constatând faptul, forma și data notificării.

Dovada sau atestarea trebuie să se consemneze pe una din copiile actului de notificat sau să fie anexat acestuia.

Articolul 6

Prevederile articolelor anterioare nu se opun:

1. facultății de a adresa actele direct, prin poștă, celor interesați care se află în străinătate;
2. facultății, pentru cei interesați, de a face să se efectueze notificări direct, prin grija funcționarilor ministeriali sau a altor funcționari competenți din țara de reședință;
3. facultății, pentru fiecare stat, de a face să se efectueze direct, prin grija agenților săi diplomați sau consulari, notificările destinate persoanelor care se află în străinătate.

În fiecare din aceste cazuri, facultatea prevăzută nu există decât dacă este admisă de Convențiile intervenite între statele interesate sau dacă, în lipsa Convențiilor,

statul, pe teritoriul căruia notificarea trebuie făcută, nu se opune. Acest stat nu se va putea opune dacă, în cazurile prevăzute la alineatul 1 nr. 3, actul trebuie să fie notificat fără constrângerea unui resortisant al statului solicitant.

Articolul 7

Notificările nu vor putea da loc rambursării taxelor sau cheltuielilor indiferent de natura lor.

Totuși, în lipsa unei înțelegeri contrare, statul solicitat va avea dreptul să ceară statului solicitant rambursarea cheltuielilor ocazionate de intervenția unui funcționar ministerial sau prin folosirea unei forme speciale în cazurile prevăzute de articolul 3.

II. Comisii rogatorii

Articolul 8

În materie civilă sau comercială, autoritatea judiciară a unui Stat Contractant va putea, conform dispozițiilor legislației sale, să se adreseze, prin comisie rogatorie, autorității competente a unui alt Stat Contractant pentru a-i cere să facă, în cadrul competenței sale, fie un act de cercetare, fie alte acte judiciare.

Articolul 9

Comisiile rogatorii vor fi transmise de consulul statului solicitant autorității care va fi desemnată de statul solicitat. Această autoritate va trimite consulului actul datoritor al executării comisiei rogatorii sau va indica motivele care împiedică executarea.

Toate dificultățile, care se vor ridica cu ocazia acestei transmiteri, vor fi reglementate pe cale diplomatică.

Fiecare Stat Contractant poate să declare printr-o comunicare adresată celorlalte State Contractante, că înțelege, că toate comisiile rogatorii, care urmează să se execute pe teritoriul său, să-i fie transmise pe cale diplomatică.

Dispozițiile precedente nu se opun ca două State Contractante să cadă de acord pentru a admite transmiterea directă de comisii rogatorii între autoritățile lor competente.

Articolul 10

Dacă nu se comunică altfel, comisia rogatorie trebuie să fie redactată fie în limba autorității solicitate, fie în limba convenită între cele două state interesate, sau ea trebuie să fie însoțită de o traducere făcută în una din aceste limbi și certificată pentru conformitate de către un agent diplomatic sau consular al statului solicitant, sau de către un traducător autorizat de către statul solicitat.

Articolul 11

Autoritatea judiciară căreia îi este adresată comisia rogatorie va fi obligată să o efectueze, folosindu-se de aceleași mijloace de constrângere ca și pentru executarea unei comisii rogatorii a autorităților statului solicitat, sau pentru satisfacerea unei cereri făcute în acest scop de către o parte interesată. Aceste mijloace de constrângere nu sunt folosite în mod necesar, dacă este vorba de înfățișarea părților în cauză.

Autoritatea solicitantă va fi, dacă ea cere, informată asupra datei și locului unde se va proceda la luarea măsurii solicitate, cu scopul ca partea interesată să fie în stare să o asiste.

Executarea comisiei rogatorii nu va putea fi refuzată decât:

1. dacă autenticitatea documentului nu este stabilită;
2. dacă, în statul solicitat, executarea comisiei rogatorii nu cade în sarcina puterii judiciare;
3. dacă statul, pe teritoriul căruia executarea urmează să aibă loc, consideră că aceasta este de natură să-i afecteze suveranitatea sau securitatea.

Articolul 12

În caz de necompetență a autorității solicitate, comisia rogatorie va fi transmisă, din oficiu, autorității judiciare competente a aceluiași stat, în conformitate cu legislația acestui stat.

Articolul 13

În toate cazurile în care comisia rogatorie nu este executată de către autoritatea solicitată, aceasta va informa imediat autoritatea solicitantă, indicând, în cazul articolului 11, motivele pentru care executarea comisiei rogatorii a fost refuzată și, în cazul articolului 12, autoritatea la care comisia rogatorie a fost transmisă.

Articolul 14

Autoritatea judiciară care procedează la executarea unei comisii rogatorii va aplica legea țării sale în ceea ce privește formele de îndeplinit.

Totuși, se va lua în considerare, la cererea autorității solicitante, urmarea unei proceduri speciale, cu condiția ca aceasta să nu contravină legislației statului solicitat.

Articolul 15

Dispozițiile articolelor precedente nu exclud facultatea, pentru fiecare stat, de a executa direct, prin agenții săi diplomatici sau consulari, comisiile rogatorii, dacă

Convențiile intervenite între statele interesate admit sau dacă statul, pe teritoriul căruia comisia rogatorie trebuie executată, nu se opune.

Articolul 16

Executarea comisiilor rogatorii nu va putea da loc rambursării taxelor sau cheltuielilor, indiferent de natura lor.

Totuși, dacă nu s-a convenit altfel, statul solicitat va avea dreptul să ceară statului solicitant rambursarea indemnizațiilor plătite martorilor sau experților, ca și a cheltuielilor ocazionate de intervenția unui funcționar ministerial, devenită necesară pentru că martorii nu s-au înfățișat voluntar sau a cheltuielilor rezultate din eventuala aplicare a art. 14, alin. 2.

III. *Cautio judicatum solvi*

Articolul 17

Nici un fel de cauțiune sau depozit, oricare ar fi denumirea lor, nu pot fi impuse fie datorită calității lor de străin, fie din lipsa domiciliului sau a reședinței în țara respectivă, naționalilor unuia din statele contractante, având domiciliul în unul din aceste state, care vor fi solicitanți sau intervenienți în fața tribunalelor unui alt Stat Contractant.

Aceași regulă se aplică cauțiunii, care va fi cerută de solicitanți sau intervenienți, pentru a garanta cheltuielile judiciare.

Convențiile, prin care Statele Contractante ar fi stipulat pentru resortisanții lor dispensa pentru *cautio judicatum solvi* sau de plata cheltuielilor judiciare fără condiția domiciliului, vor continua să se aplice.

Articolul 18

Hotărârile referitoare la cheltuielile judiciare, pronunțate în unul din Statele Contractante împotriva solicitantului sau intervenientului scutit de cauțiune, de depozit sau plata în virtutea fie a articolului 17, alineatul 1 și 2, fie a legii statului unde acțiunea este intentată, vor fi, în urma unei cereri făcute pe cale diplomatică, investite cu formula executorie gratuită de către autoritatea competentă, în fiecare dintre celelalte State Contractante.

Aceași regulă se aplică hotărârilor judiciare prin care suma cheltuielilor procesului se fixează ulterior.

Dispozițiile precedente nu se opun ca două State Contractante să cadă de acord, a permite ca cererea de executare să fie de asemenea făcută direct de către partea interesată.

Articolul 19

Hotărârile referitoare la cheltuieli vor fi declarate executorii fără a asculta părțile, dar sub rezerva recursului ulterior al părții condamnate, în conformitate cu legislația țării unde executarea se efectuează.

Autoritatea competentă să hotărască asupra cererii de executare se va limita să examineze:

1. dacă, conform legii țării unde condamnarea a fost pronunțată, expedierea hotărârii întrunește condițiile necesare pentru a fi autentică;
2. dacă, conform aceleiași legi, hotărârea este investită cu putere de lucru judecat;
3. dacă dispozitivul hotărârii este redactat fie în limba autorității solicitate, fie în limba convenită între cele două state interesate, sau dacă este însoțit de o traducere făcută în una din aceste limbi și, dacă nu s-a convenit altfel, certificată pentru conformitate de către un agent diplomatic sau consular al statului solicitant sau de către un traducător autorizat al statului solicitat.

Pentru satisfacerea condițiilor prevăzute în alineatul 2, numărul 1 și 2, va fi suficientă fie o declarație a autorității competente al statului solicitant care să constate că hotărârea are putere de lucru judecat, fie prezentarea de acte legalizate în formă convenită de natură să stabilească că hotărârea are putere de lucru judecat. Competența autorităților sus-menționate va fi, dacă nu s-a convenit altfel, certificată de către cel mai înalt funcționar în administrația justiției în statul solicitant. Declarația și certificatul sus-arătate trebuie să fie redactate sau traduse conform regulii cuprinse în alineatul 2, numărul 3.

Autoritatea competentă să hotărască asupra cererii de *exequatur* va evalua, dacă partea cere în același timp, suma cheltuielilor de atestare, traducere și legalizare prevăzute în alineatul 2 numărul 3. Aceste cheltuieli vor fi considerate ca și cheltuieli judiciare.

IV. Asistența judiciară gratuită

Articolul 20

În materie civilă și comercială, resortisanții fiecărei Părți Contractante vor beneficia, în toate celelalte State Contractante, de asistență judiciară gratuită ca și proprii naționali, conformându-se legislației statului în care asistența judiciară gratuită este solicitată.

În statele, în care există asistență judiciară în materie administrativă, dispozițiile din alineatul precedent se aplică în egală măsură afacerilor, aduse în fața tribunalelor competente în această materie.

Articolul 21

În toate cazurile, certificatul sau declarația de paupertate trebuie să fie înmănată sau primită de către autoritățile de reședință obișnuită a străinului sau, în lipsa acestora, de către autoritățile reședinței sale actuale. În cazul în care aceste autorități nu ar aparține unui Stat Contractant și nu ar primi sau nu ar elibera certificate sau declarații de această natură, va fi suficient un certificat sau o declarație eliberate, sau primite, de către un agent diplomatic sau consular al țării căreia îi aparține străinul.

Dacă solicitantul nu își are reședința în țara în care cererea este formulată, certificatul sau declarația de paupertate va fi legalizată în mod gratuit de către un agent diplomatic sau consular al țării în care documentul trebuie să fie eliberat.

Articolul 22

Autoritatea competentă să elibereze certificatul sau să primească declarația de paupertate, va putea lua informații asupra situației materiale a solicitantului de la autoritățile altor State Contractante.

Autoritatea, împuternicită să hotărască asupra cererii de asistență judiciară gratuită, în limitele atribuțiilor sale, își păstrează dreptul de a controla certificatele, declarațiile și informațiile care-i sunt furnizate și, pentru a se edifica pe deplin, poate cere informații complementare.

Articolul 23

Atunci când pauperul se află într-o țară, alta decât aceea în care asistența judiciară gratuită trebuie să fie cerută, cererea sa pentru obținere de asistență judiciară, însoțită de certificate, declarații de paupertate și, dacă este cazul, de alte acte justificative utile cercetării cererii, va putea fi transmisă, de către consulul țării sale, autorității competente să hotărască asupra cererii în cauză sau autorității desemnate de către statul unde cererea trebuie să fie cercetată.

Dispozițiile care se conțin în articolul 9 alineatele 2, 3 și 4 și în articolele 10 și 12 de mai sus privind comisiile rogatorii, sunt aplicabile la transmiterea cererilor pentru obținerea asistenței judiciare gratuite și a anexelor lor.

Articolul 24

Dacă beneficiul asistenței judiciare a fost acordat unui resortisant al unui Stat Contractant, notificările, oricare ar fi forma lor, relative la procesul său și care vor fi făcute într-unul din aceste state, nu vor da naștere nici unei rambursări de cheltuieli de către statul solicitant statului solicitat.

Aceași soluție se va aplica și în ceea ce privește comisiile rogatorii, excepție făcând indemnizațiile plătite experților.

V. Eliberarea gratuită a extraselor actelor de stare civilă

Articolul 25

Resortisanții lipsiți de mijloace materiale ai unuia dintre Statele Contractante vor putea, în aceleași condiții ca și naționali, solicita eliberarea gratuită a extraselor actelor de stare civilă. Actele necesare căsătoriei lor vor fi legalizate fără cheltuieli de către agenții diplomatici sau consulari ai Statelor Contractante.

VI. Constrângerea corporală

Articolul 26

Constrângerea corporală fie ca mijloc de executare, fie ca simplă măsură conservatoare, nu va putea fi aplicată, în materie civilă sau comercială, străinilor aparținând unui Stat Contractant în cazul în care ea nu va fi aplicabilă propriilor resortisanți. Un fapt care poate fi invocat de către un resortisant domiciliat în țară, pentru a obține înlăturarea constrângerii corporale, urmează să producă același efect în favoarea resortisantului unui Stat Contractant, chiar dacă acest fapt s-a produs în străinătate.

VII. Dispoziții finale

Articolul 27

Prezenta Convenție este deschisă semnării statelor reprezentante la cea de-a VII-a sesiune a Conferinței de Drept Internațional Privat.

Ea va fi ratificată și instrumentele de ratificare vor fi depuse la Ministerul Afacerilor Externe al Olandei.

Cu ocazia fiecărei depuneri de instrumente de ratificare se va întocmi un proces-verbal, din care o copie, certificată conform, va fi transmisă pe cale diplomatică fiecărui stat semnatar.

Articolul 28

Prezenta Convenție va intra în vigoare în șaizeci de zile, începând de la depunerea celui de-al patrulea instrument de ratificare prevăzut de articolul 27, alineatul 2.

Pentru fiecare stat semnatar, care va ratifica ulterior, Convenția va intra în vigoare în a șaizecea zi, începând de la data depunerii instrumentului său de ratificare.

Articolul 29

Prezenta Convenție va înlocui, în raporturile dintre statele care au ratificat-o, Convenția privind procedura civilă semnată la Haga la 17 iulie 1905.

Articolul 30

Prezenta Convenție se aplică deplin drept teritoriilor metropolitane ale Statelor Contractante.

Dacă un Stat Contractant va manifesta dorința să o pună în vigoare în toate celelalte teritorii sau în acele teritorii ale căror relații internaționale sunt asigurate prin el, acesta își va notifica intenția în acest sens printr-un act care va fi depus la Ministerul Afacerilor Externe al Olandei. Acesta va transmite, pe cale diplomatică, o copie, certificată conform, fiecărui Stat Contractant.

Convenția va intra în vigoare în raporturile dintre statele, care nu vor ridica obiecții în 6 luni de la această comunicare, și teritoriul sau teritoriile ale căror relații internaționale sunt asigurate de către statul în cauză și pentru care s-a făcut notificarea.

Articolul 31

Orice stat, nereprezentat la cea de-a VII-a sesiune a Conferinței, este admis să adere la prezenta Convenție, cu condiția că un stat sau mai multe state care au ratificat Convenția să nu se opună într-un termen de șase luni de la data comunicării făcută de către Guvernul olandez, asupra acestei aderări. Aderarea se va face în condițiile prevăzute de articolul 27, alineatul 2.

Este de la sine înțeles că aderările nu vor putea avea loc decât după intrarea în vigoare a prezentei Convenții, în virtutea articolului 28, alineatul 1.

Articolul 32

Fiecare Stat Contractant, semnând sau ratificând prezenta Convenție sau aderând la ea, poate să-și rezerve dreptul de a limita aplicarea articolului 17 naționalilor Statelor Contractante, având reședința lor obișnuită pe teritoriul său.

Statul, care va face uz de facultatea prevăzută de alineatul precedent, nu va putea pretinde aplicarea articolului 17 de către celelalte State Contractante decât în favoarea naționalilor săi, care își au reședința obișnuită pe teritoriul Statului Contractant în fața tribunalelor la care ei sunt solicitanți sau intervenienți.

Articolul 33

Prezenta Convenție va avea o durată de 5 ani, începând de la data menționată în articolul 28, alineatul 1 al acestei Convenții.

Acest termen va începe să curgă de la această dată, chiar și pentru statele care au ratificat-o sau au aderat la ea ulterior.

Convenția va fi reînnoită în mod tacit din cinci în cinci ani, dacă nu va fi denunțată. Denunțarea va trebui notificată Ministerului Afacerilor Externe al Olandei,

cu cel puțin șase luni înaintea expirării termenului de valabilitate, care o va aduce la cunoștința tuturor Statelor Contractante.

Denunțarea se va putea limita la teritoriile sau la unele teritorii indicate într-o notificare făcută conform prevederilor articolului 30, alineatul 2.

Denunțarea nu-și va produce efectele decât în legătură cu statul care a notificat-o. Convenția va rămâne în vigoare pentru celelalte State Contractante.

Drept pentru care, subsemnații autorizați, în bună și cuvenită formă de guvernele lor, au semnat prezenta Convenție.

Făcută la Haga, la 1 martie 1954, într-un singur exemplar, care va fi depus în arhivele Guvernului olandez și a cărei copie, certificate conform, va fi remisă pe cale diplomatică fiecărui Stat Contractant reprezentant la sesiunea a VII-a a Conferinței de la Haga de Drept Internațional Privat.

2. CONVENȚIA PRIVIND OBȚINEREA PENSIEI DE ÎNTREȚINERE ÎN STRĂINĂTATE

Semnată la: New York, 20 iunie 1956.

Ratificată prin: Legea RM nr. 88-XVI din 20.04.2006.

În vigoare pentru RM: din 23 august 2006.

Articolul 1 Obiectul Convenției

1. Prezenta Convenție are ca obiect să faciliteze unei persoane, denumită în cele ce urmează creditor, care se găsește pe teritoriul uneia dintre Părțile Contractante, obținerea pensiei de întreținere la care ea pretinde că are dreptul din partea unei persoane denumită în cele ce urmează debitor, care se află sub jurisdicția unei alte Părți Contractante. Organismele care vor fi folosite în acest scop sunt denumite în cele ce urmează autorități transmițătoare și instituții intermediare.

2. Căile juridice prevăzute în prezenta Convenție completează, fără a le înlocui, orice alte căi juridice existente în dreptul intern sau în dreptul internațional.

Articolul 2 Desemnarea instituțiilor

1. Fiecare Parte Contractantă desemnează, în momentul depunerii instrumentului de ratificare sau aderare, una sau mai multe autorități administrative sau juridice care vor exercita pe teritoriul său funcțiile de autorități transmițătoare.

2. Fiecare Parte Contractantă desemnează, în momentul depunerii instrumentului de ratificare sau de aderare, un organism public sau privat care va exercita pe teritoriul său funcțiile de instituție intermediară.

3. Fiecare Parte Contractantă comunică fără întârziere Secretarului General al Națiunilor Unite desemnările făcute în aplicarea paragrafelor 1 și 2, precum și orice modificare care ar surveni în legătură cu aceasta.

4. Autoritățile transmițătoare și instituțiile intermediare pot intra în mod direct în legătură cu autoritățile transmițătoare și instituțiile intermediare ale altor Părți Contractante.

Articolul 3 Prezentarea cererii către autoritatea transmițătoare

1. În cazul în care un creditor se află pe teritoriul unei Părți Contractante, denumită în cele ce urmează statul creditorului, iar debitorul se află sub jurisdicția unei alte Părți Contractante, denumită în cele ce urmează statul debitorului, primul poate

să adreseze o cerere unei autorități transmițătoare a statului unde se află, pentru a obține pensia de întreținere din partea debitorului.

2. Fiecare Parte Contractantă informează Secretarul General asupra mijloacelor de probă cerute în mod normal în sprijinul cererilor de pensie de întreținere de către legea instituției intermediare, asupra condițiilor în care acestea trebuie să fie prezentate pentru a fi admisibile și asupra celorlalte condiții impuse de către această lege.

3. Cererea trebuie să fie însoțită de toate documentele pertinente și mai ales, dacă este cazul, de o procură care autorizează instituția intermediară să acționeze în numele creditorului ori să desemneze o persoană împuternicită să acționeze în numele creditorului; cererea va fi, de asemenea, însoțită de o fotografie a creditorului și, dacă este posibil, de o fotografie a debitorului.

4. Autoritatea transmițătoare ia toate măsurile posibile pentru ca cerințele legii statului instituției intermediare să fie respectate; sub rezerva dispozițiilor acestei legi, cererea cuprinde următoarele date:

- a) numele și prenumele, adresa, data nașterii, cetățenia și profesia creditorului, precum și, dacă este cazul, numele și adresa reprezentantului său legal;
- b) numele și prenumele debitorului și, în măsura în care creditorul are cunoștință, adresele sale succesive din cursul ultimilor cinci ani, data sa de naștere, cetățenia și profesia sa;
- c) o expunere detaliată a motivelor pe care se întemeiază cererea, obiectul acesteia și orice alte date pertinente privind mai ales resursele și situația familială a creditorului și debitorului.

Articolul 4

Transmiterea dosarului

1. Autoritatea transmițătoare trimite dosarul instituției intermediare desemnată de statul debitorului, în afară de cazul că ea consideră cererea ca nefiind de bună credință.

2. Înainte de a trimite dosarul, autoritatea transmițătoare se asigură că piesele ce trebuie transmise sunt în bună și convenită formă, potrivit legii statului creditorului.

3. Autoritatea transmițătoare poate să comunice instituției intermediare opinia sa asupra temeiniciei cererii și să recomande ca creditorul să beneficieze de asistență judiciară și de scutire de cheltuieli.

Articolul 5

Transmiterea hotărârilor judecătorești și a altor acte judiciare

1. Autoritatea transmițătoare trimite, la cererea creditorului și în conformitate cu dispozițiile art.4, orice hotărâre provizorie ori definitivă sau orice alt act judiciar referitor la pensia de întreținere intervenit în favoarea creditorului, în fața unui tri-

bunal competent al uneia dintre Părțile Contractante și, dacă este necesar și posibil, o dare de seamă asupra dezbaterilor în cursul cărora a fost luată acea hotărâre.

2. Hotărârile și actele judiciare vizate la paragraful precedent pot înlocui sau completa piesele menționate la art.3.

3. Procedura prevăzută la art.6 poate fi, în conformitate cu legea debitorului, fie o procedură de executare sau de înregistrare, fie o nouă acțiune bazată pe hotărârea transmisă în virtutea dispozițiilor paragrafului 1.

Articolul 6

Funcțiile instituției intermediare

1. Acționând în limitele puterilor conferite de către creditor, instituția intermediară ia, în numele creditorului, toate măsurile potrivite pentru asigurarea obținerii pensiei de întreținere. În special, ea încheie tranzacții, iar atunci când este necesar intențiază și susține o acțiune privind pensia de întreținere și face demersuri pentru executarea oricarei hotărâri, ordonanțe sau altui act judiciar.

2. Instituția intermediară ține la curent autoritatea transmițătoare. Dacă ea nu poate acționa, va comunica motivele și va transmite dosarul autorității transmițătoare.

3. În afara unor dispoziții contrare din prezenta Convenție, legea care reglementează acțiunile menționate și orice chestiuni conexe este legea statului debitorului, inclusiv în materie de drept internațional privat.

Articolul 7

Comisii rogatorii

În cazul în care legea celor două Părți Contractante interesate admite comisii rogatorii, sunt aplicabile următoarele dispoziții:

- a) tribunalul sesizat cu acțiunea de pensie de întreținere va putea, pentru procurarea de acte sau alte probe, să ceară efectuarea unei comisii rogatorii fie tribunalului competent al celeilalte Părți Contractante, fie oricărei alte autorități sau instituții desemnate de partea contractantă, unde urmează a se efectua comisia rogatorie;
- b) pentru ca părțile să poată asista sau să poată fi reprezentate, autoritatea solicitată este obligată să informeze autoritatea transmițătoare și instituția intermediară interesată, precum și pe debitor, asupra datei și locului unde se va proceda la luarea măsurii solicitate;
- c) comisia rogatorie să fie efectuată cu toată diligența necesară; dacă ea nu este îndeplinită într-un termen de patru luni, începând din momentul primirii cererii de către autoritatea solicitată, autoritatea solicitantă va trebui să fie informată asupra motivelor neefectuării sau ale întârzierii;

- d) efectuarea comisiei rogatorii nu va putea să dea loc la rambursarea taxelor sau cheltuielilor, de orice natura ar fi;
- e) efectuarea comisiei rogatorii nu va putea fi refuzată decât:
 - 1. dacă nu se poate stabili autenticitatea documentului;
 - 2. dacă Partea Contractantă pe teritoriul căreia comisia ar urma să fie îndeplinită o consideră a fi de natură să aducă atingere suveranității sau securității sale.

Articolul 8 **Modificarea hotărârilor judecătorești**

Dispozițiile prezentei Convenții sunt, deopotrivă, aplicabile cererilor privind modificarea hotărârilor judecătorești date în materie de obligații de întreținere.

Articolul 9 **Scutiri și facilități**

1. În procedurile reglementate prin prezenta Convenție, creditorii beneficiază de tratamentul și de scutirile de taxe și cheltuieli acordate creditorilor care își au reședința în statul unde este intentată acțiunea ai cărei cetățeni sunt.

2. Creditorii străini sau nerezidenți nu pot fi obligați să depună cauțiune *judicatum solvi*, nici să facă vreo altă plată sau depozit.

3. Nici o remunerație nu poate fi percepută de către autoritățile transmițătoare și instituțiile intermediare pentru serviciile pe care acestea le prestează, potrivit dispozițiilor prezentei Convenții.

Articolul 10 **Transferuri de fonduri**

Părțile Contractante a căror lege impune restricții la transferurile de fonduri în străinătate vor acorda cea mai mare prioritate transferurilor de fonduri destinate să fie vărsate ca pensii de întreținere sau să acopere cheltuielile angajate pentru orice acțiune în justiție reglementată prin prezenta Convenție.

Articolul 11 **Clauza federală**

În cazul unui stat federativ sau neunitar, se vor aplica dispozițiile următoare:

a) în ceea ce privește articolele prezentei Convenții, a căror punere în aplicare ține de acțiunea legislativă a puterii legislative federale, obligațiile guvernului federal vor fi, în această măsură, aceleași ca și cele ale părților care nu sunt state federative;

b) în ceea ce privește articolele prezentei Convenții a căror aplicare ține de acțiunea legislativă a fiecăreia din statele, provinciile sau cantoanele constitutive care,

în virtutea sistemului constituțional al federației, nu sunt ținute să adopte măsuri legislative, guvernul federal va aduce aceste articole la cunoștința autorităților competente ale statelor, provinciilor sau cantoanelor, cât mai curând posibil și cu avizul său favorabil;

c) un stat federativ parte la prezenta Convenție va comunica, la cererea oricărei alte părți contractante care i-ar fi transmisă de către Secretarul General, o prezentare a legislației și a practicilor în vigoare în federație și în unitățile sale constitutive referitoare la o dispoziție sau alta în Convenție, indicând măsura în care s-a dat urmare menționatei dispoziții printr-o acțiune legislativă sau alta.

Articolul 12

Aplicarea teritorială

Dispozițiile prezentei Convenții se extind sau se aplică, în aceleași condiții, teritoriilor neautonome, sub tutela sau oricărui alt teritoriu pentru care o Parte Contractantă asigură relațiile internaționale, afară dacă acea Parte Contractantă, ratificând prezenta Convenție sau aderând la ea, declară că Convenția nu se va aplica unuia sau altuia din aceste teritorii. Orice Parte Contractantă care va fi făcut această declarație va putea extinde ulterior, în orice moment, aplicarea Convenției la teritoriile astfel excluse sau la oricare dintre ele.

Articolul 13

Semnare, ratificare și aderare

1. Prezenta Convenție va fi deschisă spre semnare la 31 decembrie 1956 oricărui stat-membru al Organizației Națiunilor Unite, oricărui stat-nemembru care este parte la Statutul Curții Internaționale de Justiție sau membru al unei instituții specializate, precum și oricărui alt stat-nemembru invitat de Consiliul Economic și Social să devină parte la Convenție.

2. Prezenta Convenție va fi ratificată. Instrumentele de ratificare vor fi depuse la Secretarul General.

3. Oricare stat menționat la paragraful 1 al prezentului articol va putea în orice moment să adere la prezenta Convenție. Instrumentele de aderare vor fi depuse la Secretarul General.

Articolul 14

Intrarea în vigoare

1. Prezenta Convenție va intra în vigoare în cea de a treizecea zi care va urma datei depunerii celui de al treilea instrument de ratificare sau aderare, efectuată conform dispozițiilor art.13.

2. Față de fiecare stat care o va ratifica sau va adera la Convenție după depunerea celui de-al treilea instrument de ratificare sau de aderare, Convenția va intra

în vigoare în cea de-a treizecea zi care va urma datei depunerii de către acest stat a instrumentului său de ratificare sau de aderare.

Articolul 15

Denunțare

1. Orice Parte Contractantă va putea denunța prezenta Convenție printr-o notificare adresată Secretarului General. Denunțarea se va putea aplica, de asemenea, unuia sau ansamblului teritoriilor menționate la art.12.

2. Denunțarea va deveni efectivă după trecerea unui an de la data primirii notificării de către Secretarul General, înțelegându-se că ea nu se va aplica la cauzele în curs în momentul în care ea va deveni efectivă.

Articolul 16

Reglementarea diferendelor

Dacă între Părțile Contractante apare un diferend în legătură cu interpretarea sau aplicarea prezentei Convenții și dacă acest diferend nu a fost reglementat prin alte căi, el este adus în fața Curții Internaționale de Justiție. Aceasta este sesizată fie prin notificarea unui acord special, fie prin cererea uneia dintre părțile la diferend.

Articolul 17

Rezerve

1. Dacă în momentul semnării, ratificării sau aderării, un stat face o rezervă la unul din articolele prezentei Convenții, Secretarul General va comunica textul rezervei tuturor statelor care sunt părți la prezenta Convenție și celorlalte state vizate la art.13. Orice Parte Contractantă care nu acceptă rezerva menționată poate să notifice Secretarului General, într-un termen de nouăzeci de zile, începând de la data acestei comunicări, că ea nu acceptă rezerva și, în acest caz, Convenția nu va intra în vigoare între statul care ridică obiecția și statul autor al rezervei. Oricare stat care va adera ulterior la Convenție va putea, în momentul aderării sale, să procedeze la o notificare de acest gen.

2. O Parte Contractantă va putea în orice moment să-și retragă o rezervă pe care a făcut-o, trebuind să notifice Secretarului General această retragere.

Articolul 18

Reciprocitate

O Parte Contractantă nu poate invoca dispozițiile prezentei Convenții împotriva altor Părți Contractante decât în măsura în care ea însăși este legată de prezenta Convenție.

Articolul 19

Notificări făcute de Secretarul General

1. Secretarul General va notifica tuturor statelor-membre ale Națiunilor Unite și statelor-nemembre vizate la art.13:

- a) comunicările prevăzute la paragraful 3 al art. 2;
- b) datele furnizate în conformitate cu dispozițiile paragrafului 2 al art.3;
- c) declarațiile și notificările făcute în conformitate cu dispozițiile art.12;
- d) semnăturile, ratificările și aderările făcute în conformitate cu dispozițiile art.13;
- e) data la care Convenția a intrat în vigoare în conformitate cu paragraful 1 al art. 14;
- f) denunțările făcute în conformitate cu dispozițiile paragrafului 1 al art.15;
- g) rezervele și notificările făcute în conformitate cu dispozițiile art.17;

2. Secretarul General va notifica, de asemenea, tuturor Părților Contractante cererile de revizuire și răspunsurile date la aceste cereri în virtutea art. 20.

Articolul 20

Revizuire

1. Orice Parte Contractantă va putea să ceară oricând, prin notificare adresată Secretarului General, revizuirea prezentei Convenții.

2. Secretarul va transmite această notificare fiecăreia dintre Părțile Contractante, invitând-o să-i comunice într-un termen de patru luni, dacă este în favoarea convocării unei conferințe care să studieze revizuirea propusă. Dacă majoritatea Părților Contractante răspunde afirmativ, Secretarul General va convoca această conferință.

Articolul 21

Păstrarea Convenției și limbile

Originalul prezentei Convenții, ale cărui texte în limbile chineză, engleză, franceză, rusă și spaniolă sunt deopotrivă, autentice, va fi depus la Secretarul General, care va asigura transmiterea de copii certificate tuturor statelor vizate la art.13.

3. CONVENȚIA PENTRU RECUNOAȘTEREA ȘI EXECUTAREA SENTINȚELOR ARBITRALE STRĂINE

Semnată la: New York, 10 iunie 1958.

Ratificată prin: Hotărârea Parlamentului RM nr.87-XIV din 10.07.98.

În vigoare pentru RM: din 17 decembrie 1998.

Articolul I

1. Prezenta Convenție se aplică recunoașterii și executării sentințelor arbitrale date pe teritoriul unui alt stat, decât acela unde se cere recunoașterea și executarea sentințelor și rezultate din diferende între persoane fizice sau juridice. Ea se aplică, de asemenea, sentințelor arbitrale care nu sunt considerate ca sentințe naționale în Statul unde este cerută recunoașterea și executarea lor.

2. Prin *sentințe arbitrale* se înțeleg nu numai sentințe date de către arbitri numiți pentru cazuri determinate, ci, de asemenea, și acelea care sunt date de către organe de arbitraj permanente cărora părțile li s-au supus.

3. În momentul semnării sau ratificării prezentei Convenții, aderării la ea sau notificării de extindere prevăzute la articolul X, orice stat va putea, pe bază de reciprocitate, să declare că va aplica Convenția numai la recunoașterea și executarea sentințelor date pe teritoriul unui alt Stat Contractant. El va putea, de asemenea, să declare că va aplica Convenția numai la diferendele rezultate din raporturi de drept, contractuale sau necontractuale, care sunt considerate comerciale de către legea sa națională.

Articolul II

1. Fiecare dintre Statele Contractante recunoaște Convenția scrisă prin care părțile se obligă să supună unui arbitraj toate diferendele sau anumite diferende care s-au ivit sau ar putea să se ivească între ele privind un raport de drept determinat, contractual sau necontractual, referitor la o problemă susceptibilă de a fi reglementată pe calea arbitrajului.

2. Prin Convenție scrisă se înțelege o clauză compromisorie inserată într-un contract sau un compromis semnat de părți, sau cuprinse într-un schimb de scrisori sau telegrame.

3. Tribunalul unui Stat Contractant, sesizat cu un litigiu privind problema asupra căreia părțile au încheiat o Convenție în sensul prezentului articol, va îndruma părțile la arbitraj, la cererea uneia din ele, dacă nu constată că zisa Convenție este caducă, inoperantă sau nesusceptibilă de a fi aplicată.

Articolul III

Fiecare dintre Statele Contractante va recunoaște autoritatea unei sentințe arbitrale și va acorda executarea acestei sentințe conform regulilor de procedură în vigoare pe teritoriul unde sentința este invocată în condițiile stabilite în articolele următoare. Prin recunoașterea sau executarea sentințelor arbitrale cărora se aplică prezenta Convenție nu vor fi impuse condițiuni mult mai riguroase, nici cheltuieli de judecată mult mai ridicate, decât acelea care sunt impuse pentru recunoașterea sau executarea sentințelor arbitrale naționale.

Articolul IV

1. Pentru a obține recunoașterea și executarea arătată în articolul precedent, partea care cere recunoașterea și executarea trebuie să prezinte odată cu cererea:

- a) originalul sentinței autentificat în mod convenit sau o copie a acestui original, întrunind condițiile cerute pentru autenticitatea sa;
- b) originalul Convenției arătate în articolul II sau o copie, întrunind condițiile cerute pentru autenticitatea sa.

2. Dacă menționata sentință sau menționata Convenție nu este redactată într-o limbă originală a țării în care sentința este invocată, partea care cere recunoașterea și executarea sentinței va trebui să producă o traducere a acestor piese în această limbă. Traducerea va trebui să fie certificată de un traducător oficial sau de un traducător cu jurământ, ori de un agent diplomatic sau consular.

Articolul V

1. Recunoașterea și executarea sentinței nu vor fi refuzate, la cererea părții contra căreia ea este invocată, decât dacă aceasta face dovada în fața autorității competente a țării unde recunoașterea și executarea sunt cerute:

- a) că părțile la Convenția amintită în articolului II erau, în virtutea legii aplicabile lor, lovite de o incapacitate sau că Convenția menționată nu este valabilă în virtutea legii căreia părțile au subordonat-o sau în lipsa unor indicații în acest sens, în virtutea legii țării în care sentința a fost dată; sau
- b) că partea împotriva căreia este invocată sentința nu a fost informată în mod convenit despre desemnarea arbitrilor sau despre procedura de arbitraj, sau că i-a fost imposibil, pentru un alt motiv, să-și pună în valoare mijloacele sale de apărare; sau
- c) că sentința menționată se referă la un diferend menționat în compromis, sau care nu intră în prevederile clauzei compromisorii, sau că ele conțin hotărâri care depășesc prevederile compromisului, sau ale clauzei compromisorii; to-

tuși, dacă dispozițiile sentinței care au legătură cu problemele supuse arbitrajului pot fi disjuncte de cele care au legătură cu probleme care nu sunt supuse arbitrajului, primele pot fi recunoscute și executate; sau

- d) că constituirea tribunalului arbitral sau procedura de arbitraj nu a fost conformă cu Convenția părților sau, în lipsă de Convenție, că ea nu a fost conformă cu legea țării în care a avut loc arbitrajul; sau
- e) că sentința nu a devenit încă obligatorie pentru părți sau a fost anulată, sau suspendată de o autoritate competentă a țării în care, sau după legea căreia, a fost dată sentința.

2. Recunoașterea și executarea unei sentințe arbitrale vor putea fi, de asemenea, refuzate, dacă autoritatea competentă a țării în care recunoașterea și executarea constată:

- a) că, în conformitate cu legea acestei țări, obiectul diferendului nu este susceptibil a fi reglementat pe calea arbitrajului; sau
- b) că recunoașterea sau executarea sentinței ar fi contrară ordinei publice a acestei țări.

Articolul VI

Dacă anularea sau suspendarea sentinței este cerută autorității competente vizată în articolul V, paragraful 1 alineatul e), autoritatea în fața căreia este invocată sentința poate, dacă consideră indicat, să amâne statuarea asupra executării sentinței, ea poate, de asemenea, la cererea părții care solicită executarea sentinței, să ordone celeilalte părți să furnizeze garanții convenabile.

Articolul VII

1. Dispozițiile prezentei Convenții nu aduc atingere validității acordurilor multilaterale sau bilaterale încheiate de Statele Contractante în materie de recunoaștere și executare de sentințe arbitrale și nu privează nici o parte interesată de dreptul pe care l-ar putea avea de a se prevala de o sentință arbitrală în modul și în măsura admisă de legislația sau tratatele țării în care sentința este invocată.

2. Protocolul de la Geneva din 1923 privitor la clauzele de arbitraj și Convenția de la Geneva din 1927 pentru executarea sentințelor arbitrale străine vor înceta să mai producă efecte între Statele Contractante din ziua și în măsura în care aceste State vor fi legate prin prezenta Convenție.

Articolul VIII

1. Prezenta Convenție este deschisă până la 31 decembrie 1958 semnării oricărui stat-membru al Organizației Națiunilor Unite ca și oricărui alt stat care este sau va deveni ulterior membru al unei sau mai multor instituții specializate în Organi-

zația Națiunilor Unite sau parte la Statutul Curții Internaționale de Justiție, sau care va fi invitat de către Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite.

2. Prezenta Convenție trebuie să fie ratificată și instrumentele de ratificare să fie depuse pe lângă Secretarul General al Organizației Națiunilor Unite.

Articolul IX

1. Toate statele menționate la articolul VIII pot adera la prezenta Convenție.

2. Aderarea se va face prin depunerea unui instrument de aderare pe lângă Secretarul General al Organizației Națiunilor Unite.

Articolul X

1. Orice stat va putea, în momentul semnării, ratificării sau aderării, să declare că prezenta Convenție se va extinde asupra tuturor teritoriilor pe care le reprezintă pe plan internațional sau asupra unuia sau mai multora dintre ele. Această declarație își va produce efectele sale în momentul intrării în vigoare a Convenției pentru numitul Stat.

2. În consecință, orice extindere de această natură se va face prin notificare adresată Secretarului General al Organizației Națiunilor Unite și își va produce efectele sale cu începere de la a nouăzecea zi care urmează datei la care Secretarul General al Organizației Națiunilor Unite a primit notificarea sau la data intrării în vigoare a Convenției pentru menționatul Stat, dacă această din urmă dată este posterioară.

3. În ceea ce privește teritoriile cărora prezenta Convenție nu se aplică la data semnării, ratificării sau aderării, fiecare stat interesat va examina posibilitatea de a lua măsurile dorite pentru a extinde Convenția asupra acestor teritorii sub rezerva eventuală, atunci când motive constituționale o vor cere, a asentimentului guvernelor acestor teritorii.

Articolul XI

Dispozițiile ce urmează se vor aplica Statelor federative sau neunitare:

a) în ce privește articolele prezentei Convenții care țin de competența legislativă a puterii federale, obligațiile guvernului federal vor fi aceleași cu celea ale Statelor Contractante care nu sunt state federative;

b) în ce privește articolele prezentei Convenții care țin de competența legislativă a fiecăruia din Statele sau provinciile constitutive, care nu sunt, în virtutea sistemului constituțional al federației, ținute să ia măsuri legislative, guvernul federal va aduce menționatele articole, în cel mai scurt timp posibil și cu avizul său favorabil, la cunoștința autorităților competente ale statelor sau provinciilor constitutive;

c) un stat federativ, parte la prezenta Convenție, va comunica la cererea oricărui alt Stat Contractant care i-ar fi transmisă prin intermediul Secretarului General al Organizației Națiunilor Unite o expunere a legislației și practicilor în vigoare în federație și în unitățile ei constitutive, în ce privește una sau alta dintre dispozițiile Convenției, indicând măsura în care, printr-o acțiune legislativă sau alta, s-a dat efect menționatei dispoziții.

Articolul XII

1. Prezenta Convenție va intra în vigoare în cea de-a nouăzecea zi care urmează datei depunerii celui de-al treilea instrument de ratificare sau aderare.

2. Pentru fiecare dintre statele care vor ratifica Convenția sau vor adera la ea după depunerea celui de-al treilea instrument de ratificare sau aderare, ea va intra în vigoare în cea de-a nouăzecea zi care va urma datei depunerii de către stat a instrumentului său de ratificare sau aderare.

Articolul XIII

1. Orice va putea să denunțe prezenta Convenție prin notificare scrisă adresată Secretarului General al Organizației Națiunilor Unite. Denunțarea va produce efect după un an de la data când Secretarul General al Organizației Națiunilor Unite va fi primit notificarea.

2. Orice stat care ar face o declarație sau notificare conform articolului X va putea notifica ulterior Secretarului General al Organizației Națiunilor Unite că Convenția va înceta să se aplice pe teritoriul în chestiune după un an de la data la care Secretarul General va fi primit această notificare.

3. Prezenta Convenție va rămâne aplicabilă sentințelor arbitrale în legătură cu care a fost începută o procedură de recunoaștere sau executare înainte de intrarea în vigoare a denunțării.

Articolul XIV

Un Stat Contractant nu poate să se prevaleze de dispozițiile prezentei Convenții față de alte State decât în măsura în care el însuși este ținut să aplice această Convenție.

Articolul XV

Secretarul General al Organizației Națiunilor Unite va notifica tuturor statelor menționate la articolul VIII:

- a) semnările și ratificările menționate la articolul VIII;
- b) aderările menționate la articolul IX;
- c) declarațiile și notificările menționate la articolele I, X și XI;
- d) data la care prezenta Convenție va intra în vigoare în aplicarea articolului XII;
- e) denunțările și notificările menționate la articolul XIII.

Articolul XVI

1. Prezenta Convenție, ale cărei texte chinez, englez, francez, rus și spaniol au valabilitate egală, va fi depusă în arhivele Organizației Națiunilor Unite.

2. Secretarul General al Organizației Națiunilor Unite va remite Statelor vizate la articolul VIII o copie certificată conformă a prezentei Convenții.

4. CONVENȚIA PRIVIND NOTIFICAREA ȘI COMUNICAREA ÎN STRĂINĂTATE A ACTELOR JUDICIARE ȘI EXTRAJUDICIARE ÎN MATERIE CIVILĂ SAU COMERCIALĂ

Semnată la: Haga, 15 noiembrie 1965.

Ratificată prin: Legea RM nr.13 din 17.02.2012

În vigoare pentru RM: din 1 februarie 2013.

Statele semnatare ale prezentei Convenții,

Dorind să creeze mijloacele corespunzătoare pentru ca actele judiciare și extrajudiciare care trebuie notificate sau comunicate în străinătate să fie cunoscute de destinatarii lor în timp util;

Preocupate să îmbunătățească în acest scop asistența judiciară reciprocă prin simplificarea și accelerarea procedurii;

Au hotărât să încheie o Convenție în aceste scopuri și au convenit asupra următoarelor dispoziții:

Articolul 1

Prezenta Convenție se aplică, în materie civilă sau comercială, în toate cazurile în care un act judiciar ori extrajudiciar trebuie să fie transmis în vederea notificării sau comunicării în străinătate.

Convenția nu se aplică, dacă adresa destinatarului actului nu este cunoscută.

Capitolul I ***Acte judiciare***

Articolul 2

Fiecare Stat Contractant desemnează o autoritate centrală care își asumă sarcina de a primi cererile de notificare sau de comunicare provenind de la un alt Stat Contractant și de a le da curs în conformitate cu prevederile art. 3-6.

Autoritatea centrală este organizată potrivit normelor prevăzute de statul solicitat.

Articolul 3

Autoritatea sau funcționarul ministerial competent potrivit legilor statului de origine înaintează autorității centrale a statului solicitat o cerere conformă cu formularul-model anexat la prezenta Convenție, fără să fie nevoie de supralegalizarea actelor și nici de o altă formalitate echivalentă.

Cererea trebuie să fie însoțită de actul judiciar sau de copia sa, ambele în câte două exemplare.

Articolul 4

Dacă autoritatea centrală apreciază că dispozițiile prezentei Convenții nu au fost respectate, aceasta informează imediat solicitantul, precizând obiecțiile pe care le are cu privire la cerere.

Articolul 5

Autoritatea centrală a statului solicitat îndeplinește sau transmite spre îndeplinire actul de către o instituție competentă:

- a) fie potrivit modalităților prevăzute de legislația statului solicitat pentru notificarea sau comunicarea actelor întocmite în această țară și care sunt destinate persoanelor care se află pe teritoriul său;
- b) fie potrivit modalității speciale cerute de solicitant, cu condiția ca aceasta să nu contravină legii statului solicitat.

În afara cazului prevăzut la alin. 1 lit. b), actul poate fi oricând înmănat destinatarului care îl acceptă de bună voie.

Dacă actul trebuie să fie notificat sau comunicat conform alin. 1, autoritatea centrală poate solicita ca actul să fie redactat ori tradus în limba sau în una dintre limbile oficiale ale țării sale.

Partea cererii, conformă formularului-model anexat la prezenta Convenție, care conține elementele esențiale ale actului, este înmănată destinatarului.

Articolul 6

Autoritatea centrală a statului solicitat sau oricare autoritate pe care o va desemna în acest scop întocmește o dovadă potrivit formularului-model anexat la prezenta Convenție.

Dovada menționează îndeplinirea cererii, indică forma, locul și data îndeplinirii, precum și persoana căreia i-a fost înmănat actul. După caz, aceasta precizează împrejurarea care ar fi împiedicat executarea.

Solicitantul poate cere ca dovada care nu este întocmită de către autoritatea centrală sau de către o autoritate judiciară să fie avizată de către una dintre aceste autorități.

Dovada este înaintată direct solicitantului.

Articolul 7

Mențiunile din formularul-model anexat la prezenta Convenție sunt redactate în mod obligatoriu fie în limba franceză, fie în limba engleză. Ele pot fi redactate, în plus, în limba sau în una dintre limbile oficiale ale statului de origine.

Spațiile albe corespunzătoare acestor mențiuni sunt completate fie în limba statului solicitat, fie în limba franceză, fie în limba engleză.

Articolul 8

Fiecare Stat Contractant are facultatea să notifice sau să comunice acte judiciare fără constrângere, prin grija agenților săi diplomatici sau funcționarilor săi consulari, persoanelor care se află în străinătate.

Orice stat poate declara că se opune folosirii acestei facultăți pe teritoriul său, cu excepția cazului în care actul trebuie să fie notificat sau comunicat unui cetățean al statului de origine.

Articolul 9

Fiecare Stat Contractant are în plus facultatea de a folosi calea consulară pentru transmiterea, în vederea notificării sau comunicării, a actelor judiciare autorităților unui alt Stat Contractant pe care acesta l-a desemnat.

Dacă circumstanțe excepționale o cer, fiecare Stat Contractant are facultatea de a folosi în aceleași scopuri calea diplomatică.

Articolul 10

Prezenta Convenție nu împiedică, cu condiția ca statul de destinație să nu declare că se opune la aceasta:

a) libertatea de a transmite actele judiciare direct, prin poștă, persoanelor care se află în străinătate;

b) libertatea, pentru funcționarii ministeriali, funcționari sau alte persoane competente ale statului de origine, de a proceda la notificarea sau comunicarea actelor judiciare direct prin grija funcționarilor ministeriali, funcționarilor sau altor persoane competente ale statului de destinație;

c) libertatea, pentru orice persoană interesată într-o acțiune judiciară, de a îndeplini notificarea sau comunicarea de acte judiciare prin grija funcționarilor ministeriali, funcționarilor sau altor persoane competente ale statului de destinație.

Articolul 11

Prezenta Convenție nu împiedică statele contractante să convină asupra acceptării, în scopul notificării sau comunicării actelor judiciare, a unor căi de transmitere,

altele decât cele prevăzute de articolele precedente, și, în special, a comunicării directe dintre autoritățile din statele respective.

Articolul 12

Notificările și comunicările de acte judiciare care provin dintr-un Stat Contractant nu pot da loc la plăți sau rambursări de taxe ori cheltuieli pentru serviciile statului solicitat.

Solicitantul va plăti sau va rambursa cheltuielile prevăzute de:

- a) intervenția unui funcționar ministerial sau a unei persoane competente potrivit legii statului de destinație;
- b) folosirea unei forme speciale.

Articolul 13

Îndeplinirea unei cereri de notificare sau de comunicare, conform dispozițiilor prezentei Convenții, nu poate fi refuzată decât dacă statul solicitat consideră că această executare este de natură să aducă atingere suveranității sau securității sale.

Îndeplinirea nu poate fi refuzată pentru singurul motiv că legea statului solicitat impune competența judiciară exclusivă în cauza în speță sau nu permite acțiune în justiție pentru obiectul pe care se întemeiază cererea.

În caz de refuz, autoritatea centrală îl informează imediat despre aceasta pe solicitant și indică motivele.

Articolul 14

Dificultățile care apar cu ocazia transmiterii, în vederea notificării sau comunicării, de acte judiciare vor fi reglementate pe cale diplomatică.

Articolul 15

Dacă un act de chemare în judecată sau un act echivalent a trebuit să fie transmis în străinătate în vederea notificării ori comunicării, potrivit dispozițiilor prezentei Convenții, și când pârâtul nu se prezintă, judecătorul nu se va pronunța până când nu se stabilește că:

a) actul a fost notificat sau comunicat potrivit formelor prevăzute de legislația statului solicitat pentru notificarea ori comunicarea de acte întocmite în această țară și care sunt destinate persoanelor care se află pe teritoriul său; sau

b) actul a fost înmănat efectiv pârâtului ori la locuința acestuia, conform unei alte proceduri prevăzute de prezenta Convenție, și că, în fiecare dintre aceste cazuri, fie notificarea sau comunicarea, fie înmânarea a avut loc în timp util, pentru ca pârâtul să se poată apăra.

Fiecare Stat Contractant are facultatea să declare că judecătorii săi, cu toate dispozițiile alin. 1, pot hotărî, deși nu a fost primită nici o dovadă care să ateste fie notificarea, fie comunicarea, fie înmânarea, dacă următoarele condiții sunt întrunite:

a) actul a fost transmis potrivit uneia dintre modalitățile prevăzute de prezenta Convenție;

b) un termen, pe care judecătorul îl va aprecia în fiecare caz și care va fi de cel puțin 6 luni, s-a scurs de la data transmiterii actului;

c) deși s-au făcut toate demersurile necesare pe lângă autoritățile competente ale statului solicitat, nici o dovadă nu a putut fi obținută.

Prezentul articol nu se opune ca, în caz de urgență, judecătorul să dispună orice măsură provizorie sau de conservare.

Articolul 16

Dacă un act de chemare în judecată sau un act echivalent a trebuit să fie transmis în străinătate în scopul notificării ori comunicării, potrivit dispozițiilor prezentei Convenții, și o hotărâre judecătorească a fost dată împotriva unui pârât care nu a fost prezent, judecătorul are facultatea de a pune în vedere pârâtului decăderea care rezultă din expirarea termenelor de exercitare a căilor de atac, dacă sunt îndeplinite următoarele condiții:

a) pârâtul, fără să aibă culpă, nu a luat cunoștință în timp util de actul respectiv pentru a se apăra de hotărâre prin exercitarea unei căi de atac;

b) mijloacele de apărare ale pârâtului nu apar lipsite de orice temeii.

Cererea, vizând înlăturarea decăderii din termen este inadmisibilă, dacă nu a fost formulată într-un termen rezonabil, începând din momentul în care pârâtul a avut cunoștință de hotărâre.

Fiecare Stat Contractant are facultatea să declare că această cerere este inadmisibilă, dacă este formulată după expirarea unui termen pe care acesta îl va preciza în declarația sa, cu condiția ca acest termen să nu fie mai mic de un an, calculat de la pronunțarea hotărârii.

Prezentul articol nu se aplică hotărârilor privind statutul persoanelor.

Capitolul II ***Acte extrajudiciare***

Articolul 17

Actele extrajudiciare emise de autoritățile și funcționarii ministeriali ai unui Stat Contractant pot fi transmise în scopurile notificării sau comunicării într-un alt Stat Contractant, potrivit modalităților și condițiilor prevăzute de prezenta Convenție.

Capitolul III

Dispoziții generale

Articolul 18

Orice Stat Contractant poate desemna, în afara autorității centrale, alte autorități, stabilind competențele acestora.

Cu toate acestea, solicitantul are întotdeauna dreptul să se adreseze direct autorității centrale.

Statele federale au facultatea să desemneze mai multe autorități centrale.

Articolul 19

Prezenta Convenție nu se opune ca legea internă a unui Stat Contractant să permită alte forme de transmitere care nu sunt prevăzute în articolele precedente, în scopurile notificării sau comunicării pe teritoriul său a actelor provenind din străinătate.

Articolul 20

Prezenta Convenție nu se opune ca statele contractante să convină pentru a derogă de la prevederile:

- a) art. 3 alin. 2, în ceea ce privește cerința dublului exemplar al documentelor transmise;
- b) art. 5 alin. 3 și art. 7, în ceea ce privește folosirea limbilor;
- c) art. 5 alin. 4;
- d) art. 12 alin. 2.

Articolul 21

Fiecare Stat Contractant va notifica Ministerului Afacerilor Externe al Olandei fie în momentul depunerii instrumentului său de ratificare sau de aderare, fie ulterior:

- a) desemnarea autorităților prevăzute la art. 2 și 18;
- b) desemnarea autorității competente pentru stabilirea dovezii prevăzută la art. 6;
- c) desemnarea autorității competente pentru primirea actelor transmise pe cale consulară, potrivit art. 9.

Acesta va notifica, după caz, în aceleași condiții:

- a) opunerea sa la folosirea căilor de transmitere prevăzute la art. 8 și 10;
- b) declarațiile prevăzute la art. 15 alin. 2 și la art. 16 alin. 3;
- c) orice modificare a desemnărilor, opunerilor și declarațiilor menționate mai sus.

Articolul 22

Prezenta Convenție va înlocui în raporturile dintre statele care au ratificat-o art. 1-7 ale Convențiilor privind procedura civilă, semnate la Haga la 17 iunie 1905 și, respectiv, la 1 martie 1954, în măsura în care statele menționate sunt părți la una sau la cealaltă dintre aceste Convenții.

Articolul 23

Prezenta Convenție nu aduce atingere aplicării art. 23 al Convenției privind procedura civilă, semnată la Haga la 17 iunie 1905, nici art. 24 al Convenției privind procedura civilă, semnată la Haga la 1 martie 1954.

Aceste articole nu sunt, totuși, aplicabile decât dacă se folosesc modalități de comunicare identice celor prevăzute de Convențiile menționate.

Articolul 24

Acordurile adiționale la Convențiile menționate din 1905 și, respectiv, din 1954, încheiate de Statele Contractante, sunt considerate, de asemenea, aplicabile la prezenta Convenție numai dacă statele interesate nu convin altfel.

Articolul 25

Fără a se aduce atingere aplicării art. 22 și 24, prezenta Convenție nu derogă de la Convențiile la care Statele Contractante sunt sau vor fi părți și care conțin dispoziții în materiile reglementate de prezenta Convenție.

Articolul 26

Prezenta Convenție este deschisă spre semnare statelor reprezentate la a 10-a sesiune a Conferinței de la Haga de drept internațional privat.

Aceasta va fi ratificată și instrumentele de ratificare vor fi depuse la Ministerul Afacerilor Externe al Olandei.

Articolul 27

Prezenta Convenție va intra în vigoare în a 60-a zi după depunerea celui de-al treilea instrument de ratificare prevăzut la art. 26 alin. 2.

Pentru fiecare stat semnatar care ratifică ulterior, prezenta Convenție va intra în vigoare în a 60-a zi după depunerea instrumentului său de ratificare.

Articolul 28

Orice stat nereprezentat la cea de-a 10-a sesiune a Conferinței de la Haga de drept internațional privat va putea adera la prezenta Convenție după intrarea sa în vigoare în baza art. 27 alin. 1. Instrumentul de aderare va fi depus la Ministerul Afacerilor Externe al Olandei.

Prezenta Convenție va intra în vigoare pentru acel stat, cu condiția ca un stat care a ratificat Convenția înaintea acestei depuneri să nu se opună în termen de 6 luni, începând de la data la care Ministerul Afacerilor Externe al Olandei îi va notifica această aderare.

În lipsa opunerii, prezenta Convenție va intra în vigoare pentru statul care aderă în prima zi din luna care urmează expirării ultimului dintre termenele menționate la alin. 2.

Articolul 29

Orice stat, în momentul semnării, ratificării sau aderării va putea declara că prezenta Convenție se va extinde la ansamblul teritoriilor pe care le reprezintă pe plan internațional sau la unul ori mai multe dintre ele. Această declarație va avea efect din momentul intrării în vigoare a Convenției pentru statul respectiv.

Ca urmare, orice extindere de această natură va fi notificată Ministerului Afacerilor Externe al Olandei.

Prezenta Convenție va intra în vigoare pentru teritoriile la care se referă extinderea în a 60-a zi după notificarea menționată la alin. 2.

Articolul 30

Prezenta Convenție va avea o durată de 5 ani, începând de la data intrării sale în vigoare conform art. 27 alin. 1, chiar pentru statele care o vor ratifica sau care vor adera ulterior la aceasta.

Prezenta Convenție va fi reînnoită în mod tacit din 5 în 5 ani, dacă nu există denunțare.

Denunțarea va fi notificată Ministerului Afacerilor Externe al Olandei, cu cel puțin 6 luni înaintea expirării termenului de 5 ani.

Ea va putea să se limiteze la unele dintre teritoriile la care se aplică prezenta Convenție.

Denunțarea nu va avea efect decât față de statul care a notificat-o. Prezenta Convenție va rămâne în vigoare pentru celelalte State Contractante.

Articolul 31

Ministerul Afacerilor Externe al Olandei va notifica statelor la care se referă art. 26, precum și statelor care vor adera conform dispozițiilor art. 28:

- a) semnăturile și ratificările prevăzute la art. 26;
- b) data la care prezenta Convenție va intra în vigoare conform dispozițiilor art. 27 alin. 1;
- c) aderările vizate la art. 28 și data la care acestea vor avea efect;
- d) extinderile prevăzute la art. 29 și data la care acestea vor avea efect;
- e) desemnările, opunerile și declarațiile menționate la art. 21;
- f) denunțările vizate la art. 30 alin. 2.

Drept care subsemnații, legal împuterniciți, am semnat prezenta Convenție.

Adoptată la Haga la 15 noiembrie 1965, în limbile franceză și engleză, cele două texte având aceeași valoare, într-un singur exemplar care va fi depus în arhivele Guvernului Olandei și a cărui copie certificată pentru conformitate va fi comunicată pe cale diplomatică fiecărui stat reprezentat la a 10-a sesiune a Conferinței de la Haga de Drept Internațional Privat.

5. CONVENȚIA ORGANIZAȚIEI NAȚIUNILOR UNITE CONTRA TRAFICULUI ILICIT DE STUPEFIANTE ȘI SUBSTANȚE PSIHOTROPE

Semnata la: Viena, 20 decembrie 1988.

Ratificată prin: Hotărârea Parlamentului RM nr. 252-XIII din 02.11.94.

În vigoare pentru RM: din 16 mai 1995.

Părțile prezentei Convenții,

Profund preocupate de amploarea și creșterea producției, cererea și traficul ilicit de stupefiante psihotrope, care reprezintă o gravă amenințare pentru sănătatea și bunăstarea persoanelor și au efecte nefaste asupra principiilor economice, culturale și politice ale societății,

Profund preocupate, de asemenea, de efectele devastatoare în creștere a traficului ilicit de stupefiante și substanțe psihotrope în diversele straturi ale societății și, mai ales, de faptul că copiii sunt exploatați în numeroase regiuni ale lumii în calitate de consumatori pe piața drogurilor, cât și utilizați în scopul producerii, distribuiri și comerțului ilicit de stupefiante și substanțe psihotrope, ceea ce reprezintă un pericol de gravitate incomensurabilă,

Recunoscând legăturile dintre traficul ilicit și alte activități criminale organizate, conexe, care subminează bazele economiei legitime și amenință stabilitatea, securitatea și suveranitatea statelor,

Recunoscând, de asemenea, că traficul ilicit este o activitate criminală internațională a cărei eliminare solicită o atenție imediată și gradul de prioritate cel mai ridicat,

Conștiente că traficul ilicit reprezintă o sursă de câștiguri financiare și averi considerabile care permit organizațiilor criminale transnaționale să penetreze, să contamineze și să corupă structurile de stat, activitățile comerciale și financiare legitime cât și societatea la toate nivelurile sale,

Hotărâte să-i priveze pe cei ce se ocupă de traficul ilicit de fructul activităților lor criminale și să suprimă astfel mobilul lor principal,

Dornice să elimine cauzele profunde ale problemei abuzului de stupefiante și substanțe psihotrope, mai ales, cererea ilicită de aceste stupefiante și substanțe, cât și câștigurile enorme rezultate din traficul ilicit,

Considerând că este necesar să se ia măsuri pentru controlul unor anumite substanțe, inclusiv a precursorilor, produselor chimice și solvenților care sunt utilizați în fabricarea stupefiantelor și substanțelor psihotrope și a căror disponibilitate a provocat o creștere a fabricării clandestine a acestor stupefiante și substanțe,

Hotărâte să îmbunătățească cooperarea internațională pentru reprimarea traficului ilicit pe mare, recunoscând că eliminarea traficului ilicit depinde de respon-

sabilitatea colectivă a tuturor statelor și că o acțiune coordonată în cadrul acestei cooperări internaționale este necesară în acest scop,

Recunoscând competența Organizației Națiunilor Unite cu privire la controlul stupefiantelor și substanțelor psihotrope și dorind ca organismele internaționale competente în materie să-și exercite activitatea în cadrul acestei organizații,

Reafirmând principiile directoare ale tratatelor în vigoare cu privire la stupefiante și substanțele psihotrope și sistemul de control stabilit prin aceste tratate,

Recunoscând necesitatea întăririi și completării măsurilor prevăzute în Convenția unică asupra stupefiantelor din 1961, în această Convenție cum apare ea modificată prin Protocolul din 1972, care modifică Convenția unică cu privire la stupefiante din 1961 și în Convenția din 1971 cu privire la substanțele psihotrope, în scopul reducerii amploarei și extinderii traficului ilicit și atenuării gravelor consecințe,

Recunoscând, de asemenea, că este important să fie întărite și dezvoltate mijloacele juridice eficiente de cooperare internațională în materie penală pentru a pune capăt activităților criminale internaționale reprezentate de traficul ilicit,

Dorind să încheie o Convenție internațională globală, eficientă și operațională, care să vizeze în mod special lupta împotriva traficului ilicit, în care să se țină cont de diversele aspecte ale problemei în ansamblul ei, în special, de cele care nu sunt tratate în instrumentele internaționale care există în domeniul stupefiantelor și substanțelor psihotrope, convin în cele ce urmează:

Articolul 1

Definiții

În afară de o indicație expresă în sens contrar sau în cazul în care contextul cere să fie altfel, definițiile de mai jos se aplică tuturor dispozițiilor prezentei Convenții:

- a) Termenul *bunuri* desemnează toate tipurile de averi corporale sau necorporale, mobile sau imobile, palpabile sau nepalpabile, cât și actele juridice sau documentele care atestă proprietatea asupra acestor averi sau drepturile asupra lor.
- b) Termenul *coca* desemnează orice specie de arbust din specia *Erythroxylon*.
- c) Termenul *comisie* desemnează comisia pentru stupefiante a Consiliului Economic și Social al Organizației Națiunilor Unite.
- d) Termenul *confiscare* desemnează deposedarea permanentă de bunuri prin decizia unui tribunal sau unei alte autorități competente.
- e) Termenul *consiliu* desemnează Consiliul Economic și Social al Organizației Națiunilor Unite.
- f) Expresia *Convenția din 1961* desemnează Convenția unică asupra stupefiantelor din 1961.

- g) Expresia *Convenția din 1961, cum apare ea modificată*, desemnează Convenția unică cu privire la stupefiante din 1961, cum apare ea modificată de Protocolul din 1972 care modifică Convenția unică asupra stupefiantelor din 1961.
- h) Expresia *Convenția din 1971* desemnează Convenția din 1971 cu privire la substanțele psihotrope.
- i) Expresia *stat de tranzit* desemnează un stat pe teritoriul căruia sunt deplasate substanțele ilicite – stupefiantele, substanțele psihotrope și substanțele înscrise în tabelul I și II și care nu reprezintă nici punctul de plecare, nici destinația finală a acestor substanțe.
- j) Termenii *înghetare* sau *confiscare* desemnează interdicția temporară a transferului, conversiei, distribuirii sau deplasării bunurilor sau asumarea temporară a pazei sau controlului bunurilor prin decizia unui tribunal sau altei autorități competente.
- k) Expresia *livrare supravegheată* desemnează metodele care constau în permiterea trecerii prin teritoriul uneia sau mai multor țări a stupefiantelor sau substanțelor psihotrope, a substanțelor înscrise în tabelul I sau tabelul II, anexe la prezenta Convenție, sau substanțelor care le sunt substituite, expediate în mod ilicit sau suspectate de aceasta, cu știința și sub controlul autorităților competente din țările indicate, în scopul identificării persoanelor implicate în comiterea infracțiunilor stabilite conform paragrafului 1 al art. 3 din Convenție.
- l) Termenul *organ* desemnează organul internațional de control al stupefiantelor stabilit prin Convenția unică asupra stupefiantelor din 1961 și această Convenție, cum apare ea modificată prin Protocolul din 1972, modificând Convenția unică asupra stupefiantelor din 1961.
- m) Expresia *mac de opium* desemnează planta din specia *Papaver somniferum* L.
- n) Expresia *plantă de cannabis* desemnează orice plantă din familia *Cannabis*.
- o) Termenul *produs* desemnează orice bun care provine direct sau indirect în urma comiterii unei infracțiuni, stabilit în conformitate cu paragraful 1 al art. 3 sau obținut direct sau indirect prin comitere.
- p) Termenul *Secretar General* îl desemnează pe Secretarul General al Organizației Națiunilor Unite.
- q) Termenul *stupefiant* desemnează orice substanță fie că este de origine naturală sau de sinteză, care figurează în tabelul I sau tabelul II al Convenției din 1961 și Convenției din 1961 cum apare ea modificată.
- r) Expresia *substanță psihotropă* desemnează orice substanță de origine naturală sau de sinteză, sau orice produs din tabelele I, II, III sau IV ale Convenției din 1971 cu privire la substanțele psihotrope.
- s) Expresiile *tabelul I și tabelul II* desemnează listele de substanțe anexate prezentei Convenții, care vor putea fi modificate din când în când în conformitate cu art. 12.

- t) Expresia *trafic ilicit* desemnează infracțiunile vizate la paragrafele 1 și 2 ale art. 3 din prezenta Convenție.
- u) Expresia *transportor comercial* desemnează orice persoană sau entitate publică, private sau din alt sistem care asigură transportul de persoane, bunuri sau este curier cu titlu onorific.

Articolul 2 **Rolul Convenției**

1. Obiectul prezentei Convenții îl reprezintă promovarea cooperării între părți, astfel încât ele să poată combate cu mai mare eficacitate diversele aspecte ale traficului ilicit cu stupefiante și substanțe psihotrope, care au o amploare internațională. În executarea obligațiilor lor în termenii Convenției, părțile iau măsurile necesare, inclusiv măsuri legislative și de reglementare, compatibile cu dispozițiile fundamentale ale sistemelor respective legislative interne.

2. Părțile își execută obligațiile care decurg din prezenta Convenție într-o manieră compatibilă cu principiile egalității suverane și integrității teritoriale a statelor și al neamestecului în afacerile interne ale altor state.

3. Părțile se abțin să-și exercite, una pe teritoriul celeilalte părți, competența sau funcțiile care sunt exclusiv rezervate autorităților celeilalte părți prin dreptul său intern.

Articolul 3 **Infracțiuni și sancțiuni**

1. Fiecare parte adoptă măsurile necesare pentru a conferi caracterul de infracțiuni penale, în conformitate cu dreptul său intern, atunci când actul a fost comis intenționat:

a) i. producției, fabricației, extracției, preparării, ofertei, punerii în vânzare, distribuirii, vânzării, livrării în orice condiții, expedierii, expedierii în tranzit, transportului, importului sau exportului oricărui stupefiant sau oricărei substanțe psihotrope, încălcându-se dispozițiile Convenției din 1961, Convenției din 1961, cum apare ea modificată sau Convenției din 1971;

ii. culturii macului (opiaceu), coca sau plantei de cannabis, în scopul producerii de stupefiante, încălcându-se dispozițiile Convenției din 1961 și Convenției din 1961 cum apare ea modificată;

iii. deținerii sau cumpărării oricărui stupefiant sau substanțe psihotrope, în scopul uneia dintre activitățile enumerate la subalin. i de mai sus;

iv. fabricării, transportului sau distribuirii de echipament, materiale sau substanțe înscrise în tabelul I și II despre care cel care se ocupă de aceste activități știe

că trebuie utilizate în/sau pentru cultură, producția sau fabricarea ilicită de stupefiante sau substanțe psihotrope;

v. organizării, dirijării sau finanțării uneia dintre infracțiunile enumerate la subalin. i, ii, iii sau iv de mai sus;

b) i. conversiei sau transferului de bunuri despre care cel care se ocupă știe că provin dintr-una dintre infracțiunile stabilite conform alin. a) din prezentul paragraf sau din participarea la comiterea acesteia, în scopul de a disimula sau deghiza originea ilicită a bunurilor menționate sau ajută orice persoană care este implicată în comiterea uneia dintre aceste infracțiuni să scape de consecințele juridice ale actelor sale;

ii. disimulării sau ascunderii naturii, originii, dispunerii mișcării sau proprietăților reale ale bunurilor sau drepturilor aferente despre care autorul știe că provin dintr-una dintre infracțiunile stabilite conform alin. a) al prezentului paragraf sau participării la una dintre aceste infracțiuni;

c) Sub rezerva principiilor constituționale și conceptelor fundamentale ale sistemului său juridic,

i. achiziției, deținerii sau utilizării de bunuri, despre care cel care le dobândește, deține și utilizează știe în momentul în care le primește că provin dintr-una dintre infracțiunile stabilite conform alin. a) al prezentului paragraf sau în urma participării la una dintre aceste infracțiuni;

ii. deținerii de echipament, materiale sau substanțe înscrise în tabelul I sau tabelul II, despre care cel care le deține știe că ele sunt sau trebuie să fie utilizate în/sau pentru cultura, producerea sau fabricarea ilicită de stupefiante sau substanțe psihotrope;

iii. faptei de a incita sau a determina public o persoană prin orice mijloc să comită una dintre infracțiunile stabilite conform prezentului articol sau să se folosească ilicit de stupefiante sau substanțe psihotrope;

iv. participării la una dintre infracțiunile stabilite în conformitate cu articolul prezent sau asocierii, înțelegerii, tentativei sau complicității prin furnizare de asistență, ajutor sau sfaturi în scopul comiterii sale.

2. Sub rezerva principiilor sale constituționale și conceptelor fundamentale din sistemul său juridic, fiecare parte adoptă măsurile necesare pentru a-i conferi caracterul de infracțiune penală în conformitate cu dreptul său intern, atunci când actul a fost comis intenționat, detenției și cumpărării de stupefiante și substanțe psihotrope și culturii de stupefiante destinate consumului personal și încălcării dispozițiilor Convenției din 1961, Convenției din 1961, cum apare ea modificată sau Convenției din 1971.

3. Cunoașterea, intenția sau motivația necesară cunoscută ca element al uneia dintre infracțiunile vizate la paragraful 1 al prezentului articol poate fi dedusă din circumstanțele practice obiective.

4. a) Fiecare parte ia măsuri pentru ca infracțiunile stabilite conform paragrafului 1 din prezentul articol să primească sancțiuni, ținându-se cont de gravitatea lor, ca: închisoarea sau alte pedepse privative de libertate, amenzi și confiscare.

b) Părțile pot prevedea, în calitate de măsuri complementare ale condamnării sau sancțiunii penale pronunțate pentru o infracțiune stabilită conform paragrafului 1 al prezentului articol, ca autorul infracțiunii să fie supus la măsuri de tratament, educație, postcură, readaptare sau reintegrare socială.

c) Contrar dispozițiilor din alineatele precedente, în cazurile de infracțiuni cu caracter minor, părțile pot să prevadă, mai ales, în locul unei condamnări sau sancțiuni penale, măsuri de educare, de readaptare sau de reintegrare socială, cât și, atunci când autorul infracțiunii este toxicoman, măsuri de tratament și posttratament.

d) Părțile pot prevedea ca măsurile de tratament, educare, posttratament, readaptare sau reintegrare socială a autorului infracțiunii fie să înlocuiască condamnarea sau sentința pronunțată a făptuitorului unei infracțiuni stabilite conform dispozițiilor paragrafului 2 al prezentului articol, fie să le fie adăugate la acestea.

5. Părțile procedează astfel ca tribunalele lor și alte autorități competente să poată ține cont de circumstanțele factice care conferă o gravitate particulară infracțiunilor stabilite în conformitate cu paragraful 1 al prezentului articol, cu cele de mai jos:

a) Participarea la comiterea unei infracțiuni a unei organizații de răufăcători căreia îi aparține autorul infracțiunii.

b) Participarea autorului infracțiunii la alte activități criminale organizate intenționat.

c) Participarea autorului infracțiunii la alte activități ilegale facilitate de către comiterea infracțiunii.

d) Folosirea violenței sau a armelor de către autorul infracțiunii.

e) Faptul că autorul infracțiunii deține o funcție publică și că infracțiunea este legată de această funcție.

f) Victimizarea sau folosirea minorilor.

g) Faptul că infracțiunea a fost comisă într-un stabiliment penitenciar, într-o instituție de învățământ, într-un centru de asistență socială sau în vecinătatea lor imediată, sau în alte locuri în care școlarii și studenții sunt ocupați în cadrul unei acțiuni educative, sportive sau sociale.

h) În măsura în care dreptul intern al unei părți o permite, condamnările anterioare, în special, pentru infracțiuni analoage comise în țară sau străinătate.

6. Părțile se vor strădui să facă astfel, încât orice putere judiciară discreționară conferită prin dreptul lor intern și aferent urmărilor judiciare, angajate împotriva unor persoane pentru infracțiuni stabilite în conformitate cu prezentul articol, să fie exercitată în așa fel încât să se optimizeze eficacitatea măsurilor de depistare și presiune în ceea ce privește infracțiunile în cauză, ținându-se cont de necesitatea de a exercita un efect disuasiv în ceea ce privește comiterea lor.

7. Părțile se asigură că tribunalele lor sau alte autorități competente iau în con-

siderație gravitatea infracțiunilor enumerate la paragraful 1 al prezentului articol și circumstanțele vizate la paragraful 5 al prezentului articol, atunci când ele au în vedere eventualitatea unei eliberări anticipate sau condiționate a persoanelor recunoscute vinovate de aceste infracțiuni.

8. Atunci când este cazul, fiecare parte poate determina în cadrul dreptului său intern o perioadă de prescriere prelungită, în cursul căreia pot fi începute urmărirea pentru una dintre infracțiunile stabilite conform paragrafului 1 al prezentului articol. Această perioadă va fi mai lungă, atunci când autorul presupus al infracțiunii s-a sustras justiției.

9. Fiecare parte, conform sistemului său juridic, ia măsurile pe care le consideră necesare pentru ca orice persoană, acuzată sau recunoscută ca fiind vinovată de o infracțiune stabilită conform paragrafului 1 al prezentului articol și care se află pe teritoriul ei, să asiste la desfășurarea procedurii penale necesare.

10. În scopul cooperării dintre părți, în virtutea prezentei Convenții și, în special, al cooperării conform art. 5, 6, 7 și 9, infracțiunile stabilite în conformitate cu prezentul articol nu sunt considerate infracțiuni fiscale sau politice, nici considerate ca având motive politice, fără a prejudicia limitele constituționale și legislația fundamentală a părților.

11. Nici una dintre dispozițiile prezentului articol nu lezează principiul conform căruia definirea infracțiunilor vizate și mijloacelor juridice de apărare respective decurg în exclusivitate din dreptul intern al fiecărei părți și conform căruia infracțiunile menționate sunt urmărite și pedesite conform acestui drept.

Articolul 4 Competența

Fiecare parte:

a) Adoptă măsurile necesare pentru stabilirea competenței sale în ceea ce privește infracțiunile și pe care le-a stabilit conform paragrafului 1 al art. 3, atunci când:

i. Infracțiunea a fost comisă pe teritoriul său.

ii. Infracțiunea a fost comisă la bordul unei nave sub pavilionul acesteia sau unei aeronave înmatriculate conform legislației sale în momentul în care a fost comisă infracțiunea.

b) Poate adopta măsurile necesare pentru a stabili competența sa în ceea ce privește infracțiunile pe care le-a stabilit conform paragrafului 1 al art. 3, atunci când:

i. Infracțiunea a fost comisă de către unul dintre cetățenii săi sau o persoană care are reședința pe teritoriul său.

ii. Infracțiunea a fost comisă la bordul unei nave împotriva căreia această parte a fost autorizată să ia măsurile necesare în virtutea art. 17, sub rezerva ca această competență să nu fie exercitată decât pe baza acordurilor sau angajamentelor prevăzute la paragrafele 4 și 9 ale articolului menționat.

iii. Infracțiunea este una dintre cele stabilite conform alin. c/IV/ al paragrafului 1 al art. 3 și a fost făptuită în afara teritoriului său, în scopul făptuirii pe teritoriul său a uneia dintre infracțiunile stabilite conform paragrafului 1 al art. 3.

2. Fiecare parte:

a) Adoptă, de asemenea, măsurile necesare pentru a stabili competența sa în ceea ce privește infracțiunile pe care ea le-a stabilit conform paragrafului 1 al art. 3, atunci când presupusul autor al infracțiunii se află pe teritoriul său și nu îl extrădează pe teritoriul unei alte părți pe motivul:

- i. Că infracțiunea a fost comisă pe teritoriul său la bordul unei nave sub pavilionul său sau al unei aeronave înmatriculate conform legislației sale în momentul în care a fost comisă infracțiunea, sau
- ii. Că infracțiunea a fost comisă de către unul dintre cetățenii săi.

b) Poate, de asemenea, adopta măsurile pentru a stabili competența sa în ceea ce privește infracțiunile pe care le-a stabilit, conform paragrafului 1 al art. 3, atunci când autorul presupus al infracțiunii se află pe teritoriul său și nu îl extrădează spre teritoriul altei părți.

3. Prezenta Convenție nu exclude exercitarea vreunei competențe în materie penală, stabilită de către o parte în conformitate cu dreptul său intern.

Articolul 5 **Confiscarea**

1. Fiecare parte adoptă măsurile care sunt necesare pentru a permite confiscarea:

- a) Produselor dobândite din infracțiunile stabilite în conformitate cu paragraful 1 al art. 3 sau bunurilor a căror valoare corespunde celei a produselor menționate.
- b) Stupefiantelor, substanțelor psihotrope, materialelor și echipamentelor sau altor instrumente utilizate sau destinate să fie utilizate în diverse modalități, chiar dacă este vorba de infracțiunile stabilite conform paragrafului 1 al art. 3.

2. Fiecare parte adoptă măsurile care sunt necesare pentru a permite autorităților competente să identifice, să detecteze și să înghețe sau să pună poprire asupra produselor, bunurilor, instrumentelor sau tuturor celorlalte lucruri vizate la paragraful 1 al prezentului articol, în scopul unei eventuale confiscări.

3. Pentru a putea aplica măsurile prevăzute în prezentul articol, fiecare parte confirmă dreptul tribunalelor sale sau altor autorități competente să ordone producerea sau poprirea documentelor bancare, financiare sau comerciale. Părțile nu pot invoca secretul bancar pentru a refuza să aplice dispozițiile prezentului paragraf.

4. a) Atunci când se efectuează o cerere în virtutea prezentului articol de către o altă parte care are competența pentru aducerea la cunoștință a unei infracțiuni stabilite în conformitate cu paragraful 1 al art. 3, partea pe teritoriul căreia sunt situate produsele, bunurile, instrumentele sau orice alte lucruri vizate la paragraful 1 al prezentului articol:

- i. Transmite cererea autorităților competente, în scopul de a face să se pronunțe o decizie de confiscare și, dacă intervine această decizie, determină executarea ei, sau
 - ii. Transmite autorităților competente, pentru ca aceasta să fie executată în limitele solicitării, decizia de confiscare luată de către partea primitoare conform paragrafului 1 al prezentului articol, pentru tot ce reprezintă produse, bunuri, instrumente sau orice alte lucruri vizate la paragraful 1, situate pe teritoriul părții solicitate.
- b) Atunci când se efectuează o cerere în virtutea prezentului articol de către o altă parte care are competență pentru cunoașterea unei infracțiuni stabilite conform paragrafului 1 al art. 3, partea solicitată ia măsuri pentru a identifica, detecta și îngheța sau popri produsele, bunurile, instrumentele sau orice alte lucruri vizate la paragraful 1 al prezentului articol, în scopul confiscării eventuale, ordonate fie de către partea primitoare, fie ca urmare a unei cereri formulate, în virtutea alin. a) al prezentului paragraf, de către partea solicitată.
- c) Deciziile sau măsurile prevăzute la alin. a) și b) ale prezentului paragraf sunt luate de către partea solicitată conform dreptului său intern și după dispozițiile dreptului menționat conform regulilor de procedură sau oricărui tratat, acord sau aranjament bilateral sau multilateral care o leagă de partea solicitantă.
- d) Dispozițiile paragrafelor 6 – 19 ale art. 7 se aplică *mutatis mutandis*. În afară de informațiile vizate la paragraful 10 al art. 7, solicitările făcute conform prezentului articol conțin următoarele informații:
- i. Atunci când cererea se bazează pe alin. a) i) al prezentului paragraf, o descriere a bunurilor de confiscat și o expunere a faptelor pe care se bazează partea solicitantă care permite părții solicitate să admită pronunțarea unei decizii de confiscare în cadrul dreptului său intern.
 - ii. Atunci când solicitarea decurge din alin. a) ii), o copie legală admisibilă a deciziei de confiscare emise de către partea solicitantă pe care s-a fondat cererea, o expunere a faptelor și informațiilor care indică în ce limite trebuie executată decizia.
 - iii. Atunci când cererea decurge din alin. b), o expunere a faptelor pe care se bazează partea solicitantă și o descriere a măsurilor cerute.
- e) Fiecare parte comunică Secretarului General textul legilor și reglementărilor sale care dau efect prezentului paragraf, cât și textul oricărei modificări ulterior aduse acestor legi și reglementări.
- f) Dacă o parte decide să subordoneze adoptarea măsurilor vizate la alin. a) și b) ale prezentului paragraf la existența unui tratat în domeniu, ea consideră prezenta Convenție ca o bază Convențională necesară și suficientă.
- g) Părțile depun eforturi pentru a încheia tratate, acorduri sau angajamente bilaterale și multilaterale în scopul de a întări eficacitatea cooperării internaționale.

5. a) Orice parte care confiscă produse sau bunuri, în aplicarea paragrafului 1 sau paragrafului 4 ale prezentului articol, dispune de ele conform dreptului său intern și procedurilor sale administrative.

b) Atunci când o parte acționează la cererea unei alte părți în aplicarea prezentului articol, ea poate avea în vedere, în mod special, încheierea unor acorduri care prevăd:

- i. Vărsarea valorii acestor produse și bunuri sau fondurilor care provin din vânzarea lor sau unei părți substanțiale din valoarea produselor și bunurilor menționate, unor organisme interguvernamentale specializate în lupta împotriva traficului ilicit și abuzului de stupefiante și substanțe psihotrope.
- ii. Să împartă cu alte părți, în mod sistematic sau de la caz la caz, aceste produse sau aceste bunuri, sau fondurile care provin din vânzarea lor, în conformitate cu dreptul său intern, procedurile sale administrative, sau acordurile bilaterale sau multilaterale încheiate în acest sens.

6. a) Dacă aceste produse au fost transformate sau convertite în alte bunuri, aceste bunuri pot face obiectul măsurilor vizate de către prezentul articol, în locul acestor produse.

b) Dacă, pe lângă bunurile dobândite în mod legal, au fost amestecate și unele produse, aceste bunuri – sub rezerva dreptului de poprire și înghețare – pot fi confiscate la concurență cu valoarea estimativă a produselor care au fost amestecate.

c) Veniturile și alte avantaje obținute:

- i. Din produse.
- ii. Din bunuri în care aceste produse au fost transformate sau convertite, sau
- iii. Din bunuri cu care au fost amestecate produsele ce pot, de asemenea, face obiectul măsurilor vizate de către prezentul articol în acest mod și în aceeași măsură ca și produsele.

7. Fiecare parte poate avea în vedere răsturnarea dovezii de probă în ceea ce privește originea ilicită a produselor presupuse sau a altor bunuri care pot face obiectul unei confiscări, în măsura în care aceasta are loc conform principiilor dreptului său intern și naturii procedurii juridice și altor proceduri.

8. Interpretarea dispozițiilor prezentului articol nu poate, în nici un caz, să prejudicieze drepturile unor terțe persoane de bună-credință.

9. Nici una dintre dispozițiile prezentului articol nu prejudiciază principiul conform căruia măsurile vizate sunt definite și executate conform dreptului intern al fiecărei părți și conform dispozițiilor dreptului menționat.

Articolul 6

Extrădarea

1. Prezentul articol se aplică infracțiunilor stabilite de către părți conform paragrafului 1 al art. 3.

2. Fiecare dintre infracțiunile la care se aplică prezentul articol este de drept inclus în orice tratat de extrădare în vigoare, încheiat între părți, ca infracțiune a cărui autor poate fi extrădat. Părțile se angajează să includă aceste infracțiuni, ca infracțiuni al căror autor poate fi extrădat, în orice tratat de extrădare pe care îl vor încheia.

3. Dacă o parte care subordonează extrădarea existenței unui tratat primește o cerere de extrădare a unei părți cu care ea nu a încheiat un astfel de tratat, ea poate considera prezenta Convenție ca bază legală de extrădare pentru infracțiunile la care se aplică prezentul articol. Părțile care au nevoie de măsuri legislative amănunțite pentru a putea utiliza prezenta Convenție ca bază legală de extrădare vor avea în vedere adoptarea unor astfel de măsuri.

4. Părțile care nu subordonează extrădarea existenței unui tratat recunosc între ele, pentru infracțiunile a căror li se aplică prezentul articol, caracterul de infracțiuni al căror autor poate fi extrădat.

5. Extrădarea este subordonată condițiilor prevăzute de dreptul părții solicitate sau de către tratatele de extrădare aplicabile, inclusiv motivele pentru care partea solicitată poate refuza extrădarea.

6. Atunci când examinează solicitările primite în aplicarea prezentului articol, partea solicitată poate refuza să facă dreptate dacă autoritățile sale judiciare sau alte autorități competente au motive serioase să creadă că extrădarea ar ușura exercitarea urmărilor sau impunerii unei sancțiuni penale împotriva unei persoane din cauza rasei, religiei, naționalității sau opiniilor politice sau ar cauza un prejudiciu pentru un motiv oarecare unei persoane aflate în cauză în urma solicitării.

7. Părțile depun eforturi pentru a accelera procedurile de extrădare și pentru a simplifica exigențele în materie de dovezi, în ceea ce privește infracțiunile la care se aplică prezentul articol.

8. Sub rezerva dispozițiilor dreptului său intern și tratatelor de extrădare pe care le-a încheiat, partea solicitată poate, la cererea părții solicitante și dacă ea consideră că circumstanțele o justifică și că este urgent, să pună sub stare de detenție o persoană prezentă pe teritoriul său și a cărei extrădare este solicitată sau să ia alte măsuri cu privire la asigurarea prezenței sale pe timpul procedurii de extrădare.

9. Fără a renunța la exercitarea competenței penale, stabilite conform dreptului său intern, o parte pe teritoriul căreia se află autorul presupus al infracțiunii trebuie:

a) Dacă pentru motivele enunțate la alin. a) al paragrafului 2 al art. 4 aceasta nu extrădează pentru o infracțiune stabilită conform paragrafului 1 al alin. 3, cazul va fi supus autorităților competente pentru exercitarea acțiunii penale, numai dacă nu s-a convenit altfel cu partea solicitantă.

b) Dacă aceasta nu extrădează pentru o asemenea infracțiune și dacă ea și-a stabilit competența în ceea ce privește această infracțiune conform alin. b) al paragrafului 2 al art. 4, cazul va fi înaintat autorităților competente pentru exercitarea acțiunii penale, numai dacă partea solicitantă nu cere altceva în scopul păstrării competenței sale legitime.

10. Dacă extrădarea solicitată în scopul exercitării unei pedepse este refuzată, pentru că persoana care reprezintă obiectul acestei cereri este cetățean al părții solicitate, aceasta, dacă legislația i-o permite în conformitate cu prescripțiile acestei legislații și la cererea părții solicitante, va avea în vedere să execute ea însăși pedeapsa care a fost pronunțată conform legislației părții solicitante sau restului din această pedeapsă.

11. Părțile se străduiesc să încheie acorduri bilaterale și multilaterale pentru a permite extrădarea sau pentru a-i crește eficacitatea.

12. Părțile pot avea în vedere încheierea unor acorduri bilaterale sau multilaterale referitoare la unele puncte speciale sau cu caracter general, cu privire la transferul în țara lor a unor persoane condamnate la pedepse cu închisoarea sau alte pedepse cu privațiune de libertate, datorită infracțiunilor la care se aplică prezentul articol, pentru ca acestea să-și poată executa restul de pedeapsă.

Articolul 7 **Asistența judiciară**

1. Părțile își acordă mutual, conform prezentului articol, asistența judiciară pe scară largă pentru toate anchetele, urmărirea penală și procedurile judiciare cu privire la infracțiunile stabilite în conformitate cu paragraful 1 al art. 3.

2. Asistența judiciară care se acordă în aplicarea prezentului articol poate fi solicitată în următoarele scopuri:

- a) strângerea mărturiilor și depozițiilor;
- b) notificarea actelor judiciare;
- c) efectuarea de percheziții și popriri;
- d) examinarea obiectelor și vizitarea locurilor;
- e) furnizarea de informații și de probe de culpabilitate;

f) furnizarea de originale sau copii certificate conforme de documente și dosare pertinente, inclusiv extrase bancare, documente contabile, dosare de societăți și documente comerciale;

g) identificarea sau detectarea produselor, bunurilor, instrumentelor sau altor lucruri în scopul strângerii probelor.

3. Părțile pot să-și acorde una alteia orice altă formă de asistență judiciară autorizată de către dreptul intern al părții solicitate.

4. La cerere, părțile facilitează sau încurajează, într-o măsură compatibilă cu legislația lor și practica lor internă, prezentarea sau punerea la dispoziție a unor

persoane, inclusiv deținuți care acceptă să-și aducă concursul la anchetă sau să participe la procedură.

5. Părțile nu pot invoca secretul bancar pentru a refuza asistența judiciară prevăzută în prezentul articol.

6. Dispozițiile prezentului articol nu afectează, în nici un fel, obligațiile care decurg din orice alt tratat bilateral sau multilateral care determină sau trebuie să determine, în totalitate sau parțial, asistența judiciară în materie penală.

7. Paragrafele 8 – 19 ale prezentului articol sunt aplicabile solicitărilor făcute conform prezentului articol, dacă părțile în chestiune nu sunt legate printr-un tratat de asistență judiciară. Dacă aceste părți sunt legate printr-un asemenea tratat, dispozițiile corespunzătoare ale acestui tratat sunt aplicabile numai dacă părțile nu convin să aplice în locul lor dispozițiile paragrafelor 8 – 19 ale prezentului articol.

8. Părțile desemnează o autoritate sau, dacă este nevoie, autoritățile care au responsabilitatea și dreptul de a răspunde la solicitările de asistență judiciară sau de a le transmite autorităților competente pentru executare. Autoritatea sau autoritățile desemnate în acest scop vor fi notificate Secretariatului General. Transmiterea solicitărilor de asistență judiciară și a oricăror comunicări cu privire la acestea se face între autoritățile desemnate de către părți; prezenta dispoziție se înțelege sub rezerva dreptului fiecărei părți de a cere ca aceste solicitări și comunicări să-i fie adresate pe cale diplomatică, iar cazurile urgente, dacă părțile cad de acord, prin intermediul OIPC/Interpol, dacă acest lucru este posibil.

9. Cererile sunt adresate, în scris, într-o limbă acceptabilă pentru partea solicitată. În cazul în care limbile sunt acceptate de fiecare parte, ele sunt notificate Secretariatului General. În caz de urgență și dacă părțile cad de acord, cererile pot fi făcute pe cale orală, dar trebuie confirmate imediat în scris.

10. Cererile pentru asistență judiciară trebuie să conțină informațiile următoare:

- a) Desemnarea autorităților de unde provine cererea.
- b) Obiectul și natura anchetelor, urmărilor penale sau procedurii judiciare la care se referă cererea, numele și funcțiile autorităților care se ocupă de aceasta.
- c) Un rezumat al faptelor pertinente, cu excepția cererilor adresate în scopul notificării actelor judiciare.
- d) O descriere a asistenței solicitate și descrierea amănunțită a oricărei proceduri specifice pe care partea solicitantă ar dori să o vadă aplicată.
- e) Dacă este posibil, identitatea, adresa și naționalitatea oricărei persoane vizate;
- f) Scopul în care mărturia, informațiile și măsurile sunt solicitate.

11. Partea solicitată poate cere o completare de informații, atunci când acest lucru i se pare necesar pentru a executa cererea conform legislației sale sau când acest lucru poate ușura executarea cererii.

12. Orice cerere este executată conform legislației părții solicitate și, în măsura în care acest lucru nu contravine legislației menționate și când este posibil, în conformitate cu procedurile specificate în cerere.

13. Partea solicitantă nu comunică și nici nu utilizează informațiile sau mărturiile furnizate de către partea solicitată pentru anchete, urmăriri penale sau proceduri judiciare, altele decât cele vizate în cerere, fără consimțământul prealabil al părții solicitate.

14. Partea solicitantă poate să ceară ca partea solicitată să păstreze secretul asupra cererii și conținutului său numai în măsura necesară pentru a-i da urmare. Dacă partea solicitată nu poate satisface această exigență, ea va informa imediat partea solicitantă.

15. Asistența judiciară poate fi refuzată:

a) Dacă cererea nu a fost făcută conform dispozițiilor prezentului articol.

b) Dacă partea solicitată consideră că executarea cererii poate leza suveranitatea, securitatea, ordinea publică sau alte interese esențiale ale sale.

c) În cazul în care legislația părții solicitate ar interzice autorităților sale să ia măsurile necesare, dacă a fost vorba de o infracțiune similară care are prezentat obiectul unei anchete, urmăriri penale sau unei proceduri judiciare în cadrul propriei sale competențe.

d) În cazul în care acceptarea cererii este contrară sistemului juridic al părții solicitate, cu privire la asistența judiciară.

16. Orice refuz de acordare a asistenței judiciare trebuie motivat.

17. Asistența judiciară poate fi amânată de către partea solicitată pe motiv că ar împiedica o anchetă, urmăriri penale sau o procedură judiciară în curs. În astfel de cazuri, partea solicitată consultă partea solicitantă în scopul de a determina dacă acest ajutor mai poate fi furnizat în condițiile considerate necesare de către partea solicitată.

18. Un martor, un expert sau orice altă persoană care consimte să depună mărturie în cursul unei proceduri sau să colaboreze la o anchetă, la urmăriri penale sau proceduri judiciare pe teritoriul părții solicitante nu va fi nici urmărit, nici deținut, nici pedepsit, nici supus vreunei restricții a libertății personale pe acest teritoriu pentru alte omisiuni sau condamnări anterioare plecării sale de pe teritoriul părții solicitate. Această imunitate va înceta, atunci când martorul, expertul sau persoana menționată, care a avut posibilitatea de a părăsi teritoriul pentru o perioadă de 15 zile consecutiv sau pentru orice altă perioadă convenită de către părți, socotind de la data la care ei au fost oficial informați că prezența lor nu mai era necesară pentru autoritățile judiciare, au rămas, cu toate acestea, din proprie voință sau după ce l-au părăsit, au revenit din proprie dorință.

19. Cheltuielile obișnuite făcute pentru executarea unei cereri sunt suportate de partea solicitată, numai dacă nu s-a convenit altfel între părțile implicate. Atunci când se fac cheltuieli importante sau extraordinare sau când se relevă a fi necesare ulterior pentru a executa cererea, părțile se vor consulta pentru a fixa condițiile conform cărora cererea va fi executată, cât și modul în care vor fi asumate cheltuielile.

20. Părțile iau în considerație, în unele cazuri, posibilitatea de a încheia acorduri sau aranjamente bilaterale sau multilaterale care servesc obiectivelor dispozițiilor prezentului articol, le conferă un efect practic sau le întăresc.

Articolul 8

Transferul procedurilor represive

Părțile vor lua în considerare posibilitatea de a-și transfera procedurile represive relativ la infracțiunile stabilite în conformitate cu paragraful 1 al art. 3, în cazurile în care acest transfer este necesar în interesul unei bune administrări a justiției.

Articolul 9

Alte forme de cooperare și formare

1. Părțile vor coopera strâns, conform sistemelor juridice și administrative respective, cu scopul de a întări eficacitatea acțiunii de detectare și represie, vizând să pună capăt comiterii de infracțiuni stabilite conform paragrafului 1 al art. 3. În special, pe baza acordurilor sau aranjamentelor bilaterale sau multilaterale:

a) Ele stabilesc și mențin canale de comunicare între organismele și serviciile naționale competente, în scopul de a facilita schimbul sigur și rapid de informații cu privire la toate aspectele infracționale stabilite conform paragrafului 1 al art. 3, inclusiv, dacă părțile interesate consideră necesar, legăturile acestui trafic cu alte activități delictuale.

b) Părțile cooperează între ele, atunci când este vorba de infracțiuni stabilite conform paragrafului 1 al art. 3, și având un caracter internațional, conducând anchetele care se referă la:

- i. Identitatea, locul în care se găsesc și activitățile pe care le exercită persoanele suspectate pentru infracțiuni stabilite conform paragrafului 1 al art. 3.
- ii. Mișcarea produselor și bunurilor provenite din comiterea infracțiunilor menționate.
- iii. Mișcarea stupefiantelor, substanțelor psihotrope, substanțelor înscrise în tabelul I și II ale prezentei Convenții și instrumentele utilizate sau destinate să fie utilizate în comiterea acestor infracțiuni.

c) Atunci când este cazul și, dacă acest lucru nu contravine dreptului intern, ele creează, ținându-se cont de necesitatea protejării securității persoanelor și operațiunilor, echipe mixte însărcinate să pună în practică dispozițiile prezentului paragraf. Agenții oricărei părți, membrii unor anumite echipe se conformează indicațiilor autorităților competente ale părții pe teritoriul căreia se derulează operația. În toate aceste cazuri, părțile interesate veghează ca să fie respectată pe deplin suveranitatea părții pe teritoriul căreia se desfășoară operația.

d) Ele furnizează, atunci când este cazul, cantitățile necesare de substanțe în scopul efectuării analizei sau anchetei.

e) Ele facilitează o coordonare eficientă între organismele lor și serviciile competente și favorizează schimbul de personal și de experți, inclusiv detașarea agenților de legătură.

2. În măsura în care acest lucru este necesar, fiecare parte instituie, dezvoltă sau ameliorează programele de formare specifice în folosul membrilor și serviciilor sale de detectare și reprimare și altui personal, inclusiv agenților de vamă, însărcinați cu reprimarea infracțiunilor stabilite conform paragrafului 1 al art. 3. Aceste programe vor trebui să se refere, mai ales, la următoarele puncte:

a) metodele folosite pentru detectarea și reprimarea infracțiunilor stabilite conform paragrafului 1 al art. 3;

b) itinerariile adoptate și tehnicile folosite de către persoanele suspectate de infracțiuni, stabilite conform paragrafului 1 al art. 3, în special, în statele de tranzit și măsurile de luptă potrivite;

c) controlul importului și exportului de stupefiante, substanțe psihotrope și substanțe înscrise în tabelul I și II;

d) detectarea și controlul mișcării produselor și bunurilor care provin din comiterea infracțiunilor stabilite conform paragrafului 1 al art. 3 și a stupefiantelor, substanțelor psihotrope, substanțelor înscrise în tabelul I și II și instrumentelor utilizate sau destinate a fi folosite pentru a comite infracțiunile menționate;

e) metodele folosite pentru transferarea, disimularea sau deghizarea acestor produse, bunuri și instrumente;

f) strângerea probelor;

g) tehnicile de control în zonele libere și porturile libere;

h) tehnicile moderne de detectare și reprimare.

3. Părțile își acordă sprijin pentru a planifica și executa programe de formare și cercetare care le permit să facă schimb de cunoștințe specializate în domeniile vizate la paragraful 2 al prezentului articol și, în acest scop, organizează, de asemenea, atunci când este cazul, conferințe și seminare regionale și internaționale pentru a stimula cooperarea și a permite examinarea problemelor de interes comun, inclusiv problemele și nevoile specifice ale statelor de tranzit.

Articolul 10

Cooperarea internațională și asistența acordată statelor de tranzit

1. Părțile cooperează, direct sau prin intermediul organizațiilor internaționale sau regionale competente, în scopul de a ajuta și de a sprijini în măsura posibilă, statele de tranzit și, în special, țările în curs de dezvoltare, care au nevoie de o astfel de asistență și un astfel de sprijin, prin intermediul programelor de cooperare teh-

nică, care vizează să împiedice schimbul și tranzitul ilicit și care se referă la activitățile conexe.

2. Părțile pot întreprinde, direct sau prin intermediul organizațiilor internaționale sau regionale competente, să furnizeze un ajutor financiar acestor state de tranzit pentru a dezvolta și întări infrastructura necesară eficacității luptei contra traficului ilicit și prevenirii acestui trafic.

3. Părțile pot încheia acorduri sau aranjamente bilaterale sau multilaterale pentru a spori eficacitatea cooperării internaționale prevăzute în prezentul articol și pot avea în vedere încheierea unor aranjamente financiare în această privință.

Articolul 11 **Livrări supravegheate**

1. Dacă principiile fundamentale ale sistemelor lor juridice interne o permit, părțile iau măsurile necesare, ținând cont de posibilitățile lor, pentru a permite recurgerea adecvată la livrări supravegheate pe scară internațională, pe bază de acorduri sau angajamente pe care ele le-au încheiat, în scopul identificării indivizilor implicați în infracțiunile stabilite conform paragrafului 1 al art. 3 și de a începe urmărirea împotriva lor.

2. Decizia de a recurge la livrări supravegheate este luată în fiecare caz în speță și poate, dacă este cazul, să țină cont de aranjamente și înțelegeri financiare în ceea ce privește exercitarea competenței lor de către părțile interesate.

3. Expedierile ilicite, pentru care s-a convenit ca livrarea să fie supravegheată, pot, cu consimțământul părților interesate, să fie interceptate și autorizate în continuare în trimiterea lor fie așa cum sunt, fie după ce stupefiantele sau substanțele psihotrope au fost sustrate sau au fost înlocuite total sau parțial cu alte produse.

Articolul 12 **Substanțele care sunt folosite în mod frecvent în procesul fabricării ilicite de stupefiante sau substanțe psihotrope**

1. Părțile adoptă măsurile pe care le consideră adecvate pentru a împiedica deturnarea substanțelor înscrise în tabelul I și II, în scopul fabricării ilicite de stupefiante și substanțe psihotrope și cooperează între ele în acest scop.

2. Dacă o parte sau organul sunt în posesia unor informații care, după părerea lor, fac necesară înscrierea unei substanțe în tabelul I sau tabelul II, ele adresează Secretarului General o notificare însoțită de toate informațiile pertinente pentru sprijinirea acestora. Procedura expusă la paragrafele 2 – 7 ale prezentului articol se aplică, de asemenea, atunci când o parte sau organul sunt în posesia unor informații care justifică radierea unei substanțe din tabelul I sau tabelul II sau trecerea unei substanțe dintr-un tabel în altul.

3. Secretarul General comunică această notificare și toate informațiile pe care le consideră adecvate părților, comisiei, iar dacă această notificare provine de la o parte, și organului. Părțile comunică Secretarului General observațiile lor cu privire la notificare, cât și toate informațiile complementare de natură să ajute organul să procedeze la o evaluare, iar comisia să se pronunțe.

4. Dacă organul, ținând cont de amploarea, importanța și diversitatea utilizărilor ilicite ale substanței și după ce a examinat dacă ar fi posibil și ușor de utilizat substanțele înlocuitoare, atât în scopuri ilicite cât și pentru fabricarea ilicită de stupefiante sau substanțe psihotrope, constată:

a) Că substanța este frecvent utilizată în fabricarea ilicită a unui stupefiant sau a unei substanțe psihotrope; și

b) Că fabricarea ilicită a unui stupefiant sau a unei substanțe psihotrope, prin volumul și prin amploarea lor, creează probleme grave de sănătate publică sau sociale, justificând, astfel, o acțiune pe plan internațional, el comunică comisiei o evaluare a substanței, indicând, mai ales, efectele probabile ale includerii sale în tabelul I sau tabelul II, atât asupra utilizărilor ilicite cât și asupra fabricării ilicite și, dacă este cazul face recomandări cu privire la măsurile de control care ar fi adecvate pentru evaluarea menționată.

5. Comisia, ținând cont de observațiile prezentate de către părți și de observațiile și recomandările organului a căror evaluare va fi determinată pe plan științific și luând în mod convenit în considerare toți ceilalți factori pertinenti, poate decide, cu o majoritate de 2/3 dintre membrii săi, să înscrie o substanță în tabelul I și tabelul II.

6. Orice decizie luată de către comisie în virtutea prezentului articol este comunicată de către Secretarul General tuturor statelor și altor unități care sunt părți la prezenta Convenție sau li se conferă dreptul să devină, cât și organului. Ea intră în vigoare definitiv pentru fiecare parte la 180 de zile după data comunicării sale.

7. a) Deciziile luate de comisie, în virtutea prezentului articol, sunt supuse consiliului pentru revizuire, dacă una dintre părți prezintă o solicitare în cele 180 de zile ce urmează după data notificării lor. Cererea trebuie să fie adresată Secretarului General și însoțită de toate informațiile adecvate care o motivează.

b) Secretarul General comunică copia cererii și informațiilor adecvate comisiei, organului și tuturor părților, invitându-le să-și prezinte observațiile în termen de 90 de zile. Toate observațiile primite sunt comunicate consiliului.

c) Consiliul poate confirma sau anula decizia comisiei. Decizia sa este comunicată tuturor statelor și altor entități, care sunt părți la prezenta Convenție sau sunt pe cale să devină, comisiei și organului.

8. a) Sub rezerva caracterului general al dispozițiilor paragrafului 1 al prezentului articol și dispozițiilor Convenției din 1961, Convenției din 1961, cum apare ea modificată, și Convenției din 1971, părțile iau măsurile pe care le cred de cuviință pentru a controla pe teritoriul lor fabricarea și distribuirea substanțelor înscrise în tabelul I și II;

b) În acest scop, părțile pot:

- i. Să exercite supravegherea tuturor persoanelor și întreprinderilor care se ocupă cu fabricarea și distribuirea substanțelor menționate.
- ii. Să supună unui regim de licență localurile și stabilimentele în care poate avea loc fabricarea sau distribuirea.
- iii. Să solicite ca titularii unei licențe să obțină autorizații pentru a se ocupa de operațiile sus-menționate.
- iv. Să împiedice acumularea de către fabricanți și distribuitori a unor cantități din substanțele menționate care să le depășească pe cele care solicită o funcționare normală a întreprinderilor și situației pieței.

9. În ceea ce privește substanțele înscrise în tabelul I și II, fiecare parte ia măsurile următoare:

a) Ea stabilește și menține un sistem de supraveghere a comerțului internațional cu substanțe incluse în tabelul I și II, în scopul de a ușura detectarea operațiunilor suspecte. Aceste sisteme de supraveghere trebuie să fie puse în funcțiune în strânsă cooperare cu fabricanții, importatorii, vânzătorii en-gros și în detaliu care semnalează autorităților competente comenzile și operațiile suspecte.

b) Ea prevede confiscarea oricărei substanțe înscrise în tabelul I și II, dacă există suficiente dovezi că aceasta este destinată să servească la fabricarea ilicită a unui stupefiant sau substanțe psihotrope.

c) Ea informează, cât mai rapid posibil, autoritățile și serviciile competente ale părților interesate, dacă există motive pentru a crede că o substanță înscrisă în tabelul I și II este importată, exportată sau în tranzit, în scopul fabricării ilicite de stupefiante sau substanțe psihotrope, mai ales, furnizându-le informații asupra modalităților de plată utilizate și toate celelalte elemente esențiale pe care se bazează convingerea sa.

d) Ea solicită ca trimiterile care fac obiectul importurilor și exporturilor să fie corect marcate și însoțite de documentele necesare. Documente comerciale ca facturi, listă de marfă, documente de vamă, de transport și alte documente de expediție trebuie să indice numele substanțelor care fac obiectul importului sau exportului, așa cum figurează în tabelul I și II, cantitatea importată sau exportată, cât și numele, adresa exportatorului, importatorului și, atunci când este cunoscută, cea a destinatarului.

e) Ea procedează astfel ca documentele vizate la alin. d) al prezentului paragraf să fie păstrate cel puțin 2 ani și ținute la dispoziția autorităților competente pentru examinare.

10. a) În afara dispozițiilor paragrafului 9 și la cererea adresată Secretarului General de partea interesată, fiecare parte de pe teritoriul căreia o substanță înscrisă în tabelul I trebuie exportată, supraveghează ca, înaintea exportării, informațiile de mai jos să fie furnizate de către autoritățile competente, autorităților competente din țara importatoare:

- i. Numele și adresa exportatorului și importatorului și, atunci când este cunoscut, cel al destinatarului.
- ii. Desemnarea substanței așa cum figurează în tabelul I.
- iii. Cantitatea de substanță exportată.
- iv. Punctul de intrare și data expedierii prevăzute.
- v. Toate celelalte informații reciproc convenite între părți.

b) Orice parte poate să adopte măsuri de control mai stricte sau mai severe decât cele prevăzute în paragraful prezent, dacă ea consideră că acest lucru este necesar sau de dorit.

11. Atunci când una dintre părți furnizează informații celeilalte, conform paragrafelor 9 și 10 ale prezentului articol, ea poate solicita părții care le primește să păstreze caracterul confidențial al oricărui secret economic, industrial, comercial sau profesional sau procedeu comercial pe care pot să-l conțină.

12. Fiecare parte furnizează anual organului, în forma și modalitatea definite de acesta și utilizând formulele care îi vor fi furnizate, informații cu privire la:

- a) Cantitățile de substanțe înscrise la tabelul I și II care au fost confiscate și, dacă este cunoscută, și originea lor.
- b) Orice altă substanță care nu este înscrisă în tabelul I și II, dar care a fost identificată ca servind la fabricarea ilicită de stupefiante sau substanțe psihotrope și pe care partea o consideră ca suficient de importantă pentru a fi propusă în atenția organului.
- c) Metodele de determinare și fabricare ilicită.

13. Organul întocmește un raport anual către comisie cu privire la aplicarea prezentului articol, iar comisia examinează periodic dacă tabelul I și II sunt adecvate și competente.

14. Dispozițiile prezentului articol nu se aplică nici la preparatele farmaceutice, nici la alte preparate care conțin substanțele înscrise în tabelul I sau II și compuse astfel încât substanțele menționate să nu poată fi utilizate cu ușurință, nici expuse prin mijloace ușor de aplicat.

Articolul 13 **Materiale și echipamente**

Părțile iau măsurile pe care le consideră potrivite pentru a preveni comerțul și deturnarea de materiale și echipamente, în scopul producerii sau fabricării de stupefiante și substanțe psihotrope și vor coopera în acest scop.

Articolul 14

Măsuri care vizează eliminarea culturii ilicite de plante din care se extrag stupefiante și suprimarea cererii ilicite de stupefiante și substanțe psihotrope

1. Măsurile luate de părți, în virtutea prezentei Convenții, nu vor fi mai puțin stricte decât dispozițiile aplicabile eliminării culturii ilicite de plante care conțin stupefiante și substanțe psihotrope și eliminării cererii ilicite de stupefiante și substanțe psihotrope în termenii dispoziției Convenției din 1961, a Convenției din 1961 cum apare ea modificată și Convenției din 1971.

2. Fiecare parte ia măsurile adecvate pentru a împiedica pe teritoriul său cultura ilicită de plante care conțin stupefiante și substanțe psihotrope, ca macul opiaceu, arborele de coca și planta de canabis și pentru a distruge pe cele care ar fi cultivate în mod ilicit. Măsurile adoptate trebuie să respecte drepturile fundamentale ale omului și să țină cont de utilizările licite tradiționale – atunci când asemenea utilizări sunt atestate de istorie – cât și de protecția mediului.

3. a) Părțile pot coopera pentru a crește eficiența eforturilor care vizează să elimine cultura ilicită. Această cooperare poate să comporte, mai ales, dacă este cazul, sprijinirea unei dezvoltări rurale integrate, care să ducă la culturi de înlocuire viabile din punct de vedere economic. Înainte de a aplica asemenea programe de dezvoltare rurală va trebui să se țină cont de factori ca: accesul pe piață, resursele disponibile și situația socio-economică. Părțile pot să cadă de acord cu privire la alte măsuri adecvate de cooperare.

b) Părțile facilitează, de asemenea, schimbul de informații cu caracter științific și tehnic, cât și executarea lucrărilor de cercetare cu privire la eliminarea culturii ilicite.

c) În situația când au frontiere comune, părțile vor depune eforturi să coopereze cu programe de eliminare a culturii ilicite în zonele de frontieră respective.

4. Părțile adoptă măsurile adecvate pentru suprimarea sau reducerea cererii ilicite de stupefiante și substanțe psihotrope, în scopul reducerii suferințelor omenеști și pentru a face să dispară incitațiile de ordin financiar la traficul ilicit. Aceste măsuri pot fi, mai ales, fondate pe recomandările Organizației Națiunilor Unite, instituțiilor specializate ale Națiunilor Unite, ca Organizația Mondială a Sănătății și alte organizații internaționale competente și pe schema multidisciplinară completă adoptată de către Conferința internațională cu privire la abuzul și traficul ilicit de droguri ținută în 1987, în măsura în care aceasta se referă la eforturile organismelor guvernamentale și neguvernamentale, cât și la inițiativa privată în domeniul prevenirii, tratamentului și readaptării. Părțile pot încheia acorduri sau aranjamente bilaterale sau multilaterale care vizează să suprimă sau să reducă cererea ilicită de stupefiante și substanțe psihotrope.

5. Părțile pot lua, de asemenea, măsurile necesare pentru distrugerea rapidă sau utilizarea legală de substanțe, substanțe psihotrope și substanțe înscrise în tabelul I

și II care au fost înghețate sau confiscate și pentru care cantitatea din aceste substanțe, certificate cu forme în regulă, să fie admise ca probă.

Articolul 15

Transportori comerciali

1. Părțile iau măsurile adecvate pentru a se asigura că mijloacele de transport exploatate de către transportorii comerciali nu servesc la comiterea infracțiunilor stabilite conform paragrafului 1 al art. 3; aceste măsuri pot cuprinde încheierea unor aranjamente speciale cu transportorii comerciali.

2. Fiecare parte solicită transportorilor comerciali să ia precauții rezonabile pentru a împiedica ca mijloacele lor de transport să nu servească la comiterea infracțiunilor stabilite conform paragrafului 1 al art.

3. Aceste precauții pot să se bazeze, mai ales, pe:

a) Dacă transportorul comercial își are stabilimentul său principal pe teritoriul acestei părți:

i. Formarea de personal care să fie capabil să identifice trimerile sau persoanele suspecte.

ii. Stimularea integrității personalului.

b) Dacă transportorul comercial operează pe teritoriul acestei părți:

i. Depunerea listelor de mărfuri înainte, de fiecare dată, când acest lucru este posibil.

ii. Folosirea unor sigilii infalsificabile și posibile de controlat distinct.

iii. Informarea autorităților competente, în cel mai scurt timp posibil, cu privire la orice circumstanță suspectă care poate să fie legată de comiterea infracțiunilor stabilite în conformitate cu paragraful 1 al art. 3.

3. Fiecare parte veghează ca, la punctele de intrare și ieșire și în alte zone de control vamal, transportorii comerciali și autoritățile competente să coopereze, în scopul împiedicării accesului neautorizat la mijloacele de transport și la încărcătură, să aplice măsurile de securitate adecvate.

Articolul 16

Documentele comerciale și marcajul exporturilor

1. Fiecare parte solicită ca expedierile licite de stupefiante și substanțe psihotrope destinate exportului să fie însoțite de documentele necesare. În afară de faptul că expedierile trebuie să satisfacă prescripțiile în materie de documentație, enunțate în art. 31 al Convenției din 1961, în art. 31 al Convenției din 1961 cum apare ea modificată și în art. 12 al Convenției din 1971, documentele comerciale, ca: facturile, listele de mărfuri, documentele vamale, de transport și alte documente de expediere, trebuie să indice denumirea stupefiantelor și substanțelor psihotrope care fac

obiectul exporturilor și așa cum figurează în tabelele pertinente ale Convenției din 1961, Convenției din 1961 cum apare modificată și Convenției din 1971, cantitatea exportată, cât și numele și adresa exportatorului, importatorului și, atunci când este cunoscut, cel al destinatarului.

2. Fiecare parte va impune ca expedierile de stupefiante și substanțe psihotrope destinate exportului să nu fie marcate incorect.

Articolul 17 **Traficul ilicit pe mare**

1. Părțile cooperează, în măsura posibilă, pentru a pune capăt traficului ilicit pe mare, în conformitate cu dreptul internațional maritim.

2. Partea are motive întemeiate să bănuiască că o navă sub pavilion sau care nu abordează nici un pavilion, sau nu poartă nici o înmatriculare – se ocupă cu traficul ilicit – poate solicita altor părți să o ajute pentru a pune capăt acestei utilizări. Părțile astfel solicitate furnizează această asistență în limita mijloacelor de care ele dispun.

3. Partea care are motive întemeiate să bănuiască că o navă care exercită libertatea de navigație, conform dreptului internațional și navigând sub pavilion sau fiind înmatriculată la o altă parte se ocupă cu traficul ilicit, poate să anunțe statul, sub pavilionul căruia navighează nava, să solicite confirmarea înmatriculării și, dacă acest lucru se confirmă, să ceară autorizația acestui stat pentru a lua măsurile adecvate cu privire la această navă.

4. În conformitate cu dispozițiile paragrafului 3 sau tratatele în vigoare dintre ele, sau orice alte acorduri, sau aranjamente încheiate între aceste părți, statul sub pavilionul căruia navighează nava poate să autorizeze, mai ales, statul solicitat:

- a) să inspecteze nava;
- b) să viziteze nava;
- c) dacă sunt descoperite probe ale participării la un trafic ilicit, trebuie luate măsurile adecvate cu privire la navă, persoanele care se găsesc la bord și la încărcătură.

5. Atunci când iau o măsură în urma aplicării prezentului articol, părțile interesate țin cont de necesitatea de a nu leza securitatea vieții pe mare și cea a navei, și încărcăturii sale, și să nu prejudicieze interesele comerciale și judiciare ale statului de care depinde pavilionul sau orice alt stat interesat.

6. Statul sub pavilionul căruia navighează nava poate, în măsura în care este compatibil cu obligațiile sale conform paragrafului 1 al prezentului articol, să subordoneze autorizația sa condițiilor fixate de comun acord între ele și statul solicitant, mai ales, în ceea ce privește responsabilitatea.

7. Fiecare parte va răspunde, fără întârziere, la orice solicitare care îi este adresată de către o altă parte, în scopul de a determina dacă o navă sub pavilionul său este autorizată să navigheze și la cererile de autorizare prezente în aplicarea paragrafului 3. În momentul în care devine parte la prezenta Convenție, fiecare stat desemnează autoritatea sau, dacă este cazul, autoritățile care au calitatea de a primi aceste cereri

și să răspundă la ele. În luna care urmează acestei desemnări, Secretarul General notifică tuturor părților autoritatea desemnată de fiecare dintre ele.

8. Partea care a luat una din măsurile prevăzute în prezentul articol informează, fără întârziere, statul sub pavilionul căruia navighează nava cu privire la rezultatele acestei măsuri.

9. Părțile vor avea în vedere încheierea de acorduri sau angajamente bilaterale sau regionale, în scopul de a da curs dispozițiilor prezentului articol sau pentru a-i spori eficiența.

10. Măsurile luate în aplicarea paragrafului 4 nu sunt executate decât de navele de război sau aeronavele militare sau alte nave ori aeronave care poartă vizibil o marcă exterioară și sunt identificabile ca fiind în serviciul statului.

11. Orice măsură luată pe baza prezentului articol va ține cont, conform dreptului internațional maritim, de necesitatea de a nu impieta asupra drepturilor și obligațiilor și exercitării competenței statelor riverane, nici de a leza aceste drepturi, obligații sau competențe.

Articolul 18

Zone libere și porturi libere

1. Părțile vor aplica, pentru a pune capăt traficului ilicit de stupefiante, substanțe psihotrope și substanțe înscrise în tabelul I și II în zonele libere și porturi libere, măsuri care nu sunt mai puțin stricte decât cele pe care le aplică în alte părți ale teritoriului lor.

2. Părțile vor depune eforturi pentru:

a) A supraveghea mișcarea mărfurilor și persoanelor în porturile libere și zonele libere și, în acest scop, vor da permisiunea autorităților competente să procedeze la vizitarea încărcăturii și navelor care intră și ies, inclusiv navelor de croazieră și pescuit, cât și aeronavelor și vehiculelor și, atunci când este cazul, să percheziționeze membrii echipajului și pasagerii, cât și bagajul acestora.

b) A stabili și a menține un sistem care permite decelarea expedierilor suspectate de a conține stupefiante, substanțe psihotrope sau substanțe înscrise în tabelul I și II, care intră sau ies din zonele și porturile libere.

c) A stabili și a menține sisteme de supraveghere în bazinele și depozitele portuare, cât și în aeroporturi și posturile de frontieră, în porturile libere și zonele libere.

Articolul 19

Utilizarea serviciilor poștale

1. În executarea obligațiilor care decurg din Convențiile Uniunii Poștale Universale și conform cu principiile fundamentale ale sistemelor lor juridice interne, părțile iau măsuri pentru a pune capăt utilizării serviciilor poștale, în scopul traficului ilicit și cooperează între ele în acest scop.

2. Măsurile prevăzute la paragraful 1 al prezentului articol cuprind, mai ales:

a) Acțiunea coordonată pentru prevenirea și reprimarea utilizării serviciilor poștale, în scopul traficului ilicit.

b) Adoptarea și elaborarea de către serviciile de detectare și reprimare însărcinate cu acestea a unor tehnici de investigare și control, care trebuie să permită decelarea în trimerile poștale a expedierilor ilicite de stupefiante, substanțe psihotrope sau substanțe înscrise în tabelul I și II.

c) Măsurile legislative care permit recurgerea la mijloacele adecvate pentru a strânge probele necesare pentru urmărirea judiciară.

Articolul 20

Informații care trebuie furnizate de către părți

1. Părțile furnizează comisiei, prin intermediul Secretarului General, informații cu privire la aplicarea prezentei Convenții pe teritoriul lor și, în special:

a) Textul legilor și reglementărilor promulgate pentru aplicarea prezentei Convenții.

b) Detalii cu privire la traficul ilicit, care decurg din competența lor și pe care ele le consideră importante, deoarece aceste cazuri relevă tendințe noi, indicând cantitățile despre care este vorba, sursele din care provin substanțele sau metodele utilizate de către persoanele care se ocupă cu traficul ilicit.

2. Părțile furnizează aceste informații în modul fixat de comisie și la datele precizate de aceasta.

Articolul 21

Funcțiile comisiei

Comisia este însărcinată să examineze toate problemele care se referă la scopurile prezentei Convenții și, în special:

a) Pe baza informațiilor prezentate de către părți în conformitate cu art. 20, comisia urmărește punerea în aplicare a prezentei Convenții.

b) Comisia poate face sugestii și recomandări generale, fondate pe examinarea informațiilor obținute de către părți.

c) Comisia poate supune în atenția organului toate problemele care pot să se refere la funcțiile acesteia.

d) Comisia ia măsurile pe care le crede de cuviință în ceea ce privește orice problemă care-i este prezentată de către organ în aplicarea paragrafului 1 b) al art. 20.

e) Comisia poate, conform procedurilor enunțate în art. 12, să modifice tabelul I și II.

f) Comisia poate supune în atenția statelor nepărți deciziile și recomandările pe care ea le adoptă în virtutea prezentei Convenții, pentru ca acestea să ia măsurile în consecință.

Articolul 22

Funcțiile organului

1. Fără a prejudicia funcțiile ce-i revin comisiei în baza art. 21 și sub rezerva funcțiilor care-i revin organului și comisiei, în temeiul Convenției din 1961, Convenției din 1961 cum apare ea modificată și Convenției din 1971:

a) Dacă, după examinarea informațiilor de care dispune organul, Secretarul General sau comisia sau a informațiilor comunicate de către organisme ale Organizației Națiunilor Unite, organul are motive să creadă că nu corespunde scopurilor prezentei Convenții în domeniile care țin de competența sa, el poate invita partea sau părțile să furnizeze toate informațiile pertinente.

b) În ceea ce privește art. 12, 13 și 16:

i. După ce a acționat conform alin. a) al prezentului paragraf, organul poate, dacă consideră necesar, să solicite părții interesate să ia măsurile corectoare care, datorită circumstanțelor, par a fi necesare pentru a asigura executarea dispozițiilor art. 12, 13 și 16.

ii. Înainte de a acționa conform cu alin. iii) de mai jos, organul va considera ca fiind confidențiale comunicările pe care le va schimba cu partea interesată în virtutea alineatelor precedente.

iii. Dacă el constată că partea interesată nu a luat măsurile corectoare pe care ea a fost invitată să le ia conform alineatului prezent, organul poate supune în atenția părților, consiliului și comisiei această problemă. Orice raport publicat în virtutea prezentului alineat va conține, de asemenea, avizul părții interesate, dacă aceasta o solicită.

2. Părțile vor fi invitate să se facă reprezentate la ședințele organului, în cursul cărora va trebui examinată chestiunea în care este direct interesat în aplicarea prezentului articol.

3. În cazurile în care o decizie a organului adoptată în virtutea prezentului articol nu este unanimă, trebuie expusă și opinia minorității.

4. Deciziile organului, în baza prezentului articol, trebuie să fie luate cu o majoritate de 2/3 din numărul total al membrilor organului.

5. În exercitarea funcțiilor care îi revin în virtutea alin. a) al paragrafului 1 al prezentului articol, organul va prezenta caracterul confidențial al tuturor informațiilor pe care le va putea avea.

6. Îndeplinirea tratatelor sau acordurilor încheiate între părți conform dispozițiilor prezentei Convenții nu decurge din responsabilitatea care-i revine organului în virtutea prezentului articol.

7. Dispozițiile prezentului articol nu se aplică diferendelor dintre părți depinzând de dispozițiile art. 32.

Articolul 23

Rapoartele organului

1. Organul stabilește un raport anual cu privire la activitățile sale, în care el analizează informațiile de care dispune, raportând în cazurile în care este necesar explicațiile eventuale care sunt date de către părți sau care le sunt solicitate și formulând toate observațiile și recomandările pe care dorește să le facă. Organul poate stabili rapoarte suplimentare, dacă consideră necesar. Rapoartele sunt prezentate consiliului prin intermediul comisiei, care poate formula toate observațiile pe care le consideră oportune.

2. Rapoartele organului sunt comunicate părților și publicate ulterior de către Secretarul General. Părțile trebuie să permită distribuirea lor fără restricții.

Articolul 24

Aplicarea unor măsuri mai severe decât cele cerute de către prezenta Convenție

Părțile pot adapta măsuri mai stricte sau mai severe decât cele prevăzute de către prezenta Convenție, dacă ele consideră necesar aceasta, pentru a preveni sau elimina traficul ilicit.

Articolul 25

Nederogarea de la drepturile și obligațiile care decurg din tratatele anterioare

Dispozițiile prezentei Convenții nu derogă nici un drept sau obligație pe care Convenția din 1961, Convenția din 1961 cum apare ea modificată sau Convenția din 1971, le recunosc sau impun părților la prezenta Convenție.

Articolul 26

Semnarea

Prezenta Convenție va fi deschisă, între 20 decembrie 1988 și 20 februarie 1989, la Oficiul Națiunilor Unite de la Viena și apoi, până la 20 decembrie 1989, la sediul Organizației Națiunilor Unite de la New York, spre semnare:

- a) De către toate statele;
- b) De Namibia, reprezentată de Consiliul Națiunilor Unite pentru Namibia;
- c) De organizațiile regionale pentru integrarea economică, care sunt competente în materie de negociere, încheiere și aplicare a acordurilor internaționale relative la problemele care fac obiectul prezentei Convenții; referirile din Convenția cu privire la părți, state sau servicii naționale sunt aplicabile acestor organizații în limita competenței lor.

Articolul 27

Ratificarea, acceptarea, aprobarea sau actul de confirmare oficială

1. Prezenta Convenție este supusă ratificării, acceptării sau aprobării statelor și Namibiei, reprezentată de către Consiliul Națiunilor Unite pentru Namibia și unui act de confirmare oficială a organizațiilor regionale de integrare economică, vizate la alin. c) al art. 26. Instrumentele de ratificare, acceptare sau aprobare și instrumentele relative la actele de confirmare oficială vor fi depuse pe lângă Secretarul General.

2. În instrumentele lor de confirmare oficială, organizațiile regionale de integrare economică vor preciza sfera competenței lor asupra domeniilor care decurg din prezenta Convenție. Pe de altă parte, aceste organizații vor informa pe Secretarul General cu privire la oricare modificare adusă sferei competenței lor în domeniile care decurg din Convenție.

Articolul 28

Aderarea

1. Prezenta Convenție va rămâne deschisă aderării oricărui stat, Namibiei, reprezentată de către Consiliul Națiunilor Unite pentru Namibia și organizațiilor regionale de integrare economică vizate la alin. c) al art. 26. Aderarea se va efectua prin depunerea unui instrument de aderare pe lângă Secretarul General.

2. În instrumentele lor de aderare, organizațiile regionale de integrare economică vor preciza sfera competenței lor asupra domeniilor care decurg din prezenta Convenție. Pe de altă parte, aceste organizații vor informa pe Secretarul General de orice modificare adusă sferei competenței lor asupra domeniilor care decurg din Convenție.

Articolul 29

Intrarea în vigoare

1. Prezenta Convenție va intra în vigoare în a 90-a zi care va urma datei de depunere pe lângă Secretarul General, a celui de-al douăzecilea instrument de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare de către state sau Namibia, reprezentată de Consiliul pentru Namibia.

2. Pentru fiecare dintre state și pentru Namibia, reprezentată de către Consiliul pentru Namibia, care vor ratifica, accepta sau aproba prezenta Convenție sau vor adera după depunerea celui de-al douăzecilea instrument de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare, Convenția va intra în vigoare în a 90-a zi după depunerea instrumentului său de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare.

3. Pentru fiecare organizație regională de integrare economică vizată la alin. c) al art. 26, care va depune un instrument relativ la un act de confirmare oficială sau

un instrument de aderare, Convenția va intra în vigoare la ultima dată din cele două date următoare: a 90-a zi după depunerea menționată sau data la care Convenția va intra în vigoare în conformitate cu paragraful 1 al prezentului articol.

Articolul 30 **Denunțarea**

1. Orice parte va putea denunța prezenta Convenție, în orice moment, printr-o notificare scrisă adresată Secretarului General.

2. Denunțarea se va aplica pentru partea interesată la un an după data la care va fi primită notificarea de către Secretarul General.

Articolul 31 **Amendamente**

1. Orice parte poate propune un amendament la prezenta Convenție. Textul amendamentului menționat și rațiunile care îl motivează sunt comunicate de către această parte Secretarului General, care le transmite altor părți și se interesează dacă acceptă amendamentul propus. Dacă textul unui amendament astfel distribuit nu a fost respins de către nici o parte, în cele 24 de luni care urmează după comunicarea sa, amendamentul menționat este considerat ca fiind acceptat și intră în vigoare pentru fiecare parte la 90 de zile după ce această parte a depus pe lângă Secretarul General un document care exprimă consimțământul său de a fi obligată de către acest amendament.

2. Dacă un amendament a fost respins de către una dintre părți, Secretarul General începe consultările cu părțile și, la cererea majorității, aduce această problemă, cât și orice observație prezentată de către părți, la cunoștința consiliului care poate decide reunirea unei conferințe, conform paragrafului 4 al art. 62 al Cartei Națiunilor Unite. Orice amendament care rezultă în urma unei asemenea conferințe este consemnat într-un Protocol. Părțile care consimt să fie obligate de către acest Protocol trebuie să-l informeze de urgență pe Secretarul General.

Articolul 32 **Reglementarea diferendelor**

1. Dacă între două sau mai multe părți apare un diferend cu privire la interpretarea sau aplicarea prezentei Convenții, părțile se consultă în scopul reglării acestui diferend pe calea negocierii, anchetei, medierii, concilierii, arbitrajului sau recurgerii la organisme regionale, pe cale judecătorească sau prin alte mijloace pașnice alese de către acestea.

2. Orice diferend de această natură care nu poate fi reglementat prin mijloacele prevăzute la paragraful 1 al prezentului articol, este supus, pentru luarea unei decizii, Curții Internaționale de Justiție la cererea oricăruia dintre statele părți la diferend.

3. Dacă o organizație regională de integrare economică, vizată la alin. c) al art. 26, este parte la un diferend care nu poate fi reglementat în modul prevăzut de paragraful 1 al prezentului articol, ea poate, prin intermediul unui stat-membru al Organizației Națiunilor Unite, să solicite consiliului să ceară un aviz consultativ Curții Internaționale de Justiție în virtutea art. 65 al Statutului Curții, aviz care va fi considerat ca decisiv.

4. Fiecare stat, în momentul semnării, ratificării, acceptării sau aprobării prezentei Convenții ori aderării, sau fiecare organizație regională de integrare economică, în momentul semnării, depunerii unui act de confirmare formală sau adeziunii poate declara că nu se consideră obligată prin dispozițiile paragrafelor 2 și 3 ale prezentului articol. Celelalte părți nu sunt obligate, conform dispozițiilor paragrafelor 2 și 3 față de partea care a făcut o asemenea declarație.

5. Orice parte care a făcut o declarație în virtutea paragrafului 4 al prezentului articol poate, în orice moment, să retragă această declarație printr-o notificare adresată Secretarului General.

Articolul 33 **Texte autentice**

Textele în limbile engleză, arabă, chineză, spaniolă, franceză și rusă ale prezentei Convenții au aceeași valoare.

Articolul 34 **Depozitarul**

Secretarul General este depozitarul prezentei Convenții.

Pe baza celor de mai sus, subsemnații împuterniciți în cuvenită formă au semnat prezenta Convenție.

Întocmită la Viena, într-un exemplar original, la 20 decembrie 1988.

6. CONVENȚIA INTERNAȚIONALĂ PRIVIND SUPRIMAREA FINANȚĂRII TERORISMULUI

Semnată la: New York, 9 decembrie 1999.

Ratificată prin: Legea RM nr.1241-XV din 18.07.2002.

În vigoare pentru RM: din 19 noiembrie 2002.

Preambul

Statele Părți la prezenta Convenție,

Luând în considerare scopurile și principiile Cartei Națiunilor Unite privitoare la menținerea păcii și securității internaționale și dezvoltarea relațiilor de bună vecinătate, prietenie și cooperare între state,

Fiind profund preocupate de intensificarea în lumea întreagă a actelor de terorism sub toate formele și manifestările,

Amintind Declarația consacrată celei de-a 50-ea aniversări a Organizației Națiunilor Unite, care figurează în Rezoluția 50/6 a Adunării Generale din 24 octombrie 1995,

Amintind, de asemenea, toate rezoluțiile Adunării Generale în materie, în special, Rezoluția 49/60 din 9 decembrie 1994 și anexa la aceasta, care reproduc Declarația asupra măsurilor vizând eliminarea terorismului internațional, în care statele membre ale Organizației Națiunilor Unite au reafirmat solemn condamnarea, în mod inechivoc, a tuturor actelor, metodelor și practicilor teroriste, ca fiind criminale și nejustificabile, oriunde se produc și oricine ar fi autorii, mai ales, cele care compromit relațiile amicale între state și popoare și amenință integritatea teritorială și securitatea statelor,

Observând că în Declarația asupra măsurilor vizând eliminarea terorismului internațional Adunarea Generală a încurajat statele să examineze de urgență domeniul de aplicare a dispozițiilor juridice internaționale în vigoare care privesc prevenirea, reprimarea și eliminarea terorismului, sub toate formele și manifestările sale, în scopul de a se asigura asupra existenței unui cadru juridic general care să acopere toate aspectele problemei,

Amintind Rezoluția 51/210 a Adunării Generale din data de 17 decembrie 1996, lit.f) a paragrafului 3, prin care Adunarea Generală a invitat statele să ia măsuri pentru prevenirea și împiedicarea, prin mijloace interne adecvate, a finanțării teroriștilor sau a organizațiilor teroriste fie că se efectuează direct, fie indirect, prin intermediul organizațiilor care au sau pretind că au scopuri de caritate, culturale sau sociale ori care sunt implicate în activități ilegale, cum sunt traficul ilicit de arme, traficul de stupefiante și extorcarea de fonduri, incluzând exploatarea persoanelor în vederea finanțării activităților teroriste și, în special, să aibă în vedere, dacă este nevoie, adoptarea unei reglementări pentru a preveni și a împiedica mișcările de fonduri

bănuite a fi destinate utilizării în scopuri teroriste, fără a aduce în nici un fel atingere libertății de circulație a capitalurilor legitime, precum și de a intensifica schimburile de informații asupra mișcărilor internaționale ale unor astfel de fonduri,

Amintind, de asemenea, Rezoluția 52/165 a Adunării Generale din data de 15 decembrie 1997, prin care Adunarea Generală a adresat statelor invitația de a pune în aplicare, în mod special, măsuri similare celor enumerate la lit.a) – f) ale paragrafului 3 din Rezoluția 51/210 din 17 decembrie 1996,

Amintind, în plus, Rezoluția 53/108 a Adunării Generale din data de 8 decembrie 1998, prin care Adunarea Generală a stabilit în sarcina Comitetului ad-hoc, constituit prin Rezoluția 51/210 din 17 decembrie 1996, elaborarea proiectului unei Convenții internaționale pentru reprimarea finanțării terorismului, în vederea completării instrumentelor internaționale existente în domeniul terorismului,

Considerând că finanțarea terorismului este un subiect care preocupă în mod serios întreaga comunitate internațională,

Luând în considerare faptul că numărul și gravitatea actelor de terorism internațional sunt în funcție de resursele financiare pe care teroriștii le pot obține,

Ținând seama de faptul că instrumentele juridice multilaterale existente nu tratează expres finanțarea terorismului,

Convins de necesitatea urgentării întăririi cooperării internaționale între state pentru elaborarea și adoptarea măsurilor eficiente destinate să prevină finanțarea terorismului, precum și reprimarea acestuia și pedepsirea autorilor,

Au convenit cele ce urmează:

Articolul 1

În sensul prezentei Convenții:

1. Prin „*fonduri*” se înțelege bunuri de orice natură, corporale sau necorporale, mobile ori imobile, dobândite prin orice mijloc și documente sau instrumente juridice în orice formă, incluzându-se forma electronică ori numerică, care atestă un drept de proprietate sau un interes asupra acestor bunuri și, mai ales, credite bancare, cecuri de călătorie, cecuri bancare, mandate, acțiuni, titluri, obligațiuni, drepturile speciale de tragere și scrisori de credit, fără ca această enumerare să fie limitativă.

2. Prin „*stabiliment guvernamental sau public*” se înțelege orice stabiliment sau orice mijloc de transport, cu caracter permanent sau temporar, care este utilizat ori ocupat de reprezentanți ai unui stat, membri ai Guvernului, Parlamentului sau magistraturii, de agenți sau de personalul unui stat ori ai oricărei alte autorități sau entități publice ori de agenți sau de personalul unei organizații interguvernamentale, în cadrul funcțiilor lor oficiale.

3. Prin „*produse*” se înțelege orice fonduri rezultate, direct sau indirect, din comiterea unei infracțiuni, astfel cum este prevăzută la art.2, sau obținute, direct ori indirect, prin comiterea unei astfel de infracțiuni.

Articolul 2

1. Comite o infracțiune în sensul prezentei Convenții orice persoană care, prin orice mijloc, direct sau indirect, în mod ilicit și deliberat, furnizează sau strânge fonduri cu intenția de a le utiliza sau știind că acestea vor fi utilizate, în întregime sau în parte, în vederea comiterii:

a) unei fapte care constituie infracțiune în cadrul și astfel cum este definită în unul dintre tratatele enumerate în anexă;

b) oricărei alte fapte de natură să determine moartea sau vătămarea corporală gravă a unui civil sau a oricărei alte persoane care nu participă direct la ostilități într-o situație de conflict armat, când, prin natura sau contextul său, această faptă are ca scop intimidarea populației sau constrângerea unui guvern, ori a unei organizații internaționale să îndeplinească sau să se abțină de la îndeplinirea unui act oarecare.

2. a) La depunerea instrumentului de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare un Stat Parte, care nu este parte la unul dintre tratatele enumerate în anexa la care se face referire la lit. a) a paragrafului 1, poate declara ca, în momentul în care prezenta Convenție îi este aplicată, respectivul tratat să fie considerat că nu figurează în această anexă. Această declarație devine caducă odată cu intrarea în vigoare a tratatului pentru Statul Parte care notifică acest fapt depozitarului;

b) în cazul în care un Stat Parte încetează de a fi parte la un tratat enumerat în anexă, poate să facă, cu privire la respectivul tratat, declarația prevăzută în prezentul articol.

3. Pentru ca un act să constituie infracțiune în sensul paragrafului 1 nu este necesar ca fondurile să fi fost efectiv utilizate pentru a comite o infracțiune vizată la lit.a) sau b) a paragrafului 1.

4. Comite, de asemenea, o infracțiune orice persoană care încearcă să comită o infracțiune în sensul paragrafului 1.

5. Comite, de asemenea, o infracțiune orice persoană care:

a) participă, în calitate de complice la o infracțiune în sensul paragrafului 1 sau 4;

b) organizează comiterea unei infracțiuni în sensul paragrafului 1 sau 4 sau ordonă altor persoane să o comită;

c) contribuie la comiterea uneia sau mai multor infracțiuni dintre cele prevăzute la paragraful 1 sau 4 de către un grup de persoane care acționează în același scop. Această contribuție trebuie să fie deliberată și trebuie:

i. fie să urmărească facilitarea activității infracționale sau a scopului infracțional al grupului, atunci când această activitate sau scop presupune comiterea unei infracțiuni în sensul paragrafului 1;

ii. fie să fie făcută, cunoscându-se intenția grupului de a comite o infracțiune în sensul paragrafului 1.

Articolul 3

Prezenta Convenție nu se aplică, atunci când infracțiunea este comisă pe teritoriul unui singur stat, când autorul prezumat este un național al aceluși stat și se găsește pe teritoriul aceluși stat și în cazul în care nici un alt stat nu are bază pentru a-și stabili competența, în virtutea paragrafului 1 sau 2 al art.7, cu excepția prevederilor art.12-18, care se vor aplica, după caz, în aceste situații.

Articolul 4

Fiecare Stat Parte ia măsurile care pot fi necesare pentru:

- a) a califica drept infracțiuni în dreptul său intern infracțiunile prevăzute la art.2;
- b) a prevedea pentru aceste infracțiuni pedepse corespunzătoare, ținând seama de gravitatea lor.

Articolul 5

1. Fiecare Stat Parte, conform principiilor dreptului său intern, ia măsurile necesare pentru ca responsabilitatea unei persoane juridice situate pe teritoriul său sau constituite potrivit legislației statului să fie angajată în cazul în care persoana răspunzătoare de conducerea sau controlul acestei persoane juridice a comis, în această calitate, o infracțiune prevăzută la art.2. Această responsabilitate poate fi penală, civilă sau administrativă.

2. Această responsabilitate este angajată fără a se prejudicia responsabilitatea penală a persoanelor fizice care au comis infracțiunile.

3. Fiecare Stat Parte asigură, în special, ca persoanele juridice, a căror responsabilitate este angajată în virtutea paragrafului 1, să facă obiectul sancțiunilor penale, civile sau administrative eficace, proporționale și disuasive. Aceste sancțiuni pot include și sancțiuni de natură pecuniară.

Articolul 6

Fiecare Stat Parte adoptă măsurile care pot fi necesare, înțelegându-se, dacă este cazul, cele de ordin legislativ, pentru ca faptele penale prevăzute de prezenta Convenție să nu poată fi justificate în nici o situație de considerente de natură politică, filozofică, rasială, etnică, religioasă sau din alte motive analoage.

Articolul 7

1. Fiecare Stat Parte adoptă măsurile necesare pentru a-și stabili competența referitor la infracțiunile prevăzute la art.2, atunci când:

- a) infracțiunea a fost comisă pe teritoriul său;
- b) infracțiunea a fost comisă la bordul unei nave aflate sub pavilionul său sau al unei aeronave înmatriculate conform legislației sale în momentul producerii faptelor; sau
- c) infracțiunea a fost comisă de unul dintre naționali săi.

2. Fiecare Stat Parte poate, de asemenea, să își stabilească competența asupra unor astfel de infracțiuni, atunci când:

- a) infracțiunea avea ca scop sau a avut ca rezultat comiterea unei infracțiuni prevăzute la art.2 paragraful 1 lit.a) sau b) pe teritoriul său ori împotriva unuia dintre naționali săi;
- b) infracțiunea avea ca scop sau a avut ca rezultat comiterea unei infracțiuni prevăzute la art.2 paragraful 1 lit.a) sau b) împotriva unui stabiliment guvernamental sau public al aceluși stat, situat în afara teritoriului său, inclusiv sediile sale diplomatice sau consulare;
- c) infracțiunea avea ca scop sau a avut ca rezultat comiterea unei infracțiuni prevăzute la art.2 paragraful 1 lit.a) sau b), urmărind să îl constrângă să îndeplinească un act sau să se abțină de la îndeplinirea unui act;
- d) infracțiunea a fost comisă de un apatrid care își are rezidența obișnuită pe teritoriul aceluși stat;
- e) infracțiunea a fost comisă la bordul unei aeronave utilizate de guvernul statului menționat.

3. Cu ocazia ratificării, acceptării sau aprobării prezentei Convenții ori a aderării la aceasta fiecare Stat Parte îl informează pe Secretarul General al Organizației Națiunilor Unite asupra competenței pe care a stabilit-o conform paragrafului 2. În caz de modificare Statul Parte respectiv îl informează asupra acesteia pe Secretarul General.

4. Fiecare Stat Parte adoptă, totodată, măsurile necesare pentru a-și stabili competența în ceea ce privește infracțiunile prevăzute la art.2, în cazul în care autorul prezumat al infracțiunii se găsește pe teritoriul său și acesta nu îl extrădează către oricare dintre Statele Părți care și-au stabilit competența conform paragrafului 1 sau 2.

5. Atunci când mai multe State Părți se declară competente în privința unei infracțiuni prevăzute de art.2, Statele Părți se vor strădui să își coordoneze acțiunile în mod corespunzător, în special, în privința condițiilor de angajare a urmăririi penale și a modalităților de asistență judiciară mutuală.

6. Fără a aduce prejudicii normelor de drept internațional general, prezenta Convenție nu exclude exercitarea vreuneia dintre competențele penale stabilite de un Stat Parte conform dreptului său intern.

Articolul 8

1. Fiecare Stat Parte adoptă, conform principiilor dreptului său intern, măsurile necesare pentru identificarea, descoperirea, înghețarea sau sechestrarea oricăror fonduri utilizate ori alocate, în scopul comiterii infracțiunilor prevăzute la art.2, precum și a produselor acestor infracțiuni, în vederea unei posibile confiscări.

2. Fiecare Stat Parte adoptă, conform principiilor dreptului său intern, măsurile necesare confiscării fondurilor utilizate sau alocate, în scopul comiterii infracțiunilor prevăzute la art.2, precum și a produselor acestor infracțiuni.

3. Fiecare Stat Parte interesat poate avea în vedere încheierea de acorduri care să prevadă împărțirea cu celelalte State Părți, în mod sistematic sau de la caz la caz, a fondurilor provenite din confiscările prevăzute de prezentul articol.

4. Fiecare Stat Parte urmărește crearea de mecanisme, în vederea afectării de sume, provenind din confiscările prevăzute de prezentul articol, pentru indemnizarea victimelor infracțiunilor menționate la art.2 paragraful 1 lit.a) sau b) sau a familiilor lor.

5. Dispozițiile prezentului articol sunt aplicabile fără prejudicierea drepturilor terților de bună-credință.

Articolul 9

1. Atunci când este informat că autorul sau autorul prezumat al unei infracțiuni prevăzute la art.2 s-ar putea afla pe teritoriul său, Statul Parte respectiv ia măsurile necesare conform legislației sale pentru anchetarea faptelor aduse la cunoștința sa.

2. Dacă apreciază că circumstanțele justifică acest lucru, Statul Parte pe teritoriul căruia se găsește autorul sau autorul prezumat al infracțiunii ia măsurile corespunzătoare, conform legislației sale interne, pentru a asigura prezența acestei persoane în vederea urmăririi sale penale sau a extrădării.

3. Orice persoană față de care se iau măsurile prevăzute la paragraful 2 este în drept:

a) să comunice fără întârziere cu cel mai apropiat reprezentant calificat al statului a cărui naționalitate o are sau care este în alt mod abilitat să îi protejeze drepturile ori, dacă este vorba despre o persoană apatridă, al statului pe teritoriul căruia aceasta are reședința sa obișnuită;

b) să primească vizita unui reprezentant al acestui stat;

c) să fie informată asupra drepturilor pe care i le conferă prevederile lit.a) și b).

4. Drepturile enunțate în paragraful 3 se exercită în conformitate cu legile și reglementările statului pe teritoriul căruia se află autorul sau autorul prezumat al infracțiunii, înțelegându-se, totodată, că aceste legi și reglementări trebuie să permită deplina realizare a scopurilor pentru care drepturile enunțate în paragraful 3 se acordă.

5. Dispozițiile paragrafelor 3 și 4 nu aduc prejudiciu dreptului oricărui Stat Parte care și-a stabilit competența, conform lit.b) a paragrafului 1 sau lit.b) a paragrafului 2 al art.7, de a invita Comitetul Internațional al Crucii Roșii să comunice cu autorul prezumat al infracțiunii și să îl viziteze pe acesta.

6. Atunci când un Stat Parte a reținut o persoană în temeiul dispozițiilor prezentului articol, acesta va notifica imediat fie direct, fie prin intermediul Secretarului General al Organizației Națiunilor Unite, Statelor Părți care și-au stabilit competența în conformitate cu prevederile paragrafului 1 sau 2 al art.7, precum și, dacă consideră oportun, altor State Părți interesate, despre faptul că persoana respectivă a fost reținută, precum și despre circumstanțele care justifică reținerea acelei persoane. Statul Parte care procedează la ancheta prevăzută la paragraful 1 va informa urgent celelalte State Părți asupra rezultatelor obținute și va indica dacă intenționează să își exercite jurisdicția.

Articolul 10

1. Statul Parte pe al cărui teritoriu se află autorul prezumat al infracțiunii este obligat, în cazurile în care sunt aplicabile dispozițiile art.7, dacă nu extrădează acea persoană, să prezinte cazul fără întârziere excesivă și fără nici o excepție, indiferent dacă infracțiunea a fost sau nu comisă pe teritoriul său, autorităților sale competente, pentru ca acestea să înceapă urmărirea penală conform procedurii prevăzute de legislația sa. Aceste autorități iau decizia în aceleași condiții ca pentru oricare altă infracțiune cu caracter grav, conform legilor acestui stat.

2. De fiecare dată când legislația internă a unui Stat Parte nu îi permite acestuia să extrădeze sau să predea pe unul dintre naționali săi decât cu condiția ca persoana interesată să îi fie trimisă înapoi pentru a executa pedeapsa la care a fost condamnată la terminarea procesului sau a procedurii pentru care extrădarea sau predarea i-a fost cerută și dacă acest Stat Parte și Statul Parte care reclamă extrădarea acceptă această formulă și celelalte condiții pe care le consideră necesare, extrădarea sau predarea condiționată va semnifica executarea de către Statul Parte ținut a obligației prevăzute la paragraful 1.

Articolul 11

1. Infracțiunile prevăzute la art.2 sunt deplin drept considerate cazuri de extrădare în orice tratat de extrădare încheiat între Statele Părți înainte de intrarea în vigoare a prezentei Convenții. Statele Părți se angajează să includă asemenea infracțiuni drept cazuri de extrădare în fiecare tratat de extrădare ce ar urma să mai fie încheiat între ele.

2. Atunci când un Stat Parte, care condiționează extrădarea de existența unui tratat, primește o cerere de extrădare din partea altui Stat Parte, cu care nu este legat

printr-un acord de extrădare, statul solicitat poate să considere prezenta Convenție drept bază juridică a extrădării în privința infracțiunilor prevăzute de art.2. Extrădarea este supusă celorlalte condiții prevăzute de legislația Statului Parte solicitat.

3. Statele Părți care nu condiționează extrădarea de existența unui tratat recunosc infracțiunile prevăzute la art.2 drept cazuri de extrădare între ele, sub rezerva respectării condițiilor prevăzute de legislația Statului Parte solicitat.

4. Dacă este necesar, infracțiunile prevăzute la art.2 sunt considerate, în scopul extrădării între Statele Părți, că au fost comise atât în locul comiterii lor, cât și pe teritoriul statelor care și-au stabilit competența, conform paragrafelor 1 și 2 ale art.7.

5. Dispozițiile referitoare la infracțiunile prevăzute la art.2 ale tuturor tratatelor sau acordurilor de extrădare încheiate între Statele Părți sunt considerate a fi modificate între Statele Părți în măsura în care ele sunt incompatibile cu prezenta Convenție.

Articolul 12

1. Statele Părți își acordă reciproc cea mai extinsă asistență judiciară posibilă pentru orice anchetă sau procedură penală ori procedură de extrădare privitoare la infracțiunile prevăzute la art.2, inclusiv pentru obținerea elementelor de probă aflate în posesia lor, care sunt necesare scopurilor procedurii.

2. Statele Părți nu pot invoca secretul bancar pentru a refuza soluționarea unei cereri de asistență judiciară.

3. Partea solicitantă nu va transmite sau utiliza informațiile sau elementele de probă furnizate de partea solicitată la anchetare, urmăriri penale sau proceduri judiciare, altele decât cele declarate în cerere, fără consimțământul prealabil al părții solicitate.

4. Fiecare Stat Parte poate avea în vedere stabilirea mecanismelor cu scopul de a împărți cu celelalte State Părți informațiile sau elementele de probă necesare pentru a stabili formele de responsabilitate penală, civilă sau administrativă, așa cum sunt prevăzute la art.5.

5. Statele Părți se achită de obligațiile care le incumbă în virtutea paragrafelor 1 și 2, în conformitate cu orice tratat sau alt acord de asistență judiciară ori schimb de informații care poate exista între ele. În absența unui astfel de tratat sau acord, Statele Părți își acordă această asistență în conformitate cu legislația lor internă.

Articolul 13

Nici una dintre infracțiunile prevăzute la art.2 nu poate fi considerată, în scopul extrădării sau asistenței judiciare, drept o infracțiune fiscală. În consecință, Statele Părți nu pot invoca doar caracterul fiscal al infracțiunii pentru a refuza o cerere de asistență judiciară sau de extrădare.

Articolul 14

Datorită necesității extrădării sau asistenței judiciare între Statele Părți, nici una dintre infracțiunile prevăzute la art.2 nu este considerată infracțiune politică, infracțiune conexă unei infracțiuni politice sau infracțiune inspirată de rațiuni politice. În consecință, o cerere de extrădare sau de asistență judiciară fondată pe o astfel de infracțiune nu poate fi respinsă pentru simplul motiv că aceasta se referă la o infracțiune politică, o infracțiune conexă unei infracțiuni politice sau la o infracțiune inspirată de motive politice.

Articolul 15

Nici una dintre dispozițiile prezentei Convenții nu trebuie să fie interpretată ca enunțând o obligație de extrădare sau asistență judiciară dacă Statul Parte obligat are motive serioase să considere că cererea de extrădare pentru infracțiunile prevăzute la art.2 sau cererea de asistență referitoare la astfel de infracțiuni a fost prezentată în scopul urmăririi sau pedepsirii unei persoane pentru motive ce țin de rasa, religia, naționalitatea, originea sa etnică sau de opiniile sale politice ori că soluționarea cererii ar aduce prejudiciu situației acestei persoane pentru oricare dintre aceste motive.

Articolul 16

1. Orice persoană aflată în detenție sau care execută o pedeapsă pe teritoriul unui Stat Parte, a cărei prezență este cerută într-un alt Stat Parte în scopul identificării sau depunerii de mărturie ori pentru ca aceasta să își dea concursul la stabilirea faptelor în cadrul unei anchete sau urmăriri referitoare la infracțiunile prevăzute la art.2, poate face obiectul trimiterii dacă sunt întrunite condițiile de mai jos:

- a) persoana respectivă consimte în mod liber și în cunoștință de cauză la aceasta;
- b) autoritățile competente din cele două state consimt, sub rezerva condițiilor pe care ele le consideră cuvenite.

2. În scopul prezentului articol:

a) Statul Parte spre care se efectuează trimiterea are puterea și obligația să păstreze persoana interesată în stare de detenție, în afara cererii sau autorizației contrarii din partea Statului Parte din care persoana a fost transferată/trimisă;

b) Statul Parte spre care se efectuează trimiterea se achită fără întârziere de obligația de a returna persoana în paza Statului Parte din care s-a efectuat trimiterea, conform celor convenite în prealabil sau în modul stabilit prin acordul dintre autoritățile competente ale ambelor state;

c) Statul Parte spre care se efectuează trimiterea nu poate pretinde statului din care s-a efectuat trimiterea ca acesta să angajeze o procedură de extrădare pentru ca persoana interesată să îi fie remisă;

d) perioada de detenție pe teritoriul Statului Parte în care a fost transferată persoana în cauză se deduce din pedeapsa de executat în Statul Parte din care aceasta a fost transferată.

3. Dacă Statul Parte din care o persoană urmează să fie transferată în conformitate cu prezentul articol nu își dă acordul în acest sens, persoana respectivă, indiferent de naționalitatea pe care o are, nu va fi urmărită penal sau deținută ori supusă oricăror alte restrângeri ale libertății sale de mișcare pe teritoriul Statului Parte spre care acea persoană este transferată, în legătură cu actele sau condamnările anterioare plecării sale de pe teritoriul statului din care acea persoană a fost transferată.

Articolul 17

Oricărei persoane aflate în detenție sau împotriva căreia este luată orice altă măsură ori este angajată vreo procedură în virtutea prezentei Convenții i se garantează un tratament echitabil și, în special, aceasta se bucură de toate drepturile și beneficiază de toate garanțiile prevăzute de legislația statului pe teritoriul căruia se găsește și de dispozițiile aplicabile dreptului internațional, inclusiv de cele care au legătură cu drepturile omului.

Articolul 18

1. Statele Părți cooperează pentru a preveni infracțiunile prevăzute la art.2 prin luarea tuturor măsurilor posibile, inclusiv prin adaptarea legislației lor interne, dacă acest lucru este necesar, pentru a preveni și contracara pregătirea pe teritoriile lor a comiterii acestor infracțiuni, atât în interiorul, cât și în afara acestor teritorii și, în special:

a) măsuri interzicând pe teritoriul lor activitățile ilegale ale persoanelor și organizațiilor care, în cunoștință de cauză, încurajează, instigă, organizează sau comit infracțiuni prevăzute la art.2;

b) măsuri care impun instituțiilor financiare și celorlalte profesii care intervin în operațiunile financiare să utilizeze cele mai eficiente mijloace disponibile pentru identificarea clienților lor obișnuiți sau ocazionali, precum și a clienților în interesul cărora se deschid conturi, să acorde o atenție specială operațiunilor neobișnuite sau suspecte și să semnaleze operațiunile din care se prezumă că decurg activități ce cad sub incidența legii penale. În acest scop, Statele Părți trebuie să aibă în vedere:

- i. adoptarea reglementărilor care interzic deschiderea de conturi unde titularul sau beneficiarul nu este nici identificat, nici identificabil și a măsurilor care să garanteze că aceste instituții verifică identitatea adevăraților autori ai acestor operațiuni;
- ii. în cazul identificării persoanelor juridice, să ceară instituțiilor financiare să ia, dacă este necesar, măsuri pentru verificarea existenței și structurii juridice

a clientului, prin procurarea, din registrul public sau de la un client ori prin ambele mijloace, a unei probe asupra constituirii societății, înțelegându-se, în special, informații referitoare la numele clientului, la forma sa juridică, la adresă, la cadrele sale de conducere și la dispozițiile care reglementează competența de a angaja persoane juridice;

- iii. adoptarea reglementărilor care impun instituțiilor financiare obligația de a semnală prompt autorităților competente toate operațiunile complexe, neobișnuite, importante și toate tipurile neobișnuite de operațiuni, atunci când ele nu au o cauză economică sau licită aparentă, fără a se teme de a vedea responsabilitatea lor penală sau civilă angajată pentru violarea regulilor de confidențialitate, dacă ele aduc la cunoștință cu bună-credință bănuielile lor;
- iv. să ceară instituțiilor financiare să păstreze, pe o durată de cel puțin 5 ani, toate documentele necesare care se referă la operațiuni interne și internaționale.

2. Statele Părți cooperează și la prevenirea infracțiunilor prevăzute la art.2, având în vedere:

a) măsuri pentru supravegherea tuturor organismelor de transfer monetar, inclusiv, spre exemplu, aprobarea acordată acestor organisme;

b) măsuri realiste care permit detectarea sau supravegherea transportului fizic transfrontier al numerarului și al efectelor la purtător negociabile, sub rezerva ca acestea să fie supuse garanțiilor stricte care să vizeze asigurarea că informația este utilizată cu bună știință și că acestea nu împiedică în nici un fel libera circulație a capitalurilor.

3. Statele Părți cooperează, pe lângă aceasta, la prevenirea infracțiunilor prevăzute la art.2, prin schimbarea de informații exacte și verificate conform legislației lor interne și prin coordonarea măsurilor administrative și a celorlalte măsuri luate, dacă este cazul, cu scopul de a preveni comiterea infracțiunilor prevăzute la art.2 și, în special, prin:

a) stabilirea și menținerea canalelor de comunicație între organismele și serviciile lor competente, cu scopul de a facilita schimbarea sigură și rapidă de informații asupra tuturor aspectelor infracțiunilor prevăzute la art.2;

b) cooperarea între ele pentru a proceda la anchete referitoare la infracțiunile prevăzute la art.2, cu referire la:

- i. identitatea, coordonatele și activitățile persoanelor asupra cărora există o bănuială că au participat la comiterea unor astfel de infracțiuni;
- ii. mutațiile de fonduri în raport cu comiterea acestor infracțiuni.

4. Statele Părți pot schimba informații prin intermediul Organizației Internaționale de Poliție Criminală (INTERPOL).

Articolul 19

Statul Parte pe teritoriul căruia a fost angajată o acțiune penală împotriva autorului prezumat al infracțiunii comunică despre aceasta, în condițiile prevăzute de legislația sa internă sau prin procedurile aplicabile, rezultatul definitiv Secretarului General al Organizației Națiunilor Unite, care informează despre aceasta celelalte State Părți.

Articolul 20

Statele Părți se achită de obligațiile care decurg din prezenta Convenție, cu respectarea principiului egalității suverane și integrității teritoriale a statelor, precum și principiului neamestecului în afacerile interne ale celorlalte state.

Articolul 21

Nici una dintre dispozițiile prezentei Convenții nu are incidență asupra celorlalte drepturi, obligații și forme de responsabilitate ale Statelor Părți și indivizilor, în virtutea dreptului internațional umanitar și a celorlalte Convenții competente.

Articolul 22

Nici una dintre dispozițiile prezentei Convenții nu abilitază vreun Stat Parte să exercite pe teritoriul unui alt Stat Parte o competență sau funcții care sunt rezervate exclusiv autorităților celui alt Stat Parte prin dreptul său intern.

Articolul 23

1. Anexa poate fi modificată prin adăugarea de tratate relevante care să întrunească următoarele condiții:

- a) să fie deschise participării tuturor statelor;
- b) să fie intrate în vigoare;
- c) să fi făcut obiectul ratificării, acceptării, aprobării sau aderării a cel puțin 22 de State Părți la prezenta Convenție.

2. După intrarea în vigoare a prezentei Convenții, orice Stat Parte poate propune un astfel de amendament. Orice propunere de amendament este comunicată în scris depozitarului, care avizează toate Statele Părți despre propunerile care întrunesc condițiile enunțate la paragraful 1 și le solicită avizul asupra adoptării amendamentului propus.

3. Amendamentul propus este considerat adoptat, cu condiția ca o treime din numărul Statelor Părți să nu se opună în scris în cele 180 de zile care urmează comunicării sale.

4. Odată adoptat, amendamentul intră în vigoare, pentru toate Statele Părți care au depus un instrument de ratificare, de acceptare sau de aprobare, la 30 de zile după depunerea celui de-al 22-lea dintre aceste instrumente. Pentru fiecare dintre Statele Părți care ratifică, acceptă sau aprobă amendamentul după depunerea celui de-al 22-lea instrument, amendamentul intră în vigoare în cea de-a 30-a zi care urmează depunerii de către Statul Parte respectiv a instrumentului său de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

Articolul 24

1. Orice diferend între Statele Părți privitor la interpretarea sau aplicarea prezentei Convenții, care nu poate fi soluționat pe cale de negociere într-un termen rezonabil, este supus arbitrajului, la cererea unuia dintre aceste state. Dacă în termen de 6 luni de la data cererii de arbitraj părțile nu ajung să se pună de acord asupra organizării arbitrajului, oricare dintre ele poate supune diferendul Curții Internaționale de Justiție, prin depunerea unei cereri conform statutului Curții.

2. Orice stat poate, în momentul în care semnează, ratifică, acceptă sau aprobă prezenta Convenție ori aderă la aceasta, să declare că nu se consideră legat de dispozițiile paragrafului 1. Celelalte state nu sunt legate prin respectivele dispoziții față de orice Stat Parte care a formulat o astfel de rezervă.

3. Statul care a formulat o rezervă conform dispozițiilor paragrafului 2 o poate retrage în orice moment, adresând o notificare în acest scop Secretarului General al Organizației Națiunilor Unite.

Articolul 25

1. Prezenta Convenție este deschisă semnării de către toate statele, de la 10 ianuarie 2000 la 31 decembrie 2001, la sediul Organizației Națiunilor Unite la New York.

2. Prezenta Convenție este supusă ratificării, acceptării sau aprobării. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse pe lângă Secretarul General al Organizației Națiunilor Unite.

3. Prezenta Convenție este deschisă aderării oricărui stat. Instrumentele de aderare vor fi depuse pe lângă Secretarul General al Organizației Națiunilor Unite.

Articolul 26

1. Prezenta Convenție va intra în vigoare în cea de-a 30-a zi care va urma datei depunerii pe lângă Secretarul General al Organizației Națiunilor Unite a celui de-al 22-lea instrument de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare.

2. Pentru fiecare dintre statele care vor ratifica, accepta sau aproba prezenta Convenție sau vor adera la aceasta după depunerea celui de-al 22-lea instrument de rati-

ficare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, Convenția va intra în vigoare în cea de-a 30-a zi după depunerea de către acest stat a instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare.

Articolul 27

1. Orice Stat Parte poate denunța prezenta Convenție, adresând o notificare scrisă în această privință Secretarului General al Organizației Națiunilor Unite.

2. Denunțarea va produce efect după un an de la data la care notificarea a fost primită de Secretarul General al Organizației Națiunilor Unite.

Articolul 28

Originalul prezentei Convenții, ale cărei texte în limbile engleză, arabă, chineză, spaniolă, franceză și rusă sunt egal autentice, va fi depus la Secretarul General al Organizației Națiunilor Unite, care va transmite o copie certificată tuturor statelor.

Drept care subsemnații, împuterniciți în mod corespunzător în acest scop de către guvernele lor, au semnat prezenta Convenție, care a fost deschisă spre semnare la New York la 10 ianuarie 2000.

ANEXĂ

1. Convenția pentru reprimarea capturării ilicite de aeronave (Haga, 16 decembrie 1970).

2. Convenția pentru reprimarea actelor ilicite îndreptate împotriva securității aviației civile (Montreal, 23 septembrie 1971).

3. Convenția asupra prevenirii și reprimării infracțiunilor îndreptate împotriva persoanelor care se bucură de o protecție internațională, incluzând pe agenții diplomației, adoptată de Adunarea Generală a Națiunilor Unite la 14 decembrie 1973.

4. Convenția internațională împotriva luării de ostatici, adoptată de Adunarea Generală a Națiunilor Unite la 17 decembrie 1979.

5. Convenția internațională asupra protecției fizice a materiilor nucleare (Viena, 3 martie 1980).

6. Protocolul asupra reprimării actelor ilicite de violență în aeroporturi servind aviației civile internaționale, complementar Convenției pentru reprimarea actelor ilicite îndreptate împotriva securității aviației civile (Montreal, 24 februarie 1988).

7. Convenția pentru reprimarea actelor ilicite îndreptate împotriva securității navigației maritime (Roma, 10 martie 1988).

8. Protocolul pentru reprimarea actelor ilicite îndreptate împotriva securității platformelor fixe situate pe platoul continental (Roma, 10 martie 1988).

9. Convenția internațională pentru reprimarea atentatelor teroriste cu explozivi, adoptată de Adunarea Generală a Națiunilor Unite la 15 decembrie 1997.

7. PROTOCOLUL FACULTATIV LA CONVENȚIA CU PRIVIRE LA DREPTURILE COPILULUI, REFERITOR LA VÂNZAREA DE COPII, PROSTITUȚIA COPIILOR ȘI PORNOGRAFIA INFANTILĂ

Semnat la: New York, 15 noiembrie 2000.

Ratificat prin: Legea RM nr. 29-XVI din 22.02.2007.

În vigoare pentru RM: din 12 aprilie 2007.

Statele Părți la prezentul Protocol,

Considerând că, pentru a avansa în direcția realizării scopurilor Convenției cu privire la drepturile copilului și la aplicarea dispozițiilor acesteia, în special ale art. 1, 11, 21, 32, 33, 34, 35 și 36, este adecvată extinderea măsurilor pe care Statele Părți trebuie să le ia pentru a garanta protecția copilului față de vânzarea de copii, prostituția copiilor și pornografia infantilă,

Considerând, de asemenea, că menționata Convenție cu privire la drepturile copilului consacră dreptul copilului de a fi protejat împotriva exploatării economice și de a nu fi constrâns la o muncă, implicând riscuri ori fiind susceptibilă de a compromite educația sa sau de a-i afecta grav sănătatea ori dezvoltarea fizică, mentală, spirituală, morală sau socială,

Constatând cu vie preocupare că traficul internațional cu copii, în scopul vinderii acestora, al prostituției copiilor și pornografiei infantile, a dobândit proporții considerabile și crescânde,

Profund preocupate de practica răspândită și persistentă a turismului sexual față de care copiii sunt expuși în mod special, în măsura în care favorizează în mod direct vânzarea de copii, prostituția copiilor și pornografia infantilă,

Conștiente că un anumit număr de grupuri, în special, vulnerabile, îndeosebi fetițele, sunt cu atât mai mult expuse riscului de exploatare sexuală și că s-a înregistrat un număr anormal de mare de fetițe printre victimele exploatării sexuale,

Preocupate de oferta crescândă de materiale pornografice care folosesc copii, pe Internet și pe alte noi suporturi tehnologice, și reamintind că, în concluziile sale, Conferința internațională asupra luptei contra pornografiei infantile pe Internet, ținută la Viena în 1999, a solicitat, în special, incriminarea în lumea întreagă a producției, difuzării, exportului, importului, transmiterii, posesiei cu intenție și publicității făcute materialelor pornografice implicând copii și a subliniat importanța unei cooperări și a unui parteneriat mai strâns între autoritățile publice și profesioniștii Internetului,

Convise că eliminarea vânzării de copii, a prostituției copiilor și a pornografiei infantile va fi facilitată prin adoptarea unei strategii globale care să țină seama de factorii care contribuie la aceste fenomene, îndeosebi subdezvoltarea, sărăcia, disparitățile economice, inechitatea structurilor socio-economice, disfuncționalitățile

familiale, lipsa de educație, exodul rural, discriminarea bazată pe sex, comportamentul sexual iresponsabil al adulților, conflictele armate și sclavia copiilor,

Estimând că o acțiune de sensibilizare a publicului este necesară pentru a reduce cererea care stă la originea vânzării de copii, a prostituției copiilor și a pornografiei infantile și că este importantă consolidarea parteneriatului mondial între toți factorii, precum și ameliorarea aplicării legii la nivel național,

Luând act de dispozițiile instrumentelor juridice internaționale pertinente în materia protecției copiilor, îndeosebi ale Convenției de la Haga privind protecția copiilor și cooperarea în materia adopției internaționale, ale Convenției de la Haga asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii, ale Convenției de la Haga privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea, executarea și cooperarea în materie de responsabilitate parentală și măsuri privind protecția copiilor și ale Convenției nr. 182 a Organizației Internaționale a Muncii privind interzicerea celor mai grele forme de muncă a copiilor și acțiune imediată în vederea eliminării acestora,

Încurajate de sprijinul considerabil primit de Convenția cu privire la drepturile copilului, care denotă o voință generală de promovare și protecție a drepturilor copilului,

Considerând că este importantă aplicarea dispozițiilor programului de acțiune pentru prevenirea vânzării de copii, a prostituției copiilor și a pornografiei infantile, a Declarației și Programului de acțiune adoptate în 1996 la Congresul mondial împotriva exploatarei sexuale a copiilor în scopuri comerciale, ținut la Stockholm între 27 și 31 august 1996, precum și a altor decizii și recomandări pertinente ale organismelor internaționale implicate,

Ținând seama, în special, de importanța tradițiilor și a valorilor culturale ale fiecărui popor pentru protecția copilului și dezvoltarea lui armonioasă,

Au convenit cele ce urmează:

Articolul 1

Statele Părți vor interzice vânzarea de copii, prostituția copiilor și pornografia infantilă, în conformitate cu dispozițiile prezentului Protocol.

Articolul 2

În sensul prevederilor prezentului Protocol:

- *vânzarea de copii* este considerat orice act sau tranzacție prin care un copil este transferat de orice persoană sau grup de persoane către o altă persoană ori către un alt grup contra cost sau contra oricăror alte avantaje materiale;
- *prostituția copiilor* reprezintă folosirea copiilor pentru activități sexuale, contra cost sau contra oricăror alte avantaje materiale;
- *pornografia infantilă* înseamnă orice reprezentare, prin orice mijloace, a copiilor angajați într-o activitate sexuală explicită, reală ori simulată, sau orice altă expunere a organelor sexuale ale copiilor, în principal, în scopuri sexuale.

Articolul 3

Orice stat parte va urmări ca, cel puțin, următoarele acte și activități să fie pe deplin incriminate în dreptul său penal, indiferent dacă aceste acte sunt comise pe plan intern sau internațional, individual ori în mod organizat.

a) În ceea ce privește vânzarea de copii, astfel cum este definită la art. 2:

- i. oferirea, livrarea sau acceptarea unui copil, indiferent de mijloacele utilizate, în scopul: exploatării sexuale a copilului; transferului de organe de copil pentru profit; supunerii la muncă forțată a copiilor;
- ii. obținerea consimțământului, în mod fraudulos, ca intermediar pentru adopția copiilor, prin încălcarea instrumentelor juridice internaționale în materia adopției.

b) Oferirea, obținerea, procurarea sau furnizarea copiilor pentru prostituție, astfel cum este definită la art. 2.

c) Producerea, distribuirea, difuzarea, importul, exportul, oferirea, vinderea sau deținerea în scopurile menționate de materiale de pornografie, astfel cum este definită la art. 2.

Sub rezerva dreptului intern al Statului Parte, aceleași dispoziții vor fi în vigoare în caz de tentativă de comitere a oricăruia dintre aceste acte de complicitate în săvârșirea sa sau de participare la acesta.

Statul Parte va considera aceste infracțiuni pasibile de pedepse adecvate, în funcție de gravitatea acestora.

Sub rezerva prevederilor dreptului său intern, fiecare Stat Parte va lua, dacă se consideră necesar, toate măsurile care se impun în scopul de a stabili responsabilitatea persoanelor juridice pentru infracțiunile definite la paragraful 1. În conformitate cu principiile dreptului intern al statului parte, această responsabilitate ar putea fi de natură penală, civilă sau administrativă.

Statele Părți vor lua toate măsurile juridice sau administrative adecvate pentru a se asigura că toate persoanele implicate în procedura de adopție acționează conform dispozițiilor instrumentelor juridice internaționale aplicabile.

Articolul 4

Fiecare Stat Parte va lua măsurile necesare pentru stabilirea competenței sale privind infracțiunile la care se referă art. 3 paragraful 1, atunci când acestea sunt comise pe teritoriul său, la bordul unei nave sau aeronave înregistrate în acest stat.

Fiecare Stat Parte va putea lua măsurile necesare pentru stabilirea propriei competențe privind infracțiunile la care se referă art. 3 paragraful 1, în următoarele cazuri:

a) când autorul prezumat al infracțiunii este un cetățean al respectivului stat sau își are reședința pe teritoriul acestuia;

b) când victima este un cetățean al aceluși stat.

Fiecare Stat Parte va lua, de asemenea, măsurile proprii pentru stabilirea competenței sale privind infracțiunile menționate mai sus, atunci când autorul prezumat al infracțiunii este prezent pe teritoriul său și dacă nu îl extrădează către un alt stat parte pe motivul că infracțiunea a fost comisă de unul dintre cetățenii săi.

Prezentul Protocol nu exclude exercitarea oricărei competențe penale în conformitate cu dreptul intern.

Articolul 5

Infracțiunile la care se referă art. 3 paragraful 1 se consideră a fi incluse în orice tratat de extrădare în vigoare între Statele Părți și vor fi incluse în orice tratat de extrădare care va fi încheiat ulterior între acestea, în conformitate cu condițiile enunțate în aceste tratate.

Dacă un Stat Parte care condiționează extrădarea de existența unui tratat primește o cerere de extrădare din partea unui alt Stat Parte cu care acesta nu a încheiat un tratat de extrădare, poate considera prezentul Protocol drept temei juridic pentru extrădare în ceea ce privește infracțiunile enunțate. Extrădarea se va efectua în conformitate cu condițiile prevăzute de dreptul statului căruia i s-a solicitat extrădarea.

Statele Părți care nu condiționează extrădarea de existența unui tratat recunosc infracțiunile enunțate ca fiind cazuri de extrădare între acestea, în condițiile prevăzute de dreptul statului căruia i se solicită extrădarea.

Infracțiunile respective sunt considerate de către Statele Părți, în vederea extrădării, ca fiind comise nu numai la locul săvârșirii acestora, dar și pe teritoriul aflat sub jurisdicția Statelor Părți chemate să își stabilească competențele conform art. 4.

Dacă o cerere de extrădare este prezentată în temeiul unei infracțiuni definite la art. 3 paragraful 1 și dacă Statul Parte căruia i se solicită extrădarea nu va extrăda sau nu va dori să extrădeze autorul infracțiunii, datorită cetățeniei acestuia, acest stat va lua măsurile necesare pentru sesizarea autorităților competente, în scopul urmăririi penale.

Articolul 6

Statele Părți își acordă sprijinul reciproc cel mai larg posibil pentru orice anchetă, procedură penală sau procedură de extrădare, referitoare la infracțiunile definite la art. 3 paragraful 1, inclusiv pentru obținerea dovezilor de care dispun și care sunt necesare procedurilor.

Statele Părți își îndeplinesc obligațiile asumate prin paragraful 1, în conformitate cu orice tratat sau acord de asistență juridică reciprocă existent între ele. În absența unui astfel de tratat sau acord, Statele Părți își vor acorda acest sprijin în conformitate cu dreptul lor intern.

Articolul 7

Sub rezerva prevederilor dreptului lor intern, Statele Părți:

- vor lua măsurile adecvate pentru a permite, dacă este necesar, ridicarea și confiscarea:
 - i. bunurilor, cum ar fi: documente, obiecte sau alte mijloace materiale utilizate pentru comiterea infracțiunilor definite în prezentul protocol sau pentru facilitarea comiterii acestora;
 - ii. produsului acestor infracțiuni;
 - vor răspunde cererilor altui stat parte de ridicare sau de confiscare a bunurilor ori produselor definite la alin. (i) și (ii) ale paragrafului a);
 - vor lua măsuri în vederea închiderii provizorii sau definitive a localurilor utilizate pentru comiterea infracțiunilor sus-menționate.

Articolul 8

Statele Părți vor adopta în toate stadiile procedurii penale măsurile necesare pentru protejarea drepturilor și intereselor copiilor care sunt victimele practicilor interzise prin prezentul Protocol, în special:

- a) recunoscând vulnerabilitatea copiilor victime și adaptând procedurile într-un mod care să țină seama de necesitățile lor speciale, în deosebi, în calitate de martori;
- b) informând copiii victime asupra drepturilor și rolului lor, a scopului, termenelor, a desfășurării, avansării procedurilor, precum și asupra deciziei luate în cazul lor;
- c) permițând ca punctele de vedere, necesitățile sau preocupările copiilor victime să fie prezentate și examinate în cursul procedurii, atunci când interesele lor personale sunt afectate, în conformitate cu regulile procedurale din dreptul intern;
- d) acordând sprijin adecvat copiilor victime în toate stadiile procedurii penale;
- e) protejând, pe cât este posibil, viața privată și identitatea copiilor victime și luând măsuri conforme cu dreptul intern pentru a preveni difuzarea oricărei informații care ar putea conduce la identificarea lor;
- f) protejând, dacă este necesar, siguranța copiilor victime, a familiilor lor și a martorilor acuzării de intimidare și represalii;
- g) evitând orice întârzieri nejustificate în soluționarea cazurilor și în executarea hotărârilor sau a deciziilor prin care se acordă o indemnizație copiilor victime.

2. Statele Părți vor asigura ca nici o incertitudine asupra vârstei reale a victimelor să nu împiedice declanșarea anchetelor penale, în special, a anchetelor destinate să determine această vârstă.

3. Statele Părți vor asigura că în modul de tratament al copiilor victime, în cadrul sistemului de justiție penală, va prima interesul superior al copilului.

4. Statele Părți vor lua măsuri pentru asigurarea unei pregătiri corespunzătoare, în special, juridică și psihologică, a persoanelor care lucrează cu victimele infracțiunilor definite prin prezentul Protocol.

5. Statele Părți vor lua, în cazul în care este necesar, măsuri pentru asigurarea siguranței și integrității persoanelor și/sau organizațiilor implicate în prevenirea și/sau protecția și reabilitarea victimelor acestor infracțiuni.

6. Nici una dintre dispozițiile prezentului articol nu va aduce atingere dreptului acuzatului la un proces echitabil și imparțial sau nu este incompatibilă cu acest drept.

Articolul 9

Statele Părți vor adopta sau vor întări, vor aplica și vor difuza legi, măsuri administrative, politici și programe sociale pentru prevenirea infracțiunilor vizate în prezentul Protocol. O atenție specială va fi acordată protecției copiilor vulnerabili la astfel de practici.

Statele Părți vor sensibiliza opinia publică, inclusiv copiii, asupra măsurilor destinate prevenirii practicilor interzise de către prezentul Protocol și a efectelor nefaste ale acestor practici, prin intermediul tuturor mijloacelor adecvate, de educație și de formare, în vederea îndeplinirii obligațiilor prezentului articol statele părți vor încuraja participarea comunităților și, în special, a copiilor și a copiilor victime la programe de informare, educație și formare, inclusiv la nivel internațional.

Statele Părți vor lua toate măsurile posibile pentru a asigura orice tip de asistență corespunzătoare pentru victimele infracțiunilor definite în prezentul Protocol, în special deplină reintegrare socială și recuperarea deplină din punct de vedere fizic și psihologic.

Statele Părți vor lua măsuri ca toți copiii victime ale infracțiunilor definite în prezentul Protocol să aibă acces fără discriminare la proceduri care să le permită solicitarea compensării prejudiciului suferit din partea persoanelor răspunzătoare din punct de vedere legal.

Statele Părți vor lua măsurile adecvate pentru interzicerea în mod eficient a producerii și difuzării materialelor care fac publicitate practicilor interzise prin prezentul Protocol.

Articolul 10

Statele Părți vor lua toate măsurile necesare în vederea întăririi cooperării internaționale prin acorduri multilaterale, regionale și bilaterale, în scopul prevenirii, identificării, urmăririi, anchetării și pedepsirii celor responsabili de actele legate de vânzarea de copii, de prostituția copiilor, de pornografia infantilă și de turismul pedofil. Statele Părți vor favoriza, de asemenea, cooperarea și coordonarea internațională între autoritățile lor, între organizații neguvernamentale naționale și internaționale și organizații internaționale.

Statele Părți vor încuraja cooperarea internațională pentru a contribui la readaptarea fizică și psihologică a copiilor victime, la reintegrarea lor socială și la repatrierea lor.

Statele Părți se angajează să întărească cooperarea internațională pentru a elimina principalii factori care fac vulnerabili copiii la vânzare, prostituție, pornografie și turism pedofil, în deosebi, sărăcia și subdezvoltarea.

Statele Părți care au capacitatea de a acționa vor furniza ajutor financiar, tehnic sau de altă natură în cadrul programelor existente pe plan multilateral, regional, bilateral sau de altă natură.

Articolul 11

Nici una dintre dispozițiile prezentului Protocol nu va afecta dispozițiile mai favorabile realizării sau exercitării drepturilor copilului care pot figura:

- în legislația unui Stat Parte;
- în dreptul internațional în vigoare pentru acel Stat Parte.

Articolul 12

Fiecare Stat Parte, în termen de 2 ani de la intrarea în vigoare a prezentului Protocol, va prezenta un raport către Comitetul pentru Drepturile Copilului, conținând informații detaliate asupra măsurilor adoptate în vederea implementării dispozițiilor Protocolului.

După prezentarea raportului detaliat, fiecare Stat Parte va include în rapoartele prezentate Comitetului pentru Drepturile Copilului, în conformitate cu art. 44 din Convenție, orice informație suplimentară referitoare la aplicarea prezentului Protocol. Celelalte State Părți la Protocol vor prezenta un raport la fiecare 5 ani.

Comitetul pentru Drepturile Copilului poate cere statelor părți informații suplimentare privind aplicarea prezentului Protocol.

Articolul 13

Prezentul Protocol este deschis spre semnare oricărui stat care este parte la Convenție sau care a semnat-o.

Prezentul Protocol este supus ratificării sau este deschis spre aderare pentru orice stat care este parte la Convenție sau care a semnat-o. Instrumentele de ratificare sau de aderare vor fi depuse la Secretarul General al Organizației Națiunilor Unite.

Articolul 14

Prezentul Protocol va intra în vigoare în termen de 3 luni de la depunerea celui de-al zecelea instrument de ratificare sau de aderare.

Pentru fiecare stat care va ratifica prezentul Protocol sau care va adera la aceasta înainte ori după intrarea sa în vigoare, Protocolul va intra în vigoare în termen de o lună de la data depunerii de către acest stat al instrumentului său de ratificare sau de aderare.

Articolul 15

Orice Stat Parte va putea în orice moment să denunțe prezentul Protocol prin notificare scrisă, adresată Secretarului General al Organizației Națiunilor Unite, care va informa ulterior celelalte State Părți la Convenție și toate statele care au semnat-o. Denunțarea va produce efecte în termen de un an de la data primirii notificării de către Secretarul General al Organizației Națiunilor Unite.

Denunțarea nu va avea ca efect scutirea Statului Parte de obligațiile pe care i le impune prezentul Protocol, referitoare la orice infracțiune survenită anterior datei la care denunțarea își produce efectele, după cum nu atrage în nici un caz urmărirea examinării oricărei probleme pentru care Comitetul pentru Drepturile Copilului a fost deja sesizat înainte de această dată.

Articolul 16

Fiecare Stat Parte poate propune un amendament și poate depune textul acestuia la Secretarul General al Organizației Națiunilor Unite. Acesta va comunica propunerea de amendament Statelor Părți și le va cere să îi facă cunoscut dacă sunt favorabile convocării unei conferințe a Statelor Părți, în vederea examinării propunerii și supunerii la vot. Dacă, într-un interval de 4 luni de la data comunicării, cel puțin o treime din numărul Statelor Părți se va pronunța în favoarea convocării unei astfel de conferințe, Secretarul General va convoca conferința sub auspiciile Organizației Națiunilor Unite. Orice amendament adoptat de către majoritatea Statelor Părți, prezente și votante în cadrul conferinței, va fi supus spre aprobare Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite.

Orice amendament adoptat în conformitate cu dispozițiile paragrafului 1 va intra în vigoare după adoptarea de către Adunarea Generală a Organizațiilor Națiunilor Unite și acceptarea lui cu o majoritate de două treimi din numărul Statelor Părți.

După intrarea în vigoare a unui amendament, acesta devine obligatoriu pentru Statele Părți care l-au acceptat, celelalte state părți rămânând legate prin dispozițiile prezentului Protocol și prin toate celelalte amendamente anterior acceptate de către acestea.

Articolul 17

Prezentul Protocol, ale cărui texte în limba arabă, chineză, engleză, franceză, rusă și spaniolă sunt egal autentice, va fi depozitat în arhivele Organizației Națiunilor Unite.

Secretarul General al Organizației Națiunilor Unite va transmite copii certificate de pe prezentul Protocol tuturor Statelor Părți la Convenție și tuturor statelor care au semnat-o.

8. CONVENȚIA NAȚIUNILOR UNITE ÎMPOTRIVA CRIMINALITĂȚII TRANSNAȚIONALE ORGANIZATE

Semnată la: New York, 15 noiembrie 2000.

Ratificată prin: Legea RM nr. 15-XV din 17.02.2005.

În vigoare pentru RM: din 16 septembrie 2005.

Articolul 1

Obiect

Obiectul prezentei Convenții este promovarea cooperării, în scopul prevenirii și combaterii mai eficiente a criminalității transnaționale organizate.

Articolul 2

Terminologie

În sensul prezentei Convenții:

a) expresia „*grup infracțional organizat*” desemnează un grup structurat alcătuit din trei sau mai multe persoane, care există de o anumită perioadă și acționează în înțelegere, în scopul săvârșirii uneia ori mai multor infracțiuni grave sau infracțiuni prevăzute de prezenta Convenție, pentru a obține, direct ori indirect, un avantaj financiar sau un alt avantaj material;

b) expresia „*infracțiune gravă*” înseamnă un act care constituie o infracțiune pasibilă de o pedeapsă privativă de libertate al cărei maximum nu trebuie să fie mai mic de 4 ani sau de o pedeapsă mai grea;

c) expresia „*grup structurat*” desemnează un grup care nu s-a constituit la întâmplare pentru a comite neapărat o infracțiune și care nu deține neapărat un anumit rol de continuitate sau de structură elaborată pentru membrii săi;

d) termenul „*bunuri*” înseamnă orice fel de bunuri, corporale sau incorporale, mobile ori imobile, tangibile sau intangibile, precum și actele juridice ori documentele care atestă proprietatea asupra acestor bunuri sau alte drepturi referitoare la ele;

e) expresia „*produs al crimei*” se referă la orice bun care provine direct sau indirect din săvârșirea unei infracțiuni ori care este obținut direct sau indirect prin săvârșirea ei;

f) termenii „*blocare*” sau „*sechestr*” se referă la interdicția temporară a transferului, conversiei, dispoziției ori circulației de bunuri sau la faptul de a fi asumat temporar paza ori controlul de bunuri pe baza deciziei unei instanțe sau a unei alte autorități competente;

g) termenul „*confiscare*” înseamnă deposedarea permanentă de bunuri, pe baza deciziei unei instanțe sau a unei alte autorități competente;

h) expresia „*infracțiune principală*” înseamnă orice infracțiune, în urma căreia rezultă un produs susceptibil de a deveni obiectul unei infracțiuni prevăzute de art.6 al prezentei Convenții;

i) expresia „*livrare supravegheată*” se referă la metoda care constă în permiterea trecerii pe teritoriul unuia sau mai multor state a unor expedieri ilicite ori suspecte de a fi ilicite, cu știrea și sub controlul autorităților competente ale acestor state, în vederea anchetării unei infracțiuni și identificării persoanelor implicate în săvârșirea ei;

j) expresia „*organizație regională de integrare economică*” se referă la orice organizație constituită de state suverane dintr-o regiune dată, căreia statele membre i-au transferat competențe în ceea ce privește problemele reglementate de prezenta Convenție și care a fost înputernicită în forma cuvenită, conform procedurilor sale interne, pentru a semna, ratifica, accepta, aproba Convenția menționată sau a adera la aceasta; referirile la Statele Părți din prezenta Convenție sunt aplicabile acestor organizații în limita competenței lor.

Articolul 3 **Sfera de aplicare**

1. Prezenta Convenție se aplică, în afară de o dispoziție contrară, anchetelor și urmăririlor privind:

a) infracțiunile prevăzute la art.5, 6, 8 și 23 din prezenta Convenție; și

b) infracțiunile grave, cum sunt cele prevăzute la art.2 din prezenta Convenție, în cazul în care aceste infracțiuni sunt de natură transnațională, implicând un grup infracțional organizat.

2. În scopurile paragrafului 1 al prezentului articol, o infracțiune este de natură transnațională, dacă:

a) este săvârșită în mai mult de un stat;

b) este săvârșită într-un stat, dar o parte substanțială a pregătirii, planificării, conducerii sale sau a controlului său are loc într-un alt stat;

c) este săvârșită într-un stat, dar implică un grup infracțional organizat care desfășoară activități infracționale în mai mult de un stat; sau

d) este săvârșită într-un stat, dar are efecte substanțiale într-un alt stat.

Articolul 4 **Protecția suveranității**

1. Statele Părți își execută obligațiile în baza prezentei Convenții, într-un mod compatibil cu principiile egalității suverane și al integrității teritoriale a statelor, și cu cel al neintervenției în afacerile interne ale altor state.

2. Nici o dispoziție a prezentei Convenții nu abilitează un Stat Parte să exercite pe teritoriul unui alt stat o competență și funcțiuni care sunt rezervate exclusiv autorităților acestui stat de către dreptul său intern.

Articolul 5

Incriminarea participării la un grup infracțional organizat

1. Fiecare Stat Parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a atribui caracterul de infracțiune, dacă a fost săvârșită cu intenție:

a) unuia sau altuia dintre actele următoare sau ambelor, ca infracțiuni distincte de cele care implică o tentativă de activitate infracțională ori consumarea acesteia:

i. faptei de a se înțelege cu una sau mai multe persoane, în vederea săvârșirii unei infracțiuni grave cu un scop legat direct ori indirect de obținerea unui avantaj financiar sau a altui avantaj material și, când dreptul intern o cere, implicând un act săvârșit de unul dintre participanți în baza acestei înțelegeri ori implicând un grup infracțional organizat;

ii. participării active a unei persoane care are cunoștință fie de scopul și de activitatea infracțională generală a unui grup infracțional organizat, fie de intenția sa de a săvârși infracțiunile în cauză:

– activităților infracționale ale grupului infracțional organizat;

– altor activități ale grupului infracțional organizat, când această persoană știe că participarea sa va contribui la realizarea scopului infracțional sus-menționat;

b) faptei de a organiza, a conduce, a facilita, a încuraja sau a favoriza prin ajutor ori sfaturi săvârșirea unei infracțiuni grave, implicând un grup infracțional organizat.

2. Cunoașterea, intenția, scopul, motivarea sau înțelegerea prevăzute la paragraful 1 al prezentului articol pot fi deduse din circumstanțele de fapt obiective.

3. Statele Părți al căror drept intern subordonează stabilirea infracțiunilor prevăzute la lit.a) i) a paragrafului 1 al prezentului articol implicării unui grup infracțional organizat veghează ca dreptul lor intern să prevadă toate infracțiunile grave, implicând grupuri infracționale organizate. Aceste State Părți, precum și Statele Părți al căror drept intern subordonează stabilirea infracțiunilor prevăzute la lit.a) i) a paragrafului 1 al prezentului articol săvârșirii unui act în baza înțelegerii aduc această informație la cunoștința Secretarului General al Organizației Națiunilor Unite în momentul în care ele semnează prezenta Convenție sau depun instrumentele lor de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare.

Articolul 6

Incriminarea spălării produsului infracțiunii

1. Fiecare Stat Parte adoptă, conform principiilor fundamentale ale dreptului său intern, măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a atribui caracterul de infracțiune, când actul a fost săvârșit cu intenție:

a) i. schimbării sau transferului de bunuri despre care cel care le desfășoară știe

că sunt produsul infracțiunii, în scopul de a ascunde ori de a deghiza originea ilicită a bunurilor respective sau de a ajuta orice persoană care este implicată în săvârșirea infracțiunii principale să se sustragă consecințelor juridice ale actelor sale;

ii. disimulării sau deghizării naturii veritabile, a originii, a amplasării, a dispunerii, a schimbării ori a proprietății de bunuri sau a altor drepturi referitoare la acestea al căror autor știe că sunt produsul infracțiunii;

b) și, sub rezerva conceptelor fundamentale ale sistemului său juridic:

i. achiziției, deținerii sau utilizării de bunuri despre care cel care le achiziționează, le deține ori le utilizează știe, în momentul în care le primește, că sunt produsul infracțiunii;

ii. participării la una dintre infracțiunile prevăzute conform prezentului articol sau la orice altă asociere, înțelegere, tentativă ori complicitate prin furnizarea de asistență, ajutor sau sfaturi în vederea săvârșirii ei.

2. În scopurile aplicării paragrafului 1 al prezentului articol:

a) fiecare Stat Parte se străduiește să aplice paragraful 1 al prezentului articol celei mai largi sfere de infracțiuni principale;

b) fiecare Stat Parte include în infracțiunile principale toate infracțiunile grave, cum sunt cele prevăzute la art.2 al prezentei Convenții și infracțiunile prevăzute la art.5, 8 și 23. Fiind vorba de Statele Părți, a căror legislație conține o listă de infracțiuni principale specifice, ele includ în această listă minimum o categorie completă de infracțiuni legate de grupurile infracționale organizate;

c) în scopurile lit. b), infracțiunile principale includ infracțiunile săvârșite în interiorul și în exteriorul teritoriului ce ține de competența Statului Parte în cauză. Totuși, o infracțiune săvârșită în exteriorul teritoriului ce ține de competența unui Stat Parte nu constituie o infracțiune principală, decât atunci când actul corespunzător este o infracțiune în baza dreptului intern al statului în care el a fost săvârșit și ar constitui o infracțiune în baza dreptului intern al Statului Parte care aplică prezentul articol, dacă el a fost săvârșit pe teritoriul său;

d) fiecare Stat Parte remite Secretarului General al Organizației Națiunilor Unite o copie a legilor sale care dau efect prezentului articol, precum și o copie a oricărei modificări ulterioare aduse acestor legi sau o descriere a acestor legi și a modificărilor ulterioare;

e) în cazul în care principiile fundamentale ale dreptului intern al unui Stat Parte o cer, se poate dispune ca infracțiunile enumerate la paragraful 1 al prezentului articol să nu se aplice persoanelor care au săvârșit infracțiunea principală;

f) cunoașterea, intenția sau motivarea, ca elemente constitutive ale unei infracțiuni prevăzute la paragraful 1 al prezentului articol, pot fi deduse din circumstanțele de fapt obiective.

Articolul 7

Măsuri de luptă împotriva spălării banilor

1. Fiecare Stat Parte:

a) instituie un regim intern complet de reglementare și de control al băncilor și instituțiilor financiare nebankare, precum și, în caz de nevoie, al altor organisme supuse în mod deosebit riscului spălării banilor, în limitele competenței sale, în scopul prevenirii și descoperirii tuturor formelor de spălare a banilor, regim care pune accentul pe exigențele în materie de identificare a clienților, de înregistrare a operațiunilor și de declarare a operațiunilor suspecte;

b) se asigură, fără a se aduce atingere dispozițiilor art.18 și 27 ale prezentei Convenții, că autoritățile administrative, de reglementare, de descoperire și de reprimare și altele, însărcinate cu lupta împotriva spălării banilor (inclusiv, când dreptul său intern prevede, autoritățile judiciare), sunt în măsură să coopereze și să schimbe informații la nivel național și internațional, în condițiile definite de dreptul său intern și, în acest scop, are în vedere crearea unui serviciu de informație financiară care va îndeplini rolul de centru național de colectare, analiză și difuzare a informațiilor privind eventuale operațiuni de spălare a banilor.

2. Statele Părți au în vedere înfăptuirea unor măsuri realizabile de descoperire și de supraveghere a circulației transfrontaliere de numerar și de titluri negociabile corespunzătoare, sub rezerva garanțiilor permițând asigurarea unei folosiri corecte a informațiilor și fără să se împiedice în nici un fel circulația capitalurilor licite. Se poate, în deosebi, institui obligația pentru particulari și întreprinderi de a semnala transferurile transfrontaliere ale unor cantități importante de monedă și titluri negociabile corespunzătoare.

3. În cazul când se instituie un regim intern de reglementare și de control conform prevederilor prezentului articol și fără a se aduce atingere oricărui alt articol al prezentei Convenții, Statele Părți sunt invitate să ia ca linii directoare inițiativele pertinente luate de organizațiile regionale, interregionale și multilaterale pentru lupta împotriva spălării banilor.

4. Statele Părți se străduiesc să dezvolte și să promoveze cooperarea mondială, regională, subregională și bilaterală între autoritățile judiciare, serviciile de descoperire și de represiune, și autoritățile de reglementare financiară, în vederea luptei împotriva spălării banilor.

Articolul 8

Incriminarea corupției

1. Fiecare Stat Parte adoptă măsuri legislative și alte măsuri necesare pentru a atribui caracterul de infracțiune, în cazul când actele au fost săvârșite cu intenție:

a) faptei de a promite, a oferi sau a acorda unui agent public, direct ori indirect,

un avantaj necuvenit, pentru el însuși sau pentru o altă persoană ori entitate, cu scopul de a îndeplini sau de a se abține să îndeplinească un act în exercitarea funcțiilor sale oficiale;

b) faptei unui agent public de a solicita sau de a accepta, direct ori indirect, un avantaj necuvenit, pentru el însuși sau pentru o altă persoană ori entitate, cu scopul de a îndeplini sau de a se abține să îndeplinească un act în exercitarea funcțiilor sale oficiale.

2. Fiecare Stat Parte ia în considerare adoptarea de măsuri legislative și alte măsuri necesare pentru a atribui caracterul de infracțiune faptei prevăzute la paragraful 1 al prezentului articol care implică un agent public străin sau un funcționar internațional. De asemenea, fiecare Stat Parte are în vedere să atribuie caracterul de infracțiune altor forme de corupție.

3. Fiecare Stat Parte adoptă, de asemenea, măsurile necesare pentru a atribui caracterul de infracțiune faptei de a se face complice la o infracțiune prevăzută de prezentul articol.

4. În scopurile paragrafului 1 al prezentului articol și al art.9, termenul „agent public” înseamnă un agent public sau o persoană care asigură un serviciu public, așa cum acest termen este definit în dreptul intern și aplicat în dreptul penal al Statului Parte în care persoana în cauză exercită această funcție.

Articolul 9

Măsuri împotriva corupției

1. În afara măsurilor menționate la art.8 al prezentei Convenții, fiecare Stat Parte, după cum este necesar și în conformitate cu sistemul său juridic, adoptă măsuri eficiente de ordin legislativ, administrativ sau altele pentru a promova integritatea și a preveni, a descoperi și a pedepsi corupția agenților publici.

2. Fiecare Stat Parte ia măsuri pentru a se asigura că autoritățile sale acționează în mod eficient în materie de prevenire, descoperire și reprimare a corupției agenților publici, inclusiv acordându-le o independență suficientă pentru a împiedica orice influență nepotrivită asupra acțiunilor lor.

Articolul 10

Responsabilitatea persoanelor juridice

1. Fiecare Stat Parte adoptă măsurile necesare, conform principiilor sale juridice, pentru stabilirea răspunderii persoanelor juridice care participă la infracțiuni grave, implicând un grup infracțional organizat și care săvârșesc infracțiunile prevăzute de art.5, 6, 8 și 23 ale prezentei Convenții.

2. Sub rezerva principiilor juridice ale Statului Parte, răspunderea persoanelor juridice poate fi penală, civilă sau administrativă.

3. Această responsabilitate nu exclude răspunderea penală a persoanelor fizice care au comis infracțiunile.

4. Fiecare Stat Parte veghează, în deosebi, ca persoanele juridice care răspund conform prezentului articol să facă obiectul unor sancțiuni eficace, proporționale și de descurajare de natură penală sau nepenală, inclusiv sancțiuni bănești.

Articolul 11 **Urmăriri judiciare, judecată și sancțiuni**

1. Fiecare Stat Parte face ca săvârșirea unei infracțiuni prevăzute la art. 5, 6, 8 și 23 ale prezentei Convenții să fie pasibilă de sancțiuni care țin seama de gravitatea acestei infracțiuni.

2. Fiecare Stat Parte se străduiește să facă în așa fel, încât orice putere judiciară discreționară conferită de dreptul său intern și aferentă urmărilor judiciare pornite împotriva indivizilor pentru infracțiunile prevăzute de prezenta Convenție să fie exercitată în scopul optimizării eficacității măsurilor de descoperire și de reprimare a acestor infracțiuni, ținând seama în modul convenit de necesitatea de a exercita un efect de descurajare în ceea ce privește săvârșirea lor.

3. Referitor la infracțiunile prevăzute de art. 5, 6, 8 și 23 ale prezentei Convenții, fiecare Stat Parte ia măsurile corespunzătoare conform dreptului său intern și ținând seama în modul convenit de dreptul la apărare, pentru a face în așa fel, încât condițiile cărora le sunt subordonate deciziile de punere în libertate în așteptarea judecării sau a procedurii de apel să țină seama de necesitatea de a se asigura prezența apărătorului în timpul procedurii penale ulterioare.

4. Fiecare Stat Parte se asigură că instanțele judecătorești sau alte autorități competente țin seama de gravitatea infracțiunilor prevăzute de prezenta Convenție, atunci când examinează eventualitatea unei liberări anticipate sau condiționate de persoane recunoscute ca vinovate pentru aceste infracțiuni.

5. Dacă este cazul, fiecare Stat Parte stabilește, în cadrul dreptului său intern, o perioadă de prescripție prelungită în cursul căreia pot fi pornite urmăriri pentru una dintre infracțiunile prevăzute de prezenta Convenție, această perioadă fiind mai lungă atunci când autorul prezumat al infracțiunii s-a sustras justiției.

6. Nici o dispoziție a prezentei Convenții nu aduce atingere principiului, conform căruia definirea infracțiunilor stabilite conform acesteia și a mijloacelor juridice de apărare aplicabile, precum și alte principii juridice care guvernează legalitatea incriminărilor țin exclusiv de dreptul intern al unui Stat Parte și potrivit căruia infracțiunile respective sunt urmărite și pedepsite conform dreptului acestui Stat Parte.

Articolul 12

Confiscare și sechestr

1. Statele Părți adoptă, în măsura posibilităților, în cadrul sistemelor lor juridice naționale, măsurile necesare pentru a permite confiscarea:

- a) produsului infracțiunii provenit din infracțiunile prevăzute de prezenta Convenție sau a bunurilor, a căror valoare corespunde celei a produsului;
- b) bunurilor, materialelor și a altor instrumente folosite sau destinate să fie folosite pentru infracțiunile prevăzute de prezenta Convenție.

2. Statele Părți adoptă măsurile necesare pentru a permite identificarea, localizarea, blocarea sau sechestrarea a tot ce este menționat la paragraful 1 al prezentului articol, în scopul eventualei confiscări.

3. Dacă produsul infracțiunii a fost transformat sau convertit, în parte sau în totalitate, în alte bunuri, acestea din urmă pot face obiectul măsurilor prevăzute în prezentul articol în locul și în schimbul acestui produs.

4. Dacă produsul infracțiunii a fost amestecat cu bunuri achiziționate în mod legal, aceste bunuri, fără prejudicierea competențelor de blocare sau de sechestrare, pot fi confiscate până la concurența valorii estimate a produsului cu care a fost amestecat.

5. Veniturile sau alte avantaje obținute din produsul infracțiunii, bunuri în care produsul a fost transformat sau convertit ori bunuri cu care a fost amestecat pot, de asemenea, face obiectul măsurilor prevăzute în prezentul articol, în același mod și în aceeași măsură ca produsul infracțiunii.

6. În scopurile prezentului articol și al art.13, fiecare Stat Parte împuternicește instanțele judecătorești sau alte autorități competente să ordone prezentarea ori sechestrarea de documente bancare, financiare sau comerciale. Statele Părți nu pot invoca secretul bancar pentru a refuza să dea efect dispozițiilor prezentului paragraf.

7. Statele Părți pot avea în vedere să ceară ca autorul unei infracțiuni să stabilească originea licită a produsului prezumat al infracțiunii sau a altor bunuri care pot face obiectul unei confiscări, în măsura în care această exigență este conformă principiilor dreptului lor intern și naturii procedurii judiciare și a altor proceduri.

8. Interpretarea dispozițiilor prezentului articol nu trebuie în nici un caz să aducă atingere drepturilor terților de bună-credință.

9. Nici o dispoziție a prezentului articol nu aduce atingere principiului, conform căruia măsurile care sunt prevăzute în acesta sunt definite și executate conform dreptului intern al fiecărui Stat Parte și potrivit dispozițiilor acestui drept.

Articolul 13

Cooperarea internațională în scopul confiscării

1. În măsura posibilităților, în cadrul sistemului său juridic național, un Stat Parte care a primit de la un alt Stat Parte, având competența de a investiga o infracțiune prevăzută de prezenta Convenție, o cerere de confiscare a produsului infracțiunii, bunurilor, materialelor sau a altor instrumente prevăzute la paragraful 1 al art.12 al prezentei Convenții, care sunt situate pe teritoriul său:

- a) transmite cererea autorităților competente, în vederea pronunțării unei decizii de confiscare și, în cazul în care aceasta intervine, să fie executată; sau
- b) transmite autorităților sale competente, cu scopul de a fi executată în limitele cererii, decizia de confiscare dată de un tribunal situat pe teritoriul Statului Parte solicitant, conform paragrafului 1 al art.12 al prezentei Convenții, în ceea ce privește produsul infracțiunii, bunurile, materialele și alte instrumente prevăzute la paragraful 1 al art.12, situate pe teritoriul Statului Parte solicitat.

2. În cazul când o cerere este făcută de un alt Stat Parte care are competență de a investiga o infracțiune prevăzută de prezenta Convenție, Statul Parte solicitat ia măsuri pentru a identifica, a localiza și a bloca sau a sechestra produsul infracțiunii, bunurile, materialele sau alte instrumente prevăzute la paragraful 1 al art.12 al prezentei Convenții, în vederea unei eventuale confiscări, fie ordonată de Statul Parte solicitant, fie ca urmare a unei cereri formulate în baza paragrafului 1 al prezentului articol de către Statul Parte solicitat.

3. Dispozițiile art.18 al prezentei Convenții se aplică *mutatis mutandis* prezentului articol. În afara informațiilor prevăzute la paragraful 15 al art.18, cererile făcute conform prezentului articol conțin:

- a) în cazul când cererea se referă la lit.a) a paragrafului 1 al prezentului articol, o descriere a bunurilor care urmează să fie confiscate și o expunere a faptelor pe care se bazează Statul Parte solicitant, care să îi permită Statului Parte solicitat să pronunțe o decizie de confiscare în cadrul dreptului său intern;
- b) în cazul când cererea se referă la lit. b) a paragrafului 1 al prezentului articol, o copie certificată a deciziei de confiscare dată de Statul Parte solicitant, pe care se bazează cererea, o expunere a faptelor și informațiilor, indicând limitele în care se cere executarea deciziei;
- c) în cazul când cererea se referă la paragraful 2 al prezentului articol, o expunere a faptelor pe care se bazează Statul Parte solicitant și o descriere a măsurilor solicitate.

4. Deciziile sau măsurile prevăzute la paragrafele 1 și 2 ale prezentului articol sunt luate de Statul Parte solicitat, conform dreptului său intern și conform dispozițiilor acestui drept, și potrivit regulilor sale de procedură sau ale oricărui tratat, acord sau aranjament bilateral sau multilateral care îl leagă de Statul Parte solicitant.

5. Fiecare Stat Parte remite Secretarului General al Organizației Națiunilor Unite o copie a legilor și regulamentelor sale care dau efect prezentului articol, precum și o copie a oricărei modificări ulterioare aduse acestor legi și regulamente sau o descriere a acestor legi, regulamente și modificări ulterioare.

6. Dacă un Stat Parte decide să subordoneze adoptarea măsurilor prevăzute la paragrafele 1 și 2 ale prezentului articol existenței unui tratat în materie, el consideră prezenta Convenție ca bază convențională necesară și suficientă.

7. Un Stat Parte poate refuza să dea curs unei cereri de cooperare în baza prezentului articol, în situația în care infracțiunea la care se referă nu este o infracțiune prevăzută de prezenta Convenție.

8. Interpretarea dispozițiilor prezentului articol nu trebuie în nici un caz să aducă atingere drepturilor terților de bună-credință.

9. Statele Părți au în vedere să încheie tratate, acorduri sau aranjamente bilaterale sau multilaterale, cu scopul de a întări eficacitatea cooperării internaționale instaurate în scopurile prezentului articol.

Articolul 14 **Disponerea de produsul infracțiunii sau de** **bunurile confiscate**

1. Un Stat Parte care confiscă produsul infracțiunii sau bunuri în aplicarea art.12 sau a paragrafului 1 al art.13 al prezentei Convenții dispune de acestea conform dreptului său intern și procedurilor sale administrative.

2. În cazul când Statele Părți acționează la cererea unui alt Stat Parte în aplicarea art.3 al prezentei Convenții, ele trebuie, în măsura în care dreptul lor intern le permite și dacă li s-a adresat o cerere, să aibă în vedere cu titlu prioritar restituirea produsului infracțiunii sau a bunurilor confiscate Statului Parte solicitant, cu scopul ca acesta din urmă să poată indemniza victimele infracțiunii ori să restituie acest produs al infracțiunii sau aceste bunuri proprietarilor lor legitimi.

3. În cazul când un Stat Parte acționează la cererea unui alt Stat Parte în aplicarea art.12 și 13 ale prezentei Convenții, el poate avea în vedere în mod special să încheie acorduri sau aranjamente care să prevadă:

a) să depună valoarea acestui produs sau a acestor bunuri, ori fondurile provenind din vânzarea lor, sau o parte a acestora în contul stabilit în aplicarea lit.c) a paragrafului 2 al art.30 al prezentei Convenții și la organisme interguvernamentale specializate în lupta împotriva criminalității organizate;

b) să împartă cu alte State Părți, sistematic ori de la caz la caz, acest produs sau aceste bunuri, ori fondurile provenind din vânzarea lor, conform dreptului său intern sau procedurilor sale administrative.

Articolul 15

Competența

1. Fiecare Stat Parte adoptă măsurile necesare pentru a-și stabili competența în ceea ce privește infracțiunile prevăzute de art.5, 6, 8 și 23 ale prezentei Convenții în cazurile următoare:

a) când infracțiunea este săvârșită pe teritoriul său; sau

b) când infracțiunea este săvârșită la bordul unei nave care poartă pavilionul său sau la bordul unei aeronave înmatriculate conform dreptului său intern în momentul în care infracțiunea respectivă a fost săvârșită.

2. Sub rezerva art.4 al prezentei Convenții, un Stat Parte poate, de asemenea, să își stabilească competența în ceea ce privește una dintre aceste infracțiuni în cazurile următoare:

a) când infracțiunea este săvârșită împotriva unuia dintre naționali săi;

b) când infracțiunea este săvârșită de unul dintre naționali săi sau de o persoană apatridă care își are reședința pe teritoriul său; sau

c) în cazul în care infracțiunea este:

i. una dintre cele stabilite conform paragrafului 1 al art.5 al prezentei Convenții și este săvârșită în afara teritoriului său, în vederea săvârșirii pe teritoriul său a unei infracțiuni mai grave;

ii. una dintre cele stabilite conform lit.b) ii) a paragrafului 1 al art.6 al prezentei Convenții și este săvârșită în afara teritoriului său, în vederea săvârșirii pe teritoriul său a unei infracțiuni prevăzute la lit.a) i) sau ii), sau b) i) ale paragrafului 1 al art.6 al prezentei Convenții.

3. În scopurile paragrafului 10 al art.16 al prezentei Convenții, fiecare Stat Parte adoptă măsurile necesare pentru a-și stabili competența în ceea ce privește infracțiunile prevăzute de prezenta Convenție, când autorul prezumat se află pe teritoriul său și nu este extrădat pentru singurul motiv că este naționalul său.

4. Fiecare Stat Parte poate, de asemenea, să adopte măsurile necesare pentru a stabili competența sa în ceea ce privește infracțiunile prevăzute de prezenta Convenție, când autorul prezumat se află pe teritoriul său și pe care nu îl extrădează.

5. Dacă un Stat Parte care își exercită competența în baza paragrafului 1 sau 2 al prezentului articol a fost avizat ori a aflat în orice alt mod că unul sau mai multe alte State Părți instrumentează o anchetă ori au pornit urmăriri sau o procedură judiciară privind același act, autoritățile competente ale acestor State Părți se consultă, pentru a-și coordona acțiunile.

6. Fără a aduce atingere normelor de drept internațional general, prezenta Convenție nu exclude exercitarea oricărei competențe penale stabilite de un Stat Parte conform dreptului său intern.

Articolul 16

Extrădarea

1. Prezentul articol se aplică infracțiunilor prevăzute de prezenta Convenție sau în cazurile în care un grup infracțional organizat este implicat într-o infracțiune prevăzută la lit. a) sau b) a paragrafului 1 al art.3, iar persoana care face obiectul cererii de extrădare se află în Statul Parte solicitat, cu condiția ca infracțiunea pentru care se solicită extrădarea să fie pedepsită de dreptul intern al Statului Parte solicitant și al Statului Parte solicitat.

2. Dacă cererea de extrădare se referă la mai multe infracțiuni grave distincte, din care unele nu sunt prevăzute de prezentul articol, Statul Parte solicitat poate aplica, de asemenea, acest articol acestor ultime infracțiuni.

3. Fiecare dintre infracțiunile cărora li se aplică prezentul articol este de plin drept inclusă în orice tratat de extrădare în vigoare între Statele Părți ca infracțiune al cărei autor poate fi extrădat. Statele Părți se angajează să includă aceste infracțiuni ca infracțiuni al căror autor poate fi extrădat conform oricărui tratat de extrădare pe care îl vor încheia între ele.

4. Dacă un Stat Parte care subordonează extrădarea existenței unui tratat priemește o cerere de extrădare de la un Stat Parte cu care el nu a încheiat un astfel de tratat, el poate considera prezenta Convenție ca bază legală a extrădării pentru infracțiunile cărora li se aplică prezentul articol.

5. Statele Părți care subordonează extrădarea existenței unui tratat:

a) în momentul depunerii instrumentelor lor de ratificare, acceptare, aprobare sau de aderare la prezenta Convenție comunică Secretarului General al Organizației Națiunilor Unite dacă ele consideră prezenta Convenție ca bază legală pentru a coopera în materie de extrădare cu alte State Părți; și

b) dacă ele nu consideră prezenta Convenție ca bază legală pentru a coopera în materie de extrădare, se obligă, dacă este cazul, să încheie tratate de extrădare cu alte State Părți, în scopul aplicării prezentului articol.

6. Statele Părți care nu subordonează extrădarea existenței unui tratat recunosc între ele infracțiunilor cărora li se aplică prezentul articol caracterul de infracțiune al cărei autor poate fi extrădat.

7. Extrădarea este subordonată condițiilor prevăzute de dreptul intern al Statului Parte solicitat sau de tratatele de extrădare aplicabile, inclusiv, în deosebi, condițiilor privind pedeapsa minimă prevăzută pentru a extrăda și motivelor pentru care Statul Parte poate refuza extrădarea.

8. Statele Părți se străduiesc, sub rezerva dreptului lor intern, să accelereze procedurile de extrădare și să simplifice exigențele în materie de probe în ceea ce privește infracțiunile cărora li se aplică prezentul articol.

9. Sub rezerva dispozițiilor din dreptul său intern și a tratatelor de extrădare pe care le-a încheiat, Statul Parte solicitat poate, la cererea Statului Parte solicitant

și dacă consideră că există circumstanțe justificative și urgență, să pună în stare de deținere o persoană aflată pe teritoriul său, a cărei extrădare este cerută, sau să ia toate măsurile corespunzătoare pentru a asigura prezența sa cu ocazia procedurii de extrădare.

10. Un Stat Parte pe teritoriul căruia se află autorul prezumtiv al infracțiunii, dacă nu extrădează această persoană pentru infracțiunea căreia i se aplică prezentul articol pentru singurul motiv că este unul dintre naționali săi, este obligat, la cererea Statului Parte care solicită extrădarea, de a supune cauza fără întârziere excesivă autorităților sale competente în scopul urmăririi. Autoritățile respective decid și conduc urmărirea în același mod ca și pentru orice altă infracțiune gravă, în baza dreptului intern al acestui Stat Parte. Statele Părți interesate cooperează între ele, în special, în materie de procedură și probe, cu scopul de a asigura eficiența urmăririlor.

11. Când un Stat Parte, în baza dreptului său intern, nu este autorizat să extrădeze sau să predea într-o altă formă pe unul dintre naționali săi decât dacă este apoi trimis în acest Stat Parte pentru a executa pedeapsa pronunțată la terminarea procesului sau a procedurii care se află la originea cererii de extrădare sau de predare și când acest Stat Parte și Statul Parte solicitant se înțeleg asupra acestei opțiuni și a altor condiții pe care le pot considera corespunzătoare, această extrădare sau predare condiționată este suficientă în scopurile executării obligației menționate la paragraful 10 al prezentului articol.

12. Dacă extrădarea, cerută în scopul executării unei pedepse, este refuzată deoarece persoana care face obiectul acestei cereri este un național al Statului Parte solicitat, acesta, dacă dreptul său intern îi permite, în conformitate cu prevederile acestui drept și la cererea Statului Parte solicitant, ia în considerare să dispună el însuși executarea pedepsei care a fost pronunțată conform dreptului intern al Statului Parte solicitant sau a restului care a rămas de executat.

13. Oricărei persoane care face obiectul unei urmăririi pentru una dintre infracțiunile căreia i se aplică prezentul articol i se garantează un tratament echitabil în toate stadiile procedurii, inclusiv folosirea tuturor drepturilor și a tuturor garanțiilor prevăzute de dreptul intern al Statului Parte pe teritoriul căruia se află.

14. Nici o dispoziție a prezentei Convenții nu trebuie interpretată în sensul creării unei obligații pentru Statul Parte solicitat de a extrăda, dacă are motive serioase, să considere că cererea a fost prezentată în scopul urmăririi sau pedepsirii unei persoane din cauza sexului, rasei, religiei, naționalității, originii etnice ori a opiniilor sale politice sau că dând curs acestei cereri s-ar cauza un prejudiciu acestei persoane pentru unul dintre aceste motive.

15. De asemenea, Statele Părți nu pot refuza o cerere de extrădare pentru singurul motiv că infracțiunea este considerată având legătură cu probleme fiscale.

16. Înainte de a refuza extrădarea, Statul Parte solicitat consultă, în caz de nevoie, Statul Parte solicitant, cu scopul de a-i oferi toate posibilitățile de a-și prezenta opiniile și de a da informații în sprijinul afirmațiilor sale.

17. Statele Părți se străduiesc să încheie acorduri sau aranjamente bilaterale și multilaterale pentru a permite extrădarea sau pentru a-i crește eficacitatea.

Articolul 17 **Transferul persoanelor condamnate**

Statele Părți pot lua în considerare încheierea de acorduri sau aranjamente bilaterale ori multilaterale referitoare la transferul pe teritoriul lor de persoane condamnate la pedepse cu închisoarea sau la alte pedepse privative de libertate ca urmare a infracțiunilor prevăzute de prezenta Convenție, cu scopul ca acestea să își poată executa acolo restul pedepsei.

Articolul 18 **Asistența judiciară**

1. Statele Părți își acordă reciproc cea mai largă asistență judiciară posibilă cu prilejul anchetelor, urmărilor și procedurilor judiciare privind infracțiunile prevăzute de prezenta Convenție, după cum se prevede la art.3, și își acordă reciproc o asistență similară când Statul Parte solicitant are motive rezonabile să presupună că infracțiunea prevăzută la lit.a) sau b) a paragrafului 1 al art.3 este de natură transnațională, inclusiv când victimele, martorii, produsul, instrumentele sau elementele de probă ale acestor infracțiuni se află în Statul Parte solicitat și când un grup infracțional organizat este implicat în acestea.

2. Cea mai largă asistență judiciară posibilă este acordată, în măsura în care legile, tratatele, acordurile și aranjamentele pertinente ale Statului Parte solicitat o permit, în cursul anchetelor, urmărilor și procedurilor judiciare privind infracțiuni în care o persoană juridică poate fi ținută responsabilă în Statul Parte solicitant conform art.10 al prezentei Convenții.

3. Asistența judiciară care se acordă în aplicarea prezentului articol poate fi solicitată în scopurile următoare:

- a) strângerea de dovezi sau de depoziții;
- b) înmânarea actelor judiciare;
- c) efectuarea de percheziții și sechestre, precum și de blocări;
- d) examinarea de obiecte și cercetarea la fața locului;
- e) transmiterea de informații, de probe și de rapoarte de expertiză;
- f) transmiterea originalelor sau a copiilor certificate pentru conformitate ale documentelor și dosarelor pertinente, inclusiv ale documentelor administrative, bancare, financiare sau comerciale și ale documentelor societăților comerciale;
- g) identificarea sau localizarea produselor infracțiunii, bunurilor, instrumentelor sau a altor lucruri, în scopul strângerii elementelor de probă;

- h) facilitarea înfățișării voluntare a persoanelor în Statul Parte solicitant;
- i) acordarea oricărei alte asistențe compatibile cu dreptul intern al Statului Parte solicitat.

4. Fără prejudicierea dreptului său intern, autoritățile competente ale unui Stat Parte pot, fără cerere prealabilă, să comunice informații privind cauzele penale unei autorități competente a unui alt Stat Parte, dacă apreciază că aceste informații ar putea servi începerii sau încheierii anchetelor și urmărilor penale, sau să determine acest din urmă Stat Parte să formuleze o cerere în baza prezentei Convenții.

5. Comunicarea de informații conform paragrafului 4 al prezentului articol se face fără prejudicierea anchetelor și urmărilor penale în statul ale cărui autorități competente transmit informațiile. Autoritățile competente care primesc aceste informații vor fi de acord cu oricare cerere, tinzând ca aceste informații să rămână confidențiale chiar temporar sau ca folosirea lor să fie însoțită de restricții. Totuși, aceasta nu împiedică Statul Parte care primește informațiile să dezvăluie, cu prilejul procedurii judiciare, informațiile justificative în favoarea unui învinuit. În acest din urmă caz, Statul Parte care primește informațiile avizează Statul Parte care le comunică, înaintea dezvăluirii lor, și, la cererea acestuia, îl consultă. Dacă, într-un caz excepțional, o notificare prealabilă nu este posibilă, Statul Parte care primește informațiile încunoștințează fără întârziere despre dezvăluire Statul Parte care le comunică.

6. Dispozițiile prezentului articol nu afectează cu nimic obligațiile care rezultă din oricare alt tratat bilateral sau multilateral care guvernează ori trebuie să guverneze, în întregime sau în parte, asistența judiciară.

7. Paragrafele 9-29 ale prezentului articol sunt aplicabile cererilor făcute în conformitate cu prezentul articol, dacă Statele Părți în cauză nu sunt legate de un tratat de asistență judiciară. Dacă aceste State Părți sunt legate de un asemenea tratat, sunt aplicabile dispozițiile corespunzătoare ale acestuia, numai dacă Statele Părți nu convin să aplice în locul lor dispozițiile paragrafelor 9-29 ale prezentului articol. Statele Părți sunt încurajate în mod deosebit să aplice aceste paragrafe, dacă ele facilitează cooperarea.

8. Statele Părți nu pot invoca secretul bancar pentru a refuza asistența judiciară prevăzută de prezentul articol.

9. Statele Părți pot invoca absența dublei incriminări pentru a refuza să dea curs unei cereri de asistență judiciară prevăzută de prezentul articol. Statul parte solicitat poate, totuși, când apreciază potrivit, să acorde această asistență în măsura în care el hotărăște după voința sa, independent de faptul că actul constituie sau nu o infracțiune conform dreptului intern al Statului Parte solicitat.

10. Orice persoană deținută sau care execută o pedeapsă pe teritoriul unui Stat Parte, a cărei prezență este solicitată într-un alt Stat Parte, în scopul identificării sau audierii ori pentru ca aceasta să își dea concursul în orice alt mod la obținerea de probe în cadrul anchetelor, urmărilor sau procedurii judiciare privind infracțiunile

prevăzute de prezenta Convenție, poate face obiectul unui transfer, dacă sunt reunite condițiile care urmează:

- a) persoana în cauză consimte la aceasta în mod liber, în deplină cunoștință de cauză;
- b) autoritățile competente ale celor două State Părți în cauză consimt la aceasta, sub rezerva condițiilor pe care aceste State Părți le consideră corespunzătoare.

11. În scopul paragrafului 10 al prezentului articol:

- a) Statul Parte către care se efectuează transferul are împuternicirea și obligația să mențină persoana în cauză în detenție, cu excepția cererii sau autorizării contrare din partea Statului Parte din care persoana a fost transferată;
- b) Statul Parte către care se efectuează transferul își îndeplinește fără întârziere obligația de a-l preda pe interesat în paza Statului Parte din care transferul a fost efectuat, conform celor convenite în prealabil sau a ceea ce autoritățile competente ale celor două State Părți au hotărât altfel;
- c) Statul Parte către care se efectuează transferul nu poate cere Statului Parte din care se efectuează transferul să întreprindă o procedură de extrădare pentru ca interesatul să îi fie remis;
- d) se ține seama de perioada în care interesatul a fost în detenție în Statul Parte către care a fost transferat, în scopurile reducerii din pedeapsa de executat în Statul Parte din care a fost transferat.

12. În afară de cazul în care Statul Parte din care o persoană trebuie să fie transferată în baza paragrafelor 10 și 11 ale prezentului articol nu își dă acordul, această persoană, oricare ar fi naționalitatea sa, nu va fi urmărită, deținută, pedepsită sau supusă altor restricții ale libertății sale de mișcare pe teritoriul Statului Parte către care a fost transferată, din motive de acte, omisiuni sau condamnări anterioare plecării sale din teritoriul Statului Parte din care ea a fost transferată.

13. Fiecare Stat Parte desemnează o autoritate centrală care are responsabilitatea și competența de a primi cereri de asistență judiciară pe care fie le execută, fie le transmite autorităților competente pentru executare. Dacă un Stat Parte are o regiune sau un teritoriu special în care se aplică un sistem de asistență judiciară diferit, el poate desemna o autoritate centrală distinctă care va avea aceeași funcție pentru această regiune sau teritoriu. Autoritățile centrale asigură executarea și transmiterea rapidă și în bună și convenită formă a cererilor primite. Dacă autoritatea centrală transmite cererea unei autorități competente pentru executare, ea încurajează executarea rapidă și în bună și convenită formă a cererii de către autoritatea competentă. Autoritatea centrală desemnată în acest scop face obiectul unei notificări adresate Secretarului General al Organizației Națiunilor Unite în momentul în care fiecare Stat Parte depune instrumentele sale de ratificare, acceptare sau aprobare sau de aderare la prezenta Convenție. Cererile de asistență judiciară și orice comunicare referitoare la acestea sunt transmise autorităților centrale desemnate de Statele Părți. Prezenta

dispoziție se înțelege fără a prejudicia dreptul oricărui Stat Parte de a solicita ca aceste cereri și comunicări să fie adresate pe cale diplomatică și, în caz de urgență, dacă Statele Părți convin aceasta, prin intermediul Organizației Internaționale a Poliției Criminale, dacă aceasta este posibil.

14. Cererile sunt adresate în scris sau, dacă este posibil, prin orice alt mijloc în măsură să producă un document scris, într-o limbă acceptabilă pentru Statul Parte solicitat, în condiții permițând acelui Stat Parte să îi stabilească autenticitatea. Limba sau limbile acceptabile pentru fiecare Stat Parte sunt notificate Secretarului General al Organizației Națiunilor Unite în momentul în care acest Stat Parte își depune instrumentele de ratificare, acceptare sau aprobare sau de aderare la prezenta Convenție. În caz de urgență și dacă Statele Părți convin în acest fel, cererile pot fi făcute oral, dar trebuie să fie confirmate fără întârziere în scris.

15. O cerere de asistență judiciară trebuie să conțină informațiile următoare:

- a) desemnarea autorității care emite cererea;
- b) obiectul și natura anchetei, a urmăririlor sau a procedurii judiciare la care se referă cererea, precum și denumirea și funcțiile autorității care a fost împuternicită;
- c) un rezumat al faptelor pertinente, în afară de cererile adresate, în scopul înmânării de acte judiciare;
- d) o descriere a asistenței solicitate și detaliile oricărei proceduri speciale cerute de Statul Parte solicitant pentru a fi aplicată;
- e) dacă este posibil, identitatea, adresa și naționalitatea oricărei persoane urmărite; și
- f) scopul în care sunt cerute mărturia, informațiile sau măsurile.

16. Statul Parte solicitat poate cere un supliment de informații, dacă acesta apare necesar pentru executarea cererii conform dreptului său intern sau când poate facilita executarea cererii.

17. Oricare cerere este executată conform dreptului intern al Statului Parte solicitat și, în măsura în care aceasta nu contravine dreptului intern al Statului Parte solicitat și când este posibil, conform procedurilor specificate în cerere.

18. În cazul când este posibil și conform principiilor fundamentale ale dreptului intern, dacă o persoană care se află pe teritoriul unui Stat Parte trebuie să fie ascultată ca martor sau ca expert de autoritățile judiciare ale unui alt Stat Parte, primul Stat Parte poate, la cererea celuilalt, să autorizeze audierea sa prin videoconferință, dacă nu este posibil și nu se dorește ca ea să se înfățișeze în persoană pe teritoriul Statului Parte solicitant. Statele Părți pot conveni ca audierea să fie condusă de o autoritate judiciară a Statului Parte solicitant și ca o autoritate judiciară a Statului Parte solicitat să asiste la aceasta.

19. Statul Parte solicitant nu comunică, nici nu folosește informațiile sau elementele de probă transmise de Statul Parte solicitat pentru anchete, urmăriri sau proceduri judiciare, altele decât cele prevăzute în cerere, fără consimțământul prea-

labil al Statului Parte solicitat. Nici o prevedere a prezentului paragraf nu împiedică Statul Parte solicitant să dezvăluie, în cursul procedurii, informațiile sau elementele de probă pentru dezvinovățire. În acest ultim caz, Statul Parte solicitant avizează Statul Parte solicitat înaintea dezvăluirii și, dacă i se adresează o cerere, consultă Statul Parte solicitat. Dacă, într-un caz excepțional, o notificare prealabilă nu este posibilă, Statul Parte solicitant informează fără întârziere Statul Parte solicitat despre dezvăluire.

20. Statul Parte solicitant poate cere ca Statul Parte solicitat să păstreze secretul asupra cererii și conținutului său, în afara măsurilor necesare pentru a-l executa. Dacă Statul Parte solicitat nu poate satisface această exigență, el informează fără întârziere Statul Parte solicitant.

21. Asistența judiciară poate fi refuzată:

- a) dacă cererea nu este făcută în conformitate cu dispozițiile prezentului articol;
- b) dacă Statul Parte solicitat apreciază că executarea cererii este susceptibilă să aducă atingere suveranității, securității, ordinii sale publice sau altor interese esențiale;
- c) în cazul în care dreptul intern al Statului Parte solicitat ar interzice autorităților sale să ia măsurile cerute, dacă este vorba de o infracțiune analoagă care face obiectul unei anchete, urmăriri sau proceduri judiciare în cadrul propriei sale competențe;
- d) în cazul în care ar fi contrară sistemului juridic al Statului Parte solicitat privind asistența judiciară de acceptare a cererii.

22. Statele Părți nu pot refuza, de asemenea, o cerere de asistență judiciară pentru singurul motiv că infracțiunea este considerată având legătură cu probleme fiscale.

23. Orice refuz de asistență judiciară trebuie să fie motivat.

24. Statul Parte solicitat execută cererea de asistență judiciară cât mai prompt posibil și ține seama, în măsura posibilităților, de orice termene sugerate de Statul Parte solicitant și care sunt motivate, de preferință, în cerere. Statul Parte solicitat răspunde cererilor rezonabile ale Statului Parte solicitant privind progresele înregistrate în executarea cererii. Când asistența solicitată nu mai este necesară, Statul Parte solicitant informează prompt Statul Parte solicitat.

25. Asistența judiciară poate fi amânată de Statul Parte solicitat pe motiv că ea ar putea împiedica anchete, urmăriri sau proceduri judiciare în curs.

26. Înainte de a refuza o cerere în baza paragrafului 21 și a prezentului articol sau de a amâna executarea în baza paragrafului 25, Statul Parte solicitat examinează cu Statul Parte solicitant posibilitatea acordării asistenței, sub rezerva condițiilor pe care le consideră necesare. Dacă Statul Parte solicitant acceptă asistența sub rezerva acestor condiții, el se conformează acestora.

27. Fără prejudicierea aplicării paragrafului 12 al prezentului articol, un martor, un expert sau o altă persoană care, la cererea Statului Parte solicitant, consimte să facă o depoziție în cursul unei proceduri sau să colaboreze la o anchetă, la o urmărire

sau la o procedură judiciară pe teritoriul Statului Parte solicitat nu va fi urmărită, deținută, pedepsită sau supusă altor restricții ale libertății sale personale pe acest teritoriu pentru motive de fapte, omisiuni sau condamnări anterioare plecării sale de pe teritoriul Statului Parte solicitat. Această imunitate încetează când martorul, expertul sau acea persoană care a avut, pentru o perioadă de 15 zile consecutive sau pentru orice altă perioadă convenită de Statele Părți, socotită de la data la care ei au fost informați oficial că prezența lor nu mai este cerută de autoritățile judiciare, posibilitatea de a părăsi teritoriul Statului Parte solicitant, rămânând, totuși, în mod voluntar sau părăsindu-l, au revenit de bună voie.

28. Cheltuielile obișnuite făcute pentru executarea unei cereri sunt în sarcina Statului Parte solicitat, în afară de cazul în care s-a convenit altfel între Statele Părți respective. Atunci când cheltuieli importante sau extraordinare sunt sau se dovedesc ulterior necesare pentru executarea cererii, Statele Părți se consultă pentru a fixa condițiile conform cărora cererea va fi executată, precum și modul în care vor fi preluate cheltuielile.

29. Statul Parte solicitat:

- a) transmite Statului Parte solicitant copii ale dosarelor, documentelor sau informațiilor administrative aflate în posesia sa și la care, în baza dreptului său intern, publicul are acces;
- b) poate, de bună voie, să transmită Statului Parte solicitant, integral, în parte sau în condițiile pe care le apreciază corespunzătoare, copii ale tuturor dosarelor, documentelor sau informațiilor administrative aflate în posesia sa și la care, în virtutea dreptului său intern, publicul nu are acces.

30. Statele Părți au în vedere, dacă este cazul, posibilitatea de a încheia acorduri sau aranjamente bilaterale sau multilaterale care servesc obiectivelor și dispozițiilor prezentului articol, le dau aplicabilitate practică sau le întăresc.

Articolul 19 **Anchete comune**

Statele Părți au în vedere să încheie acorduri sau aranjamente bilaterale sau multilaterale în baza cărora, pentru cauzele care fac obiectul anchetelor, urmăririlor sau procedurii judiciare în unul sau mai multe state, autoritățile competente respective pot stabili instanțe de anchetă comune. În absența unor asemenea acorduri sau aranjamente, pot fi hotărâte anchete comune de la caz la caz. Statele Părți interesate veghează ca suveranitatea Statului Parte pe teritoriul căruia se desfășoară ancheta să fie pe deplin respectată.

Articolul 20

Tehnici de anchete speciale

1. Dacă principiile fundamentale ale sistemului său juridic național permit, fiecare Stat Parte, ținând seama de posibilitățile sale și conform condițiilor prevăzute de dreptul său intern, ia măsurile necesare pentru a permite să se recurgă în mod corespunzător la livrările supravegheate și, când consideră potrivit, la alte tehnici de anchete speciale, cum sunt supravegherea electronică sau alte forme de supraveghere și operațiunile de infiltrare, de către autoritățile sale competente pe teritoriul său în vederea combaterii eficiente a criminalității organizate.

2. În scopurile anchetelor asupra infracțiunilor prevăzute de prezenta Convenție, Statele Părți sunt încurajate să încheie, dacă este necesar, acorduri sau aranjamente bilaterale sau multilaterale corespunzătoare pentru recurgerea la tehnici de anchete speciale în cadrul cooperării internaționale. Aceste acorduri sau aranjamente sunt încheiate și aplicate cu respectarea deplină a principiului egalității suverane a statelor și sunt puse în aplicare cu respectarea strictă a dispozițiilor pe care le conțin.

3. În absența acordurilor sau aranjamentelor prevăzute la paragraful 2 al prezentului articol, deciziile de a se recurge la tehnici de anchete speciale la nivel internațional sunt luate de la caz la caz și pot, dacă este necesar, să țină seama de înțelegeri și aranjamente financiare în ceea ce privește exercitarea competenței lor de Statele Părți interesate.

4. Livrările supravegheate la care s-a hotărât să se recurgă la nivel internațional pot include, cu consimțământul Statelor Părți respective, metode de interceptare a mărfurilor și de autorizare a urmăririi dirijării lor, fără modificare sau după sustragerea ori înlocuirea în întregime sau în parte a acestora.

Articolul 21

Transferul procedurilor penale

Statele Părți au în vedere posibilitatea de a-și transfera reciproc procedurile referitoare la urmărirea unei infracțiuni prevăzute de prezenta Convenție, în cazurile în care acest transfer este considerat necesar în interesul unei bune administrări a justiției și, în special, când cauza privește mai multe jurisdicții, în vederea centralizării urmăririlor.

Articolul 22

Stabilirea antecedentelor judiciare

Fiecare Stat Parte poate adopta măsuri legislative sau alte măsuri necesare pentru a ține seama, în condițiile și în scopurile pe care le consideră corespunzătoare, de orice condamnare al cărei autor prezumat al unei infracțiuni ar fi făcut anterior

obiectul într-un alt stat, în scopul folosirii acestei informații în cadrul unei proceduri penale referitoare la o infracțiune prevăzută de prezenta Convenție.

Articolul 23

Incriminarea împiedicării bunei funcționări a justiției

Fiecare Stat Parte adoptă măsuri legislative și alte măsuri necesare pentru a atribui caracterul de infracțiune, când actele au fost săvârșite cu intenție:

a) faptei de a recurge la forța fizică, la amenințări sau la intimidare ori de a promite, a oferi sau a acorda un avantaj necuvenit pentru obținerea unei mărturii mincinoase ori a împiedica o mărturie sau prezentarea de elemente de probă într-o procedură referitoare la săvârșirea de infracțiuni prevăzute de prezenta Convenție;

b) faptei de a recurge la forța fizică, la amenințări sau intimidare pentru a împiedica un agent al justiției ori un agent al serviciilor de descoperire și de reprimare de a-și exercita îndatoririle funcției lui la săvârșirea de infracțiuni prevăzute de prezenta Convenție. Nici o prevedere a prezentului alineat nu aduce atingere dreptului Statelor Părți de a dispune de o legislație destinată să protejeze alte categorii de agenți publici.

Articolul 24

Protecția martorilor

1. Fiecare Stat Parte ia, în limita mijloacelor sale, măsuri corespunzătoare pentru a asigura o protecție eficace împotriva eventualelor acte de represalii sau de intimidare a martorilor care, în cadrul procedurii penale, depun mărturie privind infracțiunile prevăzute de prezenta Convenție și, în caz de nevoie, a părinților lor și a altor persoane apropiate.

2. Măsurile avute în vedere la paragraful 1 al prezentului articol pot consta, mai ales, fără prejudicierea drepturilor pârâtului, inclusiv dreptul la o procedură normală, în:

a) stabilirea, pentru protecția fizică a acestor persoane, a unor proceduri privind, în deosebi, după nevoie și în măsura posibilităților, de a li se oferi un nou domiciliu și de a li se permite, în caz de nevoie, ca informațiile privind identitatea lor și locul unde se află să nu fie dezvăluite sau ca dezvăluirea lor să fie limitată;

b) prevederea unor reguli de probațiune care să permită martorilor să depună într-un mod care să le garanteze securitatea, în special, să fie autorizați să depună mărturie, recurgând la tehnici de comunicare, cum sunt legăturile video sau alte mijloace adecvate.

3. Statele Părți au în vedere să încheie aranjamente cu alte state în vederea stabilirii unui nou domiciliu persoanelor menționate la paragraful 1 al prezentului articol.

4. Dispozițiile prezentului articol se aplică, de asemenea, victimelor, când acestea sunt martori.

Articolul 25

Acordarea de asistență și protecție victimelor

1. Fiecare Stat Parte ia, în limita mijloacelor sale, măsuri corespunzătoare pentru a da asistență și a acorda protecție victimelor infracțiunilor prevăzute de prezenta Convenție, în deosebi, în caz de amenințare cu represalii sau de intimidare.

2. Fiecare Stat Parte stabilește proceduri corespunzătoare pentru a permite victimelor unor infracțiuni prevăzute de prezenta Convenție să obțină reparații.

3. Fiecare Stat Parte, sub rezerva dreptului său intern, face în așa fel încât opiniile și preocupările victimelor să fie prezentate și să fie luate în considerare în stadiile corespunzătoare ale procedurii penale începute împotriva autorilor unor infracțiuni, într-un mod care să nu aducă prejudicii drepturilor apărării.

Articolul 26

Măsuri destinate să întărească cooperarea cu serviciile de investigații și de reprimare

1. Fiecare Stat Parte ia măsuri corespunzătoare pentru a încuraja persoanele care participă sau au participat la grupuri infracționale organizate:

a) să furnizeze informații utile autorităților competente, în scopurile anchetei și culegerii de probe asupra unor chestiuni, cum sunt:

- i. identitatea, natura, alcătuirea, structura sau activitățile grupurilor infracționale organizate ori locul unde se află ele;
- ii. legăturile, inclusiv la nivel internațional, cu alte grupuri infracționale organizate;
- iii. infracțiunile pe care grupurile infracționale organizate le-au săvârșit sau ar putea să le săvârșească;

b) să acorde un ajutor efectiv și concret autorităților competente, care ar putea contribui la privarea grupurilor infracționale organizate de resursele lor sau de produsul infracțiunii.

2. Fiecare Stat Parte are în vedere să prevadă posibilitatea, în cazurile corespunzătoare, de atenuare a pedepsei de care este pasibil un învinuit care cooperează într-un mod substanțial la anchetă sau la urmărirea referitoare la o infracțiune prevăzută de prezenta Convenție.

3. Fiecare Stat Parte are în vedere să prevadă posibilitatea, conform principiilor fundamentale ale dreptului său intern, acordării de imunitate de urmărire unei persoane care cooperează în mod substanțial la anchetă sau la urmărirea referitoare la o infracțiune prevăzută de prezenta Convenție.

4. Protecția persoanelor este asigurată conform prevederilor art.24 al prezentei Convenții.

5. Când o persoană la care se referă paragraful 1 al prezentului articol și care se află într-un Stat Parte poate contribui la cooperarea substanțială cu autoritățile competente ale unui alt Stat Parte, Statele Părți respective pot avea în vedere încheierea unor acorduri sau aranjamente, conform dreptului lor intern, privind o eventuală acordare de către celălalt Stat Parte a tratamentului prevăzut la paragrafele 2 și 3 ale prezentului articol.

Articolul 27

Cooperarea între serviciile de investigații și de reprimare

1. Statele Părți cooperează strâns, conform sistemelor lor juridice și administrative, în vederea întăririi eficacității descoperirii și reprimării infracțiunilor prevăzute de prezenta Convenție. În special, fiecare Stat Parte adoptă măsuri eficiente pentru:

a) întărirea sau, dacă este necesar, stabilirea de căi de comunicație între autoritățile sale, organismele și serviciile competente pentru a facilita schimbul sigur și rapid de informații privind toate aspectele infracțiunilor prevăzute de prezenta Convenție, inclusiv, dacă Statele Părți respective socotesc potrivit, legăturile cu alte activități infracționale;

b) cooperarea cu alte State Părți, în ceea ce privește infracțiunile prevăzute de prezenta Convenție, în conducerea anchetei, referitor la punctele următoare:

i. identitatea și activitățile persoanelor bănuite de implicare în aceste infracțiuni, locul unde se află ele sau locul unde se află alte persoane în cauză;

ii. circulația produsului infracțiunii sau a bunurilor provenind din săvârșirea de infracțiuni;

iii. circulația bunurilor, a materialelor sau a altor instrumente folosite ori destinate a fi folosite în săvârșirea acestor infracțiuni;

c) transmiterea, când este cazul, a pieselor și cantităților de substanțe necesare în scopurile analizei sau anchetei;

d) facilitarea unei coordonări eficiente între autoritățile, organismele și serviciile competente și favorizarea schimbului de personal și de experți, inclusiv, sub rezerva existenței de acorduri sau de aranjamente bilaterale între Statele Părți respective, detașarea de agenți de legătură;

e) schimbul de informații cu alte State Părți privind mijloacele și procedeele specifice folosite de grupurile infracționale organizate, inclusiv, dacă este cazul, în legătură cu itinerarele și mijloacele de transport, precum și asupra folosirii de identități false, de documente modificate sau falsificate sau a altor mijloace de ascundere a activităților lor;

f) schimbul de informații și coordonarea măsurilor administrative și a altora luate, după cum se decide, pentru a descoperi cât mai repede infracțiunile prevăzute de prezenta Convenție.

2. În scopul aplicării prezentei Convenții, Statele Părți au în vedere să încheie acorduri sau aranjamente bilaterale sau multilaterale care să prevadă o cooperare directă între serviciile lor de investigații și de reprimare și, când există deja astfel de acorduri sau aranjamente, să le modifice. În absența unor asemenea acorduri sau aranjamente între Statele Părți respective, acestea din urmă se pot baza pe prezenta Convenție pentru stabilirea unei cooperări în materie de descoperire și de reprimare privind infracțiunile prevăzute de prezenta Convenție. De fiecare dată când este cazul, Statele Părți utilizează pe deplin acordurile sau aranjamentele, inclusiv organizațiile internaționale sau regionale, pentru a întări cooperarea între serviciile de investigații și de reprimare.

3. Statele Părți se străduiesc să coopereze, în măsura mijloacelor lor, pentru a face față criminalității transnaționale organizate comise cu mijloace moderne.

Articolul 28

Culegere, schimb și analiză de informații asupra criminalității organizate

1. Fiecare Stat Parte are în vedere să analizeze, prin consultare cu cercurile științifice și universitare, tendințele criminalității organizate pe teritoriul său, circumstanțele în care operează, precum și grupurile profesionale și tehnicile implicate.

2. Statele Părți au în vedere să dezvolte capacitățile lor de analiză a activităților infracționale organizate și a le asocia între ele și prin intermediul organismelor internaționale și regionale. În acest scop, definiții, norme și metode comune ar trebui să fie elaborate și aplicate după cum se cuvine.

3. Fiecare Stat Parte are în vedere să aplice politicile sale și măsurile concrete luate pentru combaterea criminalității organizate și să evalueze punerea lor în aplicare și eficiența lor.

Articolul 29

Formare și asistență tehnică

1. Fiecare Stat Parte stabilește, dezvoltă sau îmbunătățește, în măsura necesităților, programele de formare specifice pentru personalul serviciilor sale de investigații și de reprimare, inclusiv pentru procurori, judecătorii de instrucție și agenții de vamă, precum și pentru alte categorii de personal însărcinate să prevină, să descopere și să reprime infracțiunile prevăzute de prezenta Convenție. Aceste programe pot să prevadă detașări și schimburi de personal. Ele se referă îndeosebi, în măsura în care dreptul intern permite, la punctele următoare:

a) metode folosite pentru a preveni, a descoperi și a combate infracțiunile prevăzute de prezenta Convenție;

b) itinerarele urmate și tehnicile folosite de persoanele suspectate de implicare în infracțiunile prevăzute de prezenta Convenție, inclusiv în statele de tranzit, și măsurile de luptă adecvate;

c) supravegherea circulației produselor de contrabandă;

d) descoperirea și supravegherea circulației produsului infracțiunii, bunurilor, materialelor sau altor instrumente și metode de transfer, de disimulare sau de deghizare a acestui produs, a acestor bunuri materiale sau a altor instrumente, precum și metodele de luptă împotriva spălării banilor și împotriva infracțiunilor financiare;

e) strângerea elementelor de probă;

f) tehnici de control în zonele și porturile libere;

g) materiale și tehnici moderne de descoperire și de reprimare, inclusiv supravegherea electronică, livrările supravegheate și operațiunile de infiltrare;

h) metode utilizate pentru combaterea criminalității transnaționale organizate săvârșite cu ajutorul calculatoarelor, rețelelor de telecomunicații sau al altor tehnici moderne; și

i) metode folosite pentru protecția victimelor și martorilor.

2. Statele Părți cooperează pentru planificarea și executarea programelor de cercetare și de formare concepute pentru schimbul de cunoștințe specializate în domeniile prevăzute la paragraful 1 al prezentului articol și, în acest scop, organizează, dacă este cazul, conferințe și seminarii regionale și internaționale pentru a favoriza cooperarea și stimularea schimburilor de opinii asupra problemelor comune, inclusiv problemele și necesitățile speciale ale statelor de tranzit.

3. Statele Părți încurajează activitățile de formare și de asistență tehnică de natură să faciliteze extrădarea și asistența judiciară. Aceste activități de formare și de asistență tehnică pot include o formare lingvistică, detașări și schimburi între personalul autorităților centrale sau al organismelor având responsabilități în domeniile respective.

4. În cazul când există acorduri sau aranjamente bilaterale și multilaterale în vigoare, Statele Părți întăresc, în măsura în care este necesar, măsurile luate pentru optimizarea activităților operaționale și de formare în cadrul organizațiilor internaționale și regionale și în cadrul altor acorduri sau aranjamente bilaterale și multilaterale în materie.

Articolul 30

Alte măsuri: aplicarea Convenției pentru dezvoltarea economică și asistența tehnică

1. Statele Părți iau măsuri de natură să asigure cea mai bună aplicare posibilă a prezentei Convenții prin cooperarea internațională, ținând seama de efectele negative ale criminalității organizate asupra societății în general și asupra dezvoltării durabile în special.

2. Statele Părți fac eforturi concrete, în măsura posibilităților și în coordonare unele cu altele, precum și cu organizațiile regionale și internaționale:

a) pentru dezvoltarea cooperării lor la diferite niveluri cu țările în curs de dezvoltare, în vederea întăririi capacității acestora în prevenirea și combaterea criminalității transnaționale organizate;

b) pentru creșterea asistenței financiare și materiale acordate țărilor în curs de dezvoltare, în scopul sprijinirii eforturilor pe care acestea le fac pentru a lupta eficient împotriva criminalității transnaționale organizate și pentru a le ajuta să aplice cu succes prezenta Convenție;

c) pentru a acorda asistență tehnică țărilor în curs de dezvoltare și țărilor cu economie în tranziție, cu scopul de a le ajuta să răspundă necesităților în vederea aplicării prezentei Convenții. În acest sens, Statele Părți se străduiesc să depună voluntar contribuții adecvate și regulate într-un cont stabilit în acest scop în cadrul unui mecanism de finanțare a Organizației Națiunilor Unite. Statele Părți pot, de asemenea, să aibă în vedere în special, conform dreptului lor intern și dispozițiilor prezentei Convenții, să depună în contul sus-menționat o cotă-parte din fondurile sau din valoarea produsului infracțiunii sau a bunurilor confiscate în aplicarea dispozițiilor prezentei Convenții;

d) pentru a încuraja și a convinge alte state și instituții financiare, după caz, să se asocieze eforturilor făcute conform prezentului articol, mai ales oferind țărilor în curs de dezvoltare mai multe programe de formare și material modern în scopul de a le ajuta să atingă obiectivele prezentei Convenții.

3. În măsura posibilităților, aceste măsuri sunt luate fără prejudicierea angajamentelor existente în materie de asistență străină sau a altor aranjamente de cooperare financiară la nivel bilateral, regional sau internațional.

4. Statele Părți pot încheia acorduri sau aranjamente bilaterale sau multilaterale privind asistența materială și logistică, ținând seama de aranjamentele financiare necesare pentru a asigura eficiența mijloacelor de cooperare internațională prevăzute de prezenta Convenție și pentru a preveni, a descoperi și a combate criminalitatea transnațională organizată.

Articolul 31 **Prevenția**

1. Statele Părți se străduiesc să elaboreze și să evalueze proiectele naționale, precum și să pună în practică și să promoveze cele mai bune practici și politici pentru prevenirea criminalității transnaționale organizate.

2. Conform principiilor fundamentale ale dreptului lor intern, Statele Părți se străduiesc să reducă, prin măsuri legislative, administrative sau alte măsuri potrivite, posibilitățile actuale sau viitoare ale grupurilor infracționale organizate de a partici-

pa la activitatea pieței ilicite utilizând produsul infracțiunii. Aceste măsuri ar trebui să fie axate pe:

a) întărirea cooperării între serviciile de investigații și de reprimare sau între procurori și entitățile private interesate, mai ales în industrie;

b) promovarea elaborării de norme și proceduri care să apere integritatea entităților publice și entităților private interesate, precum și a codurilor de deontologie pentru profesiunile respective, îndeosebi cele de jurist, notar, consilier fiscal și contabil;

c) prevenirea folosirii improprie de către grupurile infracționale organizate a procedurilor de cerere de ofertă organizate de autoritățile publice, precum și subvențiile și licențele acordate de autoritățile publice pentru o activitate comercială;

d) prevenirea folosirii improprie de către grupurile infracționale organizate a persoanelor juridice; aceste măsuri ar putea include:

i. stabilirea de registre publice ale persoanelor juridice și fizice implicate în înființarea, gestionarea și finanțarea persoanelor juridice;

ii. posibilitatea de a decădea din dreptul de a conduce persoane juridice pe teritoriul lor, pe o perioadă rezonabilă, persoanelor recunoscute ca vinovate de săvârșirea infracțiunilor prevăzute de prezenta Convenție, prin decizii judiciare sau prin orice mijloace adecvate;

iii. stabilirea de registre naționale ale persoanelor decăzute din dreptul de a conduce persoane juridice; și

iv. schimbul de informații conținute în registrele menționate la pct.i) și iii) ale prezentului alineat cu autoritățile competente ale altor State Părți.

3. Statele Părți se străduiesc să promoveze reintegrarea în societate a persoanelor recunoscute ca vinovate de infracțiunile prevăzute de prezenta Convenție.

4. Statele Părți se străduiesc să evalueze periodic instrumentele juridice și practicile administrative pertinente pentru a determina dacă ele conțin lacune, permițând grupurilor infracționale organizate să le folosească într-un mod necorespunzător.

5. Statele Părți se străduiesc să sensibilizeze mai mult publicul asupra existenței, cauzelor și gravității criminalității transnaționale organizate și a amenințării pe care o reprezintă. Ele pot să o facă, după cum se cuvine, prin intermediul mass-media și adoptând măsuri destinate să promoveze participarea publicului la activitățile de prevenire și de combatere.

6. Fiecare Stat Parte comunică Secretarului General al Organizației Națiunilor Unite numele și adresa autorității sau autorităților susceptibile de a ajuta alte State Părți să ia măsuri de prevenire a criminalității transnaționale organizate.

7. Statele Părți colaborează, după caz, între ele și cu organizațiile regionale și internaționale competente în vederea promovării și luării măsurilor prevăzute în prezentul articol. Cu acest titlu, ele participă la proiecte internaționale pentru prevenirea criminalității transnaționale organizate, de exemplu acționând asupra factorilor care marginalizează grupurile sociale, vulnerabile la acțiunea acestei criminalități.

Articolul 32

Conferința Părților la Convenție

1. O conferință a Statelor Părți la Convenție se instituie pentru îmbunătățirea capacității Statelor Părți de a combate criminalitatea transnațională organizată și pentru a promova și examina aplicarea prezentei Convenții.

2. Secretarul General al Organizației Națiunilor Unite va convoca Conferința Părților cel mai târziu după un an de la intrarea în vigoare a prezentei Convenții. Conferința Părților va adopta un regulament interior și reguli care să reglementeze activitățile descrise la paragrafele 3 și 4 ale prezentului articol (inclusiv regulile cu privire la finanțarea cheltuielilor pentru aceste activități).

3. Conferința Părților stabilește mecanismele în vederea realizării obiectivelor vizate la paragraful 1 al prezentului articol, astfel:

a) facilitează activitățile desfășurate de Statele Părți în aplicarea art.29, 30 și 31 ale prezentei Convenții, inclusiv prin încurajarea mobilizării contribuțiilor voluntare;

b) facilitează schimbul de informații între Statele Părți asupra caracteristicilor și tendințelor criminalității transnaționale organizate și a practicilor eficiente pentru a le combate;

c) cooperează cu organizațiile regionale și internaționale și cu organizațiile neguvernamentale competente;

d) examinează la intervale regulate aplicarea prezentei Convenții;

e) formulează recomandări în vederea îmbunătățirii prezentei Convenții și a aplicării sale.

4. În scopul realizării lit.d) și e) ale paragrafului 3 din prezentul articol, Conferința Părților se informează asupra măsurilor adoptate și dificultăților întâmpinate de către Statele Părți pentru aplicarea prezentei Convenții, folosind informațiile pe care acestea le comunică, precum și mecanismele complementare de examinare pe care ea le poate stabili.

5. Fiecare Stat Parte comunică Conferinței Părților, după cum aceasta o cere, informații asupra programelor, planurilor și practicii lor, cât și asupra măsurilor legislative și administrative privind aplicarea prezentei Convenții.

Articolul 33

Secretariat

1. Secretarul General al Organizației Națiunilor Unite asigură serviciile de secretariat necesare Conferinței Părților la Convenție.

2. Secretariatul:

a) ajută Conferința Părților să își realizeze activitățile descrise la art.32 din prezenta Convenție, ia măsuri și oferă serviciile necesare pentru sesiunile Conferinței Părților;

b) ajută Statele Părți, la cererea lor, să comunice informații Conferinței Părților conform prevederilor paragrafului 5 al art.32 al prezentei Convenții; și

c) asigură coordonarea necesară cu secretariatul organizațiilor regionale și internaționale competente.

Articolul 34 **Aplicarea Convenției**

1. Fiecare Stat Parte ia măsurile necesare, inclusiv legislative și administrative, conform principiilor fundamentale ale dreptului său intern, pentru a asigura executarea obligațiilor sale în baza prezentei Convenții.

2. Infracțiunile prevăzute la art.5, 6, 8 și 23 din prezenta Convenție sunt stabilite în dreptul intern de fiecare Stat Parte, independent de natura lor transnațională sau de implicarea unui grup infracțional organizat, cum sunt enumerate la paragraful 1 al art.3 din prezenta Convenție, în afară de măsura în care, conform art.5 al prezentei Convenții, s-ar cere implicarea unui grup infracțional organizat.

3. Fiecare Stat Parte poate să adopte măsuri mai stricte sau mai severe decât cele care sunt prevăzute în prezenta Convenție în scopul prevenirii și combaterii criminalității transnaționale organizate.

Articolul 35 **Reglementarea diferendelor**

1. Statele Părți se străduiesc să soluționeze diferendele privind interpretarea sau aplicarea prezentei Convenții pe cale de negociere.

2. Orice diferend între două sau mai multe State Părți privind interpretarea sau aplicarea prezentei Convenții care nu poate fi soluționat pe cale de negociere într-o perioadă rezonabilă este supus arbitrajului, la cererea unuia dintre Statele Părți. Dacă în termen de 6 luni de la data cererii de arbitraj Statele Părți nu se pot înțelege asupra organizării arbitrajului, oricare dintre ele poate supune diferendul Curții Internaționale de Justiție, adresând o cerere conform Statutului Curții.

3. Fiecare Stat Parte poate, în momentul semnării, ratificării, acceptării sau aprobării prezentei Convenții sau aderării la aceasta, să declare că nu se consideră legat de dispozițiile paragrafului 2 al prezentului articol. Celelalte State Părți nu sunt legate de dispozițiile paragrafului 2 al prezentului articol față de oricare Stat Parte care a formulat o asemenea rezervă.

4. Orice Stat Parte care a formulat o rezervă în baza paragrafului 3 al prezentului articol o poate retrage în orice moment adresând o notificare Secretarului General al Organizației Națiunilor Unite.

Articolul 36

Semnare, ratificare, acceptare, aprobare și aderare

1. Prezenta Convenție va fi deschisă spre semnare tuturor statelor din 12 până la 15 decembrie 2000 la Palermo (Italia) și, în continuare, la sediul Organizației Națiunilor Unite, la New York, până la 12 decembrie 2002.

2. Prezenta Convenție este, de asemenea, deschisă spre semnare organizațiilor regionale de integrare economică, cu condiția ca cel puțin un stat-membru al unei astfel de organizații să fi semnat prezenta Convenție conform paragrafului 1 al prezentului articol.

3. Prezenta Convenție este supusă ratificării, acceptării sau aprobării. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse la Secretarul General al Organizației Națiunilor Unite. O organizație regională de integrare economică poate depune instrumentele sale de ratificare, de acceptare sau de aprobare, dacă cel puțin unul dintre statele sale membre a făcut aceasta. În acest instrument de ratificare, de acceptare sau de aprobare, această organizație declară sfera competenței sale privind problemele reglementate de prezenta Convenție. Ea informează, de asemenea, depozitarul despre orice modificare pertinentă a sferei sale de competență.

4. Prezenta Convenție este deschisă aderării oricărui stat sau oricărei organizații regionale de integrare economică, din care cel puțin un stat-membru este parte la prezenta Convenție. Instrumentele de aderare vor fi depuse la Secretarul General al Organizației Națiunilor Unite. În momentul aderării sale o organizație regională de integrare economică își declară sfera de competență privind problemele reglementate de prezenta Convenție. Ea informează, de asemenea, depozitarul despre orice modificare pertinentă privind sfera competenței sale.

Articolul 37

Relația cu Protocoalele

1. Prezenta Convenție poate fi completată prin unul sau mai multe Protocoale.

2. Pentru a deveni parte la un Protocol, un stat sau o organizație regională de integrare economică trebuie să fie, de asemenea, parte la prezenta Convenție.

3. Un Stat Parte la prezenta Convenție nu este legat printr-un Protocol, dacă el nu devine parte la Protocolul respectiv conform dispozițiilor acestuia.

4. Orice Protocol la prezenta Convenție este interpretat împreună cu prezenta Convenție, ținând seama de obiectul acestui Protocol.

Articolul 38

Intrarea în vigoare

1. Prezenta Convenție va intra în vigoare în a nouăzecea zi care urmează datei de depunere a celui de al patruzecilea instrument de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare. În scopul prezentului paragraf, nici unul dintre instrumentele depuse de o organizație regională de integrare economică nu este considerat instrument care să se adauge instrumentelor deja depuse de statele membre ale acestei organizații.

2. Pentru fiecare stat sau organizație regională de integrare economică care va ratifica, va accepta sau va aproba prezenta Convenție sau va adera la aceasta după depunerea celui de al patruzecilea instrument pertinent, prezenta Convenție va intra în vigoare în a treizecea zi de la data depunerii instrumentului pertinent de către acest stat sau această organizație.

Articolul 39

Amendamente

1. La expirarea unui termen de 5 ani de la intrarea în vigoare a prezentei Convenții, un Stat Parte poate propune un amendament al cărui text să îl depună la Secretarul General al Organizației Națiunilor Unite, care comunică atunci propunerea de amendament Statelor Părți și Conferinței Părților la Convenție, în vederea examinării propunerii și adoptării unei decizii. Conferința Părților nu precupețește nici un efort pentru a ajunge la un consens asupra tuturor amendamentelor. Dacă toate eforturile în acest sens au fost epuizate fără să intervină un acord, va trebui, în ultimă instanță, pentru ca amendamentul să fie adoptat, un vot cu o majoritate de două treimi a Statelor Părți prezente la Conferința Părților care să exprime votul lor.

2. Organizațiile regionale de integrare economică dispun, pentru a exercita în baza prezentului articol dreptul lor de vot în domeniile care țin de competența lor, de un număr de voturi egal cu numărul statelor-membre Părți la prezenta Convenție. Ele nu își exercită dreptul de vot dacă statele lor membre îl exercită și invers.

3. Un amendament adoptat conform paragrafului 1 al prezentului articol este supus ratificării, acceptării sau aprobării Statelor Părți.

4. Un amendament adoptat conform paragrafului 1 al prezentului articol va intra în vigoare pentru un Stat Parte după 90 de zile de la data depunerii de către acest Stat Parte la Secretariatul General al Organizației Națiunilor Unite a unui instrument de ratificare, de acceptare sau de aprobare a acestui amendament.

5. Un amendament intră în vigoare cu forță obligatorie față de Statele Părți care și-au exprimat consimțământul de a fi legate de acesta. Celelalte State Părți rămân legate de dispozițiile prezentei Convenții și de orice amendamente anterioare pe care le-au ratificat, acceptat sau aprobat.

Articolul 40

Denunțarea

1. Un Stat Parte poate denunța prezenta Convenție prin notificare scrisă adresată Secretariatului General al Organizației Națiunilor Unite. O astfel de denunțare are efect după un an de la data primirii notificării de Secretarul General.

2. O organizație regională de integrare economică încetează de a fi Parte la prezenta Convenție, atunci când toate celelalte state-membre au denunțat-o.

3. Denunțarea prezentei Convenții conform paragrafului 1 al prezentului articol atrage denunțarea oricărui Protocol referitor la aceasta.

Articolul 41

Depozitarul și limbile folosite

1. Secretariatul General al Organizației Națiunilor Unite este depozitarul prezentei Convenții.

2. Originalul prezentei Convenții, ale cărui texte în limbile engleză, arabă, chineză, spaniolă, franceză și rusă sunt egal autentice, va fi depus la Secretarul General al Organizației Națiunilor Unite.

Drept care subsemnații plenipotențari, împuterniciți în acest scop de guvernele respective, au semnat prezenta Convenție.

9. PROTOCOLUL PRIVIND PREVENIREA, REPRIMAREA ȘI PEDEPSIREA TRAFICULUI DE PERSOANE, ÎN SPECIAL AL FEMEILOR ȘI COPIILOR, ADIȚIONAL LA CONVENȚIA NAȚIUNILOR UNITE ÎMPOTRIVA CRIMINALITĂȚII TRANSNAȚIONALE ORGANIZATE

Semnat la: New York, 15 noiembrie 2000.

Ratificat prin: Legea RM nr.17-XV din 17.02.2005.

În vigoare pentru RM: din 16 octombrie 2005.

Preambul

Statele Părți la prezentul Protocol,

Declarând că o acțiune eficace vizând prevenirea și combaterea traficului de persoane, în special al femeilor și copiilor, cere din partea țărilor de origine, de tranzit și de destinație o apropiere globală și internațională, cuprinzând măsuri destinate prevenirii traficului, o acțiune vizând pedepsirea traficantilor și protecția victimelor acestui trafic, în special prin respectarea drepturilor lor fundamentale internaționale recunoscute,

Ținând cont de faptul că, în ciuda existenței unor diferite instrumente internaționale care cuprind reguli și dispoziții practice vizând lupta împotriva exploatării persoanelor, în special a femeilor și a copiilor, nu există nici un instrument universal care să se refere la toate aspectele traficului de persoane,

Îngrijorate de faptul că, în lipsa unui astfel de instrument, persoanele vulnerabile în fața acestui trafic nu vor fi protejate suficient,

Conform Rezoluției 53/111 a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite din 9 decembrie 1998, în care Adunarea Generală a decis să creeze un comitet interguvernamental special cu conținut nelimitat, însărcinat cu elaborarea unei Convenții internaționale generale împotriva criminalității transnaționale organizate și cu examinarea, dacă este cazul, a elaborării unui instrument internațional de luptă împotriva traficului femeilor și al copiilor,

Convinse că faptul de a asocia Convenției Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate un instrument internațional vizând prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane, în special al femeilor și al copiilor, va ajuta la prevenirea și combaterea acestui tip de criminalitate,

Au convenit cele ce urmează:

I. Dispoziții generale

Articolul 1

Relația cu Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate

1. Prezentul Protocol completează Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate. Acesta este interpretat împreună cu Convenția.

2. Dispozițiile Convenției se aplică *mutatis mutandis* prezentului Protocol, excepție făcând dispozițiile contrare ale Protocolului menționat.

3. Infracțiunile stabilite în conformitate cu art.5 din prezentul Protocol sunt considerate infracțiuni stabilite în conformitate cu Convenția.

Articolul 2

Obiect

Prezentul Protocol are ca obiect:

- a) prevenirea și combaterea traficului de persoane, acordând o atenție specială femeilor și copiilor;
- b) protecția și ajutorarea victimelor unui astfel de trafic, respectând pe deplin drepturile lor fundamentale; și
- c) promovarea cooperării între Statele Părți în vederea atingerii acestor obiective.

Articolul 3

Terminologie

În termenii prezentului Protocol:

a) expresia „*trafic de persoane*” indică recrutarea, transportul, transferul, adăpostirea sau primirea de persoane, prin amenințare de recurgere sau prin recurgere la forță ori la alte forme de constrângere, prin răpire, fraudă, înșelăciune, abuz de autoritate sau de o situație de vulnerabilitate ori prin oferta sau acceptarea de plăți ori avantaje pentru a obține consimțământul unei persoane având autoritate asupra alteia în scopul exploatării. Exploatarea conține, cel puțin, exploatarea prin prostituarea unei alte persoane sau alte forme de exploatare sexuală, munca sau serviciile forțate, sclavia sau practicile analoage sclaviei, folosirea sau prelevarea de organe;

b) *consimțământul unei victime a traficului de persoane* pentru exploatarea amințită, astfel cum este enunțată la lit.a) din prezentul articol, este indiferent atunci când unul din oricare dintre mijloacele enunțate la lit.a) a fost folosit;

c) *recrutarea, transportarea, transferul, adăpostirea sau primirea* unui copil în

scopul exploatării este considerată trafic de persoane, chiar dacă aceștia nu fac apel la nici unul dintre mijloacele menționate la lit.a) din prezentul articol;

d) termenul „*copil*” indică orice persoană cu vârsta mai mică de 18 ani.

Articolul 4 **Domeniu de aplicare**

Prezentul Protocol se aplică, exceptând dispozițiile contrare, pentru prevenirea, anchetele și urmărirea privind infracțiunile stabilite conform art.5 al acestuia, atunci când aceste infracțiuni sunt de natură transnațională și dacă este implicat un grup infracțional, ca și pentru protecția victimelor acestor infracțiuni.

Articolul 5 **Incriminare**

1. Fiecare Stat Parte adoptă măsurile legislative și altele necesare pentru a conferi caracterul de infracțiune actelor menționate la art.3 din prezentul Protocol, atunci când au fost comise intenționat.

2. Fiecare Stat Parte adoptă, de asemenea, măsurile legislative și altele necesare pentru a conferi caracterul de infracțiune:

- a) sub rezerva conceptelor fundamentale ale sistemului său juridic, faptului de a încerca comiterea unei infracțiuni stabilite conform alineatului 1 din prezentul articol;
- b) faptului de a fi complice la o infracțiune stabilită conform alineatului 1 al prezentului articol; și
- c) faptului de a organiza comiterea unei infracțiuni stabilite conform alineatului 1 din prezentul articol sau de a da instrucțiuni altor persoane pentru ca acestea să o comită.

II. Protecția victimelor traficului de persoane

Articolul 6 **Asistența și protecția acordate victimelor traficului de persoane**

1. Atunci când are loc și în măsura în care dreptul său intern o permite, fiecare Stat Parte protejează viața privată și identitatea victimelor traficului de persoane, nefăcând publice procedurile juridice referitoare la acestea.

2. Fiecare Stat Parte se asigură că sistemul său juridic sau administrativ prevede măsuri care permit furnizarea către victimele traficului de persoane, atunci când este cazul:

- a) a informațiilor asupra procedurilor juridice și administrative aplicabile;
- b) a unei asistențe pentru a face astfel încât părerile și preocupările lor să fie prezentate și luate în considerare în stadiile corespunzătoare ale procedurii penale angajate împotriva autorilor infracțiunilor, astfel încât să nu aducă prejudicii drepturilor apărării.

3. Fiecare Stat Parte va implementa măsuri în vederea asigurării restabilirii psihice, psihologice și sociale a victimelor traficului de persoane, inclusiv, dacă este cazul, în cooperare cu organizații neguvernamentale, cu alte organizații competente și alte elemente ale societății civile și, în special, să le furnizeze:

- a) un adăpost convenabil;
- b) sfaturi și informații privind drepturile pe care legea le recunoaște, într-o limbă pe care o pot înțelege;
- c) asistență medicală, psihologică și materială; și
- d) posibilități de angajare, educație și formare.

4. Fiecare Stat Parte ține cont, atunci când aplică dispozițiile prezentului articol, de vârsta, sexul și nevoile specifice ale victimelor traficului de persoane, în special de nevoile specifice ale copiilor, și anume un adăpost, educație și îngrijire convenabilă.

5. Fiecare Stat Parte depune eforturi pentru a asigura siguranța psihică a victimelor traficului de persoane când acestea se găsesc pe teritoriul său.

6. Fiecare Stat Parte se asigură că sistemul său juridic prevede măsuri care să ofere victimelor traficului de persoane posibilitatea de a obține repararea prejudiciului suportat.

Articolul 7

Statutul victimelor traficului de persoane în statele destinate

1. Pentru a lua măsuri conform art.6 din prezentul Protocol, fiecare Stat Parte intenționează să adopte măsuri legislative sau alte măsuri corespunzătoare care să permită victimelor traficului de persoane să rămână pe teritoriul său, cu titlu temporar sau permanent, atunci când este cazul.

2. Atunci când aplică dispoziția de la alineatul 1 din prezentul articol, fiecare Stat Parte trebuie să țină cont de factorii umanitari și personali.

Articolul 8

Repatrierea victimelor traficului de persoane

1. Statul Parte de care aparține o victimă a traficului de persoane sau în care aceasta avea dreptul de a locui cu titlu permanent în momentul intrării sale pe teritoriul Statului Parte de primire facilitează și acceptă, ținând neapărat seama de siguranța acestei persoane, întoarcerea acesteia fără întârziere nejustificată sau nechibzuită.

2. Atunci când un Stat Parte trimite o victimă a traficului de persoane într-un Stat Parte de care această persoană aparține sau în care avea dreptul de a locui cu titlu permanent în momentul intrării sale pe teritoriul Statului Parte de primire, această întoarcere este asigurată ținând neapărat cont de siguranța persoanei, precum și de starea oricărei proceduri judiciare legate de faptul că aceasta este o victimă a traficului, și de preferat se face voluntar.

3. La cererea unui Stat Parte de primire, un Stat Parte solicitat verifică, fără întârziere nejustificată, dacă victima unui trafic de persoane îi aparține sau avea dreptul de a locui cu titlu permanent pe teritoriul său în momentul intrării sale pe teritoriul Statului Parte de primire.

4. În scopul facilitării întoarcerii unei victime a traficului de persoane care nu posedă documentele necesare, Statul Parte de care aparține această persoană ori în care avea dreptul de a locui cu titlu permanent în momentul intrării sale pe teritoriul Statului Parte de primire acceptă să elibereze, la cererea Statului Parte de primire, documentele de călătorie sau orice altă autorizație necesară pentru a permite acelei persoane a se îndrepta și a fi readmisă pe teritoriul său.

5. Dispozițiile prezentului articol sunt înțelese fără prejudicierea oricărui drept acordat victimei prin orice lege internă a Statului Parte de primire.

6. Dispozițiile prezentului articol sunt înțelese fără prejudicierea oricărui acord sau aranjament bilateral ori multilateral aplicabil, susținând, în totalitate sau în parte, întoarcerea victimelor traficului de persoane.

III. Prevenire, cooperare și alte măsuri

Articolul 9

Prevenirea traficului de persoane

1. Statele Părți stabilesc politici, programe și alte măsuri de ansamblu pentru:
 - a) prevenirea și combaterea traficului de persoane; și
 - b) protecția victimelor traficului de persoane, în special a femeilor și copiilor, împotriva unei noi acțiuni ale cărei victime ar putea fi.
2. Statele Părți depun eforturi pentru a lua măsuri, precum cercetări, campanii de informare și campanii prin mass-media, precum și inițiative sociale și economice, în scopul prevenirii și combaterii traficului de persoane.
3. Politicile, programele și alte măsuri stabilite conform prezentului articol includ, după cum este necesar, o cooperare cu organizațiile neguvernamentale, cu alte organizații competente și cu alte elemente ale societății civile.
4. Statele Părți iau sau întăresc măsurile, pe calea unei cooperări bilaterale sau multilaterale, pentru remedierea factorilor care fac persoanele, în special femeile și copiii, vulnerabile în fața traficului, precum sărăcia, subdezvoltarea și inegalitatea șanselor.

5. Statele Părți adoptă sau întăresc măsurile legislative ori altele, precum măsuri de ordin educativ, social sau cultural, pe calea unei cooperări bilaterale ori multilaterale, pentru a descuraja cererea care favorizează orice formă de exploatare a persoanelor, în special a femeilor și a copiilor, care are ca scop traficul.

Articolul 10

Schimb de informații și formare

1. Serviciile de detectare, reprimare, imigrare sau alte servicii competente ale Statelor Părți cooperează între ele, după cum este necesar, făcând schimb, conform dreptului intern al acestor state, de informații care le permit să stabilească:

a) dacă persoanele care trec sau încearcă să treacă o frontieră internațională cu documente de călătorie aparținând unor alte persoane ori fără documente de călătorie sunt autori sau victime ale traficului de persoane;

b) tipurile de documente de călătorie pe care persoanele le-au folosit sau au încercat să le folosească pentru trecerea unei frontiere internaționale în scopul traficului de persoane; și

c) mijloacele și metodele folosite de grupurile infracționale organizate pentru traficul de persoane, inclusiv recrutarea și transportul victimelor, itinerariile și legăturile între persoanele și grupurile care se ocupă de acest trafic, precum și măsurile care permit descoperirea acestora.

2. Statele Părți asigură sau întăresc formarea agenților serviciilor de detectare, reprimare, imigrare și a altor servicii competente pentru prevenirea traficului de persoane. Formarea ar trebui să pună accentul pe metodele folosite pentru prevenirea unui astfel de trafic, trimiterea în judecată a traficanților și respectarea drepturilor victimelor, mai ales protejarea acestora împotriva traficanților. Aceasta ar trebui să țină cont, în egală măsură, de necesitatea de a lua în considerare drepturile ființei umane și problemele specifice ale femeilor și ale copiilor și să favorizeze cooperarea cu organizațiile neguvernamentale, cu alte organizații competente și cu alte elemente ale societății civile.

3. Un Stat Parte care primește informații se conformează oricărei cereri din partea Statului Parte care le-a comunicat, supunând folosirea acestora la restricții.

Articolul 11

Măsuri la frontieră

1. Fără să aducă atingere angajamentelor internaționale referitoare la libera circulație a persoanelor, Statele Părți întăresc, în măsura în care este posibil, controalele la frontieră necesare pentru prevenirea și descoperirea traficului de persoane.

2. Fiecare Stat Parte adoptă măsurile legislative sau altele corespunzătoare pentru prevenirea, pe cât este posibil, a folosirii mijloacelor de transport exploatare de

transportatorii comerciali pentru comiterea infracțiunilor stabilite conform art.5 al prezentului Protocol.

3. Atunci când este cazul și fără a aduce atingere Convențiilor internaționale aplicabile, aceste măsuri constau mai ales în prevederea obligației pentru transportatorii comerciali, inclusiv orice companie de transport sau orice proprietar sau exploatator al oricărui mijloc de transport, de a verifica dacă toți pasagerii sunt în posesia documentelor de călătorie cerute pentru intrarea în statul de primire.

4. Fiecare Stat Parte ia măsurile necesare, conform dreptului său intern, pentru a prevedea sancționarea cazurilor de încălcare a obligației prevăzută la paragraful 3 al prezentului articol.

5. Fiecare Stat Parte intenționează să ia măsuri care să permită, conform dreptului său intern, refuzarea intrării persoanelor implicate în comiterea infracțiunilor stabilite conform prezentului articol sau anularea vizei acestora.

6. Fără să aducă atingere art.27 al Convenției, Statele Părți intenționează să întărească cooperarea între serviciile lor de control la frontieră, stabilind și menținând căi de comunicare directă.

Articolul 12 **Securitatea și controlul documentelor**

Fiecare Stat Parte ia măsurile necesare, în funcție de mijloacele disponibile:

a) pentru a face astfel încât documentele de călătorie sau de identitate pe care le eliberează să fie de o astfel de calitate încât să nu poată fi folosite cu ușurință în mod impropriu, să fie falsificate ori modificate, reproduse sau eliberate în mod ilicit; și

b) pentru a asigura integritatea și securitatea documentelor de călătorie sau de identitate eliberate de acesta ori în numele său și pentru a împiedica faptul de a fi create, eliberate și folosite în mod ilicit.

Articolul 13 **Legitimitatea și valabilitatea documentelor**

La cererea unui Stat Parte, un alt Stat Parte verifică, conform dreptului său intern și într-un termen rezonabil, legitimitatea și valabilitatea documentelor de călătorie sau de identitate eliberate ori considerate că au fost eliberate în numele său și despre care se bănuiește că sunt utilizate pentru traficul de persoane.

IV. Dispoziții finale

Articolul 14 Clauza de protecție

1. Nici o dispoziție a prezentului Protocol nu are incidență asupra drepturilor, obligațiilor și responsabilităților statelor și particularilor în virtutea dreptului internațional, inclusiv a dreptului internațional umanitar și a dreptului internațional referitor la drepturile omului, și, în special, atunci când se aplică, a Convenției din 1951 și a Protocolului din 1967 referitoare la statutul refugiaților, precum și a principiului de nerespingere prevăzut în acestea.

2. Măsurile precizate în prezentul Protocol sunt interpretate și aplicate astfel încât persoanele să nu facă obiectul unei discriminări pe motiv că sunt victime ale unui trafic. Interpretarea și aplicarea acestor măsuri sunt conforme principiilor de nediscriminare recunoscute pe plan internațional.

Articolul 15 Rezolvarea diferendelor

1. Statele Părți depun eforturi pentru a rezolva diferendele privind interpretarea sau aplicarea prezentului Protocol pe calea negocierilor.

2. Orice diferend între două State Părți privind interpretarea sau aplicarea prezentului Protocol, care nu poate fi rezolvat pe calea negocierilor într-o perioadă rezonabilă, este, la cererea unuia dintre Statele Părți, supus arbitrajului. Dacă în termen de 6 luni, începând de la data cererii de arbitraj, Statele Părți nu se pot înțelege asupra organizării arbitrajului, oricare dintre ele poate să supună diferendul Curții Internaționale de Justiție, adresând o cerere conform Statutului Curții.

3. Fiecare Stat Parte poate, în momentul semnării, al ratificării, al acceptării sau al aprobării prezentului Protocol sau al aderării la acesta, să declare că nu se consideră legat prin paragraful 2 din prezentul articol. Celelalte State Părți nu sunt legate prin paragraful 2 din prezentul articol de orice Stat Parte care a formulat o astfel de rezervă.

4. Orice Stat Parte care a formulat o rezervă în virtutea paragrafului 3 din prezentul articol o poate retrage în orice moment, înaintând o notificare Secretarului General al Organizației Națiunilor Unite.

Articolul 16 Semnare, ratificare, acceptare, aprobare și aderare

1. Prezentul Protocol va fi deschis spre semnare de către toate statele din 12 până la 15 decembrie 2000 la Palermo (Italia) și apoi la sediul Organizației Națiunilor Unite, la New York, până la 12 decembrie 2002.

2. Prezentul Protocol este deschis în egală măsură spre semnare organizațiilor regionale de integrare economică, cu condiția ca cel puțin un stat membru al unei astfel de organizații să fi semnat prezentul Protocol conform paragrafului 1 din prezentul articol.

3. Prezentul Protocol este supus ratificării, acceptării sau aprobării. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse la Secretarul General al Organizației Națiunilor Unite. O organizație regională de integrare economică își poate depune instrumentele de aprobare dacă cel puțin unul dintre statele membre a făcut acest lucru. În acest instrument de ratificare, de acceptare sau de aprobare această organizație declară extinderea competenței sale privitoare la problemele ridicate de prezentul Protocol. Aceasta informează în egală măsură depozitarul asupra oricărei modificări pertinente a extinderii competenței sale.

4. Prezentul Protocol este deschis aderării oricărui stat sau oricărei organizații regionale de integrare economică la care cel puțin un stat membru este parte a prezentului Protocol. Instrumentele de aderare sunt depuse la Secretarul General al Organizației Națiunilor Unite. În momentul aderării sale o organizație regională de integrare economică își declară extinderea competenței privitoare la problemele ridicate de prezentul Protocol. În același timp aceasta îl informează pe depozitar asupra oricărei modificări pertinente a extinderii competenței sale.

Articolul 17

Intrare în vigoare

1. Prezentul Protocol va intra în vigoare în a nouăzecea zi de la data depunerii celui de-al patruzecilea instrument de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, fiind înțeles că nu va intra în vigoare înainte de intrarea în vigoare a Convenției înseși. În conformitate cu prezentul paragraf, nici unul dintre instrumentele depuse de o organizație regională de integrare economică nu este considerat ca instrument care vine să se adauge instrumentelor deja depuse de către statele membre ale acestei organizații.

2. Pentru fiecare stat sau organizație regională de integrare economică care va ratifica, va accepta sau va aproba prezentul Protocol sau va adera la el după depunerea celui de-al patruzecilea instrument pertinent, prezentul Protocol va intra în vigoare în cea de-a treizecea zi de la data depunerii instrumentului pertinent de către statul menționat sau de către organizația menționată sau la data în care intră în vigoare prin aplicarea paragrafului 1 al prezentului articol, dacă aceasta este posterioară.

Articolul 18

Amendamente

1. La expirarea unui termen de 5 ani, începând de la intrarea în vigoare a prezentului Protocol, un Stat Parte poate să propună un amendament și să depună textul acestuia la Secretarul General al Organizației Națiunilor Unite. Acesta din urmă comunică propunerea de amendament Statelor Părți și Conferinței Părților la Convenție în vederea examinării propunerii și adoptării unei decizii.

Statele Părți la prezentul Protocol reunite în Conferința Părților fac toate eforturile pentru a ajunge la un consens asupra oricărui amendament. Dacă toate eforturile făcute în acest sens au fost epuizate, fără să se ajungă la un acord, va fi necesar, în ultimă instanță, pentru ca amendamentul să fie adoptat, un vot al majorității a două treimi ale Statelor Părți la prezentul Protocol prezente la Conferința Părților și exprimându-și votul lor.

2. Organizațiile regionale de integrare economică dispun, pentru a-și exercita, în virtutea prezentului articol, dreptul de vot în domeniile care țin de competența lor, de un număr de voturi egal cu numărul statelor lor membre părți la prezentul Protocol. Acestea nu își exercită dreptul de vot, dacă statele lor membre îl exercită pe al lor și invers.

3. Un amendament adoptat conform paragrafului 1 din prezentul articol este supus ratificării, acceptării, aprobării sau aderării Statelor Părți.

4. Un amendament adoptat conform paragrafului 1 din prezentul articol va intra în vigoare pentru un Stat Parte la nouăzeci de zile de la data depunerii de către Statul Parte amintit la Secretarul General al Organizației Națiunilor Unite a unui instrument de ratificare, de acceptare sau de aprobare a amendamentului precizat.

5. Un amendament intrat în vigoare are forță obligatorie față de Statele Părți care și-au exprimat consimțământul pentru a fi legate de către acesta. Celelalte state Părți rămân legate prin dispozițiile prezentului Protocol și ale oricărui amendament anterior pe care l-au ratificat, acceptat sau aprobat.

Articolul 19

Denunțare

1. Un Stat Parte poate să denunțe prezentul Protocol prin notificare adresată Secretarului General al Organizației Națiunilor Unite. O astfel de denunțare are efect la un an de la primirea notificării de către Secretarul General.

2. O organizație regională de integrare economică încetează să fie parte a prezentului Protocol atunci când statele membre au denunțat-o.

Articolul 20 **Depozitar și limba**

1. Secretarul General al Organizației Națiunilor Unite este depozitarul prezentului Protocol.

2. Originalul prezentului Protocol, ale cărui texte în limbile engleză, arabă, chineză, spaniolă, franceză și rusă sunt egal autentice, va fi depus la Secretarul General al Organizației Națiunilor Unite.

Fapt pentru care plenipotențiarii subsemnați, autorizați în acest sens de respectivele guverne, au semnat prezentul Protocol.

10. PROTOCOLUL ÎMPOTRIVA TRAFICULUI ILEGAL DE MIGRANȚI PE CALEA TERESTRĂ, A AERULUI ȘI PE MARE, ADIȚIONAL LA CONVENȚIA NAȚIUNILOR UNITE ÎMPOTRIVA CRIMINALITĂȚII TRANȘNAȚIONALE ORGANIZATE

Semnat la: New York, la 15 noiembrie 2000.

Ratificat prin: Legea RM nr.16-XV din 17.02.2005.

În vigoare pentru RM: din 16 septembrie 2005.

Preambul

Statele Părți la prezentul Protocol,

Declarând că o acțiune eficientă în scopul prevenirii și combaterii traficului ilegal de migranți pe calea terestră, a aerului și pe mare necesită o apropiere globală și internațională, inclusiv cooperare, schimb de informații și alte măsuri corespunzătoare, de natură socială și, în special, economică, la nivel național, regional și internațional,

Amintind Rezoluția 54/212 a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite din 22 decembrie 1999, prin care Adunarea Generală a invitat insistent statele membre și organismele Națiunilor Unite să întărească cooperarea internațională în domeniul migrărilor internaționale și al dezvoltării în scopul confruntării cu cauzele profunde ale migrărilor, în special acelea care sunt legate de sărăcie, să reducă avantajele pe care migrările internaționale le aduc celor interesați și să încurajeze, după cum au convenit, mecanismele interregionale, regionale și subregionale pentru a continua să se ocupe de problema migrărilor și a dezvoltării,

Fiind convinse că migrații trebuie să fie tratați cu umanitate și că drepturile lor trebuie să fie pe deplin protejate,

Ținând cont de faptul că, în ciuda eforturilor întreprinse de alte instanțe internaționale, nu există nici un instrument universal care să aibă drept obiect toate aspectele traficului ilegal de migranți și alte chestiuni legate de acesta,

Preocupate de creșterea considerabilă a activităților grupurilor criminale organizate în materie de trafic ilegal de migranți și a altor activități infracționale legate de acestea, prevăzute de prezentul Protocol, care aduc prejudicii grave statelor respective,

Preocupate, de asemenea, de faptul că traficul ilegal de migranți riscă să pună în pericol viața și securitatea migranților respectivi,

Amintind Rezoluția 53/111 a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite din 9 decembrie 1998, prin care Adunarea Generală a decis crearea unui comitet interguvernamental special cu o componență nelimitată, însărcinat să elaboreze o Convenție internațională generală împotriva criminalității transnaționale organizate

și să examineze dacă se poate elabora, în special, un instrument internațional de luptă împotriva traficului și transportului ilegal de migranți, inclusiv pe calea maritimă,

Convinsă că faptul de a adăuga la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate un instrument internațional împotriva traficului ilegal de migranți pe calea terestră, a aerului și pe mare va ajuta la prevenirea și la combaterea acestui gen de criminalitate,

Au convenit cele ce urmează:

I. Dispozițiile generale

Articolul 1

Relația cu Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate

1. Prezentul Protocol completează Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate. El este interpretat împreună cu Convenția.

2. Dispozițiile Convenției se aplică *mutatis mutandis* prezentului Protocol, cu excepția oricărei dispoziții contrare Protocolului.

3. Infracțiunile stabilite conform art.6 al prezentului Protocol sunt considerate infracțiuni stabilite conform Convenției.

Articolul 2

Obiectul

Prezentul Protocol are drept obiect prevenirea și combaterea traficului ilegal de migranți, precum și promovarea cooperării dintre Statele Părți în acest scop, protejând în același timp drepturile migranților care fac obiectul acestui trafic.

Articolul 3

Terminologia în înțelesul prezentului Protocol:

a) expresia „*trafic ilegal de migranți*” desemnează faptul de a asigura, în scopul obținerii, direct sau indirect, un folos financiar ori un alt folos material, intrarea ilegală într-un Stat Parte a unei persoane care nu este nici cetățean, nici rezident permanent al aceluși stat;

b) expresia „*intrare ilegală*” desemnează trecerea frontierelor atunci când condițiile necesare intrării legale în statul primitor nu sunt satisfăcute;

c) expresia „*document de călătorie sau de identitate fraudulos*” desemnează orice document de călătorie ori de identitate:

i. care a fost contrafăcut sau modificat în mod substanțial de către oricine altci-

neva în afară de o persoană ori o autoritate abilitată prin lege să pregătească sau să elibereze documentul de călătorie ori de identitate în numele statului; sau

- ii. care a fost eliberat sau obținut în mod ilegal printr-o declarație falsă, prin corupție ori constrângere sau prin orice alt mijloc ilegal; sau
- iii. care este utilizat de către o altă persoană decât titularul legitim;

d) termenul „navă” desemnează orice tip de mașină acvatică, inclusiv mașină fără pescaj și un hidroavion, utilizat sau ce poate fi utilizat ca mijloc de transport pe apă, cu excepția unei nave de război, a unei nave de război auxiliare ori a altei nave ce aparține unui guvern sau se află în exploatarea sa, atât timp cât este utilizat exclusiv pentru un serviciu public necomercial.

Articolul 4 Domeniul de aplicare

Prezentul Protocol se aplică, cu excepția dispozițiilor contrare, prevenirii anchetelor și urmărilor privind infracțiunile prevăzute de art.6, atunci când aceste infracțiuni sunt de natură transnațională și în săvârșirea lor este implicat un grup infracțional organizat, precum și protecției drepturilor persoanelor care au făcut obiectul acestor infracțiuni.

Articolul 5 Responsabilitatea penală a migrantilor

Migranții nu devin pasibili de urmăriri penale în temeiul prezentului Protocol pentru faptul că au făcut obiectul faptelor prevăzute la art.6.

Articolul 6 Incriminarea

1. Fiecare Stat Parte adoptă măsurile legislative sau alte măsuri necesare pentru a conferi caracterul de infracțiune, atunci când faptele au fost comise intenționat și pentru a obține, direct ori indirect, un folos financiar sau un alt folos material:

- a) traficului ilegal de migranți;
- b) atunci când faptele au fost comise în scopul de a permite traficul ilegal de migranți:
 - i. confecționării unui document de călătorie sau de identitate fraudulos;
 - ii. faptei de a furniza sau de a poseda un asemenea document;
- c) faptei de a permite unei persoane, care nu este nici cetățean, nici rezident permanent, să rămână în statul respectiv fără a respecta condițiile necesare

șederii legale în acel stat, prin mijloacele menționate la lit.b) a prezentului paragraf sau prin orice alte mijloace ilegale.

2. Fiecare Stat Parte adoptă de asemenea măsuri legislative și alte măsuri necesare pentru a conferi caracterul de infracțiune:

- a) sub rezerva conceptelor fundamentale ale sistemului său juridic, faptei de a încerca să comită o infracțiune stabilită conform paragrafului 1 al prezentului articol;
- b) faptei de a fi complice la o infracțiune stabilită conform lit.a), lit.b) i) sau lit. c) a paragrafului 1 al prezentului articol și, sub rezerva conceptelor fundamentale ale sistemului său juridic, faptei de a fi complice la o infracțiune stabilită conform lit.b) ii) a paragrafului 1 al prezentului articol;
- c) faptei de a organiza comiterea unei infracțiuni stabilite conform paragrafului 1 al prezentului articol sau de a da instrucțiuni altor persoane pentru ca acestea să o comită.

3. Fiecare Stat Parte adoptă măsuri legislative și alte măsuri necesare pentru a conferi caracterul de circumstanță agravantă infracțiunilor stabilite conform lit.a), lit.b) i) și lit.c) ale paragrafului 1 al prezentului articol și, sub rezerva conceptelor fundamentale ale sistemului său juridic, infracțiunilor stabilite conform lit.b) și c) ale paragrafului 2 al prezentului articol:

- a) faptei de a pune în pericol sau de a risca punerea în pericol a vieții ori securității migranților respectivi; sau
- b) tratamentului inuman sau degradant aplicat acestor migranți, inclusiv pentru exploatare.

4. Nici o dispoziție a prezentului Protocol nu împiedică un Stat Parte să ia măsuri împotriva unei persoane ale cărei fapte constituie, în dreptul său intern, o infracțiune.

II. Traficul ilegal de migranți pe mare

Articolul 7 Colaborarea

Statele Părți colaborează în orice fel posibil în vederea prevenirii și opririi traficului ilegal de migranți pe mare, conform dreptului internațional al mării.

Articolul 8 Măsuri împotriva traficului ilegal de migranți pe mare

1. Un Stat Parte care are motive serioase să bănuiască faptul că o navă sub pavilionul său ce se prevalează de înmatricularea în registrul său, fără naționalitate sau având în realitate naționalitatea Statului Parte în cauză, deși este sub pavilion străin

ori refuză să își arboreze pavilionul, se ocupă cu traficul ilegal de migranți pe mare, poate cere altor State Părți să îl ajute să pună capăt utilizării acestei nave în scopul menționat. Statele Părți solicitate furnizează această asistență în măsura posibilului, ținând cont de mijloacele de care dispun.

2. Un Stat Parte care are motive serioase să bănuiască faptul că o navă, care își exercită libertatea de navigație conform dreptului internațional și sub pavilion sau purtând însemnele înmatriculării unui alt Stat Parte, se ocupă cu traficul ilegal de migranți pe mare poate să notifice statului al cărui pavilion îl poartă nava, să ceară confirmarea înmatriculării și, dacă aceasta este confirmată, să ceară autorizarea acestui stat de a lua măsurile necesare în privința acestei nave. Statul al cărui pavilion îl poartă nava poate, în special, să autorizeze statul solicitant să:

a) inspecteze nava;

b) viziteze nava; și

c) dacă găsește dovezi că nava practică traficul ilegal de migranți pe mare, să ia măsurile necesare în privința navei, a persoanelor și a încărcăturii de la bord, precum și a statului sub al cărui pavilion s-a autorizat acțiunea.

3. Un Stat Parte care a luat una dintre măsurile prevăzute la paragraful 2 al prezentului articol informează fără întârziere statul sub al cărui pavilion circulă nava asupra rezultatelor acestei măsuri.

4. Un Stat Parte răspunde fără întârziere unei cereri ce îi este adresată de către un alt Stat Parte în vederea stabilirii dacă o navă care se prevalează de înmatriculare în registrul său sau care își arborează pavilionul este abilitată, precum și unei cereri de autorizare prezentate conform paragrafului 2 al prezentului articol.

5. Un stat sub al cărui pavilion circulă nava poate, într-o măsură compatibilă cu art.7 al prezentului Protocol, să își subordoneze autorizația unor condiții decise de comun acord între el și statul solicitant, în special în ceea ce privește responsabilitatea și luarea de măsuri efective. Un Stat Parte nu ia nici o măsură suplimentară fără autorizarea expresă a statului al cărui pavilion îl poartă nava, cu excepția acelor care sunt necesare pentru îndepărtarea unui pericol iminent asupra vieții persoanelor sau a acelor care rezultă din acorduri bilaterale ori multilaterale pertinente.

6. Fiecare Stat Parte desemnează una sau, dacă este necesar, mai multe autorități abilitate să primească cererile de asistență, de confirmare a înmatriculării în registrul acestuia ori a dreptului de a arbora pavilionul său, precum și cererile de autorizare de a lua măsurile potrivite și de a răspunde acestor cereri. Secretarul General al Organizației Națiunilor Unite comunică celorlalte State Părți autoritatea desemnată de fiecare dintre ele în luna următoare acestei desemnări.

7. Un Stat Parte care are motive serioase să bănuiască faptul că o navă se ocupă cu traficul ilegal de migranți pe mare și că această navă este fără naționalitate sau poate fi asimilată unei nave fără naționalitate poate să o inspecteze și să o viziteze. Dacă bănuielile sunt confirmate prin dovezi, acest Stat Parte ia măsurile potrivite conform dreptului intern și dreptului internațional adecvat.

Articolul 9 Clauze de protecție

1. Când ia măsuri împotriva unei nave conform art.8 al prezentului Protocol, un Stat Parte:

- a) veghează la securitatea și la tratamentul uman al persoanelor aflate la bord;
- b) ține cont în modul convenit de necesitatea de a nu compromite securitatea navei sau a încărcăturii sale;
- c) ține cont în modul convenit de necesitatea de a nu prejudicia interesele comerciale sau drepturile statului al cărui pavilion îl poartă nava ori ale oricărui alt stat interesat;
- d) veghează, în funcție de mijloacele sale, ca orice măsură luată în privința navei să fie rațională din punct de vedere ecologic.

2. Atunci când motivele măsurilor luate prin aplicarea art.8 al prezentului Protocol se dovedesc nefondate, nava este despăgubită pentru orice pierdere sau eventuală pagubă, cu condiția să nu fi comis vreoa acțiune care să justifice măsurile luate.

3. Atunci când o măsură este luată, adoptată sau aplicată conform prezentului capitol, se ține cont așa cum se cuvine de necesitatea de a nu afecta și nici de a nu împiedica:

- a) drepturile și obligațiile statelor de coastă și exercitarea competenței lor conform dreptului internațional al mării; sau
- b) puterea statului al cărui pavilion îl poartă nava de a-și exercita competența și controlul în chestiunile de ordin administrativ, tehnic și social privind nava.

4. Orice măsură luată pe mare prin aplicarea prezentului capitol este executată doar de navele de război sau de aeronavele militare ori de alte nave sau aeronave abilitate în acest scop, purtând vizibil o marcă exterioară și identificabilă că se află în serviciul statului.

III. Prevenirea, cooperarea și alte măsuri

Articolul 10 Informarea

1. Fără a încălca art.27 și 28 din Convenție, Statele Părți, în special acelea care au frontiere comune sau sunt situate pe itinerarii folosite pentru traficul ilegal de emigranți, pentru a atinge obiectivele prezentului Protocol, conform sistemelor lor juridice și administrative respective, fac schimb de informații pertinente privind în special:

a) punctele de îmbarcare și de destinație, precum și itinerarele, transportatorii și mijloacele de transport despre care se știe sau se bănuiește că sunt utilizate de o grupare infracțională organizată pentru comiterea faptelor prevăzute de art. 6 al prezentului Protocol;

b) identificarea și metodele de organizare a grupurilor infracționale organizate despre care se știe sau se bănuiește că ar comite faptele prevăzute de art.6 al prezentului Protocol;

c) autenticitatea și caracteristicile documentelor de călătorie eliberate de către un Stat Parte, precum și furtul de documente de călătorie sau de identitate noi ori utilizarea necorespunzătoare a acestora;

d) mijloacele și metodele de ascundere și de transport al persoanelor, modificarea, reproducerea ori cumpărarea ilegală sau orice alt fel de uz necorespunzător al documentelor de călătorie ori de identitate utilizate pentru comiterea faptelor prevăzute de art.6 al prezentului Protocol și mijloacele de detectare a acestora;

e) datele experienței de ordin legislativ, precum și practicile și măsurile ce vizează prevenirea și combaterea faptelor prevăzute de art.6 al prezentului Protocol; și

f) problemele științifice și tehnice utile pentru descoperire și reprimare, în scopul întăririi reciproce a capacității lor de prevenire și combatere a faptelor prevăzute de art.6 al prezentului Protocol, de începere a anchetelor asupra acestor fapte și de urmărire a autorilor.

2. Un Stat Parte care primește informații se conformează oricărei cereri a Statului Parte care le-a comunicat, supunând folosirea lor unor restricții.

Articolul 11

Măsuri la frontiere

1. Fără a încălca angajamentele internaționale referitoare la libera circulație a persoanelor, Statele Părți întăresc, în măsura posibilului, controalele la frontiere, necesare pentru prevenirea și descoperirea traficului ilegal de migrați.

2. Fiecare Stat Parte adoptă măsuri legislative sau alte măsuri necesare pentru prevenirea, pe cât posibil, a folosirii mijloacelor de transport utilizate de către transportatorii comerciali pentru comiterea infracțiunii stabilite conform lit.a) a paragrafului 1 al art.6 din prezentul Protocol.

3. Atunci când este necesar, fără a aduce atingere Convențiilor internaționale aplicabile, aceste măsuri constau în special în prevederea obligației pentru transportatorii comerciali, inclusiv orice companie de transport sau orice proprietar ori utilizator al oricărui mijloc de transport, de a verifica dacă toți pasagerii posedă documentele de călătorie cerute pentru intrarea în statul primitor.

4. Fiecare Stat Parte ia măsurile necesare, conform dreptului său intern, pentru a prevedea sancționarea cazurilor de încălcare a obligației prevăzute de paragraful 3 al prezentului articol.

5. Fiecare Stat Parte examinează luarea de măsuri care să permită, conform dreptului său intern, refuzarea intrării persoanelor implicate în comiterea infracțiunilor stabilite conform prezentului Protocol sau anularea vizei.

6. Fără a încălca art.27 al Convenției, Statele Părți examinează întărirea cooperării dintre serviciile lor de control la frontiere, în special prin stabilirea și menținerea căilor de comunicare directă.

Articolul 12

Securitatea și controlul documentelor

Fiecare Stat Parte ia măsurile necesare, conform mijloacelor disponibile:

a) pentru a face în așa fel încât documentele de călătorie sau de identitate pe care le eliberează să aibă o astfel de calitate încât să nu poată fi ușor folosite într-un mod impropriu, falsificate ori modificate, reproduse sau eliberate ilegal; și

b) pentru a asigura integritatea și securitatea documentelor de călătorie sau de identitate eliberate de el ori în numele lui și pentru a împiedica întocmirea, eliberarea și utilizarea lor ilegală.

Articolul 13

Legitimitatea și valabilitatea documentelor

La cererea unui alt Stat Parte, un Stat Parte verifică, conform dreptului său intern și într-un termen rezonabil, legitimitatea și valabilitatea documentelor de călătorie sau de identitate eliberate ori probabil bănuite că au fost eliberate în numele său și despre care se bănuiește că sunt utilizate pentru comiterea faptelor prevăzute de art.6 al prezentului Protocol.

Articolul 14

Pregătirea și cooperarea tehnică

1. Statele Părți asigură sau intensifică pregătirea specializată a agenților serviciilor de migrare și a altor agenți competenți pentru prevenirea faptelor prevăzute de art.6 al prezentului Protocol și pentru tratamentul uman acordat migranților care fac obiectul acestor fapte, precum și pentru respectarea drepturilor ce le sunt recunoscute la nevoie în prezentul Protocol.

2. Statele Părți colaborează între ele și cu organizațiile internaționale, organizațiile neguvernamentale și cu celelalte organizații competente, precum și cu alte instituții ale societății civile, pentru asigurarea unei pregătiri adecvate a personalului pe teritoriul lor, în vederea prevenirii, combaterii și eradicării faptelor prevăzute de art.6 al prezentului Protocol și a protecției drepturilor migranților ce fac obiectul acestor fapte. Această pregătire vizează în special:

a) îmbunătățirea securității și calității documentelor de călătorie;

b) recunoașterea și descoperirea documentelor de călătorie sau de identitate frauduloase;

c) activitățile de informare cu caracter penal, în special în ceea ce privește identificarea grupurilor infracționale organizate despre care se știe sau se bănuiește că ar comite faptele prevăzute la art.6 al prezentului Protocol, metodele folosite pentru transportarea migranților ce fac obiectul unui trafic ilegal, folosirea necorespunzătoare a documentelor de călătorie ori de identitate pentru săvârșirea faptelor prevăzute de art.6 și mijloacele de disimulare utilizate în traficul ilegal de migranți;

d) îmbunătățirea procedurilor de descoperire, la punctele de intrare și de ieșire tradiționale și netradiționale, a migranților ce fac obiectul unui trafic ilegal; și

e) tratamentul uman aplicat migranților și protecția drepturilor care le sunt recunoscute în prezentul Protocol.

3) Statele Părți, având experiență corespunzătoare, au în vedere să acorde asistență tehnică statelor care sunt frecvent folosite ca țări de origine sau de tranzit pentru persoanele care au făcut obiectul faptelor prevăzute de art.6 al prezentului Protocol. Statele Părți fac tot posibilul pentru a furniza resursele necesare, cum ar fi vehicule, sisteme informatice și lecturi de documente, în scopul combaterii faptelor prevăzute de art.6.

Articolul 15

Alte măsuri de prevenire

1. Fiecare Stat Parte ia măsuri ce vizează aplicarea sau întărirea programelor de informare pentru sensibilizarea publicului că faptele prevăzute de art.6 al prezentului Protocol constituie o activitate infracțională săvârșită frecvent de către grupurile infracționale organizate în scopul obținerii de profit și că respectivii migranți sunt supuși unor riscuri grave.

2. Conform art.31 al Convenției, Statele Părți colaborează în domeniul informației pentru a-i împiedica pe posibiii migranți să devină victimele grupurilor infracționale organizate.

3. Fiecare Stat Parte promovează sau intensifică, după caz, programe de dezvoltare și de cooperare la nivel național, regional și internațional, ținând cont de realitățile socioeconomice ale migrărilor și acordând o atenție deosebită zonelor defavorizate din punct de vedere economic și social, în scopul confruntării cu cauzele socioeconomice profunde ale traficului ilegal de migranți, cum ar fi sărăcia și subdezvoltarea.

Articolul 16

Măsuri de protecție și de asistență

1. Atunci când aplică prezentul Protocol, fiecare Stat Parte ia, conform obligațiilor ce-i revin în temeiul dreptului internațional, toate măsurile necesare, inclusiv, dacă este nevoie, măsurile legislative, pentru a apăra și a proteja drepturile persoanelor care au făcut obiectul faptelor prevăzute de art.6 al prezentului Protocol, drepturi

ce le sunt acordate în temeiul dreptului internațional aplicabil, în special dreptul la viață și dreptul de a nu fi supus la tortură sau la alte pedepse ori tratamente crude, inumane sau degradante.

2. Fiecare Stat Parte ia măsurile necesare pentru a acorda migranților o protecție adecvată împotriva violenței ce le-ar putea fi aplicată, atât de către persoane, cât și de către grupări, pentru faptul că au făcut obiectul faptelor prevăzute la art.6 al prezentului Protocol.

3. Fiecare Stat Parte acordă o asistență potrivită migranților a căror viață sau securitate este pusă în pericol pentru că au făcut obiectul faptelor prevăzute de art.6 al prezentului Protocol.

4. Atunci când aplică dispozițiile prezentului articol, Statele Părți țin cont de nevoile deosebite ale femeilor și copiilor.

5. În cazul deținerii unei persoane care a făcut obiectul faptelor prevăzute de art.6 al prezentului Protocol, fiecare Stat Parte își respectă obligațiile asumate în temeiul Convenției de la Viena asupra relațiilor consulare, în cazurile aplicabile, inclusiv obligația de a informa fără întârziere persoana respectivă despre dispozițiile referitoare la notificarea și comunicarea cu funcționarii consulari.

Articolul 17 **Acorduri și Convenții**

Statele Părți examinează posibilitatea încheierii de Acorduri bilaterale sau regionale, de Convenții operaționale ori de înțelegeri ce vizează:

- a) stabilirea celor mai potrivite și eficiente măsuri pentru prevenirea și combaterea faptelor prevăzute de art.6 al prezentului Protocol; sau
- b) dezvoltarea dispozițiilor prezentului Protocol.

Articolul 18 **Întoarcerea migranților ce fac obiectul traficului ilegal**

1. Fiecare Stat Parte consimte să faciliteze și să accepte, fără întârziere nejustificată sau nerezonabilă, întoarcerea unei persoane care a făcut obiectul unei fapte prevăzute de art.6 al prezentului Protocol și care este cetățean ori are dreptul de a avea reședința permanentă pe teritoriul său sau în momentul revenirii.

2. Fiecare Stat Parte studiază posibilitatea de a facilita și de a accepta, conform dreptului său intern, revenirea unei persoane care a făcut obiectul unei fapte prevăzute de art.6 al prezentului Protocol și care avea dreptul de a avea reședința permanentă pe teritoriul său în momentul intrării acelei persoane pe teritoriul statului primitor.

3. La cererea Statului Parte de primire, un Stat Parte solicitat verifică, fără întârziere nejustificată sau nerezonabilă, dacă persoana care a făcut obiectul unei fapte

prevăzută la art.6 al prezentului Protocol este cetățeanul său ori are dreptul de a avea reședința permanentă pe teritoriul său.

4. În scopul facilitării întoarcerii unei persoane care a făcut obiectul unei fapte prevăzută de art.6 al prezentului Protocol și care nu posedă documentele cerute, Statul Parte al cărei cetățean este această persoană ori în care are dreptul de ședere permanentă acceptă să elibereze, la cererea Statului Parte primitor, documentele de călătorie sau orice alt fel de autorizație necesară pentru a permite persoanei să se predea și să fie reprimată pe teritoriul său.

5. Fiecare Stat Parte interesat de întoarcerea unei persoane care a făcut obiectul unei fapte prevăzută de art.6 al prezentului Protocol ia toate măsurile necesare pentru a organiza această revenire în mod organizat, ținând cont de securitatea și demnitatea persoanei.

6. Statele Părți pot coopera cu organizațiile internaționale competente pentru aplicarea prezentului articol.

7. Prezentul articol nu prejudiciază drepturile acordate de orice lege a Statului Parte primitor persoanelor care au făcut obiectul unei fapte prevăzute de art.6 al prezentului Protocol.

8. Prezentul articol nu are urmări asupra obligațiilor asumate în temeiul oricărui alt tratat bilateral ori multilateral aplicabil sau al oricărui alt acord ori Convenție operațională aplicabilă, determinând, în întregime sau parțial, întoarcerea persoanelor care au făcut obiectul unei fapte prevăzute de art.6 al prezentului Protocol.

IV. Dispoziții finale

Articolul 19

Clauze de protecție

1. Nici o dispoziție a prezentului Protocol nu are urmări asupra altor drepturi, obligații și răspunderi ale statelor și persoanelor private în temeiul dreptului internațional, inclusiv dreptul internațional umanitar și dreptul internațional referitor la drepturile omului, și, în special, atunci când se aplică, referitor la Convenția din 1951 și Protocolul din 1967 privind statutul refugiaților, precum și principiul nerespingerii care este prevăzut de acesta.

2. Măsurile prevăzute de prezentul Protocol sunt interpretate și aplicate astfel încât persoanele să nu facă obiectul unei discriminări pe motiv că fac obiectul faptelor prevăzute de art.6 al prezentului Protocol. Interpretarea și aplicarea acestor măsuri sunt conforme principiilor nediscriminatorii recunoscute internațional.

Articolul 20

Rezolvarea diferendelor

1. Statele Părți fac eforturi pentru rezolvarea diferendelor privind interpretarea sau aplicarea prezentului Protocol pe calea negocierii.

2. Orice neînțelegere între două sau mai multe State Părți privind interpretarea sau aplicarea prezentului Protocol, care nu poate fi rezolvată pe calea negocierii într-un termen rezonabil, la cererea unuia dintre aceste State Părți, este supusă arbitrajului. Dacă în termen de 6 luni, începând de la data cererii arbitrajului, Statele Părți nu cad de acord în privința organizării arbitrajului, oricare dintre ele poate supune diferendul atenției Curții Internaționale de Justiție, adresând o cerere conform Statutului Curții.

3. Fiecare Stat Parte poate, în momentul semnării, ratificării, acceptării sau aprobării prezentului Protocol ori aderării la acesta, să declare că nu se consideră legat prin paragraful 2 al prezentului articol. Celelalte State Părți nu sunt legate prin paragraful 2 al prezentului articol de orice Stat Parte care a emis o asemenea rezervă.

4. Orice Stat Parte care a emis o rezervă în temeiul paragrafului 3 al prezentului articol poate să o retragă în orice moment, adresând o notificare Secretarului General al Organizației Națiunilor Unite.

Articolul 21

Semnarea, ratificarea, acceptarea, aprobarea și aderarea

1. Prezentul Protocol va fi deschis semnării tuturor statelor în perioada 12-15 decembrie 2000 la Palermo (Italia) și apoi la sediul Organizației Națiunilor Unite, la New York, până la data de 12 decembrie 2002.

2. Prezentul Protocol este, de asemenea, deschis semnării de către organizațiile regionale de integrare economică, cu condiția ca cel puțin un stat membru al unei asemenea organizații să fi semnat prezentul Protocol conform paragrafului 1 al prezentului articol.

3. Prezentul Protocol este supus ratificării, acceptării sau aprobării. Instrumentele de ratificare, de acceptare ori de aprobare vor fi depuse la Secretarul General al Organizației Națiunilor Unite. O organizație regională de integrare economică își poate depune instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare, dacă cel puțin unul dintre statele ei membre a făcut-o. În acest instrument de ratificare, de acceptare sau de aprobare, această organizație declară extinderea competenței sale asupra chestiunilor guvernate de prezentul Protocol. De asemenea, ea îl informează pe depozitar despre orice modificare pertinentă asupra extinderii competenței sale.

4. Prezentul Protocol este deschis aderării oricărui stat sau oricărei organizații regionale de integrare economică, din care cel puțin un stat-membru este parte la prezentul Protocol. Instrumentele de aderare sunt depuse la Secretarul General al

Organizației Națiunilor Unite. În momentul aderării sale, o organizație regională de integrare economică declară extinderea competenței sale asupra chestiunilor guvernate de prezentul Protocol. Ea îl informează, de asemenea, pe depozitar despre orice modificare pertinentă asupra extinderii competenței sale.

Articolul 22

Intrarea în vigoare

1. Prezentul Protocol va intra în vigoare după nouăzeci de zile de la data depunerii celui de-al patruzecilea instrument de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, înțelegându-se prin aceasta că nu va intra în vigoare înainte de intrarea în vigoare a Convenției. Pentru aplicarea prezentului paragraf nici unul dintre instrumentele depuse de o organizație regională de integrare economică nu este considerat instrument ce se adaugă instrumentelor depuse deja de statele membre ale acestei organizații.

2. Pentru fiecare stat sau organizație regională de integrare economică ce va ratifica, va accepta ori va aproba prezentul Protocol sau care va adera la acesta după depunerea celui de-al patruzecilea instrument pertinent, prezentul Protocol va intra în vigoare la treizeci de zile de la data depunerii instrumentului pertinent de către acest stat ori de această organizație sau la data la care intră în vigoare prin aplicarea paragrafului 1 al prezentului articol, dacă este ulterioară.

Articolul 23

Amendamente

1. La expirarea unui termen de 5 ani, începând de la intrarea în vigoare a prezentului Protocol, un Stat Parte la Protocol poate propune un amendament și poate depune textul la Secretarul General al Organizației Națiunilor Unite. Acesta va comunica apoi propunerea de amendament Statelor Părți și Conferinței Părților la Convenție, în vederea examinării propunerii și adoptării deciziei. Statele Părți la prezentul Protocol reunite la Conferința Părților nu precupețesc nici un efort pentru a ajunge la un consens asupra oricărui amendament. Dacă toate eforturile în acest sens au fost epuizate, fără să se fi ajuns la vreun acord, va fi necesar, ca o ultimă posibilitate pentru ca amendamentul să fie adoptat, votul majorității a două treimi din Statele Părți la prezentul Protocol, prezente la Conferința Părților și care și-au exprimat votul.

2. În temeiul prezentului articol, pentru a-și putea exercita dreptul de vot în domenii ce țin de competența lor, organizațiile regionale de integrare economică dispun de un număr de voturi egal cu numărul statelor lor membre Părți la prezentul Protocol. Ele nu își exercită dreptul de vot, dacă statele membre și-l exercită pe al lor și invers.

3. Un amendament adoptat conform paragrafului 1 al prezentului articol este supus ratificării, acceptării sau aprobării Statelor Părți.

4. Un amendament adoptat conform paragrafului 1 al prezentului articol va intra în vigoare pentru un Stat Parte după nouăzeci de zile de la data depunerii de către acest Stat Parte la Secretarul General al Organizației Națiunilor Unite a unui instrument de ratificare, de acceptare sau de aprobare a acestui amendament.

5. Un amendament intrat în vigoare devine obligatoriu față de Statele Părți care și-au dat consimțământul de a fi legate prin el. Celelalte State Părți rămân legate prin dispozițiile prezentului Protocol și prin toate amendamentele anterioare pe care le-au ratificat, acceptat sau aprobat.

Articolul 24

Denunțarea

1. Un Stat Parte poate denunța prezentul Protocol prin notificare adresată Secretarului General al Organizației Națiunilor Unite. O asemenea denunțare devine efectivă la un an de la data primirii notificării de către Secretarul General.

2. O organizație regională de integrare economică încetează să fie parte la prezentul Protocol atunci când toate statele sale membre l-au denunțat.

Articolul 25

Depozitar și limbi

1. Secretarul General al Organizației Națiunilor Unite este depozitarul prezentului Protocol.

2. Originalul prezentului Protocol, ale cărui texte în limbile engleză, arabă, chineză, spaniolă, franceză și rusă sunt egal autentice, va fi depus la Secretarul General al Organizației Națiunilor Unite.

De aceea, plenipotențiarilor semnatari, autorizați în acest scop de guvernele respective, au semnat prezentul Protocol.

11. CONVENȚIA INTERNAȚIONALĂ PRIVIND SUPRIMAREA ACTELOR DE TERORISM NUCLEAR

Semnată la: New York, 13 aprilie 2005.

Ratificată prin: Hotărârea Parlamentului RM nr.20-XVI din 21.02.2008.

În vigoare pentru RM: din 18 mai 2008.

Statele părți la prezenta Convenție,

Luând în considerare scopurile și principiile Cartei Organizației Națiunilor Unite privitoare la menținerea păcii și securității internaționale și promovarea unor relații de bună vecinătate, prietenie și cooperare între state,

Amintind Declarația dată cu ocazia celei de-a 50-a aniversări a creării Organizației Națiunilor Unite (ONU), la 24 octombrie 1995,

Recunoscând dreptul tuturor statelor de a dezvolta și de a folosi energia nucleară în scopuri pașnice și interesele lor legitime față de beneficiile potențiale care rezultă din folosirea pașnică a energiei nucleare,

În spiritul Convenției privind protecția fizică a materialelor nucleare din 1980,

Profund preocupate de escaladarea la nivel mondial a actelor de terorism, în toate formele și manifestările sale,

Reamintind Declarația referitoare la măsurile de eliminare a terorismului internațional, anexată la Rezoluția 49/60 a Adunării Generale a ONU din 9 decembrie 1994, în care *inter alia*, statele membre ale ONU au reafirmat în mod solemn condamnarea necondiționată a tuturor actelor, metodelor și practicilor teroriste ca fiind acte criminale și nejustificate, indiferent de cine sunt comise și de locul unde se produc, inclusiv a celor care pun în pericol relațiile de prietenie dintre state și popoare și amenință integritatea teritorială și securitatea statelor,

Observând că declarația încurajează, în același timp, statele să examineze urgent domeniul de aplicare a prevederilor legale internaționale referitoare la prevenirea, combaterea și eliminarea terorismului în toate formele și manifestările sale, cu scopul de a asigura existența unui cadru legal cuprinzător care să acopere toate aspectele acestei probleme,

Amintind Rezoluția 51/210 a Adunării Generale a ONU din 17 decembrie 1996 și Declarația privind completarea Declarației din 1994 privind măsurile pentru eliminarea terorismului internațional, anexată la acest document,

Amintind, de asemenea, că, în conformitate cu Rezoluția 51/210 a Adunării Generale a ONU, a fost creat un comitet ad-hoc pentru elaborarea, *inter alia*, a unei Convenții internaționale pentru combaterea actelor de terorism nuclear, care să completeze instrumentele internaționale existente în acest domeniu,

Observând că actele de terorism nuclear se pot solda cu consecințele cele mai grave și pot amenința pacea și securitatea internațională,

Observând, de asemenea, că prevederile legale multilaterale existente nu creează un cadru adecvat de abordare a acestor atacuri,

Fiind convinse de necesitatea de a întări urgent cooperarea internațională dintre state în elaborarea și adoptarea unor măsuri practice și eficiente de prevenire a unor asemenea acte de terorism și de urmărire și pedepsire a persoanelor care le comit,

Observând că activitățile forțelor militare ale statelor sunt guvernate de reglementări ale dreptului internațional care se situează în afara cadrului prezentei Convenții și că excluderea unor anumite acțiuni din aria de aplicare a prezentei Convenții nu scuză și nu acordă un caracter licit unor acte care sunt ilegale și nu împiedică, prin urmare, exercitarea urmăririi în baza altor legi,

Au convenit după cum urmează:

Articolul 1

Pentru scopurile prezentei Convenții:

1. Material radioactiv reprezintă material nuclear și alte substanțe radioactive conținând nuclizi care suferă dezintegrare spontană (proces însoțit de emisia unuiu sau a mai multor tipuri de radiații ionizante, cum ar fi particulele alfa, beta, neutroni și raze gama) și care, datorită proprietăților lor radiologice sau fisionabile, pot cauza moartea, vătămări corporale grave sau daune importante bunurilor ori mediului.

2. Material nuclear reprezintă plutoniul, cu excepția celui care are concentrația izotopică mai mare de 80% în plutoniu 238; uraniu 233; uraniul îmbogățit în izotopii 235 sau 233; uraniul care conține amestecul de izotopi care apare în natură altfel decât în forma minerală ori a reziduurilor minerale; sau orice alte materiale care conțin una ori mai multe dintre substanțele prezentate anterior.

Uraniul îmbogățit în izotopii 235 sau 233 reprezintă uraniul conținând fie uraniu 235, fie uraniu 233, fie acești doi izotopi într-o astfel de cantitate încât raportul dintre suma acestor doi izotopi și izotopul 238 să fie superior raportului dintre izotopul 235 și izotopul 238 din uraniul natural.

3. Instalație nucleară reprezintă:

a) orice reactor nuclear, inclusiv reactoarele instalate pe nave, vehicule, aeronave sau obiecte spațiale pentru a fi folosite ca sursă de energie în scopul propulsiei unor astfel de nave, vehicule, aeronave sau obiecte spațiale ori pentru orice alte scopuri;

b) orice uzină sau mijloc de transport folosită/folosit pentru producerea, stocarea, procesarea sau transportul materialelor radioactive.

4. Dispozitiv reprezintă:

a) orice dispozitiv exploziv nuclear; sau

b) orice dispozitiv de dispersie a materialelor radioactive sau de emiterie a radiațiilor care, datorită proprietăților lor radiologice, pot cauza moartea, vătămări corporale grave sau daune importante bunurilor ori mediului.

5. Echipamentele statului sau echipamentele guvernamentale includ toate obiectivele permanente sau temporare ori mijloacele de transport care sunt folosite sau

ocupate de către reprezentanții unui stat, membrii unui guvern, ai unui organism legislativ ori judiciar sau de către funcționari ori angajați ai unui stat sau ai altor autorități ori entități publice sau de către angajați ori oficiali ai unei organizații inter-guvernamentale în exercitarea obligațiilor lor oficiale.

6. Forțele militare ale unui stat reprezintă forțele militare ale unui stat care sunt organizate, antrenate și echipate, în baza legislației naționale a acestuia, cu scopul principal de a asigura apărarea sau securitatea națională, și persoanele care sprijină aceste forțe militare și care se află în mod oficial sub comanda, controlul și responsabilitatea acestora.

Articolul 2

1. Orice persoană comite o infracțiune în sensul prevederilor prezentei Convenții, dacă acea persoană, în mod ilegal și intenționat:

a) deține material radioactiv sau produce ori deține un dispozitiv:

i. cu scopul de a provoca moartea ori vătămări corporale grave; sau

ii. cu scopul de a provoca daune importante bunurilor sau mediului;

b) folosește în vreun fel un material sau un dispozitiv radioactiv ori folosește sau avariază o instalație nucleară astfel încât să se elibereze sau să existe riscul eliberării unui material radioactiv:

i. cu scopul de a provoca moartea ori vătămări corporale grave; sau

ii. cu scopul de a provoca daune importante bunurilor ori mediului; sau

iii. cu intenția de a constrânge o persoană fizică sau juridică, o organizație internațională ori un stat să facă sau să se abțină de la o acțiune.

2. De asemenea, o persoană comite o infracțiune, dacă:

a) amenință, în împrejurări care indică faptul că amenințarea este credibilă, că va comite una dintre infracțiunile prevăzute la alin. 1 lit. b); sau

b) solicită în mod ilegal și intenționat material radioactiv, un dispozitiv sau o instalație nucleară, prin amenințare, în împrejurări care indică faptul că amenințarea este credibilă, sau prin folosirea forței.

3. De asemenea, o persoană săvârșește o infracțiune, dacă aceasta comite o tentativă la una dintre infracțiunile prevăzute la alin 1.

4. De asemenea, orice persoană săvârșește o infracțiune, dacă:

a) participă în calitate de complice la infracțiunile prevăzute la alin. 1, 2 ori 3; sau

b) organizează comiterea sau coordonează alte persoane în vederea comiterii uneia dintre infracțiunile prevăzute la alin. 1, 2 ori 3; sau

c) contribuie într-un alt mod la comiterea uneia sau a mai multor infracțiuni prevăzute la alin. 1, 2 ori 3 de către un grup de persoane care acționează pentru un scop comun, dacă această contribuție este intenționată și făcută fie cu scopul facilitării activității infracționale generale a grupului sau pentru a servi scopurilor acestuia, fie cunoscând intenția grupului de a comite infracțiunea sau infracțiunile respective.

Articolul 3

Prezenta Convenție nu se aplică în cazul în care infracțiunea este comisă în interiorul unui singur stat, când presupusul făptuitor și victimele infracțiunii sunt cetățeni ai acestui stat, când presupusul făptuitor al infracțiunii se găsește pe teritoriul acestui stat și niciun alt stat nu are motive să stabilească propria competență, conform art. 9 alin 1 sau 2, fiind înțeles că în aceste cazuri se vor aplica prevederile art. 7, 12, 14, 15, 16 și 17, după caz.

Articolul 4

1. Nicio prevedere a prezentei Convenții nu afectează alte drepturi, obligații și responsabilități ale statelor și persoanelor prevăzute în dreptul internațional, în special scopurile și principiile Cartei ONU și dreptul internațional umanitar.

2. Activitățile desfășurate de forțele militare în cursul unui conflict armat în înțelesul dreptului internațional umanitar, care sunt guvernate de acest drept, precum și activitățile desfășurate de forțele militare ale unui stat în exercitarea sarcinilor oficiale, în măsura în care acestea sunt guvernate de alte reguli ale dreptului internațional, nu intră sub incidența prezentei Convenții.

3. Dispozițiile alin. 2 nu pot fi interpretate în sensul aprobării sau acordării unui caracter legal unor fapte ilegale ori în scopul efectuării urmăririi penale în baza altor legi.

4. Prezenta Convenție nu se referă și nici nu poate fi considerată ca referindu-se în vreun mod la problematica legalității folosirii sau a amenințării cu folosirea armelor nucleare de către un stat.

Articolul 5

Fiecare stat parte adoptă măsurile necesare pentru:

- a) a prevedea ca infracțiuni în dreptul său intern faptele prevăzute la art. 2;
- b) a stabili pentru infracțiunile respective unele pedepse corespunzătoare, care să țină seama de gravitatea acestor infracțiuni.

Articolul 6

Fiecare stat parte adoptă măsurile necesare, inclusiv legislație internă, dacă este cazul, pentru a se asigura că actele criminale prevăzute de prezenta Convenție, mai ales cele concepute sau calculate pentru a provoca teroare în rândul populației, al unui grup de persoane ori al unor indivizi, nu vor putea fi justificate în nicio împrejurare prin considerente de natură politică, filozofică, ideologică, rasială, etnică, religioasă sau prin alte motive similare și că sunt sancționate cu pedepse proporționale cu gravitatea lor.

Articolul 7

1. Statele părți trebuie să coopereze prin:

a) adoptarea tuturor măsurilor posibile, inclusiv, dacă este necesar, prin adaptarea legislațiilor lor naționale, pentru a preveni și a contracara pregătirea pe teritoriul lor a comiterii, pe teritoriul național sau în afara acestuia, a infracțiunilor prevăzute la art. 2, inclusiv a măsurilor de interzicere pe teritoriul lor național a activităților persoanelor, grupurilor ori organizațiilor care încurajează, instigă, organizează, finanțează în cunoștință de cauză sau asigură cu bună știință asistență tehnică ori informații sau participă la săvârșirea acestor infracțiuni;

b) efectuarea unui schimb de informații precise și verificate, în conformitate cu prevederile legislațiilor lor naționale, prin modalitățile și cu respectarea condițiilor prevăzute în acestea, și coordonarea măsurilor administrative sau de altă natură adoptate, după caz, pentru depistarea, prevenirea, combaterea și cercetarea infracțiunilor prevăzute la art. 2 și pentru instituirea procedurilor penale împotriva persoanelor suspectate de comiterea unor asemenea infracțiuni. În mod special, un stat parte trebuie să adopte măsurile adecvate pentru a informa fără întârziere celelalte state la care se face referire la art. 9 cu privire la comiterea infracțiunilor prevăzute la art. 2, precum și cu privire la pregătirile vizând comiterea unor asemenea infracțiuni despre care a luat cunoștință și să informeze, atunci când este cazul, organizațiile internaționale.

2. Statele părți trebuie să adopte măsurile adecvate, în conformitate cu legislațiile lor naționale, pentru a proteja confidențialitatea oricărei informații primite în mod confidențial în virtutea prezentei Convenții de la un alt stat parte sau prin participarea la o activitate desfășurată pentru implementarea acestei Convenții. Dacă statele părți furnizează informații în mod confidențial unor organizații internaționale, trebuie adoptate măsuri pentru a se asigura protejarea confidențialității acelor informații.

3. Prevederile prezentei Convenții nu impun statelor părți obligația de a comunica informații pe care nu le este permis să le transmită în baza legislațiilor lor naționale sau a căror comunicare ar pune în pericol securitatea statului ori protecția fizică a materialului nuclear.

4. Statele părți vor informa Secretarul General al ONU cu privire la autoritățile lor competente și punctele de legătură însărcinate cu transmiterea și primirea informațiilor la care se face referire în prezentul articol. Secretarul General al ONU va comunica, la rândul său, informațiile referitoare la autoritățile competente și punctele de legătură tuturor statelor părți și Agenției Internaționale pentru Energia Atomică. Accesul la aceste autorități și puncte de legătură trebuie să fie posibil în permanență.

Articolul 8

În scopul prevenirii infracțiunilor care intră sub incidența prezentei Convenții, statele părți trebuie să depună toate eforturile pentru a adopta măsurile adecvate de asigurare a protecției materialelor radioactive, având în vedere recomandările și funcțiile relevante ale Agenției Internaționale pentru Energia Atomică.

Articolul 9

1. Fiecare stat parte trebuie să adopte toate măsurile care sunt necesare pentru a-și stabili competența asupra infracțiunilor prevăzute la art. 2, atunci când:

- a) infracțiunea este comisă pe teritoriul aceluși stat; sau
- b) infracțiunea este comisă la bordul unei nave aflate sub pavilionul aceluși stat ori al unei aeronave care este înregistrată în baza legislației aceluși stat la momentul comiterii infracțiunii; sau
- c) infracțiunea este comisă de către un cetățean al aceluși stat.

2. De asemenea, fiecare stat parte poate să își stabilească propria competență asupra oricărei infracțiuni de acest fel, atunci când:

- a) infracțiunea este comisă împotriva unuia dintre cetățenii săi; sau
- b) infracțiunea este comisă împotriva unui echipament public al statului sau unui echipament guvernamental al aceluși stat în străinătate, inclusiv împotriva unei ambasade sau altor sedii diplomatice ori consulare ale aceluși stat; sau
- c) infracțiunea este comisă de către o persoană apatridă care își are reședința obișnuită pe teritoriul aceluși stat; sau
- d) infracțiunea este comisă în încercarea de a constrânge acel stat să facă ori să nu facă un act; sau
- e) infracțiunea este comisă la bordul unui avion exploatat de guvernul aceluși stat.

3. Cu ocazia ratificării, acceptării, aprobării sau aderării la prezenta Convenție, fiecare stat parte va notifica secretarului general al ONU competența stabilită potrivit legislației naționale și în conformitate cu alin. 2. În caz de modificare, statul parte îl informează imediat despre aceasta pe Secretarul General al ONU.

4. Fiecare stat parte adoptă totodată măsurile necesare pentru a-și stabili competența în ceea ce privește infracțiunile prevăzute la art. 2, în cazul în care autorul presupus al infracțiunii se găsește pe teritoriul său și acest stat nu îl extrădează către unul dintre statele părți care și-au stabilit competența în conformitate cu alin. 1 și 2.

5. Prezenta Convenție nu exclude exercitarea oricărei competențe în materie penală, stabilită de un stat parte, în conformitate cu legislația națională.

Articolul 10

1. De îndată ce primește informații că una dintre infracțiunile prevăzute la art. 2 a fost comisă sau este comisă pe teritoriul unui stat parte, sau potrivit cărora o persoană care a comis ori care se presupune că a comis o astfel de infracțiune este posibil

să fie prezentă pe teritoriul său, statul parte în cauză va lua măsurile necesare, potrivit legislației naționale, pentru a investiga faptele care i-au fost aduse la cunoștință.

2. Dacă apreciază că situația o justifică, statul parte pe teritoriul căruia se află autorul sau presupusul autor va lua măsurile adecvate, potrivit legislației naționale, pentru a asigura prezența acelei persoane în vederea urmăririi sau extrădării.

3. Orice persoană față de care sunt adoptate măsurile prevăzute la alin. 2 va avea dreptul:

- a) să comunice fără întârziere cu cel mai apropiat reprezentant calificat al statului al cărui cetățean este ori al statului care este îndreptățit să îi protejeze drepturile sau, dacă acea persoană este apatridă, al statului pe teritoriul căruia acea persoană își are reședința obișnuită;
- b) să fie vizitată de un reprezentant al aceluși stat;
- c) să fie informată cu privire la drepturile sale prevăzute la lit. a) și b).

4. Drepturile la care se face referire la alin. 3 vor fi exercitate în conformitate cu legile și reglementările statului pe teritoriul căruia se află autorul sau presupusul autor, cu condiția ca aceste legi și reglementări să permită deplina realizare a scopurilor pentru care au fost prevăzute drepturile menționate la alin. 3.

5. Prevederile alin. 3 și 4 nu aduc atingere dreptului fiecărui stat îndreptățit să își exercite competența, în conformitate cu art. 9 alin. 1 lit. c) sau alin. 2 lit. c), de a invita Comitetul Internațional al Crucii Roșii să comunice cu presupusul autor și să îl viziteze pe acesta.

6. Atunci când un stat parte a reținut o persoană, în temeiul dispozițiilor prezentului articol, acesta va notifica imediat, în mod direct sau prin intermediul Secretarului General al ONU, statele părți care și-au stabilit competența în conformitate cu art. 9 alin. 1 și 2 și, în cazul în care consideră că este necesar, orice alt stat parte interesat, cu privire la faptul că acea persoană este reținută și la circumstanțele care justifică reținerea acelei persoane. Statul care efectuează investigațiile prevăzute la alin. 1 va informa imediat statele părți asupra rezultatelor cercetărilor și va indica dacă intenționează să-și exercite jurisdicția.

Articolul 11

1. În cazurile în care sunt aplicabile dispozițiile art. 9, statul parte pe teritoriul căruia se găsește autorul presupus al infracțiunii este obligat, dacă nu extrădează acea persoană, să prezinte cazul, fără întârziere și fără nicio excepție, indiferent dacă infracțiunea a fost sau nu a fost comisă pe teritoriul său, autorităților sale competente, pentru a exercita acțiunea penală potrivit procedurii prevăzute de legislația sa. Aceste autorități hotărăsc în aceleași condiții ca pentru orice altă infracțiune care are caracter grav conform legislației statului respectiv.

2. De fiecare dată când legislația internă a unui stat parte nu îi permite acestuia să extrădeze sau să predea pe unul dintre cetățenii săi decât cu condiția ca acea persoană să fie trimisă înapoi pentru a-și executa pedeapsa la care a fost condamnată

la terminarea procesului sau procedurii pentru care extrădarea ori predarea i-a fost cerută și cu condiția ca acest stat și statul care reclamă extrădarea să accepte această cerere și celelalte condiții pe care le apreciază necesare, extrădarea sau predarea condiționată este suficientă pentru a stinge obligația prevăzută la alin. 1.

Articolul 12

Oricărei persoane reținute sau împotriva căreia au fost luate alte măsuri ori au fost efectuate proceduri, ca urmare a prevederilor prezentei Convenții, îi vor fi asigurate un tratament echitabil, precum și toate drepturile și garanțiile, în conformitate cu legislația statului pe teritoriul căruia se află și cu dispozițiile aplicabile ale dreptului internațional, inclusiv prevederile în materia drepturilor omului.

Articolul 13

1. Infracțiunile prevăzute la art. 2 sunt considerate de plin drept ca fiind cazuri de extrădare în toate tratatele de extrădare existente între oricare dintre statele părți anterior intrării în vigoare a prezentei Convenții. Statele părți se obligă să includă astfel de infracțiuni care dau loc la extrădare în fiecare tratat de extrădare ce va fi încheiat ulterior între ele.

2. Atunci când un stat parte care condiționează extrădarea de existența unui tratat primește o cerere de extrădare de la un alt stat parte față de care este obligat printr-un tratat privind extrădarea, statul solicitat poate să considere prezenta Convenție ca fiind baza juridică pentru extrădare în ceea ce privește infracțiunile prevăzute la art. 2. Extrădarea se supune celorlalte condiții prevăzute de legislația statului căruia i s-a cerut extrădarea.

3. Statele părți care nu condiționează extrădarea de existența unui tratat recunosc reciproc infracțiunile prevăzute la art. 2 drept cazuri de extrădare, în condițiile prevăzute de legislația statului solicitat.

4. Dacă este necesar, infracțiunile prevăzute la art. 2 sunt considerate, în scopul extrădării între statele părți, ca nefiind comise exclusiv în locul în care au fost săvârșite, ci și pe teritoriul statelor care și-au stabilit jurisdicția în conformitate cu art. 9 alin. 1 și 2.

5. Prevederile tuturor înțelegerilor și tratatelor de extrădare dintre statele părți cu privire la infracțiunile prevăzute la art. 2 sunt considerate ca fiind modificate între statele părți în măsura în care sunt incompatibile cu prezenta Convenție.

Articolul 14

1. Statele părți își acordă reciproc cea mai extinsă asistență în vederea efectuării oricărei anchete, proceduri penale sau proceduri de extrădare ce vizează infracțiunile prevăzute la art. 2, inclusiv pentru obținerea elementelor de probă care sunt necesare scopurilor procedurii.

2. Statele părți își vor îndeplini obligațiile care rezultă din prevederile alin. 1 în conformitate cu tratatele sau cu alte acorduri cu privire la asistența judiciară reciprocă, încheiate între ele. În absența unor astfel de tratate sau acorduri, statele părți își acordă asistență în conformitate cu legislația lor națională.

Articolul 15

Niciuna dintre infracțiunile prevăzute la art. 2 nu va fi considerată, în scopul extrădării sau al asistenței judiciare reciproce, ca infracțiune politică sau infracțiune conexă unei infracțiuni politice ori infracțiune săvârșită din motive politice. Prin urmare, o cerere de extrădare sau de asistență juridică reciprocă în cazul unei astfel de infracțiuni nu va putea fi refuzată pentru motivul că aceasta privește o infracțiune politică, o infracțiune conexă unei infracțiuni politice sau o infracțiune săvârșită din motive politice.

Articolul 16

Nicio dispoziție a prezentei Convenții nu va fi interpretată ca impunând o obligație de extrădare sau de acordare a asistenței judiciare reciproce, dacă statul parte solicitat are motive serioase să creadă că cererea de extrădare sau de asistență judiciară vizând infracțiunile prevăzute la art. 2 a fost prezentată cu scopul de a urmări și de a pedepsi o persoană pe motive de rasă, religie, naționalitate, origine etnică sau opinii politice ori că soluționarea acestei cereri ar aduce un prejudiciu situației acestei persoane pentru oricare dintre aceste motive.

Articolul 17

1. O persoană aflată în detenție sau care execută o pedeapsă pe teritoriul unui stat parte și a cărei prezență este necesară într-un alt stat parte în scopul de a depune mărturie, de a identifica sau de a ajuta la stabilirea faptelor în cursul cercetării și urmării penale a infracțiunilor stipulate în prezenta Convenție poate fi transferată, dacă sunt îndeplinite următoarele condiții:

- a) persoana își dă liber și în cunoștință de cauză consimțământul; și
- b) autoritățile competente ale ambelor state consimt la acest transfer, în condițiile pe care acestea le consideră adecvate.

2. Pentru scopurile prezentului articol:

- a) statul spre care se face transferul are puterea și obligația de a ține persoana transferată în detenție, în afară de cazul în care a primit o cerere sau o autorizație contrară din partea statului din care persoana a fost transferată;
- b) statul spre care este efectuat transferul își îndeplinește fără întârziere obligația de a returna persoana respectivă în paza statului din care a fost transferată, conform celor convenite în prealabil sau conform celor decise de către autoritățile competente din cele două state;

- c) statul spre care se efectuează transferul nu poate pretinde statului din care se face transferul să angajeze o procedură de extrădare pentru ca persoana în cauză să îi fie remisă;
- d) se va lua în considerare perioada pe care persoana în cauză a petrecut-o în detenție în statul în care a fost transferată, în scopul computării pedepsei de executat în statul din care a fost transferată.

3. În afară de cazul în care statul parte din care o persoană urmează să fie transferată în conformitate cu prezentul articol își dă acordul în acest sens, persoana respectivă, indiferent de cetățenia pe care o are, nu va fi urmărită, deținută sau supusă altor restricții privind libertatea sa de mișcare pe teritoriul statului spre care acea persoană este transferată, în legătură cu actele sau condamnările anterioare plecării sale de pe teritoriul statului din care acea persoană a fost transferată.

Articolul 18

1. Dacă un stat parte a preluat sau deține controlul asupra unor materiale radioactive, dispozitive sau instalații nucleare, după comiterea uneia dintre infracțiunile stipulate la art. 2, acesta trebuie:

a) să ia măsurile necesare pentru ca materialele radioactive, dispozitivele sau instalațiile nucleare să fie neutralizate;

b) să se asigure că materialul nuclear este deținut în conformitate cu sistemul de garanții nucleare stabilit de Agenția Internațională pentru Energia Atomică; și

c) să respecte recomandările de protecție fizică, precum și standardele de sănătate și securitate nucleară publicate de Agenția Internațională pentru Energia Atomică.

2. În urma finalizării oricăror proceduri privind una dintre infracțiunile la care se referă art. 2 sau mai devreme, dacă dreptul internațional o cere, toate materialele radioactive, dispozitivele sau instalațiile nucleare vor fi restituite, după consultarea (mai ales în legătură cu modalitățile de restituire și depozitare) cu statele părți implicate, statului parte căruia îi aparțin, statului parte al cărui cetățean sau rezident este persoana fizică ori juridică aflată în posesia unor astfel de materiale radioactive, dispozitive sau instalații ori statului parte de pe teritoriul căruia acestea au fost sustrate sau obținute în mod ilegal.

3. a) Dacă unui stat parte i se interzice, prin legislația națională sau dreptul internațional, să restituie sau să primească astfel de materiale radioactive, dispozitive ori instalații nucleare sau dacă statele părți implicate convin astfel, sub rezerva prevederilor lit. b), statul parte care deține materialele sau dispozitivele radioactive ori instalațiile nucleare va continua să ia măsurile descrise la alin. 1; astfel de materiale sau dispozitive radioactive ori instalații nucleare vor fi folosite doar în scopuri pașnice;

b) Dacă este împotriva legii pentru statul parte aflat în posesia materialelor radioactive sau dispozitivelor ori instalațiilor nucleare să le dețină, acel stat se va asi-

gura că acestea sunt transferate, cât mai repede posibil, către un stat pentru care deținerea lor nu este ilegală și care, dacă este necesar, a oferit asigurări în conformitate cu alin. 1, cu consultarea statului respectiv, cu scopul neutralizării acestora; astfel de materiale radioactive sau dispozitive ori instalații nucleare vor fi folosite doar în scopuri pașnice.

4. Dacă materialele radioactive, dispozitivele sau instalațiile nucleare la care se face referire la alin. 1 și 2 nu aparțin niciunui dintre statele părți sau niciunui cetățean ori rezident al unui stat parte sau nu au fost sustrate ori obținute ilegal de pe teritoriul unui stat parte ori dacă niciun stat nu dorește să primească astfel de materiale, dispozitive sau instalații, în baza prevederilor alin. 3, va fi luată o decizie separată cu privire la depozitarea acestor materiale, în urma consultării dintre statele implicate și organizațiile internaționale responsabile, conform alin. 3 lit. b).

5. Pentru ducerea la îndeplinire a prevederilor alin. 1, 2, 3 și 4 statul parte care deține materiale radioactive, dispozitive sau instalații nucleare poate solicita asistența și cooperarea altor state părți, în special statelor părți implicate, și a organizațiilor internaționale responsabile, în special Agenției Internaționale pentru Energia Atomică. Statele părți și organizațiile internaționale sunt încurajate să furnizeze tot ajutorul posibil, respectând prevederile acestui alineat.

6. Statele părți implicate în depozitarea și deținerea materialelor radioactive, dispozitivelor sau instalațiilor nucleare, respectând prevederile prezentului articol, îl vor informa pe directorul general al Agenției Internaționale pentru Energia Atomică în legătură cu modul în care au fost depozitate aceste materiale. Directorul general al Agenției Internaționale pentru Energia Atomică va transmite informația statelor părți.

7. În eventualitatea oricărei dispersii de material radioactiv din cauza uneia dintre infracțiunile prevăzute la art. 2, nicio dispoziție a prezentului articol nu va afecta în niciun fel regulile de drept internațional care guvernează răspunderea pentru daune nucleare sau alte reglementări ale dreptului internațional.

Articolul 19

Statul parte în care a fost începută urmărirea penală împotriva autorului presupus al infracțiunii comunică rezultatul definitiv, în conformitate cu legislația sa sau cu procedurile aplicabile naționale, Secretarului General al ONU, care informează celelalte state părți.

Articolul 20

Statele părți se vor consulta între ele în mod direct sau prin intermediul Secretarului General al ONU, beneficiind, dacă este necesar, și de asistența organizațiilor internaționale, pentru a asigura aplicarea eficientă a prezentei Convenții.

Articolul 21

Statele părți trebuie să își îndeplinească obligațiile prevăzute în prezenta Convenție într-o manieră aflată în concordanță cu principiile egalității suverane și integrității teritoriale ale statelor, precum și al neamestecului în treburile interne ale altor state.

Articolul 22

Nicio prevedere a prezentei Convenții nu abilitează vreun stat parte să exercite, pe teritoriul unui alt stat parte, competențe sau funcții care sunt rezervate exclusiv autorităților aceluși stat parte prin dreptul său intern.

Articolul 23

1. Orice diferend dintre două sau mai multe state părți privind interpretarea ori aplicarea prezentei Convenții și care nu poate fi soluționat prin negociere într-un interval de timp rezonabil va fi supus arbitrajului la cererea unuia dintre state. Dacă în termen de 6 luni de la data solicitării arbitrajului părțile nu cad de acord în ceea ce privește organizarea acestuia, oricare dintre părți poate supune diferendul Curții Internaționale de Justiție, depunând o cerere, în conformitate cu Statutul Curții.

2. Oricare stat poate declara, la momentul semnării, ratificării, acceptării, aprobării sau aderării la prezenta Convenție, că nu se consideră obligat de prevederile alin. 1. Celelalte state părți nu sunt ținute de prevederile alin. 1 față de orice stat parte care a formulat o asemenea rezervă.

3. Statul care a formulat o rezervă potrivit dispozițiilor alin. 2 o poate retrage în orice moment prin notificarea secretarului general al ONU.

Articolul 24

1. Prezenta Convenție va fi deschisă semnării de către toate statele de la 14 septembrie 2005 până la 31 decembrie 2006, la sediul central al ONU din New York.

2. Prezenta Convenție este supusă ratificării, acceptării sau aprobării. Instrumentele de ratificare, acceptare sau aprobare vor fi depuse la Secretarul General al ONU.

3. Prezenta Convenție va fi deschisă pentru aderare oricărui stat. Instrumentele de aderare trebuie depuse la secretarul general al ONU.

Articolul 25

1. Prezenta Convenție intră în vigoare în cea de-a 30-a zi de la data depunerii celui de-al 22-lea instrument de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare la Secretarul General al ONU.

2. Pentru fiecare stat care ratifică, acceptă, aprobă sau aderă la prezenta Convenție după depunerea celui de-al 22-lea instrument de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare, aceasta va intra în vigoare în a 30-a zi de la depunerea instrumentelor de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare de către statul în cauză.

Articolul 26

1. Orice stat parte poate propune amendamente la prezenta Convenție. Amendamentul propus va fi înaintat depozitarului, care îl va comunica imediat tuturor statelor părți.

2. Dacă majoritatea statelor părți solicită depozitarului să convoace o conferință pentru studierea amendamentelor propuse, depozitarul va invita toate statele părți să participe la o asemenea conferință, care va începe nu mai devreme de 3 luni de la transmiterea invitațiilor.

3. În cursul conferinței se vor depune toate eforturile pentru a se asigura că amendamentele sunt adoptate prin consens. Dacă acest lucru nu este posibil, amendamentele pot fi adoptate cu o majoritate de două treimi din numărul total al statelor părți. Orice amendament adoptat la conferință este imediat comunicat tuturor statelor părți de către depozitar.

4. Amendamentul adoptat în conformitate cu alin. 3 va intra în vigoare pentru fiecare stat parte care a depus instrumentele de ratificare, acceptare sau aprobare a amendamentului ori de aderare la acesta, în cea de-a 30 zi de la data la care două treimi din numărul statelor părți au depus respectivele lor instrumente. După aceea, amendamentul va intra în vigoare pentru fiecare stat parte în a 30-a zi de la data la care statul în cauză a depus respectivul instrument.

Articolul 27

1. Orice stat parte poate denunța prezenta Convenție printr-o notificare scrisă adresată Secretarului General al ONU.

2. Denunțarea va produce efecte după un an de la data primirii notificării de către Secretarul General al ONU.

Articolul 28

Originalul prezentei Convenții, ale cărui texte în limbile arabă, chineză, engleză, franceză, rusă și spaniolă sunt egal autentice, va fi depus la secretarul general al ONU, care va transmite apoi copii certificate tuturor statelor.

Drept care subsemnații, împuterniciți în mod corespunzător în acest scop de guvernele lor, au semnat prezenta Convenție, care a fost deschisă spre semnare la sediul ONU de la New York, la 14 septembrie 2005.

Capitolul II
TRATATE REGIONALE

12. CONVENȚIA EUROPEANĂ DE EXTRĂDARE

Semnata la: Paris, 13 decembrie 1957.

Ratificată prin: Hotărârea Parlamentului RM nr.1183-XIII din 14.05.97.

În vigoare pentru RM: din 31 decembrie 1997.

Guvernele semnatare, membre ale Consiliului Europei,

Considerând că scopul Consiliului Europei este de a înfăptui o uniune mai strânsă între membrii săi,

Considerând că acest obiectiv poate fi atins prin încheierea de acorduri sau prin adoptarea unei acțiuni comune în domeniul juridic,

Încredințate că acceptarea unor reguli uniforme în materie de extrădare este de natură a face să progreseze această operă de unificare,

Au convenit după cum urmează:

Articolul 1

Obligația de a extrăda

Părțile contractante se angajează să-și predea reciproc, potrivit regulilor și sub condiții determinate prin articolele următoare, persoanele care sunt urmărite pentru o infracțiune sau căutate în vederea executării unei pedepse sau a unei măsuri de siguranță de către autoritățile judiciare ale părții solicitante.

Articolul 2

Fapte care dau loc la extrădare

1. Vor da loc la extrădare faptele pedepsite de legile părții solicitante și ale părții solicitate cu o pedeapsă privativă de libertate sau cu o măsură de siguranță privativă de libertate de cel puțin un an sau cu o pedeapsă mai severă. Când pe teritoriul părții solicitante a intervenit o condamnare la o pedeapsă ori când s-a aplicat o măsură de siguranță, sancțiunea pronunțată va trebui să fie de o durată de cel puțin 4 luni.

2. Dacă cererea de extrădare vizează mai multe fapte distincte, pedepsite fiecare de legea părții solicitante și a părții solicitate cu o pedeapsă privativă de libertate sau cu o măsură de siguranță privativă de libertate, dar dintre care unele nu îndeplinesc condiția privind durata pedepsei, partea contractantă solicitată va avea facultatea să acorde extrădarea și pentru acestea din urmă.

3. Orice Parte Contractantă, a cărei legislație nu autorizează extrădarea pentru anumite infracțiuni vizate la paragraful 1 al prezentului articol, va putea, în ceea ce o privește, să excludă aceste infracțiuni din câmpul de aplicare a Convenției.

4. Orice Parte Contractantă, care dorește să se prevaleze de facultatea prevăzută la paragraful 3 al prezentului articol, va notifica Secretarului General al Consiliului Europei, odată cu depunerea instrumentului său de ratificare sau de aderare, fie o listă a infracțiunilor pentru care extrădarea este autorizată, fie o listă a infracțiunilor pentru care extrădarea este exclusă, cu indicarea dispozițiilor legale care autorizează sau exclud extrădarea. Secretarul General al Consiliului Europei va comunica aceste liste celorlalți semnatori.

5. Dacă, ulterior, alte infracțiuni vor fi fost excluse de la extrădare prin legislația unei părți contractante, aceasta va notifica o atare excludere Secretarului General al Consiliului Europei, care va informa despre aceasta pe ceilalți semnatori. Această notificare nu va produce efect decât la expirarea unui termen de 3 luni socotit de la data primirii ei de către Secretarul General.

6. Oricare Parte Contractantă care va fi folosit facultatea prevăzută la paragrafele 4 și 5 ale prezentului articol, va putea oricând supune aplicării prezentei Convenții infracțiuni care au fost excluse de la aceasta. Ea va notifica aceste modificări Secretarului General al Consiliului Europei, care le va comunica celorlalți semnatori.

7. Oricare Parte Contractantă va putea aplica regula reciprocității în ceea ce privește infracțiunile excluse din câmpul de aplicare a Convenției, în temeiul prezentului articol.

Articolul 3 **Infracțiuni politice**

1. Extrădarea nu se va acorda, dacă infracțiunea pentru care este cerută este considerată de partea solicitată ca infracțiune politică sau ca faptă conexasă unei asemenea infracțiuni.

2. Aceeași regulă se va aplica, dacă partea solicitată are motive temeinice de a crede ca cererea de extrădare motivată printr-o infracțiune de drept comun a fost prezentată în vederea urmăririi sau pedepsirii unei persoane pentru considerente de rasă, de religie, de naționalitate sau de opinii politice ori că situația acestei persoane riscă să fie agravată pentru unul sau altul dintre aceste motive.

3. În aplicarea prezentei Convenții, atentatul la viața unui șef de stat sau a unui membru al familiei sale nu va fi considerat ca infracțiune politică.

4. Aplicarea prezentului articol nu va afecta obligațiile pe care părțile le vor fi asumat sau le vor asuma potrivit oricărei alte Convenții internaționale cu caracter multilateral.

Articolul 4 **Infracțiuni militare**

Extrădarea motivată de infracțiuni militare care nu constituie infracțiune de drept comun este exclusă din câmpul de aplicare a prezentei Convenții.

Articolul 5

Infrațiuni fiscale

În materie de taxe și impozite, de vamă și de schimb valutar, extrădarea se va acorda, în condițiile prevăzute de prezenta Convenție, numai dacă s-a hotărât astfel între părțile contractante pentru fiecare infrațiune sau categorie de infracțiuni.

Articolul 6

Extrădarea naționalilor

1. a) Orice Parte Contractantă are dreptul să refuze extrădarea resortisanților săi.
 - b) Fiecare Parte Contractantă va putea, printr-o declarație făcută odată cu semnarea sau cu depunerea instrumentului său de ratificare sau de aderare, să definească, în ceea ce o privește, termenul de resortisant în înțelesul prezentei Convenții.
 - c) Calitatea de resortisant se va aprecia la data hotărârii asupra extrădării. Totuși, dacă această calitate nu este recunoscută decât între data hotărârii și data avută în vedere pentru predare, partea solicitată vă putea, de asemenea, să se prevaleze de dispoziția alin. a) al prezentului paragraf.
2. Dacă partea solicitată nu-și extrădează propriul resortisant, ea va trebui, la cererea părții solicitante, să supună cauza autorităților competente, astfel încât să se poată exercita urmăriri judiciare, dacă este cazul. În acest scop, dosarele, informațiile și obiectele privind infracțiunea se vor transmite gratuit pe calea prevăzută la paragraful 1 al art. 12. Partea solicitantă va fi informată despre rezultatul cererii sale.

Articolul 7

Locul săvârșirii infracțiunii

1. Partea solicitată va putea refuza să extrădeze persoana reclamată pentru o infracțiune care, potrivit legislației sale, a fost săvârșită în totul sau în parte pe teritoriul său, ori într-un loc asimilat teritoriului său.
2. Când infracțiunea, motivând cererea de extrădare, a fost comisă în afara teritoriului părții solicitante, extrădarea nu va putea fi refuzată decât dacă legislația părții solicitate nu autorizează urmărirea unei infracțiuni de același fel, săvârșită în afara teritoriului său ori nu autorizează extrădarea pentru infracțiunea formând obiectul cererii.

Articolul 8

Urmăriri în curs pentru aceleași fapte

O parte solicitată va putea refuza să extrădeze o persoană reclamată, dacă această persoană se află și sub urmărirea sa pentru fapta sau faptele în legătură cu care se cere extrădarea.

Articolul 9 ***Non bis in idem***

Extrădarea nu se va acorda când persoana reclamată a fost judecată definitiv de către autoritățile competente ale părții solicitate pentru fapta sau faptele pentru care extrădarea este cerută. Extrădarea va putea fi refuzată, dacă autoritățile competente ale părții solicitate au hotărât să nu întreprindă urmăriri sau să pună capăt urmărilor pe care le-au exercitat pentru aceeași faptă sau aceleași fapte.

Articolul 10 **Prescripția**

Extrădarea nu se va acorda, dacă prescripția acțiunii sau a pedepsei este împlinită potrivit legislației fie a părții solicitante, fie a părții solicitate.

Articolul 11 **Pedeapsa capitală**

Dacă fapta pentru care se cere extrădarea este pedepsită cu pedeapsa capitală de către legea părții solicitante și dacă, în atare caz, această pedeapsă nu este prevăzută de legislația părții solicitate, sau în mod normal aici nu este executată, extrădarea nu va putea să fie acordată decât cu condiția ca partea solicitantă să dea asigurări considerate ca îndestulătoare de către partea solicitată că pedeapsa capitală nu se va executa.

Articolul 12 **Cererea și actele ajutătoare**

1. Cererea se va formula în scris și va fi prezentată pe cale diplomatică. Asupra altei căi se va putea conveni prin înțelegere directă între două sau mai multe părți.

2. Se vor prezenta, în sprijinul cererii:

a) originalul sau copia autentică fie de pe o hotărâre de condamnare executorie, fie de pe un mandat de arestare sau de pe orice alt act având putere egală, eliberat în formele prescrise de legea părții solicitante;

b) o expunere a faptelor pentru care se cere extrădarea.

Data și locul săvârșirii lor, calificarea lor legală și referirile la dispozițiile legale ce le sunt aplicabile se vor indica în modul cel mai exact posibil; și

c) o copie de pe dispozițiile legale aplicabile sau, dacă aceasta nu este cu putință, o declarație asupra dreptului aplicabil, precum și semnalmentele cele mai precis posibile ale persoanei reclamate și orice alte informații de natură a determina identitatea și naționalitatea sa.

Articolul 13

Informații suplimentare

Dacă informațiile comunicate de partea solicitantă se dovedesc insuficiente pentru a permite părții solicitate să pronunțe o hotărâre în aplicarea prezentei Convenții, această din urmă parte va cere complinirea informațiilor necesare și va putea fixa un termen pentru obținerea acestor informații.

Articolul 14

Regula specialității

1. Persoana care va fi predată nu va fi nici urmărită, nici judecată, nici deținută în vederea executării unei pedepse sau măsuri de siguranță, nici supusă oricărei alte restricții a libertății sale individuale, pentru orice fapt anterior predării, altul decât cel care a motivat extrădarea, în afară de cazurile următoare:

a) când partea care a predat-o consimte. O cerere va fi prezentată în acest scop, însoțită de actele prevăzute la art. 12 și de un proces-verbal judiciar consemnând declarațiile extrădatului. Acest consimțământ se va da atunci când infracțiunea pentru care este cerut atrage ea însăși obligația de extrădare potrivit prezentei Convenții;

b) când, având posibilitatea să o facă, persoana extrădată nu a părăsit în cele 45 de zile următoare eliberării sale definitive teritoriul părții căreia îi fusese predată ori dacă s-a înapoiat acolo după ce l-a părăsit.

2. Totuși, partea solicitantă va putea lua măsurile necesare în vederea, pe de o parte, a unei eventuale trimiteri a persoanei de pe teritoriul său, iar pe de altă parte, a întreruperii prescripției potrivit legislației sale, inclusiv recurgerea la o procedură în lipsă.

3. Când calificarea dată faptei incriminate va fi modificată în cursul procedurii, persoana extrădată nu va fi urmărită sau judecată decât în măsura în care elementele constitutive ale infracțiunii recalificate ar îngădui extrădarea.

Articolul 15

Reextrădarea către un al treilea stat

În afara cazului prevăzut la paragraful 1 lit. b) al art. 14, consimțământul părții solicitate va fi necesar spre a îngădui părții solicitante să predea unei alte părți sau unui stat terț persoana care i-a fost predată și care ar fi căutată de cealaltă parte sau de statul terț pentru infracțiuni anterioare predării. Partea solicitată va putea cere prezentarea actelor prevăzute la paragraful 2 al art. 12.

Articolul 16

Arestarea provizorie

1. În caz de urgență, autoritățile competente ale părții solicitate vor putea cere arestarea provizorie a persoanei căutate; autoritățile competente ale părții solicitate vor statua asupra acestei cereri potrivit legii acestei părți.

2. Cererea de arestare provizorie va indica existența unuia dintre documentele prevăzute la paragraful 2 lit. a) al art. 12 și va face cunoscută intenția de a trimite o cerere de extrădare; ea va menționa infracțiunea pentru care se va cere extrădarea, data și locul unde a fost comisă, precum și, în măsura posibilului, semnalmentele persoanei căutate.

3. Cererea de arestare provizorie se va transmite autorităților competente ale părții solicitate fie pe cale diplomatică, fie direct prin poștă sau telegraf, fie prin Organizația Internațională de Poliție Criminală (INTERPOL), fie prin orice alt mijloc, lăsând o urmă scrisă sau încuviințată de partea solicitată. Autoritatea solicitantă va fi informată neîntârziat despre urmarea dată cererii sale.

4. Arestarea provizorie va putea înceta dacă, în termen de 18 zile de la arestare, partea solicitată nu a fost sesizată prin cererea de extrădare și documentele menționate la art. 12; ea nu va trebui, în nici un caz, să depășească 40 de zile de la arestare. Totuși, punerea în libertate provizorie este posibilă oricând, partea solicitată având însă de luat orice măsură pe care o va aprecia necesară spre a evita fuga persoanei reclamate.

5. Punerea în libertate nu va fi opusă unei noi arestări și extrădării, dacă cererea de extrădare este primită ulterior.

Articolul 17

Concurs de cereri

Dacă extrădarea este cerută în concurs de către mai multe state, fie pentru aceeași faptă, fie pentru fapte diferite, partea solicitată va statua, ținând seama de toate împrejurările și în mod deosebit de gravitatea și de locul săvârșirii infracțiunilor, de datele respective ale cererilor, de naționalitatea persoanei reclamate și de posibilitatea unei extrădări ulterioare către alt stat.

Articolul 18

Predarea extrădatului

1. Partea solicitată va face cunoscută părții solicitante, pe calea prevăzută la paragraful 1 al art. 12, hotărârea sa asupra extrădării.

2. Orice respingere totală sau parțială va fi motivată.

3. În caz de acceptare, partea solicitantă va fi informată despre locul și data

predării, precum și asupra duratei detenției executate în vederea extrădării de către persoana reclamată.

4. Sub rezerva cazului prevăzut la paragraful 5 al prezentului articol, dacă persoana reclamată nu a fost preluată la data fixată, ea va putea fi pusă în libertate la expirarea unui termen de 15 zile socotit de la această dată și va fi, în orice caz, pusă în libertate la expirarea unui termen de 30 de zile; partea solicitată va putea refuza să o extrădeze pentru aceeași faptă.

5. În caz de forță majoră care împiedică predarea sau primirea persoanei de extrădat, partea interesată va informa despre aceasta pe cealaltă parte; ambele părți se vor pune de acord asupra unei noi date de predare, iar dispozițiile paragrafului 4 al prezentului articol vor fi aplicabile.

Articolul 19 **Predarea amânată sau condițională**

1. Partea solicitată va putea, după ce va fi statuat asupra cererii de extrădare, să amâne predarea persoanei cerute, pentru a putea fi urmărită de ea însăși, sau, dacă persoana a fost deja condamnată, să poată executa, pe teritoriul său, o pedeapsă aplicabilă pentru un alt fapt decât acelea pentru care este cerută extrădarea.

2. În loc de a amâna predarea, partea solicitată va putea preda temporar părții solicitante persoana cerută, în condiții ce vor fi determinate de comun acord între părți.

Articolul 20 **Remiterea de obiecte**

1. La cererea părții solicitante, partea solicitată va reține și va remite, în măsura permisă de legislația sa, obiectele:

- a) care pot fi folosite ca elemente doveditoare, sau
- b) care, provenind din infracțiune, au fost găsite în momentul arestării în posesia persoanei reclamate sau au fost descoperite ulterior.

2. Remiterea obiectelor vizate la paragraful 1 al prezentului articol se va efectua chiar în cazul în care extrădarea, care a fost deja admisă, nu ar putea avea loc ca urmare a morții sau evadării persoanei reclamate.

3. Când numitele obiecte vor fi susceptibile de reținere sau de confiscare pe teritoriul părții solicitate, aceasta din urmă va putea, în vederea unei proceduri penale în curs, să le păstreze temporar sau să le remită sub condiția restituirii.

4. Sunt, totuși, rezervate drepturile pe care partea solicitată sau terții le-ar fi dobândit asupra acestor obiecte. Dacă asemenea drepturi există, obiectele se vor restitui la terminarea procesului, cât mai curând cu putință și fără cheltuieli, părții solicitate.

Articolul 21

Tranzitul

1. Tranzitul prin teritoriul uneia dintre părțile contractante se va încuviința la cerere, adresată pe calea prevăzută la paragraful 1 al art. 12, cu condiția să nu fie vorba despre vreo infracțiune considerată de partea solicitată pentru tranzit ca având un caracter politic ori pur militar, ținând seama de art. 3 și 4 ale prezentei Convenții.

2. Tranzitul unui resortisant, în înțelesul art. 6, al țării solicitate pentru tranzit, va putea fi refuzat.

3. Sub rezerva dispozițiilor paragrafului 4 din prezentul articol, prezentarea documentelor prevăzute la paragraful 2 al art. 12 va fi necesară.

4. În cazul în care va fi folosită calea aeriană, se va face aplicarea următoarelor dispoziții:

a) când nu va fi prevăzută o aterizare, partea solicitantă va înștiința partea peste al cărei teritoriu se va zbura și va atesta existența unuia dintre documentele prevăzute la paragraful 2 lit. a) al art. 12.

În caz de aterizare forțată, această notificare va produce efectele cererii de arestare provizorie prevăzută la art. 16, iar partea solicitantă va adresa o cerere formală de tranzit.

b) când va fi prevăzută o aterizare, partea solicitantă va adresa o cerere formală de tranzit.

5. Totuși, o parte va putea declara, odată cu semnarea prezentei Convenții sau la depunerea instrumentului său de ratificare sau de aderare, că nu va încuviința tranzitul unei persoane decât în aceleași condiții cu cele ale extrădării sau cu unele dintre ele. În aceste cazuri, se va putea aplica regula reciprocității.

6. Tranzitul persoanei extrădate nu se va efectua prin traversarea unui teritoriu unde ar fi motive să se creadă că viața sau libertatea sa ar putea fi amenințate pentru motive legate de rasă, religie, naționalitate sau opiniile sale politice.

Articolul 22

Procedura

În afara unor dispoziții contrare ale prezentei Convenții, legea părții solicitate este singura aplicabilă procedurii de extrădare, precum și celei a arestării provizorii.

Articolul 23

Limbile folosite

Documentele de prezentat vor fi redactate fie în limba părții solicitante, fie în cea a părții solicitate. Aceasta din urmă va putea cere o traducere în una dintre limbile oficiale ale Consiliului European, la alegerea ei.

Articolul 24

Cheltuieli

1. Cheltuielile ocazionate de extrădare pe teritoriul părții solicitate vor fi în sarcina acestei părți.

2. Cheltuielile ocazionate de tranzit prin teritoriul părții solicitate pentru tranzit vor fi în sarcina părții solicitante.

3. În caz de extrădare, provenind de pe un teritoriu nemetropolitan al părții solicitate, cheltuielile ocazionate de transportul între acest teritoriu și teritoriul metropolitan al părții solicitante vor fi în sarcina acesteia din urmă. Aceeași regulă se va aplica pentru cheltuielile ocazionate de transportul între teritoriul nemetropolitan al părții solicitate și teritoriul metropolitan al acesteia.

Articolul 25

Definirea măsurilor de siguranță

În înțelesul prezentei Convenții, termenul măsuri de siguranță desemnează orice măsuri privative de libertate care au fost dispuse complementar sau în substituirea unei pedepse, prin hotărâre a unei jurisdicții penale.

Articolul 26

Rezerve

1. Oricare Parte Contractantă va putea, odată cu semnarea prezentei Convenții sau cu depunerea instrumentului său de ratificare sau de aderare, să formuleze o rezervă cu privire la una sau mai multe dispoziții determinate ale Convenției.

2. Oricare Parte Contractantă care va fi formulat o rezervă o va retrage de îndată ce împrejurările o vor permite. Retragerea se va face prin notificare adresată Secretarului General al Consiliului European.

3. O Parte Contractantă care va fi formulat o rezervă cu privire la o dispoziție a Convenției nu va putea cere aplicarea acestei dispoziții de către o altă parte decât în măsura în care ea însăși o va fi acceptat.

Articolul 27

Câmpul de aplicare teritorială

1. Prezenta Convenție se va aplica teritoriilor metropolitane ale părții contractante.

2. Ea se va aplica, deopotrivă, în ceea ce privește Franța – Algeriei și departamentelor de dincolo de mări, iar în ceea ce privește Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord – Insulelor Canalului și Insulei Man.

3. Republica Federală Germania va putea extinde aplicarea prezentei Convenții Landului Berlin, printr-o declarație adresată Secretarului General al Consiliului Europei. Acesta va notifica declarația celorlalte părți.

4. Prin înțelegere directă între două sau mai multe părți, câmpul de aplicare a prezentei Convenții se va putea extinde în condițiile stipulate în această înțelegere oricărui teritoriu al uneia dintre aceste părți, altul decât cele vizate la paragrafele 1, 2 și 3 ale prezentului articol și căruia una dintre părți îi asigură relațiile internaționale.

Articolul 28

Relații între prezenta Convenție și acordurile bilaterale

1. Prezenta Convenție abrogă, în ceea ce privește teritoriile cărora se aplică acele dispoziții din tratate, Convenții sau acorduri bilaterale care, între doua părți contractante, guvernează materia extrădării.

2. Părțile contractante nu vor putea încheia între ele acorduri bilaterale sau multilaterale decât pentru completarea dispozițiilor prezentei Convenții sau pentru a înlesni aplicarea principiilor cuprinse în aceasta.

3. Când între două sau mai multe părți contractante extrădarea se practică în temeiul unei legislații uniforme, părțile vor fi libere să-și reglementeze raporturile mutuale în materie de extrădare, sprijinindu-se exclusiv pe acest sistem independent de dispozițiile prezentei Convenții. Același principiu va fi aplicabil între două sau mai multe părți contractante, având fiecare în vigoare o lege prevăzând executarea pe teritoriul său a mandatelor de arestare emise pe teritoriul celeilalte sau celorlalte părți. Părțile contractante care exclud sau care vor exclude din raporturile lor mutuale aplicarea prezentei Convenții, potrivit dispozițiilor prezentului paragraf, urmează să adreseze în acest scop o notificare Secretarului General al Consiliului Europei. Acesta va comunica celorlalte părți contractante orice notificare primită în temeiul prevederilor prezentului paragraf.

Articolul 29

Semnarea, ratificarea, intrarea în vigoare

1. Prezenta Convenție va rămâne deschisă spre semnare membrilor Consiliului Europei. Ea va fi ratificată, iar instrumentele de ratificare se vor depune pe lângă Secretarul General al Consiliului Europei.

2. Convenția va intra în vigoare după 90 de zile de la data depunerii celui de-al treilea instrument de ratificare.

3. Ea va intra în vigoare, față de oricare semnatar care o va ratifica ulterior, după 90 de zile de la depunerea instrumentului de ratificare.

Articolul 30 **Aderarea**

1. Comitetul Miniştrilor al Consiliului Europei va putea invita orice stat-nemembru al Consiliului să adere la prezenta Convenţie. Rezoluţia privind această invitaţie urmează să primească acordul unanim al membrilor Consiliului, care au ratificat Convenţia.

2. Aderarea se va efectua prin depunerea, pe lângă Secretarul General al Consiliului Europei, a unui instrument de aderare care va produce efect după 90 de zile de la depunerea sa.

Articolul 31 **Denunţarea**

Oricare Parte Contractantă va putea, în ceea ce o priveşte, să denunţe prezenta Convenţie, adresând o notificare Secretarului General al Consiliului Europei. Această denunţare va produce efect după 6 luni de la data primirii notificării sale de către Secretarul General al Consiliului Europei.

Articolul 32 **Notificări**

Secretarul General al Consiliului Europei va notifica membrilor Consiliului şi guvernului, fiecărui stat care a aderat la prezenta Convenţie:

- a) depunerea fiecărui instrument de ratificare sau de aderare;
- b) data intrării în vigoare;
- c) orice declaraţie făcută în aplicarea dispoziţiilor paragrafului 1 al art. 6 şi ale paragrafului 5 al art. 21;
- d) orice rezervă formulată în aplicarea dispoziţiilor paragrafului 1 al art. 26;
- e) retragerea oricărei rezerve efectuată în aplicarea dispoziţiilor paragrafului 2 al art. 26;
- f) orice notificare de denunţare primită în aplicarea dispoziţiilor art. 31 al prezentei Convenţii şi data la care aceasta va produce efect.

Drept pentru care subsemnaţii, legal împuterniciţi în acest scop, au semnat prezenta Convenţie.

Întocmită la Paris, la 13 decembrie 1957, în limbile franceză şi engleză, ambele texte având aceeaşi valabilitate, într-un singur exemplar care se va depune în arhivele Consiliului Europei. Secretarul General al Consiliului Europei va comunica o copie certificată pentru conformitate de pe aceasta guvernelor semnatare.

13. PROTOCOLUL ADIȚIONAL LA CONVENȚIA EUROPEANĂ DE EXTRĂDARE

Semnat la: Strasbourg, 15 octombrie 1975.

Ratificat prin: Legea RM nr.268-XV din 21.06.01.

În vigoare pentru RM: din 25 septembrie 2001.

Statele-membre ale Consiliului Europei, semnatare ale prezentului Protocol, Văzând dispozițiile Convenției europene de extrădare deschisă semnării la Paris la 13 decembrie 1957 (numită în continuare „Convenția”), în deosebi, articolele 3 și 9 ale acesteia;

Considerând că este oportun să se completeze aceste articole în vederea întăririi protecției comunității umane și a persoanelor,

Au convenit după cum urmează:

Titlul I

Articolul 1

Pentru aplicarea articolului 3 al Convenției, nu vor fi considerate infracțiuni politice:

- a) crimele împotriva umanității prevăzute de Convenția pentru prevenirea și reprimarea crimei de genocid, adoptată la 9 decembrie 1948 de Adunarea generală a Națiunilor Unite;
- b) infracțiunile prevăzute în articolul 50 al Convenției de la Geneva din 1949 pentru îmbunătățirea soartei răniților și bolnavilor din forțele armate în companie, articolul 51 al Convenției de la Geneva din 1949 pentru îmbunătățirea soartei răniților, bolnavilor și naufragaților forțelor armate maritime, articolul 30 al Convenției de la Geneva din 1949 cu privire la tratamentul prizonierilor de război și articolul 147 al Convenției de la Geneva din 1949 cu privire la protecția persoanelor civile în timp de război;
- c) orice violări analoage ale legilor războiului în vigoare la data intrării în aplicare a prezentului Protocol și a cutumelor războiului existente în acel moment, care nu sunt deja prevăzute prin dispozițiile sus-menționate ale Convențiilor de la Geneva.

Titlul II

Articolul 2

1. Articolul 9 al Convenției se completează prin textul următor: „Articolul 9 original al Convenției alcătuind paragraful 1, iar dispozițiile de mai jos paragrafele 2, 3 și 4:

2. Extrădarea unei persoane care a format obiectul unei judecăți definitive într-un Stat terț, Parte Contractantă la Convenție, pentru fapta sau faptele în vederea cărora cererea este prezentată nu se va acorda:

- a) când menționata judecată a pronunțat achitarea sa;
- b) când pedeapsa privativă de libertate sau altă măsură aplicată:
 - i. a fost executată integral;
 - ii. a format obiectul unei grațieri sau amnistii purtând asupra totalității sale sau asupra părții neexecutate;
- c) când judecătorul a constatat vinovăția autorului infracțiunii fără să pronunțe vreo sancțiune.

3. Totuși, în cazurile prevăzute la paragraful 2, extrădarea va putea fi acordată:

- a) dacă fapta care a dat loc judecății a fost comisă împotriva unei persoane, instituții sau bun, având caracter public în Statul solicitant;
- b) dacă persoana care a format obiectul judecății avea ea însăși un caracter public în Statul solicitant;
- c) dacă fapta care a dat loc judecății a fost comisă în totul sau în parte pe teritoriul Statului solicitant sau într-un loc asimilat teritoriului său.

4. Dispozițiile paragrafelor 2 și 3 nu împiedică aplicarea dispozițiilor naționale mai largi, cu privire la efectul non bis in idem legat de hotărârile judiciare pronunțate în străinătate”.

Titlul III

Articolul 3

1. Prezentul Protocol este deschis semnării de către Statele membre ale Consiliului Europei care au semnat Convenția. El va fi ratificat, acceptat sau aprobat. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aderare se vor depune pe lângă Secretarul General al Consiliului Europei.

2. Protocolul va intra în vigoare după 90 de zile de la data depunerii celui de-al treilea instrument de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

3. El va intra în vigoare față de oricare Stat semnatar care îl va ratifica, accepta sau aproba ulterior, după 90 de zile de la data depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

4. Nici un Stat-membru al Consiliului Europei nu va putea ratifica, accepta sau aproba prezentul Protocol fără ca, totodată sau anterior, să fi ratificat Convenția.

Articolul 4

1. Oricare Stat care a aderat la Convenție poate adera la prezentul Protocol după intrarea în vigoare a acestuia.

2. Aderarea se va efectua prin depunerea, pe lângă Secretarul General al Consiliului Europei, a unui instrument de aderare care va produce efect după 90 de zile de la data depunerii sale.

Articolul 5

1. Oricare Stat poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, să desemneze teritoriul sau teritoriile cărora li se aplică prezentul Protocol.

2. Oricare Stat poate, în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, sau oricând mai târziu, să extindă aplicarea prezentului Protocol, prin declarație adresată Secretarului General al Consiliului Europei, oricărui alt teritoriu desemnat în declarație și ale cărui relații internaționale le asigură sau pentru care este abilitat să stipuleze.

3. Orice declarație făcută în temeiul paragrafului precedent va putea fi retrasă cât privește orice teritoriu desemnat în această declarație, în condițiile prevăzute la articolul 8 din prezentul Protocol.

Articolul 6

1. Oricare Stat poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, să declare că nu acceptă unul sau altul dintre Titlurile I sau II.

2. Oricare parte Contractată poate retrage o declarație formulată de ea în temeiul paragrafului precedent, pe calea unei declarații adresată Secretarului General al Consiliului Europei și care va produce efect de la data primirii sale.

3. Nici o rezervă nu este admisă față de dispozițiile prezentului Protocol.

Articolul 7

Comitetul European pentru problemele Penale al Consiliului Europei va urmări executarea prezentului Protocol și va înlesni pe cât este nevoie reglementarea amiabilă a oricărei dificultăți la care executarea Protocolului ar da loc.

Articolul 8

1. Oricare Parte Contractantă va putea, în ceea ce o privește, să denunțe prezentul Protocol adresând o notificare Secretarului General al Consiliului Europei.

2. Denunțarea va produce efect după șase luni de la data primirii notificării de către Secretarul General.

3. Denunțarea Convenției atrage automat denunțarea prezentului Protocol.

Articolul 9

Secretarul General al Consiliului Europei va notifica Statelor-membre ale Consiliului și oricărui stat care a aderat la Convenție:

- a) orice semnătură
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare;
- c) orice dată de intrare în vigoare a prezentului Protocol potrivit articolului său 3;
- d) orice declarație primită în aplicarea dispozițiilor articolului 5 și orice retragere a unei asemenea declarații;
- e) orice declarație formulată în aplicarea dispozițiilor paragrafului 1 al articolului 6;
- f) retragerea oricărei declarații efectuate în aplicarea dispozițiilor paragrafului 2 al articolului 6;
- g) orice notificare primită în aplicarea dispozițiilor articolului 8 și data la care denunțarea va produce efect.

Drept pentru care, subsemnații, legal împuterniciți în acest scop, au semnat prezentul Protocol. Întocmit la Strasbourg, la 15 octombrie 1975, în franceză și în engleză, ambele texte având aceeași valabilitate, într-un exemplar care se va depune în arhivele Consiliului Europei. Secretarul General al Consiliului Europei va comunica o copie certificată pentru conformitate de pe acesta fiecăruia dintre Statele semnatare și aderante.

14. PROTOCOLUL II ADIȚIONAL LA CONVENȚIA EUROPEANĂ DE EXTRĂDARE

Semnat la: Strasbourg, 17 martie 1978.

Ratificat prin: Legea Parlamentului RM nr.270-XV din 21.06.2001.

În vigoare pentru RM: din 25 septembrie 2001.

Statele membre ale Consiliului Europei, semnatare ale prezentului Protocol,

Dornice să înlăsească aplicarea în materie de infracțiuni fiscale a Convenției europene de extrădare deschisă semnării la Paris, la 13 decembrie 1957 (denumită mai jos „Convenția”),

Considerând de asemenea că este oportună completarea Convenției în anumite alte privințe,

Au convenit după cum urmează:

Titlul I

Articolul 1

Paragraful 2 al articolului 2 al Convenției se completează prin următoarea dispoziție: „Această facultate va fi deopotrivă aplicabilă unor fapte care nu sunt pasibile decât de o sancțiune de natură pecuniară.”

Titlul II

Articolul 2

Articolul 5 al Convenției se înlocuiește prin următoarele dispoziții: „Infracțiuni fiscale

1. În materie de taxe și impozite, de vamă și de schimb valutar, extrădarea va fi acordată între Părțile Contractante, conform dispozițiilor Convenției, pentru fapte la care corespund, potrivit legii Părții solicitate, unei infracțiuni de aceeași natură.

2. Extrădarea nu va putea fi refuzată pentru motivul că legislația Părții solicitate nu impune același tip de taxe sau impozite, sau nu cuprinde același tip de reglementare în materie de taxe și impozite, de vamă și de schimb valutar, cu legislația Părții solicitante.”

Titlul III

Articolul 3

Convenția se completează cu următoarele dispoziții: „Judecarea în lipsă”

1. Când o Parte Contractantă cere unei alte Părți Contractante extrădarea unei persoane în vederea executării unei pedepse sau măsuri de siguranță pronunțate printr-o hotărâre dată în lipsă împotriva sa, Partea solicitată poate refuza extrădarea

în acest scop, dacă, după părerea sa, procedura de judecată nu a satisfăcut minimul de drepturi de apărare recunoscute oricărei persoane învinuite de o infracțiune. Totuși, extrădarea se va acorda, dacă Partea solicitantă dă asigurări apreciate ca suficiente spre a garanta persoanei a cărei extrădare este cerută dreptul la o nouă procedură de judecată care să-i salvgardeze drepturile la apărare. Această hotărâre îndreptățește Partea solicitantă, fie să execute judecata în cauză, dacă cel condamnat nu se împotrivesc fie să urmărească pe extrădat în cazul contrariu.

2. Când Partea solicitată comunică persoanei a cărei extrădare este cerută hotărârea dată în lipsă împotriva sa, Partea solicitantă nu va considera această comunicare ca o notificare, atrăgând efecte față de procedura penală în acest Stat”.

Titlul IV

Articolul 4

Convenția se completează cu următoarele dispoziții: „Amnistie.

Extrădarea nu se va admite pentru o infracțiune acoperită de amnistie în Statul solicitat, dacă acesta avea competență să urmărească această infracțiune potrivit propriei sale legi penale.”

Titlul V

Articolul 5

Paragraful 1 al articolului 12 al Convenției este înlocuit prin următoarele dispoziții: „Cererea va fi formulată în scris și adresată de Ministerul Justiției al Părții solicitante Ministerului Justiției al Părții solicitate; totuși, calea diplomatică nu se exclude. O altă cale va putea fi convenită prin înțelegere directă între două sau mai multe Părți.”

Titlul VI

Articolul 6

1. Prezentul Protocol este deschis semnării de către Statele membre ale Consiliului Europei care au semnat Convenția. El va fi supus ratificării, acceptării sau aprobării. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare se vor depune pe lângă Secretarul General al Consiliului Europei.

2. Protocolul va intra în vigoare după 90 de zile de la data depunerii celui de-al treilea instrument de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

3. El va intra în vigoare față de oricare Stat semnatar care îl va ratifica, accepta sau aproba ulterior, după 90 de zile de la o depunere a instrumentului său de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

4. Un Stat-membru al Consiliului Europei nu poate ratifica, accepta sau aproba prezentul Protocol fără ca, totodată sau anterior, să fi ratificat Convenția.

Articolul 7

1. Oricare Stat care a aderat la Convenție poate adera la prezentul Protocol după intrarea în vigoare a acestuia.

2. Aderarea se va efectua prin depunerea, pe lângă Secretarul General al Consiliului al Europei, a unui instrument de aderare care va produce efect după 90 de zile de la data depunerii sale.

Articolul 8

1. Oricare Stat poate, o dată cu semnarea sau depunerea instrumentului de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, să desemneze teritoriul sau teritoriile cărora li se va aplica prezentul Protocol.

2. Oricare Stat poate, o dată cu depunerea instrumentului de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, sau oricând ulterior, să extindă aplicarea prezentului Protocol, prin declarație adresată Secretarului General al Consiliului Europei, oricărui alt teritoriu desemnat în declarație și căruia îi asigură relațiile internaționale sau pentru care este abilitat să stipuleze.

3. Orice declarație făcută în temeiul paragrafului precedent va putea fi retrasă, în ceea ce privește orice teritoriu desemnat în această declarație, prin notificare adresată Secretarului General al Consiliului Europei. Retragerea va produce efect după șase luni de la data primirii notificării de către Secretarul General al Consiliului Europei.

Articolul 9

1. Rezervele formulate de un Stat privind o dispoziție a Convenției se vor aplica, de asemenea, prezentului Protocol, afară dacă acest Stat nu-și exprimă intenția contrară odată cu semnarea sau cu depunerea instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare.

2. Oricare Stat poate, o dată cu semnarea sau cu depunerea instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, să declare că își rezervă dreptul:

- a) de a nu accepta Titlul I;
- b) de a nu accepta Titlul II sau de a-l accepta numai cât privește unele infracțiuni sau categorii de infracțiuni vizate de articolul 2;
- c) de a nu accepta Titlul III sau de a nu accepta decât paragraful 1 al articolului 3;
- d) de a nu accepta Titlul IV;
- e) de a nu accepta Titlul V.

3. Oricare Parte Contractantă care a formulat o rezervă în temeiul paragrafului precedent o poate retrage prin mijlocirea unei declarații adresată Secretarului General al Consiliului Europei și care va produce efect de la data primirii sale.

4. O Parte Contractantă care a aplicat prezentului Protocol o rezervă formulată cu privire la o dispoziție a Convenției sau care a formulat o rezervă cu privire la o

dispoziție a prezentului Protocol nu poate cere aplicarea acestei dispoziții de către o altă Parte Contractantă; ea poate, totuși, dacă rezerva este parțială sau condițională, cere aplicarea acestei dispoziții în măsura în care a acceptat-o.

5. Nici o altă rezervă nu se admite la dispozițiile prezentului Protocol.

Articolul 10

Comitetul European pentru Problemele Penale al Consiliului Europei va urmări executarea prezentului Protocol și va înlesni pe cât este nevoie reglementarea amiabilă a oricărei dificultăți la care executarea Protocolului ar da loc.

Articolul 11

1. Oricare Parte Contractantă va putea, în ceea ce o privește, să denunțe prezentul Protocol, adresând o notificare Secretarului General al Consiliului Europei.

2. Denunțarea va produce efect după șase luni de la data primirii notificării de către Secretarul General.

3. Denunțarea Convenției atrage automat denunțarea prezentului Protocol.

Articolul 12

Secretarul General al Consiliului Europei va notifica Statelor-membre ale Consiliului și oricărui stat care a aderat la Convenție:

- a) orice semnare a prezentului Protocol;
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare;
- c) orice dată de intrare în vigoare a prezentului Protocol, potrivit articolelor sale 6 și 7;
- d) orice declarație primită în aplicarea dispozițiilor paragrafelor 2 și 3 ale articolului 8;
- e) orice declarație primită în aplicarea dispozițiilor paragrafului 2 al articolului 9;
- f) orice rezervă formulată în aplicarea dispozițiilor paragrafului 2 al articolului 9;
- g) retragerea oricărei rezerve efectuate în aplicarea dispozițiilor paragrafului 3 al articolului 9;
- h) orice notificare primită în aplicarea dispozițiilor articolului 11 și data de la care denunțarea produce efect.

Drept pentru care, subsemnații, legal împuterniciți în acest scop, au semnat prezentul Protocol.

Întocmit la Strasbourg, la 17 martie 1978, în franceză și în engleză, ambele texte având aceeași valabilitate, într-un singur exemplar, care se va depune în arhivele Consiliului Europei. Secretarul General al Consiliului Europei va comunica o copie certificată pentru conformitate de pe acesta fiecăruia dintre Statele semnatare și aderante.

15. CONVENȚIA EUROPEANĂ DE ASISTENȚĂ JUDICIARĂ ÎN MATERIE PENALĂ

Semnată la: Strasbourg, 20 aprilie 1959.

Ratificată prin: Hotărârea Parlamentului RM nr.1332-XIII din 26.09.97.

În vigoare pentru RM: din 5 mai 1998.

Preambul

Guvernele semnatare, membre ale Consiliului Europei,
Considerând că scopul Consiliului Europei este acela de a realiza o uniune mai strânsă între membrii săi,

Convinse că adoptarea unor reguli comune în domeniul asistenței judiciare în materie penală este de natură să atingă acest obiectiv,

Considerând că asistența judiciară este o materie conexasă celei a extrădării care a făcut deja obiectul unei Convenții din data de 13 decembrie 1957,

Au considerat după cum urmează:

Titlul I ***Dispoziții generale***

Articolul 1

1. Părțile Contractante se angajează să-și acorde reciproc, potrivit dispozițiilor prezentei Convenții, asistența judiciară cea mai amplă cu putință în orice procedură privitoare la infracțiuni a căror reprimare este, în momentul solicitării asistenței, de competența autorităților judiciare ale părții solicitante.

2. Prezenta Convenție nu se aplică nici executării hotărârilor de arestare și de condamnări, nici infracțiunilor militare care nu constituie infracțiuni de drept comun.

Articolul 2

Asistența judiciară va putea fi refuzată:

a) dacă cererea se referă la infracțiuni considerate de partea solicitată fie ca infracțiuni politice, fie ca infracțiuni conexe la infracțiuni politice, fie ca infracțiuni fiscale;

b) dacă partea solicitată consideră că îndeplinirea cererii este de natură să aducă atingere suveranității, securității, ordinii publice sau altor interese esențiale ale țării sale.

Titlul II **Comisiile rogatorii**

Articolul 3

1. Partea solicitată va exercuta, în formele prevăzute de legislația sa, comisiile rogatorii referitoare la o cauză penală, care îi vor fi adresate de către autoritățile judiciare ale părții solicitante și care au ca obiect îndeplinirea actelor de urmărire sau comunicarea mijloacelor materiale de probă, dosarelor sau documentelor.

2. Dacă partea solicitantă dorește ca martorii sau experții să depună jurământ, ea va cere aceasta în mod expres, iar partea solicitată va da curs solicitării, dacă legea sa nu se opune.

3. Partea solicitată va putea să transmită numai copii sau fotocopii certificate conforme de pe dosarele sau documentele cerute. Totuși, dacă Partea solicitantă cere în mod expres comunicarea originalelor, se va da curs acestei cereri în măsura posibilului.

Articolul 4

Dacă partea solicitantă o cere în mod expres, partea solicitată o va informa despre data și locul executării comisiei rogatorii. Autoritățile și persoanele în cauză vor putea să asiste la executarea cererii, dacă partea solicitată consimte la aceasta.

Articolul 5

1. Oricare Parte Contractantă, în momentul semnării prezentei Convenții sau al depunerii instrumentului său de ratificare sau de aderare, va putea, printr-o declarație adresată Secretarului General al Consiliului Europei, să-și rezerve dreptul de a supune executarea comisiilor rogatorii privitoare la percheziții sau la sechestre de obiecte uneia sau mai multora dintre următoarele condiții:

- a) infracțiunea care motivează comisia rogatorie trebuie să fie sancționabilă potrivit legii părții solicitate;
- b) infracțiunea care motivează comisia rogatorie trebuie să fie susceptibilă a da loc la extrădare în țara solicitată;
- c) îndeplinirea comisiei rogatorii trebuie să fie compatibilă cu legea părții solicitate.

2. Dacă o Parte Contractantă a făcut o declarație conformă paragrafului 1 al prezentului articol, orice altă Parte va putea aplica regula reciprocității.

Articolul 6

1. Partea solicitată va putea amâna remiterea obiectelor, dosarelor sau documentelor ale căror comunicare este cerută, dacă acestea îi sunt necesare pentru o procedură penală în curs.

2. Obiectele, ca și originalele dosarelor și documentelor, comunicate în îndeplinirea unei comisii rogatorii, vor fi restituite cât mai curând posibil de către Partea solicitantă Părții solicitate, afară dacă aceasta din urmă nu renunță la ele.

Titlul III

Comunicarea actelor de procedură și a hotărârilor judiciare – înfățișarea martorilor, experților și a persoanelor urmărite

Articolul 7

1. Partea solicitată va proceda la comunicarea actelor de procedură și a hotărârilor judiciare care îi vor fi transmise în acest scop de către partea solicitantă. Această comunicare va putea fi efectuată prin simpla transmitere a actului sau hotărârii destinatarului. Dacă partea solicitantă o cere în mod expres, partea solicitată va efectua comunicarea într-una din formele prevăzute de legislația sa pentru înmânări analogice sau într-o formă specială compatibilă cu această legislație.

2. Dovada comunicării se va face printr-o recipisă datată și semnată de destinatar sau printr-o declarație a Părții solicitate, constatând faptul, forma și data comunicării. Unul sau celălalt dintre aceste documente va fi transmis imediat părții solicitante. La cererea acesteia din urmă, partea solicitată va preciza dacă comunicarea a fost făcută în conformitate cu legea sa. În cazul în care comunicarea nu s-a putut face, partea solicitată va face cunoscut imediat motivul părții solicitante.

3. Orice Parte Contractantă, în momentul semnării prezentei Convenții sau al depunerii instrumentului său de ratificare sau de aderare, va putea cere, prin declarație adresată Secretarului General al Consiliului Europei, ca citația pentru înfățișare, destinată unei persoane urmărite care se găsește pe teritoriul său, să fie transmisă autorităților sale într-un anumit termen înainte de data fixată pentru înfățișare. Acest termen va fi precizat în sus-menționata declarație și nu va putea să depășească 50 de zile. Se va ține seama de acest termen la fixarea datei înfățișării și la transmiterea citației.

Articolul 8

Martorul sau expertul care nu a răspuns citației de înfățișare, a cărei comunicare a fost cerută, nu va putea fi supus, chiar dacă citația va cuprinde un ordin categoric, nici unei sancțiuni sau măsuri de constrângere, în afară de cazul când el se va duce,

ca urmare a propriei sale voințe, pe teritoriul părții solicitante și dacă aici va fi din nou citat în mod legal.

Articolul 9

Indemnizațiile cuvenite și cheltuielile de transport și de ședere rambursabile martorului sau expertului de către Partea solicitantă vor fi calculate de la locul lor de reședință și le vor fi acordate potrivit nivelelor cel puțin egale celor prevăzute de tarifele și regulamentele în vigoare în țara în care audierea trebuie să aibă loc.

Articolul 10

1. Dacă partea solicitantă apreciază că înfățișarea personală a unui martor sau expert în fața autorităților ei judiciare este în mod deosebit necesară, ea va face mențiune despre aceasta în cererea de înmânare a citației, iar partea solicitată va invita pe acest martor sau expert să se înfățișeze. Partea solicitată va face cunoscut Părții solicitante răspunsul martorului sau expertului.

2. În cazul prevăzut la paragraful 1 al acestui articol, în cerere sau citație va trebui să se menționeze cuantumul aproximativ al indemnizațiilor plătibile, ca și al cheltuielilor de călătorie și de ședere rambursabile.

3. Dacă i se prezintă o cerere în acest sens, partea solicitată va putea subscrie un avans martorului sau expertului. Acesta se va menționa în citație și va fi rambursat de către partea solicitantă.

Articolul 11

1. Orice persoană deținută, a cărei înfățișare personală în calitate de martor sau pentru confruntare este cerută de partea solicitantă, va fi transferată temporar pe teritoriul unde va avea loc audierea, sub condiția înapoierii sale în termenul indicat de către partea solicitată și sub rezerva dispozițiilor articolului 12 în măsura în care acestea pot fi aplicate.

Transferarea va putea fi refuzată:

- a) dacă persoana deținută nu consimte,
- b) dacă prezența sa este necesară într-un proces penal în curs pe teritoriul părții solicitate,
- c) dacă transferarea sa este susceptibilă de a-i prelungi detenția, sau
- d) dacă alte considerații imperioase se opun transferării sale pe teritoriul părții solicitante.

2. În cazul prevăzut de paragraful precedent și sub rezerva dispozițiilor articolului 2, tranzitul pe teritoriul unui stat terț, parte la prezenta Convenție, al persoanei deținute va fi acordat la cererea, însoțită de toate documentele necesare, adresată de

Ministerul Justiției al părții solicitante Ministerului Justiției al părții solicitate pentru tranzit.

Orice Parte Contractantă va putea refuza să acorde tranzitul resortisanților săi.

3. Persoana transferată va trebui să rămână în detenție pe teritoriul părții solicitante și, dacă este cazul, pe teritoriul părții solicitate pentru tranzit, în afară de cazul în care partea solicitată pentru transferare nu cere punerea sa în libertate.

Articolul 12

1. Nici un martor sau expert, oricare ar fi naționalitatea sa, care, ca urmare a unei citații, se va înfățișa în fața autorităților judiciare ale părții solicitante, nu va putea fi nici urmărit, nici deținut, nici supus vreunei alte restricții a libertății sale individuale pe teritoriul acestei părți pentru fapte sau condamnări anterioare plecării sale de pe teritoriul Părții solicitate.

2. Nici o persoană, oricare ar fi naționalitatea ei, citată în fața autorităților judiciare ale părții solicitante pentru a răspunde acolo de fapte pentru care ea se află sub urmărire penală, nu va putea fi acolo nici urmărită, nici deținută, nici supusă vreunei alte restricții a libertății sale individuale pentru fapte sau condamnări anterioare plecării sale de pe teritoriul părții solicitate și care nu sunt menționate în citație.

3. Imunitatea prevăzută de prezentul articol va înceta dacă martorul, expertul sau persoana urmărită, având posibilitatea să părăsească teritoriul părții solicitante timp de cincisprezece zile consecutive, după ce prezența sa nu mai era cerută de autoritățile judiciare, va rămâne, totuși, pe acest teritoriu sau se va reîntoarce aici după ce îl va fi părăsit.

Titlul IV *Cazierul judiciar*

Articolul 13

1. Partea solicitată va comunica, în măsura în care autoritățile ei judiciare vor putea ele însele să le obțină într-un asemenea caz, extrasele de pe cazierul judiciar și orice date referitoare la acesta, care îi vor fi cerute de autoritățile judiciare ale unei Părți Contractante, pentru o cauză penală.

2. În alte cazuri, decât cele prevăzute la paragraful 1 al prezentului articol, se va da curs unei asemenea cereri, în condițiile prevăzute de legislația, alte reglementări sau practica Părții solicitate.

Titlul V

Procedura

Articolul 14

1. Cererile de asistență vor trebui să conțină următoarele indicații:
 - a) autoritatea de la care emană cererea,
 - b) obiectul și motivul cererii,
 - c) în măsura posibilului, identitatea și naționalitatea persoanei în cauză, și
 - d) numele și adresa destinatarului, dacă este cazul.
2. Comisiile rogatorii prevăzute la articolele 3, 4 și 5 vor menționa în plus inculparea și vor cuprinde o prezentare sumară a faptelor.

Articolul 15

1. Comisiile rogatorii prevăzute la articolele 3, 4 și 5 ca și cererile prevăzute la articolul 11 vor fi adresate de Ministerul Justiției al Părții solicitante Ministerului Justiției al Părții solicitate și vor fi înapoiate pe aceeași cale.

2. În caz de urgență, numitele comisii rogatorii vor putea fi adresate de autoritățile judiciare ale părții solicitante direct autorităților judiciare ale Părții solicitate. Ele vor fi trimise înapoi însoțite de documentele referitoare la îndeplinirea lor pe calea prevăzută la paragraful 1 al prezentului articol.

3. Cererile prevăzute la paragraful 1 al articolului 13 vor putea fi adresate de către autoritățile judiciare direct serviciului competent al Părții solicitate, iar răspunsurile vor putea fi trimise înapoi direct de către acest serviciu. Cererile prevăzute la paragraful 2 al articolului 13 vor fi adresate de către Ministerul Justiției al părții solicitante Ministerului Justiției al părții solicitate.

4. Cererile de asistență judiciară, altele decât cele prevăzute la paragrafele 1 și 3 ale prezentului articol, și mai ales cererile de investigații preliminare urmării penale, vor putea face obiectul unor comunicări directe între autorități judiciare.

5. În cazurile în care transmiterea directă este permisă de prezenta Convenție, ea se va putea efectua prin intermediul Organizației Internaționale a Poliției Criminale (INTERPOL).

6. Oricare Parte Contractantă, la momentul semnării prezentei Convenții sau al depunerii instrumentului său de ratificare sau de aderare, va putea, printr-o declarație adresată Secretarului General al Consiliului Europei, fie să facă cunoscut că toate sau anumite cereri de asistență judiciară vor trebui să-i fie adresate pe altă cale decât cea prevăzută prin prezentul articol, fie să ceară, în cazul prevăzut la paragraful 2 al acestui articol, ca în același timp, să fie comunicată o copie a comisiei rogatorii Ministerului său de Justiție.

7. Prevederile prezentului articol nu vor putea aduce atingere dispozițiilor acordurilor sau înțelegerilor bilaterale în vigoare dintre Părțile Contractante, potrivit cărora este prevăzută transmiterea directă a cererilor de asistență judiciară între autoritățile Părților.

Articolul 16

1. Sub rezerva dispozițiilor paragrafului 2 al prezentului articol, traducerea cererii și a documentelor anexate nu va fi solicitată.

2. Fiecare Parte Contractantă, în momentul semnării sau al depunerii instrumentului său de ratificare sau de aderare, va putea printr-o declarație adresată Secretarului General al Consiliului European, să-și rezerve facultatea de a pretinde ca cererile și documentele anexe care-i sunt adresate să fie însoțite, fie de o traducere în propria sa limbă, fie de o traducere în una din limbile oficiale ale Consiliului European sau în aceea din aceste limbi pe care o va indica. Celelalte Părți vor putea aplica regula reciprocității.

3. Prezentul articol nu va aduce atingere dispozițiilor referitoare la traducerea cererilor și documentelor anexe conținute de acordurile sau înțelegerile în vigoare sau care se vor încheia între două sau mai multe Părți Contractante.

Articolul 17

Actele și documentele transmise în aplicarea prezentei Convenții vor fi scutite de orice formalități de legalizare.

Articolul 18

Dacă autoritatea sesizată cu o cerere de asistență judiciară este necompetentă pentru a-i da curs, ea o va transmite din oficiu autorității competente din țara sa și, în cazul în care cererea a fost adresată pe cale directă, ea va informa despre aceasta, pe aceeași cale, partea solicitantă.

Articolul 19

Orice refuz de asistență judiciară va fi motivat.

Articolul 20

Sub rezerva dispozițiilor articolului 10, paragraful 3, cererile de asistență judiciară nu vor da loc la rambursarea nici unei cheltuieli, cu excepția acelor ocazionate de intervenția experților pe teritoriul Părții solicitate și de transferul persoanelor deținute efectuate în aplicarea articolului 11.

Titlul VI **Denunțul în scopul urmăririi**

Articolul 21

1. Orice denunț adresat de o Parte Contractantă cu scopul urmăririi în fața tribunalelor unei alte Părți va face obiectul comunicărilor între Ministerele de Justiție. Cu toate acestea, Părțile Contractante vor putea folosi posibilitatea prevăzută la paragraful 6 al articolului 15.

2. Partea solicitată va face cunoscută urmarea dată acestui denunț și va transmite, dacă este cazul, copie de pe hotărârea intervenită.

3. Dispozițiile articolului 16 se vor aplica în cazul denunțurilor prevăzute la paragraful 1 al prezentului articol.

Titlul VII **Schimb de informații din cazierul judiciar**

Articolul 22

Fiecare Parte Contractantă va da părții interesate informații despre condamnările penale și despre măsurile ulterioare care privesc pe cetățenii acestei părți și au făcut obiectul unei mențiuni în cazierul judiciar. Ministerele de Justiție își vor comunica aceste informații cel puțin o dată pe an. Dacă persoana în cauză este considerată ca resortisant a două sau mai multe Părți Contractante, informațiile vor fi comunicate fiecărei părți interesate, în afară de cazul în care această persoană are naționalitatea părții pe teritoriul căreia a fost condamnată.

Titlul VIII **Dispoziții finale**

Articolul 23

1. Orice Parte Contractantă, în momentul semnării prezentei Convenții sau al depunerii instrumentului său de ratificare sau de aderare, va putea formula o rezervă în legătură cu una sau mai multe dispoziții determinate ale Convenției.

2. Orice Parte Contractantă, care a formulat o rezervă, o va retrage de îndată ce circumstanțele îi vor permite. Retragera rezervelor se va face prin notificarea adresată Secretarului General al Consiliului Europei.

3. O Parte Contractantă care a formulat o rezervă în legătură cu o dispoziție a Convenției nu va putea pretinde aplicarea acelei dispoziții de către o altă Parte, decât în măsura în care o va accepta și ea.

Articolul 24

Orice Parte Contractantă, în momentul semnării prezentei Convenții sau al depunerii instrumentului său de ratificare sau de aderare, va putea, prin declarație adresată Secretarului General al Consiliului Europei, să indice care autorități vor fi considerate ca autorități judiciare, potrivit scopului prezentei Convenții.

Articolul 25

1. Prezenta Convenție se va aplica teritoriilor metropolitane ale Părților Contractante.

2. Ea se va aplica, de asemenea, în ceea ce privește Franța – Algeriei și departamentelor de peste mări, și, în ceea ce privește Italia – teritoriului din Somalia aflat sub administrație italiană.

3. Republica Federală Germania va putea extinde aplicarea prezentei Convenții Landului Berlin printr-o declarație adresată Secretarului General al Consiliului Europei.

4. În ceea ce privește Regatul Olandei, prezenta Convenție se va aplica teritoriului său european. Regatul va putea extinde aplicarea Convenției și Antilelor Olandeze, Surinamului și Noii-Guinee Olandeze printr-o declarație adresată Secretarului General al Consiliului Europei.

5. Prin înțelegere directă între două sau mai multe Părți Contractante, câmpul de aplicare al prezentei Convenții va putea fi extins, în condițiile stipulate în acest aranjament, oricărui teritoriu al uneia din aceste Părți, altul decât cele menționate la paragrafele 1, 2, 3 și 4 ale prezentului articol și căruia una din Părți îi asigură relațiile internaționale.

Articolul 26

1. Sub rezerva prevederilor paragrafului 7 al articolului 15 și paragrafului 3 al articolului 16, prezenta Convenție abrogă, în ce privește teritoriile la care ea se aplică, acele dispoziții din tratate, Convenții sau acorduri bilaterale care, între două Părți Contractante, guvernează asistența judiciară în materie penală.

2. Totuși, prezenta Convenție nu va afecta obligațiile cuprinse în prevederile oricărei alte Convenții internaționale cu caracter bilateral sau multilateral, ale căror anumite clauze guvernează sau vor governa, într-un domeniu determinat, asistența judiciară asupra unor aspecte specifice.

3. Părțile Contractante nu vor putea încheia între ele acorduri bilaterale sau multilaterale referitoare la asistența judiciară în materie penală decât pentru a completa dispozițiile prezentei Convenții sau pentru a facilita aplicarea principiilor conținute în aceasta.

4. Când, între două sau mai multe Părți Contractante, asistența judiciară în materie penală se practică pe baza unei legislații uniforme sau a unui regim special care prevede aplicarea reciprocă a măsurilor de asistență judiciară în respectivele lor teritorii, aceste Părți vor avea posibilitatea să reglementeze raporturile lor reciproce în acest domeniu, bazându-se în mod exclusiv pe aceste sisteme, în pofida dispozițiilor prezentei Convenții. Părțile Contractante care exclud sau vor exclude din raporturile lor reciproce aplicarea prezentei Convenții, în conformitate cu dispozițiile prezentului paragraf, vor trebui să adreseze o notificare în acest scop Secretarului General al Consiliului European.

Articolul 27

1. Prezenta Convenție va rămâne deschisă semnării membrilor Consiliului European. Ea va fi ratificată și instrumentele de ratificare vor fi depuse la Secretarul General al Consiliului.

2. Convenția va intra în vigoare după 90 de zile de la data depunerii celui de-al treilea instrument de ratificare.

3. Ea va intra în vigoare, în privința oricărui semnatar care o va ratifica ulterior, după 90 de zile de la depunerea instrumentului său de ratificare.

Articolul 28

1. Comitetul Miniștrilor al Consiliului European va putea invita orice stat-membru al Consiliului să adere la prezenta Convenție. Rezoluția conținând această invitație va trebui să primească acordul unanim al membrilor Consiliului care au ratificat Convenția.

2. Aderarea se va face prin depunerea, la Secretarul General al Consiliului, a unui instrument de aderare care va produce efecte după 90 de zile de la depunerea sa.

Articolul 29

Orice Parte Contractantă va putea, în ceea ce o privește, să denunțe prezenta Convenție, prin adresarea unei notificări Secretarului General al Consiliului European. Această denunțare va produce efecte după șase luni de la data primirii notificării ei de către Secretarul General al Consiliului.

Articolul 30

Secretarul General al Consiliului European va notifica membrilor Consiliului și Guvernului oricărui stat care a aderat la prezenta Convenție:

- a) numele semnatarilor și depunerea oricărui instrument de ratificare sau de aderare;

- b) data intrării în vigoare;
- c) orice notificare primită în aplicarea dispozițiilor paragrafului 1 al articolului 5, paragrafului 3 al articolului 7, paragrafului 6 al articolului 15, paragrafului 2 al articolului 16, articolului 24, paragrafelor 3 și 4 ale articolului 25 și paragrafului 4 al articolului 26;
- d) orice rezervă formulată în aplicarea dispozițiilor paragrafului 1 al articolului 23;
- e) retragerea oricărei rezerve efectuată în aplicarea dispozițiilor paragrafului 2 al articolului 23;
- f) orice notificare de denunțare primită în aplicarea dispozițiilor articolului 29 și data de la care aceasta va produce efecte.

Drept pentru care, subsemnații, legal împuterniciți în acest scop, au semnat prezenta Convenție.

Făcută la Strasbourg, la 20 aprilie 1959, în limbile franceză și în engleză, cele două texte având aceeași valoare, într-un singur exemplar, care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul General al Consiliului Europei va transmite o copie certificată pentru conformitate de pe aceasta guvernelor semnatare și celor care au aderat.

16. PROTOCOLUL ADIȚIONAL LA CONVENȚIA EUROPEANĂ DE ASISTENȚĂ JUDICIARĂ ÎN MATERIE PENALĂ

Semnat la: Strasbourg, 17 martie 1978.

Ratificat prin: Legea RM nr. 150–XV din 17.05.01.

În vigoare pentru RM: din 25 septembrie 2001.

Statele membre ale Consiliului Europei, semnatare ale prezentului Protocol, Dornice să faciliteze aplicarea în materie de infracțiuni fiscale a Convenției europene de asistență judiciară în materie penală deschisă pentru semnare la Strasbourg, la 20 aprilie 1959 (denumită în continuare „Convenția”),

Considerând, de asemenea, că este de dorit completarea numitei Convenții și în alte privințe,

Au convenit după cum urmează:

Titlul I

Articolul 1

Părțile Contractante nu vor exercita dreptul prevăzut la articolul 2.a din Convenție de a refuza asistența judiciară pentru singurul motiv că cererea se referă la o infracțiune pe care Partea solicitată o consideră ca o infracțiune fiscală.

Articolul 2

1. În cazul în care o Parte Contractantă și-a rezervat facultatea de a supune îndeplinirea comisiilor rogatorii în scopul de percheziție sau sechestrul de bunuri condiției ca infracțiunea, motivând comisia rogatorie să fie sancționabilă după legea părții solicitante și a părții solicitate, această condiție va fi îndeplinită în ceea ce privește infracțiunile fiscale dacă infracțiunea este sancționabilă după legea Părții solicitante și corespunde unei infracțiuni de aceeași natură după legea Părții solicitate.

2. Cererea nu va putea fi refuzată pentru motivul că legislația părții solicitate nu impune același tip de taxe sau impozite, sau nu conține același tip de reglementare în materie de taxe și impozite, de vamă și de schimb valutar ca legislația părții solicitante.

Titlul II

Articolul 3

Convenția se va aplica, de asemenea:

a) notificării actelor privind executarea unei pedepse, plata unei amenzi sau plata cheltuielilor de procedură;

b) măsurilor referitoare la suspendarea pronunțării unei pedepse sau a executării sale la liberarea condiționată, la amânarea începerii executării pedepsei sau la întreruperea executării sale.

Titlul III

Articolul 4

1. Articolul 22 din Convenție se completează cu textul următor, articolul 22 original al Convenției constituind paragraful 1, iar dispozițiile de mai jos paragraful 2:

„2. În plus, orice Parte Contractantă care a dat informațiile de mai sus va comunica Părții interesate, la cererea acesteia, în cazuri speciale, copie de pe hotărârile și măsurile respective, precum și orice altă informație referitoare la acestea, pentru a-i permite să examineze dacă ele necesită măsuri pe plan intern. Această comunicare se va face între Ministerele de Justiție interesate”.

Titlul IV

Articolul 5

1. Prezentul Protocol este deschis semnării Statelor membre ale Consiliului Europei care au semnat Convenția. El va fi supus ratificării, acceptării sau aprobării. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse pe lângă Secretarul General al Consiliului Europei.

2. Protocolul va intra în vigoare după 90 zile de la data depunerii celui de-al treilea instrument de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

3. El va intra în vigoare față de orice Stat semnatar care îl va ratifica, îl va accepta sau îl va aproba ulterior după 90 de zile de la data depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

4. Un Stat-membru al Consiliului Europei nu poate ratifica, accepta sau aproba prezentul Protocol fără să fi ratificat, simultan sau anterior, Convenția.

Articolul 6

1. Orice Stat care a aderat la Convenție poate adera la prezentul Protocol după intrarea în vigoare a acestuia.

2. Aderarea se va efectua prin depunerea, pe lângă Secretarul General al Consiliului Europei, a unui instrument de aderare care va avea efect după 90 de zile de la data depunerii sale.

Articolul 7

1. Orice Stat poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, să desemneze teritoriul sau teritoriile cărora se va aplica prezentul Protocol.

2. Orice Stat poate, în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, sau în orice alt moment ulterior, să extindă aplicarea prezentului Protocol, prin declarație adresată Secretarului General al Consiliului Europei, la orice alt teritoriu desemnat în declarație și căruia îi asigură relațiile internaționale sau pentru care este abilitat să stipuleze.

3. Orice declarație făcută în temeiul paragrafului precedent va putea fi retrasă, cu privire la orice teritoriu desemnat în această declarație, prin notificare adresată Secretarului General al Consiliului Europei. Retragerea va avea efect după șase luni de la data primirii notificării de către Secretarul General al Consiliului Europei.

Articolul 8

1. Rezervele formulate de către o Parte Contractantă privind o dispoziție a Convenției se vor aplica deopotrivă prezentului Protocol, afară dacă această Parte nu exprimă intenția contrară în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare. La fel se va proceda pentru declarațiile tăcute în temeiul articolului 24 al Convenției.

2. Orice stat poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, să declare că își rezervă dreptul:

- a) de a nu accepta Titlul I, sau de a-l accepta numai în ceea ce privește anumite infracțiuni sau categorii de infracțiuni vizate prin articolul I, sau de a nu îndeplini comisiile rogatorii în scopuri de percheziție sau sechestru de bunuri în materie de infracțiuni fiscale;
- b) de a nu accepta Titlul II;
- c) de a nu accepta Titlul III.

3. Orice Parte Contractantă care a formulat o rezervă în temeiul paragrafului precedent poate să o retragă pe calea unei declarații adresate Secretarului General al Consiliului Europei și care va avea efect de la data primirii sale.

4. O Parte Contractantă care a aplicat la prezentul Protocol o rezervă formulată cu privire la o dispoziție a Convenției sau care a formulat o rezervă privitoare la o dispoziție a prezentului Protocol nu poate pretinde să se aplice această dispoziție de către o altă Parte Contractantă. Totuși, dacă rezerva este parțială sau condițională, ea poate pretinde aplicarea acestei dispoziții în măsura în care a acceptat-o.

5. Nici o altă rezervă nu este admisă la dispozițiile prezentului Protocol.

Articolul 9

Dispozițiile prezentului Protocol nu se opun regulilor mai detaliate conținute în acordurile bilaterale sau multilaterale încheiate între Părțile Contractante în aplicarea articolului 26, paragraful 3, al Convenției.

Articolul 10

Comitetul European pentru Problemele Criminale al Consiliului Europei va urmări executarea prezentului Protocol și va înlesni pe cât este nevoie reglementarea amiabilă a oricărei dificultăți la care executarea Protocolului ar da loc.

Articolul 11

1. Orice Parte Contractantă va putea, în ceea ce o privește, să denunțe prezentul Protocol adresând o notificare despre aceasta Secretarului General al Consiliului Europei.

2. Denunțarea va avea efect după șase luni de la data primirii notificării de către Secretarul General.

3. Denunțarea Convenției atrage în mod automat denunțarea prezentului Protocol.

Articolul 12

Secretarul General al Consiliului Europei va notifica Statelor membre ale Consiliului și oricărui stat care a aderat la Convenție:

- a) orice semnătură a prezentului Protocol;
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare;
- c) orice dată de intrare în vigoare a prezentului Protocol în conformitate cu articolele sale 5 și 6;
- d) orice declarație primită în aplicarea dispozițiilor paragrafelor 2 și 3 ale articolului 7;
- e) orice declarație primită în aplicarea dispozițiilor paragrafului 1 al articolului 8;
- f) orice rezervă formulată în aplicarea dispozițiilor paragrafului 2 al articolului 8;
- g) retragerea oricărei rezerve făcute în aplicarea dispozițiilor paragrafului 3 al articolului 8;
- h) orice notificare primită în aplicarea dispozițiilor articolului H și data de la care denunțarea va avea efect.

Drept pentru care, subsemnații, legal împuterniciți în acest scop, au semnat prezentul Protocol. Făcut la Strasbourg, la 17 martie 1978, în franceză și în engleză, ambele texte având aceeași valoare, într-un singur exemplar, care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul General al Consiliului Europei va comunica o copie certificată pentru conformitate de pe acesta, fiecăruia dintre statele semnatare și aderare.

17. PROTOCOLUL II ADIȚIONAL LA CONVENȚIA EUROPEANĂ DE ASISTENȚĂ JUDICIARĂ ÎN MATERIE PENALĂ

Adoptat la: Strasbourg, 8 noiembrie 2001.

Ratificat prin: Legea Parlamentului RM nr. 312 din 26.12.2012.

În vigoare pentru RM: din 1 decembrie 2013.

Statele membre ale Consiliului Europei, semnatare ale prezentului Protocol, dat fiind angajamentele lor în temeiul Statutului Consiliului Europei,

Dorind să contribuie la protecția drepturilor omului, la apărarea statului de drept și la susținerea edificiului democratic al societății,

Considerând că este de dorit în acest sens să li se întărească capacitatea individuală și colectivă de reacție împotriva criminalității,

Decise să îmbunătățească și să completeze în anumite privințe Convenția europeană de asistență judiciară în materie penală, încheiată la Strasbourg, la 20 aprilie 1959 (denumită în continuare Convenție), precum și Protocolul său adițional, încheiat la Strasbourg, la 17 martie 1978,

Ținând cont de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, adoptată la Roma, la 4 noiembrie 1950, precum și de Convenția pentru protejarea persoanelor față de prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal, adoptată la Strasbourg, la 28 ianuarie 1981,

Au convenit după cum urmează:

Capitolul I

Articolul 1

Domeniul de aplicare

Articolul 1 din Convenție este înlocuit cu dispozițiile următoare:

„1. Părțile se angajează să-și acorde reciproc, conform dispozițiilor prezentei Convenții și în cele mai scurte termene, asistența judiciară cea mai amplă cu putință în orice procedură privitoare la infracțiuni a căror reprimare este, în momentul solicitării asistenței, de competența autorităților judiciare ale părții solicitante.

2. Prezenta Convenție nu se aplică nici executării hotărârilor de arestare și de condamnare, nici infracțiunilor militare care nu constituie infracțiuni de drept comun.

3. Asistența judiciară va putea fi, de asemenea, acordată în proceduri privitoare la fapte ce sunt pasibile de pedeapsă, conform dreptului național al părții solicitante sau al părții solicitate, cu titlu de infracțiuni, urmărite de autoritățile administrative

a căror hotărâre poate da loc la un recurs în fața unei instanțe competente, în special, în materie penală.

4. Asistența judiciară nu va fi refuzată pentru simplul motiv că faptele respective pot angaja răspunderea unei persoane juridice în partea solicitantă”.

Articolul 2

Prezența autorităților părții solicitante

Articolul 4 din Convenție este completat cu textul următor, articolul 4 devenind paragraful 1 și dispozițiile următoare, paragraful 2:

„2. Cererile referitoare la prezența acestor autorități sau persoane în cauză nu pot fi refuzate când o asemenea prezență tinde la executarea cererii de asistență de o manieră care răspunde mai bine nevoilor părții solicitante și, în acest fel, permite evitarea unor cereri de asistență suplimentare”.

Articolul 3

Transferarea temporară a persoanelor deținute pe teritoriul părții solicitante

Articolul 11 din Convenție este înlocuit cu dispozițiile următoare:

„1. Orice persoană deținută, a cărei înfățișare personală pentru urmărire, cu excepția prezentării sale pentru judecată, este cerută de partea solicitantă, va fi transferată temporar pe teritoriul său, sub condiția înapoierii sale în termenul indicat de partea solicitată și sub rezerva dispozițiilor art. 12 din prezenta Convenție, în măsura în care acestea pot fi aplicate.

Transferarea va putea fi refuzată:

- a) dacă persoana deținută nu consimte;
- b) dacă prezența sa este necesară într-un proces penal în curs pe teritoriul părții solicitate;
- c) dacă transferarea sa este susceptibilă să îi prelungească detenția; sau
- d) dacă alte considerații imperioase se opun transferării sale pe teritoriul părții solicitante.

2. Sub rezerva dispozițiilor art. 2 din prezenta Convenție, într-un caz prevăzut la paragraful 1, tranzitul persoanei deținute pe teritoriul unui stat terț va fi acordat la cererea, însoțită de toate documentele necesare, adresată de Ministerul Justiției al părții solicitante Ministerului Justiției al părții solicitate pentru tranzit. Orice parte va putea să refuze acordarea tranzitului resortisanților săi.

3. Persoana transferată va trebui să rămână în detenție pe teritoriul părții solicitante și, dacă este cazul, pe teritoriul părții solicitate pentru tranzit, în afară de cazul în care partea solicitată pentru transferare nu cere punerea acesteia în libertate.”

Articolul 4

Căi de comunicare

Articolul 15 din Convenție este înlocuit cu dispozițiile următoare:

„1. Cererile de asistență judiciară, precum și orice informație promptă vor fi adresate în scris de Ministerul Justiției al părții solicitante Ministerului Justiției al părții solicitate și vor fi înapoiate pe aceeași cale. Totuși, ele pot fi adresate direct de autoritatea judiciară a părții solicitante autorității judiciare a părții solicitate și înapoiate pe aceeași cale.

2. Cererile prevăzute la art. 11 din prezenta Convenție, precum și cele prevăzute la art. 13 din cel de-al doilea Protocol adițional la prezenta Convenție vor fi adresate în toate cazurile de Ministerul Justiției al părții solicitante Ministerului Justiției al părții solicitate și înapoiate pe aceeași cale.

3. Cererile de asistență judiciară referitoare la procedurile prevăzute la paragraful 3 al art. 1 din prezenta Convenție pot fi, de asemenea, adresate direct de către autoritatea administrativă sau judiciară a părții solicitante autorității administrative sau judiciare a părții solicitate, după caz, și înapoiate pe aceeași cale.

4. Cererile de asistență judiciară formulate în temeiul art. 18 sau 19 al celui de-al doilea Protocol adițional la prezenta Convenție pot fi, de asemenea, adresate de către autoritatea competentă a părții solicitante autorității competente a părții solicitate.

5. Cererile prevăzute la paragraful 1 al art. 13 din prezenta Convenție vor putea fi adresate de către autoritățile judiciare direct serviciului competent al părții solicitate și răspunsurile vor putea fi trimise înapoi direct de către acest serviciu. Cererile prevăzute la paragraful 2 al art. 13 din prezenta Convenție vor fi adresate de către Ministerul Justiției al părții solicitante Ministerului Justiției al părții solicitate.

6. Cererile privind copiile sentințelor și măsurile prevăzute la art. 4 din Protocolul adițional la prezenta Convenție pot fi adresate direct autorităților competente. Orice Stat Contractant va putea, în orice moment, printr-o declarație adresată Secretarului General al Consiliului European, să indice autoritățile pe care le consideră competente, potrivit scopului prezentului paragraf.

7. În caz de urgență și atunci când transmiterea directă este permisă de prezenta Convenție, aceasta se va putea efectua prin intermediul Organizației Internaționale a Poliției Criminale (INTERPOL).

8. Orice parte va putea, în orice moment, prin declarație adresată Secretarului General al Consiliului European, să își rezerve dreptul de a supune executarea cererilor de asistență judiciară sau a unora dintre ele uneia sau mai multor dintre condițiile următoare:

- a) o copie a cererii trebuie să fie adresată autorității centrale astfel desemnate;
- b) cererea, cu excepția cazului când este urgentă, trebuie să fie adresată autorității centrale astfel desemnate;
- c) în cazul transmiterii directe pentru motiv de urgență, o copie să fie comunicată, în același timp, Ministerului Justiției al acesteia;

d) anumite cereri sau toate cererile de asistență judiciară trebuie să îi fie adresate pe o altă cale decât cea prevăzută de prezentul articol.

9. Cererile de asistență judiciară sau orice altă comunicare în temeiul prezentei Convenții sau al protocoalelor sale pot fi transmise prin intermediul mijloacelor electronice de comunicație sau prin orice alt mijloc de telecomunicație, cu condiția ca partea solicitantă să fie pregătită să producă în orice moment, la cerere, o urmă scrisă a expedierii, precum și originalul. Totuși, orice Stat Contractant poate, în orice moment, prin declarație adresată Secretarului General al Consiliului European, să indice condițiile în care este pregătit să accepte și să răspundă cererilor primite pe cale electronică sau prin orice alt mijloc de telecomunicație.

10. Prezentul articol nu va aduce atingere dispozițiilor acordurilor sau Convențiilor bilaterale în vigoare între părți, care prevăd transmiterea directă a cererilor de asistență judiciară între autoritățile părților.”

Articolul 5 **Cheltuieli**

Articolul 20 din Convenție este înlocuit cu dispozițiile următoare:

„1. Părțile nu își cer reciproc rambursarea cheltuielilor ce decurg din aplicarea prezentei Convenții sau a protocoalelor sale, cu excepția:

- a) cheltuielilor ocazionate de intervenție a experților pe teritoriul părții solicitate;
- b) cheltuielilor ocazionate de transferare a persoanelor deținute, efectuată în temeiul art. 13 sau 14 al celui de-al doilea Protocol adițional la prezenta Convenție sau al art. 11 din prezenta Convenție;
- c) cheltuielilor importante sau extraordinare.

2. Totuși, costul stabilirii legăturii video sau telefonice, costurile legate de punerea la dispoziție a legăturii video sau telefonice pe teritoriul părții solicitate, plata interpretilor pe care îi pune la dispoziție și indemnizațiile plătite martorilor, precum și cheltuielile lor de deplasare în partea solicitată sunt rambursate de către partea solicitantă părții solicitate, cu excepția cazului în care părțile convin altfel.

3. Părțile se consultă pentru stabilirea condițiilor de plată a cheltuielilor ce ar putea fi cerute în temeiul dispozițiilor paragrafului 1 c) al prezentului articol.

4. Dispozițiile prezentului articol se aplică fără prejudicierea aplicării dispozițiilor art. 10 paragraful 3 din prezenta Convenție.”

Articolul 6 **Autorități judiciare**

Articolul 24 din Convenție este înlocuit cu dispozițiile următoare:

„Orice stat, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, prin declarație adresată Secretarului General al Consiliului European, va indica ce autorități vor fi considerate ca fiind

autorității judiciare, potrivit scopului prezentei Convenții. Ulterior va putea, în orice moment și în același mod, să schimbe termenii declarației sale”.

Capitolul II

Articolul 7

Amânarea executării cererilor

1. Partea solicitată poate amâna răspunsul la o cerere, dacă faptul de a da curs acesteia riscă să aibă o incidență negativă asupra unei anchete, urmăriri sau oricărei alte proceduri conexe conduse de autoritățile sale.

2. Înainte de a refuza asistența sau de a o amâna, partea solicitată examinează, eventual după consultarea părții solicitante, dacă o poate executa parțial sau sub rezerva condițiilor pe care le consideră necesare.

3. Orice decizie de amânare a cererii va fi motivată. Partea solicitată informează, totodată, partea solicitantă despre motivele care fac imposibilă satisfacerea cererii de asistență sau care sunt susceptibile să o întârzie în mod semnificativ.

Articolul 8

Procedura

Independent de dispozițiile art. 3 din Convenție, atunci când cererea prevede o formalitate sau o procedură dată pe care o impune legislația părții solicitante, chiar dacă formalitatea sau procedura cerută nu este familiară părții solicitate, această parte dă curs cererii în măsura în care aceasta nu este contrară principiilor sale fundamentale de drept, cu excepția dispozițiilor contrare ale prezentului Protocol.

Articolul 9

Audierea prin videoconferință

1. Dacă o persoană care se află pe teritoriul unei părți trebuie să fie audiată ca martor sau ca expert de către autoritățile judiciare ale altei părți, aceasta din urmă poate cere, dacă este inoportun sau imposibil pentru persoana care urmează a fi audiată să compare personal pe teritoriul său, ca audierea să aibă loc prin videoconferință, conform paragrafelor 2-7.

2. Partea solicitată consimte la audierea prin videoconferință, cu condiția ca recurgerea la această metodă să nu fie contrară principiilor sale fundamentale de drept și cu condiția ca aceasta să dispună de mijloacele tehnice ce permit efectuarea audierii. Dacă partea solicitată nu dispune de mijloacele tehnice care să permită videoconferința, partea solicitantă poate pune la dispoziție părții solicitate aceste mijloace, cu acordul acesteia din urmă.

3. Cererile de audiere prin videoconferință conțin, pe lângă informațiile indicate la art. 14 din Convenție, motivul pentru care nu este oportun sau nu este posibil ca martorul sau expertul să fie prezent personal la audiere, denumirea autorității judiciare și numele persoanelor care vor efectua audierea.

4. Autoritatea judiciară a părții solicitate citează, în vederea comparării, persoana respectivă, conform prevederilor legislației sale.

5. Regulile următoare se aplică la audierea prin videoconferință:

- a) audierea are loc în prezența unei autorități judiciare a părții solicitate, asistată, dacă este necesar, de un interpret; această autoritate este, de asemenea, responsabilă cu identificarea persoanei audiate și cu respectarea principiilor fundamentale de drept ale părții solicitate. Dacă autoritatea judiciară a părții solicitate consideră că principiile fundamentale de drept ale părții solicitate nu sunt respectate în timpul audierii, aceasta ia imediat măsurile necesare pentru a veghea ca această audiere să se desfășoare conform principiilor menționate;
- b) autoritățile competente ale părții solicitante și ale părții solicitate convin, eventual, asupra măsurilor referitoare la protecția persoanei care urmează a fi audiată;
- c) audierea este efectuată direct de către autoritatea judiciară a părții solicitante sau sub conducerea ei, conform dreptului său intern;
- d) la cererea părții solicitante sau a persoanei ce urmează a fi audiată, partea solicitată veghează ca această persoană să fie, dacă este necesar, asistată de un interpret;
- e) persoana care urmează a fi audiată poate invoca dreptul de a nu depune mărturie, care îi va fi recunoscut fie de legea părții solicitate, fie de legea părții solicitante.

6. Fără a aduce atingere oricărei măsuri convenite în ceea ce privește protecția persoanelor, autoritatea judiciară a părții solicitate întocmește la sfârșitul audierii un proces-verbal în care se consemnează data și locul audierii, identitatea persoanei audiate, identitățile și calitățile oricăror alte persoane ale părții solicitante care au participat la audiere, informații privind depunerea jurământului și condițiile tehnice în care audierea s-a desfășurat. Acest document este transmis de către autoritatea competentă a părții solicitate autorității competente a părții solicitante.

7. Fiecare parte ia măsurile necesare pentru ca, atunci când martorii sau experții sunt audiați pe teritoriul său, conform prezentului articol, și refuză să depună mărturie, atunci când sunt obligați să o facă sau când depun mărturii false, dreptul său național să se aplice așa cum s-ar aplica dacă audierea ar avea loc în cadrul unei proceduri naționale.

8. Părțile pot, dacă doresc, să aplice și dispozițiile prezentului articol, atunci când este cazul și cu acordul autorităților judiciare competente, la audierile prin videoconferință la care participă persoana urmărită penal sau suspectul. În acest caz, de-

cizia de a ține videoconferința și modul în care se desfășoară trebuie să facă obiectul unui acord între părțile respective și să fie conforme cu dreptul lor național și cu instrumentele internaționale în materie. Audierile la care participă persoana urmărită penal sau suspectul nu pot avea loc decât dacă acestea consimt.

9. Orice Stat Contractant poate, în orice moment, printr-o declarație adresată Secretarului General al Consiliului Europei, să declare că nu înțelege să se prevaleze de dreptul, prevăzut de paragraful 8, de a aplica și dispozițiile prezentului articol la audierile prin videoconferință la care participă persoana urmărită penal sau suspectul.

Articolul 10

Audierea prin conferință telefonică

1. Dacă o persoană care se află pe teritoriul unei părți trebuie să fie audiată ca martor sau expert de către autoritățile judiciare ale altei părți, aceasta din urmă poate cere, atunci când dreptul său național prevede, ajutorul primei părți pentru ca audierea să poată avea loc prin conferință telefonică, conform dispozițiilor paragrafelor 2-6.

2. O audiere nu poate avea loc prin conferință telefonică decât dacă martorul sau expertul acceptă ca audierea să se efectueze prin acest mijloc.

3. Partea solicitată consimte la audierea prin conferință telefonică, dacă recurgerea la această metodă nu este contrară principiilor sale fundamentale de drept.

4. Cererile de audiere prin conferință telefonică conțin, pe lângă informațiile prevăzute la art. 14 din Convenție, denumirea autorității judiciare și a persoanelor care vor proceda la audiere, precum și o declarație conform căreia martorul sau expertul este dispus să ia parte la o audiere prin conferință telefonică.

5. Modalitățile practice de audiere sunt hotărâte de comun acord de către părțile respective. Atunci când acceptă aceste modalități, partea solicitată se angajează:

- a) să notifice martorului sau expertului respectiv ora și locul audierii;
- b) să vegheze la identificarea martorului sau expertului;
- c) să verifice dacă martorul sau expertul acceptă audierea prin conferință telefonică.

6. Statul solicitat își poate exprima consimțământul, sub rezerva aplicării, în tot sau în parte, a dispozițiilor adecvate ale art. 9 paragrafele 5 și 7.

Articolul 11

Transmiterea spontană de informații

1. Fără a aduce atingere propriilor investigații sau proceduri, autoritățile competente ale unei părți pot, fără cerere prealabilă, să transmită autorităților competente ale altei părți informații obținute în cadrul propriei lor anchete, atunci când apreciază că aceste informații ar putea ajuta partea destinatară să inițieze sau să încheie

investigațiile ori procedurile, sau atunci când aceste informații ar putea conduce la formularea de către această parte a unei cereri în temeiul Convenției sau al protocoalelor sale.

2. Partea care furnizează informația poate, conform dreptului său național, să supună anumitor condiții utilizarea sa de către partea destinatară.

3. Partea destinatară este obligată să respecte aceste condiții.

4. Totuși, orice Stat Contractant poate, în orice moment, printr-o declarație adresată Secretarului General al Consiliului Europei, să declare că își rezervă dreptul de a nu se supune condițiilor impuse, în temeiul dispozițiilor paragrafului 2, de către partea care furnizează informația, cu excepția cazului în care a fost înștiințată în prealabil despre natura informației ce va fi furnizată și a acceptat ca aceasta din urmă să îi fie transmisă.

Articolul 12

Restituirea

1. Partea solicitată poate, la cererea părții solicitante și fără a aduce atingere drepturilor terților de bună-credință, să pună la dispoziție părții solicitante obiectele obținute prin mijloace ilicite, în vederea restituirii proprietarului lor legitim.

2. În cadrul aplicării art. 3 și 6 din Convenție, partea solicitată poate renunța fie înainte, fie după predarea lor părții solicitante, la trimiterea obiectelor care au fost predate părții solicitante, dacă acest lucru poate facilita restituirea acestor obiecte proprietarului lor legitim. Dreptul terților de bună-credință nu este afectat.

3. În cazul în care partea solicitată renunță la trimiterea obiectelor înainte de predarea lor părții solicitante, ea nu va exercita nici un drept de gaj sau alt drept de recurs ce decurge din legislația fiscală sau vamală asupra acestor obiecte.

4. O renunțare efectuată conform paragrafului 2 nu afectează dreptul părții solicitate de a percepe de la proprietarul legitim taxe sau drepturi vamale.

Articolul 13

Transferul temporar al persoanelor deținute pe teritoriul părții solicitate

1. În caz de acord între autoritățile competente ale părților respective, o parte care a cerut o măsură de anchetă ce ar putea impune prezența unei persoane deținute pe teritoriul său poate transfera temporar această persoană pe teritoriul părții unde ancheta trebuie să aibă loc.

2. Acordul prevede modalitățile de transfer temporar al persoanei și termenul până la care trebuie să fie trimisă pe teritoriul părții solicitante.

3. Dacă se cere ca persoana respectivă să consimtă la transferul ei, o declarație de consimțământ sau o copie a acesteia este pusă fără întârziere la dispoziție părții solicitate.

4. Persoana transferată va trebui să rămână în detenție pe teritoriul părții soli-

citatie și, eventual, pe teritoriul părții de tranzit, cu condiția ca partea solicitantă a transferului să nu ceară punerea sa în libertate.

5. Perioada de detenție pe teritoriul părții solicitate este dedusă din durata detenției pe care trebuie sau va trebui să o efectueze persoana respectivă pe teritoriul părții solicitante.

6. Art. 11 paragraful 2 și art. 12 din Convenție se aplică prin analogie.

7. Fiecare Stat Contractant poate, în orice moment, printr-o declarație adresată Secretarului General al Consiliului Europei, să declare că, pentru realizarea acordului prevăzut de paragraful 1, va fi cerut consimțământul prevăzut de paragraful 3 sau că acesta va fi cerut în anumite condiții precizate în declarație.

Articolul 14

Înfățișarea personală a persoanelor condamnate și transferate

Dispozițiile art. 11 și 12 din Convenție se aplică prin analogie și persoanelor deținute pe teritoriul părții solicitate, în urma transferării lor în vederea executării unei pedepse pronunțate pe teritoriul părții solicitante, atunci când înfățișarea personală în scopul revizuirii judecătii este cerută de către partea solicitantă.

Articolul 15

Limba actelor de procedură și a hotărârilor judiciare

1. Dispozițiile prezentului articol se aplică oricărei cereri de predare formulată în temeiul art. 7 din Convenție sau al art. 3 din Protocolul său adițional.

2. Actele de procedură și hotărârile judiciare sunt întotdeauna predate în limba sau în limbile în care au fost întocmite.

3. Independent de dispozițiile art. 16 din Convenție, dacă autoritatea de la care emană documentele știe sau are motive să considere că destinatarul nu cunoaște decât o altă limbă, documentele, sau cel puțin fragmentele cele mai importante ale acestora, trebuie să fie însoțite de o traducere în această limbă.

4. Independent de dispozițiile art. 16 din Convenție, actele de procedură și hotărârile judiciare trebuie să fie însoțite, pentru autoritățile părții solicitate, de un scurt sumar al conținutului lor, tradus în limba sau în una dintre limbile acestei părți.

Articolul 16

Remiterea pe cale poștală

1. Autoritățile judiciare competente ale oricărei părți pot trimite direct, pe cale poștală, acte de procedură și hotărâri judiciare persoanelor care se află pe teritoriul unei alte părți.

2. Actele de procedură și hotărârile judiciare sunt însoțite de o notă care indică faptul că destinatarul poate obține de la autoritatea menționată în notă informații

asupra drepturilor și obligațiilor privind remiterea obiectelor. Dispozițiile paragrafului 3 al art. 15 din prezentul Protocol se aplică la această notă.

3. Dispozițiile art. 8, 9 și 12 din Convenție se aplică prin analogie remiterii pe cale poștală.

4. Dispozițiile paragrafelor 1, 2 și 3 ale articolului 15 din prezentul Protocol se aplică și remiterii pe cale poștală.

Articolul 17 **Supravegherea transfrontalieră**

1. Agenții uneia dintre părți care, în cadrul unei anchete judiciare, supraveghează în țara lor o persoană ce se presupune că a participat la săvârșirea unei fapte pasibile de pedeapsă, care dă loc la extrădare, sau o persoană față de care sunt motive serioase să se creadă că poate duce la identificarea sau localizarea persoanei susmenționate sunt autorizați să continue această supraveghere pe teritoriul unei alte părți, atunci când aceasta a autorizat supravegherea transfrontalieră pe baza unei cereri de asistență judiciară prezentate în prealabil. Autorizarea poate fi supusă unor condiții.

La cerere, supravegherea va fi încredințată agenților părții pe teritoriul căreia se efectuează.

Cererea de asistență judiciară menționată la paragraful 1 trebuie să fie adresată unei autorități desemnate de fiecare dintre părți și care este competentă să acorde sau să transmită autorizarea cerută.

2. Atunci când, din considerente de urgență, autorizarea prealabilă a celeilalte părți nu poate fi cerută, agenții observatori care acționează în cadrul anchetei judiciare sunt autorizați să continue dincolo de frontieră supravegherea unei persoane bănuite că a comis fapte pasibile de pedeapsă și enumerate la paragraful 6, în condițiile următoare:

- a) trecerea frontierei va fi comunicată imediat în timpul supravegherii autorității părții desemnate conform paragrafului 4, pe teritoriul căreia continuă supravegherea;
- b) o cerere de asistență judiciară prezentată conform paragrafului 1 și care expune motivele ce justifică trecerea frontierei, fără autorizație prealabilă, va fi transmisă fără întârziere.

Supravegherea va fi încetată imediat de partea pe teritoriul căreia are loc o cerere, ca urmare a comunicării prevăzută la pct. a) sau a cererii prevăzută la pct. b) ori dacă autorizația nu este obținută la 5 ore după trecerea frontierei.

3. Supravegherea prevăzută la paragrafele 1 și 2 nu se poate desfășura decât în condițiile generale următoare:

- a) agenții observatori trebuie să respecte dispozițiile prezentului articol și dreptul părții pe teritoriul căreia operează; ei trebuie să se supună ordinelor autorităților locale competente;

- b) sub rezerva situațiilor prevăzute la paragraful 2, pe timpul supravegherii, agenții au asupra lor un document care să ateste că le-a fost acordată permisiunea;
- c) agenții observatori trebuie să fie în măsură să justifice în orice clipă calitatea lor oficială;
- d) agenții observatori pot purta armă de serviciu în timpul supravegherii, în afara deciziei contrare exprese a părții solicitate; utilizarea ei este interzisă, cu excepția cazului de legitimă apărare;
- e) pătrunderea în domiciliul unei persoane și în alte locuri inaccesibile publicului este interzisă;
- f) agenții observatori nu pot nici reține, nici aresta persoana supravegheată;
- g) orice operațiune va face obiectul unui raport către autoritățile părții pe teritoriul căreia s-a desfășurat; înfățișarea agenților observatori poate fi cerută;
- h) autoritățile părții căreia îi aparțin agenții observatori, la cererea autorităților părții pe teritoriul căreia are loc supravegherea, contribuie la desfășurarea în bune condiții a anchetei ce urmează operațiunii la care au participat, inclusiv la procedurile judiciare.

4. Orice parte, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, prin declarație adresată Secretarului General al Consiliului Europei, va indica, pe de o parte, ce agenți și, pe de altă parte, ce autorități desemnează pentru aplicarea paragrafelor 1 și 2. Ulterior, orice parte poate, în orice moment și în același mod, să schimbe elementele declarației sale.

5. Părțile pot, în plan bilateral, să extindă domeniul de aplicare al prezentului articol și să adopte dispoziții suplimentare pentru executarea acestuia.

6. Supravegherea, așa cum este prevăzută la paragraful 2, nu poate avea loc decât pentru una dintre următoarele fapte pasibile de pedeapsă:

- asasinat;
- omor;
- viol;
- incendiere voluntară;
- falsificare de monede;
- furt și tăinuire în formă calificată;
- delapidare;
- răpire și luare de ostatici;
- trafic de ființe umane;
- trafic ilegal de stupefiante și substanțe psihotrope;
- infracțiuni referitoare la regimul legal în materie de arme și muniții;
- distrugere prin materii explozive;
- transport ilegal de deșeuri toxice și dăunătoare;
- trafic de migranți;
- abuz sexual asupra copiilor.

Articolul 18

Livrări supravegheate

1. Fiecare parte se obligă ca, la cererea unei alte părți, să autorizeze livrările supravegheate pe teritoriul său, în cadrul anchetelor penale referitoare la infracțiuni care pot da loc la extrădare.

2. Decizia de a recurge la livrările supravegheate este luată în fiecare caz de către autoritățile competente ale părții solicitate, cu respectarea dreptului național al acestei părți.

3. Livrările supravegheate se desfășoară potrivit procedurilor prevăzute de partea solicitată. Dreptul de a acționa, de a conduce și de a controla operațiunea aparține autorităților competente ale părții solicitate.

4. Orice parte, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, prin declarație adresată Secretarului General al Consiliului Europei, va indica autoritățile pe care le desemnează ca fiind competente pentru aplicarea prezentului articol. Ulterior, orice parte poate, în orice moment și în același mod, să schimbe elementele declarației sale.

Articolul 19

Anchete sub acoperire

1. Partea solicitantă și partea solicitată pot conveni să își acorde asistență reciprocă pentru desfășurarea de anchete penale de către agenți sub acoperire sau sub o identitate fictivă.

2. Autoritățile competente ale părții solicitate decid, în fiecare caz, ce răspuns să dea cererii, ținând cont de legea și de procedurile naționale. Cele două părți convin, potrivit legilor și procedurilor lor naționale, asupra duratei anchetei sub acoperire, modalităților sale concrete și statutului juridic al agenților implicați.

3. Anchetele sub acoperire sunt efectuate conform legii și procedurilor naționale ale părții pe teritoriul căreia se desfășoară. Părțile implicate cooperează pentru a asigura pregătirea și conducerea și pentru a lua hotărâri privind securitatea agenților sub acoperire sau sub identitate fictivă.

4. Orice parte, în momentul semnării sau depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, prin declarație adresată Secretarului General al Consiliului Europei, va indica autoritățile pe care le desemnează ca fiind competente pentru aplicarea paragrafului 2. Ulterior, orice parte poate, în orice moment și în același mod, să schimbe elementele declarației sale.

Articolul 20

Echipe comune de anchetă

1. Autoritățile competente ale celor două părți pot, de comun acord, să constituie o echipă comună de anchetă, cu un obiectiv precis și cu o durată limitată care poate

fi prelungită cu acordul tuturor părților, pentru efectuarea anchetelor penale în una sau mai multe dintre părțile care formează echipa. Componența echipei este decisă de comun acord.

O echipă comună de anchetă poate fi creată, mai ales, când:

- a) în cadrul unei proceduri conduse de o parte în vederea descoperirii unor infracțiuni se impune efectuarea unor anchete dificile și care implică mobilizarea unor importante mijloace, care privesc și alte părți;
- b) mai multe părți efectuează anchete privind infracțiuni care, având în vedere faptele care se află la originea acestora, necesită o acțiune coordonată și concertată în părțile în cauză.

Cererea de formare a unei echipe comune de anchetă poate fi formulată de orice parte implicată. Echipa este formată în una dintre părțile în care ancheta trebuie să fie efectuată.

2. În afara indicațiilor prevăzute de dispozițiile adecvate ale art. 14 din Convenție, cererile de formare a unei echipe comune de anchetă cuprind propuneri referitoare la componența echipei.

3. Echipa comună de anchetă intervine pe teritoriul părților care o formează în condițiile generale următoare:

- a) conducătorul echipei este un reprezentant al autorității competente – participant la anchetele penale a părții pe teritoriul căreia intervine echipa. Conducătorul echipei acționează în limitele competențelor ce îi revin conform dreptului său național;
- b) echipa își desfășoară operațiunile în conformitate cu dreptul părții pe teritoriul căreia intervine. Membrii echipei și membrii detașați ai echipei își execută sarcinile sub responsabilitatea persoanei prevăzută la pct. a), ținând cont de condițiile stabilite de propriile lor autorități în acordul referitor la formarea echipei;
- c) partea pe teritoriul căreia intervine echipa creează condițiile organizatorice necesare pentru a-i permite să acționeze.

4. Conform prezentului articol, membrii echipei comune de anchetă care provin din partea pe teritoriul căreia intervine echipa au calitatea de „membri”, în timp ce membrii care provin din alte părți decât cea pe teritoriul căreia intervine echipa au calitatea de „membri detașați”.

5. Membrii detașați pe lângă echipa comună de anchetă sunt abilitați să fie prezenți, atunci când sunt efectuate acte procedurale în partea de intervenție. Totuși, conducătorul echipei, din motive speciale, poate decide altfel, în conformitate cu dreptul părții pe teritoriul căreia intervine echipa.

6. Membrii detașați ai echipei comune de anchetă pot primi, conform dreptului părții de intervenție, de la responsabilul de echipă sarcina de a efectua anumite acte procedurale, cu consimțământul autorităților competente ale părții de intervenție și ale părții care a procedat la detașare.

7. Atunci când echipa comună de anchetă urmează să efectueze acte procedurale în una dintre părțile care au format-o, membrii detașați pe lângă echipă de către acea parte pot cere autorităților lor competente să efectueze actele respective. Aceste acte sunt analizate de partea respectivă conform condițiilor care s-ar aplica dacă ar fi cerute în cadrul unei anchete naționale.

8. Atunci când echipa comună de anchetă are nevoie de ajutorul unei alte părți decât cele care au format-o sau al unui stat terț, cererea de asistență poate fi adresată de către autoritățile competente ale statului de intervenție omologilor lor din celălalt stat implicat, conform instrumentelor sau acordurilor potrivite.

9. Un membru detașat pe lângă echipa comună de anchetă poate, conform dreptului său național și în limitele competențelor sale, să furnizeze echipei informațiile care sunt la dispoziția părții care l-a detașat, în scopul derulării anchetelor penale efectuate de echipă.

10. Informațiile obținute în mod obișnuit de un membru sau de un membru detașat în cadrul participării la o echipă comună de anchetă și care nu pot fi obținute în alt mod de către autoritățile competente ale părților implicate pot fi utilizate în scopurile următoare:

- a) în scopul pentru care a fost creată echipa;
- b) pentru a descoperi, a cerceta sau a urmări alte infracțiuni, sub rezerva consimțământului prealabil al părții unde a fost obținută informația. Consimțământul nu poate fi refuzat decât în cazul în care o asemenea utilizare ar reprezenta un pericol pentru anchetele penale conduse de partea respectivă sau pentru care această parte ar putea refuza ajutorul;
- c) pentru a preveni un pericol iminent și serios pentru securitatea publică și cu respectarea dispozițiilor pct. b), dacă ulterior este începută o anchetă penală;
- d) în alte scopuri, cu condiția ca acest lucru să fie convenit de către părțile care au format echipa.

11. Dispozițiile prezentului articol nu aduc atingere altor dispoziții sau acorduri existente referitoare la formarea sau la intervenția echipelor comune de anchetă.

12. În măsura în care dreptul părților implicate sau dispozițiile oricărui instrument juridic aplicabil între ele o permit, pot fi încheiate acorduri pentru ca alte persoane decât reprezentanții autorităților competente ale părților care formează echipa comună de anchetă să ia parte la activitățile echipei. Drepturile conferite membrilor și membrilor detașați pe lângă echipă în temeiul prezentului articol nu se aplică acestor persoane, cu excepția dispozițiilor contrare prevăzute explicit în acord.

Articolul 21

Răspunderea penală a funcționarilor

În cursul operațiunilor prevăzute la art. 17, 18, 19 și 20 din prezentul Protocol, funcționarii unei părți, alta decât partea de intervenție, sunt asimilați agenților aces-

teia în ceea ce privește infracțiunile ale căror victime ar putea fi sau pe care le-ar comite, cu excepția altor înțelegeri între părți.

Articolul 22 **Răspunderea civilă a funcționarilor**

1. Atunci când, conform art. 17, 18, 19 și 20 din prezentul Protocol, funcționarii unei părți se află în misiune pe teritoriul altei părți, prima parte este răspunzătoare de daunele pe care le produc în timpul desfășurării misiunii, conform dreptului părții pe teritoriul căreia aceștia acționează.

2. Partea pe teritoriul căreia sunt produse pagubele prevăzute la paragraful 1 își asumă responsabilitatea reparării acestor daune în condițiile aplicabile daunelor cauzate de propriii agenți.

3. Partea ai cărei funcționari au produs daune oricui pe teritoriul unei alte părți rambursează integral acesteia din urmă sumele pe care le-a plătit victimelor sau celor în drept.

4. Fără a aduce atingere exercitării drepturilor sale față de terți și cu excepția dispozițiilor paragrafului 3, fiecare parte va renunța, în cazul prevăzut de paragraful 1, să ceară unei alte părți restituirea sumei pagubelor pe care le-a suportat.

5. Dispozițiile prezentului articol se aplică cu condiția ca părțile să nu fi convenit altfel.

Articolul 23 **Protecția martorilor**

Atunci când o parte formulează o cerere de asistență în temeiul Convenției sau al unuia dintre protocoalele sale privind un martor care riscă să fie expus unei intimidări sau care are nevoie de protecție, autoritățile competente ale părții solicitante și cele ale părții solicitate fac tot posibilul pentru a stabili împreună măsurile privind protecția persoanei respective, conform dreptului lor național.

Articolul 24 **Măsuri provizorii**

1. La cererea părții solicitante, partea solicitată, în conformitate cu legea sa națională, poate dispune măsuri provizorii în vederea conservării mijloacelor de probă, menținerii unei situații existente sau protejării intereselor juridice amenințate.

2. Partea solicitată poate satisface o cerere parțial sau sub rezerva condițiilor, mai ales, prin limitarea duratei măsurilor luate.

Articolul 25 **Confidențialitatea**

Partea solicitantă poate cere părții solicitate să vegheze ca cererea și conținutul ei să rămână confidențiale, cu excepția cazului în care acest lucru nu este compatibil cu satisfacerea cererii. Dacă partea solicitată nu poate respecta imperativul confidențialității, ea informează fără întârziere despre acest lucru partea solicitantă.

Articolul 26 **Protecția datelor**

1. Datele cu caracter personal transmise de o parte altei părți ca urmare a satisfacerii unei cereri formulate în temeiul Convenției sau al unuia dintre protocoale nu pot fi utilizate de către partea căreia îi sunt transmise:

- a) decât în scopurile procedurale cărora li se aplică Convenția sau unul dintre protocoalele sale;
- b) decât în scopuri privind alte proceduri judiciare sau administrative legate direct de procedurile prevăzute la pct. a);
- c) decât în scopul prevenirii unui pericol imediat și serios pentru securitatea publică.

2. Aceste date pot fi, totuși, utilizate pentru orice alt scop, după consimțământul prealabil fie al părții care a transmis datele, fie al persoanei respective.

3. Orice parte poate refuza să transmită datele obținute ca urmare a satisfacerii unei cereri formulată în baza Convenției sau a unuia dintre protocoalele sale, atunci când:

- aceste date sunt protejate de legea sa națională; și
- partea căreia trebuia să îi fie transmise datele nu este obligată prin Convenția pentru protejarea persoanelor față de prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal, adoptată la Strasbourg, la 28 ianuarie 1981, numai dacă această ultimă parte se angajează să acorde datelor aceeași protecție ce le-a fost acordată de către prima parte.

4. Orice parte care transmite datele obținute ca urmare a satisfacerii unei cereri, formulate în baza Convenției sau a unuia dintre protocoalele sale, poate cere părții căreia îi sunt transmise datele să o informeze asupra folosirii acestora.

5. Orice parte poate, printr-o declarație adresată Secretarului General al Consiliului Europei, să ceară ca, în cadrul procedurilor pentru care ar fi putut refuza sau limita transmiterea ori utilizarea de date cu caracter personal conform dispozițiilor Convenției sau ale unuia dintre protocoalele sale, datele cu caracter personal pe care le transmite unei alte părți să nu fie utilizate de aceasta din urmă în scopurile prevăzute de paragraful 1 decât cu acordul său prealabil.

Articolul 27

Autorități administrative

Orice parte va putea, printr-o declarație adresată Secretarului General al Consiliului Europei, să indice ce autorități sunt considerate autorități administrative în înțelesul art. 1 paragraful 3 din Convenție.

Articolul 28

Raporturi cu alte tratate

Dispozițiile prezentului Protocol nu împiedică reglementarea mai detaliată prin acorduri bilaterale sau multilaterale încheiate între părți prin aplicarea art. 26 paragraful 3 din Convenție.

Articolul 29

Soluționarea amiabilă

Comitetul european pentru probleme criminale va urmări interpretarea și aplicarea Convenției și a protocoalelor sale și va facilita soluționarea amiabilă a oricărei dificultăți de aplicare.

Capitolul III

Articolul 30

Semnarea și intrarea în vigoare

1. Prezentul Protocol este deschis spre semnare de către statele-membre ale Consiliului Europei care sunt părți la Convenție sau care au semnat-o. El este supus ratificării, acceptării sau aprobării. Un semnatar nu poate ratifica, accepta sau aproba prezentul Protocol fără a fi ratificat, acceptat sau aprobat, anterior ori simultan, Convenția. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare se depun la Secretarul General al Consiliului Europei.

2. Prezentul Protocol va intra în vigoare în prima zi a lunii următoare expirării unei perioade de 3 luni după depunerea celui de-al treilea instrument de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

3. Pentru orice stat semnatar care își va depune ulterior instrumentul său de ratificare, de acceptare sau de aprobare, prezentul Protocol va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data depunerii.

Articolul 31

Aderare

1. Orice stat-membru care a aderat la Convenție va putea adera la prezentul Protocol după intrarea în vigoare a acestuia.

2. Aderarea se va efectua prin depunerea instrumentului de aderare la Secretarul General al Consiliului Europei.

3. Pentru orice stat care aderă, Protocolul va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data depunerii instrumentului de aderare.

Articolul 32

Aplicare teritorială

1. Orice stat va putea, atunci când va semna prezentul Protocol sau va depune instrumentul său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, să specifice teritoriul sau teritoriile asupra cărora se va aplica prezentul Protocol.

2. Orice stat va putea, la orice dată ulterioară, printr-o declarație adresată Secretarului General al Consiliului Europei, să extindă aplicarea prezentului Protocol oricărui alt teritoriu desemnat în această declarație. În privința acestui teritoriu Protocolul va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data primirii declarației de către Secretarul General.

3. Orice altă declarație făcută în temeiul celor două paragrafe precedente va putea fi retrasă, cu privire la orice teritoriu desemnat în această declarație, prin notificare adresată Secretarului General al Consiliului Europei. Retragera va produce efecte din prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data primirii notificării de către Secretarul General.

Articolul 33

Rezerve

1. Orice rezervă formulată de o parte privind o dispoziție a Convenției sau a Protocolului său se aplică deopotrivă prezentului Protocol, în afară de cazul în care această parte nu își exprimă intenția contrară în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare. În același fel se va proceda pentru orice declarație făcută în privința sau în temeiul unei dispoziții a Convenției sau a Protocolului său.

2. Orice stat poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, să declare că își rezervă dreptul de a nu accepta, în tot sau în parte, unul sau mai multe dintre articolele: 16, 17, 18, 19 și 20 din prezentul Protocol. Nici o altă rezervă nu este admisă.

3. Orice stat poate retrage, în tot sau în parte, rezervele pe care le-a făcut conform paragrafelor precedente, adresând în acest sens Secretarului General al Consiliului Europei o declarație care va produce efecte de la data primirii sale.

4. Partea care a formulat o rezervă cu privire la unul dintre articolele menționate la paragraful 2 nu poate pretinde ca acest articol să fie aplicat de către o altă parte. Totuși, dacă rezerva este parțială sau condițională, ea poate pretinde aplicarea acestui articol în măsura în care l-a acceptat.

Articolul 34

Denunțare

1. Orice parte poate, în ceea ce o privește, să denunțe prezentul Protocol prin notificare adresată Secretarului General al Consiliului Europei.

2. Această denunțare va produce efecte din prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data la care Secretarul General al Consiliului Europei a primit notificarea.

3. Denunțarea Convenției atrage în mod automat denunțarea prezentului Protocol.

Articolul 35

Notificări

Secretarul General al Consiliului Europei notifică statelor-membre ale Consiliului Europei și oricărui stat care a aderat la prezentul Protocol:

- a) orice semnare;
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare;
- c) orice dată de intrare în vigoare a prezentului Protocol, în conformitate cu art. 30 și 31 din prezentul Protocol;
- d) orice alte acte, declarații, notificări sau comunicări referitoare la prezentul Protocol.

Drept care subsemnații, legal împuterniciți în acest scop, am semnat prezentul Protocol.

Adoptat la Strasbourg, la 8 noiembrie 2001, în limbile franceză și engleză, ambele texte având aceeași valoare, într-un singur exemplar, care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul General al Consiliului Europei va comunica o copie certificată pentru conformitate de pe Protocol fiecărui stat-membru al Consiliului Europei, precum și fiecărui stat care a aderat la Convenție.

18. CONVENȚIA EUROPEANĂ ÎN DOMENIUL INFORMAȚIEI CU PRIVIRE LA DREPTUL STRĂIN

Semnată la: Londra, 7 iunie 1968.

Ratificată prin: Legea RM nr.724 – XV din 07.12.01.

În vigoare pentru RM: din 15 iunie 2002.

Preambul

Statele membre ale Consiliului Europei, semnatare ale prezentei Convenții,
Considerând că scopul Consiliului Europei este acela de a realiza o uniune mai strânsă între membrii săi;

Având convingerea că instituirea unui sistem de asistență internațională menit să faciliteze obținerea de către autoritățile judiciare a unor informații despre dreptul străin ar contribui la realizarea acestui scop,

Au convenit asupra celor ce urmează:

Articolul 1

Câmpul de aplicare al Convenției

1. Părțile Contractante se angajează să-și furnizeze, în conformitate cu dispozițiile prezentei Convenții, informații cu privire la dreptul intern în materie civilă și comercială, precum și în materie de procedură civilă și comercială și de organizare judiciară.

2. Totuși, două sau mai multe Părți Contractante vor putea conveni să extindă câmpul de aplicare al prezentei Convenții, în ceea ce le privește, și la alte domenii decât cele indicate în paragraful precedent. Textul acordului intervenit va fi comunicat Secretarului General al Consiliului Europei.

Articolul 2

Organele naționale de legătură

1. Pentru aplicarea prezentei Convenții, fiecare Parte Contractantă va crea sau va desemna un organ unic (în cele ce urmează „organ de primire”) care va avea drept misiune:

- a) să primească cererile de informații de genul celor menționate în paragraful 1 al art. 1, parvenite din partea unei alte Părți contractante;
- b) să satisfacă aceste cereri, în conformitate cu art.6.

Acest organ va trebui să fie un organ ministerial sau un alt organ de stat.

2. Fiecare Parte Contractantă va putea să creeze sau să desemneze unul sau mai multe organe (denumite în cele ce urmează „organe de transmitere”) însărcinate să primească cererile de informații parvenite din partea autorităților sale judiciare și să le transmită organului de primire competent de peste hotare. Misiunea care îi revine organului de transmitere va putea fi încredințată organului de primire.

3. Fiecare Parte Contractantă va comunica Secretarului General al Consiliului Europei denumirea și adresa organului său de primire și, dacă e cazul, a organului sau organelor sale de transmitere.

Articolul 3

Autoritățile abilitate să formuleze cererea de informații

1. Cererea de informații trebuie să emane întotdeauna de la o autoritate judiciară, chiar dacă nu este formulată de aceasta. Cererea nu va putea fi făcută decât în cadrul unei proceduri deja declanșate.

2. Orice Parte Contractantă va putea, în cazul în care nu și-a creat sau nu a desemnat organe de transmitere, să indice, printr-o declarație adresată Secretarului General al Consiliului Europei, care dintre autoritățile sale vor fi considerate autoritate judiciară în sensul paragrafului precedent.

3. Două sau mai multe Părți contractante vor putea conveni să extindă, în ceea ce le privește, aplicarea prezentei Convenții și la cererile parvenite din partea altor autorități decât autoritățile judiciare. Textul acordului intervenit va fi comunicat Secretarului General al Consiliului Europei.

Articolul 4

Conținutul cererii de informații

1. În cererea de informații se va indica autoritatea judiciară de la care emană, precum și natura cauzei respective. Cererea va trebui să precizeze, cât mai exact posibil, punctele asupra cărora statului solicitat i se cer informații, iar în cazul în care în statul solicitat există mai multe sisteme juridice, și sistemul cu privire la care se cer informații.

2. Cererea va fi însoțită de o expunere de fapte, necesară atât pentru o bună înțelegere cât și pentru formularea unui răspuns exact și precis; la cerere vor putea fi anexate și copii ale unor documente, în măsura în care acestea vor fi necesare pentru a preciza cadrul cererii.

3. Cererea se va putea referi, în mod accesoriu, și la puncte ținând de alte domenii decât cele menționate în art. 1 par.1, dacă acestea au legătură cu punctele principale din cerere.

4. În cazul în care cererea nu va fi formulată de către o autoritate judiciară, ea va trebui să fie însoțită de decizia acesteia de autorizare.

Articolul 5

Transmiterea cererii de informații

Cererea de informații va fi adresată direct organului de primire al statului solicitat de către un organ de transmitere sau, în lipsa unui astfel de organ, de către autoritatea judiciară de la care emană.

Articolul 6

Autoritățile abilitate să răspundă

1. Organul de primire sesizat printr-o cerere de informații va putea fie să formuleze el însuși răspunsul, fie să transmită cererea unui alt organ de stat pentru formularea răspunsului.

2. Organul de primire va putea, în cazuri speciale sau din motive legate de organizarea administrativă, să transmită cererea unui organism privat sau unui jurist calificat care să formuleze răspunsul.

3. În cazul în care punerea în aplicare a paragrafului anterior presupune anumite cheltuieli, organul de primire, înainte de a efectua transmiterea prevăzută de același paragraf, va indica autorității de la care emană cererea organismul privat sau juriștii către care va fi transmisă cererea; în acest caz, organul de primire îi va comunica, în măsura posibilului, mărimea cheltuielilor prevăzute și îi va cere acordul.

Articolul 7

Conținutul răspunsului

Răspunsul va trebui să aibă scopul de a informa obiectiv și imparțial autoritatea solicitantă în privința dreptului statului solicitat, în răspuns se vor furniza, după caz, și texte legislative și regulamentare sau elemente de jurisprudență. La răspuns se vor anexa, atât cât va fi considerat necesar pentru o bună informare a solicitantului, documente complementare, cum ar fi extrase din lucrări doctrinare și „travaux préparatoires”. Răspunsul va putea fi însoțit, eventual, de comentarii explicative.

Articolul 8

Efectele răspunsului

Informația conținută într-un răspuns nu leagă autoritatea judiciară de la care emană cererea.

Articolul 9

Comunicarea răspunsului

Răspunsul va fi adresat organului de transmitere, în cazul în care cererea a parvenit de la acesta, sau autorității judiciare, în cazul unei sesizări directe din partea acesteia.

Articolul 10

Obligația de a răspunde

1. Organul de primire căruia i-a fost adresată o cerere de informații este, cu excepțiile prevăzute în art. 11, obligat să dea un răspuns, în conformitate cu dispozițiile art. 6.

2. În cazul în care răspunsul nu este formulat de însuși organul de primire, acesta va fi totuși obligat să se îngrijească ca să fie furnizat un răspuns în condițiile art. 12.

Articolul 11

Excepții de la obligația de a răspunde

Statul solicitat poate refuza să dea un răspuns la cererea de informații atunci când interesele sale sunt afectate de litigiul în legătură cu care a fost formulată cererea sau în cazul în care consideră că răspunsul ar putea purta atingere suveranității sau securității sale.

Articolul 12

Termenul de răspuns

Răspunsul la o cerere de informații va trebui formulat cât mai repede posibil. Totuși, dacă elaborarea răspunsului necesită mult timp, organul de primire va informa despre acest fapt autoritatea străină care l-a sesizat, precizând, în măsura posibilului, data probabilă la care va putea fi comunicat răspunsul.

Articolul 13

Informații suplimentare

1. Organul de primire, precum și organul sau persoana cărora li s-a pus în sarcină formularea răspunsului, în conformitate cu art. 6, vor putea solicita autorității de la care emană cererea informațiile suplimentare pe care le consideră necesare în vederea elaborării răspunsului.

2. Cererea de informații suplimentare va fi transmisă organului de primire în modul prevăzut de art. 9 pentru comunicarea răspunsului.

Articolul 14

Limbile de comunicare

1. Cererea de informații și anexele acesteia vor fi perfectate în limba sau în una din limbile oficiale ale statului solicitat sau vor fi însoțite de traducerea în limba respectivă. Răspunsul va fi perfectat în limba statului solicitat.

2. Totuși, două sau mai multe Părți contractante vor putea conveni să deroge, în relațiile dintre ele, de la dispozițiile paragrafului precedent.

Articolul 15

Cheltuieli

1. Statul solicitat nu va putea cere rambursarea taxelor sau cheltuielilor ocazionate de furnizarea răspunsului, de orice natură ar fi ele, cu excepția cheltuielilor la care se face referire în art. 6 paragraful 3, care vor fi suportate de statul solicitant.

2. Totuși, două sau mai multe Părți contractante vor putea conveni să deroge, în relațiile dintre ele, de la dispozițiile paragrafului precedent.

Articolul 16

Statele federale

Într-un stat federal, funcțiile exercitate de organul de primire, în afara celor prevăzute de alineatul a. al art. 2, vor putea fi atribuite, din motive de ordin constituțional, altor organe de stat.

Articolul 17

Intrarea în vigoare a Convenției

1. Prezenta Convenție este deschisă spre semnare statelor membre ale Consiliului Europei. Ea va fi supusă acceptării sau ratificării. Instrumentele de ratificare sau de acceptare vor fi depuse la Secretarul General al Consiliului Europei.

2. Convenția va intra în vigoare după expirarea unui termen de trei luni, începând cu data depunerii celui de-al treilea instrument de ratificare sau de acceptare.

3. Pentru orice stat semnatar care o va ratifica sau accepta ulterior, ea va intra în vigoare după expirarea unui termen de trei luni de la data depunerii instrumentului său de ratificare sau de acceptare.

Articolul 18

Aderarea statelor care nu sunt membre ale Consiliului Europei

1. După intrarea în vigoare a prezentei Convenții, Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei va putea invita orice stat care nu este membru al Consiliului să adere la prezenta Convenție.

2. Aderarea se va efectua prin depunerea la Secretarul General al Consiliului Europei a unui instrument de aderare care va începe să producă efecte într-un termen de trei luni de la data depunerii sale.

Articolul 19

Aplicare teritorială

1. Orice Parte Contractantă poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare sau de aderare, să desemneze teritoriul sau teritoriile cărora li se va aplica prezenta Convenție.

2. Orice Parte Contractantă poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare sau aderare, sau în orice alt moment ulterior, să extindă aplicarea prezentei Convenții, printr-o declarație adresată Secretarului General al Consiliului Europei, asupra oricărui alt teritoriu indicat în declarație și ale cărui relații internaționale ea le asigură sau pentru care este abilitată să stipuleze.

3. Orice declarație făcută în virtutea paragrafului precedent va putea fi retrasă, referitor la teritoriul desemnat în această declarație, în conformitate cu articolul 20 din prezenta Convenție.

Articolul 20

Durata Convenției și denunțarea

1. Prezenta Convenție va rămâne în vigoare fără limite în timp.

2. Orice Parte Contractantă va putea, în ceea ce o privește, să denunțe prezenta Convenție, printr-o notificare adresată Secretarului General al Consiliului Europei.

3. Denunțarea va produce efecte după expirarea unui termen de 6 luni de la data primirii notificării de către Secretarul General.

Articolul 21

Funcțiile Secretarului General al Consiliului Europei

Secretarul General al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului Europei și oricărui stat care a aderat la prezenta Convenție:

a. orice semnare;

- b. depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare sau aderare;
- c. orice dată de intrare în vigoare a prezentei Convenții, conform art. 17 al acesteia;
- d. orice notificare primită potrivit paragrafului 2 al articolului 1, paragraful 3 al articolului 2, paragraful 2 al articolului 3 și paragrafelor 2 și 3 ale articolului 19;
- e. orice notificare primită în conformitate cu dispozițiile art. 20 și data începând cu care denunțul va produce efecte.

În considerarea celor de mai sus, subsemnații, având depline puteri în acest scop, au semnat prezenta Convenție.

Încheiată la Londra la 7 iulie 1968, în limbile franceză și engleză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar care va fi depus în arhivele Consiliului European. Secretarul General al Consiliului European va transmite copie certificată fiecăruia dintre Statele semnatare și aderente.

19. PROTOCOLUL ADIȚIONAL LA CONVENȚIA EUROPEANĂ ÎN DOMENIUL INFORMAȚIEI CU PRIVIRE LA DREPTUL STRĂIN

Semnat la: Strasbourg, 15 martie 1978.

Ratificat prin: Legea RM nr.724–XV din 07.12.01.

În vigoare pentru RM: din 15 iunie 2002.

Statele membre ale Consiliului Europei, semnatare ale prezentului Protocol,

Luând în considerare dispozițiile Convenției europene în domeniul informației cu privire la dreptul străin, deschisă spre semnare la Londra, la 7 iulie 1968 (în continuare „Convenția”),

Considerând că este oportun să extindă sistemul de asistență internațională stabilit prin această Convenție și asupra materiei penale și a procedurii penale, într-un cadru multilateral deschis tuturor Părților Contractante la Convenție,

Considerând că în vederea eliminării obstacolelor de natură economică care împiedică accesul la justiție și pentru a permite persoanelor defavorizate din punct de vedere economic să-și revendice cu mai multă eficiență drepturile în statele membre, este în egală măsură util să extindă sistemul stabilit prin Convenție și la domeniul asistenței judiciare și la cel al consultației juridice în materie civilă și comercială,

Constatând că articolul 1 paragraful 2 al Convenției prevede că două sau mai multe Părți Contractante vor putea conveni să extindă, în ceea ce le privește, câmpul de aplicare al prezentei Convenții și la alte domenii decât cele indicate în Convenție,

Constatând că articolul 3 paragraful 3 al Convenției prevede că două sau mai multe Părți Contractante vor putea conveni să extindă, în ceea ce le privește, aplicarea Convenției și asupra cererilor care emană de la alte autorități decât autoritățile judiciare,

Au convenit asupra celor ce urmează:

Capitolul I

Articolul 1

Părțile Contractante își iau angajamentul să-și furnizeze, potrivit dispozițiilor Convenției, informații cu privire la dreptul lor material și procesual, la organizarea judiciară în domeniul penal, inclusiv Ministerul Public, precum și la dreptul în materie de executare a măsurilor penale. Acest angajament se aplică oricărei proceduri care vizează infracțiunile a căror reprimare, în momentul solicitării de informații, ține de competența autorităților judiciare ale Părții solicitante.

Articolul 2

O cerere de informații privitor la punctele vizate în articolul 1 poate:

- a) pe lângă un tribunal, să emane de la orice autoritate judiciară competentă în materie de urmărire sau de executare a sentințelor definitive și având forța lucrului judecat; și
- b) să fie înaintată nu doar în cadrul unei proceduri declanșate, dar și atunci când se preconizează deschiderea unui proces.

Capitolul II

Articolul 3

În cadrul angajamentului care decurge din articolul 1 paragraful 1 al Convenției, Părțile Contractante convin că cererea de informații poate:

- a) pe lângă autoritățile judiciare, să emane de la orice autoritate sau persoană care acționează în cadrul unui sistem oficial de asistență judiciară sau de consultanță juridică persoanelor defavorizate din punct de vedere economic; și
- b) să fie înaintată nu doar în cadrul unei proceduri deja declanșate, dar și atunci când se preconizează deschiderea unui proces.

Articolul 4

1. Orice Parte Contractantă care nu a creat sau nu a desemnat unul sau mai multe organe de transmitere potrivit articolului 2 paragraful 2 al Convenției, trebuie să creze sau să desemneze astfel de organ sau organe responsabile să transmită organului de primire competent din străinătate orice cerere de informații înaintată conform articolului 3 din prezentul Protocol.

2. Orice Parte Contractantă va comunica Secretarului General al Consiliului Europei denumirea și adresa organului sau organelor de transmitere create sau desemnate potrivit paragrafului precedent.

Capitolul III

Articolul 5

1. Orice stat poate, în momentul semnării sau al depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau aderare, să declare că nu va fi legat decât prin dispozițiile capitolului I sau prin cele ale capitolului II din prezentul Protocol.

2. Orice stat care a făcut o asemenea declarație va putea ulterior în orice moment să declare prin notificare adresată Secretarului General al Consiliului Europei că va fi legat prin totalitatea dispozițiilor capitolelor I și II. Această notificare va produce efecte la data primirii sale.

3. Orice Parte Contractantă care este legată prin totalitatea dispozițiilor capito-

lelor I și II va putea să declare în orice moment prin notificare adresată Secretarului General al Consiliului Europei că nu va fi legată decât prin dispozițiile capitolului I sau prin cele ale capitolului II. Această notificare va produce efecte după expirarea unui termen de 6 luni, începând de la data primirii sale.

4. Dispozițiile Capitolului I sau ale Capitolului II nu sunt aplicabile decât între Părțile Contractante care sunt legate respectiv prin dispozițiile aceluiași capitol.

Articolul 6

1. Prezentul Protocol este deschis spre semnare Statelor-membre ale Consiliului Europei, semnatare ale Convenției, care pot deveni Părți la Protocol prin:

- a) semnare fără rezervă de ratificare, de acceptare sau aprobare;
- b) semnare cu rezervă de ratificare, de acceptare sau aprobare, urmată de ratificare, de acceptare sau aprobare.

2. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau aprobare vor fi depuse la Secretarul General al Consiliului Europei.

3. Un Stat-membru al Consiliului Europei nu va putea să semneze fără rezervă de ratificare, de acceptare sau aprobare prezentul Protocol, și nici să îl ratifice sau accepte fără ca, simultan sau anterior, să fi ratificat sau acceptat Convenția.

Articolul 7

1. Prezentul Protocol va intra în vigoare după expirarea unui termen de trei luni de la data la care trei State-membre ale Consiliului Europei vor fi devenit Părți la Protocol potrivit dispozițiilor articolului 6.

2. Pentru orice Stat-membru care îl va semna ulterior fără rezervă de ratificare, de acceptare sau aprobare, sau îl va ratifica, îl va accepta sau aproba, Protocolul va intra în vigoare după expirarea unui termen de trei luni, începând de la data semnării sau depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare sau aprobare.

Articolul 8

1. După intrarea în vigoare a prezentului Protocol, orice Stat care a aderat la Convenție sau care va fi invitat să adere, va putea fi invitat de către Consiliul Miniștrilor să adere și la prezentul Protocol.

2. Aderarea se va efectua prin depunerea la Secretarul General al Consiliului Europei a unui instrument de aderare care va produce efecte după expirarea unui termen de trei luni, începând de la data depunerii sale.

Articolul 9

1. Orice Stat poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau aderare, să desemneze teritoriul sau teritoriile cărora li se va aplica prezentul Protocol.

2. Orice Stat poate, în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau aderare, sau în orice alt moment ulterior, să extindă aplicarea prezentului Protocol, printr-o declarație adresată Secretarului General al Consiliului Europei, asupra oricărui alt teritoriu indicat în declarație și ale cărui relații internaționale el le asigură sau pentru care este abilitat să stipuleze.

3. Orice declarație făcută în virtutea paragrafului precedent va putea fi retrasă, referitor la teritoriul desemnat în această declarație, prin notificare adresată Secretarului General al Consiliului Europei. Retragera va produce efecte după expirarea unui termen de șase luni, începând de la data primirii notificării de către Secretarul General al Consiliului Europei.

Articolul 10

1. Orice Parte Contractantă va putea, în ceea ce o privește, să denunțe prezentul Protocol, printr-o notificare adresată Secretarului General al Consiliului Europei.

2. Denunțarea va produce efecte după expirarea unui termen de 6 luni de la data primirii notificării de către Secretarul General.

3. Denunțarea Convenției atrage în mod automat și denunțarea prezentului Protocol.

Articolul 11

Secretarul General al Consiliului Europei va notifica statelor-membre ale Consiliului Europei și oricărui stat care a aderat la prezenta Convenție:

- a) orice semnare fără rezervă de ratificare, de acceptare sau aprobare;
- b) orice semnare cu rezervă de ratificare, de acceptare sau aprobare;
- c) depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare, de aprobare sau aderare;
- d) orice dată de intrare în vigoare a prezentului Protocol conform articolului 7;
- e) orice notificare primită potrivit articolului 4;
- f) orice declarație sau notificare primită potrivit dispozițiilor articolului 5;
- g) orice declarație primită potrivit dispozițiilor articolului 9 și orice retragere a unei asemenea declarații;
- h. orice notificare primită în conformitate cu dispozițiile articolului 10 și data începând cu care denunțarea va produce efecte.

În considerarea celor de mai sus, subsemnații, având depline puteri în acest scop, au semnat prezentul Protocol.

Încheiat la Strasbourg la 15 martie 1978, în limbile franceză și engleză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul General al Consiliului Europei va transmite copie certificată fiecăruia dintre Statele semnatare și aderente.

20. CONVENȚIA EUROPEANĂ PRIVIND VALOAREA INTERNAȚIONALĂ A HOTĂRĂRILOR REPRESIVE

Semnată la: Haga, 28 mai 1970.

Ratificată prin: Legea RM nr. 19-XVI din 10.02.2006.

În vigoare pentru RM: din 21 septembrie 2006.

Preambul

Statele membre ale Consiliului Europei, semnatare ale prezentei Convenții,
Considerând că lupta împotriva criminalității, ale cărei efecte se manifestă din ce
în ce mai mult dincolo de frontierele unei țări,

Impun pe plan internațional folosirea unor mijloace moderne și eficiente, con-
vinse de necesitatea de a se urma o politică penală comună tinzând la protejarea
societății,

Conștiente de necesitatea de a respecta demnitatea umană și de a favoriza reabi-
litarea delincvenților,

Considerând că scopul Consiliului Europei este de a realiza o mai strânsă uniune
între membrii săi,

Au convenit după cum urmează:

Titlul I

Definiții

Articolul 1

În sensul prezentei Convenții, expresia:

a) *hotărâre represivă europeană* desemnează orice hotărâre definitivă pronunțată
de o jurisdicție represivă a unui Stat Contractant, ca urmare a unei acțiuni penale;

b) *infracțiune* cuprinde, în afară de faptele constituind infracțiuni penale, pe cele
care sunt vizate de dispozițiile legale menționate în anexa nr. 2, cu condiția ca, dacă
aceste dispoziții dau competență unei autorități administrative, cel interesat să aibă
posibilitatea de a aduce cauza în fața unei instanțe jurisdicționale;

c) *condamnare* înseamnă pronunțarea unei sancțiuni;

d) *sancțiune* desemnează orice pedeapsă și măsură aplicată unei persoane ca
urmare a unei infracțiuni și pronunțate în mod expres printr-o hotărâre represivă
europeană sau printr-o ordonanță penală;

e) *decădere* desemnează orice privare sau suspendare a unui drept, orice inter-
dicție sau incapacitate;

f) *hotărâre în lipsă* desemnează orice hotărâre considerată astfel potrivit paragrafului 2 al art. 21;

g) *ordonanță penală* desemnează oricare dintre hotărârile pronunțate într-un alt Stat Contractant, menționate în anexa nr. 3.

Titlul II

Executarea hotărârilor represive europene

Secțiunea 1

Dispoziții generale

(a) Condiții generale de executare

Articolul 2

Prezentul titlu este aplicabil:

- a) sancțiunilor privative de libertate;
- b) amenzilor sau confiscărilor;
- c) decăderilor.

Articolul 3

1. În cazurile și în condițiile prevăzute în prezenta Convenție, fiecare Stat Contractant are competența să procedeze la executarea unei sancțiuni pronunțate într-unul din celelalte State Contractante și care este executorie în acel stat.

2. Această competență nu poate fi exercitată decât ca urmare a unei cereri de executare, prezentată de celălalt Stat Contractant.

Articolul 4

1. O sancțiune nu poate fi pusă în executare de către un alt Stat Contractant decât dacă, potrivit legii acestuia, fapta pentru care s-a pronunțat sancțiunea ar fi constituit, în cazul în care a fost săvârșită în acest stat, o infracțiune și autorul ar fi fost sancționabil.

2. Dacă prin condamnare sunt reprimite mai multe infracțiuni dintre care unele nu întrunesc condițiile prevăzute la paragraful 1, statul de condamnare indică partea din sancțiune aplicabilă infracțiunilor care întrunesc aceste condiții.

Articolul 5

Statul de condamnare nu poate cere executarea unei sancțiuni unui alt Stat Contractant decât dacă una sau mai multe dintre următoarele condiții sunt îndeplinite:

- a) dacă condamnatul are reședința sa obișnuită în celălalt stat;
- b) dacă executarea sancțiunii în celălalt stat este susceptibilă să amelioreze posibilitățile de reintegrare socială a condamnatului;
- c) dacă este vorba de o sancțiune privativă de libertate care ar putea fi executată în celălalt stat, în continuarea unei alte sancțiuni privative de libertate pe care condamnatul o execută sau urmează să o execute în acest stat;
- d) dacă celălalt stat este statul de origine al condamnatului și s-a declarat deja că este gata să preia executarea acestei sancțiuni;
- e) dacă apreciază că nu este în măsură să asigure el însuși executarea sancțiunii, chiar recurgând la extrădare, iar celălalt stat are această posibilitate.

Articolul 6

Executarea cerută în condițiile stabilite prin dispozițiile precedente nu poate fi refuzată în întregime sau în parte decât în unul dintre următoarele cazuri:

- a) dacă executarea ar fi contrară principiilor fundamentale ale ordinii de drept a statului solicitat;
- b) dacă statul solicitat consideră că infracțiunea reprimată prin condamnare îmbracă un caracter politic sau este vorba de o infracțiune pur militară;
- c) dacă statul solicitat consideră că există motive serioase de a se crede că respectiva condamnare a fost provocată sau agravată din considerente de rasă, religie, cetățenie sau opinie politică;
- d) dacă executarea este contrară angajamentelor internaționale ale statului solicitat;
- e) dacă fapta constituie obiect de urmărire în statul solicitat sau dacă acesta hotărăște să înceapă urmărirea;
- f) dacă autoritățile competente ale statului solicitat au hotărât să nu înceapă urmărirea sau să înceteze urmărirea pe care au exercitat-o pentru aceeași faptă;
- g) dacă fapta a fost săvârșită în afara teritoriului statului solicitant;
- h) dacă statul solicitat nu este în măsură să pună în executare sancțiunea;
- i) dacă cererea este întemeiată pe art. 5 lit. e) și nici una dintre celelalte condiții prevăzute de acest articol nu este îndeplinită;
- j) dacă statul solicitat consideră că statul solicitant este în măsură să asigure el însuși executarea sancțiunii;
- k) dacă, din cauza vârstei sale în momentul săvârșirii faptei, condamnatul nu ar putea fi urmărit în statul solicitat;
- l) dacă sancțiunea este prescrisă potrivit legii statului solicitat;
- m) în măsura în care, prin hotărâre, se pronunță o decădere.

Articolul 7

Nu se poate da curs unei cereri de executare, dacă aceasta contravine principiilor recunoscute prin dispozițiile titlului III – secțiunea 1.

(b) Efecte ale transmiterii executării

Articolul 8

Pentru aplicarea prevederilor lit. c) a art. 6 și a rezervei menționate în anexa nr. 1, actele de întrerupere sau de suspendare a prescripției, îndeplinite în mod valabil de autoritățile statului de condamnare, sunt considerate în statul solicitat ca producând același efect în ceea ce privește aprecierea prescripției potrivit dreptului acestui stat.

Articolul 9

1. Condamnatul deținut în statul solicitant, care va fi predat statului solicitat în scopul executării pedepsei, nu va fi nici urmărit, nici judecat, nici deținut în vederea executării unei pedepse sau măsuri de siguranță, nici supus vreunei alte restricții a libertății sale individuale pentru vreo faptă anterioară predării, alta decât cea care a motivat condamnarea de executat, în afara următoarelor cazuri:

a) când statul care l-a predat consimte la aceasta. În acest scop se va prezenta o cerere, însoțită de toate actele utile și de un proces-verbal judiciar în care se consemnează orice declarație făcută de condamnat. Acest consimțământ va fi dat atunci când infracțiunea pentru care este cerut ar putea da loc la extrădare potrivit legii statului solicitant al executării sau când extrădarea nu ar fi excusă decât motivat de quantumul pedepsei;

b) când, având posibilitatea să o facă, condamnatul nu a părăsit, în cele 45 de zile următoare eliberării sale definitive, teritoriul statului căruia i-a fost predat sau dacă s-a înapoiat acolo după ce l-a părăsit.

2. Totuși, statul solicitat pentru executare va putea lua măsurile necesare în vederea, pe de o parte, a unei eventuale retrimiteri din teritoriul său sau, pe de altă parte, a întreruperii prescripției potrivit legislației sale, inclusiv recursul la o procedură în lipsă.

Articolul 10

1. Executarea este guvernată de legea statului solicitat și numai acest stat este competent să ia toate hotărârile corespunzătoare, îndeosebi în ceea ce privește eliberarea condiționată.

2. Numai statul solicitant are dreptul să statueze asupra oricărei forme de recurs vizând revizuirea condamnării.

3. Oricare dintre cele două state poate să exercite dreptul de amnistiere sau de grațiere.

Articolul 11

1. De îndată ce statul de condamnare a prezentat cererea de executare, el nu mai poate pune în executare sancțiunea care formează obiectul cererii. Totuși, statul de condamnare poate pune în executare o sancțiune privativă de libertate atunci când condamnatul se află deja deținut pe teritoriul acestui stat, în momentul prezentării cererii.

2. Statul solicitant își recapătă dreptul de executare:

a) dacă își retrage cererea mai înainte ca statul solicitat să îl fi informat despre intenția sa de a da curs cererii;

b) dacă statul solicitat îl informează despre refuzul său de a da curs cererii;

c) dacă statul solicitat renunță în mod expres la dreptul său de executare. Renunțarea nu poate avea loc decât dacă cele două state interesate consimt la aceasta sau dacă executarea nu mai este posibilă în statul solicitat. Ea este, în acest din urmă caz, obligatorie, dacă statul solicitant a cerut-o.

Articolul 12

1. Autoritățile competente ale statului solicitat trebuie să pună capăt executării de îndată ce au cunoștință despre o grațiere, amnistie, o cale de atac vizând revizuirea sau despre orice altă hotărâre având ca efect înlăturarea caracterului executoriu al sancțiunii. Se procedează tot astfel în cazul executării unei amenzi, când condamnatul a plătit-o autorităților competente a statului solicitant.

2. Statul solicitant informează, fără întârziere, statul solicitat despre orice hotărâre sau orice alt act de procedură intervenit pe teritoriul său, care, potrivit paragrafului precedent, pun capăt dreptului de executare.

(c) Dispoziții diverse

Articolul 13

1. Tranzitul pe teritoriul unui Stat Contractant al unei persoane care este deținută și trebuie să fie transferată spre un Stat Contractant terț, în temeiul prezentei Convenții, se acordă la cererea statului unde această persoană este deținută. Statul de tranzit poate pretinde să primească orice document relevant, înainte de a lua o hotărâre asupra cererii. Persoana transferată trebuie să rămână în detenție pe teritoriul statului de tranzit, în afară de cazul în care statul de unde persoana este transferată nu cere punerea acesteia în libertate.

2. În afara cazurilor în care transferul este cerut potrivit art. 34, oricare Stat Contractant poate refuza să acorde tranzitul:

- a) pentru unul dintre motivele prevăzute la art. 6 lit. b) și c);
- b) dacă persoana în cauză este unul dintre resortisanții săi.

3. În cazul în care se folosește calea aeriană, se face aplicarea următoarelor dispoziții:

a) atunci când nici o aterizare nu este prevăzută, statul de unde persoana urmează să fie transferată poate înștiința statul peste al cărui teritoriu se va zbura că persoana în cauză este transferată în aplicarea prezentei Convenții. În caz de aterizare forțată această notificare produce efectele cererii de arestare provizorie menționate la art. 32 paragraful 2 și trebuie să se facă o cerere formală de tranzit corespunzătoare;

- b) când se prevede o aterizare, se va face o cerere formală de tranzit.

Articolul 14

Statele contractante renunță să pretindă unul de la celălalt rambursarea cheltuielilor rezultând din aplicarea prezentei Convenții.

Secțiunea a 2-a Cereri de executare

Articolul 15

1. Cererile prevăzute prin prezenta Convenție se fac în scris. Ele sunt adresate, ca toate comunicările necesare aplicării prezentei Convenții, fie de către Ministerul Justiției al statului solicitat, fie, în temeiul unui acord între statele contractante interesate, direct prin autoritățile statului solicitant către autoritățile statului solicitat și retrimise pe aceeași cale.

2. În caz de urgență, cererile și comunicările vor putea fi transmise prin intermediul Organizației Internaționale de Poliție Criminală (INTERPOL).

3. Orice Stat Contractant va putea, prin declarație adresată Secretarului General al Consiliului Europei, să facă cunoscut că înțelege să deroge de la regulile de transmitere enunțate la paragraful 1 al prezentului articol.

Articolul 16

Cererea de executare este însoțită de original sau de o copie certificată conformă hotărârii a cărei executare se cere, precum și de toate documentele folosite. Originalul sau o copie certificată conformă întregului dosar penal sau a unei părți a acestuia se va transmite statului solicitat, la cererea acestuia. Caracterul executoriu al sancțiunii se certifică de autoritatea competentă a statului solicitant.

Articolul 17

Dacă statul solicitat consideră că informațiile comunicate de statul solicitant sunt insuficiente pentru a-i permite să aplice prezenta Convenție, el va cere completarea informațiilor necesare. El poate fixa un termen pentru obținerea acestor informații.

Articolul 18

1. Autoritățile statului solicitat vor informa, fără întârziere, pe cele ale statului solicitant despre urmarea care a fost dată cererii de executare.

2. Dacă este cazul, autoritățile statului solicitat remit celor ale statului solicitant un document certificând că sancțiunea a fost executată.

Articolul 19

1. Sub rezerva dispozițiilor paragrafului 2 al prezentului articol, nu poate fi pretinsă traducerea cererilor și a pieselor-anexe.

2. Orice Stat Contractant poate, în momentul semnării sau depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare sau de aderare, printr-o declarație adresată Secretarului General al Consiliului Europei, să își rezerve facultatea de a pretinde ca cererile și actele anexate să îi fie adresate însoțite fie de o traducere în propria sa limbă, fie de o traducere în oricare dintre limbile oficiale ale Consiliului Europei sau în acea limbă pe care el o va indica. Celelalte state pot aplica regula reciprocității.

3. Prezentul articol nu aduce atingere dispozițiilor referitoare la traducerea cererilor și pieselor anexate la acordurile sau aranjamentele în vigoare ori care urmează să intervină între două sau mai multe state contractante.

Articolul 20

Piese și documentele transmise în aplicarea prezentei Convenții sunt scutite de legalizare.

Secțiunea a 3-a *Hotărâri în lipsă și ordonanțe penale*

Articolul 21

1. Sub rezerva dispozițiilor contrare cuprinse în prezenta Convenție, executarea hotărârilor pronunțate în lipsă și a ordonanțelor penale este supusă aceluiași reguli ca pentru celelalte hotărâri.

2. Sub rezerva prevederilor paragrafului 3, se consideră hotărâre lipsă, în înțelesul prezentei Convenții, orice hotărâre pronunțată de o jurisdicție represivă a unui

Stat Contractant ca urmare a unei acțiuni penale, atunci când condamnatul nu s-a înfățișat personal în ședință.

3. Fără a aduce atingere prevederilor art. 25 paragraful 2, ale art. 26 paragraful 2 și ale art. 29, se consideră contradictorie:

a) orice hotărâre în lipsă și orice ordonanță penală, confirmate sau pronunțate ca urmare a opoziției condamnatului în statul de condamnare;

b) orice hotărâre dată în lipsă, în apel, cu condiția ca apelul împotriva hotărârii primei instanțe să fi fost introdus de către condamnat.

Articolul 22

Hotărârea dată în lipsă și ordonanța penală, care nu au făcut încă obiectul unei opoziții sau al unei alte căi de atac, pot fi trimise statului solicitat de îndată ce sunt pronunțate, spre notificare și eventuală executare.

Articolul 23

1. Dacă statul solicitat consideră că este cazul să dea urmare cererii de executare a unei hotărâri în lipsă sau a unei ordonanțe penale, el va lua măsuri să i se notifice condamnatului personal hotărârea pronunțată în statul solicitant.

2. În actul de notificare trimis condamnatului se va pune în vedere acestuia că:

a) o cerere de executare a fost prezentată potrivit prezentei Convenții;

b) singura cale de atac care îi este accesibilă este opoziția prevăzută la art. 24;

c) declararea opoziției urmează a fi făcută la autoritatea ce îi este desemnată și că această declarație este supusă, pentru a fi primită, condițiilor cerute de art. 24, precum și că poate cere să fie judecat de către autoritățile statului de condamnare;

d) pentru realizarea scopului acestei Convenții, în lipsa oricărei opoziții în cadrul termenului prevăzut, hotărârea va fi considerată că a fost pronunțată cu audierea acuzatului.

3. O copie de pe actul de notificare va fi adresată fără întârziere autorității care a cerut executarea.

Articolul 24

1. De îndată ce hotărârea a fost notificată potrivit prevederilor art. 23, singura cale de atac deschisă condamnatului este opoziția. Această opoziție este supusă, la alegerea condamnatului, fie jurisdicției competente a statului solicitant, fie celei a statului solicitat. Dacă condamnatul nu își exprimă opțiunea, opoziția este supusă jurisdicției competente a statului solicitat.

2. În ambele cazuri prevăzute la paragraful precedent opoziția este primită, dacă este făcută prin declarație adresată autorității competente a statului solicitat, în ter-

men de 30 de zile din ziua notificării. Termenul se calculează potrivit prevederilor în materie existente în legea statului solicitat. Autoritatea competentă a acestui stat înștiințează de îndată autoritatea care a făcut cererea de executare.

Articolul 25

1. Dacă opoziția se judecă în statul solicitant, condamnatul este citat să se prezinte în acest stat la ședința fixată pentru o nouă examinare a pricinii. Această citație i se va notifica personal cu cel puțin 21 de zile înainte de această nouă examinare. Acest termen poate fi redus, cu consimțământul condamnatului. Noua examinare va avea loc în fața judecătorului competent al statului solicitant și potrivit procedurii acestui stat.

2. Dacă condamnatul nu se prezintă în persoană sau nu este reprezentat potrivit legii statului solicitant, judecătorul declară opoziția fără valoare, iar hotărârea sa este comunicată autorității competente a statului solicitat. La fel, când judecătorul declară opoziția inadmisibilă. Și într-un caz și în celălalt, pentru realizarea scopului acestei Convenții, hotărârea pronunțată în lipsă sau ordonanța penală se va considera că a fost pronunțată cu audierea acuzatului.

3. Dacă condamnatul se prezintă în persoană sau este reprezentat potrivit legii statului solicitant și dacă opoziția este admisibilă, cererea de executare se consideră fără valoare.

Articolul 26

1. Dacă opoziția se judecă în statul solicitat, condamnatul va fi citat să se prezinte în acest stat la ședința fixată pentru o nouă examinare a cauzei. Această citație i se va notifica personal cu cel puțin 21 de zile înainte de această nouă examinare. Acest termen poate fi redus cu consimțământul condamnatului. Noua examinare are loc în fața judecătorului competent al statului solicitat și potrivit procedurii acestui stat.

2. Dacă condamnatul nu se prezintă în persoană sau nu este reprezentat potrivit legii statului solicitat, judecătorul declară opoziția nulă. În acest caz, pentru realizarea scopului prezentei Convenții și atunci când judecătorul declară opoziția inadmisibilă, hotărârea pronunțată în lipsă sau ordonanța penală se consideră că a fost pronunțată cu audierea acuzatului.

3. Dacă condamnatul se prezintă în persoană sau este reprezentat potrivit legii statului solicitat și dacă opoziția este admisibilă, fapta se judecă ca și când ar fi fost săvârșită în acest stat. Totuși nu se poate proceda la examinare, dacă prescripția acțiunii ar fi împlinită. Hotărârea pronunțată în statul solicitant se consideră fără valoare.

4. Orice act în vederea urmăririi sau instrucției, îndeplinit în statul de condamnare potrivit legilor și regulamentelor acolo în vigoare, are aceeași valoare în statul

solicitat ca și când ar fi fost îndeplinit de către autoritățile acestui stat, fără ca această asimilare să poată avea ca efect să confere actului respectiv o forță probantă mai mare decât cea pe care o are în statul solicitant.

Articolul 27

Pentru introducerea opoziției și pentru procedura ce urmează, cel condamnat în lipsă sau prin ordonanță penală are dreptul să i se asigure, din oficiu, un apărător în cazurile și condițiile prevăzute de legea statului solicitat și, dacă este cazul, a statului solicitant.

Articolul 28

Hotărârile judecătorești pronunțate în temeiul art. 26 paragraful 3 și executarea lor sunt supuse aplicării exclusive a legii statului solicitat.

Articolul 29

Dacă condamnatul în lipsă sau prin ordonanță penală nu face opoziție, hotărârea se consideră contradictorie pentru aplicarea în întregime a prezentei Convenții.

Articolul 30

Dispozițiile legilor naționale privitoare la restituirea în întregime sunt aplicabile atunci când, pentru rațiuni independente de voința sa, condamnatul a omis să respecte termenele prevăzute la art. 24, 25 și 26 sau să se prezinte la ședința fixată pentru noua examinare a cauzei.

Secțiunea a 4-a *Măsuri provizorii*

Articolul 31

Dacă persoana judecată este prezentă în statul solicitant, după ce a fost primită notificarea acceptării cererii acestui stat în vederea executării unei hotărâri implicând o privare de libertate, acest stat poate, dacă consideră necesar pentru a asigura executarea, să aresteze această persoană în scopul de a o transfera potrivit dispozițiilor art. 43.

Articolul 32

1. Când statul solicitant a cerut executarea, statul solicitat poate proceda la arestarea condamnatului:

- a) dacă legea statului solicitat autorizează detenția preventivă pentru acea infracțiune; și
- b) dacă există pericol de fugă sau, în cazul unei condamnări în lipsă, pericol de ascundere sau de alterare a probelor.

2. Când statul solicitant își anunță intenția de a cere executarea, statul solicitat poate, la cererea statului solicitant, să procedeze la arestarea condamnatului, în măsura în care condițiile menționate la lit. a) și b) ale paragrafului precedent sunt îndeplinite. Această cerere trebuie să menționeze infracțiunea care a atras condamnarea, data și locul unde aceasta a fost săvârșită, precum și semnalmente, cât mai precise posibil, ale condamnatului. Cererea trebuie, de asemenea, să cuprindă o expunere succintă a faptelor pe care se sprijină condamnarea.

Articolul 33

1. Detenția este reglementată de legea statului solicitat, care determină, de asemenea, condițiile în care persoana arestată poate fi pusă în libertate.

2. Detenția ia sfârșit în orice caz:

- a) dacă durata sa este egală cu cea a sancțiunii privative de libertate pronunțate;
- b) dacă s-a procedat la arestare în aplicarea prevederilor art. 32 paragraful 2 și dacă statul solicitat nu a primit în termen de 18 zile, începând cu data arestării, cererea însoțită de documentele prevăzute la art. 16.

Articolul 34

1. Persoana deținută în statul solicitat în temeiul art. 32 și citată să se înfățișeze la ședința tribunalului competent al statului solicitant, conform prevederilor art. 25, ca urmare a opoziției pe care a făcut-o, va fi transferată, în acest scop, pe teritoriul acestui din urmă stat.

2. Detenția persoanei transferate nu va fi menținută de statul solicitant în cazurile prevăzute la art. 33 paragraful 2 lit. a) sau dacă statul solicitant nu cere executarea noii condamnări. Persoana transferată este retrimisă în cel mai scurt termen în statul solicitat, în afară de cazul în care nu este pusă în libertate.

Articolul 35

1. O persoană citată înaintea unui tribunal competent al statului solicitant, ca urmare a opoziției pe care a făcut-o, nu va fi nici urmărită, nici judecată, nici deținută în vederea executării unei pedepse sau măsuri de siguranță, nici supusă oricărei alte restricții a libertății sale individuale pentru vreo faptă anterioară plecării sale de pe teritoriul statului solicitat și nementionată în citație, în afară de cazul în care această persoană consimte în mod expres, în scris. În cazul prevăzut la art. 34 paragraful 1,

o copie de pe declarația de consimțământ se va transmite statului de unde persoana a fost transferată.

2. Efectele prevăzute la paragraful precedent încetează atunci când persoana citată, având posibilitatea să o facă, nu a părăsit teritoriul statului solicitant în termen de 15 zile de la data hotărârii care s-a pronunțat în urma ședinței la care s-a înfățișat sau dacă s-a reîntors, fără să fi fost din nou citată, după ce a părăsit teritoriul.

Articolul 36

1. Când statul solicitant a cerut executarea unei confiscări, statul solicitat poate proceda la sechestrul provizoriu, dacă legea sa prevede sechestrul pentru asemenea fapte.

2. Sechestrul este guvernat de legea statului solicitat, iar aceasta determină, de asemenea, condițiile în care sechestrul poate fi ridicat.

Secțiunea a 5-a Executarea sancțiunilor

(a) Clauze generale

Articolul 37

Executarea unei sancțiuni pronunțate în statul solicitant nu poate avea loc în statul solicitat decât în temeiul unei hotărâri a judecătorului acestui stat. Oricare Stat Contractant poate totuși să abiliteze alte autorități pentru a lua asemenea hotărâri numai în cazul executării unei amenzi sau a unei confiscări și dacă împotriva acestor hotărâri este prevăzută o cale de atac judiciară.

Articolul 38

Cauza este adusă înaintea judecătorului sau autorității desemnate în temeiul art. 37, dacă statul solicitat consideră că este cazul să dea curs cererii de executare.

Articolul 39

1. Înainte de a lua o hotărâre asupra cererii de executare, judecătorul va da condamnatului posibilitatea de a-și prezenta punctul de vedere. Dacă condamnatul cere, el este ascultat fie prin comisie rogatorie, fie personal, înaintea judecătorului. Audierea în persoană este dispusă ca urmare a cererii exprese a condamnatului.

2. Totuși judecătorul poate, dacă condamnatul care a cerut să se înfățișeze personal este deținut în statul solicitant, să se pronunțe în lipsa acestuia asupra acceptării cererii de executare. În acest caz hotărârea privind substituirea sancțiunii, prevăzută la art. 44, se amână până ce condamnatul, ca urmare a transferului său în statul solicitat, va avea posibilitatea să compare în fața judecătorului.

Articolul 40

1. Judecătorul sesizat cu pricina sau, în cazurile prevăzute la art. 37, autoritatea desemnată în temeiul aceluiași articol, se va asigura că:

- a) sancțiunea a cărei executare se cere a fost aplicată printr-o hotărâre represivă europeană;
- b) sunt îndeplinite condițiile prevăzute la art. 4;
- c) nu este îndeplinită condiția prevăzută la art. 6 lit. a) sau aceasta nu se opune executării;
- d) executarea nu este în contradicție cu art. 7;
- e) în cazul unei condamnări în lipsă sau a unei ordonanțe penale, condițiile menționate la secțiunea a 3-a a acestui titlu sunt îndeplinite.

2. Orice Stat Contractant este liber să împuternicească judecătorul sau autoritatea desemnată în temeiul art. 37 cu examinarea altor condiții de executare prevăzute prin prezenta Convenție.

Articolul 41

Trebuie să se prevadă o cale de atac împotriva hotărârilor judecătorești pronunțate în temeiul prezentei secțiuni, în vederea executării cerute, sau împotriva celor pronunțate într-o cale de atac împotriva unei decizii a autorității administrative desemnate în temeiul art. 37.

Articolul 42

Statul solicitat este legat de constatarea faptelor, în măsura în care acestea sunt expuse în hotărâre sau în măsura în care aceasta se întemeiază implicit pe ele.

(b) Clauze specifice executării sancțiunilor privative de libertate

Articolul 43

Dacă condamnatul este deținut în statul solicitant, el trebuie, în afara unor dispoziții contrare ale legii acestui stat, să fie transferat în statul solicitat de îndată ce statul solicitant a fost informat despre acceptarea cererii de executare.

Articolul 44

1. Când cererea de executare este primită, judecătorul va substitui sancțiunii privative de libertate pronunțate de statul solicitant o sancțiune prevăzută de propria sa lege pentru aceeași faptă. Această sancțiune poate, în limitele indicate la paragraful 2, să fie de altă natură sau durată decât cea pronunțată în statul solicitant. Dacă

această din urmă sancțiune este mai mică decât minimumul pe care legea statului solicitat îl îngăduie a fi pronunțat, judecătorul nu va fi legat de acest minim și va aplica o sancțiune corespunzătoare sancțiunii pronunțate în statul solicitant.

2. Când stabilește sancțiunea, judecătorul nu poate agrava situația penală a condamnatului rezultată din hotărârea pronunțată în statul solicitant.

3. Orice parte a sancțiunii pronunțată în statul solicitant și orice perioadă de detenție provizorie, executată de condamnat după condamnare, se deduc integral. Tot astfel se va proceda în ceea ce privește perioada de deținere preventivă executată de condamnat în statul solicitant, înainte de condamnarea sa, în măsura în care această obligație decurge din legea acestui stat.

4. Orice Stat Contractant poate, în orice moment, să depună pe lângă Secretarul General al Consiliului Europei o declarație care îi conferă, în temeiul prezentei Convenții, dreptul de a executa o sancțiune privativă de libertate de aceeași natură cu cea pronunțată în statul solicitant, chiar dacă durata acesteia depășește maximumul prevăzut în legea sa națională pentru o sancțiune de această natură. Totuși această regulă nu se poate aplica decât în cazurile în care legea națională a acestui stat permite să se pronunțe, pentru aceeași faptă, o sancțiune care are cel puțin aceeași durată cu cea pronunțată în statul solicitant, dar care este de o natură mai severă. Sancțiunea aplicată potrivit prezentului paragraf poate, dacă durata și finalitatea sa o cer, să fie executată într-un stabiliment penitenciar destinat executării unor sancțiuni de altă natură.

(c) Clauze specifice executării amenzilor sau confiscărilor

Articolul 45

1. Când cererea de executare a unei amenzi sau a confiscării unei sume de bani este admisă, judecătorul sau autoritatea desemnată în temeiul art. 37 schimbă cuantumul acesteia în unitățile monetare ale statului solicitat, aplicând paritatea de schimb în vigoare în momentul în care s-a pronunțat hotărârea. El determină astfel cuantumul amenzii sau al sumei de confiscat, fără să poată totuși depăși maximumul fixat prin legea acestui stat pentru o astfel de faptă.

2. Totuși judecătorul sau autoritatea desemnată în temeiul art. 37 este liber să mențină, până la nivelul cuantumului pronunțat în statul solicitant, condamnarea la amendă sau la confiscare, când această sancțiune nu este prevăzută pentru aceeași faptă prin legea statului solicitat, dar aceasta îngăduie pronunțarea unor sancțiuni mai grave. Tot astfel se procedează când sancțiunea pronunțată de statul solicitant depășește cuantumul prevăzut prin legea statului solicitat pentru aceeași faptă, dar această lege îngăduie să se pronunțe sancțiuni mai grave.

3. Toate înlesnirile de plată în legătură fie cu termenul, fie cu eșalonarea vărsămintelor, acordate de statul solicitant, vor fi respectate de statul solicitat.

Articolul 46

1. Când cererea de executare vizează confiscarea unui obiect determinat, judecătorul sau autoritatea desemnată în temeiul art. 37 nu poate dispune confiscarea acestui obiect decât în cazul în care aceasta este permisă de legea statului solicitat, pentru aceeași faptă.

2. Totuși judecătorul sau autoritatea desemnată în temeiul art. 37 este liber să mențină confiscarea pronunțată în statul solicitant atunci când această sancțiune nu este prevăzută în legea statului solicitat pentru aceeași faptă, dar această lege permite să se pronunțe sancțiuni mai grave.

Articolul 47

1. Cele rezultate din executarea amenzilor și confiscărilor revin tezaurului statului solicitat, fără a fi prejudiciate drepturile terților.

2. Obiectele confiscate care prezintă un interes deosebit pot fi remise, la cererea sa, statului solicitant.

Articolul 48

Când executarea unei amenzi se dovedește imposibilă, poate fi aplicată o sancțiune substitutivă privativă de libertate de către un judecător al statului solicitat, dacă legea ambelor state o prevede într-un asemenea caz, în afară de situația în care statul solicitant nu și-a limitat, în mod expres, cererea sa de executare numai la amendă. Dacă judecătorul hotărăște să impună o sancțiune substitutivă privativă de libertate, se aplică regulile următoare:

a) când schimbarea amenzii într-o sancțiune privativă de libertate este deja prevăzută în condamnarea pronunțată în statul solicitant sau direct în legea acestui stat, judecătorul statului solicitat îi va stabili felul și durata după regulile prevăzute în legea sa. Dacă sancțiunea privativă de libertate, deja hotărâtă în statul solicitant, este sub minimul pe care legea statului solicitat îl permite a fi pronunțat, judecătorul nu va fi legat de acest minim și va aplica o sancțiune corespunzătoare sancțiunii aplicate în statul solicitant;

b) în celelalte cazuri judecătorul statului solicitat procedează la transformare potrivit propriei sale legi, respectând limitele prevăzute de legea statului solicitant.

(c) Clauze specifice executării decăderilor

Articolul 49

1. Când o cerere de executare a unei decăderi este formulată, aceasta nu poate avea efect cu privire la decăderea pronunțată în statul solicitant, decât dacă legea statului solicitat permite să se pronunțe decăderea pentru asemenea infracțiune.

2. Judecătorul sesizat cu respectiva cauză apreciază oportunitatea executării decăderii pe teritoriul țării sale.

Articolul 50

1. Dacă judecătorul dispune executarea decăderii, el îi determină durata, în limitele prescrise prin propria sa legislație, fără a putea depăși pe acelea care sunt fixate prin hotărâre represivă pronunțată în statul solicitant.

2. Judecătorul poate limita decăderea la o parte a drepturilor a căror privare sau suspendare este pronunțată.

Articolul 51

Prevederile art. 11 nu sunt aplicabile decăderilor.

Articolul 52

Statul solicitat are dreptul să îl repună pe condamnat în drepturile din care a fost decăzut, în temeiul unei hotărâri date în aplicarea prevederilor prezentei secțiuni.

Titlul III

Efectele internaționale ale hotărârilor represive europene

Secțiunea 1

Ne bis in idem

Articolul 53

1. O persoană care a făcut obiectul unei hotărâri represive europene nu poate, pentru aceeași faptă, să fie urmărită, condamnată sau supusă executării unei sancțiuni în alt Stat Contractant:

a) când a fost achitată;

b) când sancțiunea aplicată:

i. a fost în întregime executată ori este în curs de executare; sau

ii. a făcut obiectul unei grațieri ori amnistii purtând asupra totalității sancțiunii sau părții neexecutate a acesteia; sau

iii. nu mai poate fi executată din cauza prescripției;

c) când judecătorul a constatat vinovăția autorului infracțiunii fără să pronunțe vre o sancțiune.

2. Totuși un Stat Contractant nu este obligat, în afară de cazul în care nu a cerut el însuși urmărirea, să recunoască efectul *ne bis in idem*, dacă fapta care a dat loc hotărârii a fost săvârșită împotriva unei persoane, unei instituții, unui bun care are statut public în acest stat sau dacă persoana care a format obiectul judecății avea ea însăși un statut public în acest stat.

3. În afară de acestea, orice Stat Contractant în care fapta a fost săvârșită sau este considerată ca atare potrivit legii acestui stat nu este obligat să recunoască efectul *ne bis in idem*, dacă nu a cerut el însuși urmărirea.

Articolul 54

Dacă începe o nouă urmărire împotriva unei persoane judecate pentru aceeași faptă într-un alt Stat Contractant, orice perioadă privativă de libertate suferită în executarea hotărârii trebuie redusă din sancțiunea care va fi eventual pronunțată.

Articolul 55

Prezenta secțiune nu împiedică aplicarea dispozițiilor naționale mai largi privind efectul *ne bis in idem* asupra hotărârilor judecătorești pronunțate în străinătate.

Secțiunea a 2-a Luarea în considerare

Articolul 56

Orice Stat Contractant ia măsurile legislative pe care le consideră potrivite pentru a permite instanțelor sale ca, la pronunțarea unei hotărâri, să ia în considerare orice hotărâre represivă europeană, pronunțată în contradictoriu anterior pentru o altă infracțiune, în scopul de a se adăuga acestei hotărâri, în totalitate sau în parte, efectele pe care legea sa le prevede pentru hotărârile pronunțate pe teritoriul său. El determină condițiile în care această hotărâre este luată în considerare.

Articolul 57

Orice Stat Contractant ia măsurile legislative pe care le consideră potrivite pentru a permite luarea în considerare a oricărei hotărâri represive europene contradictorii, în scopul de a face aplicabile, în totalitate sau în parte, decăderile prevăzute prin legea sa pentru hotărârile pronunțate pe teritoriul său. El determină condițiile în care această hotărâre este luată în considerare.

Titlul IV ***Dispoziții finale***

Articolul 58

1. Prezenta Convenție este deschisă semnării de către statele membre reprezentate în Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei. Ea va fi ratificată sau acceptată. Instrumentele de ratificare sau de acceptare se vor depune la Secretarul General al Consiliului Europei.

2. Convenția va intra în vigoare după 3 luni de la data depunerii celui de-al treilea instrument de ratificare sau de acceptare.

3. Convenția va intra în vigoare, față de orice stat semnatar care o va ratifica sau o va accepta ulterior, după 3 luni de la data depunerii instrumentului de ratificare sau de acceptare.

Articolul 59

1. După intrarea în vigoare a prezentei Convenții, Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei va putea invita orice stat nemembru al Consiliului Europei să adere la prezenta Convenție. Rezoluția privind această invitație va trebui să primească acordul unanim al membrilor consiliului care au ratificat Convenția.

2. Aderarea se va efectua prin depunerea, pe lângă Secretarul General al Consiliului Europei, a unui instrument de aderare, care va avea efect după 3 luni de la data depunerii sale.

Articolul 60

1. Orice Stat Contractant poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare sau de aderare, să desemneze teritoriul ori teritoriile cărora li se va aplica prezenta Convenție:

2. Orice Stat Contractant poate, în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare ori de aderare sau în orice alt moment ulterior, să extindă aplicarea prezentei Convenții, prin declarație adresată Secretarului General al Consiliului Europei, asupra oricărui alt teritoriu desemnat în declarație, ale cărui relații internaționale le asigură sau pentru care este abilitat să stipuleze.

3. Orice declarație făcută în temeiul paragrafului precedent va putea fi retrasă, în ceea ce privește orice teritoriu desemnat în această declarație, în condițiile prevăzute la art. 66.

Articolul 61

1. Orice Stat Contractant poate, în momentul depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare sau de aderare, să declare că folosește una sau mai multe rezerve menționate în anexa nr. 1.

2. Orice Stat Contractant poate retrage, în întregime sau în parte, o rezervă formulată de el în temeiul paragrafului precedent, pe calea unei declarații adresate Secretarului General al Consiliului Europei, care va produce efecte de la data primirii sale.

3. Statul contractant care a formulat o rezervă cu privire la o dispoziție din prezenta Convenție nu poate pretinde aplicarea acestei dispoziții de către alt stat; totuși el poate, dacă rezerva este parțială sau condițională, să pretindă aplicarea acestei dispoziții în măsura în care el a acceptat-o.

Articolul 62

1. Orice Stat Contractant poate în orice moment să indice, pe calea unei declarații adresate Secretarului General al Consiliului Europei, dispozițiile legale de inclus în anexa nr. 2 sau 3.

2. Orice modificare a dispozițiilor naționale menționate în anexa nr. 2 sau 3 trebuie să fie notificată Secretarului General al Consiliului Europei, dacă modificarea face să devină inexactă informația dată prin aceste anexe.

3. Modificările aduse anexei nr. 2 sau 3 în aplicarea paragrafelor precedente produc efect, pentru fiecare Stat Contractant, după o lună de la data notificării lor de către Secretarul General al Consiliului Europei.

Articolul 63

1. Orice Stat Contractant trebuie, în momentul depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare sau de aderare, să furnizeze Secretarului General al Consiliului Europei toate informațiile utile privind sancțiunile aplicabile în acest stat și executarea acestora în vederea aplicării prezentei Convenții.

2. Orice modificare ulterioară care face să devină inexacte informațiile furnizate în temeiul paragrafului precedent trebuie să fie, de asemenea, comunicată Secretarului General al Consiliului Europei.

Articolul 64

1. Prezenta Convenție nu aduce atingere drepturilor și obligațiilor decurgând din tratatele de extrădare și din Convențiile internaționale multilaterale privind materii speciale și nici dispozițiilor care privesc materiile ce formează obiectul prezentei Convenții și care sunt cuprinse în alte Convenții existente între statele contractante.

2. Statele contractante nu vor putea încheia între ele acorduri bilaterale sau multilaterale privitoare la problemele reglementate prin prezenta Convenție, decât pentru a completa dispozițiile acesteia sau pentru a înlesni aplicarea principiilor pe care le cuprinde.

3. Totuși, dacă două sau mai multe State Contractante au stabilit sau urmează să stabilească relațiile lor în temeiul unei legislații uniforme sau al unui regim special, ele vor avea facultatea să reglementeze raporturile lor mutuale în materie întemeindu-se exclusiv pe aceste sisteme, independent de dispozițiile prezentei Convenții.

4. Statele Contractante care vor exclude din raporturile lor mutuale aplicarea prezentei Convenții potrivit paragrafului precedent vor adresa în acest scop o notificare Secretarului General al Consiliului Europei.

Articolul 65

Comitetul European pentru Probleme Criminale al Consiliului Europei va urmări executarea prezentei Convenții și va înlesni, în măsura în care este necesar, reglementarea amiabilă a oricărei dificultăți pe care executarea Convenției ar produce-o.

Articolul 66

1. Prezenta Convenție va rămâne în vigoare pe durată nelimitată.

2. Orice Stat Contractant va putea, în ceea ce îl privește, să denunțe prezenta Convenție printr-o notificare adresată Secretarului General al Consiliului Europei.

3. Denunțarea va avea efect după 6 luni de la data primirii notificării de către Secretarul General.

Articolul 67

Secretarul General al Consiliului Europei va notifica statelor-membre reprezentate în Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei și oricărui stat care a aderat la prezenta Convenție:

- a) orice semnare;
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare sau de aderare;
- c) orice dată de intrare în vigoare a prezentei Convenții potrivit dispozițiilor art. 58;
- d) orice declarație primită în aplicarea dispozițiilor art. 19 paragraful 2;
- e) orice declarație primită în aplicarea dispozițiilor art. 44 paragraful 4;
- f) orice declarație primită în aplicarea dispozițiilor art. 60;
- g) orice rezervă formulată în aplicarea dispozițiilor art. 61 paragraful 1 sau retragerea unei asemenea rezerve;

- h) orice declarație primită în aplicarea dispozițiilor art. 62 paragraful 1 și orice notificare ulterioară primită în aplicarea dispozițiilor paragrafului 2 al acestui articol;
- i) orice informare primită în aplicarea dispozițiilor art. 63 paragraful 1 și orice notificare ulterioară primită în aplicarea dispozițiilor paragrafului 2 al acestui articol;
- j) orice notificare privitoare la acorduri bilaterale sau multilaterale încheiate în aplicarea dispozițiilor art. 64 paragraful 2 sau privitoare la o legislație uniformă introdusă în aplicarea dispozițiilor art. 64 paragraful 3;
- k) orice notificare primită în aplicarea dispozițiilor art. 66 și data de la care denunțarea va produce efect.

Articolul 68

Prezenta Convenție, declarațiile și notificările pe care le încuviințează nu se vor aplica decât cu privire la executarea hotărârilor intervenite ulterior intrării sale în vigoare între statele contractante interesate.

Drept care, subsemnații, corespunzător autorizați în acest scop, au semnat prezenta Convenție. Întocmită la Haga la 28 mai 1970, în limbile franceză și engleză, ambele texte având aceeași valabilitate, într-un singur exemplar care se va depune în arhivele Consiliului Europei. Secretarul General al Consiliului Europei va comunica o copie, certificată conformă, fiecăruia dintre statele semnatare și care au aderat.

Anexa nr. 1

Fiecare dintre statele contractante poate declara că își rezervă dreptul:

- a) să refuze executarea dacă apreciază că condamnarea privește infracțiunea de natură fiscală sau religioasă;
- b) să refuze executarea unei sancțiuni pronunțate pentru o faptă care, potrivit legii sale, ar fi fost de competența exclusivă a unei autorități administrative;
- c) să refuze executarea unei hotărâri represive europene pronunțate de autoritățile statului solicitant la o dată când acțiunea penală pentru infracțiunea care a fost sancționată ar fi fost prescrisă, după propria sa lege;
- d) să refuze executarea hotărârilor în lipsă și a ordonanțelor penale sau numai a uneia dintre aceste categorii de hotărâri;
- e) să refuze aplicarea dispozițiilor art. 8 în cazurile în care există o competență de origine și să nu recunoască, în aceste cazuri, decât echivalența actelor îndeplinite în statul solicitant și care au un efect de întrerupere sau suspendare a prescripției;
- f) să accepte aplicarea titlului III numai în ceea ce privește una dintre cele două secțiuni ale sale.

Anexa nr. 2
Lista cuprinzând infracțiuni, altele decât infracțiunile penale

Se asimilează infracțiunilor reprimite prin legea penală următoarele:

- în Franța – orice comportament ilegal sancționat printr-o contravențion de grande voirie;
- în Republica Federală Germania – orice comportament ilegal pentru care este prevăzută procedura instituită prin legea asupra violării dispozițiilor privind ordinea (Gesetz über Ordnungswidrigkeiten) din 24 mai 1968 (BGBL 1968 I, 481);
- în Italia – orice comportament ilegal căruia îi este aplicabilă Legea nr. 317 din 3 martie 1967.

Anexa nr. 3
Lista cuprinzând ordonanțele penale

Austria

Strafverfugung (articolele 460-462 din Codul de procedură penală).

Danemarca

Bodeforelaeg ou Udenretlig bodevedtagelse (art. 931 din Legea asupra administrării justiției).

Franța

1. Amende de composition (art. 524-528 din Codul de procedură penală și art. R42-R50).
2. Ordonance penale, aplicată numai în departamentele Bas-Rhin, Haut-Rhin și Moselle.

Republica Federală Germania

1. Strafvefbl (art. 407-412 din Codul de procedură penală).
2. Strafverfugung (art. 413 din Codul de procedură penală).
3. Bussgeldbescheid (art. 65-66 din Legea din 24 mai 1968 – BGBL 1968 I, 481).

Italia

1. Decreto penale (art. 506-10 din Codul de procedură penală).
2. Decreto penale în materie fiscală (Legea nr. 4 din 7 ianuarie 1929).
3. Decreto penale în materie de navigație (art. 1342-43 din Codul asupra navigației).
4. Decizia pronunțată în temeiul Legii nr. 317 din 3 martie 1967.

Luxemburg

1. Ordonance penale (Legea din 31 iulie 1924 privind organizarea ordonanțelor penale).
2. Ordonance penale (art. 16 din Legea din 14 februarie 1955 privind reglementarea circulației pe drumurile publice).

Norvegia

1. Forelegg (art. 289-290 din Legea asupra procedurii judiciare în materie penală).
2. Forenklet forelegg (art. 31 B din Codul rutier din 19 iunie 1965).

Suedia

1. Strafforelaggande (cap. 48 din Codul de procedură penală).
2. Forelaggande au ordningsbot (cap. 48 din Codul de procedură penală).

Elveția

1. Strafbefehl (Argovie, Bñle-Ville, Schaffhouse, Schwyz, Uri, Zug, Zurrich).
Ordonnance penale (Fribourg, Valais).
2. Strafantrag (Unterwalden-le Das).
3. Strafbescheid (Saint-Gall).
4. Strafmandat (Berne, Grisons, Soleure, Unterwalden-le Haut).
5. Strafverfugung (Appenzell Rhodes Exterieures, Glaris, Schaffhouse, Thurgovie).
6. Abwandlungserkenntnis (Lucerne).
7. Bussenentscheid (Appenzell Rhodes Interieures).
8. Ordonance de condamnation (Vaud).
9. Mandat de repression (Neuchbtel).
10. Avis de contravention (Geneve, Vaud).
11. Prononce prefectoral (Vaud).
12. Prononce de contravention (Valais).
13. Decreto di accusa (Tessin).

Turcia

Ceza Kararnameşi (art. 386-91 din Codul de procedură penală) și toate hotărârile prin care autoritățile administrative pronunță pedepse.

21. CONVENȚIA EUROPEANĂ PRIVIND TRANSFERUL DE PROCEDURI ÎN MATERIE PENALĂ

Semnată la: Strasbourg, 15 mai 1972.

Ratificată prin: Legea RM nr.320 din 03.11.2006.

În vigoare pentru RM: din 24 aprilie 2007.

Statele-membre ale Consiliului Europei, semnatare ale prezentei Convenții, Considerând că scopul Consiliului Europei este de a realiza o mai strânsă uniune între membrii săi, intenționând să completeze ceea ce deja au adoptat în domeniul dreptului penal pentru a ajunge la o sancțiune mai justă și mai eficientă,

Considerând a fi util pentru acest scop, în spiritul încrederii reciproce, organizarea urmăririi infracțiunilor la nivel internațional,

Evitând inconvenientele care pot apărea ca rezultat al unor conflicte de competență,

Au convenit următoarele:

Titlul I *Definiții*

Articolul 1

În sensul prezentei Convenții, termenul:

a) *infracțiune* se referă la acele fapte care constituie infracțiuni, precum și la cele care sunt vizate de dispozițiile legale menționate în anexa nr. 3 la prezenta Convenție, cu condiția ca, atunci când infracțiunea este de competența unei autorități administrative, persoana interesată să aibă posibilitatea de a aduce cazul respectiv în fața unei instanțe judecătorești;

b) *sancțiune* se referă la orice pedeapsă sau altă măsură ocazionată de/sau pronunțată pentru o încălcare a prevederilor legale menționate în anexa nr. 3.

Titlul II *Competența*

Articolul 2

1. În vederea aplicării prezentei Convenții, orice Stat Contractant va avea competența de a efectua urmărirea, conform propriilor legi penale, a oricărei infracțiuni căreia i se aplică legea penală a unui alt Stat Contractant.

2. Competența recunoscută unui Stat Contractant exclusiv în temeiul paragra-

fului 1 din acest articol poate fi exercitată numai în urma unei cereri de urmărire formulate de către un alt Stat Contractant.

Articolul 3

Orice Stat Contractant competent, în temeiul propriilor legi, de a urmări o infracțiune poate, în vederea aplicării prezentei Convenții, să renunțe la angajarea procedurii de urmărire în justiție sau să o abandoneze pentru o persoană suspectă care este sau va fi urmărită pentru aceeași infracțiune de către un alt Stat Contractant. Ținând seama de dispozițiile art. 21 paragraful 2, orice decizie de renunțare la procedură este provizorie atâta timp cât n-a intervenit o hotărâre definitivă în celălalt Stat Contractant.

Articolul 4

Statul solicitat încetează urmărirea bazată în exclusivitate pe dispozițiile art. 2, atunci când, după cunoștința sa, dreptul de pedeapsă se întinde, conform legii statului solicitant, pentru o altă cauză decât prescripția, situație în care se face aplicarea prevederilor art. 10, lit. c) ale art. 11, lit. f) și g), ale art. 22, 23 și 26.

Articolul 5

Dispozițiile titlului III din prezenta Convenție nu limitează competența conferită statului solicitat de către legislația sa internă în materie de urmărire.

Titlul III ***Transmiterea urmăririi***

Secțiunea 1 ***Cererea de urmărire***

Articolul 6

1. În cazul în care o persoană este suspectată de a fi comis o infracțiune conform legii unui Stat Contractant, acel stat poate solicita unui alt Stat Contractant să înceapă urmărirea în cazurile și conform condițiilor prevăzute de prezenta Convenție.

2. Dacă, conform prevederilor acestei Convenții, un Stat Contractant poate solicita unui alt Stat Contractant să înceapă urmărirea, autoritățile competente ale primului stat vor lua în considerare această posibilitate.

Articolul 7

1. Urmărirea nu poate fi exercitată în statul solicitat decât atunci când fapta în legătură cu care s-a solicitat începerea urmăririi ar fi infracțiune în cazul comiterii pe teritoriul acestui stat și când autorul ar fi pasibil de o condamnare și în baza legilor acestui stat.

2. Dacă infracțiunea a fost comisă de o persoană investită cu o funcție publică în statul solicitant sau cu privire la o persoană investită cu o funcție publică la o instituție ori la un bun care are caracter public în acest stat, aceasta va fi considerată în statul solicitat ca și cum ar fi fost comisă de o persoană investită cu o funcție în acest stat sau cu privire la o persoană, instituție ori bun corespunzând, în acest din urmă stat, aceluia ce face obiectul infracțiunii.

Articolul 8

1. Un Stat Contractant poate solicita unui alt Stat Contractant să înceapă urmărirea în unul sau mai multe dintre cazurile următoare:

- a) dacă acuzatul are reședința obișnuită în statul solicitat;
- b) dacă acuzatul este cetățean al statului solicitat sau dacă acest stat este statul său de origine;
- c) dacă acuzatul execută sau urmează să execute o pedeapsă privativă de libertate în statul solicitat;
- d) când acuzatul face obiectul, în statul solicitat, al unei urmăririi judiciare pentru aceeași infracțiune sau pentru alte infracțiuni;
- e) dacă se consideră că transferul urmăririi este justificat prin interesul de a descoperi adevărul și, mai ales, dacă elementele de probă cele mai importante se găsesc în statul solicitat;
- f) dacă se consideră că executarea unei eventuale condamnări în statul solicitat este susceptibil să amelioreze posibilitățile de reintegrare socială a condamnatului;
- g) dacă se consideră că prezența acuzatului la audieri nu poate fi asigurată în statul solicitat;
- h) dacă statul solicitant consideră că nu este în măsură să execute o eventuală condamnare, chiar atunci când are calea extrădării, și că statul solicitat este în măsură să o facă.

2. În cazul în care acuzatul a fost condamnat efectiv într-un Stat Contractant, acest stat nu poate solicita transferul urmăririi pentru unul sau mai multe dintre cazurile menționate la paragraful 1 al acestui articol decât atunci când nu poate executa condamnarea respectivă, chiar având calea extrădării, și atunci când celălalt Stat Contractant nu acceptă principiul executării unei hotărâri date în străinătate sau refuză executarea unei astfel de hotărâri.

Articolul 9

1. Autoritățile competente din statul solicitat vor examina cererea pentru transferul urmăririi, care le-a fost adresată în aplicarea articolelor precedente. Acestea vor decide, în conformitate cu propria legislație, cum vor acționa în continuare.

2. Atunci când legea statului solicitat prevede pedepsirea infracțiunii de către o autoritate administrativă, acest stat va informa, cât mai curând posibil, statul solicitant, cu excepția cazului în care statul solicitat a făcut o declarație conform paragrafului 3 al acestui articol.

3. Orice Stat Contractant poate, în momentul semnării sau al depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare ori de aderare sau în orice alt moment, printr-o declarație adresată Secretarului General al Consiliului European, să facă cunoscute condițiile în care legea sa națională permite pedepsirea anumitor infracțiuni de către o autoritate administrativă. O asemenea declarație înlocuiește înștiințarea prevăzută la paragraful 2 al acestui articol.

Articolul 10

Statul solicitat nu va da curs cererii:

- a) dacă aceasta nu este conformă cu dispozițiile art. 6 paragraful 1 și ale art. 7 paragraful 1;
- b) dacă exercitarea urmăririi este contrară dispozițiilor art. 35;
- c) dacă, la data menționată pe cerere, prescripția acțiunii publice este împlinită în statul solicitant, conform legislației sale.

Articolul 11

Fără a prejudicia dispozițiile art. 10, statul solicitat nu poate refuza complet sau parțial acceptarea cererii, decât în unul sau mai multe dintre cazurile următoare:

- a) dacă consideră că motivul pe care se bazează cererea, în aplicarea art. 8, nu este justificat;
- b) dacă acuzatul nu are reședința obișnuită în statul solicitat;
- c) dacă acuzatul nu este cetățean al statului solicitat și nu avea reședința sa obișnuită pe teritoriul acestui stat în momentul comiterii infracțiunii;
- d) dacă consideră că infracțiunea în legătură cu care se solicită urmărirea are un caracter politic sau este o infracțiune pur militară ori pur fiscală;
- e) dacă estimează că există motive serioase să creadă că cererea de urmărire este determinată de considerente de rasă, naționalitate sau opinii politice;
- f) dacă propria sa lege este deja aplicabilă faptei și dacă, conform acestei legi, acțiunea publică este prescrisă la momentul primirii cererii; în acest caz, nu se va putea face aplicarea prevederilor art. 26 paragraful 2;

- g) dacă competența sa se bazează exclusiv pe prevederile art. 2 și dacă, în momentul primirii cererii respective, acțiunea publică este prescrisă conform legii proprii, luându-se în considerare prelungirea cu 6 luni a termenului de prescripție prevăzut la art. 23;
- h) dacă fapta s-a comis în afara teritoriului statului solicitant;
- i) dacă urmărirea este contrară angajamentelor internaționale ale statului solicitat;
- j) dacă urmărirea este contrară principiilor fundamentale ale ordinii juridice din statul solicitat;
- k) dacă statul solicitant a încălcat o regulă de procedură prevăzută în această Convenție.

Articolul 12

1. Statul solicitat revocă acceptarea cererii dacă, ulterior acestei acceptări, se descoperă un motiv pentru a nu se da curs cererii, conform art. 10.
2. Statul solicitat poate să își revoce acceptarea cererii:
 - a) dacă ar fi evident că prezența acuzatului nu poate fi asigurată pentru audiere în acest stat sau dacă o eventuală condamnare nu poate fi executată în statul respectiv;
 - b) dacă unul dintre motivele de refuz prevăzute la art. 11 este descoperit înainte de începerea judecării cazului de către o instanță; sau
 - c) în acte cazuri, dacă statul solicitant este de acord.

Secțiunea a 2-a Procedura de transfer

Articolul 13

1. Cererile prevăzute în această Convenție sunt făcute în scris. Acestea sunt adresate, ca și toate comunicările necesare aplicării prezentei Convenții, fie de către Ministerul Justiției din statul solicitat, fie, conform unor acorduri speciale, direct de către autoritățile statului solicitant către cele ale statului solicitat și returnate pe aceeași cale.
2. În cazuri urgente, cererile și comunicările necesare vor putea fi trimise prin Organizația Internațională a Poliției Criminale (INTERPOL).
3. Orice Stat Contractant va putea, printr-o declarație adresată Secretarului General al Consiliului Europei, să facă cunoscută intenția sa de a deroga de la regulile de transfer cele menționate în paragraful 1 al acestui articol.

Articolul 14

Dacă un Stat Contractant consideră informațiile furnizate de către un alt Stat Contractant insuficiente pentru a-i permite să aplice prezenta Convenție, cere completarea informațiilor necesare. El poate fixa un termen pentru primirea informațiilor.

Articolul 15

1. Cererea de urmărire este însoțită de originalul sau de o copie certificată a dosarului penal, precum și de toate documentele utile. Totuși, dacă acuzatul se află în arest preventiv, în temeiul prevederilor secțiunii a 5-a, și dacă statul solicitant nu este în măsură să anexeze documentele la cererea de urmărire, acestea pot fi trimise ulterior.

2. Statul solicitant informează în scris statul solicitat în legătură cu toate actele de procedură sau cu măsurile relative la acțiunea publică luate în statul solicitant după transmiterea cererii. Această notificare este însoțită de orice documente utile.

Articolul 16

1. Statul solicitat informează, fără întârziere, statul solicitant despre decizia sa asupra cererii de urmărire.

2. Statul solicitat trebuie să informeze statul solicitant despre abandonarea urmăririi sau referitor la decizia luată în urma desfășurării procedurii. O copie certificată de pe orice hotărâre scrisă trebuie să fie transmisă statului solicitant.

Articolul 17

Dacă competența statului solicitat se bazează exclusiv pe prevederile art. 2, acest stat trebuie să anunțe acuzatul despre cererea de urmărire, cu scopul de a-i permite acestuia să își expună argumentele înainte ca acest stat să ia o hotărâre în legătură cu cererea respectivă.

Articolul 18

1. Sub rezerva dispozițiilor paragrafului 2 al acestui articol, traducerea documentelor referitoare la aplicarea prezentei Convenții nu este necesară.

2. Orice Stat Contractant poate, în momentul semnării sau depunerii instrumentului său de ratificare, acceptare ori de aderare, printr-o declarație adresată Secretarului General al Consiliului European, să își rezerve dreptul de a solicita ca documentele sus-menționate, cu excepția copiei de pe hotărârea scrisă la care s-a făcut referire la art. 16 paragraful 2, să îi fie adresate însoțite de o traducere. Celelalte state

contractante vor trebui să trimită traducerile respective fie în limba națională a statului destinatar, fie în una dintre limbile oficiale ale Consiliului European, după cum va indica statul destinatar. Totuși, o asemenea indicație nu este obligatorie. Celelalte state contractante pot aplica regula reciprocității.

3. Acest articol nu aduce atingere dispozițiilor referitoare la traducerea cererilor și a documentelor anexate, conținute în acordurile sau aranjamentele în vigoare ori care urmează să fie încheiate între două sau mai multe state contractante.

Articolul 19

Documentele transmise în vederea aplicării acestei Convenții sunt scutite de toate formalitățile de legalizare.

Articolul 20

Fiecare dintre statele contractante renunță să reclame rambursarea cheltuielilor rezultate din aplicarea acestei Convenții.

Secțiunea a 3-a

Efectele cererii de urmărire în statul solicitant

Articolul 21

1. Când statul solicitant a prezentat cererea de urmărire nu mai poate să îl urmărească pe acuzat pentru fapta care a motivat această cerere sau să mai execute o hotărâre pe care a pronunțat-o anterior acesteia. Totuși, până la notificarea deciziei statului solicitat asupra cererii de urmărire, statul solicitant își păstrează dreptul de a proceda la toate actele de urmărire, cu excepția celor care au drept efect sesizarea instanței judecătorești sau, eventual, a autorității administrative competente pentru a se pronunța asupra infracțiunii.

2. Statul solicitant își reia dreptul de urmărire și de executare:

- a) dacă statul solicitat îl informează despre decizia sa de a nu da curs cererii, în cazurile prevăzute la art. 10;
- b) dacă statul solicitat îl informează că refuză acceptarea cererii, în cazurile prevăzute la art. 11;
- c) dacă statul solicitat îl informează că revocă acceptarea cererii, în cazurile prevăzute la art. 12;
- d) dacă statul solicitat îl informează despre hotărârea sa de a nu începe urmărirea sau de a o întrerupe;
- e) dacă își retrage cererea înainte ca statul solicitat să îl informeze referitor la hotărârea sa de a da curs cererii respective.

Articolul 22

În statul solicitant cererea de urmărire făcută conform prezentei secțiuni are drept efect prelungirea cu 6 luni a termenului de prescripție a acțiunii publice.

Secțiunea a 4-a *Efectele cererii de urmărire în statul solicitat*

Articolul 23

Dacă competența statului solicitat se bazează exclusiv pe prevederile art. 2, termenul de prescripție a acțiunii publice în acest stat se prelungește cu 6 luni.

Articolul 24

1. Dacă urmărirea este subordonată unei plângeri în cele două state, plângerea depusă în statul solicitant are aceeași valoare ca și cea din statul solicitat.

2. Dacă plângerea este necesară doar în statul solicitat, acest stat poate începe urmărirea chiar și în absența plângerii, dacă persoana îndreptățită să o formuleze nu se opune în termen de o lună de la data primirii înștiințării prin care autoritatea competentă o informează despre acest drept.

Articolul 25

În statul solicitat sancțiunea aplicabilă infracțiunii este cea prevăzută de legea acestui stat, cu excepția cazului în care legea respectivă prevede altfel. Când competența statului solicitat se bazează exclusiv pe prevederile art. 2, sancțiunea pronunțată în acest stat nu poate fi mai severă decât cea prevăzută de legea statului solicitant.

Articolul 26

1. Orice act în scopul urmăririi, îndeplinit în statul solicitant conform legilor și reglementărilor sale în vigoare, are aceeași valoare în statul solicitat ca și cum ar fi fost îndeplinit de către autoritățile acestui stat, fără ca această asimilare să poată avea efectul de a-i da acestui act o forță probantă superioară aceleia pe care o are în statul solicitant.

2. Orice act întrerupător de prescripție, valabil întocmit în statul solicitant, are aceleași efecte în statul solicitat și invers.

Secțiunea a 5-a
Măsurile provizorii în statul solicitat

Articolul 27

1. Când statul solicitant își anunță intenția de a transmite o cerere de urmărire și dacă competența statului solicitat se bazează exclusiv pe prevederile art. 2, statul solicitat poate, în urma cererii statului solicitant, să treacă, în temeiul prezentei Convenții, la arestarea preventivă a învinuitului, dacă:

a) legea statului solicitat autorizează detenția preventivă pentru infracțiunea respectivă;

b) există motive să se creadă că învinuitul va dispărea sau va crea un pericol de distrugere a probelor.

2. Cererea de arestare preventivă va menționa existența unui mandat de arestare sau a oricărui alt act de aceeași forță, emis în formele prescrise de legea statului solicitant; va mai menționa pentru ce fel de infracțiune se solicită urmărirea penală, când și unde infracțiunea respectivă a fost comisă, precum și descrierea cât mai precisă a învinuitului. Trebuie să conțină, de asemenea, o expunere succintă a circumstanțelor comiterii faptei.

3. Cererea de arest preventiv este trimisă direct de către autoritățile statului solicitant, menționate la art. 13, autorităților corespondente din statul solicitat, fie prin poștă sau telegraf, fie prin orice alt mijloc scris sau care a fost acceptat de către statul solicitat. Statul solicitant este informat, fără întârziere, în legătură cu rezultatul cererii sale.

Articolul 28

După primirea cererii de urmărire, însoțită de documentele prevăzute la art. 15 paragraful 1, statul solicitat are competența de a aplica toate măsurile provizorii, inclusiv arestarea preventivă a învinuitului și sechestrul de bunuri, a căror aplicare ar fi permisă de legea sa, dacă infracțiunea pentru care este cerută urmărirea ar fi fost comisă pe teritoriul său.

Articolul 29

1. Măsurile provizorii menționate la art. 27 și 28 sunt reglementate de prevederile acestei Convenții și de legea statului solicitat. Legea acestui stat sau Convenția determină și condițiile în care aceste măsuri pot înceta.

2. Aceste măsuri pot înceta în toate cazurile menționate la art. 21 paragraful 2.

3. O persoană deținută trebuie să fie eliberată în cazul în care a fost arestată în temeiul art. 27, iar statul solicitat nu a primit cererea de urmărire în termen de 18 zile de la data arestării.

4. O persoană deținută trebuie să fie eliberată în cazul în care a fost arestată în temeiul art. 27, iar documentele care însoțesc cererea de urmărire nu au fost primite de către statul solicitat într-un termen de 15 zile de la primirea cererii de urmărire.

5. Perioada de detenție, aplicată exclusiv în temeiul art. 27, nu va fi în nici un caz mai mare de 40 de zile.

Titlul IV

Pluralitatea de proceduri penale

Articolul 30

1. Orice Stat Contractant care, înainte de începerea sau în cursul urmăririi pentru o infracțiune pe care nu o apreciază ca având caracter politic sau militar, are cunoștință de existența într-un alt Stat Contractant a unei proceduri de urmărire în curs, împotriva aceleiași persoane, pentru aceleași fapte, examinează dacă poate fie să renunțe la propria urmărire, fie să o suspende, fie să o transmită celui alt stat.

2. În cazul în care consideră oportun ca în stadiul respectiv să nu renunțe la propria urmărire sau să nu o suspende, anunță celălalt Stat Contractant despre aceasta în timp util și, în orice caz, înainte de pronunțarea hotărârii în fond.

Articolul 31

1. În situația descrisă la art. 30 paragraful 2, statele interesate se străduiesc să facă tot ceea ce este posibil să determine, după aprecierea în fiecare caz de speță a circumstanțelor menționate la art. 8, căruia dintre ele îi incumbă grija continuării unei urmăriri unice. În timpul acestei proceduri de consultări statele interesate amână pronunțarea hotărârii în fond, fără să fie, totuși, obligate să prelungească această amânare mai mult de 30 de zile de la expedierea înștiințării prevăzute la art. 30 paragraful 2.

2. Prevederile paragrafului 1 nu se impun:

a) statului care a expedit înștiințarea prevăzută la art. 30 paragraful 2, atunci când dezbaterile principale în fond au fost declarate deschise în prezența învinuitului, înainte de expedierea înștiințării;

b) statului căruia i se adresează înștiințarea, atunci când aceste dezbateri au fost declarate deschise, în prezența învinuitului, înainte de primirea înștiințării.

Articolul 32

În interesul descoperirii adevărului și aplicării unei sancțiuni adecvate, statele interesate examinează dacă este oportun ca o urmărire unică să fie intentată de unul dintre ele și, în caz afirmativ, se străduiesc să determine care dintre ele va intenta urmărirea atunci când:

a) mai multe fapte distincte, care constituie toate infracțiuni după legea penală a fiecăruia dintre aceste state, sunt atribuite fie unei singure persoane, fie mai multor persoane care au acționat împreună;

b) o faptă unică, care constituie infracțiune după legea penală a fiecăruia dintre aceste state, este atribuită mai multor persoane care au acționat împreună.

Articolul 33

Orice hotărâre pronunțată în aplicarea prevederilor art. 31 paragraful 1 și ale art. 32 produce între statele interesate toate efectele unui transfer de urmărire prevăzut de această Convenție. Statul care renunță la propria sa urmărire este considerat ca și cum ar fi transferat urmărirea sa celui alt stat.

Articolul 34

Transferul urmăririi penale menționate în secțiunea 2 din titlul III se aplică prin acelea dintre prevederile sale care sunt compatibile cu prezentul titlu.

Titlul V

Ne bis in idem

Articolul 35

1. O persoană care a făcut obiectul unei hotărâri penale definitive și executorii nu poate, pentru aceeași faptă, să fie urmărită, condamnată sau supusă executării unei sancțiuni în alt Stat Contractant:

a) când aceasta a fost achitată;

b) când sancțiunea impusă:

i. a fost executată în întregime sau este în curs de executare;

ii. a fost grațiată sau amnistiată în totalitate sau pentru partea din sancțiune ne-executată;

iii. nu mai poate fi executată datorită prescripției;

c) dacă instanța a constatat culpabilitatea autorului infracțiunii, fără să pronunțe sancțiunea.

2. Totuși, un Stat Contractant nu este obligat, cu excepția cazului când el însuși a solicitat urmărirea, să recunoască efectul *ne bis in idem*, dacă fapta care a dat loc judecății a fost comisă împotriva unei persoane, instituții sau unui bun ce are un caracter public în acest stat, sau dacă persoana judecată avea ea însăși un caracter public în acest stat.

3. În plus, un Stat Contractant în care a fost comisă fapta respectivă sau este considerată ca fiind comisă conform legii acestui stat nu este obligat să recunoască efectul *ne bis in idem* decât atunci când statul însuși a solicitat urmărirea.

Articolul 36

Dacă o nouă urmărire este intentată împotriva unei persoane judecate pentru aceeași faptă în alt Stat Contractant, atunci orice perioadă privativă de libertate, efectuată în executarea hotărârii respective, trebuie să fie dedusă din pedeapsa care va fi, eventual, pronunțată.

Articolul 37

Acest titlu nu va împiedica aplicarea dispozițiilor naționale mai favorabile, care se referă la efectul *ne bis in idem* aferent hotărârilor judecătorești pronunțate în străinătate.

Titlul VI

Dispoziții finale

Articolul 38

1. Prezenta Convenție este deschisă semnării de către statele membre ale Consiliului Europei. Ea va fi ratificată sau acceptată. Instrumentele de ratificare sau de acceptare vor fi depuse la Secretariatul General al Consiliului Europei.

2. Convenția va intra în vigoare după 3 luni de la depunerea celui de-al treilea instrument de ratificare sau de acceptare.

3. Aceasta va intra în vigoare, pentru orice stat semnatar care o va ratifica sau o va accepta ulterior, după 3 luni de la data depunerii instrumentului său de ratificare sau de acceptare.

Articolul 39

1. După intrarea în vigoare a prezentei Convenții, Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei va putea invita orice stat-nemembru al Consiliului Europei să adere la prezenta Convenție. Rezoluția privind această invitație va trebui să primească acordul unanim al membrilor consiliului, care au ratificat Convenția.

2. Aderarea se va realiza prin depunerea la Secretarul General al Consiliului Europei a unui instrument de aderare, care va avea efect la 3 luni după data depunerii sale.

Articolul 40

1. Orice Stat Contractant poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare sau de aderare, să menționeze teritoriile cărora li se va aplica prezenta Convenție.

2. Orice Stat Contractant poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare ori de aderare sau în orice moment după aceea, să extindă aplicarea prezentei Convenții, printr-o declarație adresată Secretarului General al Consiliului Europei, asupra oricărui teritoriu menționat în declarație și căruia îi asigură relațiile internaționale sau pentru care este abilitat să stipuleze.

3. Orice declarație făcută în temeiul paragrafului precedent va putea fi retrasă, în privința oricărui teritoriu menționat în această declarație, în condițiile prevăzute la art. 45.

Articolul 41

1. Orice Stat Contractant poate, în momentul semnării sau al depunerii instrumentului său de ratificare, acceptare sau de aderare, să declare că va face uz de una sau mai multe dintre rezervele cuprinse în anexa nr. 1 sau că va face o declarație conform anexei nr. 2.

2. Orice Stat Contractant poate să își retragă, în totalitate sau în parte, o rezervă sau o declarație formulată în temeiul paragrafului precedent, printr-o declarație adresată Secretarului General al Consiliului Europei, care va avea efect la data primirii sale.

3. Statul contractant care a formulat o rezervă asupra unei dispoziții a prezentei Convenții nu poate pretinde aplicarea acestei dispoziții de către un alt Stat Contractant; totuși, dacă rezerva este parțială sau condițională, acesta poate să pretindă aplicarea acestei dispoziții în măsura în care a acceptat-o.

Articolul 42

1. Orice Stat Contractant poate, în orice moment, să indice, printr-o declarație adresată Secretarului General al Consiliului Europei, dispozițiile legale care să fie incluse în anexa nr. 3.

2. Orice modificare a dispozițiilor naționale menționate în anexa nr. 3 trebuie notificată Secretarului General al Consiliului Europei, dacă prin aceasta informațiile cuprinse în anexa nr. 3 devin inexacte.

3. Modificările aduse anexei nr. 3 în aplicarea paragrafelor precedente au efect pentru fiecare Stat Contractant după o lună de la data notificării lor de către Secretarul General al Consiliului Europei.

Articolul 43

1. Prezenta Convenție nu aduce atingere nici drepturilor și obligațiilor decurgând din tratate de extrădare și Convenții internaționale multilaterale referitoare la domenii speciale, nici dispozițiilor care privesc aspecte ce fac obiectul prezentei

Convenții și care sunt conținute în alte Convenții existente între statele contractante.

2. Statele contractante nu vor putea încheia, între ele, acorduri bilaterale sau multilaterale referitoare la probleme reglementate de prezenta Convenție decât pentru completarea dispozițiilor acesteia sau pentru a facilita aplicarea principiilor conținute de aceasta.

3. Totuși, dacă două sau mai multe părți contractante au stabilit sau urmează să își stabilească relațiile lor pe baza unei legislații uniforme sau a unui regim deosebit, ele vor avea facultatea să își reglementeze raporturile lor reciproce în materie, bazându-se exclusiv pe aceste sisteme, indiferent care sunt dispozițiile prezentei Convenții.

4. Statele contractante care vor urma să excludă din raporturile lor reciproce aplicarea prezentei Convenții conform dispozițiilor paragrafului precedent vor adresa, în acest sens, o notificare Secretarului General al Consiliului Europei.

Articolul 44

Comitetul European pentru Probleme Criminale al Consiliului Europei va urmări executarea prezentei Convenții și va facilita tot ce este necesar pentru soluționarea amiabilă a oricărei dificultăți ce va apărea în executarea Convenției.

Articolul 45

1. Prezenta Convenție va rămâne în vigoare pe durată nelimitată.

2. Orice Stat Contractant va putea, în ceea ce îl privește, să denunțe prezenta Convenție printr-o notificare adresată Secretarului General al Consiliului Europei.

3. Denunțarea va avea efect după 6 luni de la data primirii notificării de către Secretarul General.

Articolul 46

Secretarul General al Consiliului Europei va notifica statelor-membre ale Consiliului Europei și oricărui alt stat care a aderat la prezenta Convenție:

- a) orice semnare;
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare sau de aderare;
- c) orice dată a intrării în vigoare a prezentei Convenții conform dispozițiilor art. 38;
- d) orice declarație primită în aplicarea dispozițiilor art. 9 paragraful 3;
- e) orice declarație primită în aplicarea dispozițiilor art. 13 paragraful 3;
- f) orice declarație primită în aplicarea dispozițiilor art. 18 paragraful 2;
- g) orice declarație primită în aplicarea dispozițiilor art. 40 paragrafele 2 și 3;
- h) orice rezervă și declarație formulată în aplicarea dispozițiilor art. 41 paragraful 1;
- i) retragerea oricărei rezerve sau declarații efectuate în aplicarea dispozițiilor art. 41 paragraful 2;

- j) orice declarație primită în aplicarea dispozițiilor art. 1 și orice notificare ulterioară primită în aplicarea dispozițiilor paragrafului 2 al acestui articol;
- k) orice notificare primită în aplicarea dispozițiilor art. 43 paragraful 4;
- l) orice notificare primită în aplicarea dispozițiilor art. 45 și data la care denunțarea va avea efect.

Articolul 47

Prezenta Convenție, declarațiile și notificările pe care le autorizează nu se vor aplica decât infracțiunilor comise ulterior intrării sale în vigoare între statele contractante interesate.

Drept care, subsemnații, deplin autorizați și în acest scop, au semnat prezenta Convenție.

Adoptată la Strasbourg, la 15 mai 1972, în limbile franceză și engleză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul General al Consiliului Europei va transmite copie certificată fiecăruia dintre statele semnatare sau aderente.

Anexa 1

Orice Stat Contractant poate să declare că își rezervă dreptul:

- a) de a refuza o cerere de urmărire, dacă consideră că infracțiunea vădește un caracter pur religios;
- b) de a refuza o cerere de urmărire motivată de o faptă a cărei pedepsire, conform legislației sale, este de competența exclusivă a unei autorități administrative;
- c) de a nu accepta art. 22;
- d) de a nu accepta art. 23;
- e) de a nu accepta dispozițiile conținute de fraza a doua a art. 25, pentru motive de ordin constituțional;
- f) de a nu accepta dispozițiile prevăzute la art. 26 paragraful 2, în cazul în care acesta este competent în baza legislației sale interne;
- g) de a nu aplica art. 30 și 31 pe motivul unei fapte a cărei pedepsire, conform legislației proprii sau a unui alt stat, este de competența exclusivă a unei autorități administrative;
- h) de a nu accepta titlul V.

Anexa 2

Orice Stat Contractant poate să declare că, pentru motive de ordin constituțional, nu poate formula sau primi cereri de urmărire decât în cazurile care sunt precizate în legea sa internă.

Orice Stat Contractant poate, printr-o declarație, să definească, în ceea ce îl privește, termenul resortisant în sensul prezentei Convenții.

Anexa 3

Lista cuprinzând infracțiunile, altele decât infracțiunile penale

Urmează să fie asimilate infracțiunile sancționate de legea penală:

- în Franța – orice comportament ilegal, sancționat printr-o contravenție de *grande voirie* (la regulile de circulație);
- în Republica Federală a Germaniei – orice comportament ilegal pentru care se aplică procedura instituită de Legea încălcărilor regulilor de ordine (Gesetz über Ordnungswidrigkeiten din 24 mai 1968 BGB 1, 1968, I, 481);
- în Italia – orice comportament ilegal căruia îi este aplicabilă Legea nr. 317 din 3 martie 1967.

22. CONVENȚIA EUROPEANĂ PENTRU REPRIMAREA TERORISMULUI

Semnată la: Strasbourg, 27 ianuarie 1977.

Ratificată prin: Hotărârea Parlamentului RM nr.456-XIV din 18.06.99.

În vigoare pentru RM: din 24 decembrie 1999.

Statele-membre ale Consiliului Europei, semnatare ale prezentei Convenții, Considerând că scopul Consiliului Europei este să realizeze o uniune mai strânsă între membrii săi,

Conștiente de neliniștea crescândă cauzată de înmulțirea actelor de terorism, Dorind să se ia măsuri eficiente pentru ca autorii unor astfel de acte să nu scape de urmărire și de pedeapsă,

Convinsă că extrădarea este un mijloc deosebit de eficient pentru a se ajunge la acest rezultat,

Au convenit după cum urmează:

Articolul 1

Pentru cerințele extrădării între Statele Contractante, nici o infracțiune menționată mai jos nu va fi considerată ca o infracțiune politică, ca o infracțiune conexasă la o infracțiune politică sau ca o infracțiune inspirată de scopuri politice:

- a) infracțiunile cuprinse în câmpul de aplicare a Convenției pentru reprimarea capturării ilicite de aeronave, semnată la Haga, la 16 decembrie 1970;
- b) infracțiunile cuprinse în câmpul de aplicare a Convenției pentru reprimarea de acte ilicite îndreptate contra siguranței aviației civile, semnată la Montreal, la 23 septembrie 1971;
- c) infracțiunile grave constând într-un atac împotriva vieții, integrității corporale sau libertății persoanelor, care se bucură de protecție internațională, inclusiv a agenților diplomatici;
- d) infracțiunile, care au ca obiect răpirea, luarea ca ostatici sau sechestrarea ilegală;
- e) infracțiunile, care au ca obiect folosirea de bombe, grenade, rachete, arme de foc automate ori scrisori sau colete-bombă, în măsura în care această folosire prezintă un pericol pentru persoane;
- f) tentativa la săvârșire a infracțiunilor precitate ori participarea în calitate de coautor sau de complice al unei persoane, care săvârșește ori încearcă să săvârșească o astfel de infracțiune.

Articolul 2

1. Pentru cerințele extrădării între Statele Contractante, un Stat Contractant poate să nu considere ca infracțiune politică sau ca infracțiune conexă la o asemenea infracțiune ori ca infracțiune inspirată de mobilări politice orice act grav de violență, la care nu se referă art. 1 și care este îndreptat contra vieții, integrității corporale sau libertății persoanelor.

2. Se va proceda tot astfel în ceea ce privește orice act grav îndreptat contra bunurilor, altul decât cele la care se referă art. 1, dacă acesta a cauzat un pericol colectiv pentru persoane.

3. Se va proceda tot astfel în ceea ce privește tentativa de săvârșire a uneia dintre infracțiunile precitate ori participarea în calitate de coautor sau de complice al unei persoane care săvârșește ori încearcă să săvârșească o astfel de infracțiune.

Articolul 3

Dispozițiile tuturor tratatelor și acordurilor de extrădare aplicabile între Statele Contractante, inclusiv Convenția europeană de extrădare, se modifică, în privința relațiilor dintre State Contractante în măsura în care sunt incompatibile cu prezenta Convenție.

Articolul 4

Pentru cerințele prezentei Convenții și în măsura în care vreuna dintre infracțiunile, la care se referă art. 1 sau 2, nu figurează pe lista cazurilor de extrădare într-un tratat sau într-o Convenție de extrădare în vigoare între Statele Contractante, aceasta se consideră ca fiind inclusă pe listă.

Articolul 5

Nici o dispoziție din prezenta Convenție nu trebuie să fie interpretată ca implicând o obligație de extrădare, dacă statul solicitat are temeuri serioase să creadă că cererea de extrădare, motivată printr-o infracțiune, la care se referă art. 1 sau 2, a fost făcută în scopul de a urmări sau de a pedepsi o persoană pentru considerente de rasă, religie, naționalitate sau opinii politice ori că situația acestei persoane riscă să fie agravată datorită uneia sau alteia dintre aceste considerente.

Articolul 6

1. Orice Stat Contractant ia măsurile necesare pentru a-și stabili competența de a urmări vreuna dintre infracțiunile, la care se referă art. 1, în cazul în care autorul bănuit de infracțiune se găsește pe teritoriul său și dacă statul nu îl extrădează după

ce a primit o cerere de extrădare de la un Stat Contractant, a cărui competență de urmărire se întemeiază pe o regulă de competență care există deopotrivă în legislația statului solicitat.

2. Prezenta Convenție nu exclude nici o competență exercitată în conformitate cu legile naționale.

Articolul 7

Un Stat Contractant, pe al cărui teritoriu a fost descoperit autorul bănuit de vre-una dintre infracțiunile la care se referă art. 1 și care a primit o cerere de extrădare în condițiile menționate la paragraful 1) al art. 6, dacă nu îl extrădează pe autorul bănuit de infracțiune, supune cauza fără nici o excepție și fără întârziere nejustificată autorităților sale competente să exercite acțiunea penală. Aceste autorități hotărăsc în aceleași condiții ca și pentru orice infracțiune cu caracter grav potrivit legilor acestui stat.

Articolul 8

1. Statele Contractante își acordă asistența judiciară cea mai largă posibil în materie penală în orice procedură referitoare la infracțiunile vizate la art. 1 sau 2. În toate cazurile, legea aplicabilă în ceea ce privește asistența mutuală în materie penală este aceea a statului solicitat. Totuși, asistența judiciară nu va putea fi refuzată pentru singurul motiv că se referă la o infracțiune politică sau la o infracțiune conexă la o asemenea infracțiune ori la o infracțiune inspirată de mobiluri politice.

2. Nici o dispoziție din prezenta Convenție nu trebuie să fie interpretată ca implicând o obligație de acordare a asistenței judiciare dacă statul solicitat are temeuri serioase să creadă că cererea de asistență, motivată printr-o infracțiune, la care se referă art. 1 sau 2 a fost prezentată în scopul de a urmări sau de a pedepsi o persoană pentru considerente de rasă, religie, naționalitate sau opinii politice ori că situația acestei persoane riscă să fie agravată datorită unuia sau altuia dintre aceste considerente.

3. Dispozițiile tuturor tratatelor și acordurilor de asistență judiciară în materie penală, aplicabile între Statele Contractante, inclusiv Convenția europeană de asistență judiciară în materie penală, se modifică, în privința relațiilor dintre State Contractante, în măsura în care sunt incompatibile cu prezenta Convenție.

Articolul 9

1. Comitetul European pentru Problemele Criminale al Consiliului Europei urmărește executarea prevederilor prezentei Convenții.

2. El înlesnește, dacă este necesar, reglementarea amiabilă a oricărei dificultăți, care s-ar ivi în executarea Convenției.

Articolul 10

1. Orice diferend între Statele Contractante, referitor la interpretarea sau aplicarea prezentei Convenții, care nu a fost rezolvat în cadrul paragrafului 2) al art. 9, va fi supus arbitrajului, la cererea uneia dintre părțile în diferend. Fiecare dintre părți va desemna câte un arbitru, iar cei doi arbitri vor desemna un al treilea arbitru. Dacă, în termen de 3 luni de la cererea de arbitraj una dintre părți nu a procedat la desemnarea unui arbitru, acesta va fi desemnat, la cererea celeilalte părți, de către președintele Curții Europene a Drepturilor Omului. Dacă președintele Curții Europene a Drepturilor Omului este resortisant al uneia dintre părțile în diferend, desemnarea arbitrului va fi de competența vicepreședintelui Curții, sau, dacă vicepreședintele este resortisant al uneia dintre părțile în diferend, celui mai vechi dintre membrii Curții, care nu este resortisant al uneia dintre părțile în diferend. Aceeași procedură se va aplica în cazul în care cei doi arbitri nu se vor putea pune de acord asupra alegerii celui de-al treilea arbitru.

2. Tribunalul arbitral va hotărî după procedura sa. Hotărârile sale vor fi luate cu majoritate de voturi. Sentința sa va fi definitivă.

Articolul 11

1. Prezenta Convenție este deschisă semnării statelor-membre ale Consiliului Europei. Ea va fi ratificată, acceptată sau aprobată. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse la Secretarul General al Consiliului Europei.

2. Convenția va intra în vigoare după 3 luni de la data depunerii celui de-al treilea instrument de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

3. Convenția va intra în vigoare, față de orice stat care o va ratifica, o va accepta sau o va aproba ulterior, după 3 luni de la data depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare ori de aprobare.

Articolul 12

1. Orice stat poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare ori de aprobare, să desemneze teritoriul sau teritoriile cărora li se va aplica prezenta Convenție.

2. Orice stat poate, în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare ori de aprobare sau în orice alt moment următor să extindă aplicarea prezentei Convenții, prin declarație adresată Secretarului General al Consiliului Europei, la orice alt teritoriu desemnat în declarație și pentru care asigură relațiile internaționale sau este abilitat să stipuleze.

3. Orice declarație făcută în virtutea paragrafului precedent va putea fi retrasă, în ceea ce privește orice teritoriu desemnat în această declarație, prin notificare adresa-

tă Secretarului General al Consiliului Europei. Retragerea va avea efect imediat sau la o dată ulterioară precizată în notificare.

Articolul 13

1. Orice stat poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare sau de aprobare, să declare că își rezervă dreptul de a refuza extrădarea în legătură cu orice infracțiune enumerată în art. 1, pe care o consideră ca o infracțiune conexă la o infracțiune politică sau ca o infracțiune inspirată de scopuri politice, cu condiția ca el să se angajeze că va lua în considerare în mod corespunzător, în momentul calificării infracțiunii, gravitatea deosebită a acesteia, mai ales dacă:

a) a creat un pericol colectiv pentru viața, integritatea corporală sau libertatea persoanelor; sau

b) a adus atingere unor persoane străine de mobilurile care au determinat-o; sau

c) s-au folosit mijloace crude sau perfide pentru comiterea ei.

2. Orice stat poate să retragă, în total sau în parte, o rezervă, pe care a formulat-o în temeiul paragrafului precedent, prin mijlocirea unei declarații adresate Secretarului General al Consiliului Europei și care va avea efect de la data primirii ei.

3. Orice stat, care a formulat o rezervă în temeiul paragrafului 1) al acestui articol, nu poate să pretindă aplicarea art. 1 de către un alt stat; totuși, el poate, dacă rezerva este parțială și sub condiție, să pretindă aplicarea acestui articol în măsura în care a acceptat-o și el însuși.

Articolul 14

Orice Stat Contractant va putea să denunțe prezenta Convenție, adresând o notificare scrisă Secretarului General al Consiliului Europei. O asemenea denunțare va produce efect imediat sau la o dată ulterioară precizată în notificare.

Articolul 15

Convenția încetează să producă efecte față de orice Stat Contractant care se retrage din Consiliul Europei sau care încetează să-i mai aparțină.

Articolul 16

Secretarul General al Consiliului Europei va notifica statelor-membre ale Consiliului:

a) orice semnare;

b) depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare sau de aprobare;

- c) orice dată de intrare în vigoare a prezentei Convenții potrivit art. 11 al acesteia;
- d) orice declarație sau notificare primită întru aplicarea dispozițiilor art. 12;
- e) orice rezervă formulată întru aplicarea paragrafului 1) al art. 13;
- f) retragerea oricărei rezerve făcute întru aplicarea paragrafului 2) al art. 13;
- g) orice notificare primită întru aplicarea art. 14 și data când denunțarea va produce efecte;
- h) orice încetare a efectelor Convenției întru aplicarea art. 15.

Drept pentru care, subsemnații, legal autorizați în acest scop, au semnat prezenta Convenție.

Făcută la Strasbourg, la 27 ianuarie 1977, în limbile franceză și engleză, ambele texte având aceeași valabilitate, într-un singur exemplar, care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul General al Consiliului Europei va comunica fiecărui stat semnatar câte o copie certificată pentru conformitate de pe acesta.

23. CONVENȚIA EUROPEANĂ ASUPRA TRANSFERĂRII PERSOANELOR CONDAMNATE

Semnată la: Strasbourg, 21 martie 1983.

Ratificată prin: Legea RM nr.69-XV din 11.03.2004.

În vigoare pentru RM: din 1 septembrie 2004.

Statele membre ale Consiliului Europei și celelalte state semnatare ale prezentei Convenții,

Considerând că scopul Consiliului Europei este de a realiza o uniune mai strânsă între membrii săi,

Dornice să dezvolte mai mult cooperarea internațională în materie penală,

Considerând că această cooperare trebuie să servească intereselor unei bune administrații a justiției și să favorizeze reintegrarea socială a persoanelor condamnate,

Considerând că aceste obiective impun ca străinii, care sunt privați de libertate ca urmare a unei infracțiuni penale, să aibă posibilitatea de a-și ispăși condamnarea în mediul lor social de origine,

Considerând că cel mai bun mijloc de a se ajunge la aceasta este de a-i transfera în propriile lor țări,

Au convenit următoarele:

Articolul 1

Definiții

În înțelesul prezentei Convenții, expresiile:

- a) „*condamnare*” desemnează orice pedeapsă sau măsură privativă de libertate, pronunțată de către un judecător pentru o durată limitată sau nedeterminată în temeiul unei infracțiuni penale;
- b) „*hotărâre*” desemnează o hotărâre judecătorească prin care se pronunță o condamnare;
- c) „*statul de condamnare*” desemnează statul unde a fost condamnată persoana care poate fi transferată sau care deja a fost transferată;
- d) „*statul de executare*” desemnează statul către care condamnatul poate fi transferat sau a fost deja transferat, în vederea executării condamnării sale.

Articolul 2

Principii generale

1. Părțile se angajează sa-și acorde reciproc, în condițiile prevăzute prin prezenta Convenție, cooperarea cea mai largă posibil în materia transferării persoanelor condamnate.

2. O persoană condamnată pe teritoriul unei părți poate, în conformitate cu dispozițiile prezentei Convenții, să fie transferată pe teritoriul altei părți, pentru a executa aici condamnarea care i-a fost aplicată. În acest scop, ea își poate exprima fie pe lângă statul de condamnare, fie pe lângă statul de executare, dorința de a fi transferată în temeiul prezentei Convenții.

3. Transferarea poate fi cerută fie de către statul de condamnare, fie de către statul de executare.

Articolul 3 **Condițiile transferării**

1. O transferare nu poate avea loc în termenii prezentei Convenții decât în condițiile următoare:

- a) condamnatul trebuie să fie resortisant al statului de executare;
- b) hotărârea trebuie să fie definitivă;
- c) durata condamnării pe care cel condamnat o mai are încă de executat trebuie să fie de cel puțin 6 luni la data primirii cererii de transferare sau să fie nedeterminată;
- d) transferul este consimțit de către persoana condamnată sau, dacă în raport cu vârsta sau cu starea fizică ori mintală a acesteia unul dintre cele două state consideră necesar, de către reprezentantul persoanei;
- e) acțiunile sau omisiunile care au dat naștere condamnării trebuie să constituie o infracțiune penală în raport cu dreptul statului de executare sau ar trebui să constituie o astfel de infracțiune, dacă ar fi survenit pe teritoriul său; și
- f) statul de condamnare și statul de executare trebuie să se pună de acord asupra acestei transferări.

2. În cazuri excepționale, unele părți pot conveni o transferare, chiar dacă durata condamnării pe care cel condamnat o are încă de executat este inferioară celei prevăzute la paragraful 1 c).

3. Orice stat poate, în momentul semnării sau depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, să indice, printr-o declarație adresată Secretarului General al Consiliului Europei, că înțelege să excludă aplicarea vreuneia dintre procedurile prevăzute la art.9 paragraful 1 a) și b) în relațiile sale cu celelalte părți.

4. Orice stat poate, în orice moment, printr-o declarație adresată Secretarului General al Consiliului Europei, să definească, în ceea ce-l privește, termenul resortisant în înțelesul prezentei Convenții.

Articolul 4

Obligația de a furniza informații

1. Orice condamnat cărui i se pot aplica prevederile prezentei Convenții trebuie să fie informat de către statul de condamnare despre conținutul exact al prezentei Convenții.

2. Dacă condamnatul și-a exprimat, pe lângă statul de condamnare, dorința de a fi transferat în temeiul prezentei Convenții, acest stat trebuie să informeze despre aceasta statul de executare cât mai curând posibil, după rămânerea definitivă a hotărârii.

3. Informațiile trebuie să cuprindă:

- a) numele, data și locul nașterii condamnatului;
- b) dacă este cazul, adresa sa în statul de executare;
- c) o prezentare a faptelor care au atras condamnarea;
- d) natura, durata și data începerii executării.

4. Dacă condamnatul și-a exprimat, pe lângă statul de executare, dorința de a fi transferat în temeiul prezentei Convenții, statul de condamnare comunică acestui stat, la cererea sa, informațiile prevăzute la paragraful 3 de mai sus.

5. Condamnatul trebuie să fie informat în scris despre orice demers întreprins de către statul de condamnare sau de către statul de executare în aplicarea paragrafelor precedente, ca și despre orice hotărâre luată de către vreunul dintre cele două state cu privire la o cerere de transferare.

Articolul 5

Cereri și răspunsuri

1. Cererile de transferare și răspunsurile trebuie formulate în scris.

2. Aceste cereri trebuie să fie adresate de către Ministerul de Justiție al statului solicitant Ministerului de Justiție al statului solicitat. Răspunsurile trebuie comunicate pe aceleași căi.

3. Orice parte poate, printr-o declarație adresată Secretarului General al Consiliului Europei, să indice faptul că ea va utiliza alte căi de comunicare.

4. Statul solicitat trebuie să informeze statul solicitant, în cel mai scurt timp, despre hotărârea sa de a accepta sau de a refuza transferarea cerută.

Articolul 6

Înscrierile ajutătoare

1. Statul de executare trebuie, la cererea statului de condamnare, să furnizeze acestuia din urmă:

- a) un document sau o declarație care să indice că persoana condamnată este resortisant al aceluia stat;

- b) o copie de pe dispozițiile legale ale statului de executare din care să rezulte că acțiunile sau omisiunile care au dat loc condamnării în statul de condamnare constituie o infracțiune penală în raport cu dreptul statului de executare sau ar constitui o astfel de infracțiune, dacă ele ar surveni pe teritoriul său;
- c) o declarație conținând informațiile prevăzute la art.9 paragraful 2.

2. Dacă se cere o transferare, statul de condamnare trebuie să furnizeze statului de executare următoarele documente, cu excepția cazului în care unul sau celalalt dintre cele două state ar fi indicat deja că el nu și-ar da acordul la transferare:

- a) o copie, certificată pentru conformitate, de pe hotărâre și de pe dispozițiile legale aplicabile;
- b) indicarea duratei condamnării deja executate, inclusiv informații asupra oricărei detenții provizorii, reduceri a pedepsei sau altui act privind executarea condamnării;
- c) o declarație constatând consimțământul la transferare, așa cum se prevede în art.3 paragraful 1 d);
- d) de fiecare dată când va fi cazul, orice raport medical sau social despre condamnat, orice informație asupra tratamentului său în statul de condamnare și orice recomandare pentru continuarea tratamentului său în statul de executare.

3. Statul de condamnare și statul de executare pot, atât unul cât și celălalt, să solicite primirea oricăruia dintre documentele sau declarațiile prevăzute la paragrafele 1 și 2 de mai sus, înainte de a face o cerere de transferare sau de a lua hotărârea de acceptare sau de refuzare a transferării.

Articolul 7

Consimțământ și verificare

1. Statul de condamnare va proceda în așa fel încât persoana care trebuie să-și dea consimțământul la transferare în temeiul art.3 paragraful 1 d) să o facă de bună voie și în deplină cunoștință de consecințele juridice care decurg din aceasta. Procedura de urmat cu privire la aceasta va fi guvernată de legea statului de condamnare.

2. Statul de condamnare trebuie să dea statului de executare posibilitatea să verifice, prin intermediul unui consul sau al altui funcționar desemnat de acord cu statul de executare, că acest consimțământ a fost dat în condițiile prevăzute în paragraful precedent.

Articolul 8

Consecințele transferării pentru statul de condamnare

1. Preluarea în sarcină a condamnatului de către autoritățile statului de executare are drept efect suspendarea executării condamnării în statul de condamnare.

2. Statul de condamnare nu mai poate executa condamnarea, atunci când statul de executare consideră executarea condamnării ca fiind terminată.

Articolul 9

Consecințele transferării pentru statul de executare

1. Autoritățile competente ale statului de executare sunt datorate:

a) fie să continue executarea condamnării imediat sau în baza unei hotărâri judiciare sau administrative, în condițiile enunțate la art.10;

b) fie să schimbe condamnarea, printr-o hotărâre a acestui stat, dată într-o procedură judiciară sau administrativă, înlocuind astfel sancțiunea aplicată în statul de condamnare printr-o sancțiune prevăzută de legislația statului de executare pentru aceeași infracțiune, în condițiile enunțate la art.11.

2. Statul de executare trebuie, dacă cererea i-a fost făcută, să indice statului de condamnare, înainte de transferarea persoanei condamnate, care anume dintre aceste proceduri o va urma.

3. Executarea condamnării este guvernată de legea statului de executare și acest stat este singurul competent pentru a lua toate hotărârile corespunzătoare.

4. Orice stat al cărui drept intern împiedică să fie folosită vreuna dintre procedurile prevăzute la paragraful 1 pentru a se executa măsurile al căror obiect îl formează, pe teritoriul unei alte părți, persoane care, ținând seama de starea lor mintală, au fost declarate penalmente iresponsabile pentru săvârșirea unei infracțiuni, și care este dispus să ia în sarcină aceste persoane în vederea continuării tratamentului lor, poate, printr-o declarație adresată Secretarului General al Consiliului Europei, să indice procedurile pe care înțelege să le urmeze în aceste cazuri.

Articolul 10

Continuarea executării

1. În caz de continuare a executării, statul de executare este legat de natura juridică și durata sancțiunii așa cum rezultă ele din condamnare.

2. Totuși, dacă natura sau durata acestei sancțiuni este incompatibilă cu legislația statului de executare, sau dacă legislația acestui stat o impune, statul de executare poate, prin hotărâre judiciară sau administrativă, să adapteze această sancțiune la pedeapsa ori măsura prevăzută de propria sa lege pentru infracțiuni de aceeași natură. Această pedeapsă sau măsură corespunde, atât cât este posibil, în ceea ce privește natura sa, celei aplicate prin condamnarea de executat. Ea nu poate să agraveze prin natura sau durata sa sancțiunea pronunțată în statul de condamnare, nici să depășească maximumul prevăzut prin legea statului de executare.

Articolul 11

Schimbarea condamnării

1. În cazul schimbării condamnării, se aplică procedura prevăzută de legislația statului de executare. Din momentul schimbării, autoritatea competentă:

a) va fi legată de constatarea faptelor în măsura în care acestea figurează în mod explicit sau implicit în hotărârea pronunțată în statul de condamnare;

b) nu va putea schimba o sancțiune privativă de libertate printr-o sancțiune pecuniară;

c) va deduce integral din pedeapsă perioada de privațiune de libertate deja executată de către condamnat; și

d) nu va agrava situația penală a condamnatului și nu va fi ținută de limita inferioară a sancțiunii eventual prevăzute de legislația statului de condamnare pentru infracțiunea sau infracțiunile săvârșite.

2. Atunci când procedura de schimbare are loc după transferarea persoanei condamnate, statul de executare va menține acea persoană în detenție sau va lua alte măsuri în scopul de a asigura prezența ei în statul de executare până la finalizarea acestei proceduri.

Articolul 12

Grațierea, amnistia, comutarea

Fiecare parte poate acorda grațierea, amnistia sau comutarea pedepsei în conformitate cu constituția sa sau cu celelalte reglementări juridice ale sale.

Articolul 13

Revizuirea hotărârii

Numai statul de condamnare are dreptul de a statua asupra oricărei forme de recurs vizând revizuirea hotărârii.

Articolul 14

Încetarea executării

Statul de executare trebuie să pună capăt executării condamnării de îndată ce a fost informat de către statul de condamnare despre orice hotărâre sau măsură care are ca efect înlăturarea caracterului executoriu al condamnării.

Articolul 15

Informații privind executarea

Statul de executare va furniza informații statului de condamnare în ce privește executarea condamnării:

- a) atunci când consideră încheiată executarea condamnării;
- b) în cazul în care condamnatul evadează înainte ca executarea condamnării să fi luat sfârșit; sau
- c) dacă statul de condamnare îi solicită un raport special.

Articolul 16

Tranzitul

1. O parte trebuie, în conformitate cu propria sa legislație, să consimtă la o cerere de tranzit a unui condamnat pe teritoriul său, dacă cererea a fost formulată de către o altă parte care ea însăși s-a înțeles cu o altă parte sau cu un stat terț asupra transferării unui condamnat spre sau dinspre teritoriul său.

2. O parte poate refuza să acorde tranzitul:

- a) dacă condamnatul este unul dintre resortisanții săi; sau
- b) dacă infracțiunea care a dat loc la condamnare nu constituie infracțiune conform legislației sale.

3. Cererile de tranzit și răspunerile trebuie comunicate pe căile menționate prin dispozițiile art.5 paragrafele 2 și 3.

4. O parte poate consimți la o cerere de tranzit al unui condamnat pe teritoriul său, formulată de către un stat terț, dacă acesta din urmă a convenit cu o altă parte asupra transferării spre sau dinspre teritoriul său.

5. Partea căreia îi este cerută tranzitarea poate menține condamnatul în detenție pe perioada strict necesară tranzitării teritoriului ei.

6. Partea solicitată să acorde tranzitul poate fi invitată să dea asigurarea că persoana condamnată nu va fi nici urmărită, nici deținută, sub rezerva aplicării paragrafului precedent, nici supusă vreunei alte restricții a libertății sale individuale pe teritoriul statului de tranzit, pentru fapte sau condamnări anterioare plecării sale de pe teritoriul statului de condamnare.

7. Nici o cerere de tranzit nu este necesară, dacă se folosește calea aeriană pe deasupra teritoriului unei părți și nu este prevăzută nici o aterizare. Cu toate acestea, fiecare stat poate, printr-o declarație adresată Secretarului General al Consiliului European, în momentul semnării sau depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, să pretindă a-i fi notificată orice tranzitare pe deasupra teritoriului său.

Articolul 17

Limbile folosite și cheltuielile

1. Informațiile, în temeiul art.4 paragrafele 2-4, trebuie să fie făcute în limba părții căreia îi sunt adresate sau în una dintre limbile oficiale ale Consiliului European.

2. Sub rezerva paragrafului 3 de mai jos, nici o traducere a cererilor de transferare sau a documentelor ajutătoare acestora nu este necesară.

3. Orice stat poate, în momentul semnării sau depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, printr-o declarație adresată Secretarului General al Consiliului Europei, să pretindă ca cererile de transferare să fie însoțite de o traducere în limba proprie sau într-una dintre limbile oficiale ale Consiliului Europei, ori în aceea dintre aceste limbi pe care el o indică. El poate, cu această ocazie, să declare că este dispus să accepte traduceri în orice altă limbă în plus față de limba oficială sau de limbile oficiale ale Consiliului Europei.

4. În afara excepției prevăzute la art.6 paragraful 2 a), documentele transmise în aplicarea prezentei Convenții nu au nevoie să fie certificate.

5. Cheltuielile ocazionate de aplicarea prezentei Convenții sunt în sarcina statului de executare, cu excepția cheltuielilor ocazionate exclusiv pe teritoriul statului de condamnare.

Articolul 18 **Semnarea și intrarea în vigoare**

1. Prezenta Convenție este deschisă semnării statelor-membre ale Consiliului Europei și statelor-nemembre care au participat la elaborarea ei. Ea va fi supusă ratificării, acceptării sau aprobării. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse pe lângă Secretarul General al Consiliului Europei.

2. Prezenta Convenție va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni după data la care trei state-membre ale Consiliului Europei își vor fi exprimat consimțământul de a fi legate prin Convenție, conform dispozițiilor paragrafului 1.

3. Pentru orice stat semnatar care își va exprima ulterior consimțământul de a fi legat prin Convenție, aceasta va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni după data depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

Articolul 19 **Aderarea statelor nemembre**

1. După intrarea în vigoare a prezentei Convenții, Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei va putea, după ce va fi consultat statele contractante, să invite orice stat-nemembru al consiliului și care nu este menționat în art.18 paragraful 1 să adere la prezenta Convenție, printr-o hotărâre luată cu majoritatea prevăzută la art.20 lit.d) al Statutului Consiliului Europei și cu unanimitatea reprezentanților Statelor Contractante, având dreptul să ocupe un loc în comitet.

2. Pentru orice stat aderent, Convenția va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni după data depunerii instrumentului de aderare pe lângă Secretarul General al Consiliului Europei.

Articolul 20

Aplicarea teritorială

1. Orice stat poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, să desemneze teritoriul sau teritoriile cărora li se vor aplica prevederile prezentei Convenții.

2. Orice stat poate, în orice alt moment următor, printr-o declarație adresată Secretarului General al Consiliului Europei, să extindă aplicarea prezentei Convenții la orice alt teritoriu desemnat în declarație. Convenția va intra în vigoare cu privire la acest teritoriu în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni după data primirii declarației de către Secretarul General.

3. Orice declarație făcută în virtutea celor două paragrafe precedente va putea fi retrasă, în ceea ce privește orice teritoriu desemnat în această declarație, prin notificare adresată Secretarului General al Consiliului Europei. Retragera va produce efect în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni după data primirii notificării de către Secretarul General.

Articolul 21

Aplicarea în timp

Prezenta Convenție se va aplica executării condamnărilor pronunțate fie înainte, fie după intrarea sa în vigoare.

Articolul 22

Raporturile cu alte Convenții și acorduri

1. Prezenta Convenție nu va aduce atingere drepturilor și obligațiilor care decurg din tratatele de extrădare și din alte tratate de cooperare internațională în materie penală, care prevăd transferarea deținuților în scop de confruntare sau de depunere de mărturie.

2. Atunci când două sau mai multe părți au încheiat sau vor încheia un acord sau un tratat asupra transferării condamnăților, ori atunci când au stabilit sau vor stabili în alt mod relațiile lor în acest domeniu, ele vor avea facultatea să aplice sus-menționatul acord, tratat sau aranjament în locul prezentei Convenții.

3. Prezenta Convenție nu va aduce atingere dreptului statelor care sunt părți la Convenția europeană asupra recunoașterii internaționale a hotărârilor represive de a încheia între ele acorduri bilaterale sau multilaterale privind problemele reglementate prin această Convenție, pentru a-i completa dispozițiile sau pentru a facilita aplicarea principiilor din care ea se inspiră.

4. Dacă o cerere de transferare cade în domeniul de aplicare al prezentei Convenții și al Convenției europene asupra recunoașterii internaționale a hotărârilor represive sau al vreunui alt acord sau tratat asupra transferării condamnăților, statul

solicitant trebuie, atunci când formulează cererea, să precizeze în temeiul cărui instrument este formulată cererea.

Articolul 23 **Reglementarea amiabilă**

Comitetul european pentru problemele criminale va urmări aplicarea prezentei Convenții și va facilita, la nevoie, reglementarea amiabilă a oricărei dificultăți de aplicare.

Articolul 24 **Denunțarea**

1. Orice parte poate, în orice moment, să denunțe prezenta Convenție, adresând o notificare Secretarului General al Consiliului European.

2. Denunțarea va produce efecte din prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni după data primirii notificării de către Secretarul General.

3. Cu toate acestea, prezenta Convenție va continua să se aplice executării condamnărilor persoanelor transferate în conformitate cu sus-menționata Convenție, înainte ca denunțarea să-și producă efectul.

Articolul 25 **Notificări**

Secretarul General al Consiliului European va notifica statelor-membre ale Consiliului European, statelor-nemembre care au participat la elaborarea prezentei Convenții, precum și oricărui alt stat care a aderat la aceasta:

- a) orice semnătură;
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare;
- c) orice dată de intrare în vigoare a prezentei Convenții în conformitate cu art.18 paragrafele 2 și 3, art.19 paragraful 2 și art.20 paragrafele 2 și 3;
- d) orice alt act, declarație, notificare sau comunicare având legătură cu prezenta Convenție.

Drept pentru care, subsemnatele, fiind special autorizate în acest scop, au semnat prezenta Convenție.

Adoptată la Strasbourg, la 21 martie 1983, în limbile franceză și engleză, cele două texte având valoare egală, într-un singur exemplar care va fi depus în arhivele Consiliului European. Secretarul General al Consiliului European va transmite copii de pe aceste texte, conforme cu originalul, fiecăruia dintre statele membre ale Consiliului European, statelor-nemembre care au participat la elaborarea prezentei Convenții și oricărui stat invitat să adere la aceasta.

24. PROTOCOLUL ADIȚIONAL LA CONVENȚIA EUROPEANĂ ASUPRA TRANSFERĂRII PERSOANELOR CONDAMNATE

Semnat la: Strasbourg, 18 decembrie 1997.

Ratificat prin: Legea RM nr.70-XV din 11.03.2004.

În vigoare pentru RM: din 1 septembrie 2004.

Preambul

Statele-membre ale Consiliului Europei și celelalte state semnatare ale prezentului Protocol,

Dornice să faciliteze aplicarea Convenției europene asupra transferării persoanelor condamnate, care a fost deschisă spre semnare la Strasbourg, la 21 martie 1983 (denumită în continuare Convenție), și, în special, să urmărească obiectivele enunțate de a servi intereselor unei bune administrări a justiției și de a favoriza reinsertia socială a persoanelor condamnate;

Conștiente de faptul că numeroase state nu își pot extrăda propriii cetățeni;

Considerând că este de dorit completarea Convenției în anumite privințe;

Au convenit următoarele:

Articolul 1

Dispoziții generale

1. Termenii și expresiile folosite în prezentul Protocol trebuie interpretate în sensul Convenției.

2. Dispozițiile Convenției sunt aplicabile în măsura în care sunt compatibile cu prevederile prezentului Protocol.

Articolul 2

Persoanele evadate din statul de condamnare

1. Atunci când un cetățean al uneia dintre părți, față de care o hotărâre de condamnare definitivă a fost pronunțată pe teritoriul unei alte părți, vizează să se susțină executării sau urmării executării condamnării în statul de condamnare, refugiindu-se pe teritoriul primei părți înainte de a-și fi executat condamnarea, statul de condamnare poate să adreseze primei părți o cerere prin care să îi solicite ca aceasta să se ocupe de executarea condamnării.

2. Partea solicitată poate, la cererea părții solicitante, înainte de primirea documentelor în sprijinul cererii sau în așteptarea hotărârii privind cererea, să procedeze la arestarea persoanei condamnate sau să ia orice altă măsură corespunzătoare, menită să asigure că aceasta nu îi va părăsi teritoriul. Orice cerere în acest sens va fi în-

soțită de informațiile menționate în paragraful 3 al art.4 din Convenție. Arestarea, cu acest titlu, a persoanei condamnate nu poate duce la agravarea situației sale penale.

3. Transferul executării condamnării nu necesită consimțământul persoanei condamnate.

Articolul 3

Persoane condamnate cărora li s-a aplicat măsura expulzării sau aceea a conducerii la frontieră

1. Statul de executare poate, la cererea statului de condamnare, sub rezerva aplicării prevederilor acestui articol, să își dea acordul pentru transferarea unei persoane condamnate fără consimțământul acesteia din urmă, atunci când condamnarea pronunțată împotriva acesteia sau o hotărâre administrativă luată ca urmare a acestei condamnări conține o măsură de expulzare ori de conducere la frontieră sau orice altă măsură, în virtutea căreia acestei persoane, odată pusă în libertate, nu îi va mai fi permis să rămână pe teritoriul statului de condamnare.

2. Statul de executare nu își va da acordul în scopul paragrafului 1, decât după ce a luat în considerare avizul persoanei condamnate.

3. În scopul aplicării acestui articol, statul de condamnare pune la dispoziția statului de executare:

- a) o declarație conținând avizul persoanei condamnate, în privința transferării sale prevăzute; și
- b) o copie de pe măsura de expulzare ori de conducere la frontiere sau de pe orice altă măsură, în baza căreia persoanei condamnate, odată pusă în libertate, nu îi va mai fi permisă șederea pe teritoriul statului de condamnare.

4. Orice persoană care a fost transferată în urma aplicării prevederilor acestui articol nu va fi nici urmărită, nici judecată și nici deținută în vederea executării unei pedepse sau a unei măsuri de siguranță, nici nu va fi supusă oricărei alte îngrădiri a libertății sale individuale pentru un fapt oarecare anterior transferării, altul decât cel care a motivat condamnarea în curs de executare, cu excepția următoarelor cazuri:

- a) când statul de condamnare o autorizează, o cerere va fi prezentată în acest scop, însoțită de actele doveditoare și de un proces-verbal judiciar, în care sunt consemnate declarațiile condamnatului; această autorizare va fi acordată atunci când infracțiunea pentru care a fost cerută ar atrage ea însăși extrădarea potrivit legislației statului de condamnare sau dacă extrădarea ar fi exclusă numai din cauza cuantumului pedepsei;
- b) când persoana condamnată care a avut posibilitatea să părăsească teritoriul statului de executare nu a făcut acest lucru în termen de 45 de zile de la eliberarea sa definitivă sau când s-a reîntors pe teritoriul acestui stat după ce îl părăsise.

5) Statul de executare poate să ia măsurile necesare în conformitate cu legislația sa internă, inclusiv recurgerea la o procedură în lipsă în vederea întreruperii pre-

scripției, dacă aceste măsuri nu contravin prevederilor paragrafului 4 al prezentului articol.

6) Orice Stat Contractant poate, printr-o declarație adresată Secretarului General al Consiliului Europei, să arate că nu va lua în sarcină executarea condamnărilor în condițiile enunțate de prezentul articol.

Articolul 4 **Semnarea și intrarea în vigoare**

1. Prezentul Protocol este deschis spre semnare statelor-membre ale Consiliului Europei și altor state semnatare ale Convenției. El va fi supus ratificării, acceptării sau aprobării. Un semnatar nu poate ratifica, accepta sau aproba prezentul Protocol fără să fi ratificat, acceptat sau aprobat, simultan sau anterior, Convenția. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse pe lângă Secretarul General al Consiliului Europei.

2. Prezentul Protocol va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data depunerii celui de-al treilea instrument de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

3. Pentru orice stat semnatar care va depune ulterior instrumentul său de ratificare, de acceptare sau de aprobare, Protocolul va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data depunerii.

Articolul 5 **Aderarea**

1. Orice stat-nemembru care a aderat la Convenție va putea să adere la prezentul Protocol după intrarea lui în vigoare.

2. Pentru orice stat aderent Protocolul va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data depunerii instrumentului de aderare.

Articolul 6 **Aplicare teritorială**

1. Orice stat poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare ori de aderare, să desemneze teritoriul sau teritoriile cărora li se aplică prevederile prezentului Protocol.

2. Orice Stat Contractant poate, în orice alt moment ulterior, printr-o declarație adresată Secretarului General al Consiliului Europei, să extindă aplicarea prezentului Protocol la orice alt teritoriu desemnat în declarație. Protocolul va intra în vigoare cu privire la acest teritoriu în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data primirii declarației de către Secretarul General.

3. Orice declarație făcută în virtutea celor două paragrafe precedente va putea fi retrasă în ceea ce privește orice teritoriu desemnat în această declarație, prin notificare adresată Secretarului General al Consiliului Europei. Retragerea va produce efecte în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data primirii notificării de către Secretarul General al Consiliului Europei.

Articolul 7 **Aplicare în timp**

Prezentul Protocol se va aplica executării condamnărilor pronunțate fie înainte, fie după intrarea sa în vigoare.

Articolul 8 **Denunțare**

1. Orice Stat Contractant poate, în orice moment, să denunțe prezentul Protocol, adresând o notificare Secretarului General al Consiliului Europei.

2. Denunțarea va produce efecte din prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la, data primirii notificării de către Secretarul General.

3. Cu toate acestea, prezentul Protocol va continua să se aplice executării condamnărilor persoanelor transferate, în conformitate cu prevederile Convenției sau ale prezentului Protocol, înainte ca denunțarea să producă efecte.

4. Denunțarea Convenției atrage de plin drept pe cea a prezentului Protocol.

Articolul 9 **Notificări**

Secretarul General al Consiliului Europei va notifica statelor-membre ale Consiliului Europei, tuturor semnatarilor, tuturor părților și oricărui alt stat care a fost invitat să adere la Convenție:

- a) orice semnătură;
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare;
- c) orice dată de intrare în vigoare a prezentului Protocol în conformitate cu art.4 și 5;
- d) orice alt act, declarație, notificare sau comunicare având legătură cu prezentul Protocol.

Drept care, subsemnații, fiind special autorizați în acest scop, au semnat prezentul Protocol.

Adoptat la Strasbourg, la 18 decembrie 1997, în limbile franceză și engleză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul General al Consiliului Europei va transmite copii de pe aceste texte, conforme cu originalul, fiecăruia dintre statele-membre ale Consiliului Europei, altor state semnatare ale Convenției și oricărui stat invitat să adere la aceasta.

25. CONVENȚIA PRIVIND SPĂLAREA BANILOR, DEPISTAREA, SECHESTRAREA ȘI CONFISCAREA VENITURILOR PROVENITE DIN ACTIVITATEA INFRAȚIONALĂ

Semnată la: Strasbourg, 8 noiembrie 1990.

Ratificată prin: Legea RM nr.914-XV din 15.03.2002.

În vigoare pentru RM: din 1 septembrie 2002.

Preambul

Statele membre ale Consiliului Europei și alte state semnatare ale prezentei Convenții,

Considerând că scopul Consiliului Europei este de a realiza o legătură mai strânsă între membrii săi,

Convinși de necesitatea de a urma o politică penală comună care ar tinde spre protecția societății,

Considerând că lupta contra criminalității grave, care devine din ce în ce mai mult o problemă internațională, cere folosirea metodelor moderne și eficiente la nivel internațional,

Estimând că una din aceste metode este privarea delicventului de veniturile provenite din activitatea infracțională,

Considerând că, în vederea atingerii acestui obiectiv, ar trebui de instituit un sistem satisfăcător de cooperare internațională,

Au convenit asupra celor ce urmează:

Capitolul I **Terminologie**

Articolul 1 **Terminologie**

În sensul prezentei Convenții, expresia:

a) „*venituri provenite din activitatea infracțională*” desemnează orice avantaj economic provenit din infracțiuni penale. Acest avantaj poate consta în orice bun, după cum acesta este definit în alineatul b al articolului prezent;

b) „*bun*” desemnează un bun de orice natură, fie corporal sau incorporeal, mobil sau imobil, precum și actele juridice sau documentele care atestă un titlu sau un drept asupra bunului;

c) „*instrumente*” desemnează orice obiecte folosite sau destinate spre a fi folosite în orice mod, integral sau în parte, pentru comiterea unei sau a mai multor infracțiuni penale;

d) „*confiscare*” desemnează o pedeapsă sau o măsură ordonată de o instanță judiciară, în urma unei proceduri referitoare la una sau mai multe infracțiuni penale, pedeapsă sau măsură care duce la privarea permanentă de acest bun;

e) „*infracțiune principală*” desemnează orice infracțiune penală în urma căreia veniturile provenite din activitatea infracțională sunt generate, fiind susceptibile de a deveni obiect al unei infracțiuni conform articolului 6 al prezentei Convenții.

Capitolul II

Măsuri ce urmează a fi luate la nivel național

Articolul 2

Măsuri de confiscare

1. Fiecare Parte adoptă măsuri legislative și altele, considerate necesare pentru a permite confiscarea instrumentelor și a veniturilor provenite din activitatea infracțională sau a bunurilor, valoarea cărora corespunde acestor venituri.

2. Fiecare Parte poate, în momentul semnării sau a depunerii instrumentului de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare, printr-o declarație adresată Secretarului General al Consiliului European, să declare că alineatul 1 al prezentului articol nu se va aplica decât infracțiunilor sau categoriilor de infracțiuni precizate în declarație.

Articolul 3

Măsuri de investigație și măsuri provizorii

Fiecare Parte adoptă măsuri legislative și altele, considerate necesare pentru a permite identificarea și cercetarea bunurilor supuse confiscării conform articolului 2, alineatul 1, și prevenirea oricărei operații, transfer sau înstrăinare a acestor bunuri.

Articolul 4

Competențe și tehnici speciale de investigație

1. Fiecare Parte adoptă măsuri legislative și altele, considerate necesare pentru a abilita instanțele judiciare sau alte autorități competente să ordone comunicarea sau sechestrarea dosarelor bancare, financiare sau comerciale în vederea aplicării măsurilor vizate în articolele 2 și 3. Nici o Parte nu va invoca secretul bancar pentru a refuza aplicarea prezentului articol.

2. Fiecare Parte preconizează adoptarea măsurilor legislative și a altora, considerate necesare pentru a permite utilizarea tehnicilor speciale de investigație, care ar facilita identificarea și cercetarea veniturilor provenite din activitatea infracțională, precum și culegerea probelor pertinente. Printre aceste tehnici putem cita ordonan-

țele de supraveghere a conturilor bancare, urmărirea, interceptarea telecomunicațiilor, accesul la sistemele informaționale și ordonanțele de eliberare a documentelor determinate.

Articolul 5 **Recursuri juridice**

Fiecare Parte adoptă măsuri legislative și altele, considerate necesare pentru ca persoanele afectate de măsurile prevăzute în articolele 2 și 3 să dispună de căi de recurs efective în vederea protecției drepturilor sale.

Articolul 6 **Infrațiuni de spălare**

1. Fiecare Parte adoptă măsuri legislative și altele, considerate necesare pentru a conferi caracterul de infracțiune penală conform dreptului intern, atunci, când actul a fost comis la:

a) convertirea sau transferul bunurilor în cazul în care persoana care le livrează știe că bunurile constituie venituri provenite din activitatea infracțională, în scopul de a ascunde sau de a deghiza originea ilicită a bunurilor sau de a ajuta persoanele implicate în comiterea infracțiunii principale de a se sustrage de la consecințele juridice ale acestor acte;

b) tănuirea sau deghizarea naturii, originii, amplasării, dispunerii, deplasării sau a proprietății reale a bunurilor, sau drepturilor relative, despre care autorul știe că constituie venituri provenite din activitatea infracțională; și, sub rezerva principiilor constituționale și a conceptelor fundamentale ale sistemului său juridic;

c) achiziționarea, deținerea sau utilizarea bunurilor, despre care cel care le achiziționează, deține sau utilizează știe, în momentul în care le recepționează, că constituie venituri provenite din activitatea infracțională;

d) participarea la una din infracțiunile, stabilite conform prezentului articol sau la orice asociere, înțelegere, tentativă sau complicitate prin acordarea de asistență, ajutor sau sfaturi în vederea comiterii sale.

2. În vederea implementării sau aplicării alineatului 1 al prezentului articol:

a) faptul că infracțiunea principală ține sau nu de competența jurisdicției penale a Părții nu se ia în considerație;

b) poate fi prevăzut faptul că infracțiunile enunțate în acest alineat nu se aplică autorilor infracțiunii principale;

c) cunoașterea, intenția sau motivarea, necesare în calitate de elemente a uneia din infracțiunile enunțate în acest alineat pot fi calificate ca circumstanțe factuale obiective.

3. Fiecare Parte poate adopta măsurile, pe care le estimează necesare, pentru a conferi, în virtutea dreptului său intern, caracterul de infracțiuni penale totalității

sau unei părți a actelor evocate în alineatul 1, în unul sau în toate cazurile următoare, atunci când autorul:

a) ar fi trebuit să presupună că bunul constituie un venit provenit din activitatea infracțională;

b) a acționat în scop lucrativ;

c) a acționat în vederea facilitării continuării activității criminale.

4. Fiecare Parte poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare, prin declarație adresată Secretarului General al Consiliului European, să declare că alineatul 1 al prezentului articol se aplică în exclusivitate infracțiunilor principale sau categoriilor de infracțiuni principale precizate în această declarație.

Capitolul III

Cooperarea internațională

Secțiunea 1

Principii de cooperare internațională

Articolul 7

Principii generale și măsuri de cooperare internațională

1. Părțile cooperează între ele, pe cât de larg este posibil, în scopul efectuării investigațiilor și a procedurilor vizând confiscarea instrumentelor și a produselor provenite din activitatea infracțională.

2. Fiecare Parte adoptă măsuri legislative și altele, considerate necesare pentru a-i permite de a răspunde, conform condițiilor prevăzute în acest capitol, cererilor:

a) de confiscare a bunurilor particulare, consistând în venituri provenite din activitatea infracțională sau a instrumentelor, precum și confiscarea veniturilor consistând în obligația de a plăti o sumă de bani corespunzătoare valorii veniturilor;

b) de asistență, în scopul investigațiilor și a măsurilor provizorii, având ca scop una din formele de confiscare menționate în punctul a).

Secțiunea 2

Asistență în scopul investigațiilor

Articolul 8

Obligația de asistență

Părțile își acordă, la cerere, asistența cea mai largă posibilă în vederea identificării și a depistării instrumentelor, veniturilor provenite din activitatea infracțională și a altor bunuri susceptibile de confiscare. Această asistență consistă în întreprinderea

măsurilor ce țin de culegerea și ținerea în siguranță a elementelor de probă cu privire la existența bunurilor sus-menționate, precum și amplasarea, deplasarea, natura, statutul juridic sau valoarea lor.

Articolul 9

Executarea asistenței

Asistența prevăzută de articolul 8 este executată conform dreptului intern al Părții solicitate și în virtutea acestuia, precum și conform procedurilor precizate în cerere, în măsura în care acestea nu sunt incompatibile cu dreptul intern.

Articolul 10

Transmiterea spontană a informațiilor

Fără a prejudicia propriile investigații și proceduri, și, în lipsa unei cereri prealabile, o Parte poate să transmită unei alte Părți informații cu privire la instrumentele și veniturile provenite din activitatea infracțională, în cazul când estimează că comunicarea acestor informații ar putea ajuta Partea destinatară să angajeze sau să ducă la bun sfârșit investigațiile sau procedurile, sau în cazul în care informațiile ar putea ajunge la o cerere formulată de această Parte, în virtutea capitolului prezent.

Secțiunea 3

Măsuri provizorii

Articolul 11

Obligația de a ordona măsuri provizorii

1. O Parte întreprinde, la cererea altei Părți, care a pornit o procedură penală sau o acțiune de confiscare, măsuri provizorii care se impun, așa ca sechestrarea, în vederea prevenirii oricărei operații, transfer sau înstrăinare a bunului care, în continuare, ar putea constitui obiectul unei cereri de confiscare sau care ar permite înaintarea unei astfel de cereri.

2. O Parte care a primit o cerere de confiscare în conformitate cu articolul 13 adoptă, dacă cererea este în fapt, măsurile menționate în paragraful 1 al prezentului articol, relative la orice bun care constituie obiectul cererii sau care ar putea permite satisfacerea unei astfel de cereri.

Articolul 12

Executarea măsurilor provizorii

1. Măsurile provizorii, vizate în articolul 11, sunt executate în conformitate cu dreptul intern al Părții solicitate și în virtutea acestuia, precum și conform procedurilor precizate în cerere, în măsura în care acestea nu sunt incompatibile cu dreptul intern.

2. Înainte de a suspenda orice măsură provizorie, întreprinsă în virtutea prezentului articol, Partea solicitată acordă, dacă este posibil, Părții solicitante, facultatea de a-și expune argumentele în favoarea menținerii măsurii.

Secțiunea 4 *Confiscarea*

Articolul 13 **Obligația de confiscare**

1. Partea care a primit de la o altă Parte o cerere de confiscare cu privire la instrumentele sau la veniturile provenite din activitatea infracțională, situate pe teritoriul său, trebuie:

- a) să execute hotărârea de confiscare, emanând de la o instanță judiciară a Părții solicitante, în ceea ce privește aceste instrumente sau venituri; sau
- b) să prezinte această cerere autorităților sale competente în vederea obținerii unei hotărâri de confiscare și, dacă aceasta este acordată, de a o executa.

2. În vederea aplicării alineatului 1.b) al prezentului articol, fiecare Parte are, în caz de necesitate, competențe pentru a porni o procedură de confiscare în virtutea dreptului său intern.

3. Dispozițiile alineatului 1 al articolului prezent se aplică și pentru confiscarea, care consistă în obligația de a plăti o sumă de bani corespunzătoare valorii veniturilor provenite din activitatea infracțională, în cazul în care bunurile supuse confiscării se află pe teritoriul Părții solicitate. În asemenea cazuri și în lipsa plății, procedând la confiscare conform alineatului 1, Partea solicitată își recuperează creanța de la orice bun disponibil în acest scop.

Atunci când cererea de confiscare vizează un bun determinat, Părțile pot conveni ca Partea solicitată să procedeze la confiscare sub forma unei obligații de a plăti o sumă de bani corespunzătoare valorii bunului.

Articolul 14 **Executarea confiscării**

1. Procedurile care permit de a obține și executa confiscarea în virtutea articolului 13 sunt reglementate de legea Părții solicitate.

2. Partea solicitată este legată prin constatarea faptelor în măsura în care acestea sunt expuse într-o sentință sau hotărâre judiciară a Părții solicitante sau în măsura în care aceasta se fondează implicit pe ele.

3. Fiecare Parte poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare, printr-o declarație adresată Secretarului General al Consiliului European, să declare că alineatul 2 al articolului prezent nu se va aplica decât sub rezerva principiilor sale constituționale și a conceptelor fundamentale ale sistemului său juridic.

4. Atunci când confiscarea consistă în obligația de a plăti o sumă de bani, autoritatea competentă a Părții solicitate convertește suma în valuta țării sale la rata de schimb în vigoare în momentul când este luată hotărârea de executare a confiscării.

5. În cazul vizat de articolul 13, alineat 1 a), Partea solicitantă are dreptul exclusiv de a lua o hotărâre față de orice cerere de revizuire a hotărârii de confiscare.

Articolul 15

Bunuri confiscate

Partea solicitată dispune, conform dreptului său intern, de toate bunurile confiscate de ea, cu excepția cazului în care Părțile interesate au convenit altfel.

Articolul 16

Dreptul de a executa și suma maximă de confiscare

1. Cererea de executare, elaborată conform articolului 13, nu aduce atingere dreptului Părții solicitante, în partea ce ține de executarea de către aceasta a hotărârii de confiscare.

2. Nici o dispoziție a prezentei Convenții nu va fi interpretată ca permițând ca valoarea totală a bunurilor confiscate să fie superioară sumei fixate în hotărârea de confiscare. Atunci când o Parte constată că aceasta ar putea să se producă, Părțile implicate procedează la consultări în scopul evitării unei astfel de consecințe.

Articolul 17

Constrângerea fizică

Partea solicitată nu poate pronunța o hotărâre de constrângere fizică, nici întreprinde oricare altă măsură restrictivă de libertate, în urma unei cereri prezentate în virtutea articolului 13, în cazul în care Partea solicitantă a precizat acest fapt în cerere.

Secțiunea 5

Refuzul și amânarea cooperării

Articolul 18

Motivele de refuz

1. Cooperarea în virtutea capitolului prezent poate fi refuzată, în cazul în care:

- a) măsura solicitată ar fi contrarie principiilor fundamentate ale ordinii juridice a Părții solicitate; sau

- b) executarea cererii riscă de a aduce atingere suveranității, securității, ordinii publice sau altor interese esențiale ale Părții solicitate; sau

- c) Partea solicitată estimează că importanța cauzei la care se referă cererea nu justifică luarea măsurii solicitate; sau

d) infracțiunea la care se referă cererea este o infracțiune politică sau fiscală; sau
e) Partea solicitată consideră că măsura solicitată ar fi împotriva principiului *ne bis in idem*;

f) infracțiunea la care se referă cererea nu ar constitui o infracțiune conform dreptului Părții solicitate, dacă ar fi fost comisă pe teritoriul ce relevă de jurisdicția sa. Cu toate acestea, acest motiv de refuz se aplică cooperării prevăzute în secțiunea 2, în cazul în care asistența solicitată implică măsuri coercitive.

2. Cooperarea prevăzută în secțiunea 2, în cazul în care asistența solicitată implică măsuri coercitive, și cea prevăzută în secțiunea 3 a capitolului prezent, pot fi, de asemenea, refuzate, în cazul când măsurile solicitate nu ar putea fi luate în virtutea dreptului intern al Părții reclamate în scopuri de investigații sau de proceduri, dacă era vorba de un caz intern analog.

3. Când legislația Părții reclamate cere, cooperarea prevăzută în secțiunea 2, în măsura în care ajutorul reciproc solicitat implică măsuri coercitive, și cea prevăzută în secțiunea 3 a prezentului capitol pot fi, de asemenea, refuzate, în cazul când măsurile solicitate sau orice alte măsuri care au efecte similare nu ar fi autorizate de către legislația Părții reclamante, sau, în ceea ce privește autoritățile competente ale Părții reclamante, dacă cererea nu este autorizată nici de către un judecător, nici de o altă autoritate judiciară, inclusiv Procuratura, aceste autorități acționând în materie de infracțiuni penale.

4. Cooperarea prevăzută în secțiunea 4 a prezentului capitol poate fi, de asemenea, refuzată, dacă:

a) legislația Părții reclamate nu prevede confiscarea pentru tipul de infracțiune la care se referă cererea; sau

b) fără prejudiciul obligațiunii ce ține de domeniul articolului 13, paragraful 3, ea ar fi în contradicție cu principiile dreptului intern al Părții reclamante în ceea ce privește posibilitățile de confiscare relative la legăturile între o infracțiune și;

i. un avantaj economic care ar putea fi asimilat produsului său; sau

ii. bunuri care ar putea fi asimilate instrumentelor sale; sau

c) în virtutea legislației Părții reclamate, decizia de confiscare nu mai poate fi pronunțată sau executată din motiv de prescripție; sau

d) cererea nu se referă la o condamnare anterioară, nici la o decizie cu caracter judiciar, nici la o declarație care figurează într-o astfel de decizie, declarații conform căreia una sau mai multe infracțiuni au fost comise și care este la originea deciziei sau cererii de confiscare; sau

e) fie că confiscarea nu este executorie în Partea reclamantă, fie că ea este susceptibilă căilor de recurs ordinar; sau

f) cererea se raportează la o decizie de confiscare emisă în lipsa persoanei vizate în decizie și dacă, conform Părții reclamate, procedura pornită de către Partea reclamantă și care a dus la adoptarea acestei decizii nu îndeplinește drepturile minime de apărare recunoscute pentru orice persoană acuzată de o infracțiune.

5. În scopurile paragrafului 4 f. al prezentului articol, o decizie nu poate fi considerată ca fiind emisă în absența acuzatului:

- a) dacă ea a fost confirmată sau pronunțată după împotrivirea celui interesat; sau
- b) dacă ea a fost emisă în ordine de apel, cu condiția că apelul să fie introdus de către persoana interesată.

6. Examinând, pentru necesitățile paragrafului 4 f. ale prezentului articol, dacă drepturile minime ale apărării au fost respectate, partea reclamată va ține cont de faptul că cel interesat a căutat premeditat să se sustragă sau că această persoană, după ce a avut posibilitatea de a introduce un recurs contra deciziei pronunțate în absența sa, a ales calea de a nu introduce un asemenea recurs. Aceeași procedură va fi respectată, în cazul în care partea interesată, fiind legal citată, a ales calea de a nu se prezenta în judecată sau de a cere amânarea cauzei.

7. Nici o Parte nu va invoca secretul bancar pentru a justifica refuzul de la cooperarea prevăzută în prezentul capitol. În cazul în care dreptul intern o cere, o Parte poate solicita ca cererea de cooperare, care implică ca suspendarea secretului bancar să fie autorizată fie de un judecător, fie de o altă autoritate judiciară, inclusiv ministerul public, aceste autorități acționând în materie de infracțiuni penale.

8. Fără a prejudicia motivul de refuz prevăzut în alineatul 1. a) al prezentului articol:

a) faptul că persoana care constituie obiectul unei investigații sau al unei hotărâri de confiscare, pronunțată de autoritățile Părții solicitante, este o persoană juridică, nu va fi invocat de Partea solicitată ca un obstacol de cooperare în virtutea prezentului capitol;

b) faptul că persoana fizică față de care a fost pronunțată o hotărâre de confiscare a veniturilor provenite din activitatea infracțională a decedat ulterior și faptul că persoana juridică față de care a fost pronunțată o hotărâre de confiscare a veniturilor provenite din activitatea infracțională a fost dizolvată ulterior, nu vor fi invocate ca obstacole pentru acordarea asistenței prevăzute în articolul 13, alineat 1. a).

Articolul 19

Amânarea

Partea solicitată poate suspenda executarea măsurilor vizate de cerere, în cazul în care acestea riscă să prejudicieze investigațiile sau procedurile efectuate de autorități.

Articolul 20

Acceptarea parțială sau condiționată a cererii

Înainte de a refuza sau de a accepta cooperarea în virtutea prezentului capitol, Partea solicitată examinează, dacă e cazul, în urma consultărilor cu Partea solicitantă, condițiile pe care le consideră necesare și de care ar putea beneficia parțial sau formulând anumite rezerve.

Secțiunea 6
Notificarea și protecția drepturilor terților

Articolul 21
Notificarea documentelor

1. Părțile își acordă reciproc asistența cea mai largă posibilă în vederea notificării actelor judiciare persoanelor implicate în măsurile provizorii și de confiscare.

2. Dispoziția prezentului articol nu creează obstacole pentru:

a) facultatea de a adresa acte judiciare prin intermediul poștei direct persoanelor care se află în străinătate;

b) capacitatea agenților ministeriali, funcționarilor sau a altor persoane competente a Părții de origine, de a proceda la semnarea sau notificarea actelor judiciare direct de către autoritățile consulare ale acestei Părți sau de către agenții ministeriali, funcționarii sau alte persoane ale Părții de destinație, cu excepția cazului în care Partea de destinație face o declarație contrară Secretarului General al Consiliului European, la momentul semnării sau a depunerii instrumentului de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare.

3. În cadrul procedurii de notificare de acte judiciare în străinătate persoanelor implicate în măsurile provizorii sau hotărârile de confiscare ordonate de Partea de origine, aceasta informează persoanele menționate despre recursurile în justiție oferite de legislația sa.

Articolul 22
Recunoașterea hotărârilor străine

1. Sesizată cu o cerere de cooperare în conformitate cu secțiunile 3 și 4, Partea solicitată recunoaște orice hotărâre judiciară pronunțată pe teritoriul Părții solicitante în ceea ce privește drepturile revendicate de terți.

2. Recunoașterea poate fi refuzată:

a) dacă terții nu au avut posibilitate suficientă de a-și revendica drepturile; sau

b) dacă hotărârea este incompatibilă cu o hotărâre deja pronunțată pe teritoriul Părții în cauză; sau

c) dacă ea este incompatibilă cu ordinea publică a Părții solicitate; sau

d) dacă hotărârea a fost pronunțată contrar dispozițiilor în materie de competență exclusivă, prevăzute de dreptul Părții solicitate.

Secțiunea 7
Procedura și alte reguli generale

Articolul 22
Autoritatea centrală

1. Părțile desemnează o autoritate centrală sau, în caz de necesitate, mai multe autorități responsabile pentru trimiterea cererilor formulate în virtutea prezentului capitol, pentru a răspunde la ele, pentru a le executa și a le transmite autorităților competente de a le executa.

2. Fiecare Parte comunică Secretarului General al Consiliului Europei, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, acceptare, aprobare sau adeziune, denumirea și adresa autorităților desemnate în virtutea alineatului 1 al prezentului articol.

Articolul 24
Corespondența directă

1. Autoritățile centrale comunică direct între ele.

2. În caz de urgență, cererile și comunicările prevăzute de prezentul capitol pot fi expediate prin intermediul autorităților judiciare, inclusiv ministerul public al Părții solicitante unor autorități omoloage. În acest caz, o copie urmează a fi expediată simultan autorității centrale a Părții solicitate prin intermediul autorității centrale a Părții solicitante.

3. Fiecare cerere sau comunicare, formulată în virtutea alineatelor 1 și 2 ale prezentului articol poate fi prezentată prin intermediul Organizației Internaționale a Poliției Criminale (INTERPOL).

4. În cazul în care o cerere este prezentată în virtutea alineatului 2 al articolului prezent și atunci când autoritatea sesizată nu este competentă pentru a-i da curs, aceasta urmează a fi transmisă autorității competente a țării sale, informând direct Partea solicitantă.

5. Cererile sau comunicările, prezentate în virtutea secțiunii 2 a prezentului capitol, care nu implică măsuri coercitive, pot fi transmise direct prin intermediul autorității competente a Părții solicitante – autorității competente a Părții solicitate.

Articolul 25
Forma cererilor și limbile de redactare

1. Toate cererile prevăzute de prezentul capitol sunt elaborate în scris. Este admisă recurgera la mijloace moderne de telecomunicații, așa ca telecopierea.

2. Sub rezerva dispozițiilor alineatului 3 al prezentului articol, traducerea cererilor sau a pieselor anexate nu vor fi cerute.

3. Fiecare Parte poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, acceptare, aprobare sau adeziune, printr-o declarație adresată Secretarului General al Consiliului Europei, să-și rezerveze facultatea de a cere ca cererile și piesele anexate să fie însoțite de o traducere în limba proprie sau în una din limbile oficiale ale Consiliului Europei, sau în una din limbile pe care le va indica. Fiecare Parte poate, cu această ocazie, să declare că este dispusă să accepte traduceri în orice altă limbă pe care o va indica. Celelalte Părți pot aplica regula reciprocității.

Articolul 26 **Legalizarea**

Documentele transmise în virtutea prezentului capitol sunt scutite de orice formalități de legalizare.

Articolul 27 **Conținutul cererii**

1. Fiecare cerere de cooperare prevăzută de prezentul capitol trebuie să precizeze:
- a) autoritatea de la care emană și autoritatea responsabilă de efectuarea investițiilor și procedurilor;
 - b) obiectul și motivul cererii;
 - c) cauza, inclusiv faptele pertinente (data, locul și circumstanțele infracțiunii), la care se referă investigațiile sau procedurile, cu excepția cererii de notificare;
 - d) în măsura în care cooperarea implică măsuri coercitive:
 - i. textul dispozițiilor legale sau, în cazul în care aceasta nu este posibil, conținutul legii pertinente aplicabile; și
 - ii. indicarea, în baza căreia, măsura solicitată sau orice altă măsură cu efecte analoge ar putea fi întreprinsă pe teritoriul Părții solicitante în virtutea propriei sale legislații;
 - e) dacă este necesar, și în măsura posibilităților:
 - i. datele cu privire la persoanele implicate, inclusiv numele, data și locul nașterii, cetățenia și locul său de aflare, și atunci când este vorba despre o persoană juridică, sediul său; și
 - ii. bunurile pentru care cooperarea este solicitată, amplasarea lor, legăturile sale cu persoanele implicate, orice altă legătură cu infracțiunea, precum și orice informație ce ține de interesele altuia, aferentă la aceste bunuri; și
 - f) orice procedură deosebită solicitată de Partea solicitantă.
2. În cazul în care o cerere de efectuare a măsurilor provizorii, prezentată în virtutea secțiunii 3, vizează sechestrarea unui bun care ar putea constitui obiectul unei hotărâri de confiscare, considerând în obligația de a plăti o sumă de bani, în această cerere urmează a se indica suma maximală de recuperare a acestui bun.

3. Pe lângă indicațiile menționate în alineatul 1, fiecare cerere formulată în virtutea secțiunii 4 urmează să conțină:

a) în cazul articolului 13, alineatul 1.a):

- i. o copie certificată conform hotărârii de confiscare pronunțată de instanța judiciară a Părții solicitante și expunerea de motive a hotărârii, dacă acestea nu sunt indicate în hotărâre;
- ii. o atestare a autorității competente a Părții solicitante, conform căreia hotărârea de confiscare este executorie și nu este susceptibilă căilor de recurs ordinare;
- iii. informații cu privire la măsura în care hotărârea urmează a fi executată; și
- iv. informații cu privire la necesitatea de a întreprinde măsuri provizorii;

b) în cazul articolului 13, alineatul 1. b), o expunere a faptelor invocate de Partea solicitantă care ar fi suficientă pentru a permite Părții solicitate de a obține o hotărâre în virtutea dreptului său intern;

c) în cazul în care terții au avut posibilitatea de a-și revendica drepturile, documentele care atestă faptul că au avut această posibilitate.

Articolul 28 **Viciile cererilor**

1. În cazul în care cererea nu este conformă dispozițiilor prezentului capitol sau atunci când informațiile furnizate nu sunt suficiente pentru a permite Părții solicitate de a lua o hotărâre asupra cererii, această Parte poate cere Părții solicitante modificarea cererii sau completarea acesteia cu informații suplimentare.

2. Partea solicitată poate fixa un termen pentru obținerea acestor modificări sau informații.

3. În perioada necesară pentru obținerea modificărilor sau informațiilor cerute cu privire la cererea prezentată, în virtutea secțiunii 4 a prezentului capitol, Partea solicitată poate ordona orice măsură prevăzută în secțiunile 2 și 3 ale prezentului capitol.

Articolul 29 **Concurs de cereri**

1. În cazul în care o Parte solicitată primește mai mult de o cerere, prezentată în virtutea secțiunilor 3 și 4 ale prezentului capitol cu privire la aceeași persoană sau la aceleași bunuri, concursul de cereri nu va constitui un obstacol pentru Partea solicitată de a trata cererile care implică întreprinderea măsurilor provizorii.

2. În cazul unui concurs de cereri, prezentate în virtutea prezentului capitol, Partea solicitată va recurge la consultări cu Părțile solicitante.

Articolul 30

Obligația de motivare

Partea solicitată trebuie să motiveze fiecare hotărâre de refuz, amânare sau supunere unor anumite condiții a cooperării, solicitate în virtutea prezentului capitol.

Articolul 31

Informare

14. Partea solicitată informează fără termen Partea solicitantă:

- a) despre cursul dat cererii formulate în virtutea prezentului capitol;
- b) despre rezultatul definitiv al cursului dat cererii;
- c) despre orice hotărâre de refuz, amânare sau supunere unor condiții, integral sau parțial, a cooperării prevăzute în prezentul capitol;
- d) despre circumstanțele care fac imposibilă executarea măsurilor solicitate sau care riscă de a întârzia considerabil executarea sa; și
- e) în cazul în care se întreprind măsuri provizorii conform cererii, formulate în virtutea secțiunii 2 sau 3 a prezentului capitol, despre dispozițiile dreptului intern care ar implica automat ridicarea măsurii.

2. Partea solicitantă informează fără termen Partea solicitată:

- a) despre orice revizuire, hotărâre sau alt fapt prin care se înlătură integral sau parțial caracterul executoriu al hotărârii de confiscare;
- b) despre orice schimbare, de fapt sau de drept, care implică un caracter nejustificat oricărei acțiuni întreprinse în virtutea prezentului capitol.

3. În cazul în care o Parte cere confiscarea bunurilor situate pe teritoriul mai multor Părți, ea informează toate Părțile interesate de executarea hotărârii prin aceeași hotărâre de executare.

Articolul 32

Utilizare restrânsă

1. Partea solicitată poate subordona executarea unei cereri, cu condiția ca informațiile sau elementele de probă obținute să nu fi fost, fără consimțământul său prealabil, utilizate sau transmise de autoritățile Părții solicitante în scopuri de investigații sau proceduri, altele decât cele precizate în cerere.

2. Fiecare Parte poate, în momentul semnării sau a depunerii instrumentului său de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare, prin declarație adresată Secretarului General al Consiliului Europei, să declare că informațiile sau elementele de probă furnizate în virtutea prezentului capitol nu vor putea, fără consimțământul său prealabil, să fie utilizate sau transmise de autoritățile Părții solicitante în scopuri de investigații sau proceduri, altele decât cele precizate în cerere.

Articolul 33

Confidențialitate

1. Partea solicitantă poate cere Părții solicitate, ca aceasta să păstreze confidențiale cererea și conținutul său, revelându-le doar în măsura necesară pentru a executa cererea. În cazul în care Partea solicitată nu se poate conforma acestei condiții de confidențialitate, ea urmează să informeze Partea solicitantă cât mai curând posibil.

2. Partea solicitantă trebuie, în cazul în care cererea îi este adresată și cu condiția că aceasta nu este contrară principiilor fundamentale ale dreptului intern, să păstreze confidențiale mijloacele de probă și informațiile comunicate de Partea solicitată, revelându-le doar în măsura necesară investigațiilor sau procedurilor expuse în cerere.

3. Sub rezerva dispozițiilor dreptului său intern, Partea care a recepționat o transmitere spontană de informații în virtutea articolului 10, urmează să se conformeze oricărei condiții de confidențialitate cerută de Partea care transmite informația. În cazul în care Partea nu se poate conforma unei asemenea condiții, ea urmează să informeze Partea care transmite informația în termenii cei mai scurți posibili.

Articolul 34

Cheltuieli

Cheltuielile ordinare prevăzute pentru executarea unei cereri sunt în sarcina Părții solicitate. În cazul în care se cer cheltuieli importante sau extraordinare pentru a da curs cererii, Părțile negociază fixarea condițiilor în care aceasta va fi executată, precum și modalitatea de plată a cheltuielilor.

Articolul 35

Pagube și interese

1. În cazul înaintării de către o persoană a unei acțiuni de despăgubire, rezultată dintr-un act sau omitere ce ține de cooperarea prevăzută în acest capitol, Părțile interesate, dacă este cazul, angajează consultări asupra unei eventuale repartizări a indemnizațiilor prevăzute.

2. Partea care constituie obiectul unei cereri de despăgubire urmează să informeze fără termen altă Parte, în cazul în care aceasta poate avea un interes de cauză.

Capitolul IV **Dispoziții finale**

Articolul 36 **Semnarea și intrarea în vigoare**

1. Prezenta Convenție este deschisă pentru semnare Statelor-membre ale Consiliului Europei și Statelor-nemembre care au participat la elaborarea sa. Aceste State își pot exprima consimțământul de a fi legate prin:

- a) semnare sub rezerva ratificării, acceptării sau aprobării; sau
- b) semnare, sub rezerva ratificării, acceptării sau aprobării, urmată de ratificare, acceptare sau aprobare.

2. Instrumentele de ratificare, acceptare sau aprobare vor fi depuse pe lângă Secretarul General al Consiliului Europei.

3. Prezenta Convenție va intra în vigoare în prima zi a lunii care precedă expirarea unei perioade de trei luni de la data la care trei State, dintre care cel puțin două membre ale Consiliului Europei, își vor exprima consimțământul de a fi legate prin Convenție, în conformitate cu dispozițiile alineatului 1.

4. Față de fiecare Stat semnatar care își va exprima ulterior consimțământul de a fi legat prin Convenție, aceasta va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează după expirarea unei perioade de trei luni de la data exprimării consimțământului de a fi legat prin Convenție, în conformitate cu dispozițiile alineatului 1.

Articolul 37 **Aderarea la Convenție**

1. După intrarea în vigoare a prezentei Convenții, Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei va putea, în urma consultării Statelor Contractante la Convenție, să invite orice Stat-nemembru al Consiliului să adere la prezenta Convenție, printr-o hotărâre luată cu majoritatea prevăzută în articolul 20. d) al Statutului Consiliului Europei și în unanimitate a reprezentanților Statelor Contractante cu drept de vot în Comitet.

2. Față de fiecare Stat aderent, Convenția va intra în vigoare în prima zi a lunii care precedă expirarea unei perioade de trei luni de la data depunerii instrumentului de aderare pe lângă Secretarul General al Consiliului Europei.

Articolul 38 **Aplicarea teritorială**

1. Fiecare Stat va putea, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare, să desemneze teritoriul sau teritoriile unde se va aplica prezenta Convenție.

2. Fiecare Stat va putea, în orice moment ulterior, printr-o declarație adresată Secretarului General al Consiliului Europei, să extindă aplicarea prezentei Convenții oricărui alt teritoriu desemnat în declarație. Convenția va intra în vigoare față de acest teritoriu în prima zi a lunii care urmează după expirarea unei perioade de trei luni de la data recepționării declarației de către Secretarul General.

3. Orice declarație întocmită în virtutea acestor două alineate va putea fi retrasă, în ceea ce privește orice teritoriu desemnat în declarație, prin notificare adresată Secretarului General. Retragerea va produce efect în prima zi a lunii care urmează după expirarea unei perioade de trei luni de la data recepționării notificării de către Secretarul General.

Articolul 39

Relațiile cu alte Convenții și Acorduri

1. Prezenta Convenție nu aduce atingere drepturilor și obligațiilor care decurg din Convențiile internaționale multilaterale cu privire la probleme particulare.

2. Părțile la Convenție vor putea încheia acorduri bilaterale sau multilaterale cu privire la subiectele reglementate de prezenta Convenție, în scopul completării sau consolidării dispozițiilor acesteia sau în scopul facilitării aplicării principiilor pe care le consacra.

3. În cazul în care două sau mai multe Părți au încheiat deja un acord sau un tratat privitor la un subiect tratat de prezenta Convenție, sau în cazul în care Părțile au stabilit o altă modalitate de cooperare în ceea ce privește acest subiect, ele vor avea facultatea de a aplica acordul, tratatul sau aranjamentul în locul prezentei Convenții, atunci când acestea facilitează cooperarea internațională.

Articolul 40

Rezerve

1. Fiecare Stat poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare, să declare că va utiliza una sau mai multe rezerve care figurează în articolele 2, alineatul 2; 6, alineatul 4; 14, alineatul 3; 21, alineatul 2; 25, alineatul 3; și 32, alineatul 2. Alte rezerve nu sunt admise.

2. Fiecare Stat care a formulat o rezervă în virtutea alineatului precedent poate să o retragă integral sau în parte, adresând o notificare Secretarului General al Consiliului Europei. Retragerea va produce efect la data recepționării notificării de către Secretarul General.

3. Partea care a formulat o rezervă la subiectul unei dispoziții a prezentei Convenții nu poate pretinde la aplicarea acestei dispoziții de o altă Parte; ea poate, în cazul în care rezerva este parțială sau condițională, să pretindă la aplicarea acestei dispoziții în măsura în care o acceptă.

Articolul 41

Amendamente

1. Fiecare Parte la Convenție poate propune amendamente și orice propunere va fi comunicată de către Secretarul General al Consiliului Europei Statelor-membre ale Consiliului și fiecărui Stat-nemembru care a aderat sau care a fost invitat să adere la prezenta Convenție, conform dispozițiilor articolului 37.

2. Fiecare amendament propus de o Parte este comunicat Comitetului european pentru problemele criminale care prezintă Comitetului de Miniștri avizul său la amendamentul propus.

3. Comitetul de Miniștri examinează amendamentul propus și avizul prezentat de Comitetul european pentru problemele criminale, și poate adopta amendamentul propus.

4. Textul fiecărui amendament adoptat de Comitetul de Miniștri în conformitate cu alineatul 3 al prezentului articol este transmis Părților pentru acceptare.

5. Fiecare amendament adoptat în conformitate cu alineatul 3 al prezentului articol va intra în vigoare în a 30-a zi, când toate Părțile vor informa Secretarul General despre acceptare.

Articolul 42

Reglementarea diferendelor

1. Comitetul european pentru problemele criminale al Consiliului Europei va fi informat despre interpretarea și aplicarea prezentei Convenții.

2. În caz de diferend între Părți cu privire la interpretarea sau aplicarea prezentei Convenții, Părțile vor încerca să ajungă la o reglementare a diferendului prin intermediul negocierii sau a oricărui alt mijloc pașnic, la alegere, inclusiv prezentarea diferendului Comitetului European pentru problemele criminale, unei instanțe judiciare arbitrale, care va lua hotărâri care vor lega Părțile de diferend, sau Curții internaționale de justiție, în baza unui acord comun între Părțile interesate.

Articolul 43

Denunțarea

1. Fiecare Parte poate, în orice moment, să denunțe prezenta Convenție, adresând o notificare Secretarului General al Consiliului Europei.

2. Denunțarea va produce efect în prima zi a lunii care urmează după expirarea unei perioade de trei luni de la data recepționării notificării de către Secretarul General.

3. Cu toate acestea, prezenta Convenție continuă să se aplice, în virtutea articolului 14, pentru executarea unei confiscări, cerute conform dispozițiilor sale, înainte ca denunțarea să producă efect.

Articolul 44

Notificări

Secretarul General al Consiliului Europei va notifica Statelor-membre ale Consiliului și fiecărui Stat aderent la prezenta Convenție:

- a) fiecare semnare;
- b) depunerea fiecărui instrument de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare;
- c) fiecare dată de intrare în vigoare a prezentei Convenții în conformitate cu articolele 36 și 37;
- d) fiecare rezervă prevăzută de articolul 40, alineatul 1;
- e) orice alt act, notificare sau comunicare ce ține de prezenta Convenție.

Drept pentru care subsemnații, legal împuterniciți în acest scop, au semnat prezenta Convenție.

Încheiată la Strasbourg, la 8 noiembrie 1990, în limbile franceză și engleză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar care va fi depus în arhiva Consiliului Europei. Secretarul General al Consiliului Europei va comunica copie certificată fiecărui Stat-membru al Consiliului Europei, Statelor-nemembre care au participat la elaborarea Convenției și fiecărui Stat invitat să adere la aceasta.

26. CONVENȚIA CU PRIVIRE LA ASISTENȚA JURIDICĂ ȘI RAPORTURILE JURIDICE ÎN MATERIE CIVILĂ, FAMILIALĂ ȘI PENALĂ

Semnată la: Minsk, 22 ianuarie 1993.

Ratificată prin: Hotărârea Parlamentului RM nr.402-XIII din 16.03.95.

În vigoare pentru RM: din 26 martie 1996.

Statele membre ale Comunității Statelor Independente, părți la prezenta Convenție, denumite în continuare „Părți Contractante”,

Reieșind din tendința de a asigura cetățenilor Părților Contractante și persoanelor cu domiciliul pe teritoriul lor aceeași protecție a drepturilor personale și patrimoniale pe teritoriul tuturor Părților Contractante, ca și cea acordată cetățenilor săi,

Acordând o importanță deosebită dezvoltării colaborării în domeniul acordării de către instituțiile de justiție a asistenței juridice în materie civilă, familială și penală,

Au convenit asupra următoarelor:

Partea I

Dispoziții generale

Capitolul I

Protecția juridică

Articolul 1

Acordarea protecției juridice

1. Cetățenii fiecăreia dintre Părțile Contractante, precum și persoanele care locuiesc pe teritoriul ei, se bucură pe teritoriile tuturor altor Părți Contractante, în ceea ce privește drepturile lor personale și patrimoniale, de aceeași protecție juridică ca și cetățenii acestei Părți Contractante.

2. Cetățenii fiecăreia dintre Părțile Contractante, precum și persoanele care locuiesc pe teritoriul ei, au dreptul să se adreseze liber și nestingherit instanțelor de judecată, organelor procuraturii și altor instituții ale altor Părți Contractante, de competența cărora țin cauzele civile, familiale și penale (denumite în continuare instituții de justiție), pot să-și susțină interesele în fața acestora, să facă demersuri, să introducă acțiuni și să înlăptuiască alte acțiuni procesuale în aceleași condiții ca și cetățenii acestei Părți Contractante.

3. Prevederile prezentei Convenții se aplică, de asemenea, și persoanelor juridice, fondate în conformitate cu legislația Părților Contractante.

Articolul 2

Scutirea de plata taxelor și de restituirea cheltuielilor

1. Cetățenii fiecărei Părți Contractante, precum și persoanele care locuiesc pe teritoriul ei, sunt scutiți de plata și restituirea taxelor și cheltuielilor de judecată și notariale, precum și beneficiază de asistență juridică gratuită în aceleași condiții ca și cetățenii proprii.

2. Facilitățile prevăzute la punctul 1) al prezentului articol se extind asupra tuturor acțiunilor procesuale, realizate în același caz, inclusiv asupra executării deciziei.

Articolul 3

Prezentarea documentului privind starea familială și materială

1. Înlesnirile, prevăzute de articolul 2, se aplică în baza documentului privind starea familială și materială a persoanei, care înaintează acțiunea. Acest document se eliberează de către instituția competentă a Părții Contractante, pe teritoriul căreia reclamantul domiciliază sau are reședință.

2. Dacă reclamantul nu domiciliază sau nu are reședință pe teritoriul Părților Contractante, este suficientă prezentarea documentului eliberat de reprezentanța diplomatică sau consulară corespunzătoare a Părții Contractante, al cărei cetățean este.

3. Instituția, care ia decizia în privința cererii de acordare a înlesnirilor, poate cere organului, care a eliberat documentul, date suplimentare sau explicațiile necesare.

Partea II

Asistența juridică

Articolul 4

Acordarea asistenței juridice

1. Instituțiile de justiție ale Părților Contractante acordă asistență juridică în cauze civile, familiale și penale în conformitate cu dispozițiile prezentei Convenții.

2. Instituțiile de justiție acordă asistență juridică și altor instituții în cauzele indicate la punctul 1) al prezentului articol.

Articolul 5

Modul de legătură

Raporturile în vederea executării prezentei Convenții între instituțiile de justiție competente ale Părților Contractante se vor efectua prin intermediul organelor lor centrale, dacă prezenta Convenție nu stabilește un alt mod de legătură.

Articolul 6

Volumul asistenței juridice

Părțile Contractante își acordă asistență juridică prin realizarea acțiunilor procesuale și altor acțiuni, prevăzute de legislația Părții Contractante solicitate, în special: întocmirea și transmiterea documentelor, efectuarea perchezițiilor, sechestrarea, transmiterea și eliberarea probelor materiale, efectuarea expertizei, anchetarea părților, acuzaților, martorilor, experților, intentarea urmăririi penale, căutării și extrădării persoanelor care au comis crime, recunoașterea și executarea deciziilor judiciare în cauze civile, a sentințelor referitoare la acțiunea civilă, a titlurilor executorii, precum și prin înmânarea documentelor.

Articolul 7

Conținutul și forma cererii de asistență juridică

1. În cererea de asistență juridică trebuie să fie indicate:
 - a) denumirea instituției solicitate;
 - b) denumirea instituției solicitante;
 - c) denumirea cauzei în care se solicită asistență juridică;
 - d) numele și prenumele părților, martorilor, bănușilor, acuzaților, inculpaților, condamnaților sau părților vătămate, domiciliul și reședința lor, cetățenia, ocupația, iar pentru cauzele penale – de asemenea, locul și data nașterii și, după posibilitate, numele și prenumele părinților; pentru persoanele juridice – denumirea și sediul lor;
 - e) în cazul reprezentanților persoanelor indicate la subpunctul d) – numele, prenumele și adresa acestora;
 - f) conținutul cererii, precum și alte date, necesare executării acesteia;
 - g) pentru cauzele penale – descrierea și calificarea faptei comise, precum și datele privind mărimea pagubei, dacă aceasta a fost produsă în rezultatul faptei.
2. În cererea de înmânare a documentului trebuie, de asemenea, indicate adresa exactă a destinatarului și denumirea documentului ce urmează a fi înmănat.
3. Cererea urmează a fi semnată și autorizată cu amprenta sigiliului instituției solicitante.

Articolul 8

Modul de satisfacere

1. Pentru satisfacerea cererii de asistență juridică instituția de justiție solicitată aplică legislația statului său. La rugămintea instituției de justiție solicitante, ea poate aplica și normele procesuale ale Părții Contractante solicitante, dacă acestea nu contravin legislației Părții Contractante solicitate.
2. Dacă instituția de justiție solicitată nu este competentă să soluționeze cererea,

ea o va transmite instituției de justiție competente și va informa despre aceasta instituția solicitantă.

3. La rugămintea instituției de justiție solicitante, instituția de justiție solicitată anunță din timp această instituție, precum și părțile interesate, despre timpul și locul satisfacerii cererii astfel, încât ele să poată fi prezente la satisfacerea cererii, în conformitate cu legislația Părții Contractante solicitate.

4. În cazul în care adresa exactă a persoanei indicate în cerere nu este cunoscută, instituția de justiție solicitată ia măsurile necesare, în conformitate cu legislația Părții Contractante, pe teritoriul căreia această persoană se află, pentru stabilirea adresei.

5. După satisfacerea cererii, instituția solicitată restituie documentele instituției solicitante; în caz că asistența juridică n-a putut fi acordată, ea va restitui cererea și, concomitent, va aduce la cunoștință circumstanțele care au împiedicat îndeplinirea ei, precum și va restitui Părții Contractante solicitante documentele respective.

Articolul 9

Citarea martorilor, victimelor, reclamanților civili, reclamațiilor civili, reprezentanților lor, experților

1. Martorul, reclamantul civil, reclamatul civil și reprezentanții lor, precum și expertul, care, fiind citat de instituția de justiție a Părții Contractante solicitate, indiferent de cetățenie, s-a prezentat benevol în instituția de justiție a Părții Contractante solicitante, nu poate fi tras la răspundere penală sau administrativă pe teritoriul acesteia, nu poate fi arestat sau pedepsit pentru o faptă imputată, comisă până la trecerea frontierei ei de stat. De asemenea, aceste persoane nu pot fi trase la răspundere, arestate sau pedepsite în legătură cu mărturiile lor sau cu concluziile făcute de ei în calitate de experți ori în legătură cu dosarul penal care constituie obiectul dezbaterilor judiciare.

2. Persoanele indicate la punctul 1) al prezentului articol nu se vor bucura de acest privilegiu, dacă nu vor părăsi teritoriul Părții Contractante solicitante, deși au această posibilitate, timp de 15 zile din momentul înștiințării despre faptul că prezența lor nu mai este necesară. Acest termen nu include timpul în care aceste persoane nu au putut părăsi teritoriul Părții Contractante solicitante din motive ce nu au depins de voința lor.

3. Martorului, expertului, precum și victimei și reprezentantului ei legal li se vor recupera de către Partea Contractantă solicitantă cheltuielile de transport și cele legate de aflarea în statul solicitant, precum și salariul neprimit pentru zilele lipsă; expertul are dreptul și la onorariu pentru efectuarea expertizei. În citație trebuie să fie indicat la ce tipuri de plăți au dreptul persoanele citate; la demersul lor, Partea Contractantă solicitantă plătește un avans pentru acoperirea cheltuielilor respective.

4. Citarea martorului sau a expertului, care locuiesc pe teritoriul unei Părți Contractante în instituția de justiție a altei Părți Contractante nu trebuie să conțină amenințări cu aplicarea măsurilor de constrângere în cazul neprezentării.

Articolul 10

Dispoziția de înmânare a actelor

1. Instituția de justiție solicitată înmânează actele în conformitate cu normele în vigoare ale statului său, dacă actele înmânate sunt perfectate în limba lui, în limba rusă sau sunt însoțite de o traducere certificată în aceste limbi. În caz contrar, ea înmânează actele destinatarului, dacă acesta este de acord să le primească.

2. Dacă actele nu pot fi înmânate la adresa indicată în cerere, instituția de justiție solicitată, din proprie inițiativă, ia măsurile necesare în vederea stabilirii adresei. Dacă stabilirea adresei de către instituția de justiție solicitată este imposibilă, ea va comunica despre aceasta instituției solicitante și îi va remite actele, care urmau a fi înmânate.

Articolul 11

Confirmarea de înmânare a actelor

Înmânarea actelor se atestă printr-o confirmare, semnată de persoana căreia i-a fost înmănat actul, având ștampila oficială a instituției solicitate, în ea fiind indicată data înmânării și semnătura lucrătorului instituției, care a înmănat actul sau printr-un alt act emis de această instituție, în care vor fi indicate modul, locul și timpul înmânării.

Articolul 12

Funcțiile misiunilor diplomatice și ale oficiilor consulare

1. Părțile Contractante au dreptul să înmâneze actele cetățenilor lor prin intermediul misiunilor sale diplomatice și oficiilor consulare.

2. Părțile Contractante au dreptul, la însărcinarea organelor sale competente, să interogheze cetățenii săi prin intermediul misiunilor sale diplomatice sau oficiilor consulare.

3. În cazurile indicate la punctele 1) și 2) ale prezentului articol nu pot fi aplicate măsuri de constrângere sau amenințări cu aplicarea acestora.

Articolul 13

Valabilitatea actelor

1. Actele, care au fost întocmite sau certificate de către instituția de justiție sau de o persoană oficială de pe teritoriul unei Părți Contractante, în limitele competenței lor și în forma stabilită și certificate cu sigiliu, sunt valabile pe teritoriile altor Părți Contractante fără vreo altă legalizare.

2. Actele, care pe teritoriul unei Părți Contractante sunt recunoscute ca fiind oficiale, au pe teritoriul altor Părți Contractante aceeași forță probantă.

Articolul 14

Transmiterea documentelor privind actele stării civile și a altor documente

Părțile Contractante se obligă să expedieze una alteia, la cerere, fără traducere și fără plată, certificatele de înregistrare a actelor stării civile, documentele de studii, vechime de muncă și alte documente, care se referă la drepturile personale și interesele patrimoniale ale cetățenilor altei Părți Contractante și ale altor persoane care au domiciliu pe teritoriul ei.

Articolul 15

Informația în probleme de drept

Instituțiile centrale de justiție ale Părților Contractante își transmit reciproc, la cerere, informații despre legislația în vigoare sau care a acționat pe teritoriile lor și despre practica aplicării ei de instituțiile de justiție.

Articolul 16

Stabilirea adreselor și a altor date

1. Părțile Contractante, la cerere, își acordă reciproc, în conformitate cu legislația lor, asistență în vederea stabilirii adreselor persoanelor, care domiciliază pe teritoriul lor, dacă aceasta este necesar pentru realizarea drepturilor cetățenilor săi. În asemenea caz, Partea Contractantă solicitantă comunică toate datele de care dispune pentru stabilirea adresei persoanei indicate în cerere.

2. Instituțiile de justiție ale Părților Contractante își acordă reciproc asistență în vederea stabilirii locului de muncă și a veniturilor persoanelor, care domiciliază pe teritoriul Părții Contractante solicitate, față de care în instituțiile de justiție ale Părții Contractante solicitante au fost înaintate pretenții patrimoniale în cauze civile, familiale și penale.

Articolul 17

Limba folosită

Instituțiile de justiție ale Părților Contractante, în relațiile reciproce în vederea executării prezentei Convenții, folosesc limbile de stat ale Părților Contractante sau limba rusă.

Articolul 18

Cheltuielile legate de acordarea asistenței juridice

Partea Contractantă solicitată nu va pretinde restituirea cheltuielilor ocazionate de acordare a asistenței juridice. Părțile Contractante suportă singure toate cheltuielile ocazionate de acordare a asistenței juridice pe teritoriul lor.

Articolul 19

Refuzarea asistenței juridice

Cererea de acordare a asistenței juridice poate fi refuzată, dacă acordarea unei astfel de asistențe poate cauza prejudicii suveranității sau securității ori contravine legislației Părții Contractante solicitate.

Partea II

Raporturile juridice în cauze civile și familiale

Capitolul I

Competența

Articolul 20

Dispoziții generale

1. Dacă în capitolele II-V ale prezentei părți nu este stabilit altfel, acțiunile față de persoanele care domiciliază pe teritoriul unei Părți Contractante se înaintează, indiferent de cetățenia acestora, în instanțele de judecată ale acestei Părți Contractante, iar acțiunile față de persoanele juridice se înaintează în instanțele de judecată ale Părții Contractante, pe teritoriul căreia se află organul de conducere al persoanei juridice, reprezentanța sau filiala ei.

Dacă în cauză participă mai mulți reclamați, care domiciliază (au reședință) pe teritoriul diferitor Părți Contractante, cauza este examinată la locul domiciliului (reședinței) oricărui dintre reclamați, la alegerea reclamantului.

2. Instanțele de judecată ale Părții Contractante sunt competente, de asemenea, în cazurile, când pe teritoriul ei:

a) se realizează activitatea comercială, industrială sau de altă natură a întreprinderii (filialei) reclamantului;

b) s-a executat sau urmează a fi executată, integral sau parțial, obligația contractuală, care constituie obiectul litigiului;

c) își are domiciliul permanent sau reședința reclamantul în acțiunea privind ocrotirea onoarei, demnității sau a reputației profesionale.

3. În acțiunile legate de dreptul de proprietate și alte drepturi patrimoniale asupra proprietății imobile vor fi competente exclusiv instanțele de judecată de la locul aflării proprietății.

Acțiunile față de transportatori, care reies din contractele de transportare a încărcăturilor, pasagerilor și bagajelor, vor fi înaintate la locul aflării administrației organizației de transport, căreia în ordinea stabilită ia fost înaintată pretenția.

Articolul 21

Jurisdicția prin acord

1. Instanțele de judecată ale Părților Contractuale pot examina dosare și în alte cauze, dacă există acordul scris al părților de a transmite cauza acestor instanțe de judecată.

Totodată, competența absolută, care reiese din punctul 3) al articolului 20 și alte norme, stabilite de capitolele II-V ale prezentei Părți, precum și din legislația internă a Părții Contractante respective, nu poate fi modificată printr-o înțelegere a părților.

2. În cazul în care există o înțelegere de transmitere a litigiului, instanța de judecată, la cererea reclamatului, suspendă procedura.

Articolul 22

Interconexiunea proceselor judiciare

1. În cazul în care un proces este intentat între aceleași părți, asupra aceluiași obiect și în aceleași temeuri în instanțele de judecată ale două Părți Contractante, competente în conformitate cu prezenta Convenție, instanța de judecată, care a intentat mai târziu cauza, suspendă procedura.

2. Cererea reconvențională și cea compensatorie, care reies din același raport juridic, ca și acțiunea de bază, urmează a fi examinate de către instanța de judecată care examinează acțiunea de bază.

Capitolul II

Statutul persoanei

Articolul 23

Capacitatea juridică și capacitatea de exercițiu

1. Capacitatea de exercițiu a persoanei fizice se stabilește de legislația Părții Contractante, al cărei cetățean este persoana dată.

2. Capacitatea juridică a apatrizilor se stabilește conform dreptului statului, unde persoana își are domiciliul permanent.

3. Capacitatea juridică a persoanei juridice se stabilește în baza legislației statului, în baza normelor căruia ea a fost fondată.

Articolul 24

Recunoașterea capacității limitate de exercițiu sau a incapacității de exercițiu. Restabilirea capacității de exercițiu

1. La recunoașterea persoanei ca fiind limitată în capacitate de exercițiu sau incapabilă, cu excepția cazurilor prevăzute la punctele 2) și 3) ale prezentului articol, este competentă instanța Părții Contractante, al cărei cetățean este persoana dată.

2. Dacă instituția uneia din Părțile Contractante va stabili că există temeiuri pentru recunoașterea capacității de exercițiu limitată sau a incapacității cetățeanului altei Părți Contractante, al cărui domiciliu se află pe teritoriul acestei Părți, ea comunică despre aceasta instanței de judecată respective a Părții Contractante, al cărei cetățean este persoana dată.

3. Dacă instanța Părții Contractante, anunțată despre existența temeiurilor pentru recunoașterea capacității de exercițiu limitată sau a incapacității, nu va intenta acțiunea sau nu va da nici un răspuns timp de trei luni, cauza privind recunoașterea capacității limitate sau a incapacității va fi examinată de către instanța acelei Părți Contractante, pe teritoriul căreia își are domiciliul persoana dată. Decizia despre recunoașterea capacității limitată sau a incapacității de exercițiu urmează a fi expediată instanței Părții Contractante, al cărei cetățean este persoana dată.

4. Dispozițiile punctelor 1)-3) ale prezentului articol se vor aplica și, respectiv, restabilirii capacității de exercițiu.

Articolul 25

Recunoașterea absenței fără veste și declararea morții. Stabilirea faptului decesului

1. În cauzele de recunoaștere a absenței fără veste sau de declarare a morții și de stabilire a faptului morții sunt competente instituțiile de justiție acelei Părți Contractante, cetățean al căreia a fost persoana în timpul când ea, după ultimele informații, era în viață, iar în ce privește alte persoane – instituțiile de justiție de la locul ultimului domiciliu al persoanei.

2. Instituțiile de justiție ale unei Părți Contractante pot recunoaște cetățeanul altei Părți Contractante sau altă persoană, care domiciliază pe teritoriul său, absent fără veste sau mort, precum și să stabilească faptul morții la cererea persoanelor interesate care domiciliază pe teritoriul acesteia, dacă drepturile și interesele lor se bazează pe legislația Părții Contractante respective.

3. La examinarea cazurilor despre recunoașterea absenței fără veste sau declararea morții și despre stabilirea faptului morții, instituțiile de justiție ale Părților Contractante aplică legislația statului lor.

Capitolul III ***Cauze familiale***

Articolul 26 **Încheierea căsătoriei**

Condițiile încheierii căsătoriei sunt determinate pentru fiecare dintre viitorii soți de legislația Părții Contractante, al cărei cetățean este, iar pentru persoanele fără cetățenie – de legislația Părții Contractante, în care își au domiciliul permanent. În afară de aceasta, trebuie respectate cerințele legislației Părții Contractante, pe teritoriul căreia se încheie căsătoria în ce privește restricțiile de încheiere a căsătoriei.

Articolul 27 **Raporturile juridice ale soților**

1. Raporturile juridice personale și patrimoniale ale soților sunt determinate de legislația Părții Contractante, pe teritoriul căreia au domiciliu comun.

2. Dacă unul dintre soți locuiește pe teritoriul uneia dintre Părțile Contractante, iar altul – pe teritoriul altei Părți Contractante și ambii soți au una și aceeași cetățenie, atunci raporturile lor juridice personale și patrimoniale sunt determinate de legislația acelei Părți Contractante, ai cărei cetățeni sunt.

3. Dacă unul dintre soți este cetățean al uneia dintre Părțile Contractante, iar celălalt – al altei Părți Contractante și unul din ei locuiește pe teritoriul uneia, iar al doilea – pe teritoriul altei Părți Contractante, atunci raporturile lor juridice personale și patrimoniale sunt determinate de legislația Părții Contractante, pe al cărei teritoriu au avut ultimul domiciliu comun.

4. Dacă persoanele indicate la punctul 3) al prezentului articol nu au avut domiciliu comun pe teritoriile Părților Contractante, se aplică legislația Părții Contractante a cărei instituție examinează cauza.

5. Raporturile juridice ale soților legate de proprietatea lor imobilă sunt stabilite în baza legislației Părții Contractante, pe teritoriul căreia se află proprietatea.

6. În cauzele privind raporturile juridice personale și patrimoniale ale soților sunt competente instituțiile Părții Contractante, legislația căreia urmează a fi aplicată în conformitate cu punctele 1)-3), 5) ale prezentului articol.

Articolul 28 **Divorțul**

1. În cazul acțiunilor de divorț se aplică legislația Părții Contractante, ai cărei cetățeni sunt soții la momentul înaintării acțiunii.

2. Dacă unul din soți este cetățean al unei Părți Contractante, iar celălalt – al altei Părți Contractante, se aplică legislația acelei Părți Contractante, instituția căreia examinează acțiunea de divorț.

Articolul 29

Competența instituțiilor Părților Contractante

1. În acțiunile de divorț în cazul prevăzut la punctul 1) al art. 28, sunt competente instituțiile Părții Contractante, ai cărei cetățeni sunt soții la momentul depunerii cererii. Dacă la momentul depunerii cererii ambii soți domiciliază pe teritoriul altei Părți Contractante, atunci sunt competente la fel și instituțiile acestei Părți Contractante.

2. În acțiunile de divorț în cazul prevăzut la punctul 2) al art. 28, sunt competente instituțiile Părții Contractante, pe teritoriul căreia domiciliază ambii soți. Dacă unul din soți domiciliază pe teritoriul unei Părți Contractante, iar celălalt – pe teritoriul altei Părți Contractante, atunci în acțiunile de divorț sunt competente instituțiile ambelor Părți Contractante, pe teritoriile cărora domiciliază soții.

Articolul 30

Recunoașterea nulității căsătoriei

1. La recunoașterea nulității căsătoriei se aplică legislația acelei Părți Contractante, care, în conformitate cu articolul 26, s-a aplicat la încheierea căsătoriei.

2. Competența instituțiilor în acțiunile de recunoaștere a nulității căsătoriei se stabilește în conformitate cu articolul 27.

Articolul 31

Stabilirea și contestarea paternității sau maternității

Stabilirea și contestarea paternității sau maternității se efectuează în conformitate cu legislația Părții Contractante, al cărei cetățean este copilul prin naștere.

Articolul 32

Raporturile juridice dintre părinți și copii

1. Raporturile juridice dintre părinți și copii se stabilesc de legislația Părții Contractante, pe teritoriul căreia domiciliază permanent copiii.

2. În cauzele legate de plata pensiei alimentare de către copiii, care au atins majoratul, se aplică legislația Părții Contractante pe teritoriul căreia domiciliază persoana care pretinde la plata pensiei alimentare.

3. În cauzele legate de raporturile juridice dintre părinți și copii este competentă instanța de judecată a Părții Contractante, a cărei legislație urmează a fi aplicată în conformitate cu punctele 1) și 2) ale prezentului articol.

Articolul 33

Tutela și curatela

1. Stabilirea sau ridicarea tutelei și curatelei se efectuează în baza legislației Părții Contractante, al cărei cetățean este persoana, în privința căreia se stabilește sau se ridică tutela sau curatela.

2. Raporturile juridice între tutore sau curator și persoana aflată sub tutelă sau curatelă sunt reglementate de legislația Părții Contractante, instituția căreia a numit tutorele sau curatorul.

3. Obligația de a accepta tutela sau curatela este stabilită de legislația Părții Contractante, al cărei cetățean este persoana numită tutore sau curator.

4. Tutore sau curator al persoanei, care este cetățean al unei Părți Contractante, poate fi numit cetățeanul altei Părți Contractante, dacă el locuiește pe teritoriul Părții, unde va avea efect tutela sau curatela.

Articolul 34

Competența instituțiilor Părților Contractante în chestiunile legate de tutelă și curatelă

În cauzele legate de stabilirea sau anularea tutelei și curatelei sunt competente instituțiile Părții Contractante, al cărei cetățean este persoana, în privința căreia se stabilește sau se ridică tutela sau curatela, dacă altfel nu este stabilit de prezenta Convenție.

Articolul 35

Ordinea de adoptare a măsurilor în vederea instituirii tutelei și curatelei

1. În cazul în care e necesară adoptarea unor măsuri în vederea instituirii tutelei sau curatelei în interesele cetățeanului unei Părți Contractante, al cărui domiciliu permanent, reședință sau patrimoniu se află pe teritoriul altei Părți Contractante, instituția acestei Părți Contractante va notifica neîntârziat instituția competentă în conformitate cu art. 34.

2. În cazurile care nu suferă amânare, instituția celeilalte Părți Contractante poate lua în mod independent măsurile necesare provizorii în conformitate cu legislația sa. Totodată, ea trebuie imediat să informeze instituția competentă în conformitate cu articolul 34. Aceste măsuri rămân în vigoare până când instituția indicată în art. 34 nu va adopta o altă decizie.

Articolul 36

Ordinea de transmitere a competenței privind tutela sau curatela

1. Instituția competentă în conformitate cu art. 34 poate transmite competența privind tutela sau curatela instituției altei Părți Contractante, în cazul în care persoana, asupra căreia s-a instituit tutela sau curatela, își are domiciliul, reședința sau averea pe teritoriul acestui stat. Transmiterea competenței privind tutela sau curatela este valabilă din momentul în care instituția solicitată acceptă preluarea acestei competențe și informează despre aceasta instituția solicitantă.

2. Instituția care, în conformitate cu punctul 1) al prezentului articol, a preluat tutela sau curatela le înfăptuiește în conformitate cu legislația statului său.

Articolul 37

Înfierea

1. Înfierea sau anularea acesteia este determinată de legislația Părții Contractante, al cărei cetățean este înfietorul la momentul depunerii cererii de înfiere sau de anulare a acesteia.

2. Dacă copilul este cetățean al altei Părți Contractante, atunci la momentul înfierii sau anulării acesteia urmează a fi obținut acordul reprezentantului lui legal și al organului de stat competent, precum și acordul copilului, dacă aceasta se cere în conformitate cu legislația Părții Contractante, al cărei cetățean este acesta.

3. Dacă copilul este înfiat de soți, dintre care unul este cetățean al unei Părți Contractante, iar celălalt – al altei Părți Contractante, înfierea sau anularea acesteia va fi efectuată în conformitate cu condițiile, prevăzute de legislațiile ambelor Părți Contractante.

4. În cauzele care țin de înfiere sau de anularea acesteia este competentă instituția Părții Contractante, al cărei cetățean este înfietorul la momentul depunerii cererii de înfiere sau de anulare a acesteia, iar în cazul, prevăzut de p. 3) al prezentului articol, este competentă instituția acelei Părți Contractante, pe teritoriul căreia soții își au sau au avut ultimul domiciliu sau reședință comună.

Capitolul IV

Raporturile juridice patrimoniale

Articolul 38

Dreptul de proprietate

1. Dreptul de proprietate asupra bunurilor imobile se stabilește în conformitate cu legislația Părții Contractante, pe teritoriul căreia se află bunurile imobile. Chestiunea privind faptul care bunuri sunt considerate imobile este soluționată în conformitate cu legislația statului, pe teritoriul căruia se află aceste bunuri.

2. Dreptul de proprietate asupra mijloacelor de transport, care urmează a fi trecute în registrele de stat, se stabilește de legislația Părții Contractante, pe teritoriul căreia se află organul care a înregistrat mijlocul de transport.

3. Apariția și stingerea dreptului de proprietate sau a altui drept real asupra patrimoniului se stabilește de legislația Părții Contractante, pe teritoriul căreia se aflau bunurile la momentul când a avut loc acțiunea sau o altă obligație, care a servit drept bază pentru apariția sau stingerea dreptului de proprietate.

4. Apariția și stingerea dreptului de proprietate sau a altui drept real asupra bunurilor care constituie obiectul tranzacției, se stabilesc de legislația care acționează pe teritoriul încheierii tranzacției, dacă altceva nu este prevăzut de acordul Părților.

Articolul 39

Forma tranzacției

1. Forma tranzacției se stabilește în conformitate cu legislația care acționează pe teritoriul unde a fost încheiată.

2. Forma tranzacției referitoare la bunurile imobile și drepturile asupra lor se stabilește de legislația Părții Contractante, pe teritoriul căreia se află aceste bunuri.

Articolul 40

Procura

Forma și termenul de valabilitate al procurii se stabilește potrivit legislației Părții Contractante, pe teritoriul căreia este eliberată procura.

Articolul 41

Drepturile și obligațiile contractuale

Drepturile și obligațiile părților la contract sunt determinate potrivit legislației locului încheierii acestuia, dacă altceva nu este prevăzut de acordul părților.

Articolul 42

Repararea prejudiciului

1. Obligația de reparare a prejudiciului, în afară de acțiunile ce reies din contracte și alte acțiuni legale, se determină de legislația Părții Contractante, pe teritoriul căreia s-a produs acțiunea sau o altă circumstanță care a servit drept temei pentru cererea de reparare a prejudiciului.

2. Dacă cel care a cauzat prejudiciul și persoana vătămată sunt cetățeni ai aceleiași Părți Contractante, se aplică legislația acestei Părți Contractante.

3. În cauzele, menționate în punctele 1) și 2) ale prezentului articol, este compe-

tentă instanța de judecată a acelei Părți Contractante, pe teritoriul căreia s-a produs acțiunea sau altă circumstanță care a servit drept temei pentru cererea de reparare a prejudiciului. Partea vătămată poate înainta acțiunea și în instanța celei Părți Contractante, pe teritoriul căreia pârâtul își are domiciliul.

Articolul 43 **Termenii de prescripție**

Chestiunile legate de termenii de prescripție vor fi soluționate potrivit legislației, care se aplică reglementării raportului juridic corespunzător.

Capitolul V ***Sucesiunea***

Articolul 44 **Principiul egalității**

Cetățenii oricărei Părți Contractante pot moșteni pe teritoriul altor Părți Contractante bunuri sau drepturi în baza legii sau în baza testamentului în condiții de egalitate și în același volum ca și cetățenii acestei Părți Contractante.

Articolul 45 **Dreptul de succesiune**

1. Dreptul de succesiune asupra bunurilor, cu excepția cazului prevăzut la punctul 2) al prezentului articol, se determină potrivit legislației acelei Părți Contractante, pe teritoriul căreia testatorul avea ultimul domiciliu permanent.

2. Dreptul de succesiune asupra bunurilor imobile este determinat de legislația Părții Contractante, pe al cărei teritoriu se află bunurile.

Articolul 46 **Trecerea moștenirii în proprietatea statului**

Dacă, conform legislației Părții Contractante referitoare la moștenire, în rolul de moștenitor apare statul, atunci bunurile succesoriale mobile revin statului al cărui cetățean era testatorul la data morții sale, iar bunurile succesoriale imobile revin Părții Contractante pe teritoriul căreia se află aceste bunuri.

Articolul 47

Testamentul

Capacitatea persoanei de a întocmi și anula testamentul, precum și forma testamentului și anulării acestuia se stabilesc conform dreptului celui stat, în care testatorul își avea domiciliul la momentul întocmirii testamentului. Însă testamentul sau anularea acestuia nu pot fi recunoscute nevalabile drept urmare a nerespectării formei, dacă aceasta corespunde cerințelor dreptului locului întocmirii lui.

Articolul 48

Competența în cauzele referitoare la succesiune

1. Procedura în cauzele referitoare la succesiunea bunurilor mobile ține de competența instituției Părții Contractante, pe teritoriul căreia testatorul domicilia la data morții sale.

2. Procedura în cauzele referitoare la bunurile imobile ține de competența instituției Părții Contractante, pe teritoriul căreia se află bunurile date.

3. Dispozițiile punctelor 1) și 2) ale prezentului articol se aplică și examinării litigiilor, apărute în legătură cu procedura în cauzele referitoare la succesiune.

Articolul 49

Competența misiunii diplomatice sau consulare în cauzele referitoare la succesiune

În cauzele referitoare la succesiune, inclusiv în litigiile succesoriale, misiunea diplomatică sau consulară a fiecărei Părți Contractante este competentă (cu excepția dreptului de a refuza moștenirea) a reprezenta în instituțiile altor Părți Contractante, fără procură specială, cetățenii statului său, dacă aceștia sunt lipsă sau nu și-au desemnat un reprezentant.

Articolul 50

Măsurile de protecție a moștenirii

1. Instituțiile Părților Contractante adoptă, în conformitate cu legislația lor, măsurile necesare de protecție a moștenirii, lăsate pe teritoriile lor de cetățenii altor Părți Contractante sau în vederea administrării ei.

2. Despre măsurile, adoptate conform p. 1) al prezentului articol, se va informa imediat misiunea diplomatică sau consulară a acelei Părți Contractante, al cărei cetățean era testatorul. Misiunea dată poate participa la realizarea acestor măsuri.

3. La cererea instituției de justiție, competente în cauze referitoare la succesiune, precum și la cererea misiunii diplomatice sau consulare, măsurile luate în conformitate cu p. 1) al prezentului articol pot fi modificate, anulate sau suspendate.

Partea III

Recunoașterea și executarea hotărârilor

Articolul 51

Recunoașterea și executarea hotărârilor

Fiecare Parte Contractantă, în condițiile prevăzute de prezenta Convenție, recunoaște și execută următoarele hotărâri, emise pe teritoriile altor Părți Contractante:

- a) hotărârile instituțiilor de justiție în cauzele civile și familiale, inclusiv tranzațiile de împăcare în asemenea cauze aprobate de judecată și actele notariale referitoare la obligațiile bănești (în continuare – hotărâri);
- b) hotărârile instanțelor de judecată în cauzele penale de reparare a pagubei.

Articolul 52

Recunoașterea hotărârilor care nu necesită executare

1. Hotărârile emise de instituțiile de justiție ale fiecărei Părți Contractante, care au intrat în vigoare și, reieșind din caracterul lor, nu urmează a fi executate, sunt recunoscute pe teritoriile altor Părți Contractante fără vreo procedură specială, cu condiția dacă:

- a) instituțiile de justiție ale Părții Contractante solicitate nu au emis anterior vreo hotărâre în cauza dată, care a intrat în vigoare;
- b) cauza, în conformitate cu prezenta Convenție, iar în cazurile nereglementate de ea, potrivit legislației Părții Contractante pe teritoriul căreia hotărârea urmează a fi recunoscută, nu ține de competența exclusivă a instituțiilor de justiție ale acestei Părți Contractante.

2. Prevederile punctului 1) al prezentului articol se aplică și în privința hotărârilor referitoare la tutelă și curatelă, precum și a hotărârilor de desfacere a căsătoriei, emise de instituțiile competente conform legislației Părții Contractante, pe teritoriul căreia a fost emisă hotărârea.

Articolul 53

Cererea de încuviințare a executării silite a hotărârii

1. Cererea de încuviințare a executării silite a hotărârii se prezintă în instanța de judecată competentă a Părții Contractante, unde urmează a fi executată hotărârea. Ea poate fi depusă și în instanța de judecată, care a emis hotărârea în cauza examinată în prima instanță. Această instanță de judecată remite cererea instanței de judecată competente să emită hotărârea în baza cererii.

2. La cerere se anexează:

- a) hotărârea sau copia legalizată a acesteia, precum și actul oficial privind intrarea în vigoare a hotărârii și executarea acesteia sau privind faptul că ea

urmează a fi executată până la intrarea sa în vigoare, dacă aceasta nu rezultă direct din hotărâre;

- b) actul din care rezultă că partea, împotriva căreia s-a emis hotărârea și care nu a participat la proces, a fost chemată la timp și în ordinea convenită în judecată, iar în cazul incapacității sale procesuale a fost reprezentată în modul convenit;
- c) actul care va confirma executarea parțială a hotărârii la momentul transmiterii acesteia;
- d) actul care va confirma acordul părților, în cauzele care pot fi soluționate pe calea tranzacției de împăcare.

3. Cererea de încuviințare a executării silite a hotărârii și documentele anexate la ea vor fi însoțite de traducerea certificată în limba Părții Contractante solicitate sau în limba rusă.

Articolul 54

Ordinea de recunoaștere și executare silită a hotărârilor

1. Cererile de recunoaștere și de încuviințare a executării silite a hotărârilor, prevăzute în articolul 51, se examinează în instanțele de judecată ale Părții Contractante, pe teritoriul căreia urmează a fi executată silit.

2. Instanța de judecată, care examinează cererile de recunoaștere și de încuviințare a executării silite a hotărârii, se limitează la stabilirea faptului respectării condițiilor prevăzute de prezenta Convenție. În caz dacă condițiile au fost respectate, instanța de judecată emite hotărârea privind executarea silită.

3. Ordinea de executare silită se stabilește conform legislației Părții Contractante, pe teritoriul căreia urmează să aibă loc executarea silită.

Articolul 55

Refuzul de a recunoaște și executa hotărârile

Recunoașterea și încuviințarea executării silite, prevăzute în articolul 52, pot fi refuzate, în caz dacă:

- a) în conformitate cu legislația Părții Contractante, pe teritoriul căreia a fost emisă hotărârea, aceasta nu a intrat în vigoare sau nu urmează a fi executată, cu excepția cazurilor când hotărârea urmează a fi executată până la intrarea în vigoare a acesteia;
- b) pârâtul nu a participat la proces drept urmare a faptului că lui sau reprezentantului său nu i-a fost înmănată la timp și în modul convenit citația în judecată;
- c) în cauza, care implică aceleași părți, același obiect și același temei, pe teritoriul Părții Contractante, unde urmează a fi recunoscută sau executată hotărârea, s-a pronunțat anterior și a intrat în vigoare o hotărâre sau există o hotărâre a

- unui stat terț recunoscută, sau instituția acestei Părți Contractante a intentat anterior o procedură în cauza dată;
- d) în conformitate cu prevederile prezentei Convenții, iar în cazurile nereglementate de ea potrivit legislației Părții Contractante pe teritoriul căreia urmează a fi recunoscută și executată hotărârea, cauza dată ține de competența exclusivă a instituției acesteia;
 - e) lipsește actul, care ar confirma acordul părților în cauza care poate fi soluționată pe calea tranzacției de împăcare;
 - f) a expirat termenul de prescripție pentru executarea silită, prevăzut de legislația Părții Contractante, instanța căreia execută mandatul respectiv.

Partea IV

Asistența juridică în cauzele penale

Capitolul I

Extrădarea

Articolul 56

Obligația de a extrăda

1. Părțile Contractante se obligă să-și extrădeze reciproc, la cerere, în conformitate cu prevederile prezentei Convenții, persoanele care se află pe teritoriul lor, în scopul atragerii acestora la răspundere penală sau executării sentinței.

2. Extrădarea în scopul tragerii la răspundere penală se efectuează pentru acțiunile care, în conformitate cu legislația Părților Contractante solicitantă și solicitată, sunt sancționate și pentru comiterea cărora este prevăzută o pedeapsă cu privațiune de libertate pe un termen nu mai mic de un an sau cu o pedeapsă mai aspră.

3. Extrădarea în scopul executării sentinței se efectuează pentru acțiunile care, în conformitate cu legislațiile Părților Contractante solicitată și solicitantă, sunt sancționate și pentru comiterea cărora persoana, extrădarea căreia se solicită, a fost condamnată la privațiune de libertate pe un termen nu mai mic de 6 luni sau cu o pedeapsă mai aspră.

Articolul 57

Refuzul de a extrăda

1. Extrădarea nu se admite, dacă:
 - a) persoana, extrădarea căreia se cere, este cetățean al Părții Contractante solicitate;
 - b) la momentul primirii cererii, urmărirea penală, în conformitate cu legislația Părții Contractante solicitate, nu poate fi pornită sau sentința nu poate fi exe-

cutată ca rezultat al expirării termenului de prescripție sau pentru alt temei legal;

- c) față de persoana, extrădarea căreia se cere, pe teritoriul Părții Contractante solicitate s-a pronunțat deja sentința pentru aceeași infracțiune sau o hotărâre de încetare a procedurii în cauză, intrată în vigoare;
- d) urmărirea penală a infracțiunii în conformitate cu legislația Părților Contractante solicitate și solicitante este pornită numai la plângerea părții vătămate.

2. Extrădarea poate fi refuzată dacă infracțiunea, în legătură cu care se solicită extrădarea, este comisă pe teritoriul Părții Contractante solicitate.

3. În caz de refuz, Partea Contractantă solicitantă va fi informată despre motivele refuzului.

Articolul 58 **Cererea de extrădare**

1. Cererea de extrădare trebuie să conțină:

- a) denumirea instituției solicitate;
- b) descrierea circumstanțelor faptei sancționabile și textul legii Părții Contractante solicitante, în baza căreia fapta dată se consideră infracțiune;
- c) numele, prenumele și patronimul persoanei, care se cere a fi extrădată, cetățenia acesteia, domiciliul sau reședința, în măsura posibilităților – descrierea exteriorului și alte date despre persoană;
- d) indicarea mărimii pagubei cauzate de infracțiune.

2. La cererea de extrădare, în vederea urmăririi penale, se va anexa copia certificată a mandatului de arest.

3. La cererea de extrădare, în scopul executării sentinței, se anexează copia certificată a sentinței, cu mențiunea privind intrarea ei în vigoare și textul legii penale, în baza căreia persoana a fost condamnată. Dacă condamnatul a ispășit deja o parte din pedeapsă, se comunică și datele de acest fel.

4. Cererea de extrădare și documentele anexate la ea se întocmesc în conformitate cu prevederile art. 17.

Articolul 59 **Informații suplimentare**

1. Dacă cererea de extrădare nu conține toate datele necesare, atunci Partea Contractantă solicitată poate cere informații suplimentare, fapt pentru care stabilește un termen de o lună. Acest termen poate fi prelungit cu încă o lună, la cererea Părții Contractante solicitante.

2. Dacă Partea Contractantă solicitantă nu va prezenta informațiile suplimenta-

re în termenul stabilit, atunci Partea Contractantă solicitată este obligată să pună în libertate persoana arestată.

Articolul 60

Arestarea în vederea extrădării

La primirea cererii, Partea Contractantă solicitată imediat va lua măsuri în scopul arestării persoanei, care se cere a fi extrădată, cu excepția cazurilor, când extrădarea nu se admite.

Articolul 61

Arestarea sau reținerea până la primirea cererii de extrădare

1. Persoana, extrădarea căreia se cere, în baza demersului, poate fi arestată și până la primirea cererii de extrădare. Cererea trebuie să conțină mențiunea referitoare la mandatul de arest sau sentința intrată în vigoare și faptul că cererea de extrădare va fi prezentată suplimentar. Demersul privind arestarea până la primirea cererii de extrădare poate fi transmis prin poștă, telegraf, telex sau telefax.

2. Persoana poate fi reținută și fără demersul prevăzut la punctul 1) al prezentului articol, dacă există temeiuri suficiente prevăzute de legislație să se bănuiască, că ea a comis pe teritoriul altei Părți Contractante o infracțiune, ce implică extrădarea.

3. Despre arest sau reținere până la primirea cererii de extrădare va fi înștiințată imediat cealaltă Parte Contractantă.

Articolul 62

Eliberarea persoanei reținute sau arestate

1. Persoana arestată în conformitate cu punctul 1) al art. 61 trebuie să fie eliberată, dacă cererea de extrădare nu va parveni pe parcursul unei luni din data arestării.

2. Persoana reținută în conformitate cu punctul 2) al art. 61 trebuie să fie eliberată, dacă cererea de extrădare nu va parveni pe parcursul termenului, prevăzut de legislație pentru reținere.

Articolul 63

Amânarea extrădării

Dacă persoana, a cărei extrădare se cere, este trasă la răspundere penală sau condamnată pentru o altă infracțiune pe teritoriul Părții Contractante solicitate, extrădarea acesteia poate fi amânată până la încetarea urmăririi penale, executarea sentinței sau până la absolvirea de pedeapsă.

Articolul 64

Extrădarea temporară

1. Dacă amânarea extrădării, prevăzută de art. 63, poate conduce la expirarea termenului de prescripție pentru urmărirea penală sau poate prejudicia cercetarea infracțiunii, persoana, a cărei extrădare se cere, în baza demersului, poate fi extrădată temporar.

2. Persoana extrădată temporar trebuie să fie întoarsă după executarea acțiunii în cauza penală, pentru care ea a fost extrădată, dar nu mai târziu decât peste 3 luni din ziua extrădării. În cazuri motivate termenul poate fi prelungit.

Articolul 65

Coliziunea cererilor de extrădare

Dacă cereri de extrădare au înaintat mai multe state, Partea Contractantă solicitată va decide de sine stătător care din aceste cereri să fie satisfăcută.

Articolul 66

Limitele urmării penale a persoanei extrădate

1. Fără acordul Părții Contractante solicitate persoana extrădată nu poate fi trasă la răspundere penală sau supusă pedepsei pentru o infracțiune comisă până la extrădarea sa, dar care nu a constituit temeiul extrădării.

2. Fără acordul Părții Contractante solicitate persoana nu poate fi, de asemenea, extrădată unui stat terț.

3. Acordul Părții Contractante solicitate nu este necesar, dacă persoana extrădată n-a părăsit teritoriul Părții Contractante solicitante în decursul unei luni după încetarea urmării penale, iar în cazul condamnării – în decursul unei luni după executarea pedepsei sau absolvire, sau dacă va reveni acolo de bună voie după ce a părăsit-o. Acest termen nu include perioada în care persoana extrădată nu a putut părăsi teritoriul Părții Contractante solicitante din motive ce nu au depins de voința sa.

Articolul 67

Predarea persoanei extrădate

Partea Contractantă solicitată va comunica Părții Contractante solicitante locul și data extrădării. Dacă Partea Contractantă solicitantă nu va lua în primire persoana ce urmează a fi extrădată în decurs de 15 zile din data stabilită pentru predare, această persoană va fi eliberată de sub arest.

Articolul 68

Extrădarea repetată

Dacă persoana extrădată se va sustrage de la urmărirea penală sau de la executarea pedepsei și va reveni pe teritoriul Părții Contractante solicitate, ea va putea fi din nou extrădată, la cerere, fără prezentarea documentelor menționate în art. 58 și 59.

Articolul 69

Comunicarea rezultatelor procedurii în cauza penală

Părțile Contractante se vor informa reciproc despre rezultatele procedurii în cauza penală împotriva persoanei extrădate. La cerere, va fi remisă și copia hotărârii definitive.

Articolul 70

Tranzitul

1. Partea Contractantă, la cererea altei Părți Contractante, va permite tranzitul prin teritoriul său a persoanelor extrădate unei Părți Contractante de către un stat terț.
2. Cererea de tranzit se examinează în aceeași ordine ca și cererea de extrădare.
3. Partea Contractantă solicitată permite tranzitul în modul, pe care îl consideră a fi cel mai rațional.

Articolul 71

Cheltuielile legate de extrădare și tranzit

Cheltuielile legate de extrădare sunt suportate de Partea Contractantă, pe teritoriul căreia ele au apărut, iar cele legate de tranzit – de Partea Contractantă care a adresat un demers privind tranzitul.

Capitolul II

Pornirea urmării penale

Articolul 72

Obligația de pornire a urmării penale

1. Fiecare Parte Contractantă se obligă, la cererea altei Părți Contractante, să pornească, în conformitate cu legislația sa, urmărirea penală împotriva cetățenilor săi, suspecți de a fi comis infracțiuni pe teritoriul Părții Contractante solicitante.
2. Dacă infracțiunea pe care este intentat dosarul implică cereri de executare a obligațiilor civile din partea persoanelor cărora li s-a cauzat pagube în urma co-

miterii infracțiunii, aceste cereri, cu condiția existenței demersului privind repararea pagubei, se examinează în cauza dată.

Articolul 73

Cererea de pornire a urmăririi penale

1. Cererea de pornire a urmăririi penale trebuie să conțină:

- a) denumirea instituției solicitante;
- b) descrierea faptei în legătură cu care este formulată cererea de pornire a urmăririi;
- c) indicarea cât mai exactă a timpului și locului comiterii infracțiunii;
- d) textul prevederilor legii Părții Contractante solicitante, în baza cărora fapta este considerată infracțiune, precum și textul altor acte legislative care au importanță deosebită pentru cauză;
- e) numele și prenumele persoanei suspectate, cetățenia și alte date despre personalitatea lui;
- f) cererea părților vătămate în dosarele penale care se intentează la cererea părții vătămate și cererea de reparare a pagubei;
- g) indicarea mărimii pagubei pricinuite de infracțiune.

La cerere se anexează materialele anchetei penale de care dispune Partea Contractantă solicitantă, precum și probele.

2. La momentul înaintării dosarului penal intentat de către Partea Contractantă solicitantă cercetarea acestuia este continuată de Partea Contractantă solicitată în conformitate cu legislația sa. Fiecare din documentele din dosar trebuie să fie certificat cu sigiliul instituției de justiție competente a Părții Contractante solicitante.

3. Cererea și documentele anexate la ea se întocmesc în conformitate cu dispozițiile art. 18.

4. Dacă acuzatul, la momentul înaintării cererii de pornire a urmăririi penale, se află sub arest pe teritoriul Părții Contractante solicitante, el va fi transferat pe teritoriul Părții Contractante solicitate.

Articolul 74

Comunicarea despre rezultatele urmăririi penale

Partea Contractantă solicitată este obligată să comunice Părții Contractante solicitante hotărârea sa definitivă. La cererea Părții Contractante solicitante se remite copia hotărârii definitive.

Articolul 75

Consecințele adoptării unei hotărâri

Dacă Părții Contractante, în conformitate cu art. 72, i-a fost înaintată cererea de pornire a urmăririi penale după intrarea în vigoare a sentinței sau după adoptarea de

către instituția Părții Contractante solicitate a altei hotărâri definitive, dosarul penal nu poate fi intentat de instituțiile Părții Contractante solicitante, iar cel intentat urmează a fi clasat.

Articolul 76

Circumstanțele atenuante sau agravante ale răspunderii

Fiecare dintre Părțile Contractante, la cercetarea infracțiunilor și examinarea dosarelor penale de către instanțele de judecată, va lua în calcul circumstanțele atenuante sau agravante, prevăzute de legislația Părților Contractante, indiferent de faptul pe teritoriul căreia dintre Părți Contractante au apărut acestea.

Articolul 77

Ordinea de examinare a cauzelor ce țin de competența instanțelor de judecată a două sau mai multe Părți Contractante

În cazul acuzării unei persoane sau a unui grup de persoane de comiterea mai multor infracțiuni, cauzele, examinarea cărora țin de competența instanțelor de judecată a două sau mai multe Părți Contractante, vor fi examinate de judecata acelei Părți Contractante, pe teritoriul căreia s-a încheiat ancheta preliminară. În acest caz cauza este examinată conform procedurii acestei Părți Contractante.

Capitolul III

Prevederi speciale privind asistența juridică în materie penală

Articolul 78

Transmiterea obiectelor

1. Părțile Contractante se obligă, la cerere, să-și transmită reciproc:
 - a) obiectele care au fost folosite la comiterea infracțiunii, care a condus la extrădarea persoanei în conformitate cu prezenta Convenție, inclusiv mijloacele de comitere a crimei, obiectele, dobândite în rezultatul comiterii crimei sau primite în calitate de recompensă pentru aceasta, sau obiectele pe care infractorul le-a primit în schimbul celor dobândite pe această cale;
 - b) obiectele, care pot avea forță probatorie într-o cauză penală; aceste obiecte se transmit și în cazul dacă extrădarea infractorului nu poate fi realizată din motivul decedării acestuia, evadării sau al altor circumstanțe.
2. Dacă Partea Contractantă solicitată are nevoie de obiectele indicate la punctul 1) al prezentului articol în calitate de probe într-un dosar penal, transmiterea acestora poate fi amânată până la terminarea procedurii în cauza dată.
3. Drepturile persoanelor terțe asupra obiectelor transmise rămân în vigoare. După terminarea procedurii în cauza respectivă, aceste obiecte vor fi restituite gratuit Părții Contractante care le-a transmis.

Articolul 79

Comunicarea despre sentințele de învinuire și informații asupra antecedentelor penale

1. Părțile Contractante se vor informa reciproc anual despre sentințele de învinuire care au intrat în vigoare, pronunțate de instanțele lor de judecată în privința cetățenilor Părții Contractante corespunzătoare, concomitent transmițând și amprentele digitale ale condamnaților, de care dispun.

2. Fiecare Parte Contractantă va pune gratuit la dispoziția celorlalte Părți Contractante, la cererea acestora, informații privind antecedentele penale ale persoanelor condamnate anterior de instanțele lor de judecată, dacă aceste persoane sunt trase la răspundere penală pe teritoriul Părții Contractante solicitante.

Articolul 80

Modul de legătură în chestiunile ce țin de extrădare și urmărirea penală

Relațiile în chestiunile ce țin de extrădare, urmărirea penală, precum și de executarea cererilor rogatorii, care implică drepturile cetățenilor și care necesită sancțiunea procurorului, se pun în sarcina procurorilor generali (procurorilor) Părților Contractante.

Partea V

Dispoziții finale

Articolul 81

Chestiuni legate de aplicarea prezentei Convenții

Chestiunile apărute ca urmare a aplicării prezentei Convenții sunt soluționate de organele competente ale Părților Contractante în baza acordului reciproc.

Articolul 82

Relația dintre Convenție și tratatele internaționale

Prezenta Convenție nu aduce atingere dispozițiilor altor tratate internaționale, la care sunt părți Părțile Contractante.

Articolul 83

Modul de intrare în vigoare

1. Prezenta Convenție urmează a fi ratificată de statele semnatare. Instrumentele de ratificare vor fi remise Guvernului Republicii Belarus, care va îndeplini funcțiile de depozitar al acestei Convenții.

2. Prezenta Convenție va intra în vigoare în a 30-a zi din data depozitării celui de-al treilea instrument de ratificare. Pentru statul, a cărui instrument de ratificare va fi depozitat după intrarea în vigoare a prezentei Convenții, aceasta va intra în vigoare în a 30-a zi din data depozitării instrumentului său de ratificare.

Articolul 84

Termenul de acțiune al Convenției

1. Prezenta Convenție va acționa pe parcursul a 5 ani din data intrării sale în vigoare. La expirarea acestui termen, valabilitatea Convenției va fi prelungită automat pe termene consecutive de 5 ani.

2. Orice Parte Contractantă poate denunța prezenta Convenție printr-o notificare scrisă adresată depozitarului, cu un preaviz de 12 luni până la expirarea termenului de 5 ani curent al valabilității sale.

Articolul 85

Acțiunea în timp

Prezenta Convenție se aplică și raporturilor juridice apărute până la intrarea ei în vigoare.

Articolul 86

Modul de aderare la Convenție

După intrarea ei în vigoare, la prezenta Convenție pot adera, cu acordul tuturor Părților Contractante, alte state, prin depozitarea documentelor sale de aderare. Aderarea se consideră intrată în vigoare la expirarea a 30 de zile din data primirii ultimei notificări privind acordul pentru o astfel de aderare.

Articolul 87

Obligațiile depozitarului

Depozitarul va notifica neîntârziat toate statele semnatare ale prezentei Convenții, precum și statele care au aderat, despre data depozitării fiecărui instrument de ratificare sau aderare, data intrării în vigoare a Convenției, precum și despre primirea altor notificări.

Încheiată la Minsk, la 22 ianuarie 1993, într-un singur exemplar original, în limba rusă.

Originalul este depozitat în Arhiva Guvernului Republicii Belarus, care va remite statelor participante la prezenta Convenție copia certificată a acesteia.

27. PROTOCOLUL LA CONVENȚIA PRIVIND ASISTENȚA JURIDICĂ ȘI RAPORTURILE JURIDICE ÎN MATERIE CIVILĂ, FAMILIALĂ ȘI PENALĂ

Semnat la: Moscova, 28 martie 1997.

Ratificat prin: Legea RM nr.164-XV din 04.04.2003.

În vigoare pentru RM: din 24 iunie 2003.

Statele părți la Convenția privind asistența juridică și raporturile juridice în materie civilă, familială și penală din 22 ianuarie 1993 au convenit să opereze în Convenția menționată următoarele modificări și completări:

1. În punctul 2) al articolului 1 cuvântul „procuraturii” se completează prin virgulă cu cuvintele „organelor afacerilor interne” (în continuare conform textului).
2. Articolele 5 și 6 se expun în următoarea redacție:

„Articolul 5 Modul de legătură

În cadrul realizării prezentei Convenții organele competente de justiție ale Părților Contractante mențin legătura între ele prin intermediul organelor centrale, teritoriale și altor organe, dacă prin prezenta Convenție nu este stabilit un alt mod de legătură. Părțile Contractante stabilesc lista organelor sale centrale, teritoriale și altor organe abilitate să realizeze legătura nemijlocită, fapt despre care se comunică depozitarului.

Articolul 6 Volumul asistenței juridice

Părțile Contractante își acordă asistența juridică prin intermediul îndeplinirii acțiunilor procesuale și altor acțiuni prevăzute de legislația Părții Contractante solicitate, inclusiv: întocmirea și expedierea documentelor, efectuarea cercetărilor, perchezițiilor, confiscarea, transmiterea probelor materiale, efectuarea expertizei, interogarea părților, persoanelor terțe, bănuțiilor, învinuiților, părților vătămate, martorilor, experților, căutarea persoanelor, efectuarea urmăririi penale, extrădarea persoanelor pentru atragerea lor la răspundere penală sau executarea sentinței, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în cauzele civile, sentințelor în partea civilă, titlurilor executorii, de asemenea, prin intermediul înmânării documentelor”.

3. La litera „d” al pct.1) din articolul 7: după cuvântul „bănușilor” se completează cu cuvântul „învinușilor”.

4. Punctul 4) din articolul 9 al Convenșiei se expune în următoarea redacție:

4. „Chemarea persoanelor menșionate în punctul 1 al prezentului articol, domiciliata pe teritoriul uneia din Părșile Contractante în organele de justiție a altei Părșii Contractante nu trebuie să conșină ameninșări privind aplicarea mijloacelor de constrângere în cazul neprezentării”.

5. Articolul 14 al Convenșiei se expune în următoarea redacție:

„Articolul 14 **Transmiterea documentelor privind actele** **stării civile și a altor documente**

1. Părșile Contractante se obligă să-și expedieze la solicitare, fără traducere și gratuit, adeverinșele despre înregistrarea actelor stării civile nemijlocit prin intermediul organelor de înregistrare a actelor stării civile a Părșilor Contractante cu înștiinșarea cetățeanului despre expedierea documentelor.

2. Părșile Contractante se obligă să-și expedieze la solicitare, fără traducere și gratuit, actele despre studii, vechimea în muncă și alte documente cu privire la drepșurile și interesele patrimoniale și nepatrimoniale ale cetățenilor Părșii Contractante solicitate sau ale altor persoane, domiciliata pe teritoriul acesteia”.

6. Articolul 17 se completează cu o propoziție nouă cu următorul cuprins: „În cazul executării documentelor în limba de stat a Părșilor Contractante, la acestea se anexează traducerile autentificate în limba rusă”.

7. Articolul 19 se expune în următoarea redacție:

„Articolul 19 **Refuzarea asistenșei juridice**

Cererea de acordare a asistenșei juridice poate fi refuzată complet sau parșial, dacă acordarea unei asemenea asistenșe juridice poate prejudicia suveranitatea sau securitatea, fie contravine legislașiei Părșii Contractante solicitate. În cazul respingerii cererii de acordare a asistenșei juridice, Partea Contractantă solicitantă se anunșă imediat despre motivele refuzului”.

8. Convenșia se completează cu articolul 22/1 cu următorul conșținut:

„Articolul 22/1

Solicitarea despre participarea procurorului în procesele civile

Procurorul uneia din Părțile Contractante este în drept să se adreseze procurorului altei Părți Contractante cu solicitarea de a intenta un proces în instanța de judecată pentru apărarea drepturilor și intereselor legitime ale cetățenilor Părții Contractante solicitante, de a participa la soluționarea acestor cauze sau de a contesta cu recurs ordinar sau extraordinar, fie cu recurs în procedura de supraveghere asupra hotărârilor instanțelor judecătorești în aceste cauze”.

9. Articolul 32 se expune în următoarea redacție:

„Articolul 32

Raporturile juridice dintre părinți și copii

1. Drepturile și obligațiile părinților și copiilor, inclusiv obligația părinților de întreținere a copiilor, se stabilesc de legislația Părții Contractante, pe teritoriul căreia aceștea au domiciliu comun și permanent, iar în cazul absenței domiciliului comun și permanent al părinților și copiilor, drepturile și obligațiile reciproce ale acestora se determină de legislația Părții Contractante, cetățean al căreia este copilul.

La solicitarea reclamantului despre obligația de plată a pensiei alimentare se aplică legislația Părții Contractante pe teritoriul căreia copilul domiciliază permanent.

2. Obligația de plată a pensiei alimentare a copiilor majori în favoarea părinților, precum și obligațiile de plată a pensiei alimentare altor membri ai familiei se stabilesc de legislația Părții Contractante pe teritoriul căreia aceștea au avut domiciliu comun. În cazul lipsei domiciliului comun, aceste obligații se stabilesc de legislația Părții Contractante, cetățean al căreia este reclamantul.

3. Cauzele despre raporturile de drept între părinți și copii sunt de competența instanței de judecată a Părții Contractante, legislația căreia urmează a fi aplicată în conformitate cu punctele 1 și 2 ale prezentului articol.

4. Executarea hotărârilor judecătorești în cauzele legate de educarea copiilor, se efectuează în modul stabilit de legislația Părții Contractante pe teritoriul căreia domiciliază copilul.

5. Părțile Contractante își acordă asistență pentru căutarea pârâtului în cauzele de încasare a pensiei alimentare, când există temeuri de a presupune că pârâtul se află pe teritoriul altei Părți Contractante și instanța de judecată a emis o încheiere despre anunțarea acestuia în căutare”.

10. Denunțarea titlului Părții a IV a Convenției se expune în următoarea redacție: „Partea IV. Asistența juridică și raporturile juridice în cauzele penale”.

11. Denunțarea capitolului III al Părții IV din Convenție se expune în următoarea

rea redacție: „Capitolul III. Prevederi speciale privind asistența juridică și raporturile de drept în materie penală”.

12. Pct.1) al articolului 58 se expune în următoarea redacție:

„1. Cererea de extrădare trebuie să conțină următoarele date:

- a) denumirea organului solicitat și solicitant;
- b) descrierea situației de facto și textul legii Părții Contractante solicitante în baza căreia aceste acțiuni sunt recunoscute drept infracțiuni, cu mențiunea despre pedeapsa care se aplică pentru o asemenea infracțiune;
- c) numele, prenumele și patronimicul persoanei care urmează a fi extrădată, anul nașterii acesteia, cetățenia, domiciliul sau locul aflării, după posibilitate – descrierea exteriorului, fotografia, amprentele digitale și alte date despre personalitatea acesteia;
- d) datele despre mărimea prejudiciului cauzat prin infracțiune”.

13. Articolul 60 se expune în următoarea redacție:

„Articolul 60 Căutarea și arestarea în vederea extrădării

După primirea cererii de extrădare, Partea Contractantă solicitată imediat va întreprinde măsuri pentru căutarea și arestarea persoanei, extrădarea căreia se solicită, cu excepția cazurilor când extrădarea nu poate avea loc”.

14. Convenția se completează cu articolele 61/1 și 61/2, cu următorul cuprins:

„Articolul 61/1 Căutarea persoanei până la primirea cererii de extradare

1. Părțile Contractante efectuează, la cerere, căutarea persoanei până la primirea cererii de extradare, dacă există temeiuri de a presupune că această persoană se poate afla pe teritoriul Părții Contractante solicitate.

2. Cererea despre efectuarea căutării se întocmește în conformitate cu dispozițiile articolului 7 și trebuie să conțină descrierea cât mai completă a persoanei căutate însoțită de orice altă informație, care ar permite stabilirea locului aflării acesteia, solicitarea arestării cu menționarea faptului că cererea de extrădare a acestei persoane va fi prezentată.

3. La cererea de efectuare a căutării se anexează copia autenticată a deciziei organului competent despre arestare sau a sentinței intrate în vigoare, datele despre termenul neexecutat al pedepsei, precum și fotografia și amprentele digitale (dacă acestea există).

4. Despre arestarea persoanei aflate în căutare sau alte rezultate despre căutare imediat se informează Partea Contractantă solicitantă.

Articolul 61/2

Calcularea termenului de arestare preventivă

„Timpul deținerii persoanei în stare de arest preventiv, arestată în conformitate cu dispozițiile articolelor 60, 61, 61/1 al prezentei Convenții, în cazul extradării acesteia, se include în termenul general de arestare, prevăzut de legislația Părții Contractante căreia i-a fost extrădată persoana în cauză”.

15. Articolul 62 se expune în următoarea redacție:

„Articolul 62

Eliberarea persoanelor reținute sau arestate preventiv

1. Persoana arestată conform punctului 1 articolul 61 și articolul 61/1 va fi pusă în libertate, dacă va parveni înștiințarea din partea Părții Contractante solicitante despre necesitatea eliberării persoanei respective, fie cererea de extrădare cu toate documentele anexate, prevăzute în articolul 58 nu va fi primită de către Partea Contractantă solicitată în termen de 40 zile din data reținerii.

2. Persoana, reținută conform punctului 2 articolul 61, urmează a fi eliberată, dacă demersul despre reținere, în conformitate cu punctul 1 articolul 61, nu va parveni în termenul prevăzut de legislație pentru reținere”.

16. Convenția se completează cu articolul 67/1, cu următorul conținut:

„Articolul 67/1

Reținerea sau arestarea repetată

Eliberarea persoanei în conformitate cu punctul 2 articolul 59, punctele 1 și 2 al articolului 62 și articolul 67 nu poate constitui un impediment pentru reținerea și arestarea repetată a acesteia, în scopul extradării persoanei solicitate în cazul primirii ulterioare a cererii de extrădare”.

17. Punctul 1) articolul 70 după cuvintele „extrădare a unei Părți Contractante” se completează cu cuvintele „sau transmise temporar”.

18. Articolul 71, după cuvintele „legate de extrădare”, se completează cu cuvintele „sau de transmitere temporară”.

19. Convenția se completează cu articolul 76/1, cu următorul cuprins:

„Articolul 76/1 Recunoașterea sentințelor

La soluționarea chestiunilor privind recunoașterea persoanei ca recidivist deosebit de periculos, privind stabilirea faptei săvârșirii repetate a infracțiunii și încălcării obligațiilor, legate de condamnarea condiționată, amânarea executării sentinței sau eliberarea condiționată înainte de termen, instituțiile de justiție a Părților Contractante pot recunoaște și lua în considerație sentințele emise de instanțele de judecată (tribunalele) ale fostei URSS și republicilor unionale din componența sa, precum și de instanțele de judecată ale Părților Contractante”.

20. Convenția se completează cu articolul 78/1, cu următorul cuprins:

„Articolul 78/1 Transmiterea temporară a persoanei arestate sau care ispășește pedeapsa în formă de privațiune de libertate

1. În cazul necesității interogării în calitate de martor sau parte vătămată a persoanei arestate sau care ispășește pedeapsa privațiunii de libertate pe teritoriul altei Părți Contractante, precum și pentru efectuarea altor acțiuni de anchetă cu participarea acesteia, indiferent de cetățenia sa, solicitarea argumentată a Părții Contractante interesate, în baza deciziei Procurorului General (Procurorului) Părții Contractante solicitate, poate fi transmisă temporar cu condiția deținerii acesteia în stare de arest și întoarcerii acesteia într-un termen stabilit.

2. Cererea de transmitere temporară a persoanei, indicate în punctul 1 al prezentului articol, se întocmește în conformitate cu prevederile articolului 7 și trebuie, de asemenea, să conțină informații cu privire la timpul, în perioada căruia este necesară prezența acestei persoane pe teritoriul Părții Contractante solicitante.

3. Transmiterea temporară a persoanei, indicate în punctul 1 al prezentului articol, nu se efectuează:

- a) dacă nu este primit acordul persoanei pentru o asemenea transmitere;
- b) în cazul necesității prezenței persoanei la cercetarea preliminară sau examinarea cauzei în instanța de judecată pe teritoriul Părții Contractante solicitate;
- c) dacă o astfel de transmitere poate cauza încălcarea termenelor prevăzute pentru deținerea persoanei în arest sau ispășirea pedepsei privative de libertate.

4. Asupra persoanei indicate în punctul 1 al prezentului articol, se răsfrâng garanțiile prevăzute de punctul 1 al articolului 9”.

21. Articolul 80 al Convenției se expune în următoarea redacție:

„Articolul 80 Modul de legătură special

Comunicarea în problemele legate de extrădare și urmărire penală se desfășoară de procurorii generali (procurorii) Părților Contractante.

Comunicarea în problemele executării acțiunilor procesuale și a altor acțiuni, care necesită sancțiunea procurorului (instanței de judecată) se realizează de către organele procuraturii, potrivit modului stabilit de procurorii generali (procurorii) Părților Contractante”.

Prezentul Protocol urmează a fi ratificat și va intra în vigoare conform articolului 83 al Convenției menționate mai sus.

La prezentul Protocol, după intrarea lui în vigoare, pot adera, cu acordul tuturor Părților Contractante, alte state, prin transmiterea depozitarului a documentelor despre o astfel de aderare. Aderarea se consideră intrată în vigoare după trecerea termenului de 30 de zile din ziua primirii de către depozitar a ultimei înștiințări despre acordul la o astfel de aderare.

Întocmit în or. Moscova, la 28 martie 1997, într-un singur exemplar original, în limba rusă. Exemplarul original se păstrează la Secretariatul Executiv al Comunității Statelor Independente, care va remite fiecărui stat semnatar al prezentului Protocol o copie autenticată.

28. CONVENȚIA CU PRIVIRE LA TRANSMITEREA PERSOANELOR SUFERINDE DE BOLI PSIHICE PENTRU TRATAMENT FORȚAT

Semnată la: Moscova, 28 martie 1997.

Ratificată prin: Legea RM nr.1190-XV din 04.07.2002.

În vigoare pentru RM: din 2 octombrie 2002.

Statele membre ale Comunității Statelor Independente, denumite în continuare „Părți Contractante”,

Reieșind din principiul suveranității statelor lor și în temeiul respectului și colaborării reciproce,

Conducându-se de principiul că colaborarea juridică a statelor trebuie să contribuie la revenirea persoanelor, care se află la tratament forțat, la viața socială normală,

Recunoscând că efectuarea tratamentului forțat în statul, în care ei au domiciliu permanent, ar contribui la atingerea mai rapidă a acestui scop, în conformitate cu principiile și standardele ONU,

Au convenit după cum urmează:

Articolul 1

Cetățenii fiecăreia dintre Părțile Contractante, care au săvârșit infracțiuni socialmente periculoase în stare de iresponsabilitate și relativ la care există o decizie judiciară cu privire la aplicarea față de aceștia a unor măsuri de constrângere cu caracter medical pe teritoriul altei Părți Contractante, cu acordul comun al acestor Părți Contractante, se transmit pentru tratament forțat în statul, cetățeni ai căruia sunt sau pe teritoriul cărora își au domiciliul permanent (dacă sunt apatrizi).

Articolul 2

Transmiterea persoanelor pentru tratament forțat se înfăptuiește, dacă:

a) decizia instanței de judecată cu privire la aplicarea măsurilor de constrângere cu caracter medical a intrat în vigoare;

b) persoana supusă tratamentului forțat a comis o infracțiune pasibilă de pedeapsă penală, în conformitate cu legislația ambelor Părți Contractante;

c) legislația ambelor Părți Contractante prevede măsuri analoage cu caracter medical;

d) Partea Contractantă primitoare dispune de posibilitatea asigurării tratamentului necesar și a respectivelor măsuri de securitate;

e) a fost obținut acordul bolnavului, iar în cazul incapacității lui de a-și manifesta liber consimțământul – acordul reprezentantului său legitim.

Articolul 3

Transmiterea persoanelor în scopul tratamentului forțat se înfăptuiește atât la solicitarea Părții Contractante, instanța de judecată a căreia a emis decizia, precum și a Părții Contractante, cetățean al căreia este persoana sau pe teritoriul căreia aceasta are domiciliu permanent.

Persoană împuternicită să adreseze solicitarea în numele Părților Contractante, este conducătorul autorității competente sau adjunctul lui.

Persoană care urmează a fi supusă tratamentului forțat, reprezentantul ei legitim, precum și rudele apropiate au dreptul să expedieze organelor competente ale Părților Contractante cererea despre interesul lor pentru săvârșirea transmiterii.

Articolul 4

Solicitarea se face în formă scrisă. La ea se anexează:

- a) copia documentului care identifică persoana celui ce urmează a fi transmis;
- b) copiile certificate ale deciziei instanței de judecată cu privire la aplicarea față de persoana respectivă a măsurilor medicale de constrângere și a documentului cu privire la intrarea acestei decizii în vigoare;
- c) copia certificată a actului de expertiză judiciară psihiatrică;
- d) copia certificată a actului de expertiză psihiatrică în vederea modificării tipului de tratament;
- e) adeverința Comisiei medicale pentru stabilirea capacității de muncă (CM-SCM);
- f) textele articolelor legii penale, în temeiul cărora persoanei i s-a prezentat acuzarea;
- g) acordul scris al bolnavului sau al reprezentantului său legitim de transmitere pentru tratament forțat în statul, cetățean al căruia este sau pe teritoriul căruia își are domiciliul permanent;
- h) cererea rudelor apropiate, dacă un atare document există;
- i) documentele, care confirmă cetățenia bolnavului, domiciliul lui permanent sau provizoriu;
- j) date despre rudele bolnavului;
- k) alte documente și date, pe care le vor considera necesare Părțile Contractante;
- l) traducerea certificată a solicitării și a documentelor anexate la ea.

Articolul 5

Decizia cu privire la acordul (refuzul) și transmiterea sau primirea persoanei se adoptă de conducătorul autorității competente în nu mai mult de patruzeci de zile din ziua primirii solicitării și se expediază conducătorului autorității competente a celeilalte Părți Contractante.

Decizia adoptată se comunică în scris persoanei relativ la care s-a făcut solicitarea sau reprezentantului ei legitim.

Articolul 6

Referitor la problemele vizând prezenta Convenție autoritățile competente ale Părților Contractante vor comunica nemijlocit.

Fiecare dintre Părțile Contractante va comunica depozitarului denumirea autorității sale competente.

Articolul 7

Locul, timpul și procedura transmiterii persoanei se vor determina așa cum vor conveni autoritățile competente ale ambelor Părți Contractante.

Transmiterea se va desfășura astfel încât transportarea să nu influențeze negativ starea bolnavului, să nu conducă la evadarea lui sau la săvârșirea altor acte periculoase.

Articolul 8

Fiecare dintre Părțile Contractante va permite transportarea în tranzit pe teritoriul său a persoanelor, care se transmit în conformitate cu prezenta Convenție, unei Părți Contractante terțe. O asemenea transportare se permite la rugămintea statului, cetățeni ai căruia sunt persoanele.

Articolul 9

Cheltuielile aferente transmiterii persoanei, dar care au apărut până la transmiterea ei, vor fi suportate de Părțile Contractante, unde au apărut aceste cheltuieli. Cheltuielile ulterioare legate de transmiterea persoanei, inclusiv cele legate de transportarea ei în tranzit, vor fi suportate de Partea Contractantă, care primește persoana în scopul tratamentului forțat.

Articolul 10

Reexaminarea deciziei instanței de judecată referitoare la persoana transmisă are dreptul să o facă numai Partea Contractantă, care a adoptat decizia.

Persoana transmisă pentru tratament forțat nu poate fi trasă din nou la răspundere penală de Partea Contractantă care a acceptat-o pentru tratament forțat pentru aceeași crimă, relativ la care ea a fost recunoscută iresponsabilă, cu excepția cazurilor prevăzute de alineatul al treilea al prezentului articol.

Dacă, după transmiterea persoanei pentru tratament forțat, hotărârea instanței de judecată a Părții Contractante, unde a fost emisă, este clasată și s-a stabilit o anchetă nouă sau o ședință judiciară nouă, atunci copia acestei hotărâri, materialele dosarului penal și alte documente necesare se vor expedia Părții Contractante, care a primit persoana, în scopul soluționării problemei cu privire la tragerea ei la răspundere în conformitate cu legislația acestei Părți Contractante.

În cazul modificării deciziei instanței de judecată, Partea Contractantă, unde această decizie a fost emisă, va informa imediat despre aceasta Partea Contractantă, care a primit persoana, în scopul tratamentului forțat.

În conformitate cu concluzia comisiei medicale, în cazul necesității anulării sau modificării măsurilor medicale de constrângere, ținându-se cont de schimbarea stării psihice a persoanei care se află la tratament forțat, respectiva decizie de anulare sau schimbare a măsurilor medicale de constrângere este în drept să o adopte de instanța de judecată a Părții Contractante, care a transmis persoana pentru tratament forțat, sau instanța de judecată a Părții Contractante de la locul, unde are loc tratamentul forțat. Despre hotărârea adoptată va fi informată în scris cealaltă Parte Contractantă.

Articolul 11

Dispozițiile prezentei Convenții se aplică, de asemenea, persoanelor trimise la tratament forțat până la intrarea prezentei Convenții în vigoare.

Articolul 12

Prezenta Convenție rămâne deschisă pentru aderarea altor state, cu consimțământul Părților Contractante.

Pentru Părțile aderente Convenția va intra în vigoare în a treizecea zi din momentul primirii de către depozitar a ultimei notificări de acceptare a aderării.

Articolul 13

Prezenta Convenție intră în vigoare din ziua semnării. Pentru Părțile Contractante, legislația cărora necesită realizarea unor proceduri interne necesare intrării ei în vigoare, acest act se va produce din ziua, în care depozitarul va fi notificat respectiv. Despre necesitatea respectării unor asemenea proceduri Părțile Contractante vor informa depozitarul pe parcursul a trei luni din momentul semnării prezentei Convenții.

Convenția se încheie pentru un termen de cinci ani. După expirarea acestui termen valabilitatea Convenției se va prelungi în mod automat pentru următoarea perioadă de cinci ani.

Articolul 14

Fiecare dintre Părțile Contractante poate denunța prezenta Convenție, expedind depozitarului despre aceasta o notificare scrisă.

Pentru această Parte Contractantă Convenția își va pierde valabilitatea după trei luni din momentul primirii de către depozitar a notificării de denunțare.

Încheiată la Moscova, la 28 martie 1997, într-un singur exemplar original, în limba rusă.

Exemplarul original se păstrează la Secretariatul executiv al Comunității Statelor Independente, care va remite fiecărui stat semnatar al prezentei Convenției copia ei certificată.

În Rezerva sa la prezenta Convenție, Ucraina propune ca în alineatul al treilea al articolului 10 după cuvintele „și alte documente necesare” să se adauge: „după realizarea tuturor acțiunilor de anchetă și de procedură, posibile în lipsa persoanei suferinde de o boală psihică”.

29. CONVENȚIA PENALĂ PRIVIND CORUPȚIA

Semnată la: Strasbourg, 27 ianuarie 1999.

Ratificată prin: Legea RM nr. 428-XV din 30.10.03.

În vigoare pentru RM: din 1 mai 2004.

Preambul

Statele membre ale Consiliului Europei și alte state semnatare ale prezentei Convenții,

Considerând că scopul Consiliului Europei îl constituie realizarea unei unități mai strânse între membrii săi,

Recunoscând importanța consolidării cooperării cu alte state semnatare ale prezentei Convenții,

Fiind convinse de necesitatea promovării, în mod prioritar, a unei politici penale comune în vederea protecției societății împotriva corupției, prin adoptarea unei legislații potrivite și a unor măsuri preventive adecvate,

Subliniind că corupția constituie o amenințare pentru preeminența dreptului, democrație și drepturile omului, subminează principiile bunei administrări, echității și justiției sociale, denaturează concurența, împiedică dezvoltarea economică și periclitează stabilitatea instituțiilor democratice și temelia morală a societății;

Fiind convinse că eficacitatea luptei împotriva corupției trece printr-o cooperare internațională penală intensivă, rapidă și adaptată în materie penală;

Apreciind dezvoltarea recentă, ce contribuie la ameliorarea conștientizării și cooperării la nivel internațional în lupta împotriva corupției prin acțiunile întreprinse de către Națiunile Unite, Banca Mondială, Fondul Monetar Internațional, Organizația Mondială a Comerțului, Organizația Statelor Americane, OCCE și Uniunea Europeană;

Ținând cont de Programul de acțiuni împotriva corupției, adoptat de către Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei în noiembrie 1996, care rezultă din recomandările celei de-a XIX-a Conferințe a Miniștrilor Europeni ai Justiției (La Valetta, 1994);

Menționând, în acest context, importanța participării Statelor-nemembre la activitățile Consiliului Europei împotriva corupției și apreciind contribuția lor prețioasă în aplicarea Programului de acțiune împotriva corupției;

Menționând, de asemenea, că Rezoluția nr.1 adoptată de către Miniștrii europeni ai Justiției în cadrul celei de-a XXI-a Conferințe (Praga, 1997) apelează la punerea rapidă în aplicare a Programului de acțiune împotriva corupției și recomandă, în special, elaborarea unei Convenții penale cu privire la corupție, prevăzând incriminarea coordonată a infracțiunilor de corupție, o cooperare intensă pentru urmărirea unor astfel de infracțiuni și un mecanism de supraveghere eficient deschis Statelor-membre și Statelor-nemembre pe picior de egalitate;

Menționând dorința șefilor de stat și de guvern ai Consiliului Europei care au decis, în cadrul celui de-al Doilea Summit, care s-a desfășurat la Strasbourg, la 10 și 11 octombrie 1997, să caute răspunsuri comune contra sfidărilor puse prin extinderea corupției și au adoptat un Plan de acțiune cu privire la promovarea cooperării în lupta împotriva corupției, incluzând și relațiile sale cu crima organizată și spălarea banilor, împuternicește Comitetul Miniștrilor, în special, să finalizeze în timp util lucrările de elaborare a instrumentelor juridice internaționale, conform Programului de acțiune împotriva corupției;

Considerând, de asemenea, că Rezoluția (97)24 referitoare la 20 de principii fundamentale pentru lupta împotriva corupției, adoptată la 6 noiembrie 1997 de către Comitetul Miniștrilor cu ocazia celei de-a 101-a Sesiuni, pune în evidență necesitatea de a finaliza în timp util elaborarea instrumentelor juridice internaționale pentru executarea Programului de acțiune împotriva corupției;

Ținând cont de Rezoluția (98)7 cu privire la autorizarea creării Acordului parțial lărgit, care stabilește „Grupul de State împotriva Corupției – GRECO”, adoptată în cadrul celei de-a 102-a sesiuni a Comitetului Miniștrilor, la 4 mai 1998, ce are drept scop ameliorarea capacității membrilor săi de a lupta împotriva corupției prin supravegherea punerii în aplicare a angajamentelor lor în acest domeniu,

Au convenit asupra celor ce urmează:

Capitolul I ***Terminologie***

Articolul 1 **Terminologie**

În scopurile prezentei Convenții:

- a) expresia „agent public” este interpretată cu referire la definiția de „funcționar”, „funcționar public”, „primar”, „ministru” sau „judecător” în dreptul național al Statului în care persoana în cauză exercită această funcție și cea care este folosită în dreptul său penal;
- b) termenul „judecător”, care figurează în alineatul susmenționat, cuprinde membrii procuraturii și persoanele care exercită funcții judiciare;
- c) în cazul urmăririlor cu implicarea unui agent public al altui Stat, Statul care urmărește nu poate să aplice definiția de agent public, decât în măsura în care această definiție este compatibilă cu dreptul său național;
- d) „persoană juridică” se mai zice la orice entitate care are acest statut în virtutea dreptului național aplicabil, excepție făcută de statele ori de alte entități publice în exercițiul prerogativelor lor de putere publică și de organizații internaționale publice.

Capitolul II ***Măsuri care pot fi luate la nivel național***

Articolul 2 **Corupția activă a agenților publici naționali**

Fiecare Parte adoptă măsuri legislative și alte măsuri necesare pentru a stabili drept infracțiune penală, conform dreptului său intern, în cazul când actul a fost comis intenționat, faptul de a propune, oferi sau de a da, direct sau indirect, orice avantaj nedatorat unui agent public, pentru el însuși sau pentru altcineva, pentru ca el să înfăptuiască sau să se abțină să înfăptuiască un act în exercițiul funcțiunii lor.

Articolul 3 **Corupția pasivă a agenților publici naționali**

Fiecare Parte adoptă măsuri legislative și alte măsuri necesare pentru a stabili drept infracțiune penală în conformitate cu dreptul său intern, actele comise intenționat, atunci când unul din agenții săi publici solicită ori primește, direct sau indirect, orice avantaj nedatorat pentru el însuși sau pentru oricine altcineva, sau acceptă oferirea acestuia, sau promisiunea de a îndeplini, sau de a se abține de la îndeplinirea unui act în exercițiul funcțiilor lor.

Articolul 4 **Corupția membrilor adunărilor publice naționale**

Fiecare Parte adoptă măsuri legislative și alte măsuri necesare pentru a stabili drept infracțiune penală, în conformitate cu dreptul său intern, actele vizate în articolele 2 și 3, atunci când ele implică orice persoană membră a unei oarecare adunări naționale, care este înzestrată cu împuterniciri legislative sau administrative.

Articolul 5 **Corupția agenților publici străini**

Fiecare Parte adoptă măsuri legislative și alte măsuri necesare pentru a stabili drept infracțiune penală, în conformitate cu dreptul său intern, actele vizate în articolele 2 și 3, atunci când ele implică un agent public al oricărui alt stat.

Articolul 6

Corupția membrilor adunărilor publice străine

Fiecare Parte adoptă măsuri legislative și alte măsuri necesare pentru a stabili drept infracțiune penală, în conformitate cu dreptul său intern, actele vizate în articolele 2 și 3, atunci când ele implică orice persoană membră a unei oarecare adunări publice, care exercită puteri legislative administrative ale oricărui alt stat.

Articolul 7

Corupția activă în sectorul privat

Fiecare Parte adoptă măsurile legislative sau alte măsuri necesare pentru a stabili drept infracțiune penală, în conformitate cu dreptul său intern, în cazul când actul a fost comis intenționat, în cadrul unei activități comerciale, faptul de a promite, de a oferi sau de a da, direct sau indirect, orice avantaj nedatorat oricărei persoane care conduce sau este angajată în cadrul unei entități din sectorul privat, pentru ea însăși sau pentru altcineva, pentru ca persoana să înfăptuiască sau să se abțină de la înfăptuirea unui act de violare a îndatoririlor sale.

Articolul 8

Corupția pasivă în sectorul privat

Fiecare Parte adoptă măsurile legislative sau alte măsuri necesare pentru a stabili drept infracțiune penală, în conformitate cu dreptul său intern, în cazul când actul a fost comis intenționat, în cadrul unei activități comerciale, acțiunea de solicitare sau primire, direct sau indirect, sau prin intermediul unei terțe persoane, a unui avantaj nedatorat, sau să accepte oferirea sau promisiunea, pentru ea însăși sau pentru oricine altcineva, pentru ca ea să înfăptuiască sau să obțină de la înfăptuirea unui act de violare a îndatoririlor sale, pentru orice persoană, care conduce sau lucrează pentru o entitate a sectorului privat.

Articolul 9

Corupția funcționarilor internaționali

Fiecare Parte adoptă măsuri legislative și alte măsuri necesare pentru a stabili drept infracțiune penală, în conformitate cu dreptul său intern, actele menționate în articolele 2 și 3, atunci când ele implică orice persoană, care este funcționar sau agent contractual, în sensul statutului de agent, a oricărei organizații publice internaționale sau supranaționale la care Partea este membră, precum și orice persoană, fie ea separată ori nu de o astfel de organizație, care exercită funcții ce corespund așa-numiților funcționari sau agenți.

Articolul 10

Corupția membrilor adunărilor parlamentelor internaționale

Fiecare Parte adoptă măsuri legislative și alte măsuri necesare pentru a stabili drept infracțiune penală, în conformitate cu dreptul său intern, actele vizate în articolul 4, atunci când ele implică orice persoană membră a unei adunări parlamentare, a unei organizații internaționale sau supranaționale la care Partea este membră.

Articolul 11

Corupția judecătorilor și agenților Curții internaționale

Fiecare Parte adoptă măsuri legislative și alte măsuri necesare pentru a stabili drept infracțiune penală, în conformitate cu dreptul său intern, actele menționate în articolele 2 și 3, atunci când ele implică orice persoană, care exercită funcții judiciare la o curte internațională a cărei competență este acceptată de către Parte sau orice funcționar la grefa unei astfel de Curți.

Articolul 12

Traficul de influență

Fiecare Parte adoptă măsuri legislative și alte măsuri care se manifestă necesare pentru a stabili drept infracțiune penală, în conformitate cu dreptul său intern, atunci când actul a fost comis intenționat, faptul de a propune, de a oferi sau de a da, direct sau indirect, orice avantaj nedatorat ca remunerare oricui afirmă sau confirmă că este capabil să exercite o influență asupra luării deciziei de către oricare persoană vizată în articolele 2, 4-6 și 9-11, fie că avantajul nedatorat este pentru el însuși sau pentru altcineva, precum și faptul de a solicita, de a primi sau de a accepta oferta sau promisiunea în calitate de remunerare pentru așa-numita influență, fie că influența să fie sau nu exercitată, sau că influența presupusă a produs sau nu rezultatul scontat.

Articolul 13

Spălarea veniturilor provenite din delictele de corupție

Fiecare Parte adoptă măsuri legislative și alte măsuri necesare pentru a stabili drept infracțiune penală, în conformitate cu dreptul său intern, actele menționate în Convenția Consiliului Europei cu privire la spălarea, depistarea, reținerea și confiscarea produselor infracțiunilor (STE nr.141), art.6, paragrafele 1 și 2, în condițiile prevăzute de ea, atunci când infracțiunea principală este constituită din una din infracțiunile stabilite în virtutea articolelor 2-12 ale prezentei Convenții, în măsura în care Partea nu a formulat rezerve sau declarații cu privire la aceste infracțiuni sau nu consideră aceste infracțiuni ca infracțiuni grave în raport cu legislația cu privire la spălarea banilor.

Articolul 14

Infrațiuni de contabilitate

Fiecare Parte adoptă măsuri legislative și alte măsuri necesare pentru stabilirea unei infrațiuni susceptibile de sancțiuni penale sau altor tipuri de sancțiuni, în conformitate cu dreptul său intern, atunci când ele sunt comise intenționat, actele sau lacunele următoare, menite să comită, ascuns sau deghizat infrațiuni vizate în articolele 2-12, în măsura în care Partea nu a formulat rezerve sau declarații:

- a) de a stabili sau de a utiliza o factură sau oricare alt document sau înscris contabil care conține informații false sau incomplete;
- b) de a omite, în mod ilicit, contabilizarea unei plăți.

Articolul 15

Acte de participare

Fiecare Parte adoptă măsuri legislative și alte măsuri necesare pentru a stabili drept infracțiune penală, în conformitate cu dreptul său intern, orice act de complicitate la una din infracțiunile penale stabilite în virtutea prezentei Convenții.

Articolul 16

Imunitate

Dispozițiile prezentei Convenții nu aduc prejudicii materiale sau morale atât dispozițiilor oricărui tratat, Protocol sau statut, cât și textelor de aplicare, în ceea ce privește ridicarea imunității.

Articolul 17

Competența

1. Fiecare Parte adoptă măsuri legislative și alte măsuri necesare pentru stabilirea competenței sale față de o infracțiune penală stabilită în virtutea articolelor 2-14 ale prezentei Convenții, atunci când:

- a) infracțiunea este comisă în întregime sau parțial pe teritoriul său;
- b) autorul infracțiunii este unul din cetățenii săi, unul din agenții publici sau unul din membrii adunărilor publice naționale;
- c) infracțiunea implică unul din agenții săi publici sau membrii adunărilor sale publice naționale sau orice persoană vizată în articolele 9-11, care este în același timp unul din cetățenii săi.

2. Fiecare Stat, la momentul semnării sau depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, poate adresa Secretarului General al Consiliului Europei o declarație, prin care să precizeze că el își asumă dreptul să nu

aplice sau să nu aplice, decât în cazuri sau condiții specifice, normele de competență definite în paragrafele 1 b) și c) ale prezentului articol sau a unei oarecare părți a acestor paragrafe.

3. Atunci când o Parte a folosit posibilitatea de rezervă revăzută în paragraful 2 al prezentului articol, ea adoptă măsurile necesare pentru stabilirea competenței sale față de infracțiunile penale, stabilite în virtutea prezentei Convenții, în cazul când autorul presupus al infracțiunii este prezent pe teritoriul său și nu poate să fie extrădat altei Părți doar din cauza cetățeniei sale, după o cerere de extrădare.

4. Prezenta Convenție nu exclude exercitarea de către o parte a oricărei competențe penale stabilite în conformitatea cu dreptul său intern.

Articolul 18 **Responsabilitatea persoanelor juridice**

1. Fiecare Parte adoptă măsuri legislative și alte măsuri necesare pentru a se asigura că persoanele juridice pot fi reținute pentru infracțiunile de corupție activă, de trafic de influență și pentru spălarea capitalului stabilit în virtutea prezentei Convenții, atunci când ele sunt comise de către orice persoană fizică, care activează fie individual, fie în calitate de membru al unui organ al persoanei juridice, care exercită o funcție de răspundere în cadrul ei, în baza:

- unei puteri de reprezentare a persoanei juridice; sau
- unei autorități pentru a lua hotărâri în numele persoanei juridice; sau
- unei autorități pentru exercitarea unui control în cadrul persoanei juridice;

precum și participarea unei astfel de persoane în calitate de complice sau de instigator la comiterea infracțiunilor menționate mai sus.

2. Făcând abstracție de cazurile deja prevăzute în paragraful 1, fiecare Parte ia măsurile necesare pentru a se asigura că o persoană juridică poate fi trasă la răspundere, atunci când lipsa de supraveghere sau de control din partea unei persoane fizice vizate în paragraful 1 a făcut posibilă comiterea infracțiunilor menționate în paragraful 1 la contul așa-numitei persoane juridice de către o persoană fizică aflată sub autoritatea sa.

3. Responsabilitatea persoanei juridice în virtutea paragrafelor 1 și 2 nu exclude urmărirea penală împotriva persoanelor fizice autoare, instigatoare sau complice la infracțiunile menționate în paragraful 1.

Articolul 19 **Sancțiuni și măsuri**

1. Ținând cont de gravitatea infracțiunilor penale stabilite în virtutea prezentei Convenții, fiecare Parte prevede, referitor la infracțiunile stabilite conform articolelor 2-14, sancțiuni și măsuri eficiente, potrivite și de descurajare, incluzând, atunci

când ele sunt comise de către persoane fizice, sancțiuni privative de libertate care pot duce la extrădare.

2. Fiecare Parte se asigură că, în caz de responsabilitate stabilită în virtutea articolului 18, paragrafelor 1 și 2, persoanele juridice să fie susceptibile de sancțiuni eficiente, potrivite și de descurajare, penale sau nepenale, inclusiv sancțiuni pecuniare.

3. Fiecare Parte adoptă măsuri legislative și alte măsuri necesare pentru a-i permite confiscarea sau alt mod de lipsire de instrumente și produse ale infracțiunilor penale stabilite în virtutea prezentei Convenții, sau de bunuri a căror valoare corespunde acestor produse.

Articolul 20

Autorități specializate

Fiecare Parte adoptă măsuri necesare pentru a abilita persoane sau entități să se specializeze în lupta împotriva corupției. Ele vor dispune de independență necesară, în cadrul principiilor fundamentale ale sistemului juridic al Părții, pentru a putea exercita funcțiunile lor eficient și liber de orice presiune ilicită. Părțile supraveghează ca personalul așa-numitelor entități să dispună de o instruire și de resurse financiare adecvate funcțiilor pe care ele le exercită.

Articolul 21

Cooperare între autorități naționale

Fiecare Parte adoptă măsurile necesare pentru a se asigura că autoritățile publice, precum și orice agent public, cooperează, în conformitate cu dreptul național, cu autoritățile obligate să cerceteze și să urmărească infracțiunile penale:

a) informând autoritățile în cauză, la inițiativa lor proprie, atunci când există motive rezonabile de a considera că una din infracțiunile penale stabilite în virtutea articolelor 2-14 a fost comisă; sau

b) furnizând, la cerere, autorităților în cauză toate informațiile necesare.

Articolul 22

Protecția colaboratorilor de justiție și a martorilor

Fiecare Parte adoptă măsuri legislative și alte măsuri necesare pentru a asigura o protecție eficientă și convenabilă:

a) persoanelor care furnizează informații referitoare la infracțiunile penale stabilite în virtutea articolelor 2-14, care colaborează într-un alt mod cu autoritățile obligate să cerceteze sau să urmărească;

b) martorilor care fac o depoziție referitoare la astfel de infracțiuni.

Articolul 23

Măsuri care vizează facilitarea colectării dovezilor și sechestrarea produselor

1. Fiecare Parte adoptă măsuri legislative și alte măsuri, inclusiv cele care permit utilizarea tehnicii speciale de investigare conform legislației naționale, care sunt necesare pentru a facilita colectarea dovezilor cu privire la infracțiunile penale stabilite în virtutea articolelor 2-14 și să le permită să identifice, să cerceteze, să înghețe și să sechestreze instrumentele și produsele corupției ori a bunurilor a căror valoare corespunde acestor produse, capabile să formeze obiectul măsurilor stipulate în paragraful 3 al articolului 19 al prezentei Convenții.

2. Fiecare Parte adoptă măsuri legislative și alte măsuri necesare pentru a conferi tribunalelor sale sau altor autorități competente dreptul de a ordona comunicarea sau sechestrarea dosarelor bancare, financiare sau comerciale pentru a pune în aplicare măsurile vizate în paragraful 1 al prezentului articol.

3. Secretul bancar nu constituie un obstacol pentru măsurile definite în paragrafele 1 și 2 ale prezentului articol.

Capitolul III ***Supravegherea aplicării***

Articolul 24 **Supravegherea**

Grupul de State împotriva Corupției (GRECO) asigură punerea în aplicare a prezentei Convenții de către Părți.

Capitolul IV ***Cooperare internațională***

Articolul 25 **Principii generale și măsuri aplicabile la cooperarea internațională**

1. Părțile cooperează unele cu altele, în conformitate cu dispozițiile instrumentelor internaționale adecvate cooperării internaționale în materie penală sau cu aranjamentele stabilite în baza legislațiilor uniforme sau reciproce și dreptului lor național, într-o măsură cât mai larg posibilă, în scopurile cercetărilor și procedurilor referitoare la infracțiunile penale care se relevă din câmpul de aplicare al prezentei Convenții.

2. În cazul când nici un instrument sau un aranjament printre cele vizate în paragraful 1 de mai sus nu este în vigoare pentru Părți, se aplică articolele 26-31 ale prezentului capitol.

3. Articolele 23-31 ale prezentului capitol se aplică, de asemenea, atunci când ele sunt mai favorabile decât dispozițiile din instrumentele internaționale sau aranjamentele vizate în paragraful 1 de mai sus.

Articolul 26

Ajutor reciproc

1. Părțile acordă ajutor reciproc cel mai larg posibil pentru a examina fără întârziere cererile parvenite din partea autorităților care au dreptul, în virtutea legilor lor naționale, să ancheteze sau să urmărească infracțiunile penale relevate în câmpul de aplicare al prezentei Convenții.

2. Ajutorul reciproc menționat în paragraful 1 al prezentului articol poate fi refuzat, dacă Partea reclamată consideră că satisfacerea cererii ar fi de natură să aducă prejudicii materiale sau morale intereselor lor fundamentale, suveranității naționale, securității naționale sau ordinii publice.

3. Părțile nu ar putea invoca secretul bancar pentru a justifica refuzul lor de a coopera în virtutea prezentului capitol. Atunci când dreptul său intern o cere, o Parte poate să pretindă că o cerere de cooperare care ar implica ridicarea secretului bancar să fie autorizată fie de către un judecător, fie de către o altă autoritate judiciară, inclusiv procuratura, aceste autorități acționând în materie de infracțiuni penale.

Articolul 27

Extrădarea

1. Infracțiunile penale din câmpul de aplicare a prezentei Convenții sunt considerate incluse în orice tratat de extrădare în vigoare între Părți drept infracțiuni ce permit extrădarea. Părțile se angajează să includă infracțiunile ce permit extrădarea în orice tratat de extrădare pe care ele îl vor încheia.

2. Dacă o Parte, care condiționează extrădarea cu existența unui tratat, primește o cerere de extrădare din partea unei Părți cu care ea nu a încheiat un asemenea tratat, ea poate considera prezenta Convenție ca bază legală de extrădare pentru toate infracțiunile stabilite conform prezentei Convenții.

3. Părțile care nu condiționează extrădarea la existența unui tratat recunosc infracțiunile stabilite în conformitate cu prezenta Convenție drept infracțiuni ce permit extrădarea.

4. Extrădarea este condiționată de prevederile dreptului intern al Părții reclamate sau prin tratatele de extrădare aplicabile, inclusiv motivele pentru care Partea reclamată poate refuza extrădarea.

5. Dacă extrădarea cerută pe motivul unei infracțiuni stabilite conform prezentei Convenții este refuzată numai în baza cetățeniei persoanei care constituie obiectul cererii sau pentru că Partea reclamată se consideră competentă în speță, Partea

reclamată prezintă procesul autorităților sale competente, în scopul de urmărire, cu condiția că alte dispoziții au fost convenite cu Partea reclamantă și o informează în timp util de rezultatul definitiv.

Articolul 28 **Informații spontane**

Fără a renunța la propriile sale investigații sau proceduri, o Parte poate, fără cerere prealabilă, să comunice unei alte Părți informații factologice, atunci când ea consideră că divulgarea așa-numitor informații ar fi în stare să ajute Părții beneficiare să înceapă sau să efectueze investigații, sau urmăriri referitoare la infracțiunile stabilite în virtutea prezentei Convenții, sau ar fi susceptibilă să înainteze o plângere din partea acestui Stat în sensul prezentului capitol.

Articolul 29 **Autoritatea centrală**

1. Părțile desemnează o autoritate centrală sau, după necesitate, mai multe autorități centrale, împuternicite să expedieze cererile formulate în virtutea prezentului capitol, să răspundă, să le execute sau să le transmită autorităților de competență cărora ține executarea lor.

2. Fiecare Parte comunică Secretarului General al Consiliului Europei denumirea și adresa autorităților desemnate pentru aplicarea paragrafului 1 al prezentului articol, la momentul semnării sau la momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare.

Articolul 30 **Coreșpondență directă**

1. Autoritățile centrale comunică direct între ele.

2. În caz de urgență, cererile de ajutor judiciar reciproc ori comunicațiile cu privire la aceasta pot să fie trimise direct de către autoritățile judiciare ale Părții reclamate, inclusiv procuratura, la autoritățile Părții reclamante. În astfel de cazuri, o copie trebuie să fie trimisă simultan autorităților centrale ale Părții reclamate prin intermediul autorităților centrale ale Părții reclamante.

3. Orice cerere sau comunicare formulată în aplicarea paragrafelor 1 și 2 ale prezentului articol poate fi prezentată prin intermediul Organizației Internaționale a Poliției Criminale (INTERPOL).

4. În cazul când o cerere este prezentată în virtutea paragrafului 2 al prezentului articol și dacă autoritatea sesizată nu este competentă să-i dea curs, ea o transmite autorității competente din țara sa și informează direct Partea reclamantă.

5. Autoritatea competentă a Pârții reclamante poate transmite direct autorității competente a Pârții reclamate cererile sau comunicările, prezentate în virtutea paragrafului 2 al prezentului capitol, care nu implică măsuri coercitive.

6. Fiecare Stat poate, la momentul semnării sau depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare să informeze Secretarul General al Consiliului Europei că, în scopul eficacității, cererile formulate în aplicarea acestui capitol trebuie să fie adresate autorității sale centrale.

Articolul 31 **Informații**

Partea reclamată informează fără întârziere Partea reclamantă de cursul dat cererii formulate în virtutea prezentului capitol și de rezultatul definitiv al cursului dat cererii. Partea reclamată informează, de asemenea, fără întârziere Partea reclamantă de orice circumstanțe care fac imposibilă executarea măsurilor solicitate sau riscă să o întârzie în mod considerabil.

Capitolul V ***Dispoziții finale***

Articolul 32 **Semnarea și intrarea în vigoare**

1. Prezenta Convenție este deschisă spre semnare Statelor-membre ale Consiliului Europei și Statelor-nemembre care au participat la elaborarea sa. Aceste State își pot exprima consimțământul de a fi legate de ea prin:

- a) semnătură fără rezervă de ratificare, de acceptare sau de aprobare; sau
- b) semnătură sub rezerva de ratificare, de acceptare sau de aprobare urmată de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

2. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare sunt depuse la Secretarul General al Consiliului Europei.

3. Prezenta Convenție va intra în vigoare în prima zi a lunii următoare după expirarea unui termen de trei luni de la data când paisprezece State își vor exprima consimțământul de a fi legate prin Convenție, în conformitate cu dispozițiile paragrafului 1, un asemenea Stat, care nu este membru al Grupului de State împotriva Corupției (GRECO) la momentul ratificării, va deveni automat membru în ziua intrării în vigoare a prezentei Convenții.

4. Pentru fiecare stat semnatar care-și va exprima ulterior consimțământul de a fi legat prin Convenție, aceasta va intra în vigoare în prima zi a lunii următoare după expirarea unei perioade de trei luni după data expirării consimțământului sau

de a fi legat prin Convenție conform dispozițiilor paragrafului 1. Un Stat semnatar, nemembru al Grupului de State împotriva Corupției (GRECO), la momentul ratificării va deveni automat membru în ziua intrării în vigoare a prezentei Convenții, la discreția sa.

Articolul 33

Aderarea la Convenție

1. După intrarea în vigoare a prezentei Convenții, Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei va putea, după o consultare a Statelor Contractante ale Convenției, să invite Comunitatea europeană, precum și orice Stat-nemembru al Consiliului Europei care n-a participat la elaborarea ei, să adere la prezenta Convenție printr-o decizie adoptată, cu majoritatea prevăzută în articolul 20.d al Statutului Consiliului Europei și cu unanimitatea reprezentanților Statelor Contractante ce au dreptul să facă parte din Comitetul Miniștrilor.

2. Pentru Comunitatea europeană și pentru orice Stat aderat, Convenția va intra în vigoare în prima zi a lunii următoare după expirarea unei perioade de trei luni de la data depunerii instrumentului de aderare la Secretarul General al Consiliului Europei. Comunitatea Europeană și orice Stat aderat vor deveni automat membri ai grupului GRECO, în cazul când nu sunt la momentul aderării, în ziua intrării în vigoare a prezentei Convenții, la discreția sa.

Articolul 34

Aplicarea teritorială

1. Orice Stat va putea specifica, la momentul semnării sau la momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, teritoriul sau teritoriile asupra cărora se vor aplica dispozițiile prezentei Convenții.

2. Orice Parte va putea extinde aplicarea prezentei Convenții la orice alt teritoriu desemnat în declarație, la orice moment ulterior, printr-o declarație adresată Secretarului General al Consiliului Europei. Convenția va intra în vigoare pe acest teritoriu în prima zi a lunii următoare după expirarea unei perioade de trei luni după data primirii așa-numitei declarații de către Secretarul General.

3. Orice declarație făcută în virtutea celor două paragrafe precedente va putea fi retrasă, în ceea ce privește orice teritoriu specificat în această declarație, printr-o notificare adresată Secretarului General al Consiliului Europei. Retragera va fi valabilă din prima zi a lunii următoare după expirarea unei perioade de trei luni de la data depunerii așa-numitei notificări la Secretarul General.

Articolul 35

Relații pe alte Convenții și acorduri

1. Prezenta Convenție nu aduce prejudicii drepturilor și obligațiilor care decurg din Convențiile internaționale multilaterale referitoare la probleme speciale.

2. Părțile la Convenție vor putea încheia între ele acorduri bilaterale sau multilaterale relativ la problemele reglementate prin prezenta Convenție, în scopurile completării sau consolidării dispozițiilor acesteia sau pentru a facilita aplicarea principiilor consfințite în ea.

3. Atunci când două sau mai multe Părți au încheiat deja un accord sau un tratat asupra unui subiect acoperit de prezenta Convenție, sau dacă ele au stabilit alte relații la acest subiect, ele vor avea facultatea de a aplica acel acord sau tratat în locul prezentei Convenții, fapt care ar facilita cooperarea internațională.

Articolul 36

Declarații

Orice Stat poate, la momentul semnării sau la momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, să declare că el va stabili în cadrul infracțiunilor penale corupția activă și pasivă a agenților publici străini în sensul articolului 5, a funcționarilor internaționali în sensul articolului 9 sau a judecătorilor și agenților curților internaționale în sensul articolului 11, numai în cazul când agentul public sau judecătorul va înfăptui sau se va abține de la înfăptuirea unui act de violare a obligațiilor sale oficiale.

Articolul 37

Rezerve

1. Orice Stat poate, la momentul semnării sau la momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, să declare că el nu va stabili drept infracțiuni penale în conformitate cu dreptul său intern, în întregime sau parțial, actele vizate în articolele 4, 6-8, 10 și 12 sau infracțiunile de corupție pasivă vizate în articolul 5.

2. Orice Stat poate, la momentul semnării sau la momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, să declare că poate aplica rezervele menționate în articolul 17, paragraful 2.

3. Orice Stat poate, la momentul semnării sau la momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, să declare că poate refuza cererea de ajutor judiciar în virtutea articolului 26, paragraful 1, dacă această cerere se referă la o infracțiune, pe care Partea reclamată o consideră drept infracțiune politică.

4. Un Stat nu poate, în aplicarea paragrafelor 1, 2 și 3 ale prezentului articol, să facă mai mult de cinci rezerve la dispozițiile menționate în așa-numitele paragrafe. Nu se admite nici o altă rezervă. Aceleași rezerve relative la articolele 4, 6 și 10 vor fi considerate ca o singură rezervă.

Articolul 38

Validarea și examinarea declarațiilor și rezervelor

1. Declarațiile prevăzute în articolul 36 și rezervele prevăzute în articolul 37 sunt valabile trei ani, începând cu prima zi din momentul intrării în vigoare a Convenției pentru Statul interesat. Totodată, aceste rezerve pot fi reînnoite pentru perioade cu aceeași durată.

2. Cu douăsprezece luni înaintea expirării declarației sau rezervei, Secretarul General al Consiliului Europei informează Statul interesat de această expirare. Cu trei luni înainte de data expirării, Statul notifică Secretarului General intenția sa de a menține, de a modifica sau de a retrage declarația sau rezerva. În caz contrar, Secretarul General informează acest Stat că declarația sa sau rezerva este prelungită în mod automat pentru o perioadă de șase luni. Dacă Statul interesat nu notifică decizia sa de a menține sau modifica aceste rezerve înainte de expirarea acestei perioade, aceste rezerve încetează.

3. Atunci când Partea formulează o declarație sau o rezervă în conformitate cu articolele 36 și 37, ea furnizează, înaintea reînnoirii sau la cerere, explicații GRECO în ceea ce privește motivele justificării atitudinii sale.

Articolul 39

Amendamente

1. Fiecare Parte poate face amendamente la prezenta Convenție și toate propunerile vor fi comunicate prin intermediul Secretarului General al Consiliului Europei Statelor-membre ale Consiliului Europei și fiecărui Stat-nemembru care a aderat sau este invitat să adere la prezenta Convenție în conformitate cu dispozițiile articolului 33.

2. Orice amendament propus de către o Parte este comunicat Comitetului European pentru Problemele privind criminalitatea (CDPC) care depune Comitetului Miniștrilor avizul său asupra amendamentelor propuse.

3. Comitetul Miniștrilor examinează amendamentele propuse și avizul depus de către CDPC și, după consultarea Statelor-membre Părți la prezenta Convenție, poate adopta amendamentul.

4. Textul oricărui amendament adoptat de către Comitetul de Miniștri în conformitate cu paragraful 3 al prezentului articol este transmis Părților pentru acceptare.

5. Orice amendament adoptat în conformitate cu paragraful 3 al prezentului articol va intra în vigoare, începând cu a treizecea zi după ce toate Părțile vor informa Secretarul General despre acceptarea lor.

Articolul 40

Reglementarea diferendelor

1. Comitetul European pentru problemele privind criminalitatea Consiliului Europei va ține să informeze despre interpretarea și despre aplicarea prezentei Convenții.

2. În caz de diferend între Părți asupra interpretării sau aplicării prezentei Convenții, Părțile vor depune eforturi de reglementare a diferendului prin negociere sau prin orice alt mijloc pe cale pașnică la discreția lor, inclusiv remiterea diferendului la Comitetul European pentru problemele privind criminalitatea, la un tribunal arbitral care va lua decizii de conciliere a Părților în diferend sau la Curtea internațională de justiție, conform unui acord comun între Părțile interesate.

Articolul 41

Denunțarea

1. Orice Parte poate, în orice moment, să denunțe prezenta Convenție, adresând o notificare Secretarului General al Consiliului Europei.

2. Denunțarea va avea efect din prima zi a lunii următoare, după expirarea unei perioade de trei luni după data depunerii notificării la Secretarul General.

Articolul 42

Notificări

Secretarul General al Consiliului Europei va notifica Statelor-membre ale Consiliului Europei și oricărui Stat care a aderat la prezenta Convenție:

- a) orice semnătură;
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare;
- c) orice dată de intrare în vigoare a prezentei Convenții în conformitate cu articolele 32 și 33;
- d) orice declarație sau rezervă în virtutea articolului 36 sau a articolului 37;
- e) orice alt act, notificare sau comunicare care se referă la prezenta Convenție.

Fapt pentru care, subsemnații, fiind autorizați în acest scop, au semnat prezenta Convenție.

Încheiată la Starsbourg, la 27 ianuarie 1999, în limbile franceză și engleză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar, care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul General al Consiliului Europei va transmite copie certificată fiecăruia dintre Statele membre ale Consiliului Europei, Statelor-nemembre care au participat la elaborarea Convenției și oricărui Stat invitat să adere.

30. PROTOCOLUL ADIȚIONAL LA CONVENȚIA PENALĂ PRIVIND CORUPȚIA

Adoptat la: Strasbourg, la 15 mai 2003.

Ratificat prin: Legea Parlamentului RM nr.157-XVI din 16 iulie 2007.

În vigoare pentru RM: din 1 decembrie 2007.

Statele membre ale Consiliului Europei și celelalte state semnatare ale prezentului Protocol,

Considerând că este oportun să se completeze Convenția penală privind corupția (STE nr.173, denumită în continuare „Convenția”) pentru prevenirea și lupta împotriva corupției;

Considerând, de asemenea, că prezentul Protocol va permite o punere în aplicare mai largă a Programului de acțiune împotriva corupției din 1996,

Au convenit următoarele:

Capitolul I *Terminologia*

Articolul 1 **Terminologia**

În scopurile prezentului Protocol:

1. Termenul „arbitru” trebuie înțeles prin referire la dreptul național al statului parte la prezentul Protocol, dar în orice caz trebuie să includă o persoană care, având în vedere un acord de arbitraj, este chemată să ia o decizie care obligă din punct de vedere juridic cu privire la un litigiu care îi este prezentat chiar de către părțile acestui acord.

2. Termenul „acord de arbitraj” înseamnă un acord recunoscut de dreptul național și prin care părțile convin să supună un litigiu unui arbitru pentru a decide.

3. Termenul „jurat” trebuie considerat prin referire la dreptul național al statului parte la prezentul Protocol, dar în orice caz trebuie să includă o persoană care să acționeze în calitate de membru neprofesionist al unui organ colegial însărcinat să se pronunțe în cadrul unui proces penal cu privire la vinovăția unui acuzat.

4. În cazul urmăririlor care implică un arbitru sau un jurat străin, Statul care realizează urmărirea nu poate aplica definiția de arbitru sau de jurat decât în măsura în care această definiție este compatibilă cu dreptul său național.

Capitolul II

Măsuri ce trebuie luate la nivel național

Articolul 2

Corupția activă a arbitrilor naționali

Fiecare Parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a prevedea ca infracțiune, conform dreptului său intern, fapta, săvârșită cu intenție, de a propune, de a oferi sau de a da, direct ori indirect, orice folos necuvenit unui arbitru care își exercită funcțiile în conformitate cu dreptul național cu privire la arbitraj al acestei Părți, pentru el sau pentru altcineva, pentru ca acesta să îndeplinească sau să se abțină de la îndeplinirea unui act în exercițiul funcțiilor sale.

Articolul 3

Corupția pasivă a arbitrilor naționali

Fiecare Parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a prevedea ca infracțiune, conform dreptului său intern, fapta, săvârșită cu intenție, a unui arbitru care își exercită funcțiile în conformitate cu dreptul național cu privire la arbitraj ai acestei Părți, de a solicita sau de a primi, direct ori indirect, orice folos necuvenit pentru el sau pentru altcineva ori de a accepta oferta sau promisiunea, cu scopul de a îndeplini ori de a se abține să îndeplinească un act în exercitarea funcțiilor sale.

Articolul 4

Corupția arbitrilor străini

Fiecare Parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a prevedea ca infracțiune, conform dreptului său intern, faptele menționate la art.2 și 3 din prezentul Protocol, dacă acestea se referă la un arbitru care își exercită funcțiile în conformitate cu dreptul național cu privire la arbitraj al oricărui alt Stat.

Articolul 5

Corupția juraților naționali

Fiecare parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a prevedea ca infracțiune, conform dreptului său intern, actele menționate la art.2 și 3 din prezentul Protocol, dacă implică orice persoană care își exercită funcțiile de jurat în cadrul sistemului său judiciar.

Articolul 6

Corupția juraților străini

Fiecare parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a prevedea ca infracțiune, conform dreptului său intern, faptele menționate la art.2 și 3 din prezentul Protocol, dacă se referă la orice persoană care își exercită funcțiile de jurat în cadrul sistemului judiciar al oricărui alt Stat.

Capitolul III

Urmărirea punerii în aplicare și dispoziții finale

Articolul 7

Urmărirea punerii în aplicare

Grupul de State împotriva corupției (GRECO) asigură supravegherea punerii în aplicare a prezentului Protocol de către Părți.

Articolul 8

Relații cu Convenția

1. Statele părți consideră dispozițiile articolelor 2 până la 6 din prezentul Protocol drept articole adiționale la Convenție.

2. Dispozițiile Convenției sunt aplicabile în măsura în care sunt compatibile cu dispozițiile prezentului Protocol.

Articolul 9

Declarații și rezerve

1. Dacă o Parte a făcut o declarație în baza articolul 36 din Convenție, ea poate face o declarație similară cu privire la articolele 4 și 6 din prezentul Protocol, în momentul semnării sau al depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare.

2. Dacă o parte a făcut o rezervă în baza art. 37 paragraful 1 din Convenție, limitând aplicarea infracțiunilor de corupție pasivă vizate la articolul 5 din Convenție, ea poate face o rezervă similară cu privire la articolele 4 și 6 din prezentul Protocol, în momentul semnării sau al depunerii instrumentului său de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare. Orice altă rezervă făcută de o parte pe baza articolul 37 din Convenție se aplică în aceeași măsură la prezentul Protocol, cu condiția ca această parte să nu exprime intenția contrară în momentul semnării sau al depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare.

3. Nici o altă rezervă nu este admisă.

Articolul 10

Semnarea și intrarea în vigoare

1. Prezentul Protocol este deschis spre semnare statelor care au semnat Convenția. Aceste State pot să își exprime consimțământul de a fi legate prin:

- a) semnare fără rezerva ratificării, acceptării sau aprobării; sau
- b) semnare sub rezerva ratificării, acceptării sau aprobării, urmată de ratificare, acceptare sau aprobare.

2. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse la Secretarul General al Consiliului Europei.

3. Prezentul Protocol va intra în vigoare în prima zi din luna care urmează împlinirii unui termen de 3 luni de la data la care 5 state și-au dat consimțământul de a fi legate prin prezentul Protocol, conform dispozițiilor paragrafelor 1 și 2 de mai sus, și numai după ce însăși Convenția a intrat în vigoare.

4. Pentru orice stat semnatar care își va exprima ulterior consimțământul de a fi legat prin prezentul Protocol, acesta va intra în vigoare în prima zi din luna care urmează împlinirii unui termen de 3 luni de la data exprimării consimțământului său de a fi legat prin prezentul Protocol, conform dispozițiilor paragrafelor 1 și 2 de mai sus.

5. Un stat semnatar nu va putea ratifica, accepta sau aproba prezentul Protocol fără să-și fi exprimat simultan sau prealabil consimțământul de a fi legat prin Convenție.

Articolul 11

Aderarea la prezentul Protocol

1. Orice stat sau Comunitatea Europeană care a aderat la Convenție va putea adera la prezentul Protocol după ce acesta a intrat în vigoare.

2. Pentru orice stat sau Comunitatea Europeană care aderă la prezentul Protocol, acesta va intra în vigoare în prima zi din luna care urmează împlinirii unui termen de 3 luni de la data depunerii unui instrument de aderare la Secretarul General al Consiliului Europei.

Articolul 12

Aplicarea în spațiu

1. Orice stat sau Comunitatea Europeană va putea, în momentul semnării sau al depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare să desemneze teritoriul sau teritoriile la care se va aplica acest Protocol.

2. Orice parte va putea să extindă, în orice alt moment următor, printr-o declarație adresată Secretarului General al Consiliului Europei, aplicarea prezentului Pro-

TOCOL la orice alt teritoriu desemnat în declarație și de ale cărui relații internaționale se ocupă sau pentru care are competența de a legifera. Prezentul Protocol va intra în vigoare cu privire la acest teritoriu în prima zi din luna care urmează împlinirii unui termen de 3 luni de la data primirii respectivei declarații de către Secretarul General al Consiliului Europei.

3. Orice declarație făcută în baza paragrafelor 1 și 2 va putea fi retrasă, în ceea ce privește orice teritoriu desemnat în această declarație, printr-o notificare adresată Secretarului General al Consiliului Europei. Retragerea va produce efect din prima zi din luna care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data primirii respectivei notificări de către Secretarul General.

Articolul 13

Denunțarea

1. Orice parte poate, în orice moment, să denunțe prezentul Protocol, adresând o notificare Secretarului General al Consiliului Europei.

2. Denunțarea va avea efect în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data primirii notificării prevăzute mai sus de către Secretarul General al Consiliului Europei.

3. Denunțarea Convenției va duce automat la denunțarea prezentului Protocol.

Articolul 14

Notificarea

Secretarul General al Consiliului Europei va notifica statelor-membre ale Consiliului Europei și oricărui stat sau Comunității Europene, care au aderat la prezentul Protocol:

- a) orice semnare a prezentului Protocol;
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare;
- c) orice dată de intrare în vigoare a prezentului Protocol conform art.10, 11 și 12;
- d) orice declarație sau rezervă formulată în baza art.9 și 12;
- e) orice alt act, notificare sau comunicare legate de prezentul Protocol.

Drept care subsemnații, corespunzător împuterniciți în acest sens, au semnat prezentul Protocol.

Adoptat la Strasbourg, la 15 mai 2003, în limbile franceză și engleză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar original, care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul General al Consiliului Europei va trimite o copie certificată conformă fiecăreia dintre părțile semnate și aderente.

31. CONVENȚIA CIVILĂ PRIVIND CORUPȚIA

Semnata la: Strasbourg, 4 noiembrie 1999.

Ratificată prin: Legea RM nr.542-XV din 19.12.2003.

În vigoare pentru RM: din 1 iulie 2004.

Preambul

Statele membre ale Consiliului Europei, celelalte state și Comunitatea Europeană, semnatare ale prezentei Convenții,

Considerând că scopul Consiliului Europei este de a realiza o uniune mai strânsă între membrii săi,

Conștiente de importanța întăririi cooperării internaționale în lupta împotriva corupției,

Subliniind faptul că corupția reprezintă o gravă amenințare pentru supremația legii, democrație și drepturile omului, echitate și dreptate socială, împiedică dezvoltarea economică și pune în pericol funcționarea corectă și cinstită a economiei de piață,

Recunoscând consecințele negative ale corupției asupra individului, întreprinderilor și statelor, precum și asupra instituțiilor internaționale,

Convinsse de importanța pentru dreptul civil de a contribui la lupta împotriva corupției, în special, permițând persoanelor care au suferit un prejudiciu să obțină o reparație echitabilă,

Amintind concluziile și rezoluțiile celei de a 19-a (Malta, 1994), a 21-a (Republica Cehă, 1997) și a 22-a (Moldova, 1999) Conferința a miniștrilor europeni ai justiției,

Ținând seama de Programul de acțiune împotriva corupției adoptat de Comitetul Miniștrilor în noiembrie 1996,

Ținând, de asemenea, seama de studiul de fezabilitate privind elaborarea unei Convenții asupra acțiunilor civile pentru compensarea prejudiciilor rezultând din fapte de corupție, aprobat de Comitetul Miniștrilor în februarie 1997,

Având în vedere Rezoluția (97)24 privind cele 20 de principii directe pentru lupta împotriva corupției, adoptată de Comitetul Miniștrilor în noiembrie 1997, la cea de a 101-a sesiune a sa, Rezoluția (98)7 referitoare la autorizația de a realiza Acordul parțial și extins care înființează „Grupul statelor împotriva corupției – GRECO” adoptată de Comitetul Miniștrilor în mai 1998, la cea de a 102-a sesiune a sa și Rezoluția (99)5 care instituie GRECO, adoptată la 1 mai 1999,

Amintind Declarația finală și Planul de acțiune adoptate de șefii de stat și de guvern ai Consiliului Europei cu prilejul celui de al 2-lea Summit de la Strasbourg, în octombrie 1997,

Au convenit asupra celor ce urmează:

Capitolul I **Măsurile de întreprins la nivel național**

Articolul 1 **Scopul**

Fiecare Parte va prevedea în dreptul său intern recursuri eficiente în favoarea persoanelor care au suferit prejudicii rezultând dintr-un act de corupție, pentru a le permite să-și apere drepturile și interesele, inclusiv posibilitatea de a obține despăgubiri.

Articolul 2 **Definiția corupției**

Pentru scopul prezentei Convenții, prin „*corupție*” se înțelege faptul de a solicita, de a oferi, de a da sau de a accepta, direct sau indirect, un comision ilicit sau un alt avantaj necuvenit sau promisiunea unui asemenea avantaj necuvenit care afectează exercitarea normală a unei funcții sau comportamentul cerut beneficiarului comisionului ilicit sau al avantajului necuvenit sau al promisiunii unui asemenea avantaj necuvenit.

Articolul 3 **Compensația pentru daune**

1. Fiecare Parte va prevedea în dreptul său intern ca persoanele care au suferit un prejudiciu rezultând dintr-un act de corupție să aibă dreptul să inițieze o acțiune în vederea obținerii reparației integrale a acestui prejudiciu.

2. Această reparație se poate referi la daunele patrimoniale deja suferite, nerealizarea profitului și prejudiciile extrapatrimoniale.

Articolul 4 **Responsabilitatea**

1. Fiecare Parte va prevedea în dreptul său intern ca următoarele condiții să fie întrunite pentru ca prejudiciul să poată fi compensat:

- i. pârâtul a comis sau autorizat actul de corupție sau a omis să ia măsuri rezonabile pentru a preveni actul de corupție,
- ii. reclamantul a suferit un prejudiciu; și
- iii. există o relație de cauzalitate între actul de corupție și prejudiciu.

2. Fiecare Parte va prevedea în legislația sa internă că, dacă mai mulți pârâți sunt responsabili de prejudiciile rezultând din același act de corupție, ei sunt responsabili de acestea în mod solidar și individual.

Articolul 5

Responsabilitatea statului

Fiecare Parte va prevedea în dreptul său intern proceduri adecvate care să permită persoanelor care au suferit o daună rezultând dintr-un act de corupție comis de unul din agenții săi publici în exercițiul funcțiilor sale să ceară să fie compensați de către stat sau, în cazul în care Partea nu este un stat, de autoritățile competente ale acestei Părți.

Articolul 6

Neglijența concurentă

Fiecare Parte va prevedea în dreptul său intern că, compensația prejudiciului poate fi redusă sau suprimată ținând seama de împrejurări, dacă reclamantul a contribuit, din vina sa, la producerea prejudiciului sau la agravarea sa.

Articolul 7

Termenele

1. Fiecare Parte va prevedea în dreptul său intern că acțiunea de reparație a prejudiciului se prescrie la expirarea unui termen de minimum trei ani, începând din ziua în care persoana care a suferit un prejudiciu avea cunoștință sau ar fi trebuit în mod rezonabil să aibă cunoștință de prejudiciu sau de actul de corupție și de identitatea persoanei responsabile. Totuși, această acțiune nu va mai putea fi inițiată după expirarea unui termen de cel puțin zece ani, începând de la data la care a fost comis actul de corupție.

2. Dreptul Părților care guvernează suspendarea sau întreruperea termenelor se aplică, dacă este cazul, termenelor prescrise în paragraful 1.

Articolul 8

Validitatea contractelor

Fiecare Parte va prevedea în dreptul său intern că orice contract sau orice clauză a unui contract al cărui obiect este un act de corupție să fie nul și neavenit.

1. Fiecare Parte va prevedea în dreptul său intern că orice Parte la un contract al cărui consimțământ a fost viciat de un act de corupție poate solicita tribunalului anularea acestui contract, fără a-și prejudicia dreptul de a cere despăgubiri.

Articolul 9

Protecția salariaților

Fiecare Parte va prevedea în dreptul său intern o protecție adecvată împotriva oricărei sancțiuni nejustificate față de salariații care, de bună credință și pe baza unor suspiciuni rezonabile, denunță fapte de corupție persoanelor sau autorităților responsabile.

Articolul 10

Stabilirea bilanțului și verificarea conturilor

1. Fiecare Parte va lua măsurile necesare în dreptul său intern pentru ca bilanțurile anuale ale firmelor să fie stabilite cu claritate și să dea o imagine fidelă a situației financiare a firmei.

2. Pentru a preveni comiterea de acte de corupție, fiecare Parte va prevedea în dreptul său intern ca persoanele însărcinate cu controlul conturilor să se asigure că bilanțurile anuale prezintă o imagine fidelă a situației financiare a firmei.

Articolul 11

Obținerea de probe

Fiecare Parte va prevedea în dreptul său intern proceduri eficiente pentru dobândirea de probe în cadrul unei proceduri civile consecutive unui act de corupție.

Articolul 12

Măsuri conservatoare

Fiecare Parte va prevedea în dreptul său intern măsurile judiciare conservatoare necesare prezervării drepturilor și intereselor Părților în timpul procedurilor civile consecutive unui act de corupție.

Capitolul II

Cooperarea internațională și monitorizarea punerii în aplicare

Articolul 13

Cooperarea internațională

Părțile vor coopera în mod eficace în problemele referitoare la procedurile civile în materie de corupție, în special în ceea ce privește notificarea actelor, obținerea de probe în străinătate, competența, recunoașterea și executarea deciziilor din străinătate și cheltuielile, conform prevederilor instrumentelor internaționale pertinente

privind cooperarea internațională în probleme civile și comerciale la care ele sunt Părți, precum și în conformitate cu prevederile legislației lor interne.

Articolul 14 **Monitorizarea**

Grupul de state împotriva corupției (GRECO) asigură monitorizarea punerii în aplicare a prezentei Convenții de către Părți.

Capitolul III ***Clauze finale***

Articolul 15 **Semnarea și intrarea în vigoare**

1. Prezenta Convenție este deschisă spre semnare statelor-membre ale Consiliului Europei, statelor-nemembre care au participat la elaborarea sa, precum și Comunității Europene.

2. Prezenta Convenție va fi supusă ratificării, acceptării sau aprobării. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse la Secretarul General al Consiliului Europei.

3. Prezenta Convenție va intra în vigoare în prima zi a lunii ce urmează expirării unei perioade de trei luni după data la care paisprezece semnatori și-au exprimat consimțământul de a se obliga prin Convenție, conform prevederilor paragrafului 2. Orice astfel de semnatar membru al Grupului de state împotriva corupției (GRECO) în momentul ratificării, acceptării sau aprobării va deveni membru în mod automat în ziua intrării în vigoare a prezentei Convenții.

4. Pentru orice semnatar care își va exprima ulterior consimțământul de a fi obligat prin Convenție, aceasta va intra în vigoare în prima zi a lunii ce urmează expirării unei perioade de trei luni după data expirării consimțământului său de a fi obligat prin Convenție conform prevederilor paragrafului 2. Orice semnatar membru al Grupului de state împotriva corupției (GRECO) în momentul ratificării, acceptării sau aprobării, va deveni membru în mod automat în ziua intrării în vigoare a prezentei Convenții în privința sa.

5. Modalitățile deosebite de participare a Comunității Europene la Grupul de state împotriva corupției (GRECO) vor fi determinate, în măsura în care este necesar, de comun acord cu Comunitatea Europeană.

Articolul 16

Aderarea la Convenție

1. După intrarea în vigoare a prezentei Convenții, Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei va putea, după consultarea Părților la Convenție, să invite orice stat-membru al Consiliului care nu a participat la elaborarea sa, să adere la prezenta Convenție printr-o decizie luată cu majoritatea prevăzută în articolul 20 d) al statutului Consiliului Europei și cu unanimitatea reprezentanților Părților ce fac parte din Comitet.

2. Pentru fiecare stat aderent, Convenția va intra în vigoare în prima zi a lunii ce urmează expirării unei perioade de trei luni după data depunerii instrumentului de aderare la Secretarul General al Consiliului Europei. Fiecare stat aderent va deveni în mod automat membru al GRECO, dacă nu este deja în momentul aderării, în ziua intrării în vigoare a prezentei Convenții în privința sa.

Articolul 17

Rezerve

Nici o rezervă la prevederile acestei Convenții nu este admisă.

Articolul 18

Aplicarea teritorială

1. Orice stat sau Comunitatea Europeană va putea, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, să desemneze teritoriul sau teritoriile cărora li se va aplica prezenta Convenție.

2. Orice Parte va putea, la orice dată ulterioară, printr-o declarație adresată Secretarului General al Consiliului Europei, să extindă aplicarea prezentei Convenții la orice alt teritoriu desemnat în declarație. Convenția va intra în vigoare în privința acestui teritoriu în prima zi a lunii ce urmează expirării unei perioade de trei luni după data primirii declarației respective de către Secretarul General.

3. Orice declarație făcută în virtutea celor două paragrafe precedente va putea fi retrasă, în ceea ce privește orice teritoriu desemnat în această declarație, prin notificare adresată Secretarului General. Retragerea va intra în vigoare în prima zi a lunii ce urmează expirării unei perioade de trei luni după data primirii notificării respective de către Secretarul General.

Articolul 19

Relațiile cu alte instrumente și acorduri

1. Prezenta Convenție nu aduce atingere drepturilor și obligațiilor decurgând din instrumente internaționale multilaterale privind probleme deosebite.

2. Părțile la Convenție vor putea încheia între ele acorduri bilaterale sau multilaterale referitoare la probleme reglementate prin prezenta Convenție, în scopul completării sau întăririi prevederilor acesteia sau pentru a facilita aplicarea principiilor pe care ea le consacră sau, fără a prejudicia obiectivele și principiile prezentei Convenții, să se supună unor reglementări în această problemă în cadrul unui sistem special care este obligatoriu în momentul deschiderii spre semnare a prezentei Convenții.

3. Atunci când două sau mai multe Părți au încheiat un acord sau un tratat privind un subiect acoperit de prezenta Convenție sau atunci când ele au stabilit într-un alt mod relațiile lor referitoare la acest subiect, ele pot aplica respectivul acord, tratat sau aranjament în locul prezentei Convenții.

Articolul 20

Amendamente

1. Amendamente la prezenta Convenție pot fi propuse de fiecare Parte și orice propunere va fi comunicată de Secretarul General al Consiliului Europei statelor-membre ale Consiliului Europei, statelor-nemembre care au participat la elaborarea acestei Convenții, Comunității Europene, precum și oricărui stat care a aderat sau care a fost invitat să adere la prezenta Convenție, conform prevederilor articolului 16.

2. Orice amendament propus de o Parte este comunicat Comitetului european de cooperare juridică (CDCJ), care supune Comitetului Miniștrilor avizul său privind amendamentul propus.

3. Comitetul Miniștrilor examinează amendamentul propus și avizul Comitetului european de cooperare juridică (CDCJ) și, după consultarea Părților la această Convenție care nu sunt membre ale Consiliului Europei, poate adopta amendamentul.

4. Textul oricărui amendament adoptat de Comitetul Miniștrilor conform paragrafului 3 al prezentului articol este transmis Părților pentru acceptare.

5. Orice amendament adoptat conform paragrafului 3 al prezentului articol va intra în vigoare în cea de a treizecea zi după ce toate Părțile îl vor fi informat pe Secretarul General că ele l-au acceptat.

Articolul 21

Rezolvarea diferendelor

1. Comitetul european de cooperare juridică (CDCJ) al Consiliului Europei va fi informat în privința interpretării și aplicării prezentei Convenții.

2. În caz de diferend între Părți privind interpretarea sau aplicarea prezentei Convenții, ele se vor strădui să ajungă la o rezolvare a diferendului prin negociere sau orice alt mijloc pașnic la alegerea lor, inclusiv supunerea diferendului Comitetului european de cooperare juridică (CDCJ), unui tribunal de arbitraj care va lua hotărâri obligatorii pentru Părți sau Curții internaționale de justiție, conform acordului comun între Părțile interesate.

Articolul 22

Denunțarea

1. Fiecare Parte poate, în orice moment, să denunțe prezenta Convenție, adresând o notificare Secretarului General al Consiliului Europei.

2. Denunțarea va deveni efectivă în prima zi a lunii ce urmează expirării unei perioade de trei luni de la data primirii notificării de către Secretarul General.

Articolul 23

Notificarea

Secretarul General al Consiliului Europei va notifica statelor-membre ale Consiliului și tuturor semnatarilor și Părților la prezenta Convenție:

- a) orice semnare;
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare;
- c) orice dată de intrare în vigoare a prezentei Convenții, conform articolelor sale 15 și 16;
- d) orice alt act, notificare sau comunicare referitoare la prezenta Convenție.

Drept care subsemnații, împuterniciți în mod convenit în această privință, au semnat prezenta Convenție.

Întocmită la Strasbourg, la 4 noiembrie 1999, în limbile franceză și engleză, cele două texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar, care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul General al Consiliului Europei va transmite copie certificată fiecărui stat-membru al Consiliului Europei, statelor-nemembre care au participat la elaborarea Convenției, Comunității Europene, precum și oricărui stat invitat să adere la ea.

32. CONVENȚIA CONSILIULUI EUROPEI PRIVIND CRIMINALITATEA INFORMATICĂ

Adoptată la: Budapesta, 23 noiembrie 2001.

Ratificată prin: Legea Parlamentului RM nr.6-XVI din 2 februarie 2009.

În vigoare pentru RM: din 1 septembrie 2009.

Preambul

Statele membre ale Consiliului Europei și celelalte state semnatare ale prezentei Convenții,

Considerând că scopul Consiliului Europei este realizarea unei uniuni cât mai strânse între membrii săi,

Recunoscând importanța promovării cooperării cu celelalte state părți la prezenta Convenție,

Convinse de necesitatea de a urmări, cu prioritate, aplicarea unei politici penale comune, destinată să protejeze societatea împotriva criminalității informatice, în special, prin adoptarea unei legislații adecvate, precum și prin îmbunătățirea cooperării internaționale,

Conștiente de profunde schimbări determinate de digitalizarea, convergența și globalizarea continuă a rețelelor de calculatoare,

Preocupate de riscul că rețelele de calculatoare și informația electronică ar putea fi utilizate și pentru comiterea de infracțiuni și că probele privind asemenea infracțiuni ar putea fi stocate și transmise prin intermediul acestor rețele,

Recunoscând necesitatea cooperării între state și industria privată în lupta împotriva criminalității informatice, precum și nevoia de a proteja interesele legitime în utilizarea și dezvoltarea tehnologiilor informației,

Considerând că lupta eficientă purtată împotriva criminalității informatice impune o cooperare internațională intensificată, rapidă și eficace în materie penală,

Convinse că prezenta Convenție este necesară pentru a preveni actele îndreptate împotriva confidențialității, integrității și disponibilității sistemelor informatice, a rețelelor și a datelor, precum și a utilizării frauduloase a unor asemenea sisteme, rețele și date, prin asigurarea incriminării unor asemenea conduite, așa cum sunt ele descrise în prezenta Convenție, și prin adoptarea unor măsuri suficiente pentru a permite combaterea eficace a acestor infracțiuni, menite să faciliteze descoperirea, investigarea și urmărirea penală a acestora, atât la nivel national, cât și international, precum și prin prevederea unor dispoziții materiale necesare asigurării unei cooperări internaționale rapide și sigure,

Conștiente de necesitatea garantării unui echilibru adecvat între interesele acțiunii represive și respectarea drepturilor fundamentale ale omului, consacrate prin Convenția Consiliului Europei pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților

fundamentale (1950), Pactul internațional privind drepturile civile și politice al Națiunilor Unite (1966), precum și prin alte tratate internaționale aplicabile în materia drepturilor omului, care reafirmă dreptul fiecăruia la opinie, libertatea de expresie, precum și libertatea de a căuta, de a obține și de a comunica informații și idei de orice natură, fără a ține seama de frontiere, precum și drepturile privind respectarea intimității și a vieții private,

Conștiente, de asemenea, de dreptul la protecția datelor personale, conferit, de exemplu, prin Convenția Consiliului Europei pentru protejarea persoanelor față de prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal (1981),

Luând în considerare Convenția Națiunilor Unite privind drepturile copilului (1989) și Convenția Organizației Internaționale a Muncii privind interzicerea celor mai grave forme ale muncii copiilor (1999),

Ținând cont de Convențiile în vigoare ale Consiliului Europei privind cooperarea în materie penală, precum și de celelalte tratate similare încheiate între statele-membre ale Consiliului Europei și alte state și subliniind că prezenta Convenție are ca scop completarea acestora, în vederea creșterii eficienței anchetelor și procedurilor penale având ca obiect infracțiunile în legătură cu sistemele și datele informatice, precum și de a permite colectarea probelor electronice ale unei infracțiuni,

Salutând recentele inițiative destinate să îmbunătățească înțelegerea și cooperarea internațională în scopul combaterii criminalității în spațiul informatic, în special, acțiunile întreprinse de Națiunile Unite, Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică, Uniunea Europeană și de Grupul celor 8,

Reamintind recomandările Comitetului Ministrilor nr. R (85)10 privind aplicarea în practică a Convenției europene de asistență judiciară în materie penală, referitoare la comisiile rogatorii pentru supravegherea telecomunicațiilor, nr. R (88)2 privind măsurile vizând combaterea pirateriei în domeniul drepturilor de autor și al drepturilor conexe, nr. R (87)15 vizând reglementarea utilizării datelor cu caracter personal în sectorul politiei, nr. R(95)4 privind protecția datelor cu caracter personal în domeniul serviciilor de telecomunicații, cu referire specială la serviciile de telefonie și nr. R (89)9 referitoare la criminalitatea în legătură cu utilizarea calculatorului, care indică structurilor legiuitoare naționale principiile directe pentru definirea anumitor infracțiuni, precum și nr. R (95)13 privind problemele de procedură penală în legătură cu tehnologia informației,

Ținând seama de Rezoluția nr. 1, adoptată de miniștrii europeni de justiție cu ocazia celei de-a XXI-a Conferințe a lor (Praga, 10-11 iunie 1997), care recomandă Comitetului Miniștrilor să sprijine activitățile privind combaterea criminalității informatice, desfășurate de Comitetul European pentru problemele criminalității, în scopul de a asigura apropierea între legislațiile penale naționale și de a permite utilizarea unor mijloace eficiente de investigare a infracțiunilor informatice, precum și de Rezoluția nr. 3, adoptată la cea de-a XXIII-a Conferință a miniștrilor europeni de justiție (Londra, 8-9 iunie 2000), care încurajează părțile participante la negocieri

să își continue eforturile pentru găsirea unor soluții care să permită unui număr cât mai mare de state să devină parte la Convenție și recunoaște necesitatea de a dispune de un mecanism rapid și eficient de cooperare internațională care să țină seama de exigențele specifice luptei împotriva criminalității informatice,

Ținând seama, de asemenea, de planul de acțiune adoptat de Șefii de stat și de guvern din Consiliul Europei cu ocazia celei de-a doua întâlniri a lor la nivel înalt (Strasbourg, 10-11 octombrie 1997), în scopul de a găsi răspunsuri comune, bazate pe normele și valorile Consiliului Europei, la dezvoltarea noilor tehnologii ale informației,

Au convenit următoarele:

Capitolul I ***Terminologie***

Articolul 1 **Definiții**

În sensul prezentei Convenții:

a) expresia, sistem informatic, desemnează orice dispozitiv izolat sau ansamblu de dispozitive interconectate ori aflate în legătură, care asigură ori dintre care unul sau mai multe elemente asigură, prin executarea unui program, prelucrarea automată a datelor;

b) expresia „date informatice” desemnează orice reprezentare de fapte, informații sau concepte sub o formă adecvată prelucrării într-un sistem informatic, inclusiv un program capabil să determine executarea unei funcții de către un sistem informatic;

c) expresia „furnizor de servicii” desemnează:

i. orice entitate publică sau privată care oferă utilizatorilor serviciilor sale posibilitatea de a comunica prin intermediul unui sistem informatic;

și

ii. orice altă entitate care prelucrează sau stochează date informatice pentru acest serviciu de comunicații sau pentru utilizatorii săi;

d) expresia „datele referitoare” la trafic desemnează orice date având legătură cu o comunicare transmisă printr-un sistem informatic, produse de acest sistem în calitate de element al lanțului de comunicare, indicând originea, destinația, itinerarul, ora, data, mărimea, durata sau tipul de serviciu subiacent.

Capitolul II

Măsuri care trebuie luate la nivel național

Sectiunea 1

Drept penal material

Titlul 1

Infracțiuni împotriva confidențialității, integrității și disponibilității datelor și sistemelor informatice

Articolul 2

Accesarea ilegală

Fiecare Parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri considerate necesare pentru a incrimina ca infracțiune, potrivit dreptului său intern, accesarea intenționată și fără drept a ansamblului ori a unei părți a unui sistem informatic. O parte poate condiționa o astfel de incriminare de comiterea încălcării respective prin violarea măsurilor de securitate, cu intenția de a obține date informatice ori cu altă intenție delictuală, sau de legătura dintre încălcarea respectivă și un sistem informatic conectat la alt sistem informatic.

Articolul 3

Interceptarea ilegală

Fiecare Parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri considerate necesare pentru a incrimina ca infracțiune, potrivit dreptului său intern, interceptarea intenționată și fără drept, efectuată prin mijloace tehnice, a transmisiilor de date informatice care nu sunt publice, destinate, provenite sau aflate în interiorul unui sistem informatic, inclusiv a emisiilor electromagnetice provenind de la un sistem informatic care transportă asemenea date. O parte poate condiționa o astfel de incriminare de comiterea încălcării respective cu intenție delictuală sau de legătura dintre încălcarea respectivă și un sistem informatic conectat la alt sistem informatic.

Articolul 4

Afectarea integrității datelor

1. Fiecare Parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri considerate necesare pentru a incrimina ca infracțiune, potrivit dreptului său intern, fapta comisă intenționat și fără drept de a distruge, șterge, deteriora, modifica sau elimina date informatice.

2. O Parte va putea să își rezerve dreptul de a condiționa incriminarea comportamentului descris la paragraful 1 de producerea unor daune grave.

Articolul 5 **Afectarea integrității sistemului**

Fiecare Parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri care sunt necesare pentru a incrimina ca infracțiune, în conformitate cu dreptul intern, afectarea gravă, intenționată și fără drept a funcționării unui sistem informatic, prin introducerea, transmiterea, periclitarea, ștergerea, deteriorarea, alterarea sau suprimarea datelor informatice.

Articolul 6 **Abuzurile asupra dispozitivelor**

1. Fiecare Parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a incrimina ca infracțiuni, conform dreptului său intern, atunci când se comit în mod intenționat și fără drept:

a) producerea, vânzarea, obținerea pentru utilizare, importarea, difuzarea sau alte forme de punere la dispoziție:

i. a unui dispozitiv, inclusiv un program informatic, conceput special sau adaptat pentru a permite comiterea uneia dintre infracțiunile stabilite în conformitate cu art. 2-5;

ii. a unei parole, a unui cod de acces sau a unor date informatice similare care să permită accesarea în tot sau în parte a unui sistem informatic, cu intenția ca acestea să fie utilizate în vederea comiterii uneia dintre infracțiunile vizate la art. 2-5; și

b) posesia unui element vizat la subparagrafele a) i) sau a) ii) sus-mentionate, cu intenția de a fi utilizat în vederea comiterii uneia dintre infracțiunile vizate la art. 2-5. O parte va putea solicita, în conformitate cu dreptul intern, ca un anumit număr dintre aceste elemente să fie deținute pentru a fi atrasă răspunderea penală.

2. Prezentul articol nu va fi interpretat în sensul impunerii unei răspunderi penale, atunci când producerea, vânzarea, obținerea pentru utilizare, importarea, difuzarea sau alte forme de punere la dispoziție, menționate la paragraful 1 din prezentul articol, nu au ca scop comiterea unei infracțiuni stabilite în conformitate cu art. 2-5, cum ar fi situația testării sau protecției autorizate a unui sistem informatic.

3. Fiecare Parte își va putea rezerva dreptul de a nu aplica paragraful 1 al prezentului articol, cu condiția ca această rezervă să nu privească vânzarea, distribuția sau orice altă formă de punere la dispoziție a elementelor menționate la paragraful 1 subparagraful a) ii) din prezentul articol.

Titlul 2 ***Infracțiuni informatice***

Articolul 7 **Falsificarea informatică**

Fiecare Parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a incrimina ca infracțiune, potrivit dreptului său intern, introducerea, alterarea, ștergerea sau suprimarea intenționată și fără drept a datelor informatice, din care să rezulte date neautentice, cu intenția ca acestea să fie luate în considerare sau utilizate în scopuri legale ca și cum ar fi autentice, chiar dacă sunt sau nu sunt în mod direct lizibile și inteligibile. O parte va putea condiționa răspunderea penală de existența unei intenții frauduloase sau a unei alte intenții delictuale.

Articolul 8 **Frauda informatică**

Fiecare Parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a incrimina ca infracțiune, potrivit dreptului său intern, fapta intenționată și fără drept de a cauza un prejudiciu patrimonial unei alte persoane:

- a) prin orice introducere, alterare, ștergere sau suprimare a datelor informatice;
- b) prin orice formă care aduce atingere funcționării unui sistem informatic, cu intenția frauduloasă sau delictuală de a obține fără drept un beneficiu economic pentru el însuși sau pentru altă persoană.

Titlul 3 ***Infracțiuni referitoare la conținut***

Articolul 9 **Infracțiuni referitoare la pornografia infantilă**

1. Fiecare Parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a incrimina ca infracțiune, potrivit dreptului său intern, următoarele comportamente, atunci când acestea sunt comise în mod intenționat și fără drept:

- a) producerea de materiale pornografice având ca subiect copii, în vederea difuzării acestora prin intermediul unui sistem informatic;
- b) oferirea sau punerea la dispoziție de materiale pornografice având ca subiect copii, prin intermediul unui sistem informatic;
- c) difuzarea sau transmiterea de materiale pornografice având ca subiect copii, prin intermediul unui sistem informatic;

- d) fapta de a-și procura sau de a procura pentru alte persoane materiale pornografice având ca subiect copii, prin intermediul unui sistem informatic;
- e) posesia de materiale pornografice având ca subiect copii, într-un sistem informatic sau într-un mijloc de stocare de date informatice.

2. În sensul paragrafului 1 sus-menționat, expresia „materiale pornografice având ca subiect copii” desemnează orice material pornografic care reprezintă într-un mod vizual:

- a) un minor care se dedă unui comportament sexual explicit;
- b) o persoană majoră, prezentată ca o persoană minoră, care se dedă unui comportament sexual explicit;
- c) imagini realiste reprezentând un minor care se dedă unui comportament sexual explicit.

3. În sensul paragrafului 2 sus-menționat, termenul „minor” desemnează orice persoană în vârstă de mai puțin de 18 ani. Totuși, o parte poate solicita o limită de vârstă inferioară, care trebuie să fie de cel puțin 16 ani.

4. O Parte își va putea rezerva dreptul de a nu aplica, în totalitate sau parțial, paragraful 1 subparagrafele d) și e) și paragraful 2 subparagrafele b) și c).

Titlul 4

Infrațiuni referitoare la atingerile aduse proprietății intelectuale și drepturilor conexe

Articolul 10

Infrațiuni referitoare la atingerile aduse proprietății intelectuale și drepturilor conexe

1. Fiecare Parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a incrimina ca infracțiune, potrivit dreptului său intern, atingerile aduse proprietății intelectuale, definite de legislația acestei părți, în conformitate cu obligațiile pe care le-a subscris în aplicarea Actului de la Paris din 24 iulie 1971 care revizuieste Convenția de la Berna pentru protecția operelor literare și artistice, a Acordului privind aspectele comerciale ale drepturilor de proprietate intelectuală și a Tratatului OMPI privind proprietatea intelectuală, cu excepția oricărui drept moral conferit de aceste Convenții, atunci când astfel de acte sunt comise deliberat, la scară comercială și prin intermediul unui sistem informatic.

2. Fiecare Parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a incrimina ca infracțiune, potrivit dreptului său intern, atingerile aduse drepturilor conexe definite de legislația acestei părți în conformitate cu obligațiile pe care le-a subscris în aplicarea Convenției internaționale pentru protecția

artiștilor interpreți sau executanți, a producătorilor de fonograme și a organismelor de radiodifuziune (Convenția de la Roma), a Acordului privind aspecte comerciale ale drepturilor de proprietate intelectuală și a Tratatului OMPI privind interpretările și fonogramele, cu excepția oricărui drept moral conferit de aceste Convenții, atunci când astfel de acte sunt comise deliberat, la scară comercială și prin intermediul unui sistem informatic.

3. O Parte va putea, în circumstanțe bine delimitate, să își rezerve dreptul de a nu impune răspunderea penală în baza paragrafelor 1 și 2 ale prezentului articol, cu condiția ca alte recursuri eficiente să fie disponibile și cu condiția ca o astfel de rezervă să nu aducă atingere obligațiilor internaționale care incumbă acestei părți în aplicarea instrumentelor internaționale menționate la paragrafele 1 și 2 ale prezentului articol.

Titlul 5

Alte forme de răspundere și de sancționare

Articolul 11

Tentativa și complicitatea

1. Fiecare Parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a incrimina ca infracțiune, potrivit dreptului său intern, orice complicitate intenționată la comiterea uneia dintre infracțiunile stabilite în aplicarea art. 2-10, săvârșite cu intenție.

2. Fiecare Parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a incrimina ca infracțiune, potrivit dreptului său intern, orice tentativă săvârșită cu intenția comiterii uneia dintre infracțiunile stabilite în aplicarea art. 3-5, art. 7, 8 și a art. 9 paragraful 1 subparagrafele a) și c).

3. Fiecare Parte își va putea rezerva dreptul de a nu aplica, în totalitate sau parțial, paragraful 2 al prezentului articol.

Articolul 12

Răspunderea persoanelor juridice

1. Fiecare Parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru ca persoanele juridice să poată fi trase la răspundere pentru infracțiunile stabilite în aplicarea prezentei Convenții, atunci când acestea sunt comise pe cont propriu de către orice persoană fizică care acționează fie individual, fie în calitate de membru al unui organ al persoanei juridice, care exercită o funcție de conducere în cadrul acesteia, având la bază:

- a) o calitate de reprezentare a persoanei juridice;
- b) puterea de luare a deciziilor în numele persoanei juridice;

c) puterea de a exercita controlul în cadrul persoanei juridice.

2. Cu excepția cazurilor deja prevăzute la paragraful 1 al prezentului articol, fiecare parte va adopta măsurile care se dovedesc necesare, pentru a se asigura că o persoană juridică poate fi trasă la răspundere, atunci când absența supravegherii sau a controlului din partea persoanei fizice menționate la paragraful 1 a permis comiterea infracțiunilor stabilite în aplicarea prezentei Convenții pentru numita persoană juridică de către o persoană fizică care acționează sub autoritatea acesteia.

3. În funcție de principiile juridice ale părții, răspunderea unei persoane juridice poate fi penală, civilă sau administrativă.

4. Această răspundere va fi stabilită fără a prejudicia răspunderea penală a persoanelor fizice care au comis infracțiunea.

Articolul 13 **Sanctiuni și măsuri**

1. Fiecare Parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru ca infracțiunilor stabilite în aplicarea art. 2-11 să li se poată aplica sancțiuni efective, proporționale și convingătoare, care cuprind pedepse privative de libertate.

2. Fiecare Parte va veghea ca toate persoanele juridice trase la răspundere în aplicarea art. 12 să facă obiectul sancțiunilor sau măsurilor penale ori nepenale efective, proporționale și convingătoare, care cuprind sancțiuni pecuniare.

Secțiunea a 2-a *Drept procedural*

Titlul 1 **Dispoziții comune**

Articolul 14 **Aria de aplicare a măsurilor procedurale**

1. Fiecare Parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a stabili prerogativele și procedurile prevăzute în prezenta secțiune, în scopul desfășurării anchetelor sau procedurilor penale specifice.

2. Cu excepția dispoziției contrare care figurează la art. 21, fiecare parte va aplica prerogativele și procedurile menționate la paragraful 1 al prezentului articol:

a) infracțiunilor stabilite în conformitate cu art. 2-11;

b) tuturor celorlalte infracțiuni comise prin intermediul unui sistem informatic;

și

c) strângerii dovezilor electronice referitoare la orice infracțiune.

3. a) Fiecare parte își va putea rezerva dreptul de a nu aplica măsurile menționate la art. 20 decât infracțiunilor sau categoriilor de infracțiuni specificate în rezervă, astfel încât sfera acestor infracțiuni sau categorii de infracțiuni să nu fie mai redusă decât cea a infracțiunilor cărora aceasta le aplică măsurile menționate la art. 21. Fiecare parte va avea în vedere să limiteze o astfel de rezervă încât să permită cea mai largă aplicare posibilă a măsurii menționate la art. 20.

b) În cazul în care o parte, din cauza restricțiilor impuse de legislația sa în vigoare la momentul adoptării prezentei Convenții, nu va fi în măsură să aplice măsurile vizate la art. 20 și 21 comunicațiilor transmise într-un sistem informatic al unui furnizor de servicii:

i. care este folosit în beneficiul unui grup închis de utilizatori; și

ii. care nu utilizează rețelele publice de telecomunicații și care nu este conectat la un alt sistem informatic, public sau privat, această parte își va putea rezerva dreptul de a nu aplica aceste măsuri pentru astfel de comunicații. Fiecare parte va avea în vedere să limiteze o astfel de rezervă încât să permită cea mai largă aplicare posibilă a măsurilor menționate la art. 20 și 21.

Articolul 15

Condiții și măsuri de protecție

1. Fiecare Parte va veghea ca stabilirea, realizarea și aplicarea prerogativelor și a procedurilor prevăzute în prezenta secțiune să fie supuse condițiilor și măsurilor de protecție prevăzute în dreptul său intern, care trebuie să asigure o protecție adecvată a drepturilor și a libertăților omului, în special, a drepturilor stabilite în conformitate cu obligațiile pe care aceasta le-a subscris în aplicarea Convenției Consiliului Europei pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (1950), a Pactului internațional privind drepturile civile și politice al Națiunilor Unite (1966), precum și a altor instrumente internaționale aplicabile privind drepturile omului, și care trebuie să integreze principiul proporționalității.

2. Ținând cont de natura procedurii sau a prerogativelor acordate, aceste condiții și măsuri de protecție vor include, între altele, atunci când situația o impune, o supervizare judiciară sau alte forme de supervizare independentă a motivelor care justifică aplicarea, precum și limitarea ariei de aplicare și a duratei prerogativelor sau procedurii în cauză.

3. În măsura în care acest lucru este în conformitate cu interesul public, în special, cu buna administrare a justiției, fiecare parte va examina efectul prerogativelor și al procedurilor în această secțiune privind drepturile, responsabilitățile și interesele legitime ale terților.

Titlul 2

Conservarea rapidă a datelor informatice stocate

Articolul 16

Conservarea rapidă a datelor informatice stocate

1. Fiecare Parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a permite autorităților sale competente să ordone sau să impună într-un alt mod conservarea rapidă a datelor informatice menționate, inclusiv a datelor referitoare la trafic, stocate prin intermediul unui sistem informatic, cu precădere atunci când există motive de a crede că acestea sunt în mod special susceptibile de pierdere sau de modificare.

2. În cazul în care o parte va aplica prevederile paragrafului anterior, prin intermediul unui ordin adresat unei persoane de a păstra date stocate, precum cele menționate care se găsesc în posesia sau sub controlul său, această parte va adopta măsurile legislative, precum și măsurile care se dovedesc necesare pentru a obliga această persoană să păstreze și să protejeze integritatea datelor pentru atât timp cât este necesar, cel mult 90 de zile, în scopul de a permite autorităților competente să obțină dezvoltarea acestora. O parte poate prevedea ca ordinul să fie ulterior reînnoit.

3. Fiecare Parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a obliga persoana care veghează asupra datelor sau o altă persoană însărcinată să le păstreze, să păstreze confidențialitatea cu privire la aplicarea numitelor proceduri pe durata prevăzută în dreptul său intern.

4. Prerogativelor și procedurilor menționate în prezentul articol li se aplică prevederile art. 14 și 15.

Articolul 17

Conservarea și dezvoltarea parțială rapidă a datelor referitoare la trafic

1. În scopul de a asigura conservarea datelor referitoare la trafic, în aplicarea art. 16, fiecare parte va adopta măsurile legislative, precum și măsurile care se dovedesc necesare:

a) pentru a veghea ca păstrarea rapidă a datelor referitoare la trafic să fie posibilă, indiferent dacă în transmiterea comunicației au fost implicați unul sau mai mulți furnizori de servicii; și

b) pentru a asigura dezvoltarea rapidă către autoritatea competentă a părții sau către o persoană desemnată de această autoritate a unei cantități de date referitoare la trafic, suficientă pentru a permite părții identificarea furnizorilor de servicii și a canalului prin intermediul căruia comunicația a fost transmisă.

2. Prerogativelor și procedurilor menționate în prezentul articol li se aplică prevederile art. 14 și 15.

Titlul 3 ***Ordinul de punere la dispoziție a datelor***

Articolul 18 **Ordinul de punere la dispoziție a datelor**

1. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a conferi autorităților sale competente dreptul de a ordona:

- a) unei persoane prezente pe teritoriul său să comunice datele informatice menționate, aflate în posesia sau sub controlul său, care sunt stocate într-un sistem informatic ori pe un suport de stocare informatic; și
- b) unui furnizor de servicii care oferă prestații pe teritoriul părții să comunice datele din posesia sau de sub controlul său referitoare la abonați și la astfel de servicii.

2. Prerogativelor și procedurilor menționate în prezentul articol li se aplică prevederile art. 14 și 15.

3. În sensul prezentului articol, expresia „date referitoare” la abonați va desemna orice informație, sub formă de date informatice sau sub orice altă formă, deținută de un furnizor de servicii, referitoare la abonații acestor servicii, altele decât datele referitoare la trafic sau conținut, și care permit stabilirea:

- a) tipului de serviciu de comunicații utilizat, dispozițiilor tehnice luate în această privință și perioadei serviciului;
- b) identității, adresei poștale sau geografice, numărului de telefon al abonatului și oricărui alt număr de contact, precum și a datelor referitoare la facturare și plată, disponibile în baza unui contract sau a unui aranjament de servicii;
- c) oricărei alte informații referitoare la locul în care se găsesc echipamentele de comunicație, disponibile în baza unui contract sau a unui aranjament de servicii.

Titlul 4 ***Percheziția și sechestrarea datelor informatice stocate***

Articolul 19 **Percheziția și sechestrarea datelor informatice stocate**

1. Fiecare Parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a conferi autorităților sale competente dreptul de a percheziționa sau de a accesa într-un mod similar:

- a) un sistem informatic sau o parte a acestuia, precum și datele informatice care sunt stocate în acesta; și
- b) un suport de stocare informatic care permite stocarea datelor informatice pe teritoriul său.

2. În cazul în care autoritățile părții vor percheziționa sau vor accesa într-un mod similar un sistem informatic specific ori o parte din acesta, în conformitate cu paragraful 1 subparagraful a), și vor avea motive de a considera că datele urmărite sunt stocate într-un alt sistem informatic sau într-o parte a acestuia situat pe teritoriul său și că aceste date sunt în mod legal accesibile de la sistemul inițial ori sunt disponibile pentru acest sistem inițial, fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru ca numitele autorități să fie în măsură de a extinde rapid percheziția sau accesarea într-un mod similar a celui alt sistem.

3. Fiecare Parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a conferi autorităților sale competente dreptul de a sechestra sau de a obține într-un mod similar datele informatice pentru care accesarea a fost realizată în aplicarea paragrafelor 1 sau 2. Aceste măsuri includ următoarele prerogative:

- a) sechestrarea sau obținerea într-un mod similar a unui sistem informatic ori a unei părți din acesta sau a unui suport de stocare informatic;
- b) realizarea și conservarea unei copii a acestor date informatice;
- c) menținerea integrității datelor informatice relevante stocate;
- d) suprimarea accesării sau îndepărtarea acestor date informatice din sistemul informatic accesat.

4. Fiecare Parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a conferi autorităților sale competente dreptul de a ordona oricărei persoane care cunoaște funcționarea sistemului informatic sau măsurile aplicate pentru protecția datelor informatice să pună la dispoziție toate informațiile considerate necesare pentru a permite aplicarea măsurilor vizate la paragrafele 1 și 2.

5. Prerogativelor și procedurilor menționate în prezentul articol li se aplică prevederile art. 14 și 15.

Titlul 5

Colectarea în timp real a datelor informatice

Articolul 20

Colectarea în timp real a datelor referitoare la trafic

1. Fiecare Parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a conferi autorităților sale competente următoarele drepturi:

- a) de a culege sau de a înregistra prin aplicarea mijloacelor tehnice care există pe teritoriul său; și

b) de a obliga un furnizor de servicii, în limita capacităților sale tehnice existente, la:

- i. strângerea sau înregistrarea prin aplicarea mijloacelor tehnice care există pe teritoriul său;
sau la
- ii. acordarea concursului și asistenței sale autorităților competente, pentru culegerea sau înregistrarea, în timp real, a datelor referitoare la trafic, asociate comunicațiilor respective, transmise pe teritoriul său prin intermediul unui sistem informatic.

2. În cazul în care o parte, datorită principiilor stabilite de legislația internă, nu va putea adopta măsurile enunțate la paragraful 1 subparagraful a), aceasta va putea, în schimb, adopta măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a asigura strângerea sau înregistrarea în timp real a datelor referitoare la trafic, asociate comunicațiilor respective, transmise pe teritoriul său prin aplicarea mijloacelor tehnice existente pe acest teritoriu.

3. Fiecare Parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a obliga un furnizor de servicii să păstreze confidențialitatea faptului că a fost exercitată oricare dintre prerogativele prevăzute în prezentul articol, precum și orice informație în legătură cu acest subiect.

4. Prerogativelor și procedurilor menționate în prezentul articol li se aplică prevederile art. 14 și 15.

Articolul 21

Interceptarea datelor referitoare la conținut

1. Fiecare Parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a conferi autorităților sale competente, cu privire la o serie de infracțiuni grave care să fie definite în legislația internă, următoarele drepturi:

a) de a culege sau de a înregistra prin aplicarea mijloacelor tehnice care există pe teritoriul său; și

b) de a obliga un furnizor de servicii, în limita capacităților sale tehnice, la:

- i. strângerea sau înregistrarea prin aplicarea mijloacelor tehnice care există pe teritoriul său;
sau la
- ii. acordarea sprijinului și asistenței sale autorităților competente, pentru colectarea sau înregistrarea, în timp real, a datelor referitoare la conținut, asociate comunicațiilor respective, transmise pe teritoriul său prin intermediul unui sistem informatic.

2. În cazul în care o parte, datorită principiilor stabilite de legislația internă, nu va putea adopta măsurile enunțate la paragraful 1 subparagraful a), aceasta va putea, în schimb, adopta măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru

a asigura strângerea sau înregistrarea în timp real a datelor referitoare la conținutul comunicațiilor respective, transmise pe teritoriul său prin aplicarea mijloacelor tehnice existente pe acest teritoriu.

3. Fiecare Parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a obliga un furnizor de servicii să păstreze confidențialitatea faptului că oricare dintre prerogativele prevăzute în prezentul articol a fost exercitată, precum și orice informație în legătură cu acest subiect.

4. Prerogativelor și procedurilor menționate în prezentul articol li se aplică prevederile art. 14 și 15.

Secțiunea a 3-a *Competența*

Articolul 22 **Competența**

1. Fiecare Parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a stabili competența sa cu privire la orice infracțiune incriminată în conformitate cu art. 2-11, atunci când infracțiunea este comisă:

- a) pe teritoriul său; sau
- b) la bordul unui vas sub pavilionul acestei părți; sau
- c) la bordul unei aeronave înmatriculate în conformitate cu legislația acestei părți; sau
- d) de către unul dintre cetățenii săi, dacă infracțiunea poate atrage răspunderea penală în locul în care aceasta a fost comisă sau dacă infracțiunea nu este de competența teritorială a nici unui stat.

2. Fiecare Parte își va putea rezerva dreptul de a nu aplica sau de a aplica doar în cazuri ori în condiții specifice regulile de competență definite la paragraful 1 subparagrafele b)-d) al prezentului articol sau în orice parte a acestui paragraf.

3. Fiecare Parte va adopta măsurile care se dovedesc necesare pentru a stabili competența sa cu privire la orice infracțiune menționată la art. 24 paragraful 1, în cazul în care autorul prezumat al infracțiunii este prezent pe teritoriul său și nu poate fi extrădat spre o altă parte decât în baza naționalității sale, în urma unei cereri de extrădare.

4. Prezenta Convenție nu va exclude nici o competență penală exercitată de o parte în conformitate cu dreptul său intern.

5. În cazul în care mai multe părți își revendică jurisdicția cu privire la o infracțiune stabilită în conformitate cu prezenta Convenție, părțile implicate se vor pune de acord, atunci când acest lucru este oportun, în scopul de a determina partea cea mai potrivită pentru a exercita urmărirea.

Capitolul III **Cooperarea internațională**

Secțiunea 1 *Principii generale*

Titlul 1 **Principii generale referitoare la cooperarea internațională**

Articolul 23 **Principii generale referitoare la cooperarea internațională**

Părțile vor coopera între ele, în conformitate cu dispozițiile prezentului capitol și în aplicarea instrumentelor internaționale relevante cu privire la cooperarea internațională în materie penală, a acordurilor încheiate pe baza legislațiilor uniforme sau reciproce și a dreptului lor intern, în cea mai largă măsură posibilă, în scopul investigărilor sau al aplicării procedurilor privind infracțiunile în legătură cu sisteme și date informatice sau pentru a culege dovezile unei infracțiuni în format electronic.

Titlul 2 **Principii referitoare la extrădare**

Articolul 24 **Extrădarea**

1. a) Prezentul articol se va aplica extrădării între părți pentru infracțiunile stabilite în conformitate cu art. 2-11, cu condiția ca acestea să poată fi sancționate, potrivit legislațiilor ambelor părți implicate, printr-o pedeapsă privativă de libertate, al cărei maxim special este de cel puțin un an, sau printr-o pedeapsă mai severă.

b) În cazul în care se va impune o pedeapsă minimă diferită, în baza unui tratat de extrădare aplicabil între două sau mai multe părți, inclusiv Convenția europeană de extrădare (STE nr. 24), sau a unui acord care are la bază legislații uniforme sau reciproce, se va aplica pedeapsa minimă prevăzută prin acest tratat ori aranjament.

2. Infracțiunile descrise la paragraful 1 vor fi considerate incluse în categoria infracțiunilor care pot atrage extrădarea în orice tratat de extrădare care există între părți. Părțile se vor angaja să includă astfel de infracțiuni ca infracțiuni care pot atrage extrădarea în orice tratat de extrădare care va fi încheiat între părți.

3. Dacă o parte care condiționează extrădarea de existența unui tratat primește o cerere de extrădare de la altă parte cu care nu a încheiat un tratat de extrădare, aceas-

ta va putea considera prezenta Convenție drept bază juridică pentru extrădarea cu privire la orice infracțiune menționată la paragraful 1 al prezentului articol.

4. Părțile care nu condiționează extrădarea de existența unui tratat vor recunoaște infracțiunile menționate la paragraful 1 al prezentului articol ca infracțiuni care pot atrage extrădarea între acestea.

5. Extrădarea va fi supusă condițiilor prevăzute de dreptul intern al părții solicitate sau de tratatele de extrădare în vigoare, inclusiv în ceea ce privește motivele pentru care partea solicitată poate refuza extrădarea.

6. Dacă extrădarea pentru o infracțiune menționată la paragraful 1 al prezentului articol va fi refuzată doar pe motivul cetățeniei persoanei sau pentru că partea solicitată consideră că este competentă cu privire la această infracțiune, partea solicitată va supune cauza, la cererea părții solicitante, autorităților sale competente, în scopul urmăririi, și va raporta în timp util, la încheierea cauzei, părții solicitante. Autoritățile în cauză vor decide și vor desfășura ancheta și procedura în același mod ca pentru orice altă infracțiune de natură comparabilă, în conformitate cu legislația acestei părți.

7. a) Fiecare Parte va comunica Secretarului General al Consiliului Europei, în momentul semnării ori depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, numele și adresa fiecărei autorități responsabile de trimiterea ori de primirea unei cereri de extrădare sau de arestare provizorie, în absența unui tratat.

b) Secretarul General al Consiliului Europei va realiza și va actualiza un registru al autorităților astfel desemnate de către părți. Fiecare parte va trebui să se asigure de faptul că datele care figurează în registru sunt corecte în orice moment.

Titlul 3

Principii generale referitoare la asistența reciprocă

Articolul 25

Principii generale referitoare la asistența reciprocă

1. Părțile își vor acorda asistență reciprocă într-o măsură cât mai largă posibil, în scopul investigărilor sau al aplicării procedurilor privind infracțiunile în legătură cu sisteme și date informatice sau pentru a culege dovezile unei infracțiuni în format electronic.

2. De asemenea, fiecare parte va adopta măsurile legislative, precum și măsurile care se dovedesc necesare pentru a-și îndeplini obligațiile stabilite în cuprinsul art. 27-35.

3. În caz de urgență fiecare parte va putea formula o cerere de asistență reciprocă sau comunicările care se raportează acesteia prin mijloace rapide de comunicare,

precum faxul sau poșta electronică, cu condiția ca aceste mijloace să ofere condiții suficiente de securitate și de autentificare (inclusiv folosirea codării, atunci când este necesar), cu o confirmare oficială ulterioară dacă partea solicitată va revendica acest lucru. Partea solicitată va accepta cererea și va răspunde prin oricare dintre mijloacele sale rapide de comunicare.

4. Cu excepția unei dispoziții contrare, expres prevăzute în prezentul capitol, asistența reciprocă va fi supusă condițiilor fixate de dreptul intern al părții solicitate sau de tratatele de asistență reciprocă aplicabile, inclusiv în ceea ce privește motivele pe baza cărora partea solicitată poate refuza cooperarea. Partea solicitată nu își va exercita dreptul de a refuza asistența reciprocă privind infracțiunile vizate la art. 2-11 doar din motivul că cererea vizează o infracțiune pe care aceasta o consideră de natură fiscală.

5. În cazul în care, în conformitate cu dispozițiile prezentului capitol, părții solicitate îi este permis să condiționeze asistența reciprocă de existența dublei incriminări, această condiție va fi considerată îndeplinită dacă fapta care constituie infracțiunea pentru care asistența reciprocă este solicitată este calificată drept infracțiune de dreptul său intern, indiferent dacă dreptul intern include sau nu infracțiunea în cadrul aceleiași categorii de infracțiuni ori dacă o definește sau nu prin aceeași terminologie ca dreptul părții solicitante.

Articolul 26 **Informarea spontană**

1. O Parte va putea, în limitele dreptului său intern și în absența unei cereri prealabile, să comunice unei alte părți informații obținute în cadrul propriilor anchete, în cazul în care consideră că acest lucru ar putea ajuta partea destinatară la începerea sau finalizarea cu succes a anchetelor ori a procedurilor, având ca obiect infracțiuni stabilite în conformitate cu prezenta Convenție sau în cazul în care aceste informații ar putea conduce la o cerere de cooperare formulată de această parte în virtutea prezentului capitol.

2. Înainte de a comunica astfel de informații, partea care le furnizează va putea solicita ca acestea să rămână confidențiale sau să nu fie utilizate decât în anumite condiții. Dacă partea destinatară nu va putea îndeplini această cerință, va informa cealaltă parte, care va stabili în acest caz dacă informațiile în cauză ar trebui, totuși, furnizate. Dacă partea destinatară va accepta informațiile cu condițiile prescrise, partea destinatară va fi legată de acestea din urmă.

Titlul 4
**Procedurile referitoare la cererile de asistență reciprocă
în absența acordurilor internaționale aplicabile**

Articolul 27
**Procedurile referitoare la cererile de asistență reciprocă
în absența acordurilor internaționale aplicabile**

1. În absența unui tratat de asistență reciprocă ori a unui acord care are la bază legislații uniforme sau reciproce în vigoare între partea solicitantă și partea solicitată, se vor aplica dispozițiile paragrafelor 2-9 din prezentul articol. Acestea nu se vor aplica atunci când există un tratat, un acord sau o legislație de acest tip, în afară de cazul în care părțile implicate nu convin să aplice în locul lor totul sau o parte din restul acestui articol.

2. a) Fiecare Parte va desemna una sau mai multe autorități centrale însărcinate să trimită cererile de asistență reciprocă sau să răspundă, să le execute ori să le transmită autorităților competente pentru executarea lor.

b) Autoritățile centrale vor comunica direct una cu cealaltă.

c) Fiecare Parte, în momentul semnării sau depunerii instrumentelor sale de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, va comunica Secretarului General al Consiliului Europei numele și adresele autorităților desemnate în aplicarea prezentului paragraf.

d) Secretarul General al Consiliului Europei va stabili și va actualiza un registru al autorităților centrale desemnate de către părți. Fiecare parte va veghea în permanență asupra exactitudinii datelor care figurează în registru.

3. Cererile de asistență reciprocă adresate în baza prezentului articol vor fi executate în conformitate cu procedura menționată de partea solicitantă, cu excepția cazului în care aceasta este incompatibilă cu legislația părții solicitate.

4. Pe lângă condițiile sau motivele de refuz prevăzute la art. 25 paragraful 4, asistența reciprocă va putea fi refuzată de partea solicitată, dacă:

a) cererea vizează o infracțiune pe care partea solicitată o consideră de natură politică ori legată de o infracțiune de natură politică; sau

b) partea solicitată va considera că faptul de a da curs cererii ar risca să aducă atingere suveranității, securității, ordinii sale publice sau altor interese esențiale.

5. Partea solicitată va putea suspenda executarea cererii, dacă aceasta ar risca să aducă prejudicii anchetelor sau procedurilor desfășurate de autoritățile sale.

6. Înainte de a refuza sau de a suspenda cooperarea, partea solicitată va examina, ulterior consultării părții solicitante, dacă poate da curs parțial cererii ori cu rezerva condițiilor pe care le consideră necesare.

7. Partea solicitată va informa rapid partea solicitantă asupra răspunsului pe care intenționează să îl dea cererii de asistență reciprocă. Aceasta va trebui să motiveze eventualul său refuz sau eventuala întârziere a cererii. De asemenea, partea solicitată va informa partea solicitantă asupra oricărui motiv care ar face imposibilă executarea cererii de asistență reciprocă sau care ar fi susceptibil de a o întârzia în mod semnificativ.

8. Partea solicitantă va putea cere ca partea solicitată să păstreze confidențialitatea faptului că a fost formulată o cerere în baza prezentului capitol, precum și a obiectului acesteia, cu excepția măsurilor necesare executării cererii în cauză. Dacă partea solicitată nu va putea da curs acestei cereri de confidențialitate, aceasta va trebui să informeze rapid partea solicitantă, care va trebui în acest caz să determine dacă cererea trebuie, totuși, executată.

9. a) În caz de urgență, cererile de asistență reciprocă sau comunicările care se raportează acestora vor putea fi transmise direct de către autoritățile judiciare ale părții solicitante autorităților similare ale părții solicitate. Într-un asemenea caz, o copie va fi adresată simultan autorităților centrale ale părții solicitate prin intermediul autorității centrale a părții solicitante.

b) Orice cerere sau comunicare formulată în baza prezentului paragraf va putea fi avansată prin intermediul Organizației Internaționale de Poliție Criminală (INTERPOL).

c) În cazul în care o cerere a fost formulată în aplicarea subparagrafului a) al prezentului paragraf și în cazul în care autoritatea nu va fi competentă pentru a o analiza, aceasta o va transmite autorității naționale competente și va informa direct partea solicitantă.

d) Cererile sau comunicările efectuate în aplicarea prezentului paragraf, care nu presupun măsuri coercitive, vor putea fi direct transmise de către autoritățile competente ale părții solicitante la autoritățile competente ale părții solicitate.

e) Fiecare Parte îl va putea informa pe Secretarul General al Consiliului Europei, în momentul semnării sau depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, că, pentru motive de eficiență, cererile formulate în baza acestui paragraf vor trebui adresate autorităților sale centrale.

Articolul 28

Confidențialitatea și restricția de utilizare

1. În absența unui tratat de asistență reciprocă sau a unui aranjament care să aibă la bază legislații uniforme ori reciproce în vigoare între partea solicitantă și partea solicitată, se vor aplica dispozițiile prezentului articol. Acestea nu se vor aplica în cazul în care există un tratat, un aranjament sau o legislație de acest tip, cu excepția cazului în care părțile implicate decid să aplice în locul acestora totul sau o parte din acest articol.

2. Partea solicitată va putea condiționa comunicarea de informații sau de materiale, reprezentând răspunsul la cerere, de:

- a) păstrarea confidențialității acestora, în cazul în care cererea de asistență reciprocă nu ar putea fi respectată în absența acestei condiții; sau
- b) neutilizarea acestora pentru alte anchete sau proceduri decât cele indicate în cerere.

3. Dacă Partea solicitantă nu va putea îndeplini una dintre condițiile enunțate la paragraful 2, aceasta va informa rapid partea solicitată, care va determina în acest caz dacă informația trebuie, totuși, furnizată. Dacă partea solicitantă va accepta această condiție, aceasta va fi legată de condiția menționată.

4. Orice Parte care va furniza informații sau materiale ce se supun uneia dintre condițiile enunțate la paragraful 2 va putea solicita celeilalte părți să-i ofere explicații în legătură cu această condiție privind utilizarea acestor informații sau a acestui material.

*Secțiunea a 2-a
Dispoziții speciale*

Titlul 1

Asistența reciprocă în materie de măsuri provizorii

Articolul 29

Conservarea rapidă a datelor informatice stocate

1. O Parte va putea solicita unei alte părți să ordone sau să impună printr-un alt mijloc conservarea rapidă a datelor stocate prin intermediul unui sistem informatic care se găsește pe teritoriul acestei alte părți și la adresa cărora partea solicitantă are intenția de a formula o cerere de asistență reciprocă în vederea percheziției ori accesării printr-un mijloc similar, sechestrului sau obținerii printr-un mijloc similar ori divulgării datelor în cauză.

2. O cerere de conservare formulată în aplicarea paragrafului 1 va trebui să precizeze:

- a) autoritatea care solicită conservarea;
- b) infracțiunea care va face obiectul anchetei sau procedurilor penale, precum și o scurtă expunere a faptelor care au legătură cu aceasta;
- c) datele informatice stocate care vor trebui conservate și natura legăturii lor cu infracțiunea;
- d) toate informațiile disponibile care vor permite identificarea posesorului datelor informatice stocate sau locația sistemului informatic;
- e) necesitatea măsurii conservării; și

f) faptul că partea are intenția de a formula o cerere de asistență reciprocă în vederea percheziției ori accesării printr-un mijloc similar, sechestrului sau obținerii printr-un mijloc similar, ori divulgării datelor informatice în cauză.

3. După primirea cererii unei alte părți, partea solicitată va trebui să ia toate măsurile care se impun pentru a proceda fără întârziere la conservarea datelor menționate, în conformitate cu dreptul său intern. Pentru a putea răspunde unei astfel de solicitări, dubla incriminare nu va fi solicitată ca o condiție prealabilă a conservării.

4. O Parte care va solicita dubla incriminare ca o condiție pentru a răspunde unei cereri de asistență reciprocă în vederea percheziției ori accesării printr-un mijloc similar, sechestrului sau obținerii printr-un mijloc similar ori divulgării datelor stocate, va putea, pentru alte infracțiuni decât cele stabilite în conformitate cu art. 2-11 să-și rezerve dreptul de a refuza cererea de conservare în baza prezentului articol, în cazul în care aceasta va avea motive de a considera că, în momentul divulgării, condiția dublei incriminări nu va putea fi îndeplinită.

5. Pe de altă parte, o cerere de conservare va putea fi refuzată doar dacă:

a) cererea vizează o infracțiune pe care partea solicitată o consideră ca fiind de natură politică ori legată de o infracțiune politică; sau

b) partea solicitată consideră că faptul de a da curs cererii ar risca de a aduce atingere suveranității sale, securității, ordinii publice sau altor interese esențiale.

6. În cazul în care partea solicitată va considera că simpla conservare nu va fi suficientă pentru garantarea disponibilității viitoare a datelor, va compromite confidențialitatea anchetei părții solicitante sau o va afecta într-un alt mod, aceasta va informa rapid partea solicitantă, care va decide în acel caz dacă cererea va trebui, totuși, executată.

7. Orice conservare efectuată ca răspuns la o cerere menționată la paragraful 1 va fi valabilă pentru o perioadă de cel puțin 60 de zile, în scopul de a permite părții solicitante de a formula o cerere în vederea percheziției ori accesării printr-un mijloc similar, sechestrului sau obținerii printr-un mijloc similar ori divulgării datelor. După primirea unei astfel de cereri, datele vor trebui în continuare conservate în așteptarea adoptării unei decizii referitoare la cerere.

Articolul 30

Dezvăluirea rapidă a datelor conservate

1. În cazul în care, în timpul executării unei cereri de conservare a datelor referitoare la trafic în legătură cu o comunicare specifică formulată în aplicarea art. 29, partea solicitată va descoperi că un furnizor de servicii a participat într-un alt stat la transmiterea acestei comunicări, aceasta va dezvălui rapid părții solicitante o cantitate suficientă de date referitoare la trafic, pentru identificarea acestui furnizor de servicii și a canalului prin care comunicarea a fost transmisă.

2. Dezvăluirea datelor referitoare la trafic în aplicarea paragrafului 1 va putea fi refuzată doar dacă:

- a) cererea vizează o infracțiune pe care partea solicitată o consideră de natură politică ori legată de o infracțiune de natură politică; sau
- b) partea solicitată consideră că faptul de a da curs cererii ar risca să aducă atingere suveranității sale, securității, ordinii publice sau altor interese esențiale.

Titlul 2

Asistența reciprocă privind prerogativele de investigare

Articolul 31

Asistența reciprocă privind accesarea datelor stocate

1. O Parte va putea solicita unei alte părți să percheziționeze sau să acceseze într-un mod similar, să sechestreze sau să obțină într-un mod similar, să dezvăluie date stocate prin intermediul unui sistem informatic care se găsește pe teritoriul acestei alte părți, inclusiv date conservate în conformitate cu art. 29.

2. Partea solicitată va răspunde cererii cu aplicarea instrumentelor internaționale, a aranjamentelor și a legislațiilor menționate la art. 23 și conformându-se dispozițiilor relevante ale prezentului capitol.

3. Cererea va trebui satisfăcută cât mai repede posibil, dacă:

- a) există motive de a considera că datele concludente sunt expuse în mod special riscurilor de pierdere ori de modificare; sau
- b) instrumentele, aranjamentele și legislațiile vizate la paragraful 2 prevăd o cooperare rapidă.

Articolul 32

Accesarea transfrontalieră a datelor stocate, cu consimțământ sau în cazul în care acestea sunt accesibile publicului

O Parte va putea, fără autorizația unei alte părți:

- a) să acceseze date informatice stocate accesibile publicului (sursă deschisă), ori care ar fi localizarea geografică a acestor date; sau
- b) să acceseze ori să primească prin intermediul unui sistem informatic situat pe teritoriul său date informatice stocate situate într-un alt stat, dacă partea va obține consimțământul persoanei legal autorizate să-i dezvăluie aceste date prin intermediul acestui sistem informatic.

Articolul 33
Asistența reciprocă pentru strângerea în timp real
a datelor referitoare la trafic

1. Părțile își vor acorda asistență reciprocă pentru strângerea în timp real a datelor referitoare la trafic, asociate comunicărilor menționate pe teritoriul acestora, transmise prin intermediul unui sistem informatic. Cu rezerva dispozițiilor paragrafului 2, asistența reciprocă este guvernată de condițiile și procedurile prevăzute în dreptul intern.

2. Fiecare Parte va acorda această asistență reciprocă cel puțin cu privire la infracțiunile pentru care strângerea în timp real a datelor privitoare la trafic ar fi disponibilă într-o cauză internă echivalentă.

Articolul 34
Asistența reciprocă în domeniul interceptării datelor
referitoare la conținut

Părțile își vor acorda asistență reciprocă, în măsura permisă de tratatele și legislația internă aplicabile, pentru strângerea sau înregistrarea în timp real a datelor referitoare la conținutul comunicațiilor specifice, transmise prin intermediul unui sistem informatic.

Titlul 3
Rețeaua 24/7

Articolul 35
Rețeaua 24/7

1. Fiecare Parte va desemna un punct de contact disponibil 24 de ore din 24, 7 zile din 7, în scopul asigurării unei asistențe imediate pentru investigațiile referitoare la infracțiunile privind sisteme sau date informatice, sau pentru a strânge dovezile unei infracțiuni în format electronic. Această asistență va cuprinde facilitarea sau, dacă dreptul și practica internă o permit, aplicarea directă a următoarelor măsuri:

- a) asistența tehnică;
- b) conservarea datelor, în conformitate cu art. 29 și 30;
- c) strângerea dovezilor, furnizarea de informații cu caracter juridic și localizarea suspecților.

2. a) Punctul de contact al unei părți va avea mijloacele de a corespunde cu punctul de contact al unei alte părți potrivit unei proceduri accelerate.

- b) Dacă punctul de contact desemnat de către o parte nu va depinde de autorita-

tea sau de autoritățile acestei părți responsabile de asistența reciprocă internațională sau de extrădare, punctul de contact va veghea să poată acționa în coordonare cu această sau aceste autorități, potrivit unei proceduri accelerate.

3. Fiecare Parte va întreprinde măsurile necesare pentru a dispune de un personal specializat și echipat corespunzător pentru facilitarea funcționării rețelei.

Capitolul IV ***Clauze finale***

Articolul 36 **Semnarea și intrarea în vigoare**

1. Prezenta Convenție va fi deschisă spre semnare statelor-membre ale Consiliului Europei și statelor-membre care au participat la elaborarea sa.

2. Prezenta Convenție va fi supusă ratificării, acceptării sau aprobării. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse la Secretarul General al Consiliului Europei.

3. Prezenta Convenție va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni după data la care 5 state, cuprinzând cel puțin 3 state-membre ale Consiliului Europei, își vor fi exprimat consimțământul de a fi legate prin Convenție, în conformitate cu dispozițiile paragrafelor 1 și 2.

4. Pentru oricare stat semnatar care își va exprima ulterior consimțământul de a fi legat prin prezenta Convenție, aceasta va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni după data exprimării consimțământului său de a fi legat prin prezenta Convenție, în conformitate cu dispozițiile paragrafelor 1 și 2.

Articolul 37 **Aderarea la Convenție**

1. După intrarea în vigoare a prezentei Convenții, Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei, după consultarea Statelor Contractante la Convenție și după obținerea acordului unanim, vor putea invita orice stat nemembru al Consiliului Europei, care nu a participat la elaborarea sa, să adere la prezenta Convenție. Decizia va fi luată cu majoritatea prevăzută la art. 20 d) din Statutul Consiliului Europei și cu unanimitatea reprezentanților Statelor Contractante care au dreptul să facă parte din Comitetul de Miniștri.

2. Pentru orice stat care a aderat la prezenta Convenție, în conformitate cu paragraful 1 sus-mentionat, Convenția va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni după data depunerii instrumentului de aderare la Secretarul General al Consiliului Europei.

Articolul 38

Aplicarea teritorială

1. În momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, oricare stat va putea desemna teritoriul sau teritoriile cărora li se va aplica prezenta Convenție.

2. În orice moment următor, prin declarație adresată Secretarului General al Consiliului Europei, oricare stat va putea lărgi aplicarea prezentei la convenții la oricare alt teritoriu desemnat în declarație. Convenția va intra în vigoare cu privire la acest teritoriu în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data primirii declarației de către Secretarul General.

3. Orice declarație formulată cu aplicarea celor două paragrafe precedente va putea fi retrasă, cu privire la orice teritoriu desemnat în această declarație, prin notificare adresată Secretarului General al Consiliului Europei. Retragerea va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni după data primirii notificării menționate de către Secretarul General.

Articolul 39

Efectele Convenției

1. Scopul prezentei Convenții este de a completa tratatele sau acordurile multilaterale ori bilaterale aplicabile, existente între părți, inclusiv dispozițiile:

- Convenției europene de extrădare, deschisă spre semnare la 13 decembrie 1957, la Paris (STE nr. 24);
- Convenției europene de asistență judiciară în materie penală, deschisă spre semnare la 20 aprilie 1959, la Strasbourg (STE nr. 30);
- Protocolului adițional la Convenția europeană de asistență judiciară în materie penală, deschisă spre semnare la 17 martie 1978, la Strasbourg (STE nr. 99).

2. Dacă două sau mai multe părți au încheiat deja un acord ori un tratat referitor la domeniile cuprinse în prezenta Convenție sau dacă și-au stabilit în alt mod relațiile privind aceste subiecte ori dacă o vor face în viitor, acestea vor avea, de asemenea, dreptul de a aplica acordul sau tratatul menționat ori de a-și stabili relațiile în consecință, în locul prezentei Convenții. Totuși, în cazul în care părțile își vor stabili relațiile privind domeniile care fac obiectul prezentei Convenții într-un mod diferit decât cel prevăzut, acestea o vor face într-un mod care să nu fie incompatibil cu obiectivele și principiile convenției.

3. Nici o prevedere a prezentei Convenții nu va afecta alte drepturi, restricții, obligații și responsabilități ale unei părți.

Articolul 40

Declarații

Prin declarație scrisă adresată Secretarului General al Consiliului Europei în momentul semnării sau depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, orice stat va putea să declare că se folosește de dreptul de a solicita unul sau mai multe elemente suplimentare, precum cele prevăzute la art. 2, 3, art. 6 paragraful 1 subparagraful b), art. 7, art. 9 paragraful 3 și art. 27 paragraful 9 subparagraful e).

Articolul 41

Clauza federală

1. Un stat federal își va putea rezerva dreptul de a onora obligațiile cuprinse în Capitolul II în măsura în care acestea vor fi compatibile cu principiile fundamentale care guvernează relațiile dintre guvernul său central și statele constitutive sau alte entități teritoriale analoage, cu condiția ca acesta să fie în măsură de a coopera în baza Capitolului III.

2. Atunci când acesta va formula o rezervă prevăzută la paragraful 1, un stat federal nu se va putea folosi de termenii unei astfel de rezerve pentru a elimina sau a diminua substanțial obligațiile sale în baza Capitolului II. În orice caz, acesta va folosi mijloace largite și efective care vor permite aplicarea măsurilor prevăzute în capitolul menționat.

3. În ceea ce privește dispozițiile acestei Convenții, a căror aplicare ține de competența legislativă a fiecărui stat constitutiv sau a altor entități teritoriale analoage care, în baza sistemului constituțional al federației, nu sunt obligate să ia măsuri legislative, guvernul federal va aduce la cunostință autorităților competente ale statelor constitutive dispozițiile menționate, împreună cu avizul său favorabil, încurajându-le să adopte măsurile potrivite pentru aplicarea lor.

Articolul 42

Rezervele

Prin notificare scrisă adresată Secretarului General al Consiliului Europei, în momentul semnării sau depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, orice stat va putea declara că se folosește de rezerva sau rezervele prevăzute la art. 4 paragraful 2, art. 6 paragraful 3, art. 9 paragraful 4, art. 10 paragraful 3, art. 11 paragraful 3, art. 14 paragraful 3, art. 22 paragraful 2, art. 29 paragraful 4 și la art. 41 paragraful 1. Nici o altă rezervă nu va putea fi formulată.

Articolul 43

Statutul și retragerea rezervelor

1. O Parte care a formulat o rezervă în conformitate cu art. 42 o va putea retrage în totalitate sau în parte prin notificare adresată Secretarului General al Consiliului Europei. Această retragere va intra în vigoare la data primirii de către Secretarul General a notificării menționate. Dacă notificarea va indica faptul că retragerea unei rezerve trebuie să intre în vigoare la o dată precisă și dacă această dată va fi ulterioară celei la care Secretarul General va primi notificarea, retragerea va intra în vigoare la această dată ulterioară.

2. O Parte care a formulat o rezervă, precum cele menționate la art. 42, va retrage această rezervă, în totalitate sau în parte, de îndată ce împrejurările o permit.

3. Secretarul General al Consiliului Europei va putea solicita periodic părților care au formulat una sau mai multe rezerve dintre cele menționate la art. 42 informații cu privire la aspectele retragerii lor.

Articolul 44

Amendamente

1. La prezenta Convenție vor putea fi propuse amendamente de către fiecare parte, iar acestea vor fi comunicate de către Secretarul General al Consiliului Europei statelor-membre ale Consiliului Europei, statelor-nemembre care au participat la elaborarea prezentei Convenții, precum și oricărui stat care a aderat sau care a fost invitat să adere, în conformitate cu dispozițiile art. 37.

2. Orice amendament propus de către o parte va fi comunicat Comitetului European pentru Probleme Criminale (CDPC), care va prezenta avizul său Comitetului de Miniștri cu privire la amendamentul menționat.

3. Comitetul de Miniștri va examina amendamentul propus și avizul prezentat de către CDPC și, după consultarea statelor-nemembre care sunt părți la prezenta Convenție, va putea adopta amendamentul.

4. Textul oricărui amendament adoptat de către Comitetul de Miniștri în conformitate cu paragraful 3 al prezentului articol va fi comunicat părților pentru acceptare.

5. Orice amendament adoptat în conformitate cu paragraful 3 al prezentului articol va intra în vigoare în a treizecea zi după ce toate părțile l-au informat pe Secretarul General cu privire la acceptarea lor.

Articolul 45

Rezolvarea diferendelor

1. CDPC va fi informat permanent cu privire la interpretarea și aplicarea prezentei Convenții.

2. În cazul diferendelor între părți cu privire la interpretarea și aplicarea prezentei Convenții, părțile se vor strădui să ajungă la o rezolvare a acestuia prin negociere sau prin orice alt mijloc pașnic pe care îl vor alege, inclusiv prin prezentarea diferendului CDPC, unui tribunal arbitrar care va lua decizii ce vor lega părțile sau Curții Internaționale de Justiție, potrivit unui acord între părțile implicate.

Articolul 46 **Reuniunea părților**

1. Părțile se vor reuni periodic, dacă va fi nevoie, în vederea facilitării:
 - a) utilizării și aplicării efective a prezentei Convenții, inclusiv identificării oricărei probleme în domeniu, precum și efectelor oricărei declarații sau rezerve făcute în conformitate cu prezenta Convenție;
 - b) schimbului de informații cu privire la noutățile juridice, politice sau tehnice importante în domeniul criminalității informatice și strângerii dovezilor în formă electronică;
 - c) examinării eventualității de a completa sau de a amenda Convenția.

2. CDPC va fi ținut periodic la curent cu privire la rezultatul reuniunilor internaționale menționate la paragraful 1.

3. CDPC va facilita, dacă va fi nevoie, întâlnirile menționate la paragraful 1 și va adopta măsurile necesare pentru a ajuta părțile în efortul lor care vizează completarea sau amendarea Convenției. La expirarea unui termen de 3 ani, începând de la data intrării în vigoare a prezentei Convenții, cel mai târziu, CDPC va proceda, în cooperare cu părțile, la reexaminarea tuturor dispozițiilor Convenției și va propune, dacă este cazul, amendamentele potrivite.

4. Cu excepția cazului în care Consiliul European le va suporta, cheltuielile ocazionale de aplicarea dispozițiilor paragrafului 1 vor fi suportate de către părți în maniera pe care acestea o vor alege.

5. Părțile vor fi asistate în exercitarea funcțiilor care decurg din prezentul articol de către Secretariatul Consiliului European.

Articolul 47 **Denunțarea**

1. Orice Parte va putea, în orice moment, să denunțe prezenta Convenție printr-o notificare adresată Secretarului General al Consiliului European.

2. Denunțarea va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni după data primirii notificării de către Secretarul General.

Articolul 48

Notificarea

Secretarul General al Consiliului Europei va notifica statelor-membre ale Consiliului Europei, statelor-nemembre care au participat la elaborarea prezentei Convenții, precum și oricărui stat care a aderat sau care a fost invitat să adere, cu privire la:

- a) orice semnare;
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare;
- c) orice dată de intrare în vigoare a prezentei Convenții, în conformitate cu art. 36 și 37;
- d) orice declarație făcută în aplicarea art. 40 sau orice rezervă făcută în aplicarea art. 42;
- e) orice alt act, notificare sau comunicare ce are legătură cu prezenta Convenție.

În acest sens, subsemnații, autorizați pe deplin în acest scop, au semnat prezenta Convenție.

Adoptată la Budapesta la 23 noiembrie 2001, în limbile franceză și engleză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar, care va fi depus în Arhivele Consiliului Europei. Secretarul General al Consiliului Europei va transmite fiecăruia dintre statele-membre ale Consiliului Europei, statelor-nemembre care au participat la elaborarea Convenției, precum și oricărui stat invitat să adere o copie certificată conformă cu originalul.

33. PROTOCOLUL ADIȚIONAL LA CONVENȚIA CONSILIULUI EUROPEI PRIVIND CRIMINALITATEA INFORMATICĂ, REFERITOR LA INCRIMINAREA ACTELOR DE NATURĂ RASISTĂ ȘI XENOFOBĂ COMISE PRIN INTERMEDIUL SISTEMELOR INFORMATICE

Adoptat la: Strasbourg, 28 ianuarie 2003.

Ratificat prin: Legea Parlamentului RM nr. 302 din 22 decembrie 2016.

În vigoare pentru RM: din 1 iulie 2017.

Statele membre ale Consiliului Europei și celelalte state participante la Convenția privind criminalitatea informatică, deschisă spre semnare la Budapesta, la data de 23 noiembrie 2002, semnatare ale prezentului Protocol,

Luând în considerare că scopul Consiliului Europei este acela de a realiza o uniune mai strânsă între membrii săi;

Amintind că toate ființele umane sunt născute libere și egale în demnitate și în drepturi;

Subliniind necesitatea garantării unei aplicări exhaustive și eficiente a tuturor drepturilor omului, fără diferențiere sau discriminare, astfel cum sunt stipulate în instrumentele europene și în alte instrumente internaționale;

Convinse că faptele de natură rasistă și xenofobă constituie o violare a drepturilor omului și o amenințare pentru statul de drept și stabilitatea democratică;

Considerând că dreptul național și dreptul internațional necesită reglementarea unor răspunsuri legale adecvate la propaganda de natură rasistă și xenofobă săvârșită prin intermediul sistemelor informatice;

Conștiente că propaganda acestor fapte este deseori încriminată de legislațiile naționale;

Având în vedere Convenția privind criminalitatea informatică, care prevede mijloace flexibile și moderne de cooperare internațională și convinse de necesitatea de a armoniza dispozițiile de drept substanțial privind lupta împotriva propagandei rasiste și xenofobe;

Conștiente că sistemele informatice oferă un mijloc fără precedent de facilitare a libertății de exprimare și comunicare în lumea întregă;

Recunoscând faptul că libertatea de exprimare constituie unul din principiile fundamentale ale unei societăți democratice și că aceasta constituie una din condițiile esențiale ale progresului acesteia și dezvoltării fiecărei ființe umane;

Preocupate, totodată, de riscul că aceste sisteme informatice să fie utilizate cu rea-credință sau de o manieră abuzivă pentru difuzarea unei propagande rasiste și xenofobe;

Convinse de necesitatea asigurării unui bun echilibru între libertatea de exprimare și o luptă eficientă împotriva faptelor de natură rasistă și xenofobă;

Recunoscând că acest Protocol nu aduce atingere principiilor stabilite în dreptul intern privind libertatea de exprimare;

Ținând cont de instrumentele juridice internaționale adecvate în acest domeniu, în special, de Convenția pentru Protecția Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale și de Protocolul nr.12 al acesteia privind interzicerea generală a discriminării, de Convențiile Consiliului Europei existente privind cooperarea în materie penală, în special, de Convenția privind criminalitatea informatică, Convenția internațională a Națiunilor Unite asupra eliminării tuturor formelor de discriminare rasială din 21 decembrie 1965, Acțiunea comună a Uniunii Europene din 15 iulie 1996 adoptată de Consiliu în temeiul Articolului K.3 al Tratatului asupra Uniunii Europene referitoare la acțiunea împotriva rasismului și xenofobiei;

Salutând recentele inițiative pentru o mai bună înțelegere și cooperare, la nivel internațional, în scopul luptei împotriva criminalității informatice și a luptei împotriva rasismului și xenofobiei;

Având în vedere Planul de acțiune adoptat de șefii de stat și guvern din cadrul Consiliului Europei cu ocazia celui de-al doilea Summit (Strasbourg, 10-11 octombrie 1997) de a identifica răspunsurile comune la dezvoltarea noilor tehnologii, care să aibă la bază standardele și valorile Consiliului Europei,

Au convenit următoarele:

Capitolul I **Dispoziții comune**

Articolul 1 **Scop**

Scopul prezentului Protocol este de a completa, pentru Părțile participante la Protocol, dispozițiile Convenției privind criminalitatea informatică, deschisă spre semnare la Budapesta, la data de 23 noiembrie 2001 (denumită în continuare „Convenția”), privind incriminarea faptelor de natură rasistă și xenofobă comise prin intermediul sistemelor informatice.

Articolul 2 **Definiții**

1. În sensul prezentului Protocol, expresia „*material rasist și xenofob*” înseamnă orice material scris, orice imagine sau orice altă reprezentare de idei sau teorii care susține, încurajează sau incită la ură, discriminare sau violență împotriva oricărei persoane sau unui grup de persoane, pe considerente de rasă, culoare, ascendență

sau origine națională sau etnică, precum și religie, dacă este folosit ca pretext pentru oricare dintre acești factori.

2. Expresiile și termenii folosiți în acest Protocol sunt interpretați în aceeași manieră în care sunt interpretați în temeiul Convenției.

Capitolul II **Măsuri care trebuie luate la nivel național**

Articolul 3 **Distribuirea materialelor rasiste și xenofobe** **prin intermediul sistemelor informatice**

1. Fiecare Parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri considerate necesare pentru a incrimina ca infracțiuni, potrivit dreptului său intern, atunci când sunt comise cu intenție și fără drept, următoarele fapte: distribuirea sau alte forme de punere la dispoziția publicului, prin intermediul unui sistem informatic, a materialelor rasiste și xenofobe.

2. O Parte își poate rezerva dreptul de a nu prevedea răspunderea penală pentru faptele prevăzute la paragraful 1 al prezentului articol, atunci când materialul așa cum este definit la articolul 2, paragraful 1, susține, încurajează sau incită la o discriminare care nu este asociată urii sau violenței, cu condiția ca alte metode eficiente de răspuns să fie disponibile.

3. Fără a prejudicia dispozițiile paragrafului 2 al prezentului articol, o Parte își poate rezerva dreptul de a nu aplica paragraful 1, în cazul discriminărilor pentru care aceasta nu poate prevedea, ca urmare a principiilor stabilite în ordinea sa juridică internă referitoare la libertatea de exprimare, măsurile eficiente de răspuns prevăzute la paragraful 2.

Articolul 4 **Amenințarea bazată pe o motivație rasistă și xenofobă**

Fiecare Parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri considerate necesare pentru a incrimina ca infracțiuni, potrivit dreptului său intern, atunci când sunt comise cu intenție și fără drept, următoarele fapte: amenințarea, prin intermediul unui sistem informatic, cu săvârșirea unei infracțiuni grave, astfel cum este definită în dreptul intern, i. unor persoane pentru motivul apartenenței la grup care se identifică prin rasă, culoare, ascendență sau origine națională sau etnică, precum și religie, dacă este folosită ca pretext pentru oricare dintre factori, sau ii. unui grup de persoane care se distinge prin una din aceste caracteristici.

Articolul 5

Insulta având la bază o motivație rasistă și xenofobă

1. Fiecare Parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri considerate necesare pentru a incrimina ca infracțiuni, potrivit dreptului său intern, atunci când sunt comise cu intenție și fără drept, următoarele fapte:

Insultarea în public, prin intermediul unui sistem informatic, i. unor persoane, pe motivul apartenenței la un grup care se identifică prin rasă, culoare, ascendență sau origine națională sau etnică, precum și religie, dacă este folosită ca pretext pentru oricare dintre acești factori, sau ii. unui grup de persoane care se distinge prin una din aceste caracteristici.

2. O Parte poate:

a) fie să ceară ca infracțiunea prevăzută la paragraful 1 al prezentului articol să aibă ca efect expunerea la ură, dispreț sau ridicol a persoanei sau grupului de persoane menționat la paragraful 1;

b) fie să-și rezerve dreptul de a nu aplica, în totalitate sau în parte, paragraful 1 al prezentului articol.

Articolul 6

Negarea, minimalizarea grosolană, aprobarea sau justificarea genocidului sau a crimelor împotriva umanității

1. Fiecare Parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri considerate necesare pentru a incrimina ca infracțiuni, potrivit dreptului său intern, atunci când sunt comise cu intenție și fără drept, următoarele fapte: distribuirea sau alte forme de punere la dispoziția publicului, prin intermediul unui sistem informatic, a materialelor ce neagă, minimalizează în mod grosolan, aprobă sau justifică actele constitutive ale genocidului sau ale crimelor împotriva umanității, astfel cum sunt definite în dreptul internațional și recunoscute ca atare printr-o hotărâre definitivă și obligatorie a Tribunalului Militar Internațional înființat prin Acordul de la Londra, la data de 8 august 1945, sau a oricărui alt tribunal internațional înființat prin instrumente internaționale relevante și a căror competență a fost recunoscută de către acea parte.

2. O Parte poate:

a) fie să prevadă că negarea sau minimalizarea grosolană, prevăzute la paragraful 1 al prezentului articol, au fost comise cu intenția de a incita la ură, discriminare sau violență împotriva unei persoane sau grup de persoane, pe considerente de rasă, culoare, ascendență sau origine națională sau etnică, precum și religie, dacă este folosită ca pretext pentru oricare dintre factori;

b) fie să-și rezerve dreptul de a nu aplica, în totalitate sau în parte, paragraful 1 al prezentului articol.

Articolul 7 Complicitatea

Fiecare Parte adoptă măsurile legislative și de altă natură care se dovedesc necesare pentru a incrimina ca infracțiune, potrivit dreptului intern, când este comisă în mod intenționat și fără drept, complicitatea sau instigarea la comiterea oricăreia dintre infracțiunile prevăzute de prezentul Protocol, cu intenția ca o asemenea infracțiune să fie comisă.

Capitolul III *Relațiile dintre Convenție și acest Protocol*

Articolul 8 Relațiile dintre Convenție și acest Protocol

1. Articolele 1, 12, 13, 22, 41, 44, 45 și 46 din Convenție se aplică, *mutatis mutandis*, acestui Protocol.
2. Părțile extind aria de aplicare a măsurilor definite la articolele 14 până la 21 și 23 până la 35 din Convenție, articolelor 2 până la 7 din acest Protocol.

Capitolul IV *Dispoziții finale*

Articolul 9 Exprimarea consimțământului de a deveni parte

1. Prezentul Protocol este deschis spre semnare statelor semnatare ale Convenției privind criminalitatea informatică, care-și pot exprima consimțământul să devină Parte prin:
 - a) semnarea fără rezerve de ratificare, acceptare sau aprobare, sau
 - b) semnarea sub rezerva ratificării, acceptării sau aprobării, urmată de ratificare, acceptare sau aprobare.
2. Un stat nu poate semna prezentul Protocol fără rezerva ratificării, acceptării sau aprobării, nici nu poate depune un instrument de ratificare, acceptare sau aprobare decât dacă a depus sau depune simultan un instrument de ratificare, acceptare sau aprobare al Convenției.
3. Instrumentele de ratificare, acceptare sau aprobare sunt depuse la Secretarul General al Consiliului Europei.

Articolul 10

Intrarea în vigoare

1. Prezentul Protocol va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data la care cinci state și-au exprimat consimțământul de a deveni Parte la Protocol în conformitate cu prevederile articolului 9.

2. Pentru orice stat care își va exprima ulterior consimțământul de a deveni Parte la Protocol, acesta va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de trei luni de la data semnării sale, fără rezerva ratificării, acceptării sau aprobării sau depunerii instrumentului său de ratificare, acceptare sau aprobare.

Articolul 11

Aderarea

1. După intrarea în vigoare a prezentului Protocol, orice Stat care a aderat la Convenția privind criminalitatea informatică va putea adera, de asemenea, la Protocol.

2. Aderarea se va efectua prin depunerea la Secretarul General al Consiliului Europei a unui instrument de aderare care va produce efecte începând din prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de trei luni după data depunerii sale.

Articolul 12

Rezerve și declarații

1. Rezervele și declarațiile formulate de către o Parte privind o dispoziție a Convenției se vor aplica și prezentului Protocol, cu excepția cazului în care Partea declară altfel în momentul semnării sau al depunerii instrumentului de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare.

2. Printr-o notificare scrisă adresată Secretarului General al Consiliului Europei, orice Parte poate, în momentul semnării sau al depunerii instrumentului de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare să declare că se prevalează de dreptul de a formula rezerva(ele) prevăzute de articolele 3, 5 și 6 al prezentului Protocol. Totodată, o Parte, în ceea ce privește prevederile prezentului Protocol, se poate prevala de rezerva(ele) prevăzute de articolul 22, paragraful 2 și articolul 41, paragraful 1 al Convenției, indiferent de modul de implementare de către acea Parte a Convenției. Nici o altă rezervă nu poate fi făcută.

3. Printr-o notificare scrisă adresată Secretarului General al Consiliului Europei, orice Stat poate, în momentul semnării sau depunerii instrumentului de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare să declare că se prevalează de posibilitatea de a prevedea elemente suplimentare, astfel cum prevăd articolul 5, paragraful 2.a și articolul 6, paragraful 2.a din prezentul Protocol.

Articolul 13

Statutul și retragerea rezervelor

1. O Parte care a formulat o rezervă în conformitate cu articolul 12 o va putea retrage în totalitate sau în parte de îndată ce împrejurările o permit. Această retragere va intra în vigoare de la data primirii notificării adresate Secretarului General al Consiliului Europei. Dacă notificarea prevede că retragerea rezervei va intra în vigoare la o dată precizată în aceasta și această dată este ulterioară datei la care notificarea a fost primită de Secretarul General, retragerea va intra în vigoare la acea dată.

2. Secretarul General poate solicita periodic Părților care au făcut una sau mai multe rezerve, în conformitate cu articolul 12, să ia în considerare retragerea acestora.

Articolul 14

Aplicare teritorială

1. Orice Parte poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare, să specifice teritoriul sau teritoriile pe care se va aplica prezentul Protocol.

2. Orice Parte poate, ulterior, printr-o declarație adresată Secretarului General al Consiliului Europei, să extindă aplicarea acestui Protocol asupra oricărui alt teritoriu specificat în declarație. În privința acestui teritoriu, Protocolul va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de trei luni de la data primirii declarației de către Secretarul General.

3. Orice declarație făcută în aplicarea celor două paragrafe precedente poate fi retrasă, în ceea ce privește orice teritoriu specificat în această declarație, printr-o notificare adresată Secretarului General al Consiliului Europei. Retragerea va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de trei luni de la data primirii notificării respective de către Secretarul General.

Articolul 15

Denunțarea

1. În orice moment, orice Parte poate denunța prezentul Protocol, prin notificare adresată Secretarului General al Consiliului Europei.

2. Denunțarea va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de trei luni de la data primirii notificării de către Secretarul General.

Articolul 16

Notificarea

Secretarul General al Consiliului Europei notifică Statele-membre ale Consiliului Europei sau Statele nemembre care au luat parte la elaborarea prezentului Protocol, precum și orice Stat care a aderat la acesta sau a fost invitat să adere la acesta, în privința următoarelor:

- a) orice semnare;
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare;
- c) orice dată de intrare în vigoare a acestui Protocol în conformitate cu articolele 9, 10 și 11;
- d) orice alt act, notificare sau comunicare care au legătură cu prezentul Protocol.

Drept care, subsemnații, pe deplin autorizați în acest scop, au semnat prezentul Protocol.

Întocmit la Strasbourg, la data de 28 ianuarie 2003, în limbile engleză și franceză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar, care va fi depus în Arhivele Consiliului Europei. Secretarul General al Consiliului Europei va transmite o copie certificată conformă cu originalul fiecăruia dintre Statele-membre ale Consiliului Europei, Statelor nemembre, care au luat parte la elaborarea prezentului Protocol și oricărui stat care a fost invitat să adere la acesta.

34. CONVENȚIA CONSILIULUI EUROPEI PRIVIND PREVENIREA TERORISMULUI

Adoptată la: Varșovia, 16 mai 2005.

Ratificată prin: Legea Parlamentului RM nr.51-XVI din 7 martie 2008.

În vigoare pentru RM: din 1 septembrie 2008.

Statele membre ale Consiliului Europei și celelalte state semnatare ale prezentei Convenții,

Considerând că scopul Consiliului Europei este de a realiza o unitate mai mare între membrii săi,

Recunoscând interesul de a intensifica cooperarea cu celelalte state părți la prezenta Convenție;

Dorind a lua măsuri eficiente pentru prevenirea terorismului și pentru a face față, în special, provocării publice la comiterea de infracțiuni de terorism, precum și recrutării și antrenării pentru terorism;

Conștiente de îngrijorarea profundă determinată de creșterea infracțiunilor de terorism și a amenințării pe care o reprezintă terorismul;

Conștiente de situația precară cu care se confruntă persoanele care suferă din cauza terorismului și reafirmând, în acest context, profunda lor solidaritate cu victimele terorismului și cu familiile acestora;

Recunoscând faptul că infracțiunile de terorism și infracțiunile prevăzute de prezenta Convenție, indiferent de autorii lor, nu sunt în niciun caz justificate prin considerații de natură politică, filozofică, ideologică, rasială, etnică, religioasă sau de orice altă natură similară și amintind obligația tuturor părților de a preveni asemenea infracțiuni și, dacă acestea nu au putut fi prevenite, de a le cerceta și de a se asigura că sunt sancționate cu pedepse care țin cont de gravitatea lor;

Amintind necesitatea de a considera lupta împotriva terorismului și reafirmând faptul că toate măsurile luate pentru prevenirea sau reprimarea infracțiunilor de terorism trebuie să respecte statul de drept și valorile democratice, drepturile omului și libertățile fundamentale, precum și alte prevederi ale dreptului internațional și inclusiv ale dreptului internațional umanitar, atunci când acesta este aplicabil;

Recunoscând că prezenta Convenție nu afectează principiile stabilite privind libertatea de expresie și libertatea de asociere,

Amintind că actele de terorism, prin natura sau contextul acestora, sunt menite să intimideze grav o populație ori să forțeze un guvern sau o organizație internațională să efectueze ori să se abțină de la efectuarea unui anumit act sau să destabilizeze grav ori să distrugă structurile fundamentale politice, constituționale, economice sau sociale ale unei țări ori ale unei organizații internaționale,

Au convenit următoarele:

Articolul 1

Terminologie

1. În sensul prezentei Convenții, prin infracțiune de terorism se înțelege oricare dintre infracțiunile care intră în sfera de aplicare a unuia dintre tratatele enumerate în anexa la prezenta Convenție, așa cum sunt ele definite în respectivele tratate.

2. Odată cu depunerea instrumentului de ratificare, acceptare, aprobare sau de aderare, un stat care nu este parte la un tratat enumerat în anexă poate declara că, la aplicarea prezentei Convenții privitor la respectivul Stat Contractant, se va considera că acel tratat nu figurează în anexă. Declarația își pierde efectele de îndată ce tratatul intră în vigoare pentru statul care a dat-o, acesta notificându-l pe Secretarul General al Consiliului Europei cu privire la intrarea în vigoare.

Articolul 2

Obiectiv

Obiectivul prezentei Convenții este de a intensifica eforturile părților pentru prevenirea terorismului și a efectelor sale negative asupra deplinei respectări a drepturilor omului și, în special, a dreptului la viață, atât prin intermediul unor măsuri ce trebuie luate la nivel național, cât și în cadrul cooperării internaționale, ținându-se cont de tratatele sau acordurile bilaterale și multilaterale existente între statele contractante.

Articolul 3

Politici naționale de prevenire

1. Fiecare parte va lua măsurile adecvate, în deosebi, în domeniul pregătirii autorităților care au competență în ceea ce privește aplicarea legii și altor organe, precum și în domeniile educației, culturii, informației, mass-media și conștientizării publicului, în vederea prevenirii infracțiunilor de terorism și a efectelor negative ale acestora, cu respectarea drepturilor omului și a obligațiilor prevăzute, după caz, de Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, de Pactul internațional privitor la drepturile civile și politice și a altor obligații ce țin de dreptul internațional.

2. Fiecare parte ia măsurile necesare pentru îmbunătățirea și dezvoltarea cooperării între autoritățile sale naționale în vederea prevenirii infracțiunilor de terorism și a efectelor negative ale acestora, între altele prin:

- a) schimbul de informații;
 - b) întărirea protecției fizice a persoanelor și infrastructurilor;
 - c) îmbunătățirea planurilor de pregătire și coordonare pentru situațiile de criză.
3. Fiecare parte promovează toleranța prin încurajarea dialogului interreligios

și intercultural, cu implicarea, dacă este necesar, a organizațiilor neguvernamentale și a altor elemente ale societății civile în vederea prevenirii tensiunilor care ar putea contribui la comiterea de infracțiuni de terorism.

4. Fiecare parte se străduiește să sensibilizeze publicul cu privire la existența, la cauzele, gravitatea și amenințarea reprezentate de infracțiunile de terorism și de infracțiunile prevăzute de prezenta Convenție și ia în considerare încurajarea publicului de a furniza autorităților competente ajutor factic și specific ce poate contribui la prevenirea infracțiunilor de terorism și a infracțiunilor prevăzute de prezenta Convenție.

Articolul 4 **Cooperarea internațională în materie de prevenire**

Părțile își acordă asistență și sprijin, după caz, și ținând cont în mod corespunzător de posibilitățile fiecăreia, în vederea îmbunătățirii capacității lor de a preveni comiterea infracțiunilor de terorism, inclusiv prin schimbul de informații și bune practici, precum și prin pregătire și alte eforturi comune cu caracter preventiv.

Articolul 5 **Provocarea publică de a comite o infracțiune de terorism**

1. În sensul prezentei Convenții, provocarea publică de a comite o infracțiune de terorism înseamnă distribuirea sau punerea la dispoziție în alt mod a unui mesaj către public, cu intenția de a instiga la comiterea unei infracțiuni de terorism, dacă acest comportament, direct sau indirect, creează un pericol ca una sau mai multe dintre aceste infracțiuni să fie comise.

2. Fiecare parte adoptă măsurile necesare pentru a prevedea ca infracțiune, conform dreptului său intern, provocarea la comiterea unei infracțiuni de terorism, așa cum a fost definită la paragraful 1, atunci când a fost comisă cu intenție.

Articolul 6 **Recrutarea pentru terorism**

1. În sensul prezentei Convenții, recrutarea pentru terorism înseamnă solicitarea ca o altă persoană să comită o infracțiune de terorism sau să participe la comiterea unei infracțiuni de terorism ori să se alăture unei asociații sau unui grup, cu scopul de a contribui la comiterea uneia ori mai multor infracțiuni de terorism de către acea asociație sau acel grup.

2. Fiecare parte adoptă măsurile necesare pentru a prevedea ca infracțiune, conform dreptului său intern, recrutarea pentru terorism, așa cum a fost definită la paragraful 1, atunci când a fost comisă cu intenție.

Articolul 7

Pregătirea pentru terorism

1. În sensul prezentei Convenții, pregătirea pentru terorism înseamnă furnizarea de instrucțiuni cu privire la fabricarea sau folosirea explozibililor, a armelor de foc ori a altor arme sau substanțe nocive ori periculoase sau cu privire la alte metode ori tehnici specifice, cu scopul de a comite o infracțiune de terorism sau de a contribui la comiterea acesteia, având cunoștință de faptul că pregătirea efectuată este menită să servească acestui scop.

2. Fiecare parte adoptă măsurile necesare pentru a prevedea ca infracțiune, conform dreptului său intern, pregătirea pentru terorism, așa cum a fost definită la paragraful 1, atunci când a fost comisă cu intenție.

Articolul 8

Lipsa relevanței consumării infracțiunii de terorism

Pentru ca un act să constituie infracțiune, în sensul art. 5-7, nu este necesar ca o infracțiune de terorism să se fi consumat.

Articolul 9

Infracțiuni conexe

1. Fiecare parte adoptă măsurile necesare pentru a prevedea ca infracțiune, conform dreptului său intern:

a) participarea în calitate de complice la comiterea unei infracțiuni prevăzute la art. 5-7;

b) organizarea comiterii unei infracțiuni în sensul art. 5-7 sau faptul de a ordona altor persoane să o comită;

c) participarea la comiterea uneia sau mai multora dintre infracțiunile prevăzute la art. 5-7 de către un grup de persoane care acționează într-un scop comun. Această contribuție trebuie să fie intenționată și trebuie:

i. să fie menită să faciliteze activitatea criminală a grupului sau să servească scopului criminal al grupului, dacă această activitate ori acest scop implică comiterea unei infracțiuni prevăzute la art. 5-7; sau

ii. să fie făcută știindu-se că grupul intenționează să comită o infracțiune prevăzută la art. 5-7.

2. Fiecare parte adoptă măsurile necesare pentru a prevedea ca infracțiune, în cadrul și în conformitate cu dreptul său intern, tentativa de comitere a unei infracțiuni prevăzute la art. 6 și 7.

Articolul 10

Răspunderea persoanelor juridice

1. Fiecare parte adoptă măsurile necesare, conform principiilor sale juridice, pentru stabilirea răspunderii persoanelor juridice pentru participarea la infracțiunile prevăzute la art. 5-7 și 9.

2. Sub rezerva principiilor juridice ale fiecărui Stat Contractant, răspunderea persoanelor juridice poate fi penală, civilă sau administrativă.

3. Această răspundere nu aduce atingere răspunderii penale a persoanelor fizice care au comis infracțiunile.

Articolul 11

Sancțiuni și măsuri

1. Fiecare parte adoptă măsurile necesare pentru ca infracțiunile prevăzute la art. 5-7 și 9 să fie pedepsite cu pedepse efective, proporționale și descurajatoare.

2. Orice condamnare definitivă anterioară, pronunțată într-un stat străin pentru infracțiunile prevăzute de prezenta Convenție, poate, în măsura permisă de dreptul intern, să fie luată în considerare la pronunțarea hotărârii în conformitate cu dreptul intern.

3. Fiecare parte veghează ca persoanele juridice găsite responsabile conform art. 10 să facă obiectul unor sancțiuni efective, proporționale și descurajatoare, de natură penală sau nu, și inclusiv unor sancțiuni pecuniare.

Articolul 12

Condiții și garanții

1. Fiecare parte trebuie să se asigure că stabilirea, implementarea și incriminarea faptelor prevăzute la art. 5-7 și 9 se realizează cu respectarea obligațiilor în materia drepturilor omului, în special, a dreptului la libertatea de exprimare, libertatea de asociere și libertatea religioasă, așa cum sunt ele prevăzute, după caz, în Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în Pactul internațional privind drepturile civile și politice, și a altor obligații ce decurg din dreptul internațional.

2. Stabilirea, implementarea și incriminarea faptelor prevăzute la art. 5-7 și 9 trebuie să respecte principiul proporționalității, în ceea ce privește scopurile legitime urmărite și necesitatea acestora într-o societate democratică, și trebuie să excludă orice formă de arbitrar, de tratament discriminatoriu sau rasist.

Articolul 13

Protecția, despăgubirea și sprijinirea victimelor terorismului

Fiecare parte adoptă măsurile necesare pentru a proteja și sprijini victimele terorismului comis pe teritoriul propriu. Aceste măsuri pot include, prin intermediul schemelor naționale adecvate și sub rezerva prevederilor din legislația internă, printre altele, asistență financiară și despăgubire pentru victimele terorismului și pentru rudele lor apropiate.

Articolul 14

Jurisdicția

1. Fiecare parte adoptă măsurile necesare pentru stabilirea jurisdicției sale asupra infracțiunilor prevăzute în prezenta Convenție:

- a) când infracțiunea este comisă pe teritoriul acelei părți;
- b) când infracțiunea este comisă la bordul unei nave sub pavilionul acelei părți sau la bordul unei aeronave înmatriculate în acea parte;
- c) când infracțiunea este comisă de către un cetățean al acelei părți.

2. Fiecare parte își poate, de asemenea, stabili competența asupra infracțiunilor prevăzute în prezenta Convenție și când:

- a) infracțiunea avea drept scop sau a avut ca rezultat comiterea unei infracțiuni la care se referă art. 1 pe teritoriul său ori împotriva unui cetățean al său;
- b) infracțiunea avea drept scop sau a avut ca rezultat comiterea unei infracțiuni la care se referă art. 1 împotriva unei instalații publice aparținând acelei părți, care se află în străinătate, inclusiv sediile sale diplomatice sau consulare;
- c) infracțiunea avea drept scop sau a avut ca rezultat comiterea unei infracțiuni la care se referă art. 1, în încercarea de a forța acea parte să efectueze orice act sau să se abțină de la efectuarea acestuia;
- d) infracțiunea este comisă de un apatrid cu reședința obișnuită pe teritoriul acelei părți;
- e) infracțiunea este comisă la bordul unei aeronave exploatate de guvernul acelei părți.

3. Fiecare parte ia măsurile necesare pentru a-și stabili jurisdicția asupra infracțiunilor prevăzute de prezenta Convenție, în cazul în care presupusul făptuitor se află pe teritoriul său și nu îl extrădează pe acesta unei părți a cărei jurisdicție se bazează pe o regulă de competență care există și în legislația părții solicitate.

4. Prezenta Convenție nu exclude nicio jurisdicție exercitată conform legilor naționale.

5. Dacă mai multe părți își declară competența asupra unei infracțiuni prevăzute de prezenta Convenție, părțile implicate se consultă reciproc, dacă este oportun, în vederea stabilirii părții care are cea mai potrivită competență de urmărire.

Articolul 15

Obligația de a cerceta

1. Dacă are informații că este posibil ca autorul sau persoana presupusă a fi săvârșit infracțiunile prevăzute de prezenta Convenție se află pe teritoriul său, respectiva parte ia măsurile necesare, conform dreptului său intern, în vederea cercetării faptelor cu privire la care a fost informată.

2. Dacă există circumstanțe care să justifice acest lucru, partea pe teritoriul căreia se găsește infractorul sau presupusul infractor ia măsurile corespunzătoare, prevăzute de legislația internă, pentru a se informa cu privire la prezența acestuia în vederea urmăririi sau extrădării.

3. Orice persoană față de care se iau măsurile prevăzute la paragraful 2 are dreptul:

- a) de a comunica neîntârziat cu cel mai apropiat reprezentant competent al părții al cărei cetățean este sau care este abilitată în alt mod să îi protejeze drepturile ori, dacă este apatrid, al părții pe al cărei teritoriu își are reședința obișnuită;
- b) de a primi vizita unui reprezentant al acestei părți;
- c) de a fi informată cu privire la drepturile sale prevăzute la lit. a) și b).

4. Drepturile menționate la paragraful 3 se exercită în conformitate cu legile și reglementările părții pe al cărei teritoriu se află infractorul sau presupusul infractor, sub rezerva că legile și reglementările trebuie să permită deplina realizare a scopurilor pentru care aceste drepturi au fost acordate în conformitate cu paragraful 3.

5. Dispozițiile paragrafelor 3 și 4 nu afectează dreptul oricărei părți care își declară jurisdicția, conform art. 14 paragraful 1 lit. b) și paragraful 2, de a invita Comitetul Internațional al Crucii Roșii să comunice cu presupusul infractor și să îl viziteze.

Articolul 16

Inaplicabilitatea Convenției

Prezenta Convenție nu se aplică, atunci când infracțiunile menționate la art. 5-7 și 9 sunt comise pe teritoriul unei singure părți, iar presupusul autor este cetățean al acelei părți și se află pe teritoriul acelei părți, și nicio altă parte nu are motiv, conform art. 14 paragraful 1 sau 2, să exercite jurisdicția, în acele cazuri aplicându-se, totuși, prevederile art. 17 și art. 20-22, dacă este cazul.

Articolul 17

Cooperarea internațională în materie penală

1. Părțile își acordă cea mai largă asistență pentru efectuarea urmăririi penale sau îndeplinirea procedurilor penale ori de extrădare referitoare la infracțiunile prevăzute la art. 5-7 și 9, inclusiv asistență pentru obținerea probelor de care acestea dispun și care sunt necesare pentru îndeplinirea procedurilor respective.

2. Părțile îndeplinesc obligațiile prevăzute la paragraful 1 în conformitate cu orice tratate sau acorduri privitoare la asistența juridică reciprocă existente între ele. În lipsa unor asemenea tratate sau acorduri, părțile își acordă asistență în conformitate cu dreptul lor intern.

3. Părțile cooperează în cea mai mare măsură posibilă, conform dreptului aplicabil, tratatelor, acordurilor și aranjamentelor părții solicitate, în ceea ce privește urmărirea sau procedurile penale care au ca obiect infracțiunile pentru care persoanele juridice pot fi trase la răspundere pe teritoriul părții solicitate, conform art. 10.

4. Fiecare parte poate examina oportunitatea înființării unor mecanisme suplimentare pentru a face schimb, cu celelalte părți, de informații sau probe necesare pentru stabilirea răspunderii penale, civile ori administrative, conform art. 10.

Articolul 18 **Extrădarea sau urmărirea**

1. În cazurile în care este competentă conform art. 14, partea pe teritoriul căreia se află presupusul făptuitor este obligată, dacă nu extrădează acea persoană, să aducă fără întârziere cauza în fața autorităților competente în vederea urmăririi prin intermediul unei proceduri conforme cu legile acelei părți, fără excepție și indiferent dacă infracțiunea a fost comisă pe teritoriul său. Aceste autorități se pronunță în aceleași condiții ca și pentru orice altă infracțiune gravă, potrivit legilor părților respective.

2. Ori de câte ori legislația internă a unei părți îi permite să extrădeze sau să predea pe unul dintre cetățenii săi, cu condiția ca persoana să fie înapoiată acelei părți în vederea executării pedepsei impuse în urma procesului ori procedurii pentru care s-a solicitat extrădarea sau predarea, și această parte și partea care a cerut extrădarea persoanei convin asupra acestei posibilități și asupra altor condiții pe care le consideră adecvate, această extrădare sau predare condiționată este suficientă pentru a stinge obligația prevăzută la paragraful 1.

Articolul 19 **Extrădarea**

1. Infracțiunile prevăzute la art. 5-7 și 9 se consideră ca fiind incluse drept infracțiuni care dau loc la extrădare în orice tratat privind extrădarea, existent între oricare dintre părți înainte de intrarea în vigoare a prezentei Convenții. Părțile se angajează să includă aceste infracțiuni drept infracțiuni care dau loc la extrădare în orice tratat de extrădare încheiat ulterior între ele.

2. Dacă o parte care condiționează extrădarea de existența unui tratat primește o cerere de extrădare de la o altă parte cu care nu a încheiat niciun tratat privind extrădarea, partea solicitată poate alege să considere prezenta Convenție drept temei

juridic pentru extrădare în ceea ce privește infracțiunile prevăzute la art. 5-7 și 9. Extrădarea se supune celorlalte condiții prevăzute de legislația părții solicitate.

3. Părțile care nu condiționează extrădarea de existența unui tratat recunosc infracțiunile prevăzute la art. 5-7 și 9 ca fiind infracțiuni care dau loc la extrădare între ele, sub rezerva condițiilor prevăzute de legea părții solicitate.

4. Dacă este necesar, infracțiunile prevăzute la art. 5-7 și 9 sunt considerate, în scopul extrădării între părți, ca și când ar fi fost comise nu numai în locul unde au fost comise, ci și pe teritoriul părților care și-au stabilit competența conform art. 14.

5. Dispozițiile tuturor tratatelor și acordurilor de extrădare încheiate între părți cu privire la infracțiunile prevăzute la art. 5-7 și 9 se consideră modificate între părți în măsura în care sunt incompatibile cu prezenta Convenție.

Articolul 20

Excluderea clauzei de excepție politică

1. Niciuna dintre infracțiunile prevăzute la art. 5-7 și 9 nu va fi considerată, în scopul extrădării sau asistenței judiciare reciproce, drept infracțiune politică ori drept infracțiune conexă cu o infracțiune politică sau drept o infracțiune inspirată de rațiuni politice. În mod corespunzător, o cerere de extrădare sau de asistență judiciară reciprocă care are ca obiect o asemenea infracțiune nu poate fi refuzată numai pe motiv că are ca obiect o infracțiune politică ori o infracțiune conexă cu o infracțiune politică sau o infracțiune inspirată de rațiuni politice.

2. Fără a prejudicia aplicarea art. 19-23 din Convenția privind dreptul tratatelor, adoptată la Viena, la 23 mai 1969, asupra celorlalte articole ale prezentei Convenții, orice stat sau Comunitatea Europeană poate, la momentul semnării ori al depunerii instrumentului său de ratificare, acceptare sau de aprobare a prezentei Convenții, să declare că nu va aplica acest articol referitor la extrădare pentru orice infracțiune prevăzută în prezenta Convenție. Partea se angajează să aplice această rezervă de la caz la caz, printr-o decizie motivată corespunzător.

3. Orice parte își poate retrage total sau parțial o rezervă formulată în conformitate cu paragraful 2 prin intermediul unei declarații adresate Secretarului General al Consiliului Europei, care va începe să aibă efect de la data primirii sale.

4. O parte care a formulat o rezervă conform paragrafului 2 nu poate pretinde aplicarea paragrafului 1 de către nicio altă parte; aceasta poate totuși, dacă rezerva sa este parțială sau condiționată, să pretindă aplicarea aceluși articol în măsura în care l-a acceptat partea însăși.

5. Rezerva este valabilă pe o perioadă de 3 ani de la data intrării în vigoare a prezentei Convenții în ceea ce privește partea respectivă. Totuși, rezerva poate fi înnoită pentru perioade de aceeași durată.

6. Cu 12 luni înainte de data expirării rezervei, Secretarul General al Consiliului Europei notifică partea interesată cu privire la expirare. Nu mai târziu de 3 luni

înainte de expirare, partea notifică Secretarul General al Consiliului Europei că își menține, modifică sau retrace rezerva. Dacă o parte notifică Secretarul General al Consiliului Europei că își menține rezerva, va furniza și o explicație a motivelor care justifică continuarea rezervei. În lipsa notificării de către partea interesată, Secretarul General al Consiliului Europei informează acea parte că rezerva sa se consideră prelungită automat pe o perioadă de 6 luni. Omisiunea părții interesate de a-și notifica intenția de menținere sau de modificare a rezervei înainte de expirarea acelei perioade duce la perimarea rezervei.

7. Dacă o parte nu extrădează o persoană în baza aplicării acestei rezerve, după primirea unei cereri de la o altă parte, aceasta aduce cauza fără întârziere și fără excepții în fața autorităților competente, în vederea urmăririi, în afară de situația în care părțile solicitantă și solicitată convin să procedeze altfel. Autoritățile competente, în vederea urmăririi pe teritoriul părții solicitate, se pronunță în aceleași condiții ca și pentru orice altă infracțiune gravă, potrivit legilor părții respective. Partea solicitată comunică neîntârziat rezultatul final al procedurii către partea solicitată și către Secretarul General al Consiliului Europei, care îl comunică Conferinței consultative a părților, prevăzută la art. 30.

8. Decizia de a refuza cererea de extrădare în baza acestei rezerve se înaintează cât mai curând părții solicitante. Dacă nu se pronunță nicio hotărâre judecătorească în primă instanță într-un termen rezonabil pe teritoriul părții solicitate, conform paragrafului 7, partea solicitantă poate comunica acest lucru Secretarului General al Consiliului Europei, care supune chestiunea Conferinței consultative a părților, prevăzută la art. 30. Această conferință examinează chestiunea și emite o opinie asupra conformității refuzului cu prezenta Convenție și o depune la Comitetul de Miniștri în vederea emiterii unei declarații asupra acesteia. Când își îndeplinește funcțiile prevăzute de prezentul paragraf, Comitetul de Miniștri se reunește în formula limitată la statele părți.

Articolul 21

Clauza de discriminare

1. Niciuna dintre dispozițiile prezentei Convenții nu va fi interpretată ca impunând obligația de a extrăda sau de a acorda asistență judiciară reciprocă, dacă partea solicitată are motive substanțiale să creadă că cererea de extrădare având ca obiect o infracțiune dintre cele prevăzute la art. 5-7 și 9 sau de asistență judiciară reciprocă cu privire la asemenea infracțiuni a fost formulată cu scopul de a urmări ori de a pedepsi o persoană pe motive de rasă, religie, naționalitate, etnie sau opinie politică ori că, dacă dă curs acestei cereri, situația persoanei respective ar fi prejudiciată pentru oricare dintre aceste motive.

2. Niciuna dintre dispozițiile prezentei Convenții nu va fi interpretată ca impunând obligația de a extrăda, dacă persoana care face obiectul cererii de extrădare riscă să fie supusă torturii sau unor tratamente ori pedepse inumane sau degradante.

3. Niciuna dintre dispozițiile prezentei Convenții nu va fi interpretată ca impunând obligația de a extrăda, dacă persoana care face obiectul cererii de extrădare riscă pedeapsa cu moartea sau, când legea părții solicitate nu permite închisoarea pe viață, închisoarea pe viață fără posibilitatea liberării condiționate, cu excepția cazului în care tratatele de extrădare aplicabile prevăd că partea solicitată este obligată să extrădeze dacă partea solicitantă oferă asigurări considerate suficiente de partea solicitantă că nu se va aplica pedeapsa cu moartea sau, dacă aceasta este aplicată, că ea nu se va executa ori că persoana respectivă nu va executa închisoare pe viață fără posibilitatea liberării condiționate.

Articolul 22

Informarea spontană

1. Fără a afecta propriile cercetări sau proceduri, autoritățile competente ale unei părți pot transmite, fără cerere prealabilă, autorităților competente ale unei alte părți informații obținute în cadrul propriilor cercetări, când consideră că dezvăluirea acestor informații ar putea ajuta partea destinatară să inițieze sau să efectueze urmărirea ori procedurile penale sau ar putea duce la formularea de către acea parte a unei cereri în baza prezentei Convenții.

2. Partea care furnizează informațiile poate impune, conform dreptului său intern, condiții pentru folosirea acestora de către partea destinatară.

3. Partea destinatară trebuie să se supună acestor condiții.

4. Totuși, orice parte poate, în orice moment, printr-o declarație adresată Secretarului General al Consiliului Europei, să declare că își rezervă dreptul de a nu se supune condițiilor impuse de partea furnizoare, conform paragrafului 2, decât dacă primește o notificare prealabilă privind natura informațiilor ce vor fi furnizate și este de acord cu transmiterea lor.

Articolul 23

Semnarea și intrarea în vigoare

1. Prezenta Convenție este deschisă spre semnare de către statele-membre ale Consiliului Europei și de către statele care nu sunt membre și care au participat la elaborarea sa.

2. Prezenta Convenție este supusă ratificării, acceptării sau aprobării. Instrumentele de ratificare, acceptare sau de aprobare se depun la Secretarul General al Consiliului Europei.

3. Prezenta Convenție intră în vigoare în prima zi a lunii ce urmează expirării unui termen de 3 luni de la data la care 6 state, inclusiv cel puțin 4 state-membre ale Consiliului Europei, și-au exprimat consimțământul de a se supune prezentei Convenții, în conformitate cu prevederile paragrafului 2.

4. Pentru orice alt stat semnatar care își exprimă ulterior consimțământul de a se supune prezentei Convenții, aceasta intră în vigoare în prima zi a lunii ce urmează expirării unui termen de 3 luni de la data la care și-a exprimat consimțământul de a se supune prezentei Convenții, în conformitate cu prevederile paragrafului 2.

Articolul 24 **Aderarea la Convenție**

1. După intrarea în vigoare a prezentei Convenții, Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei, după consultarea și obținerea consimțământului unanim al părților la prezenta Convenție, poate invita orice stat care nu este membru al Consiliului Europei și care nu a participat la elaborarea acesteia să adere la prezenta Convenție. Decizia se ia de majoritatea prevăzută la art. 20 (d) din Statutul Consiliului Europei și cu votul unanim al reprezentanților părților care au dreptul de a face parte din Comitetul de Miniștri.

2. Pentru orice stat care aderă la prezenta Convenție conform paragrafului 1, aceasta intră în vigoare în prima zi a lunii ce urmează expirării unui termen de 3 luni de la data depunerii instrumentului de aderare la Secretarul General al Consiliului Europei.

Articolul 25 **Aplicarea teritorială**

1. Orice stat sau Comunitate Europeană poate, la momentul semnării sau la cel al depunerii instrumentului său de ratificare, acceptare, aprobare sau de aderare, să specifice teritoriul ori teritoriile pentru care se aplică prezenta Convenție.

2. Orice parte poate, ulterior, printr-o declarație adresată Secretarului General al Consiliului Europei, să extindă aplicarea prezentei Convenții asupra oricărui alt teritoriu specificat în declarație. Pentru acest teritoriu, prezenta Convenție intră în vigoare în prima zi a lunii ce urmează expirării unui termen de 3 luni de la data primirii declarației de către Secretarul General al Consiliului Europei.

3. Orice declarație făcută conform celor două paragrafe anterioare poate fi retrasă, în ceea ce privește orice teritoriu specificat în respectiva declarație, prin intermediul unei notificări adresate Secretarului General al Consiliului Europei. Retragerea are efecte în prima zi a lunii ce urmează expirării unui termen de 3 luni de la data primirii de către Secretarul General al Consiliului Europei a notificării.

Articolul 26 **Efectele Convenției**

1. Prezenta Convenție completează tratatele sau acordurile multilaterale ori bilaterale aplicabile între părți, inclusiv prevederile următoarelor tratate ale Consiliului Europei:

- Convenția europeană privind extrădarea, deschisă spre semnare la Paris, la 13 decembrie 1957 (STE nr. 24);
- Convenția europeană privind asistența judiciară în materie penală, deschisă spre semnare la Strasbourg, la 20 aprilie 1959 (STE nr. 30);
- Convenția europeană privind suprimarea terorismului, deschisă spre semnare la Strasbourg, la 27 ianuarie 1977 (STE nr. 90);
- Protocolul adițional la Convenția europeană privind asistența judiciară în materie penală, deschis spre semnare la Strasbourg, la 17 martie 1978 (STE nr. 99);
- Cel de-al doilea Protocol adițional la Convenția europeană privind asistența judiciară în materie penală, deschis spre semnare la Strasbourg, la 8 noiembrie 2001 (STE nr. 182);
- Protocolul de modificare a Convenției europene privind suprimarea terorismului, deschis spre semnare la Strasbourg, la 15 mai 2003 (STE nr. 190).

2. Dacă două sau mai multe părți au încheiat deja un acord ori un tratat privitor la aspectele care fac obiectul prezentei Convenții sau au stabilit în alt mod relațiile dintre ele în aceste chestiuni ori dacă vor face aceasta în viitor, ele vor avea dreptul de a aplica în mod corespunzător și acel acord sau tratat. Totuși, dacă părțile stabilesc relațiile dintre ele în ceea ce privește chestiunile care fac obiectul prezentei Convenții într-un alt mod decât cel reglementat de prezenta Convenție, ele vor face aceasta într-o manieră care să nu fie incompatibilă cu obiectivele și principiile prezentei Convenții.

3. Părțile care sunt membre ale Uniunii Europene vor aplica, în relațiile reciproce, reglementările Comunității și ale Uniunii Europene în măsura în care există astfel de reglementări și sunt aplicabile în situația respectivă, fără însă a aduce atingere obiectului și scopului prezentei Convenții și fără a aduce atingere aplicării în întregime a acesteia în relația cu celelalte state.

4. Nicio dispoziție cuprinsă în prezenta Convenție nu afectează alte drepturi, obligații și responsabilități ale unei părți și ale persoanelor, potrivit dreptului internațional, inclusiv dreptului internațional umanitar.

5. Dispozițiile prezentei Convenții nu se aplică activităților forțelor armate în timpul unui conflict armat, în sensul dat acestor termeni de dreptul internațional umanitar, când acesta este aplicabil, și nici activităților efectuate de forțele armate ale unui stat în exercițiul funcțiilor lor oficiale, în măsura în care sunt guvernate de alte reguli ale dreptului internațional.

Articolul 27

Modificări ale Convenției

1. Modificările la prezenta Convenție pot fi propuse de orice parte, de Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei sau de Conferința consultativă a părților.

2. Orice propunere de modificare se comunică părților de către Secretarul General al Consiliului Europei.

3. Mai mult, orice modificare propusă de o parte sau de Comitetul de Miniștri se comunică Conferinței consultative a părților, care transmite Comitetului de Miniștri opinia sa cu privire la modificarea propusă.

4. Comitetul de Miniștri examinează modificarea propusă și orice opinie transmisă de Conferința consultativă a părților, și poate aproba modificarea.

5. Textul oricărei modificări aprobate de Comitetul de Miniștri conform paragrafului 4 se înaintează părților în vederea acceptării.

6. Orice modificare aprobată în conformitate cu paragraful 4 intră în vigoare în cea de-a 30-a zi după ce toate părțile l-au informat pe Secretarul General al Consiliului Europei cu privire la acceptarea sa.

Articolul 28

Revizuirea anexei

1. În vederea actualizării listei tratatelor enumerate în anexa la prezenta Convenție, orice parte sau Comitetul de Miniștri poate propune modificări. Aceste propuneri de modificare se vor referi numai la tratatele universale încheiate în cadrul sistemului Națiunilor Unite și care se ocupă în mod special de terorism și au intrat în vigoare. Ele se comunică părților de către Secretarul General al Consiliului Europei.

2. După consultarea părților care nu sunt membre, Comitetul de Miniștri poate adopta o modificare propusă cu majoritatea prevăzută la art. 20 (d) din Statutul Consiliului Europei. Modificarea intră în vigoare la expirarea termenului de un an de la data la care a fost înaintată părților. În cadrul acestui termen, orice parte poate notifica Secretarului General al Consiliului Europei cu privire la orice obiecție împotriva intrării în vigoare a modificării, pentru partea respectivă.

3. Dacă o treime din numărul părților notifică Secretarului General al Consiliului Europei cu privire la o obiecție împotriva intrării în vigoare a modificării, aceasta nu intră în vigoare.

4. Dacă mai puțin de o treime din numărul statelor contractante notifică o obiecție, modificarea intră în vigoare pentru părțile care nu au notificat o obiecție.

5. Dacă o modificare a intrat în vigoare conform paragrafului 2 și o parte a notificat o obiecție la aceasta, modificarea intră în vigoare pentru partea respectivă în prima zi din luna ce urmează datei la care a notificat acceptarea sa Secretarului General al Consiliului Europei.

Articolul 29

Soluționarea diferendelor

În cazul unui diferend între părți cu privire la interpretarea sau aplicarea prezentei Convenții, acestea vor căuta să soluționeze acest diferend prin negocieri sau prin alte mijloace amiabile alese de ele, inclusiv prin transmiterea diferendului la

un tribunal arbitral ale cărui decizii vor fi obligatorii pentru părțile respective sau la Curtea Internațională de Justiție, conform unui acord între părțile interesate.

Articolul 30

Conferința consultativă a părților

1. Părțile se reunesc periodic, cu scopul:
 - a) de a formula propuneri pentru facilitarea sau îmbunătățirea folosirii și implementării efective a prezentei Convenții, inclusiv cu scopul de a identifica orice probleme din acest domeniu, precum și efectele oricărei declarații făcute conform prezentei Convenții;
 - b) de a elabora opinii privind conformitatea refuzului extrădării, potrivit art. 20 paragraful 8;
 - c) de a formula propuneri de modificare a prezentei Convenții conform art. 27;
 - d) de a formula o opinie asupra oricărei propuneri de modificare a prezentei Convenții, transmisă Conferinței consultative a părților în conformitate cu art. 27 paragraful 3;
 - e) de a exprima o opinie asupra oricărei chestiuni referitoare la aplicarea prezentei Convenții și la facilitarea schimbului de informații privind progresele juridice, politice sau tehnice semnificative.
2. Conferința consultativă a părților se convoacă de către Secretarul General al Consiliului Europei.
3. Părțile sunt asistate de Secretariatul Consiliului Europei în exercițiul funcțiilor ce decurg din prezentul articol.

Articolul 31

Denunțarea

1. Oricare parte poate, în orice moment, să denunțe prezenta Convenție prin intermediul unei notificări adresate Secretarului General al Consiliului Europei.
2. Această denunțare începe să aibă efecte din prima zi a lunii ce urmează expirării unui termen de 3 luni de la data primirii notificării de către Secretarul General al Consiliului Europei.

Articolul 32

Notificarea

Secretarul General al Consiliului Europei notifică statele-membre ale Consiliului Europei, statele care nu sunt membre și care au participat la elaborarea prezentei Convenții, precum și orice stat care a aderat sau a fost invitat să adere la prezenta Convenție în legătură cu:

- a) orice semnare;
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, acceptare, aprobare sau de aderare;
- c) orice dată de intrare în vigoare a prezentei Convenții conform art. 23;
- d) orice declarație făcută în temeiul art. 1 paragraful 2, art. 22 paragraful 4 și al art. 25;
- e) orice alt act, notificare sau comunicare privind prezenta Convenție.

Drept care subsemnații, împuterniciți în mod corespunzător, am semnat prezenta Convenție.

Adoptată la Varșovia, la 16 mai 2005, în limbile engleză și franceză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar, care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul General al Consiliului Europei va transmite copii certificate pentru conformitate fiecărui stat-membru al Consiliului Europei, statelor care nu sunt membre și care au participat la elaborarea prezentei Convenții și oricărui stat invitat să adere la aceasta.

ANEXĂ la Convenție

1. Convenția de la Haga din 16 decembrie 1970 privind reprimarea capturării ilicite de aeronave.

2. Convenția privind reprimarea actelor ilicite îndreptate împotriva securității aviației civile, încheiată la Montreal, la 23 septembrie 1971.

3. Convenția cu privire la prevenirea și reprimarea infracțiunilor comise contra persoanelor ce se bucură de protecție internațională, inclusiv agenții diplomatici, adoptată la New York, la 14 decembrie 1973.

4. Convenția internațională împotriva luării de ostateci, adoptată la New York, la 17 decembrie 1979.

5. Convenția privind protecția fizică a materialelor nucleare, adoptată la Viena, la 3 martie 1980.

6. Protocolul asupra reprimării actelor ilicite de violență în aeroporturi servind aviației civile internaționale, încheiat la Montreal, la 24 februarie 1988.

7. Convenția pentru reprimarea actelor ilicite îndreptate împotriva securității navigației maritime, încheiată la Roma, la 10 martie 1988.

8. Protocolul pentru reprimarea actelor ilicite îndreptate împotriva securității platformelor fixe situate pe platoul continental, încheiat la Roma, la 10 martie 1988.

9. Convenția internațională pentru reprimarea atentatelor teroriste cu explozivi, adoptată la New York, la 15 decembrie 1997.

10. Convenția internațională privind reprimarea finanțării terorismului, adoptată la New York, la 9 decembrie 1999.

35. PROTOCOLUL ADIȚIONAL LA CONVENȚIA CONSILIULUI EUROPEI PRIVIND PREVENIREA TERORISMULUI

Adoptat la: Riga, 22 octombrie 2015.

Ratificat prin: legea Parlamentului RM nr.274 din 16 decembrie 2016.

În vigoare pentru RM: din 1 iulie 2017.

Statele membre ale Consiliului Europei și celelalte părți la Convenția Consiliului Europei privind prevenirea terorismului, semnatare ale prezentului Protocol,

Considerând că scopul Consiliului Europei este să atingă o unitate mai mare între membrii săi;

Dorind consolidarea în continuare a eforturilor privind prevenirea și suprimarea terorismului în toate formele sale, atât în Europa, cât și la nivel global, respectând, în același timp, drepturile omului și supremația legii;

Reamintind drepturile omului și libertățile fundamentale proclamate, în special, în Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale și protocoalele sale adiționale, cât și în Pactul internațional privind drepturile civile și politice;

Exprimând grava îngrijorare cu privire la amenințarea reprezentată de persoanele care călătoresc peste hotare, în scopul comiterii, contribuiri sau al participării la infracțiuni teroriste, sau al furnizării sau beneficiii de antrenamente pentru terorism pe teritoriul altui stat;

Având în vedere în acest sens Rezoluția 2178 (2014) adoptată de Consiliul de Securitate al Organizației Națiunilor Unite la ședința a 7272-a din 24 septembrie 2014, în special, paragrafele 4-6, reieșind din care;

Considerând binevenită completarea Convenției Consiliului Europei privind prevenirea terorismului sub anumite aspecte,

Au convenit următoarele:

Articolul 1 Obiectiv

Obiectivul prezentului Protocol este de a completa prevederile Convenției Consiliului Europei privind prevenirea terorismului, adoptată la Varșovia, la 16 mai 2005 (în continuare „Convenția”) sub aspectul incriminării faptelor prevăzute de articolele 2-6 ale prezentului Protocol, intensificând astfel eforturile părților pentru prevenirea terorismului și a efectelor sale negative asupra deplinei respectări a drepturilor omului, în special, a dreptului la viață, atât prin măsuri întreprinse la nivel național, cât și în cadrul cooperării internaționale, ținându-se cont de tratatele și acordurile multilaterale sau bilaterale existente aplicabile între părți.

Articolul 2

Participarea într-o asociație sau grup în scop terorist

1. În sensul prezentului Protocol, „participarea la o asociație sau grup în scop terorist” înseamnă participarea la activitățile unei asociații sau unui grup, în scopul comiterii sau contribuiri la comiterea unei sau mai multor infracțiuni teroriste de către organizație sau grup.

2. Fiecare parte adoptă măsurile necesare pentru a prevedea ca infracțiune, conform dreptului său intern, participarea la o asociație sau grup în scop terorist, așa cum este definită la paragraful 1, atunci când a fost comisă cu intenție.

Articolul 3

Beneficierea de instruire pentru terorism

1. În sensul prezentului Protocol, „beneficierea de instruire pentru terorism” înseamnă beneficierea de instrucțiuni, inclusiv obținerea de cunoștințe și deprinderi practice, de la o altă persoană cu privire la fabricarea sau folosirea explozibililor, armelor de foc sau altor arme sau substanțe nocive sau periculoase, sau cu privire la alte metode sau tehnici, în scopul comiterii sau contribuiri la comiterea unei infracțiuni teroriste.

2. Fiecare parte adoptă măsurile necesare pentru a prevedea ca infracțiune, conform dreptului său intern, beneficierea de instruire pentru terorism, așa cum este definită la paragraful 1, atunci când a fost comisă cu intenție.

Articolul 4

Călătoria peste hotare în scop terorist

1. În sensul prezentului Protocol, „călătoria peste hotare în scop terorist” înseamnă călătoria către un stat, care nu este statul de naționalitate sau reședință al călătorului, în scopul comiterii, contribuiri sau participării la o infracțiune teroristă, sau furnizării ori beneficierii de antrenamente pentru terorism.

2. Fiecare parte adoptă măsurile necesare pentru a prevedea ca infracțiune, conform dreptului său intern, călătoria peste hotare în scop terorist, așa cum este definită la paragraful 1, realizată de pe teritoriul său sau de către cetățenii săi, atunci când a fost comisă cu intenție. Realizând aceasta, fiecare parte poate stabili condiții solicitate de către sau în conformitate cu principiile sale constituționale.

3. Fiecare parte adoptă, de asemenea, măsurile necesare pentru a prevedea ca infracțiune în cadrul și în conformitate cu dreptul său intern, a tentativei de comitere a unei infracțiuni, după cum este stabilit în cadrul acestui articol.

Articolul 5

Finanțarea călătoriei peste hotare în scop terorist

1. În sensul prezentului Protocol, „finanțarea călătoriei peste hotare în scop terorist” înseamnă furnizarea sau colectarea, în orice mod, direct sau indirect, a fondurilor care, total sau parțial, înlesnesc călătoria peste hotare a oricărei persoane în scop terorist, după cum este definită în articolul 4, paragraful 1, al prezentului Protocol, având cunoștință de faptul că fondurile sunt total sau parțial menite să servească acestui scop.

2. Fiecare parte adoptă măsurile necesare pentru a prevedea ca infracțiune, conform dreptului său intern, finanțarea călătoriei peste hotare în scop terorist, așa cum este definită la paragraful 1, atunci când a fost comisă cu intenție.

Articolul 6

Organizarea sau facilitarea în alt mod a călătoriei peste hotare în scop terorist

1. În sensul prezentului Protocol, „organizarea sau facilitarea în alt mod a călătoriei peste hotare în scop terorist” înseamnă orice act de organizare sau facilitare, care sprijină oricare persoană în călătoria peste hotare în scop terorist, așa cum este definită în articolul 4, paragraful 1 al prezentului Protocol, având cunoștință de faptul că suportul acordat este menit să servească acestui scop.

2. Fiecare Parte adoptă măsurile necesare, pentru a prevedea ca infracțiune, conform dreptului său intern, organizarea sau facilitarea în alt mod a călătoriei peste hotare în scop terorist, așa cum este definită la paragraful 1, atunci când a fost comisă intenționat.

Articolul 7

Schimbul de informație

1. Fără a prejudicia aplicarea articolul 3, paragraful 2, subparagraful a) al Convenției și în conformitate cu dreptul său intern și cu obligațiile internaționale existente, fiecare Parte va lua măsurile necesare în vederea consolidării schimbului oportun între Părți de informații relevante disponibile privind persoanele care călătoresc peste hotare în scop terorist, așa cum este definit în articolul 4. În acest scop, fiecare Parte va desemna o persoană de contact disponibilă în regim 24 de ore, 7 zile pe săptămână.

2. O Parte poate alege desemnarea unei persoane de contact deja existente conform paragrafului 1.

3. Persoana de contact a unei Părți va avea capacitatea să realizeze schimbul de informații cu persoana de contact a unei alte Părți în regim de urgență.

Articolul 8

Condiții și garanții

1. Fiecare Parte trebuie să se asigure că implementarea prezentului Protocol, inclusiv stabilirea, implementarea și incriminarea faptelor prevăzute la articolele 2-6, se realizează cu respectarea obligațiilor în materia drepturilor omului, în special, a dreptului la libera circulație, libertatea de exprimare, libertatea de asociere și libertatea religioasă așa cum sunt prevăzute în Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în Pactul internațional privind drepturile civile și politice și a altor obligații ce decurg din dreptul internațional.

2. Stabilirea, implementarea și incriminarea faptelor prevăzute la articolele 2-6 trebuie să respecte principiul proporționalității în ceea ce privește scopurile legitime urmărite și necesitatea acestora într-o societate democratică și trebuie să excludă orice formă de arbitrar, de tratament discriminatoriu sau rasist.

Articolul 9

Relația dintre Protocol și Convenție

Cuvintele și expresiile utilizate în prezentul Protocol urmează a fi interpretate în sensul oferit de Convenție. Între Părți toate prevederile Convenției se vor aplica corespunzător, cu excepția articolului 9.

Articolul 10

Semnarea și intrarea în vigoare

1. Prezentul Protocol este deschis pentru semnare de către Părțile semnatară ale Convenției. Prezentul Protocol este supus ratificării, acceptării sau aprobării. O Parte semnatară nu poate ratifica, accepta sau aproba prezentul Protocol decât dacă a ratificat, acceptat sau aprobat anterior Convenția sau realizează acest fapt simultan. Instrumentele de ratificare, acceptare sau aprobare se depun la Secretarul General al Consiliului European.

2. Prezentul Protocol intră în vigoare în prima zi a lunii ce urmează expirării termenului de 3 luni de la depunerea celui de-al șaselea instrument de ratificare, acceptare sau aprobare, inclusiv de către cel puțin 4 state-membre ale Consiliului European.

3. Pentru orice alt stat semnatar care ulterior își depune instrumentele de ratificare, acceptare sau aprobare, prezentul Protocol intră în vigoare în prima zi a lunii ce urmează expirării unui termen de 3 luni de la data depunerii instrumentelor de ratificare, acceptare sau aprobare.

Articolul 11

Aderarea la Protocol

1. După intrarea în vigoare a prezentului Protocol, orice stat care a aderat la Convenție poate de asemenea adera la prezentul Protocol sau să realizeze aceasta simultan.

2. Pentru orice stat care aderă la prezentul Protocol în conformitate cu paragraful 1, Protocolul va intra în vigoare în prima zi a lunii ce urmează după expirarea unui termen de 3 luni de la data depunerii instrumentului de aderare la Secretarul General al Consiliului Europei.

Articolul 12

Aplicarea teritorială

1. Orice stat sau Uniunea Europeană poate, la momentul semnării sau depunerii instrumentului său de ratificare, acceptare sau aprobare, să specifice teritoriul ori teritoriile pentru care se aplică prezentul Protocol.

2. Orice Parte poate, ulterior, printr-o declarație adresată Secretarului General al Consiliului Europei, să extindă aplicarea prezentului Protocol asupra oricărui alt teritoriu specificat în declarație. Pentru acest teritoriu, prezentul Protocol intră în vigoare în prima zi a lunii ce urmează expirării unui termen de 3 luni de la data primirii declarației de către Secretarul General al Consiliului Europei.

3. Orice declarație făcută conform celor două paragrafe anterioare poate fi retrasă în ceea ce privește orice teritoriu specificat în respectiva declarație, prin intermediul unei notificări adresate Secretarului General al Consiliului Europei. Retragerea are efecte în prima zi a lunii ce urmează expirării unui termen de 3 luni de la data primirii de către Secretarul General al Consiliului Europei a notificării.

Articolul 13

Denunțarea

1. Orice Parte poate, în orice moment, să denunțe prezentul Protocol prin intermediul unei notificări adresate Secretarului General al Consiliului Europei.

2. Această denunțare începe să aibă efecte din prima zi a lunii ce urmează expirării unui termen de 3 luni de la data primirii notificării de către Secretarul General al Consiliului Europei.

Articolul 14

Notificarea

Secretarul General al Consiliului Europei notifică statele-membre ale Consiliului Europei, Uniunea Europeană, statele care nu sunt membre și care au participat la

elaborarea prezentului Protocol, precum și orice stat care a aderat sau a fost invitat să adere la prezentul Protocol, în legătură cu:

- a) orice semnare;
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare;
- c) orice dată de intrare în vigoare a prezentului Protocol conform articolelor 10 și 11;
- d) orice alt act, declarație, notificare sau comunicare privind prezentul Protocol.

Drept care subsemnații, împuterniciți în mod corespunzător, au semnat prezentul Protocol.

Adoptat la Riga, la 22 octombrie 2015, în limbile engleză și franceză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar, care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul General al Consiliului Europei va transmite o copie certificată conformă fiecărui stat-membru al Consiliului Europei, Uniunii Europene, statelor care nu sunt membre și care au participat la elaborarea prezentului Protocol și oricărui stat invitat să adere la acesta.

36. CONVENȚIA CONSILIULUI EUROPEI PRIVIND LUPTA ÎMPOTRIVA TRAFICULUI DE FIINȚE UMANE

Adoptată la: Varșovia, 16 mai 2005.

Ratificată prin: Legea Parlamentului RM nr.67-XVI din 30 martie 2006.

În vigoare pentru RM: din 1 februarie 2008.

Preambul

Statele membre ale Consiliului Europei și celelalte state semnatare ale prezentei Convenții,

Considerând că scopul Consiliului Europei este de a realiza o uniune mai strânsă între membrii săi;

Considerând că traficul de ființe umane constituie o violare a drepturilor omului și o atingere adusă demnității și integrității ființei umane;

Considerând că traficul de ființe umane poate conduce la o situație de sclavie pentru victime;

Considerând că respectarea drepturilor victimelor, protecția acestora, precum și lupta împotriva traficului de ființe umane trebuie să reprezinte obiective primordiale;

Considerând că orice acțiune sau inițiativă în domeniul luptei împotriva traficului de ființe umane trebuie să fie nediscriminatorie și să ia în considerare egalitatea dintre femei și bărbați, precum și o abordare bazată pe drepturile copilului;

Reamintind declarațiile miniștrilor afacerilor externe ai statelor-membre de la cea de-a 112-a (14 și 15 mai 2003) și 114-a (12 și 13 mai 2004) Sesiune a Comitetului de Miniștri, făcând apel la o acțiune întărită a Consiliului Europei în domeniul traficului de ființe umane;

Având în vedere Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (1950) și protocoalele sale;

Având în vedere următoarele recomandări ale Comitetului de Miniștri către statele Consiliului Europei: Recomandarea nr. R (91) privind exploatarea sexuală, pornografia, prostituția, precum și traficul de copii și de tineri adulți; Recomandarea nr. R (97)13 privind intimidarea martorilor și drepturile apărării; Recomandarea nr. R (2000)11 privind lupta împotriva traficului de ființe umane în scopul exploatării sexuale; Recomandarea Rec (2001)16 privind protecția copiilor împotriva exploatării sexuale; Recomandarea Rec (2002)5 privind protecția femeilor împotriva violenței;

Având în vedere următoarele recomandări ale Adunării Parlamentare a Consiliului Europei: Recomandarea 1.325 (1997) privind traficul de femei și prostituția forțată în statele-membre ale Consiliului Europei; Recomandarea 1.450 (2000) privind violența împotriva femeilor în Europa; Recomandarea 1.545 (2002) privind campania împotriva traficului de femei; Recomandarea 1.610 (2003) privind migrația în legătură cu traficul de femei și prostituție; Recomandarea 1.611 (2003) privind

traficul de organe în Europa; Recomandarea 1.663 (2004) privind sclavia domestică: aservirea, persoane au pair și soții cumpărate prin corespondență;

Având în vedere Decizia-cadru a Consiliului Uniunii Europene din 19 iulie 2002 privind lupta împotriva traficului de ființe umane; Decizia-cadru a Consiliului Uniunii Europene din 15 martie 2001 privind statutul victimelor în cadrul procedurilor penale și Directiva Consiliului Uniunii Europene din 29 aprilie 2004 privind titlul de ședere eliberat cetățenilor statelor terțe, care sunt victime ale traficului de ființe umane sau care au făcut obiectul unei acțiuni de facilitare a migrației ilegale și care cooperează cu autoritățile competente;

Ținând cont de Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate și de Protocolul la aceasta privind prevenirea, reprimarea și sancționarea traficului de persoane, în special, al femeilor și copiilor, în scopul consolidării protecției asigurate de aceste instrumente și dezvoltării normelor enunțate de ele;

Ținând cont de celelalte instrumente juridice internaționale relevante în domeniul luptei împotriva traficului de ființe umane;

Ținând cont de necesitatea de a elabora un instrument juridic internațional global care să se concentreze pe drepturile fundamentale ale victimelor traficului și să stabilească un mecanism specific de monitorizare,

Au convenit următoarele:

Capitolul I

Obiective, domeniu de aplicare, principiul nediscriminării și definiții

Articolul 1

Obiectivele Convenției

1. Obiectivele prezentei Convenții sunt:

- a) prevenirea și combaterea traficului de ființe umane, garantând egalitatea dintre femei și bărbați;
- b) protecția drepturilor fundamentale ale victimelor traficului, realizarea unui cadru complet de protecție și asistență a victimelor și martorilor, garantând egalitatea dintre femei și bărbați, precum și asigurarea de anchete și urmăriri eficiente;
- c) promovarea cooperării internaționale în domeniul luptei împotriva traficului de ființe umane.

2. Pentru a asigura o aplicare eficientă a dispozițiilor sale de către părți, prezenta Convenție stabilește un mecanism specific de monitorizare.

Articolul 2

Domeniul de aplicare

Prezenta Convenție se aplică tuturor formelor de trafic de ființe umane, celor naționale sau transnaționale, cu sau fără legătură cu criminalitatea organizată.

Articolul 3

Principiul nediscriminării

Aplicarea prevederilor prezentei Convenții de către părți, în special, cele privind măsurile de protecție și promovare a drepturilor victimelor, trebuie asigurată fără nicio discriminare bazată pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională ori socială, apartenență la o minoritate națională, avere, locul nașterii sau orice altă situație.

Articolul 4

Definiții

Pentru scopurile prezentei Convenții:

- a) expresia „trafic de ființe umane” desemnează recrutarea, transportul, transferul, cazarea sau primirea persoanelor, prin amenințarea cu ori prin utilizarea forței sau a altor forme de constrângere, prin răpire, fraudă, înșelăciune, abuz de autoritate ori de o situație de vulnerabilitate sau prin oferirea ori acceptarea de plăți sau de avantaje pentru obținerea consimțământului unei persoane având autoritate asupra altei persoane, în scopul exploatării. Exploatarea cuprinde cel puțin exploatarea prostituției celorlalți sau alte forme de exploatare sexuală, munca ori serviciile forțate, sclavia sau practicile similare acesteia, aservirea ori prelevarea de organe;
- b) consimțământul unei victime a traficului de ființe umane la exploatarea enunțată la lit. a) nu prezintă relevanță, atunci când a fost utilizat unul dintre mijloacele enunțate la lit. a);
- c) recrutarea, transportul, transferul, cazarea sau primirea unui copil în scopul exploatării se consideră trafic de ființe umane, chiar dacă nu implică niciunul dintre mijloacele enunțate la lit. a);
- d) termenul „copil” desemnează orice persoană cu vârsta mai mică de 18 ani;
- e) termenul „victimă” desemnează orice persoană fizică care este supusă traficului de ființe umane, astfel cum acesta este definit în prezentul articol.

Capitolul II **Prevenirea, cooperarea și alte măsuri**

Articolul 5 **Prevenirea traficului de ființe umane**

1. Fiecare parte va lua măsuri pentru stabilirea și întărirea coordonării pe plan național dintre diferite organisme cu atribuții în prevenirea și lupta împotriva traficului de ființe umane.

2. Fiecare parte va stabili și/sau va susține politici și programe eficiente în vederea prevenirii traficului de ființe umane, prin mijloace cum ar fi: cercetări, campanii de informare, sensibilizare și educare, inițiative sociale și economice și programe de pregătire, destinate, în special, persoanelor vulnerabile la trafic și profesioniștilor implicați în combaterea traficului de ființe umane.

3. Fiecare parte va promova o abordare bazată pe drepturile fundamentale ale omului și va recurge la o abordare integrată a egalității dintre bărbați și femei, precum și la o abordare axată pe respectarea copiilor, în dezvoltarea, aplicarea și evaluarea tuturor politicilor și programelor prevăzute la paragraful 2.

4. Fiecare parte va lua măsurile corespunzătoare care sunt necesare pentru a asigura legalitatea migrațiilor, în special, prin transmiterea, prin intermediul autorităților competente, a informațiilor exacte privind condițiile care permit intrarea și șederea legală pe teritoriul acesteia.

5. Fiecare parte va lua măsuri specifice în scopul reducerii vulnerabilității copiilor față de trafic, în special, prin crearea unui mediu protector pentru aceștia.

6. Măsurile stabilite în conformitate cu prezentul articol vor implica, unde este cazul, organizațiile neguvernamentale, alte organizații competente și reprezentanții ai societății civile angajați în prevenirea traficului de ființe umane, în protecția sau în asistarea victimelor.

Articolul 6 **Măsurile pentru descurajarea cererii**

Pentru a descuraja cererea care favorizează toate formele de exploatare a persoanelor, în special, a femeilor și copiilor, care conduc la trafic, fiecare parte va adopta ori va dezvolta cadrul juridic, administrativ, educativ, social, cultural sau de orice altă natură, inclusiv:

- a) cercetări privind cele mai bune practici, metode și strategii;
- b) măsuri de sensibilizare a opiniei publice asupra răspunderii și rolului important al mass-media și al societății civile pentru identificarea cererii drept una dintre cauzele de bază ale traficului de ființe umane;
- c) campanii de informare pentru grupuri-țintă, care să implice în mod corespunzător, printre altele, autoritățile publice și factorii de decizie politici;

- d) măsuri preventive, incluzând programe educative destinate fetelor și băieților pe perioada școlarizării acestora, care să sublinieze caracterul inacceptabil al discriminării bazate pe sex și consecințele ei negative, importanța egalității dintre femei și bărbați, precum și demnitatea și integritatea fiecărei ființe umane.

Articolul 7 **Măsuri privind frontiera**

1. Fără a aduce prejudicii angajamentelor internaționale privind libera circulație a persoanelor, părțile vor întări, în măsura posibilului, controalele la frontieră necesare pentru prevenirea și descoperirea traficului de ființe umane.

2. Fiecare parte va adopta măsurile legislative sau alte măsuri necesare pentru prevenirea, în măsura posibilului, a utilizării mijloacelor de transport de către transportatorii comerciali pentru comiterea infracțiunilor stabilite în conformitate cu prezenta Convenție.

3. Când este cazul și fără a prejudicia Convențiile internaționale aplicabile, aceste măsuri vor prevedea obligația transportatorilor comerciali, inclusiv a oricărei companii de transport, proprietarului sau operatorului oricărui mijloc de transport, de a verifica dacă toți pasagerii sunt în posesia documentelor de călătorie solicitate pentru intrarea în statul de destinație.

4. Fiecare parte va lua măsurile necesare, în conformitate cu dreptul intern, pentru a prevedea sancțiuni în cazul nerespectării obligației prevăzute la paragraful 3.

5. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a permite, în conformitate cu dreptul său intern, refuzarea intrării sau revocarea vizei persoanelor implicate în comiterea infracțiunilor stabilite în conformitate cu prezenta Convenție.

6. Părțile vor întări cooperarea dintre serviciile de control la frontieră, în special, prin stabilirea și menținerea căilor de comunicare directe.

Articolul 8 **Securitatea și controlul documentelor**

Fiecare parte va adopta măsurile necesare:

- a) pentru a se asigura că documentele de călătorie sau de identitate pe care le eliberează sunt de o calitate care nu permite cu ușurință folosirea improprie, falsificarea, modificarea, reproducerea ori emiterea ilegală a acestora; și
- b) pentru asigurarea integrității și securității documentelor de călătorie sau de identitate eliberate de aceasta sau în numele său și pentru împiedicarea creării și eliberării ilegale a acestora.

Articolul 9

Legitimitatea și valabilitatea documentelor

La cererea celeilalte părți, fiecare parte va verifica, în conformitate cu dreptul intern și într-un termen rezonabil, legitimitatea și valabilitatea documentelor de călătorie sau de identitate eliberate ori presupuse că ar fi fost emise în numele său și care sunt suspectate de a fi utilizate pentru traficul cu ființe umane.

Capitolul III

Măsuri pentru protecția și promovarea drepturilor victimelor, cu garantarea egalității între femei și bărbați

Articolul 10

Identificarea victimelor

1. Fiecare parte se va asigura că autoritățile sale competente dispun de persoane pregătite și calificate în prevenirea și lupta împotriva traficului de ființe umane și în identificarea și sprijinirea victimelor, în special, a copiilor, precum și că autoritățile competente implicate colaborează între ele și cu organizațiile de asistență relevante, pentru a permite identificarea victimelor printr-o procedură care să aibă în vedere situația specială a femeilor și copiilor victime și, atunci când este cazul, eliberarea de permise de ședere în condițiile art. 14.

2. Fiecare parte va lua măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru identificarea victimelor, atunci când este cazul, în colaborare cu alte părți și organizații de asistență. Fiecare parte se va asigura că, dacă autoritățile competente consideră că există motive temeinice pentru a crede că o persoană a fost victimă a traficului de persoane, aceasta să nu fie îndepărtată de pe teritoriul său până la finalizarea, de către autoritățile competente, a procedurii de identificare în calitate de victimă a infracțiunii prevăzute la art. 18 și că aceasta va beneficia de asistența prevăzută la art. 12 paragrafele 1 și 2.

3. În caz de incertitudine asupra vârstei victimei și când există motive de a crede că victima este copil, pe perioada de verificare a vârstei, se prezumă că aceasta este copil și i se acordă măsuri de protecție specifice.

4. Din momentul în care un copil neînsoțit este identificat ca victimă, fiecare parte:

- a) va prevedea reprezentarea sa de către un tutore legal, o organizație sau o autoritate care acționează în conformitate cu interesul superior al copilului;
- b) va lua măsurile necesare pentru stabilirea identității și naționalității sale;
- c) va depune toate eforturile pentru identificarea familiei, atunci când este în interesul superior al copilului.

Articolul 11 **Protecția vieții private**

1. Fiecare parte va proteja viața privată și identitatea victimelor. Datele cu caracter personal în legătură cu acestea vor fi înregistrate și utilizate în condițiile prevederilor Convenției pentru protecția persoanelor cu privire la procesarea automatizată a datelor cu caracter personal (Seria Tratatelor europene nr. 108).

2. În special, fiecare parte va adopta măsuri pentru a se asigura că identitatea sau elementele care permit identificarea unui copil victimă a traficului să nu fie făcute publice prin mass-media ori prin alte mijloace, în afară de circumstanțe excepționale care să permită găsirea membrilor familiei copilului sau a asigura bunăstarea și protecția acestuia.

3. Cu respectarea art. 10 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, așa cum este interpretat de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, fiecare parte va avea în vedere adoptarea de măsuri pentru a încuraja mass-media să apere viața privată și identitatea victimelor, prin autoreglementare ori prin intermediul măsurilor de reglementare sau de coreglementare.

Articolul 12 **Asistența victimelor**

1. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a asista victimele în reabilitarea fizică, psihologică și socială. O astfel de asistență va include cel puțin:

- a) condiții de viață care să poată asigura subzistența lor, prin măsuri, precum cazare corespunzătoare și sigură, asistența psihologică și materială;
- b) accesul la îngrijiri medicale de urgență;
- c) servicii de traducere și interpretare, dacă este cazul;
- d) consiliere și informații privind, în special, drepturile prevăzute de lege pentru ei și serviciile ce le sunt puse la dispoziție, într-o limbă pe care acestea o pot înțelege;
- e) asistență care să permită ca drepturile și interesele lor să fie prezentate și luate în considerare în etapele procedurii penale desfășurate împotriva autorilor de infracțiuni;
- f) accesul la educație pentru copii.

2. Fiecare parte va lua în considerare necesitățile în domeniul securității și protecției victimelor.

3. În plus, fiecare parte va asigura asistența medicală necesară sau orice alt tip de asistență victimelor care au reședința legală pe teritoriul său și care nu dispun de resurse adecvate și au nevoie de ele.

4. Fiecare parte va adopta regulile prin care victimelor cu reședința legală pe teritoriul său le este permis accesul la piața muncii, la pregătire profesională și la învățământ.

5. Dacă este cazul și în condițiile prevăzute în dreptul intern, fiecare parte va lua măsuri pentru a coopera cu organizațiile neguvernamentale, cu alte organizații competente sau reprezentanți ai societății civile care oferă asistență victimelor.

6. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a se asigura că asistența acordată unei victime nu este condiționată de dorința acesteia de a fi martor.

7. Pentru aplicarea dispozițiilor prevăzute în prezentul articol, fiecare parte se va asigura că serviciile sunt furnizate cu acordul și cu informarea victimelor, luând în considerare nevoile specifice ale persoanelor vulnerabile și drepturile copiilor privind cazarea, educația și îngrijirile medicale potrivite.

Articolul 13

Termenul de recuperare și de reflecție

1. Fiecare parte va prevedea în dreptul intern un termen de recuperare și de reflecție de cel puțin 30 de zile, atunci când există motive temeinice de a crede că persoana în cauză este o victimă. Acest termen trebuie să aibă o durată suficientă pentru a permite persoanei în cauză să se recupereze, să evite influența traficantilor și/sau să ia o decizie în cunoștință de cauză privind cooperarea cu autoritățile competente. Pe durata acestui termen nicio măsură de expulzare nu va putea fi pusă în aplicare în privința sa. Această prevedere nu afectează activitățile realizate de autoritățile competente în fiecare dintre etapele procedurii naționale relevante, în special, pe durata anchetei și urmăririi penale. Pe durata acestui termen, părțile vor acorda persoanei în cauză dreptul de ședere pe teritoriul lor.

2. Pe durata acestui termen, persoanele vizate la paragraful 1 au dreptul de a beneficia de măsurile prevăzute la art. 12 paragrafele 1 și 2.

3. Părțile nu sunt obligate să respecte acest termen pentru motive de ordine publică sau dacă se descoperă că statutul de victimă a fost invocat în mod nejustificat.

Articolul 14

Permisul de ședere

1. Fiecare parte va elibera victimelor un permis de ședere reînnoibil fie în una dintre următoarele ipoteze, fie în ambele:

- a) autoritatea competentă consideră că șederea lor este necesară datorită situației lor personale;
- b) autoritatea competentă consideră că șederea lor este necesară datorită cooperării cu autoritățile competente în cadrul unei anchete sau proceduri penale.

2. Atunci când legislația o impune, permisul de ședere al victimelor copii va fi eliberat în conformitate cu interesul superior al acestora și, dacă este cazul, prelungit în aceleași condiții.

3. Neprelungirea sau retragerea unui permis de ședere este supusă condițiilor prevăzute în dreptul intern al părții.

4. Dacă o victimă depune o cerere pentru un permis de ședere de altă categorie, partea în cauză va lua în considerare faptul că victima a beneficiat sau beneficiază de un permis de ședere obținut în baza paragrafului 1.

5. Având în vedere obligațiile părților prevăzute la art. 40, fiecare parte se va asigura că acordarea unui permis, potrivit prezentei dispoziții, nu va afecta dreptul de a solicita și de a beneficia de azil.

Articolul 15 **Compensații și recurs**

1. Fiecare parte va garanta victimelor, de la primul contact cu autoritățile competente, accesul la informații privind procedurile judiciare și administrative relevante într-o limbă pe care acestea o pot înțelege.

2. Fiecare parte va prevedea în dreptul intern dreptul de a fi asistat de un apărător și dreptul la asistență juridică gratuită pentru victime, în condițiile prevăzute de dreptul intern.

3. Fiecare parte va prevedea în dreptul intern dreptul victimelor de a fi compensate de către autorii infracțiunilor.

4. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a asigura garantarea compensării victimelor, în condițiile prevăzute de dreptul intern, de exemplu, prin stabilirea unui fond pentru compensarea victimelor sau a altor măsuri ori programe destinate asistenței și integrării sociale a victimelor, care ar putea fi finanțate prin sumele provenite din aplicarea măsurilor prevăzute la art. 23.

Articolul 16 **Repatrierea și returnarea victimelor**

1. Partea al cărei cetățean este victima sau în care aceasta avea dreptul de ședere cu titlu permanent în momentul intrării pe teritoriul părții primitoare va facilita și va accepta, ținând cont de drepturile, securitatea și demnitatea persoanei, returnarea acesteia fără întârziere nejustificată sau neîntemeiată.

2. Atunci când o parte returnează o victimă în alt stat, această returnare va fi efectuată ținându-se cont de drepturile, securitatea și demnitatea persoanei, precum și de stadiul oricărei proceduri judiciare legate de faptul că este victimă și va fi, de preferință, voluntară.

3. La cererea părții primitoare, partea solicitată va verifica dacă persoana este

cetățeanul său sau dacă avea drept de ședere cu titlu permanent pe teritoriul ei în momentul intrării pe teritoriul părții primitoare.

4. Pentru a facilita returnarea unei victime care nu posedă documentele adecvate, partea al cărei cetățean este această persoană sau în care aceasta avea drept de ședere cu titlu permanent în momentul intrării pe teritoriul părții primitoare va accepta să elibereze, la cererea părții primitoare, documentele de călătorie sau orice altă autorizație necesară pentru a permite persoanei să călătorească și să reentre pe teritoriul său.

5. Fiecare parte va lua măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a stabili programe de repatriere cu participarea instituțiilor naționale sau internaționale și a organizațiilor neguvernamentale implicate. Aceste programe vor avea ca scop evitarea revictimizării. Fiecare parte va depune toate eforturile pentru a favoriza reintegrarea victimelor în societatea statului de întoarcere, inclusiv reintegrarea în sistemul educativ și pe piața muncii, în special, prin dobândirea și perfecționarea competențelor profesionale. În ceea ce privește copiii, aceste programe ar trebui să includă exercitarea dreptului la educație, precum și măsurile destinate să le asigure îngrijirea ori primirea adecvată de către familia lor sau de structurile de protecție corespunzătoare.

6. Fiecare parte va lua măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru punerea la dispoziția victimelor, după caz în colaborare cu orice parte implicată, a informațiilor de contact privind structurile care le pot asista în țara unde aceste victime sunt returnate sau repatriate, cum ar fi autoritățile de aplicare a legii, organizațiile neguvernamentale, juriștii în măsură de a-i consilia și organisme de asistență socială.

7. Copiii victime nu vor fi repatriați într-un stat dacă, urmare unei evaluări privind riscul și securitatea, există indicii că returnarea nu este în interesul superior al copilului.

Articolul 17

Egalitatea între femei și bărbați

Atunci când va aplica măsurile prevăzute în prezentul capitol, fiecare parte va urmări promovarea egalității între femei și bărbați și va adopta o abordare de integrare a egalității de gen în dezvoltarea, aplicarea și evaluarea acestor măsuri.

Capitolul IV

Dreptul penal material

Articolul 18

Incriminarea traficului de ființe umane

Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a califica drept infracțiune faptele enunțate la art. 4, dacă au fost comise cu intenție.

Articolul 19

Incriminarea utilizării serviciilor unei victime

Fiecare parte va evalua posibilitatea adoptării unor măsuri legislative și a altor măsuri necesare pentru a califica drept infracțiune, în conformitate cu dreptul intern, utilizarea serviciilor care fac obiectul exploatării prevăzute la art. 4 lit. a), având cunoștință de faptul că persoana în cauză este victimă a traficului de ființe umane.

Articolul 20

Incriminarea faptelor privind documentele de călătorie sau de identitate

Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a califica drept infracțiune următoarele fapte, atunci când acestea au fost comise cu intenție în scopul de a permite traficul de ființe umane:

- a) confecționarea unui document de călătorie sau de identitate falsificat;
- b) procurarea sau furnizarea unui astfel de document;
- c) reținerea, sustragerea, ascunderea, deteriorarea ori distrugerea unui document de călătorie sau de identitate al unei alte persoane.

Articolul 21

Tentativa și complicitatea

1. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a califica drept infracțiune orice formă de complicitate comisă intenționat pentru săvârșirea uneia dintre infracțiunile stabilite în conformitate cu art. 18 și 20.

2. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a califica drept infracțiune orice formă de tentativă intenționată de comitere a uneia dintre infracțiunile stabilite în conformitate cu art. 18 și art. 20 lit. a).

Articolul 22

Răspunderea persoanelor juridice

1. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru asigurarea tragerii la răspundere a persoanelor juridice pentru infracțiunile prevăzute de prezenta Convenție, atunci când sunt comise în numele acestora de către orice persoană fizică, care acționează fie individual, fie în calitate de membru al unui organ al persoanei juridice, care exercită o funcție de conducere în cadrul acesteia, în baza:

- a) unei puteri de reprezentare a persoanei juridice;
- b) unei autorități de a decide în numele persoanei juridice;
- c) unei autorități de a exercita controlul în cadrul persoanei juridice.

2. Cu excepția cazurilor deja prevăzute la paragraful 1, fiecare parte va lua măsurile necesare pentru asigurarea tragerii la răspundere a persoanei juridice, atunci când absența supravegherii sau controlului din partea persoanei fizice prevăzute la paragraful 1 a făcut posibilă comiterea unei infracțiuni stabilite în conformitate cu prezenta Convenție, în interesul persoanei juridice, de către o persoană fizică care se află sub autoritatea acesteia.

3. În funcție de principiile juridice ale părții, răspunderea persoanei juridice poate fi penală, civilă sau administrativă.

4. Această răspundere va fi stabilită fără a afecta răspunderea penală a persoanelor fizice care au comis infracțiunea.

Articolul 23 **Sanțiuni și măsuri**

1. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a institui sancțiuni efective, proporționale și preventive pentru infracțiunile stabilite în aplicarea art. 18-21. Acestea vor cuprinde, pentru infracțiunile stabilite conform art. 18 comise de persoane fizice, sancțiuni privative de libertate care pot conduce la extrădare.

2. Fiecare parte va veghea ca persoanele juridice responsabile potrivit art. 22 să facă obiectul sancțiunilor sau măsurilor penale ori de altă natură, efective, proporționale și preventive, inclusiv al sancțiunilor pecuniare.

3. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a-i permite confiscarea sau privarea de mijloacele ori produsele infracțiunilor stabilite în baza art. 18 și art. 20 lit. a) sau a bunurilor a căror valoare corespunde acestor produse.

4. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a permite închiderea temporară sau definitivă a oricărui local utilizat pentru comiterea traficului de ființe umane, fără a încălca drepturile terților de bună-credință, ori pentru a interzice autorului acestei infracțiuni, cu titlu temporar sau definitiv, desfășurarea activității cu ocazia căreia infracțiunea a fost comisă.

Articolul 24 **Circumstanțe agravante**

Fiecare parte va lua măsurile necesare ca următoarele împrejurări să fie considerate circumstanțe agravante în determinarea sancțiunii aplicate infracțiunilor stabilite conform art. 18:

- a) infracțiunea a pus în pericol viața victimei în mod deliberat sau prin neglijență gravă;
- b) infracțiunea a fost comisă împotriva unui copil;

- c) infracțiunea a fost comisă de către un funcționar public în exercițiul atribuțiilor de serviciu;
- d) infracțiunea a fost comisă în cadrul unei rețele de crimă organizată.

Articolul 25 **Condamnări anterioare**

Fiecare parte va adopta măsurile legislative, precum și de altă natură, pentru a prevedea posibilitatea de a lua în considerare cu ocazia individualizării pedepsei condamnările definitive pronunțate pe teritoriul altei părți pentru infracțiunile prevăzute de prezenta Convenție.

Articolul 26 **Dispoziția de nesanționare**

Fiecare parte va prevedea, potrivit principiilor fundamentale ale sistemului său juridic, posibilitatea de a nu impune sancțiuni victimelor pentru că acestea au luat parte la activități ilegale atunci când au fost constrânse.

Capitolul V **Investigări, urmăriri și drept procedural**

Articolul 27 **Plângeri *ex parte* și *ex officio***

1. Fiecare parte se va asigura că investigațiile sau urmăririle pentru infracțiunile stabilite conform prezentei Convenții nu necesită depunerea unei declarații ori plângerea unei victime, cel puțin atunci când infracțiunea a fost comisă, total sau parțial, pe teritoriul său.

2. Fiecare parte va veghea ca victimele unei infracțiuni comise pe teritoriul unei părți, alta decât cea în care acestea își au reședința, să poată depune plângere la autoritățile competente ale statului lor de reședință. Autoritatea competentă la care a fost depusă plângerea, în măsura în care plângerea nu este de competența sa, o va transmite fără întârziere autorității competente a părții pe teritoriul căreia a fost comisă infracțiunea. Această plângere va fi soluționată potrivit dreptului intern al părții unde a fost comisă infracțiunea.

3. Fiecare parte va asigura, prin măsuri legislative sau de altă natură și cu respectarea condițiilor prevăzute de dreptul său intern, pentru grupurile, fundațiile, asociațiile ori organizațiile neguvernamentale care au ca obiectiv lupta împotriva traficului de ființe umane sau protecția drepturilor omului, posibilitatea de a asista și/sau de a sprijini victima care consimte în acest sens pe durata procedurilor penale privind infracțiunea stabilită conform art. 18.

Articolul 28

Protecția victimelor, martorilor și persoanelor care colaborează cu autoritățile judiciare

1. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru asigurarea unei protecții efective și adecvate față de posibilele represalii sau intimidări, mai ales pe durata investigațiilor și a urmărilor împotriva autorilor și după finalizarea acestora:

- a) pentru victime;
- b) atunci când este necesar, pentru persoanele care furnizează informații privind infracțiunile stabilite în baza art. 18 sau care colaborează într-un alt mod cu autoritățile însărcinate cu investigarea și urmărirea;
- c) pentru martorii care depun mărturie privind infracțiunile stabilite în baza art. 18;
- d) dacă este necesar, pentru membrii familiei persoanelor vizate la lit. a) și c).

2. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a asigura și oferi diverse tipuri de protecție. Asemenea măsuri pot include protecția fizică, atribuirea unui nou loc de reședință, schimbarea identității și sprijinul pentru obținerea unui loc de muncă.

3. Orice copil victimă va beneficia de măsurile de protecție speciale ținând cont de interesul superior al acestuia.

4. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a asigura, dacă este nevoie, protecția adecvată față de posibilele represalii sau intimidări, mai ales pe durata investigărilor și a urmărilor împotriva autorilor și după finalizarea acestora, pentru membrii grupurilor, fundațiilor, asociațiilor sau organizațiilor neguvernamentale care desfășoară activitățile enunțate la art. 27 paragraful 3.

5. Fiecare parte va avea în vedere încheierea de acorduri sau înțelegeri cu alte state pentru aplicarea prezentului articol.

Articolul 29

Autoritățile specializate și structurile de coordonare

1. Fiecare parte va adopta măsurile necesare pentru specializarea unor persoane sau structuri în lupta împotriva traficului de ființe umane și în protecția victimelor. Aceste persoane sau structuri vor dispune de independența necesară, în conformitate cu principiile fundamentale ale sistemului juridic al acestei părți, pentru a fi în măsură să-și îndeplinească atribuțiile cu eficiență și nu vor fi supuse presiunilor ilegale. Persoanele menționate sau personalul structurilor menționate trebuie să dispună de pregătire și de resurse financiare adaptate atribuțiilor pe care le îndeplinesc.

2. Fiecare parte va adopta măsurile necesare pentru asigurarea coordonării politicii și a activității serviciilor administrației sale și a altor organisme publice care

luptă împotriva traficului de ființe umane, dacă este necesar, prin înființarea unor structuri de coordonare.

3. Fiecare parte va asigura sau va întări formarea funcționarilor responsabili cu prevenirea și lupta împotriva traficului de ființe umane, inclusiv formarea în domeniul drepturilor omului. Pregătirea va putea fi adaptată la diferitele servicii și va fi axată, după caz, pe metodele utilizate pentru împiedicarea traficului, urmărirea autorilor și protecția drepturilor victimelor, inclusiv protecția victimelor față de traficanți.

4. Fiecare parte va avea în vedere numirea unor raportori naționali sau a unor alte mecanisme cu atribuții de monitorizare a activităților de luptă împotriva traficului de ființe umane desfășurate de instituțiile statului și cu îndeplinirea obligațiilor prevăzute de legislația națională.

Articolul 30 **Procedurile judiciare**

În conformitate cu Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în special art. 6, fiecare parte va adopta acele măsuri legislative sau alte măsuri necesare pentru a garanta în cursul procedurilor judiciare:

- a) protecția vieții private a victimelor și, dacă este cazul, a identității acestora;
- b) siguranța victimelor și protecția împotriva intimidării, în conformitate cu condițiile prevăzute de dreptul intern și, în cazul victimelor copii, printr-o grijă specială acordată nevoilor copiilor și prin asigurarea dreptului lor la măsuri speciale de protecție.

Articolul 31 **Jurisdicția**

1. Fiecare parte va adopta acele măsuri legislative sau alte măsuri necesare pentru stabilirea jurisdicției sale asupra infracțiunilor stabilite în conformitate cu prezenta Convenție, când infracțiunea este comisă:

- a) pe teritoriul său; sau
- b) la bordul unei nave sub pavilionul acestei părți; sau
- c) la bordul unei aeronave înmatriculate în conformitate cu dreptul acestei părți; sau
- d) de către unul dintre cetățenii săi sau de către un apatrid care are reședința pe teritoriul său, dacă infracțiunea este pedepsită conform dreptului penal aplicabil acolo unde a fost comisă ori dacă infracțiunea este comisă în afara jurisdicției teritoriale a oricărui stat;
- e) împotriva unuia dintre cetățenii săi.

2. Fiecare parte poate, la momentul semnării sau al depunerii instrumentului de ratificare, acceptare, aprobare ori aderare, printr-o declarație adresată Secretarului General al Consiliului European, să declare că își rezervă dreptul de a nu aplica sau

de a aplica numai în cazuri ori în condiții specifice regulile de jurisdicție stipulate în paragraful 1 lit. d) și e) al acestui articol sau al oricărei părți a acestora.

3. Fiecare parte va adopta măsurile necesare pentru stabilirea jurisdicției sale asupra infracțiunilor la care se face referire în prezenta Convenție, în cazurile în care presupusul autor este prezent pe teritoriul său și nu poate fi extrădat către o altă parte doar pe baza cetățeniei acestuia, în urma unei cereri de extrădare.

4. Când mai multe părți invocă jurisdicția asupra unei presupuse infracțiuni stabilite în conformitate cu prezenta Convenție, părțile implicate se vor consulta, dacă este cazul, pentru a determina jurisdicția corespunzătoare pentru urmărirea infracțiunii.

5. Fără a aduce atingere normelor generale de drept internațional, prezenta Convenție nu exclude nicio jurisdicție penală exercitată de o parte în conformitate cu dreptul intern.

Capitolul VI

Cooperarea internațională și cooperarea cu societatea civilă

Articolul 32

Principii generale și măsuri de cooperare internațională

Părțile vor coopera între ele, în conformitate cu prevederile prezentei Convenții și prin aplicarea instrumentelor regionale și internaționale relevante, aranjamentelor agreeate în baza legilor interne uniforme sau reciproce și a dreptului lor intern, în cea mai largă măsură posibilă, în scopul:

- prevenirii și combaterii traficului de ființe umane;
- protejării și acordării de asistență victimelor;
- investigării sau desfășurării procedurilor privind infracțiunile stabilite în conformitate cu prezenta Convenție.

Articolul 33

Măsuri privind persoanele dispărute sau aflate în pericol

1. Dacă o parte, pe baza informațiilor de care dispune, are motive temeinice să creadă că viața, libertatea sau integritatea fizică a unei persoane la care se referă art. 28 paragraful 1 se află în pericol iminent direct pe teritoriul unei alte părți, într-o asemenea situație de urgență, partea care are informațiile le va transmite, fără întârziere, celeilalte părți pentru a lua măsurile de protecție corespunzătoare.

2. Părțile la prezenta Convenție pot decide să-și întărească cooperarea în ceea ce privește căutarea persoanelor dispărute, în special, a copiilor dispăruți, dacă informațiile disponibile le determină să creadă că acestea/aceștia sunt victime ale traficului de ființe umane. În acest scop, părțile pot încheia între ele tratate bilaterale sau multilaterale.

Articolul 34 **Informații**

1. Partea solicitată va informa de îndată partea solicitantă asupra rezultatului final al acțiunii întreprinse în baza prezentului capitol. De asemenea, partea solicitată va informa de îndată partea solicitantă asupra oricăror circumstanțe care fac imposibilă îndeplinirea acțiunii respective sau care o pot întârzia în mod semnificativ.

2. O parte poate, cu respectarea dreptului său intern, fără o solicitare prealabilă, să comunice celeilalte părți informațiile obținute în cadrul propriilor investigații, când consideră că dezvăluirea unor asemenea informații poate ajuta partea destinatară în inițierea și desfășurarea investigațiilor și procedurilor judiciare privind infracțiunile stabilite în conformitate cu prezenta Convenție sau pot conduce la o solicitare de cooperare formulată de această parte în baza prezentului capitol.

3. Înaintea comunicării unor asemenea informații, partea care le oferă poate solicita păstrarea confidențialității acestora sau utilizarea lor cu anumite condiții. Dacă partea destinatară nu poate respecta o asemenea solicitare, va informa cealaltă parte, care va trebui să decidă atunci ce informații pot fi totuși furnizate. Dacă partea primitoare acceptă informațiile cu condițiile prevăzute, atunci va fi obligată să le respecte.

4. Toate informațiile solicitate cu privire la art. 13, 14 și 16 și care sunt necesare pentru acordarea drepturilor prevăzute de acestea vor fi transmise fără întârziere la solicitarea părții interesate, cu respectarea art. 11.

Articolul 35 **Cooperarea cu societatea civilă**

Fiecare parte va încuraja autoritățile statului și oficialii publici să coopereze cu organizațiile neguvernamentale, cu alte organizații relevante și cu membrii societății civile, în stabilirea unor parteneriate strategice pentru îndeplinirea obiectivelor prezentei Convenții.

Capitolul VII **Mecanismul de monitorizare**

Articolul 36 **Grupul de experți pentru lupta împotriva traficului de ființe umane**

1. Grupul de experți pentru lupta împotriva traficului de ființe umane (denumit în continuare GRETA) va monitoriza aplicarea prezentei Convenții de către părți.

2. GRETA va fi compus din minimum 10 membri și maximum 15 membri, luând în considerare menținerea echilibrului geografic și de gen, precum și expertiza

multidisciplinară. Aceștia vor fi aleși de Comitetul părților pentru un mandat de 4 ani, reînnoibil o singură dată, dintre cetățenii statelor părți la prezenta Convenție.

3. Alegerea membrilor GRETA va fi bazată pe următoarele principii:

- a) aceștia vor fi selectați dintre persoanele cu un înalt profil moral, cu o competență recunoscută în domeniul drepturilor omului, asistării și protecției victimelor și luptei împotriva traficului de ființe umane sau care au experiență profesională în domeniile acoperite de prezenta Convenție;
- b) aceștia își vor desfășura activitatea în nume propriu, vor fi independenți și imparțiali în exercitarea funcțiilor lor și vor fi disponibili să își îndeplinească sarcinile într-o manieră eficientă;
- c) nu vor exista 2 membri GRETA cu cetățenia aceluiași stat;
- d) aceștia vor reprezenta principalele sisteme de drept.

4. Procedura de alegere a membrilor GRETA va fi decisă de Comitetul de Miniștri, după consultarea și obținerea acordului unanim al părților la prezenta Convenție, în termen de un an de la intrarea în vigoare a Convenției. GRETA va adopta propriile reguli de procedură.

Articolul 37 **Comitetul părților**

1. Comitetul părților va fi compus din reprezentanții statelor părți la prezenta Convenție în cadrul Comitetului de Miniștri al Consiliului European și din reprezentanții părților la Convenție, care nu sunt membri ai Consiliului European.

2. Comitetul părților va fi convocat de Secretarul General al Consiliului European. Prima reuniune va fi organizată în termen de un an de la intrarea în vigoare a prezentei Convenții, pentru a alege membrii GRETA. Comitetul părților se va reuni ulterior ori de câte ori o treime din numărul părților, președintele GRETA sau Secretarul General solicită aceasta.

3. Comitetul părților va adopta propriile reguli de procedură.

Articolul 38 **Procedura**

1. Procedura de evaluare va privi părțile la Convenție și va fi împărțită în runde, a căror durată este stabilită de GRETA. La începutul fiecărei runde, GRETA va selecta prevederile specifice pe care se va baza procedura de evaluare.

2. GRETA va stabili cele mai potrivite mijloace pentru desfășurarea acestei evaluări. GRETA poate, în special, să adopte un chestionar pentru fiecare rundă de evaluare, care poate servi ca bază pentru evaluarea aplicării de către părți a prezentei Convenții. Un asemenea chestionar va fi adresat tuturor părților. Părțile vor răspunde la chestionar, precum și la alte solicitări de informații formulate de GRETA.

3. GRETA poate solicita informații de la societatea civilă.

4. GRETA poate organiza în subsidiar vizite de țară în cooperare cu autoritățile naționale și cu persoana de contact stabilită de acestea din urmă și, dacă este necesar, cu sprijinul experților naționali independenți. În timpul acestor vizite GRETA va fi asistată de specialiști în domenii specifice.

5. GRETA va pregăti un proiect de raport, conținând analiza sa asupra aplicării prevederilor pe care se bazează evaluarea, precum și sugestiile și propunerile sale privind modul în care partea în cauză poate soluționa problemele identificate. Proiectul de raport va fi transmis pentru comentarii către partea care este evaluată. Comentariile acesteia vor fi luate în considerare de GRETA la redactarea raportului său.

6. Pe această bază, GRETA va adopta raportul și concluziile sale privind măsurile adoptate de partea în cauză pentru aplicarea prevederilor prezentei Convenții. Acest raport și concluziile vor fi transmise părții în cauză și Comitetului părților. Raportul și concluziile GRETA vor fi făcute publice de la adoptarea lor, împreună cu eventualele comentarii ale părții implicate.

7. Fără a aduce atingere procedurii stabilite în paragrafele 1–6, Comitetul părților poate adopta, pe baza raportului și concluziilor GRETA, recomandări adresate acestei părți: a) privind măsurile care trebuie luate pentru aplicarea concluziilor GRETA, stabilind, dacă este necesar, o dată pentru transmiterea de informații privind aplicarea acestora; și b) având ca obiectiv promovarea cooperării cu acea parte pentru o aplicare corespunzătoare a prezentei Convenții.

Capitolul VIII

Relația cu alte instrumente internaționale

Articolul 39

Relația cu Protocolul privind prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane, în special, al femeilor și copiilor, adițional la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate

Prezenta Convenție nu va afecta drepturile și obligațiile care rezultă din prevederile Protocolului privind prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane, în special, al femeilor și copiilor, adițional la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate, și are ca scop întărirea protecției acordate de acesta și dezvoltarea standardelor prevăzute de acesta.

Articolul 40

Relația cu alte instrumente internaționale

1. Prezenta Convenție nu va afecta drepturile și obligațiile rezultând din alte instrumente internaționale la care părțile la prezenta Convenție sunt părți sau vor de-

veni părți și care conțin prevederi în domenii acoperite de prezenta Convenție și care asigură o mai mare protecție și asistență pentru victimele traficului.

2. Părțile la prezenta Convenție pot încheia între ele acorduri bilaterale sau multilaterale în domenii acoperite de prezenta Convenție, în scopul suplimentării și întăririi prevederilor sale ori pentru a facilita aplicarea principiilor consacrate prin aceasta.

3. Părțile care sunt membre ale Uniunii Europene vor aplica, în relațiile lor reciproce, regulile comunitare și ale Uniunii Europene, în măsura în care există reguli comunitare sau ale Uniunii Europene guvernând un aspect particular și aplicabile unui caz specific, fără a aduce atingere obiectivului și domeniului de aplicare a prezentei Convenții și fără a afecta aplicarea sa integrală în relațiile cu alte părți.

4. Nicio dispoziție în prezenta Convenție nu va afecta drepturile, obligațiile și responsabilitățile statelor și indivizilor decurgând din dreptul internațional, inclusiv dreptul internațional umanitar și dreptul internațional al drepturilor omului, și, în special, unde este cazul, Convenția din 1951 și Protocolul din 1967 privind statutul refugiaților, precum și principiul nereturnării prevăzute de acestea.

Capitolul IX ***Modificarea Convenției***

Articolul 41 **Amendamente**

1. Orice propunere pentru modificarea prezentei Convenții, prezentată de o parte, va fi comunicată Secretarului General al Consiliului Europei și înaintată de acesta statelor-membre ale Consiliului Europei, oricărui stat semnatar, oricărui stat parte, Comunității Europene, oricărui stat invitat să semneze această Convenție în conformitate cu prevederile art. 42 și oricărui stat invitat să adere la această Convenție în conformitate cu art. 43.

2. Orice amendament propus de o parte va fi comunicat către GRETA, care va prezenta Comitetului de Miniștri avizul său asupra modificării propuse.

3. Comitetul de Miniștri va analiza amendamentul propus și avizul prezentat de GRETA și, după consultarea statelor părți la prezenta Convenție și obținerea acordului lor unanim, poate adopta amendamentul.

4. Textul oricărui amendament adoptat de Comitetul de Miniștri în conformitate cu paragraful 3 va fi înaintat părților în vederea acceptării.

5. Orice amendament adoptat în conformitate cu paragraful 3 va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării perioadei de o lună de la data la care toate părțile au informat Secretarul General că l-au acceptat.

Capitolul X

Clauze finale

Articolul 42

Semnarea și intrarea în vigoare

1. Prezenta Convenție va fi deschisă spre semnare pentru statele-membre ale Consiliului Europei, statele nemembre care au participat la elaborarea sa și Comunitatea Europeană.

2. Prezenta Convenție este supusă ratificării, acceptării sau aprobării. Instrumentele de ratificare, acceptare sau aprobare vor fi depuse la Secretarul General al Consiliului Europei.

3. Prezenta Convenție va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data la care 10 semnatari, incluzând cel puțin 8 state-membre ale Consiliului Europei, și-au exprimat consimțământul de a fi legați de Convenție, în conformitate cu prevederile paragrafului 2.

4. Dacă orice stat menționat în paragraful 1 sau Comunitatea Europeană își exprimă ulterior consimțământul să fie legat de Convenție, aceasta va intra în vigoare în ceea ce îl privește în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data depunerii instrumentului său de ratificare, acceptare sau aprobare.

Articolul 43

Aderarea la Convenție

1. După intrarea în vigoare a prezentei Convenții, Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei, după consultarea părților la această Convenție și obținerea acordului lor unanim, poate invita orice stat nemembru al Consiliului Europei, care nu a participat la elaborarea Convenției, să adere la prezenta Convenție, printr-o decizie luată cu majoritatea prevăzută de art. 20 d din Statutul Consiliului Europei și cu votul unanim al reprezentanților statelor contractante care au dreptul să fie reprezentate în Comitetul de Miniștri.

2. Pentru orice stat care aderă, prezenta Convenție va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data depunerii instrumentului de aderare la Secretarul General al Consiliului Europei.

Articolul 44

Aplicare teritorială

1. Orice stat sau Comunitatea Europeană poate, în momentul semnării sau al depunerii instrumentului său de ratificare, acceptare, aprobare ori aderare, să precizeze teritoriul sau teritoriile pe care se va aplica prezenta Convenție.

2. Orice parte poate, la o dată ulterioară, printr-o declarație adresată Secretarului General al Consiliului Europei, să extindă aplicarea prezentei Convenții la orice alt teritoriu precizat în declarație, pentru ale cărui relații internaționale este responsabil sau pentru care este autorizat să își asume obligații. Cu privire la un asemenea teritoriu, prezenta Convenție va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data primirii unei asemenea declarații de către Secretarul General al Consiliului Europei.

3. Orice declarație formulată în temeiul paragrafelor 1 și 2 poate fi retrasă, cu privire la orice teritoriu menționat într-o asemenea declarație, printr-o notificare adresată Secretarului General al Consiliului Europei. Retragera va avea efect în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la primirea unei asemenea notificări de către Secretarul General al Consiliului Europei.

Articolul 45

Rezerve

Nicio rezervă nu poate fi formulată cu privire la oricare prevedere a prezentei Convenții, cu excepția rezervei prevăzute de art. 31 paragraful 2.

Articolul 46

Denunțarea

1. Orice parte poate, în orice moment, să denunțe prezenta Convenție printr-o notificare adresată Secretarului General al Consiliului Europei.

2. O asemenea denunțare va avea efect din prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data primirii notificării de către Secretarul General al Consiliului Europei.

Articolul 47

Notificări

Secretarul General al Consiliului Europei va notifica statelor-membre ale Consiliului Europei, oricărui stat semnatar, oricărui stat parte, Comunității Europene, oricărui stat invitat să semneze prezenta Convenție în conformitate cu prevederile art. 42 și oricărui stat invitat să adere la prezenta Convenție în conformitate cu prevederile art. 43:

- a) orice semnătură;
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare;
- c) orice dată de intrare în vigoare a prezentei Convenții în conformitate cu art. 42 și 43;
- d) orice amendament adoptat în conformitate cu art. 41 și data la care un asemenea amendament intră în vigoare;

- e) orice denunțare formulată în temeiul prevederilor art. 46;
- f) orice alt act, notificare sau comunicare privind prezenta Convenție;
- g) orice rezervă formulată în baza art. 45.

Drept care, subsemnații, împuterniciți în acest scop, am semnat prezenta Convenție.

Încheiată la Varșovia, la 16 mai 2005, în limbile engleză și franceză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar, care va fi depozitat în arhivele Consiliului Europei. Secretarul General al Consiliului Europei va transmite copii certificate fiecărui stat-membru al Consiliului Europei, statelor nemembre care au participat la elaborarea prezentei Convenții, Comunității Europene și oricărui stat invitat să adere la prezenta Convenție.

37. CONVENȚIA CONSILIULUI EUROPEI PRIVIND SPĂLAREA BANILOR, DEPISTAREA, SECHESTRAREA ȘI CONFISCAREA VENITURILOR PROVENITE DIN ACTIVITATEA INFRAȚIONALĂ ȘI FINANȚAREA TERORISMULUI

Adoptată la: Varșovia, 16 mai 2005.

Ratificată prin: Legea Parlamentului RM nr.165-XVI din 13 iulie 2007.

În vigoare pentru RM: din 1 mai 2008.

Preambul

Statele membre ale Consiliului Europei și celelalte state semnatare,

Considerând că scopul Consiliului Europei este de a realiza o mai mare unitate între membrii săi;

Convins de necesitatea de a aplica o politică penală comună urmărind protecția societății;

Considerând că lupta contra criminalității grave, devenind o problemă internațională tot mai mare, impune folosirea unor metode moderne și eficiente la nivel internațional;

Considerând că una dintre aceste metode constă în privarea delincvenților de produsele infracțiunii și instrumente similare;

Apreciind că pentru atingerea acestui obiectiv este necesar un sistem de cooperare internațională bine pus la punct;

Ținând cont de Convenția Consiliului Europei privind spălarea, descoperirea, sechestrarea și confiscarea produselor infracțiunii (ETS nr. 141), denumită în cele ce urmează Convenția din 1990;

Ținând cont și de Rezoluția 1373 (2001) privind amenințările la adresa păcii și securității internaționale, cauzate de acte de terorism, adoptată de Consiliul de Securitate al Națiunilor Unite la 28 septembrie 2001, și, în special, paragraful 3.d din această rezoluție;

Ținând cont de Convenția internațională pentru reprimarea finanțării terorismului, adoptată de Adunarea Generală a Națiunilor Unite la 9 decembrie 1999, în special art. 2 și 4, care obligă statele semnatare să considere activitățile de finanțare a terorismului ca fapte penale;

Convins de necesitatea de a lua măsuri imediate pentru a ratifica și a implementa pe deplin Convenția internațională pentru reprimarea finanțării terorismului, amintită mai sus;

Au convenit următoarele:

Capitolul I Terminologie

Articolul 1 Terminologie

În sensul prezentei Convenții,

a) termenul „produs” se referă la orice avantaj economic, derivat din sau obținut, direct ori indirect, din infracțiuni. Acesta poate consta în orice bun, astfel cum este definit la subparagraful b);

b) termenul „bun” înseamnă un bun de orice natură, corporal sau necorporal, mobil ori imobil, precum și acte juridice sau documente atestând un titlu ori un drept cu privire la un bun;

c) termenul „instrument” se referă la orice bunuri folosite sau destinate a fi folosite, în orice mod, în totalitate ori în parte, pentru a comite una sau mai multe infracțiuni;

d) termenul „confiscare” se referă la o măsură dispusă de o instanță judecătorească ca urmare a unei proceduri referitoare la una sau mai multe infracțiuni, măsură care are ca rezultat privarea permanentă de acel bun;

e) expresia „infracțiune predicată” se referă la orice infracțiune în urma căreia produsele sunt rezultate și susceptibile de a deveni obiectul unei infracțiuni prevăzute la art. 9;

f) expresia „unitate de informații financiare”, denumită în continuare UIF, reprezintă un organism național, central, responsabil cu primirea (și, în măsura în care se permite, solicitarea), analiza și transmiterea de informații cu specific financiar către autoritățile competente, informații:

i. privind produse susceptibile de a deveni surse potențiale de finanțare a terorismului; sau

ii. necesare conform legislației naționale sau normelor în vigoare, pentru a combate spălarea banilor și finanțarea terorismului;

g) expresia „blocarea sau punerea sub sechestru” înseamnă interzicerea temporară a transferului, distrugerii, conversiei, înstrăinării ori deplasării bunurilor sau luarea în custodie temporară ori preluarea controlului asupra bunurilor în baza unei hotărâri emise de o instanță sau de o altă autoritate competentă;

h) expresia „finanțarea terorismului” se referă la infracțiunile prevăzute la art. 2 din Convenția pentru reprimarea finanțării terorismului, menționată mai sus.

Capitolul II ***Finanțarea terorismului***

Articolul 2 **Aplicarea prezentei Convenții în ceea ce privește finanțarea terorismului**

1. Fiecare parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a permite aplicarea prevederilor prevăzute în cap. III, IV și V.

2. În special, fiecare parte la prezenta Convenție se va asigura că sunt posibile percheziționarea, urmărirea, identificarea, blocarea, punerea sub sechestru și confiscarea bunurilor de origine licită sau ilicită, folosite ori destinate a fi folosite în orice mod, în totalitate sau în parte, pentru finanțarea terorismului, sau produselor rezultate din această infracțiune și va asigura o cât mai bună cooperare în acest scop.

Capitolul III ***Măsuri ce pot fi luate la nivel național***

Secțiunea 1 ***Prevederi generale***

Articolul 3 **Măsuri de confiscare**

1. Fiecare parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a-i permite să confişte instrumente și produse sau bunuri a căror valoare corespunde acestor produse și bunuri supuse spălării.

2. Cu condiția ca paragraful 1 să se aplice în cazul spălării banilor și al categoriilor de infracțiuni prevăzute în anexa la prezenta Convenție, fiecare parte poate, în momentul semnării sau al depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, printr-o declarație adresată Secretarului General al Consiliului Europei, să declare că paragraful 1 se aplică:

a) doar în cazul în care pedeapsa prevăzută de lege pentru această infracțiune este închisoarea al cărei maxim depășește un an. Cu toate acestea, fiecare parte poate face o declarație cu privire la această prevedere referitoare la confiscarea produselor rezultate din infracțiuni fiscale, cu unicul scop de a putea confisca astfel de produse, atât la nivel național, cât și prin cooperare internațională, conform legislației naționale și internaționale privind recuperarea taxelor/datoriilor; și/sau

b) doar pentru o listă de infracțiuni specificate.

3. Părțile pot institui prevederi pentru confiscarea obligatorie în cazul infracțiuni-

lor care fac obiectul regimului confiscării. Părțile pot include, în special, infracțiunile de spălare de bani, trafic de droguri, trafic de persoane și orice altă infracțiune gravă.

4. Fiecare parte adoptă acele măsuri legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru ca, în cazul unei infracțiuni grave sau al infracțiunilor astfel cum sunt prevăzute în legislația națională, să oblige făptuitorul să dovedească originea produselor sau a bunurilor susceptibile de confiscare, în măsura în care această obligație este conformă cu principiile legislației interne.

Articolul 4

Măsuri de investigare și măsuri provizorii

Fiecare parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a permite identificarea, urmărirea, blocarea sau punerea imediată sub sechestru a bunurilor care fac obiectul confiscării conform art. 3, pentru a facilita, în deosebi, aplicarea unei măsuri ulterioare de confiscare.

Articolul 5

Blocarea, sechestrarea și confiscarea

Fiecare parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a se asigura că măsurile privind blocarea, punerea sub sechestru și confiscarea includ, de asemenea:

- a) bunurile în care au fost transformate sau convertite produsele;
- b) bunurile obținute licit, în cazul în care produsele au fost amestecate, în totalitate sau în parte, cu astfel de bunuri, până la valoarea estimată a produselor;
- c) câștigurile sau alte beneficii derivate din produse, din bunuri în care au fost transformate sau convertite produsele rezultate din infracțiune sau din bunuri cu care produsele infracțiunii au fost amestecate, până la valoarea estimată a produselor, în același mod și în aceeași măsură ca produsele.

Articolul 6

Administrarea bunurilor blocate sau sechestrate

Fiecare parte va adopta măsurile legislative sau alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a asigura administrarea corespunzătoare a bunurilor blocate sau sechestrate, în conformitate cu art. 4 și 5.

Articolul 7

Competențe și tehnici de investigare

1. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a împuternici instanțele sau alte autorități competente să dispună

prezentarea registrelor bancare, financiare sau comerciale ori punerea acestora sub sechestru pentru îndeplinirea măsurilor prevăzute la art. 3, 4 și 5. O parte nu poate refuza să acționeze potrivit prevederilor prezentului articol invocând secretul bancar.

2. Fără a aduce atingere paragrafului 1, fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare, care să îi permită:

a) să stabilească dacă o persoană fizică sau juridică este proprietarul ori beneficiarul unuia sau al mai multor conturi, de orice natură, la orice bancă situată pe teritoriul statului respectiv, caz în care urmează să obțină toate datele conturilor identificate;

b) să obțină datele conturilor bancare precizate și ale operațiunilor bancare care au fost efectuate pe o anumită perioadă prin unul sau mai multe conturi specificate, inclusiv datele oricărui cont din care sau în care se efectuează un transfer;

c) să monitorizeze într-o anumită perioadă operațiunile bancare efectuate prin unul sau mai multe conturi bancare specificate; și

d) să se asigure că băncile nu divulgă clienților în cauză sau unei terțe părți că s-au solicitat ori că s-au obținut informații în baza subparagrafelor a), b) sau c) ori că o anchetă este în curs de derulare.

Părțile vor lua în considerare extinderea acestei prevederi și asupra conturilor deținute în instituții financiare sau de credit nebancale.

3. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare, care să permită folosirea tehnicilor speciale de investigare pentru a facilita identificarea și urmărirea produselor și strângerea probelor privind aceste produse, cum ar fi, spre exemplu, observarea, interceptarea telecomunicațiilor, accesul la sistemele informatice și ordinul de a prezenta anumite documente.

Articolul 8

Recursuri judiciare

Fiecare parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a se asigura că persoanele interesate, afectate de măsurile prevăzute la art. 3, 4 și 5 și de celelalte prevederi în materie din prezenta secțiune, dispun de posibilitatea de a avea acces efectiv la justiție pentru a-și apăra drepturile.

Articolul 9

Infrațiuni de spălare a banilor

1. Fiecare parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a conferi caracterul de infracțiune, conform dreptului său intern, atunci când sunt comise cu intenție, următoarelor fapte:

a) transformarea sau transferul bunurilor, cunoscând că aceste bunuri constituie produse, în scopul de a disimula sau a ascunde originea ilicită a acestor bunuri ori de

a ajuta orice persoană implicată în comiterea unei infracțiuni predicat să se sustragă de la consecințele juridice ale faptelor sale;

b) disimularea sau ascunderea naturii, originii, amplasării, dispunerii, circulației ori a proprietății reale a bunurilor sau a drepturilor relative la acestea, despre care autorul știe că acestea constituie produse; și, sub rezerva principiilor sale constituționale și a conceptelor fundamentale ale sistemului său juridic:

c) achiziționarea, deținerea sau folosirea bunurilor despre care cel care le achiziționează, le deține sau le folosește știe, în momentul dobândirii lor, că acestea constituie produse;

d) participarea, asocierea, conspirarea pentru a comite una dintre infracțiunile prevăzute în prezentul articol, precum și tentativa, complicitatea, instigarea, facilitarea și consilierea privind comiterea oricăreia dintre infracțiunile specificate în prezentul articol.

2. În scopul punerii în practică sau al aplicării paragrafului 1:

a) nu are relevanță faptul că infracțiunea predicat ține sau nu ține de jurisdicția penală a părții;

b) se poate prevedea că infracțiunile enunțate în acest paragraf nu se aplică persoanelor care au săvârșit infracțiunea predicat;

c) cunoașterea, intenția sau scopul, ca element al uneia dintre infracțiunile prevăzute în acest paragraf, se poate deduce din circumstanțele obiective ale faptei.

3. Fiecare parte poate adopta măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a conferi, în baza dreptului său intern, caracterul de infracțiune tuturor sau unora dintre faptele prevăzute la paragraful 1, în unul sau în ambele cazuri prezentate mai jos, când infractorul:

a) a suspectat faptul că bunurile reprezentau produse;

b) trebuia să presupună că bunurile constituiau produse.

4. Cu condiția ca paragraful 1 să se aplice în cazul infracțiunilor predicat prevăzute în anexa la prezenta Convenție, fiecare parte din Comunitatea Europeană poate, în momentul semnării sau al depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, printr-o declarație adresată Secretarului General al Consiliului Europei, să declare că paragraful 1 se aplică:

a) doar în măsura în care pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea predicat este mai mare de un an sau pentru acele state care au un minim general pentru infracțiuni în sistemul juridic propriu, în măsura în care infracțiunea este sancționată cu privarea de libertate sau cu un ordin de reținere pentru un minim mai mare de 6 luni; și/sau

b) doar în cazul unor infracțiuni predicat precizate; și/sau

c) în cazul unei categorii de infracțiuni grave conform legislației naționale a părții la prezenta Convenție.

5. Fiecare parte se va asigura că o condamnare anterioară sau simultană pentru o infracțiune predicat nu este o condiție pentru o condamnare pentru spălare de bani.

6. Fiecare parte se va asigura că este posibilă condamnarea pentru spălare de bani, conform prezentului articol, acolo unde se dovedește faptul că bunurile ce fac obiectul paragrafului 1 subparagrafele a) sau b) provin dintr-o infracțiune predicat fără a fi necesar să se stabilească exact care infracțiune.

7. Fiecare parte se va asigura că infracțiunile predicat de spălare de bani acoperă și activități desfășurate într-un alt stat și care constituie o infracțiune în statul respectiv și ar fi constituit o infracțiune predicat dacă ar fi avut loc pe teritoriul statului respectiv. Fiecare parte poate stabili că singura condiție este ca fapta să fi constituit o infracțiune predicat dacă ar fi avut loc pe teritoriul propriului stat.

Articolul 10

Răspunderea persoanelor juridice

1. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a se asigura că persoanele juridice pot fi trase la răspundere pentru infracțiunile de spălare de bani, stabilite în conformitate cu prezenta Convenție, comise în interesul lor de orice persoană fizică ce acționează fie în nume propriu, fie ca parte a unui organ al persoanei juridice, care deține o funcție de conducere în cadrul persoanei juridice, în baza:

- a) unei împuterniciri de reprezentare a persoanei juridice; sau
- b) unei atribuții de a lua decizii în numele persoanei juridice; sau
- c) unei atribuții de a exercita un control în cadrul persoanei juridice respective, precum și în cazul implicării unei astfel de persoane fizice în calitate de complice sau instigator la infracțiunile menționate mai sus.

2. În afară de cazurile prevăzute la paragraful 1, fiecare parte va lua măsurile necesare pentru a se asigura că o persoană juridică poate fi trasă la răspundere în cazul în care lipsa de supraveghere și control de către o persoană fizică prevăzută în paragraful 1 a făcut posibilă comiterea faptelor penale, menționate la paragraful 1, în avantajul persoanei juridice respective, de către o persoană fizică subordonată persoanei juridice respective.

3. Răspunderea unei persoane juridice în conformitate cu prezentul articol nu va exclude procedurile judiciare penale împotriva persoanelor fizice care sunt autori, instigatori sau complici la comiterea faptelor penale menționate în paragraful 1.

4. Fiecare parte se va asigura că persoanele juridice răspunzătoare conform prezentului articol vor face obiectul unor sancțiuni penale sau de altă natură, efective, proporționale și descurajatoare, inclusiv sancțiuni pecuniare.

Articolul 11

Hotărârile anterioare

Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare ce vor permite luarea în considerare, atunci când se stabilește o pedeapsă, a hotărârilor definitive pronunțate într-o altă parte la prezenta Convenție împotriva unei persoane fizice sau juridice, privind infracțiuni definite conform prezentei Convenții.

Secțiunea a 2-a
Unitatea de informații financiare și prevenirea

Articolul 12
Unitatea de informații financiare (UIF)

1. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a înființa UIF conform prevederilor prezentei Convenții.

2. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a asigura accesul UIF, în mod direct și prompt, la informații financiare, cu caracter administrativ și privind aplicarea legii, ce îi sunt necesare pentru îndeplinirea corespunzătoare a funcțiilor sale, inclusiv analiza rapoartelor privind tranzacții suspecte.

Articolul 13
Măsuri menite să împiedice activitățile de spălare de bani

1. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru instituirea unui regim intern complex de reglementări și de supraveghere sau monitorizare pentru a împiedica spălarea banilor și va lua în considerare standardele internaționale în domeniu, în special, recomandările adoptate de Forțele de acțiune în domeniul financiar privind spălarea banilor (FATF).

2. În această privință, fiecare parte va adopta acele măsuri legislative sau de altă natură ce vor fi necesare pentru:

a) a solicita persoanelor fizice și juridice implicate în activități ce pot fi folosite în scopul spălării de bani și privind aceste activități:

i. să identifice și să verifice identitatea clienților acestora și, unde este cazul, a beneficiarilor finali ai acestora și conduita în cadrul relațiilor de afaceri, ținându-se cont de o abordare bazată pe risc;

ii. să raporteze suspiciuni privind activități de spălare de bani ce fac obiectul măsurilor de siguranță;

iii. să ia măsuri secundare, cum ar fi crearea unei baze de date privind identitatea clienților și tranzacțiile, instruirea personalului și stabilirea politicii și procedurilor interne, dacă este cazul, adaptate la dimensiunea și natura activității desfășurate;

b) a interzice persoanelor menționate în subparagraful a) să divulge faptul că a fost transmis un raport privind o tranzacție suspectă sau informații ce au legătură cu aceasta ori că este în curs de derulare o anchetă împotriva activităților de spălare de bani;

c) a se asigura că persoanele menționate în subparagraful a) fac obiectul unui sistem eficient de monitorizare și, unde este cazul, de supervizare, cu scopul de a se asigura respectarea de către aceste persoane a condițiilor privind combaterea spălării banilor, acolo unde este cazul, în funcție de riscurile implicate.

3. În această privință, fiecare parte la prezenta Convenție va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru depistarea transporturilor importante de bani gheață peste hotare.

Articolul 14

Amânarea tranzacțiilor interne suspecte

Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a permite UIF sau oricărei alte autorități ori instituții competente să acționeze rapid, acolo unde există suspiciuni că o tranzacție are legătură cu spălarea de bani, pentru a suspenda sau a refuza aprobarea derulării tranzacției, cu scopul de a analiza tranzacția și a confirma suspiciunea. Fiecare stat poate restrânge astfel de acțiuni la cazurile în care a fost prezentat un raport privind existența unei tranzacții suspecte. Durata maximă a suspendării sau a amânării derulării tranzacției se supune prevederilor legislației interne în domeniu.

Capitolul IV

Cooperarea internațională

Secțiunea 1

Principiile cooperării internaționale

Articolul 15

Principiile generale și măsurile privind cooperarea internațională

1. Părțile vor coopera cât mai mult posibil în vederea derulării anchetelor și a procedurilor judiciare ce au ca scop confiscarea instrumentelor și a produselor.

2. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare ce îi vor permite respectarea condițiilor din prezentul capitol privind cereri:

a) de confiscare a anumitor bunuri ce reprezintă produse sau instrumente, precum și de confiscare a produselor constând în cererea de a plăti o sumă de bani reprezentând contravaloarea produselor;

b) de asistență, în scopul cercetării și luării măsurilor provizorii privind oricare dintre formele de confiscare menționate la subparagraful a).

3. Asistența în vederea derulării anchetei și măsurile provizorii solicitate conform paragrafului 2 subparagraful b) vor fi realizate în conformitate cu legislația internă a părții la prezenta Convenție. Acolo unde solicitarea privind una dintre aceste măsuri specifică formalități sau proceduri necesare conform legislației părții solicitante, chiar dacă necunoscute statului căruia i se adresează solicitarea, acesta din urmă va da curs solicitării în măsura în care acțiunea solicitată nu contravine principiilor sale legale fundamentale.

4. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a se asigura că solicitările venite din partea altor state de identificare, urmărire, blocare sau punere sub sechestru a produselor și instrumentelor au aceeași prioritate ca și solicitările adresate în cadrul procedurilor interne.

Secțiunea a 2-a
Asistența în faza cercetării penale

Articolul 16
Obligația de a acorda asistență

Părțile își vor acorda, la cerere, asistența reciprocă cea mai largă pentru identificarea și urmărirea instrumentelor, produselor și altor bunuri ce pot face obiectul confiscării. Asistența va include orice măsuri de furnizare de probe privind existența, situarea sau deplasarea, natura, statutul juridic sau valoarea bunurilor amintite.

Articolul 17
Cereri de informații privind conturi bancare

1. Fiecare parte, conform prevederilor prezentului articol, va lua măsurile necesare pentru a stabili, ca răspuns la solicitarea unui alt stat, dacă o persoană fizică sau juridică ce face obiectul unei anchete deține ori are sub control unul sau mai multe conturi, oricare ar fi natura acestora, la orice bancă situată pe teritoriul său și, dacă este așa, va furniza detaliile conturilor respective.

2. Obligația stipulată în prezentul articol se aplică doar în măsura în care informațiile se află în posesia băncii la care este deschis contul.

3. În afara de condițiile precizate în art. 37, în cererea sa, partea solicitantă:

- a) va declara de ce consideră că informațiile solicitate ar putea fi de o importanță deosebită în ancheta privind infracțiunea respectivă;
- b) va justifica de ce crede că banca din statul căruia i se adresează solicitarea deține contul respectiv și va preciza, pe cât posibil, care sunt băncile și/sau conturile; și
- c) va include informațiile suplimentare disponibile care pot facilita soluționarea cererii.

4. Statul căruia i se adresează solicitarea poate condiționa soluționarea cererii de îndeplinirea aceluiași condiții ca și în cazul solicitărilor de percheziție sau punere sub sechestru.

5. Fiecare stat sau Comunitatea Europeană, la momentul semnării sau odată cu depunerea documentelor de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, poate, printr-o declarație adresată Secretarului General al Consiliului Europei, să

declare că prezentul articol se aplică doar categoriilor de infracțiuni precizate în lista cuprinsă în anexa la prezenta Convenție.

6. Părțile pot extinde aceste prevederi la conturile deținute în instituții financiare nebancaire. Astfel de extinderi pot fi operate cu respectarea principiului reciprocității.

Articolul 18

Solicitări de informații privind tranzacțiile bancare

1. La cererea unei alte părți, partea căreia i se adresează solicitarea va furniza detaliile conturilor specificate și ale operațiunilor bancare ce au fost realizate pe parcursul unei perioade specificate în unul sau mai multe conturi precizate în solicitare, inclusiv detaliile privind orice cont de la care se trimit sau în care se primesc fonduri.

2. Obligația prevăzută în prezentul articol se aplică doar în măsura în care informațiile solicitate se află în posesia băncii la care este deschis contul.

3. În afară de condițiile stipulate în art. 37, partea care adresează solicitarea va preciza în cererea sa de ce consideră că informațiile solicitate sunt relevante pentru ancheta penală privind infracțiunea respectivă.

4. Partea căreia i se adresează solicitarea poate condiționa soluționarea cererii de îndeplinirea aceluiași condiții ca și în cazul solicitărilor de percheziție sau punere sub sechestru.

5. Părțile pot extinde aceste prevederi la conturile deținute în instituții financiare nebancaire. Astfel de extinderi pot fi operate cu respectarea principiului reciprocității.

Articolul 19

Cereri de monitorizare a tranzacțiilor bancare

1. Fiecare parte se va asigura că, la solicitarea unei alte părți, poate monitoriza, pe o perioadă precizată, operațiunile bancare realizate prin unul sau mai multe conturi precizate în cerere și poate comunica părții solicitante rezultatele monitorizării.

2. În afară de condițiile stipulate în art. 37, partea care adresează solicitarea va preciza în cererea sa de ce consideră că informațiile solicitate sunt relevante pentru ancheta penală privind infracțiunea respectivă.

3. Decizia de monitorizare se va lua în fiecare caz în parte de autoritățile competente aparținând statului căruia i se adresează solicitarea, cu respectarea legislației naționale a statului respectiv.

4. Detaliile practice privind monitorizarea vor fi stabilite de autoritățile competente aparținând celor două state – cel solicitant și cel căruia i se adresează solicitarea.

5. Părțile pot extinde aceste prevederi la conturile deținute în instituții financiare nebancaire.

Articolul 20

Transmiterea spontană de informații

Fără a prejudicia propriile sale cercetări sau proceduri, o parte poate, fără cere prealabilă, să transmită unei alte părți informații despre instrumente și produse, când apreciază că prin comunicarea acestor informații ar putea ajuta partea destinatară să inițieze sau să ducă la bun sfârșit cercetări ori proceduri sau când aceste informații ar putea conduce la formularea unei cereri de către această parte în baza prezentului capitol.

Secțiunea a 3-a

Măsuri provizorii

Articolul 21

Obligația de a lua măsuri provizorii

1. La solicitarea unei alte părți care a inițiat proceduri penale sau proceduri în vederea confiscării, o parte va lua măsurile provizorii necesare, cum ar fi blocarea sau punerea sub sechestru, pentru a împiedica manipularea, transferul sau înstrăinarea bunurilor care, într-o etapă ulterioară, pot face obiectul unor cereri de confiscare sau care ar permite satisfacerea cererii.

2. O parte care a primit o cerere de confiscare conform art. 23, dacă i se va solicita, va lua măsurile menționate la paragraful 1, cu privire la orice bunuri ce fac obiectul unei cereri sau care ar permite satisfacerea cererii.

Articolul 22

Executarea măsurilor provizorii

1. După adoptarea măsurilor provizorii solicitate conform paragrafului 1 al art. 21, partea solicitantă va furniza cât mai rapid posibil părții căreia îi adresează solicitarea orice informații care ar putea pune în dubiu sau ar putea modifica măsurile provizorii. Partea solicitantă va furniza, de asemenea, fără întârziere, toate informațiile complementare cerute de partea căreia i se adresează solicitarea și care sunt necesare pentru implementarea și continuarea măsurilor provizorii.

2. Înainte de ridicarea oricărei măsuri provizorii adoptate în conformitate cu prezentul articol, partea căreia îi este adresată solicitarea va da ocazia părții solicitante, acolo unde acest lucru este posibil, să prezinte motivele pentru menținerea măsurii respective.

Secțiunea a 4-a
Confiscarea

Articolul 23
Obligația de a confisca

1. O parte care a primit o solicitare de confiscare din partea unei alte părți privind instrumente sau produse aflate pe teritoriul său trebuie:

a) să execute o hotărâre de confiscare luată de o instanță aparținând unei părți solicitante, cu privire la astfel de instrumente ori produse; sau

b) să prezinte solicitarea autorităților sale competente, cu scopul de a obține o hotărâre de confiscare și, dacă aceasta este acordată, să o execute.

2. În scopul aplicării paragrafului 1 subparagraful b), orice parte va avea, oricând acest lucru este necesar, competența de a iniția proceduri de confiscare în conformitate cu propria legislație.

3. Prevederile paragrafului 1 se aplică și în cazul confiscărilor ce constau în obligația de a plăti o sumă de bani egală cu valoarea produselor, dacă bunurile asupra cărora se aplică măsura de confiscare se găsesc pe teritoriul statului căruia i se adresează solicitarea. În astfel de cazuri, când se aplică măsura confiscării conform paragrafului 1, partea căreia i se adresează solicitarea va exercita, dacă nu se face plata, măsura de confiscare asupra oricăror bunuri disponibile.

4. Dacă o cerere de confiscare privește anumite bunuri, părțile pot conveni ca partea căreia i se adresează solicitarea să aplice măsura de confiscare sub forma unei obligații la plata unei sume de bani corespunzătoare valorii bunurilor.

5. Părțile vor coopera cât mai mult posibil, conform legislației interne, cu acele părți care solicită executarea măsurilor echivalente confiscării ce conduc la privarea de bunuri, care nu constituie sancțiuni penale, atât timp cât astfel de măsuri sunt dispuse de o autoritate juridică aparținând statului solicitant, vizavi de fapta penală, cu condiția să se fi stabilit că bunurile constituie produse sau alte bunuri în sensul art. 5.

Articolul 24
Executarea măsurii de confiscare

1. Procedurile de obținere și aplicare a confiscării conform art. 23 vor fi reglementate de legislația părții căreia i se adresează solicitarea.

2. Partea căreia i se adresează solicitarea trebuie să țină cont de probele privind faptele în măsura în care acestea sunt precizate într-o sentință sau într-o hotărâre judecătorească a statului solicitant ori în măsura în care sentințele sau hotărârile respective sunt întemeiate pe ele.

3. Fiecare stat sau Comunitatea Europeană poate, la momentul semnării sau odată cu depunerea documentelor de ratificare, de acceptare sau de aderare, printr-o de-

clarafie adresată Secretarului General al Consiliului Europei, să declare că paragraful 2 se aplică doar cu respectarea principiilor constituționale proprii și a conceptelor fundamentale ale sistemului său juridic.

4. Dacă măsura confiscării constă în obligația de a plăti o sumă de bani, autoritatea competentă a părții căreia i se adresează solicitarea va converti suma respectivă în moneda statului respectiv la rata de schimb a zilei când a fost pronunțată hotărârea de executare a măsurii de confiscare.

5. În cazul art. 23 paragraful 1 subparagraful a), doar partea solicitantă are dreptul de a decide privind aplicarea revizuirii hotărârii de confiscare.

Articolul 25 **Bunuri confiscate**

1. Bunurile confiscate de o parte conform art. 23 și 24 vor fi la dispoziția părții respective în conformitate cu legislația internă și procedurile administrative.

2. Atunci când răspund unei solicitări făcute de o altă parte conform art. 23 și 24, în măsura în care legislația internă permite și dacă li se solicită, părțile vor acorda prioritate returnării bunurilor confiscate părții solicitante, astfel încât să poată compensa victimele infracțiunii sau să restituie bunurile proprietarilor lor de drept.

3. Atunci când acționează la cererea făcută de o altă parte în conformitate cu art. 23 și 24, o parte poate acorda o atenție deosebită încheierii de acorduri privind dispunerea în comun cu alte părți, în mod regulat sau de la caz la caz, de aceste bunuri, în conformitate cu legislația internă și procedurile administrative.

Articolul 26 **Dreptul de executare și valoarea maximă a bunurilor supuse confiscării**

1. O cerere de confiscare prezentată conform art. 23 și 24 nu afectează dreptul părții solicitante de a aplica ea însăși hotărârea de confiscare.

2. Nicio dispoziție a prezentei Convenții nu va fi interpretată astfel încât să permită ca valoarea totală a confiscării să depășească valoarea sumei de bani specificate în hotărârea de confiscare. Dacă o parte constată o astfel de situație, părțile interesate vor începe consultări pentru evitarea unei astfel de situații.

Articolul 27 **Privarea de libertate**

Partea solicitată nu poate dispune privarea de libertate și nici nu poate lua vreo măsură restrictivă de libertate ca urmare a cererii prezentate în baza art. 23, dacă partea solicitantă a precizat aceasta în cerere.

Secțiunea a 5-a
Refuzul și amânarea cooperării

Articolul 28
Motivele refuzului

1. Cooperarea conform prezentului capitol poate fi refuzată, dacă:

a) măsura solicitată contravine principiilor fundamentale ale sistemului juridic al părții căreia îi este adresată solicitarea; sau

b) executarea cererii riscă să aducă prejudicii suveranității, securității, ordinii publice sau altor interese esențiale ale părții căreia îi este adresată solicitarea; sau

c) în opinia părții căreia îi este adresată solicitarea, importanța cazului nu justifică luarea acțiunii solicitate; sau

d) infracțiunea la care face referire solicitarea este o infracțiune de natură fiscală, cu excepția finanțării terorismului; sau

e) infracțiunea la care face referire solicitarea are legătură cu o infracțiune de ordin politic, excepție făcând finanțarea terorismului; sau

f) partea căreia îi este adresată solicitarea consideră că întreprinderea acțiunii solicitate ar contraveni principiului *ne bis in idem*; sau

g) infracțiunea la care face referire cererea nu constituie o infracțiune conform legislației părții căreia îi este adresată solicitarea, dacă este comisă în jurisdicția acesteia. Totuși, acest motiv de refuz se aplică, în cazul cooperării conform secțiunii a 2-a, doar în măsura în care asistența solicitată presupune măsuri coercitive. Acolo unde este necesară respectarea principiului dublei incriminări pentru cooperarea conform prezentului capitol, această condiție va fi considerată ca fiind satisfăcută indiferent dacă ambele părți încadrează juridic similar fapta sau o denumesc cu aceeași terminologie, cu condiția ca ambele părți să incrimineze fapta ce stă la baza infracțiunii.

2. Cooperarea conform secțiunii a 2-a, în măsura în care asistența solicitată implică acțiuni coercitive, și conform secțiunii a 3-a din prezentul capitol poate fi, de asemenea, refuzată dacă măsurile solicitate nu ar fi putut fi luate conform legislației părții căreia îi este adresată solicitarea în scopul derulării anchetelor și procedurilor legale, dacă ar fi fost vorba de un caz similar intern.

3. Acolo unde legislația părții căreia îi este adresată solicitarea cere acest lucru, cooperarea conform secțiunii a 2-a, în măsura în care asistența solicitată implică acțiuni coercitive, și conform secțiunii a 3-a din prezentul capitol poate fi refuzată, dacă măsurile solicitate sau orice alte măsuri cu efect similar nu sunt permise de legislația părții solicitante sau, în ceea ce privește autoritățile competente din statul solicitant, dacă solicitarea nu este autorizată nici de judecător, nici de o altă autoritate juridică, inclusiv de procurori, oricare dintre aceste autorități acționând cu privire la fapte penale.

4. Cooperarea conform secțiunii a 4-a din prezentul capitol poate fi, de asemenea, refuzată, dacă:

a) conform legislației părții solicitate, măsura de confiscare nu este prevăzută pentru tipul de infracțiune la care face referire cererea; sau

b) fără a aduce atingere obligației impuse conform art. 23 paragraful 3, ar fi contrar principiilor legislației interne a părții căreia îi este adresată solicitarea, cu privire la limitele confiscării în ceea ce privește relația dintre o infracțiune și:

i. un avantaj economic ce poate fi considerat drept produs; sau

ii. bunuri ce pot fi considerate drept instrumente; sau

c) conform legii părții căreia îi este adresată solicitarea, hotărârea de confiscare nu mai poate fi pronunțată sau executată deoarece s-a prescris; sau

d) fără a aduce atingere art. 23 paragraful 5, cererea nu face referire la o condamnare anterioară sau la o decizie de natură juridică ori la o declarație într-o astfel de decizie, conform căreia o infracțiune sau mai multe infracțiuni au fost comise, în baza căreia a fost dispusă ori este solicitată confiscarea; sau

e) confiscarea fie nu se poate aplica în partea solicitantă, fie face încă obiectul instrumentelor obișnuite de apel; sau

f) cererea are legătură cu o hotărâre de confiscare rezultată dintr-o hotărâre pronunțată în absența persoanei împotriva căreia hotărârea a fost emisă și, în opinia părții căreia i se adresează solicitarea, procedurile derulate de partea solicitantă ce au condus la o astfel de decizie nu au respectat drepturile minime la apărare recunoscute fiecărei persoane împotriva căreia se aduce o acuzație penală.

5. În scopul paragrafului 4 subparagraful f), nu se consideră că o hotărâre a fost pronunțată în absență, dacă:

a) a fost confirmată sau pronunțată după manifestarea opiniei contrare a părții interesate; sau

b) a fost pronunțată în apel, cu condiția ca apelul să fi fost făcut de către persoana interesată.

6. Atunci când se examinează, în sensul paragrafului 4 subparagraful f), dacă dreptul minim la apărare a fost respectat, partea solicitată va ține seama de faptul că persoana interesată a încercat în mod deliberat să se sustragă justiției sau că această persoană, având posibilitatea de a recurge la o cale de atac împotriva hotărârii judecătorești pronunțate în absența sa, nu s-a folosit de această posibilitate. La fel se va proceda atunci când persoana interesată nu s-a prezentat și nici nu a cerut amânarea judecății, deși a fost legal citată.

7. O parte nu va putea invoca secretul bancar pentru a justifica refuzul de a coopera astfel cum prevede acest capitol. Atunci când dreptul său intern prevede, o parte poate pretinde ca o cerere de cooperare care ar implica ridicarea secretului bancar să fie autorizată fie de către judecător, fie de către o altă autoritate judiciară, inclusiv de Ministerul Public, aceste autorități acționând în materia infracțiunilor.

8. Fără prejudicierea motivului de refuz prevăzut la paragraful 1 subparagraful a):

a) faptul că persoana care face obiectul unei cercetări sau al unei hotărâri de confiscare dispuse de autoritățile părții solicitante este o persoană juridică nu poate

fi invocat de partea solicitată ca un obstacol în calea oricărei colaborări în baza prezentului capitol;

b) faptul că persoana fizică împotriva căreia a fost luată o hotărâre de confiscare a produselor a decedat ulterior sau faptul că o persoană juridică împotriva căreia a fost luată o hotărâre de confiscare a produselor a fost dizolvată ulterior nu va putea fi invocat ca obstacol în vederea acordării asistenței prevăzute la art. 23 paragraful 1, subparagraful a);

c) faptul că persoana anchetată sau care face obiectul unui ordin de confiscare emis de autoritățile părții solicitante este menționată atât ca autorul faptei penale, cât și al activității de spălare de bani, în conformitate cu art. 9 paragraful 2 subparagraful b), nu va fi invocat de partea căreia i se adresează solicitarea ca un obstacol în calea cooperării conform prezentului capitol.

Articolul 29

Amânarea

Partea solicitată poate decide amânarea executării măsurilor solicitate printr-o cerere, dacă acestea riscă să aducă prejudicii cercetărilor sau procedurilor inițiate de autoritățile sale.

Articolul 30

Soluționarea parțială sau condiționată a unei cereri

Înainte de a refuza sau de a amâna cooperarea în baza prezentului capitol, partea solicitată examinează, dacă este cazul, după consultarea părții solicitante, dacă poate accepta cererea parțial sau sub rezerva unor condiții pe care le consideră necesare.

Secțiunea a 6-a

Notificarea și protejarea drepturilor terțelor părți

Articolul 31

Notificarea documentelor

1. Părțile își vor acorda reciproc sprijinul cel mai larg posibil pentru notificarea actelor judiciare cu privire la persoanele afectate de măsurile provizorii și de confiscare.

2. Nicio dispoziție a prezentului articol nu vizează să împiedice:

- a) posibilitatea de a adresa acte judiciare pe canale poștale direct persoanelor care se află în străinătate;
- b) posibilitatea ca persoanele oficiale din cadrul ministerelor, funcționarii sau alte persoane competente din partea de unde sunt transmise documentele să

procedeze la notificarea și semnarea actelor judiciare direct prin intermediul autorităților consulare ale acestei părți sau prin grija oficialilor ministeriali, funcționarilor ori altor persoane competente ale părții de destinație, exceptând cazul în care partea de destinație face o declarație contrară, adresată Secretarului General al Consiliului Europei, în momentul semnării sau al depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare.

3. Cu ocazia notificării în străinătate a actelor judiciare referitoare la persoane față de care s-au luat măsuri provizorii sau hotărâri de confiscare ordonate în partea de origine, această parte va informa persoanele în cauză cu privire la căile de atac în justiție prevăzute de legislația sa.

Articolul 32 **Recunoașterea hotărârilor străine**

1. Sesizată cu o cerere de cooperare conform secțiunilor a 3-a și a 4-a din prezentul capitol, partea solicitată va recunoaște orice hotărâre judiciară luată în țara solicitantă în ceea ce privește drepturile revendicate de către terți.

2. Recunoașterea va putea fi refuzată:

- a) dacă terții nu au avut posibilitatea suficientă de a-și valorifica drepturile; sau
- b) dacă hotărârea este incompatibilă cu o hotărâre deja luată în partea solicitată în aceeași problemă; sau
- c) dacă este incompatibilă cu ordinea publică din partea solicitată; sau
- d) dacă hotărârea a fost luată contrar dispozițiilor în materie de competență exclusivă prevăzută de dreptul părții solicitate.

Secțiunea a 7-a *Reguli de procedură și alte reguli generale*

Articolul 33 **Autoritatea centrală**

1. Părțile vor desemna o autoritate centrală sau, dacă este necesar, mai multe autorități, însărcinate să trimită cererile formulate în baza prezentului capitol, să răspundă la acestea, să le execute sau să le transmită autorităților care au competența de a le executa.

2. Fiecare parte va comunica Secretarului General al Consiliului Europei, în momentul semnării sau al depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, denumirea și adresa autorităților desemnate în aplicarea paragrafului 1.

Articolul 34

Comunicarea directă

1. Autoritățile centrale vor comunica direct între ele.

2. În caz de urgență, cererile și comunicările prevăzute în prezentul capitol pot fi trimise direct de către autoritățile judiciare, inclusiv de către procuratură, ale părții solicitante către autoritățile corespunzătoare ale părții solicitate. Într-un astfel de caz o copie trebuie trimisă simultan autorității centrale a părții solicitate prin intermediul autorității centrale a părții solicitante.

3. Orice cerere sau comunicare formulată în aplicarea paragrafelor 1 și 2 poate fi prezentată prin intermediul Organizației Internaționale a Poliției Criminale (INTERPOL).

4. Dacă o cerere este prezentată în baza paragrafului 2 și dacă autoritatea sesizată nu este competentă pentru a-i da curs, aceasta o va transmite autorității competente din țara sa și va informa direct partea solicitantă despre această situație.

5. Cererile sau comunicările prezentate în baza dispozițiilor secțiunii a 2-a din prezentul capitol, care nu implică măsuri coercitive, vor putea fi transmise direct de către autoritatea competentă a părții solicitante către autoritatea competentă a părții solicitate.

6. Proiectele de cerere și comunicări prevăzute de prezentul capitol pot fi trimise direct de autoritățile judiciare ale părții solicitante autorităților competente din statul căruia i se adresează solicitarea, înainte de o cerere oficială, pentru a se asigura soluționarea acesteia în mod eficient la primire și pentru a se asigura că cererea cuprinde suficiente informații și documente ajutătoare pentru a îndeplini condițiile legislației părții căreia i se adresează solicitarea.

Articolul 35

Tipurile cererilor și limbile folosite

1. Toate cererile prevăzute de prezentul capitol vor fi prezentate în scris. Ele pot fi transmise electronic sau prin orice alt mijloc de telecomunicații, cu condiția ca partea solicitantă să fie pregătită să prezinte, la cerere, un exemplar scris al unei astfel de comunicări și originalul. Totuși, fiecare parte poate oricând, printr-o declarație adresată Secretarului General al Consiliului European, să arate condițiile în care este gata să accepte și să dea curs cererilor primite pe cale electronică sau prin orice alte instrumente de comunicare.

2. În conformitate cu prevederile paragrafului 3, nu sunt necesare traducerile cererilor sau ale documentelor anexate.

3. La momentul semnării sau odată cu depunerea documentelor de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, orice stat din Comunitatea Europeană poate comunica Secretarului General al Consiliului European o declarație prin care specifică

faptul că își rezervă dreptul de a cere ca solicitările ce îi sunt prezentate și documentele asociate lor să fie însoțite de o traducere în limba țării respective sau în una dintre limbile oficiale ale Consiliului Europei, ori în una dintre limbile indicate. Cu aceeași ocazie, acesta poate declara că este de acord să accepte traduceri în orice altă limbă pe care o va preciza. Celelalte părți pot aplica regula reciprocității.

Articolul 36 **Legalizarea**

Documentele transmise conform prevederilor prezentului capitol vor fi scutite de orice formalități de legalizare.

Articolul 37 **Conținutul cererii**

1. Orice cerere de cooperare prevăzută de prezentul capitol trebuie să precizeze:
 - a) autoritatea de la care emană și autoritatea însărcinată să pună în aplicare cercetările sau procedurile;
 - b) obiectul și motivul cererii;
 - c) cauza, inclusiv faptele pertinente (cum ar fi: data, locul și circumstanțele infracțiunii) la care se referă cercetările sau procedurile, exceptând cazul cererii de notificare;
 - d) în măsura în care cooperarea implică măsuri coercitive:
 - i. textul dispozițiilor legale sau, dacă nu este posibil, o prezentare a legii aplicabile; și
 - ii. o indicație conform căreia măsura solicitată sau orice altă măsură având efecte similare ar putea fi luată pe teritoriul părții solicitante în virtutea propriei legislații;
 - e) dacă este necesar și în măsura posibilului:
 - i. detalii privind persoana sau persoanele avute în vedere, incluzând numele, data și locul nașterii, cetățenia și locul unde se află, iar dacă este vorba despre o persoană juridică, sediul acesteia; și
 - ii. bunurile în legătură cu care se solicită cooperarea, amplasarea acestora, legăturile cu persoana sau persoanele în cauză, orice legătură cu infracțiunea, precum și orice informație cu privire la interesele altei persoane cu privire la aceste bunuri; și
 - f) orice procedură specială pe care partea solicitantă o solicită.
2. Atunci când o cerere privind o măsură provizorie conform secțiunii a 3-a din prezentul capitol vizează punerea sub sechestru a unui bun care ar putea face obiectul unei hotărâri de confiscare constând în obligația de a plăti o sumă de bani, această cerere trebuie, de asemenea, să indice suma maximă care se dorește a fi recuperată cu privire la acest bun.

3. Pe lângă indicațiile menționate la paragraful 1, orice cerere formulată în aplicarea secțiunii a 4-a din prezentul capitol trebuie să conțină:

a) în cazul art. 23 paragraful 1 subparagraful a):

- i. o copie certificată potrivit legii de pe hotărârea de confiscare dată de tribunalul părții solicitante și precizarea motivelor care stau la baza hotărârii, dacă nu sunt indicate în hotărârea însăși;
- ii. o atestare din partea autorității competente a părții solicitante, conform căreia hotărârea de confiscare este executorie și nu este supusă căilor ordinare de atac;
- iii. informații privind măsura în care hotărârea trebuie să fie executată; și
- iv. informații cu privire la necesitatea de a lua măsuri provizorii;

b) în cazul art. 23 paragraful 1 subparagraful b), o expunere a faptelor, invocată de partea solicitantă, care să fie suficientă pentru a permite părții solicitate să obțină o decizie în baza dreptului său intern;

c) atunci când terții au avut posibilitatea de a-și revendica drepturi, documente care să dovedească faptul că ei au avut această posibilitate.

Articolul 38 **Vicii ale cererilor**

1. Dacă cererea nu este conformă dispozițiilor prezentului capitol sau dacă informațiile nu sunt suficiente pentru a permite părții solicitate să ia o decizie cu privire la cerere, această parte poate solicita părții solicitante să își modifice cererea sau să o completeze cu informații suplimentare.

2. Partea solicitată poate fixa un termen pentru obținerea acestor modificări sau informații.

3. În perioada în care așteaptă obținerea modificărilor sau a informațiilor solicitate cu privire la o cerere prezentată în aplicarea secțiunii a 4-a din prezentul capitol, partea solicitată poate dispune orice măsură avută în vedere în secțiunile a 2-a și a 3-a din prezentul capitol.

Articolul 39 **Concursul de cereri**

1. Atunci când o parte solicitată primește mai mult decât o cerere, prezentată în baza secțiunilor a 3-a și a 4-a din prezentul capitol, cu privire la aceeași persoană sau la aceeași bunuri, concursul de cereri nu împiedică partea solicitată să examineze cererile pentru care trebuie luate măsuri provizorii.

2. În cazul unui concurs de cereri prezentate în baza secțiunii a 4-a din prezentul capitol, partea solicitată va avea în vedere să consulte părțile solicitante.

Articolul 40 **Obligația de motivare**

Partea solicitată trebuie să motiveze orice hotărâre de refuz, de amânare sau de condiționare a oricărei cooperări solicitate în baza prezentului articol.

Articolul 41 **Informarea**

1. Partea solicitată informează fără întârziere partea solicitantă:
 - a) despre măsurile luate imediat în baza unei cereri formulate în temeiul prezentului capitol;
 - b) despre rezultatul final al măsurilor luate ca urmare a cererii;
 - c) despre o hotărâre de refuz, de amânare sau de condiționare, totală ori parțială, în orice cooperare prevăzută de prezentul capitol;
 - d) despre orice împrejurări care fac imposibilă executarea măsurilor solicitate sau care sunt de natură să o întârzie în mod considerabil; și
 - e) în cazul măsurilor provizorii adoptate pe baza unei cereri formulate în aplicarea secțiunilor a 2-a și a 3-a din prezentul capitol, despre dispozițiile dreptului său intern care automat ar atrage ridicarea măsurii.
2. Partea solicitantă informează fără întârziere partea solicitată:
 - a) despre orice revizuire, decizie sau alt fapt care înlătură total ori parțial caracterul executoriu al hotărârii de confiscare;
 - b) despre orice schimbare, în fapt sau în drept, care ar face de acum înainte nejustificată orice acțiune întreprinsă în baza prezentului articol.
3. Când o parte solicită confiscarea bunurilor în mai multe părți, în baza aceleiași hotărâri de confiscare, ea va informa toate părțile în cauză cu privire la executarea hotărârii.

Articolul 42 **Utilizarea restrânsă**

1. Partea solicitată poate condiționa executarea unei cereri de faptul ca informațiile sau elementele de probă obținute să nu fie, fără consimțământul său prealabil, utilizate sau transmise de către autoritățile părții solicitante în scopul altor cercetări sau proceduri decât al celor precizate în cerere.

2. Fiecare stat sau Comunitatea Europeană poate, la momentul semnării sau odață cu depunerea documentelor de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, prin declarație adresată Secretarului General al Consiliului European, să declare că, fără consimțământul său prealabil, informațiile și probele furnizate de statul respectiv conform prevederilor prezentului capitol nu pot fi utilizate sau transmise de către autoritățile părții solicitante în alte anchete sau proceduri decât cele specificate în cerere.

Articolul 43

Confidențialitatea

1. Partea solicitantă poate cere părții solicitate să păstreze confidențialitatea asupra cererii și conținutului acesteia, cu excepția măsurilor necesare pentru executarea acesteia. Dacă partea solicitată nu se poate conforma acestei condiții de confidențialitate, va trebui să informeze partea solicitantă în cel mai scurt termen posibil.

2. Partea solicitantă trebuie, dacă i se cere, cu condiția ca cererea să nu fie contrară principiilor fundamentale ale dreptului său intern, să păstreze confidențialitatea asupra tuturor mijloacelor de probă și informațiilor comunicate de partea solicitată, mai puțin în măsura în care dezvăluirea lor este necesară cercetărilor sau procedurii descrise în cerere.

3. Sub rezerva dispozițiilor dreptului său intern, o parte care a primit spontan informații în baza art. 10 trebuie să se conformeze oricărei condiții de confidențialitate solicitate de partea care transmite informația. Dacă cealaltă parte nu se poate conforma unei asemenea condiții, ea trebuie să informeze despre aceasta partea care transmite informația, în cel mai scurt termen.

Articolul 44

Cheltuieli

Cheltuielile obișnuite necesare pentru executarea unei cereri sunt în sarcina părții solicitate. Atunci când cheltuieli importante sau extraordinare se dovedesc necesare pentru a da curs unei cereri, părțile se pun de acord pentru a stabili condițiile în care cererea se va executa, precum și cu privire la modalitatea în care cheltuielile vor fi suportate.

Articolul 45

Daune-interese

1. Atunci când o acțiune privind responsabilitatea în materie de daune rezultând dintr-un act sau dintr-o omisiune în legătură cu cooperarea prevăzută în prezentul capitol a fost inițiată de către o persoană, părțile implicate se vor consulta, dacă este cazul, asupra repartizării eventuale a reparațiilor datorate.

2. O parte căreia îi este adresată o cerere de despăgubire va informa fără întârziere cealaltă parte pentru a stabili dacă aceasta poate avea un interes în acest caz.

Capitolul V **Cooperarea între UIF**

Articolul 46 **Cooperarea între UIF**

1. Părțile se vor asigura că UIF definite în prezenta Convenție vor coopera în scopul combaterii spălării banilor, pentru a aduna și a analiza sau, dacă este cazul, pentru a cerceta în cadrul UIF informații relevante privind orice fapte ce pot indica activități de spălare de bani, în conformitate cu competențele lor la nivel național.

2. În scopul paragrafului 1, fiecare parte se va asigura că UIF fac schimb, în mod spontan sau la cerere, fie în conformitate cu prezenta Convenție, fie în conformitate cu memorandumuri de înțelegere existente sau viitoare compatibile cu prezenta Convenție, de orice informații accesibile ce pot fi relevante în procesarea ori analiza informațiilor sau, dacă este cazul, ce pot fi utile în investigații derulate de UIF privind tranzacțiile financiare ce au legătură cu spălarea de bani și persoanele fizice și juridice implicate.

3. Fiecare parte se va asigura că îndeplinirea funcțiilor UIF nu va fi afectată de statutul lor intern, indiferent dacă acestea sunt unități administrative, de aplicare a legii sau autorități juridice.

4. Fiecare cerere înaintată conform prezentului articol va fi însoțită de o scurtă prezentare a faptelor cunoscute UIF solicitante. UIF va specifica în cererea sa cum vor fi utilizate informațiile solicitate.

5. Când se formulează o cerere conform prezentului articol, UIF solicitată va furniza toate informațiile relevante, inclusiv informații de natură financiară disponibile și date privind aplicarea legii, solicitate în cerere, fără a fi necesară o scrisoare oficială de cerere conform Convențiilor sau acordurilor în vigoare între părți.

6. UIF poate refuza să divulge informații ce pot pune în pericol o anchetă penală aflată în derulare în statul solicitat sau, în situații excepționale, atunci când divulgarea informațiilor ar fi disproporționată față de interesele legitime ale persoanei fizice sau juridice ori ale părții implicate sau ar contraveni principiilor fundamentale ale legislației naționale a părții solicitate. Orice astfel de refuz va fi explicat corespunzător UIF care solicită informațiile.

7. Informațiile sau documentele obținute conform prezentului articol vor fi utilizate doar în scopurile precizate în paragraful 1. Informațiile furnizate de o UIF omoloagă nu vor fi transmise unei terțe părți și nici nu vor fi utilizate de UIF beneficiară în alte scopuri decât de analiză, fără consimțământul prealabil al UIF furnizoare a informațiilor.

8. La transmiterea de informații și documente conform prezentului articol, UIF care transmite informațiile poate impune restricții și condiții privind utilizarea informațiilor în alte scopuri decât cele specificate în paragraful 7. UIF beneficiară va respecta orice astfel de restricții sau condiții.

9. Atunci când o parte dorește să utilizeze informațiile transmise sau documentele pentru anchete penale ori urmăriri penale în scopurile specificate în paragraful 7, UIF furnizoare de informații nu poate refuza să accepte o astfel de utilizare, cu excepția cazului în care se supune restricțiilor impuse de legislația națională sau condițiilor prevăzute la paragraful 6. Orice refuz va fi în mod corespunzător justificat.

10. UIF vor lua toate măsurile necesare, inclusiv măsurile de securitate, pentru a se asigura că informațiile furnizate conform prezentului articol nu sunt accesibile și altor autorități, agenții sau departamente.

11. Informațiile prezentate vor fi protejate în conformitate cu Convenția Consiliului Europei din 28 ianuarie 1981 privind protejarea persoanelor vizavi de prelucrarea automată a datelor personale (ETS nr. 108) și ținându-se cont de Recomandarea nr. R (87)15 din 15 septembrie 1987 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei ce reglementează utilizarea datelor personale în poliție, prin cel puțin aceleași reguli de confidențialitate și protecție a datelor personale ca regulile ce se aplică în conformitate cu legislația națională aplicabilă în cazul UIF solicitante.

12. UIF care transmite informațiile se poate interesa privind utilizarea informațiilor furnizate, iar UIF beneficiară va oferi răspunsurile cuvenite, ori de câte ori este cazul.

Articolul 47

Cooperarea internațională în vederea amânării tranzacțiilor suspecte

1. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare ce vor permite inițierea rapidă a unor acțiuni de către UIF, la cererea unei UIF străine, pentru suspendarea sau neacordarea acceptului pentru derularea unei tranzacții pe perioadele și în condițiile prevăzute de legislația internă pentru amânarea tranzacțiilor.

2. Acțiunea prevăzută la paragraful 1 va fi întreprinsă atunci când UIF solicitată este convinsă, după prezentarea justificărilor de către UIF solicitantă, că:

- a) tranzacția are legătură cu activități de spălare de bani; și
- b) tranzacția ar fi fost suspendată sau acceptul pentru derularea ei nu ar fi fost acordat dacă tranzacția ar fi făcut obiectul unui raport privind o tranzacție internă suspectă.

Capitolul VI

Mecanismul de monitorizare și soluționarea diferendelor

Articolul 48

Mecanismul de monitorizare și soluționarea diferendelor

1. Conferința părților (COP) va răspunde de aplicarea în continuare a prezentei Convenții. COP:

- a) va monitoriza implementarea adecvată a prezentei Convenții de către părți;

b) la cererea unei părți, va exprima o opinie privind orice chestiune legată de interpretarea și aplicarea prezentei Convenții.

2. COP va îndeplini funcțiile prevăzute la paragraful 1 a), utilizând orice informații publice ale Comisiei de experți pentru evaluarea măsurilor împotriva spălării banilor (Moneyval, pentru țările Moneyval) și orice rapoarte publice FATF (pentru țările FATF), completate cu autoevaluări periodice, după caz. Procedura de monitorizare va acoperi domeniile vizate de prezenta Convenție.

3. Dacă COP decide că are nevoie de mai multe informații în exercitarea funcțiilor sale, va lua legătura cu partea implicată, profitând de procedura și mecanismul Moneyval, dacă acest lucru este cerut de COP. Partea respectivă va informa apoi COP. În baza acestei informații COP va decide dacă să deruleze sau nu o evaluare mai detaliată a poziției părții implicate. Acest lucru poate, dar nu implică în mod necesar efectuarea vizitei unei echipe de evaluare în țara respectivă.

4. În cazul unui diferend între părți cu privire la interpretarea sau aplicarea prezentei Convenții, acestea se vor strădui să ajungă la o reglementare a diferendului prin negociere sau orice altă metodă pașnică aleasă de părți, inclusiv prin prezentarea diferendului la COP, în fața unei instanțe de arbitraj ale cărei decizii vor fi obligatorii pentru părți sau în fața Curții Internaționale de Justiție, conform acordului comun al părților implicate.

5. COP va adopta propriile reguli de procedură.

6. Secretarul General al Consiliului Europei va reuni COP în termen de un an de la intrarea în vigoare a prezentei Convenții. După aceea, vor avea loc întruniri periodice ale COP conform regulilor de procedură adoptate de COP.

Capitolul VII **Dispoziții finale**

Articolul 49 **Semnarea și intrarea în vigoare**

1. Prezenta Convenție va fi deschisă semnării de către statele-membre ale Consiliului Europei, ale Comunității Europene și statele nemembre care au participat la elaborarea ei. Statele respective sau Comunitatea Europeană pot exprima acceptul lor prin:

- a) semnarea fără rezerve privind ratificarea, acceptarea sau aprobarea;
- b) semnarea privind ratificarea, acceptarea sau aprobarea, urmată de ratificare, acceptare sau aprobare.

2. Documentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse la biroul Secretarului General al Consiliului Europei.

3. Prezenta Convenție va intra în vigoare în prima zi a lunii după expirarea unei

perioade de 3 luni de la data la care 6 părți semnatare, dintre care cel puțin 4 sunt state-membre ale Consiliului Europei, și-au dat consimțământul să respecte prevederile prezentei Convenții în conformitate cu paragraful 1.

4. Pentru orice stat semnatar care își va exprima ulterior consimțământul de a fi parte la prezenta Convenție, aceasta va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează după expirarea unei perioade de 3 luni după data exprimării consimțământului său de a fi legat prin Convenție, conform dispozițiilor paragrafului 1.

5. Niciuna dintre părțile la Convenția din 1990 nu va ratifica, accepta sau aproba prezenta Convenție fără a se considera legată cel puțin de prevederile corespunzătoare celor ale Convenției din 1990 pe care este obligată să le respecte.

6. Odată cu intrarea sa în vigoare, părțile la prezenta Convenție care sunt, în același timp, și părți la Convenția din 1990:

- a) vor aplica prevederile prezentei Convenții în relațiile reciproce;
- b) vor aplica în continuare prevederile Convenției din 1990 în relațiile cu alte părți la numita Convenție, dar nu la prezenta Convenție.

Articolul 50

Aderarea la Convenție

1. După intrarea în vigoare a prezentei Convenții, Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei, după consultarea părților la Convenție, poate invita orice țară nemembră a Consiliului și care nu a participat la elaborarea documentului să adere la prezenta Convenție, printr-o hotărâre luată de majoritatea prevăzută la art. 20.d din Statutul Consiliului Europei și prin votul unanim al reprezentanților părților îndreptățite să facă parte din Comitetul de Miniștri.

2. Cu privire la orice stat în curs de aderare, prezenta Convenție va intra în vigoare în prima zi a lunii după expirarea perioadei de 3 luni de la data depunerii documentului de aderare la biroul Secretarului General al Consiliului Europei.

Articolul 51

Aplicarea teritorială

1. Orice stat sau Comunitatea Europeană poate specifica, la momentul semnării sau odată cu depunerea documentului de ratificare, de acceptare sau de aprobare, teritoriul sau teritoriile în care se aplică prezenta Convenție.

2. Orice stat va putea, în orice alt moment de la data primirii declarației de către Secretarul General al Consiliului Europei, să extindă aplicarea prezentei Convenții la orice alt teritoriu desemnat în declarație. Prezenta Convenție va intra în vigoare cu privire la acest teritoriu în prima zi a lunii următoare expirării unei perioade de 3 luni de la data primirii declarației de către Secretarul General.

3. Orice declarație făcută în baza paragrafelor 1 și 2 va putea fi retrasă, în ceea ce

privește orice teritoriu desemnat prin această declarație, printr-o notificare adresată Secretarului General al Consiliului Europei. Retragerea va avea efect în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data primirii notificării de către Secretarul General.

Articolul 52

Relațiile cu alte Convenții și acorduri

1. Prezenta Convenție nu afectează drepturile și angajamentele părților, derivate din documentele internaționale multilaterale pe domenii specifice.

2. Părțile la prezenta Convenție pot încheia între ele acorduri bilaterale sau multilaterale pe temele la care face referire prezenta Convenție, cu scopul de a completa sau de a consolida prevederile acesteia ori pentru a facilita aplicarea principiilor cuprinse în Convenție.

3. Dacă două sau mai multe părți au încheiat deja un acord sau un tratat pe o temă tratată deja în prezenta Convenție, ori și-au reglementat în alt mod relațiile vizavi de acea temă, părțile vor avea dreptul să aplice tratatul sau acordul respectiv pentru reglementarea relațiilor, în locul prezentei Convenții, dacă astfel se facilitează cooperarea internațională.

4. Fără a aduce atingere obiectului sau scopului prezentei Convenții și fără a aduce atingere aplicării complete a acesteia în relațiile cu alte părți, părțile care sunt membre ale Uniunii Europene vor aplica în relațiile reciproce regulile Comunității și ale Uniunii Europene, în măsura în care există reguli ale Comunității și ale Uniunii Europene ce reglementează tema vizată și care sunt aplicabile în cazul respectiv.

Articolul 53

Declarații și rezerve

1. Orice stat sau Comunitatea Europeană, la momentul semnării sau odată cu depunerea documentelor de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, poate face una sau mai multe declarații dintre cele prevăzute la art. 3 paragraful 2, art. 9 paragraful 4, art. 17 paragraful 5, art. 24 paragraful 3, art. 31 paragraful 2, art. 35 paragrafele 1 și 3 și la art. 42 paragraful 2.

2. Orice stat sau Comunitatea Europeană, la momentul semnării sau la depunerea documentelor de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, printr-o declarație adresată Secretarului General al Consiliului Europei, poate, de asemenea, să își rezerve dreptul de a nu aplica parțial sau în totalitate prevederile art. 7 paragraful 2 subparagraful c), art. 9 paragraful 6, art. 46 paragraful 5 și ale art. 47.

3. Orice stat sau Comunitatea Europeană, la momentul semnării sau la depunerea documentelor de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, printr-o declarație, poate declara modul în care intenționează să aplice art. 17 și 19, ținând, în special, cont de acordurile internaționale aplicabile în domeniul cooperării interna-

ționale în materie penală. Orice stat sau Comunitatea Europeană va comunica orice modificare adusă acestor informații Secretarului General al Consiliului Europei.

4. Orice stat sau Comunitatea Europeană, la momentul semnării sau la depunerea documentelor de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, poate declara:

- a) că nu va aplica art. 3 paragraful 4; sau
- b) că va aplica art. 3 paragraful 4 doar parțial; sau
- c) modul în care intenționează să aplice art. 3 paragraful 4.

Orice stat sau Comunitatea Europeană va comunica orice modificare a acestor informații Secretarului General al Consiliului Europei.

5. Nu se poate face nicio altă rezervă.

6. Orice parte care a exprimat o rezervă conform prezentului articol o poate retrage, total sau parțial, printr-o notificare adresată Secretarului General al Consiliului Europei. Retragerea va intra în vigoare la data primirii notificării de către Secretarul General.

7. Partea care a exprimat o rezervă privitor la o prevedere a prezentei Convenții nu poate pretinde aplicarea prevederii respective de către nicio altă parte; dacă rezerva sa este parțială sau condiționată, aceasta poate pretinde aplicarea prevederii respective în măsura în care partea însăși a acceptat-o.

Articolul 54 Amendamente

1. Amendamentele la prezenta Convenție pot fi propuse de orice parte și vor fi comunicate de Secretarul General al Consiliului Europei statelor-membre ale Consiliului Europei, Comunității Europene și tuturor statelor nemembre care au aderat sau au fost invitate să adere la prezenta Convenție în conformitate cu prevederile art. 50.

2. Orice amendament propus de o parte va fi comunicat Comitetului European pentru Probleme Criminale (CDPC), care va prezenta Comitetului de Miniștri opinia sa privind amendamentul respectiv.

3. Comitetul de Miniștri va examina amendamentul propus și opinia prezentată de CDPC și poate adopta amendamentul cu majoritatea prevăzută la art. 20.d din Statutul Consiliului Europei.

4. Textul oricărui amendament adoptat de Comitetul de Miniștri conform paragrafului 3 se trimite statelor pentru acceptare.

5. Orice amendament adoptat în conformitate cu paragraful 3 va intra în vigoare la 30 de zile după ce toate părțile l-au informat pe Secretarul General al Consiliului Europei privind acceptul lor.

6. Pentru a actualiza categoriile de infracțiuni cuprinse în anexă, precum și pentru a modifica art. 13 pot fi propuse amendamente de către orice parte sau de către Comitetul de Miniștri. Acestea vor fi comunicate de Secretarul General al Consiliului Europei tuturor părților.

7. După ce s-au consultat cu părțile care nu sunt membre ale Consiliului Europei și, dacă este necesar, cu CDPC, Comitetul de Miniștri poate adopta un amendament propus în conformitate cu paragraful 6, cu majoritatea prevăzută de art. 20.d din Statutul Consiliului Europei. Amendamentul va intra în vigoare după expirarea unei perioade de un an de la data la care a fost trimis părților. În această perioadă, orice parte poate notifica Secretarului General al Consiliului Europei orice obiecție la intrarea în vigoare a amendamentului.

8. Dacă o treime din numărul părților îl înștiințează pe Secretarul General al Consiliului Europei despre existența unei obiecții la intrarea în vigoare a amendamentului, amendamentul nu va intra în vigoare.

9. Dacă mai puțin de o treime din numărul părților notifică existența unei obiecții, amendamentul va intra în vigoare pentru acele părți care nu au notificat existența unei obiecții.

10. Odată intrat în vigoare un amendament conform paragrafelor 6-9, iar una dintre părți a notificat existența unei obiecții, acest amendament va intra în vigoare pentru partea respectivă în prima zi a lunii după data notificării Secretarului General al Consiliului Europei a acceptului său. O parte care a făcut o obiecție o poate retrage oricând, anunțându-l pe Secretarul General al Consiliului Europei.

11. Dacă un amendament a fost adoptat de Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei, un stat sau Comunitatea Europeană nu își poate da acceptul pentru prezenta Convenție fără a accepta, în același timp, și amendamentul.

Articolul 55

Renunțarea

1. Orice parte poate oricând renunța la prezenta Convenție printr-o notificare adresată Secretarului General al Consiliului Europei.

2. O astfel de renunțare va deveni efectivă în prima zi a lunii după expirarea unei perioade de 3 luni de la data primirii notificării de către Secretarul General al Consiliului Europei.

3. Prezenta Convenție se va aplica, totuși, în continuare, în privința art. 23 referitor la confiscare, pentru care a fost făcută o cerere, în conformitate cu prevederile prezentei Convenții, înainte de data la care are loc renunțarea.

Articolul 56

Notificări

Secretarul General al Consiliului Europei va notifica statelor-membre ale Consiliului Europei, Comunității Europene, statelor nemembre care au participat la elaborarea prezentei Convenții, oricărui stat invitat să adere la aceasta și oricărei părți la prezenta Convenție:

a) orice semnare;

- b) depunerea unui document de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare;
- c) orice dată de intrare în vigoare a prezentei Convenții în conformitate cu art. 49 și 50;
- d) orice declarație sau rezervă în baza art. 53;
- e) orice alt act, altă notificare sau comunicare privind prezenta Convenție.

Drept care subsemnații, deplin autorizați în acest scop, au semnat prezenta Convenție.

Adoptată la Varșovia, la 16 mai 2005, în limbile engleză și franceză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar, ce va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul General al Consiliului Europei va transmite copii autentificate fiecărui stat-membru al Consiliului Europei, Comunității Europene, statelor nemembre care au participat la elaborarea prezentei Convenții și oricărui stat invitat să adere la aceasta.

Anexă

- a) Participarea la un grup criminal organizat.
- b) Terorismul, inclusiv finanțarea terorismului.
- c) Traficul de persoane și migrația ilegală.
- d) Exploatarea sexuală, inclusiv exploatarea sexuală a minorilor.
- e) Traficul ilicit de droguri și substanțe psihotrope.
- f) Traficul ilicit cu arme.
- g) Traficul ilicit cu bunuri furate și alte bunuri.
- h) Corupția și darea de mită.
- i) Înșelăciunea.
- j) Contrafacerea de monedă.
- k) Contrafacerea de produse.
- l) Infrațiuni împotriva mediului înconjurător.
- m) Omorul, vătămarea corporală gravă.
- n) Răpirea, reținerea ilegală și luarea de ostatici.
- o) Tâlhăria sau furtul.
- p) Contrabanda.
- q) Șantajul.
- r) Falsificarea.
- s) Pirateria.
- t) Restricționarea comerțului și manipularea pieței.

38. CONVENȚIA CONSILIULUI EUROPEI PENTRU PROTECȚIA COPIILOR ÎMPOTRIVA EXPLOATĂRII SEXUALE ȘI A ABUZURILOR SEXUALE

Adoptată la: Lansarote, 25 octombrie 2007.

Ratificată prin: Legea Parlamentului RM nr.263 din 19 decembrie 2011.

În vigoare pentru RM: din 1 iulie 2012.

Preambul

Statele membre ale Consiliului Europei și alți semnatori ai prezentei Convenții, Considerând că scopul Consiliului Europei este de a realiza o mai strânsă unitate între membrii săi,

Considerând că orice copil are dreptul, din partea familiei, a societății și a statului, la măsurile de protecție decurgând din condiția sa de minor, constatând că exploatarea sexuală a copiilor, în special, sub forma pornografiei infantile și a prostituției, precum și toate formele de abuz sexual asupra copiilor, inclusiv faptele comise în străinătate, pun în pericol grav sănătatea și dezvoltarea psihosocială a copilului, constatând că exploatarea sexuală și abuzurile sexuale comise asupra copiilor au luat proporții îngrijorătoare la nivel atât național, cât și internațional, în special, prin utilizarea tot mai extinsă a tehnologiilor informației și comunicațiilor (TIC) atât de către copii, cât și de către autorii de infracțiuni și că prevenirea și combaterea exploatării sexuale și abuzurilor sexuale asupra copiilor necesită cooperare internațională,

Considerând că bunăstarea și interesul superior ale copilului sunt valori fundamentale împărtășite de toate statele-membre, care trebuie promovate fără niciun fel de discriminare, reamintind Planul de acțiune adoptat în cadrul celei de-a treia Reuniuni la vârf a șefilor de stat și de guvern din cadrul Consiliului Europei (Varșovia, 16–17 mai 2005), care preconiza elaborarea de măsuri menite să stopeze exploatarea sexuală a copiilor, reamintind, în special, Recomandarea nr. R (91)11 a Comitetului de Miniștri referitoare la exploatarea sexuală, pornografia, prostituția și traficul de copii și tineri, Recomandarea Rec(2001)16 privind protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și Convenția privind criminalitatea informatică (ETS nr. 185), în special, art. 9 din aceasta, precum și Convenția Consiliului Europei privind lupta împotriva traficului de ființe umane (ETS nr. 197), având în vedere Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (1950, ETS nr. 5), Carta socială europeană revizuită (1996, ETS nr. 163), Convenția europeană privind drepturile copiilor (1996, ETS nr. 160), ținând cont de Convenția Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului și, în special, de art. 34 din aceasta, de Protocolul facultativ privind vânzarea de copii, prostituția infantilă și pornografia infantilă, precum și de Protocolul adițional la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității organizate transnaționale,

Vizând prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane, în special femei și copii, precum și de Convenția Organizației Internaționale a Muncii privind interzicerea celor mai grele forme de muncă infantilă și acțiunea imediată în vederea eliminării acestora, având în vedere Decizia-cadru a Consiliului Uniunii Europene cu privire la combaterea exploatării sexuale a copiilor și a pedopornografiei (2004/68/JAI), Decizia cadru a Consiliului Uniunii Europene privind statutul victimelor în procesele penale (2001/220/JAI) și Decizia-cadru a Consiliului Uniunii Europene referitoare la lupta împotriva traficului de ființe umane (2002/629/JAI),

Luând în considerare și alte instrumente juridice și programe internaționale pertinente în acest domeniu, cu deosebire Declarația și Programul de acțiune de la Stockholm, adoptate în cadrul primului Congres mondial împotriva exploatării sexuale a copiilor în scop comercial (27–31 august 1996), Angajamentul mondial de la Yokohama, adoptat în cadrul celui de-al doilea Congres mondial împotriva exploatării sexuale a copiilor în scop comercial (17–20 decembrie 2001), Angajamentul și Planul de acțiune de la Budapesta, adoptate în cadrul Conferinței pregătitoare a celui de-al doilea Congres mondial împotriva exploatării sexuale a copiilor în scop comercial (20–21 noiembrie 2001), Rezoluția Adunării Generale a Națiunilor Unite S-27/2 „O lume demnă pentru copii” și Programul trienal „Construirea unei Europe cu și pentru copii”, adoptat în urma celei de-a treia Reuniuni la vârf a șefilor de stat și de guvern și lansat de către Conferința de la Monaco (4–5 aprilie 2006), fiind hotărâte să contribuie efectiv la realizarea scopului comun al protejării copiilor împotriva exploatării sexuale și a abuzurilor sexuale, indiferent de autori, și să asigure asistență victimelor, ținând cont de necesitatea de a elabora un instrument internațional cuprinzător axat pe aspecte de prevenție, protecție și de drept penal ale luptei împotriva tuturor formelor de exploatare sexuală și de abuz sexual împotriva copiilor și pe înființarea unui mecanism special de monitorizare,

Au convenit următoarele:

Capitolul I

Scopul, principiul nediscriminării și definiții

Articolul 1

Scopul

1. Scopurile prezentei Convenții sunt:

- a) prevenirea și combaterea exploatării sexuale și abuzurilor sexuale comise asupra copiilor;
- b) protejarea drepturilor copiilor care sunt victime ale exploatării sexuale și ale abuzurilor sexuale;
- c) promovarea cooperării la nivel național și internațional împotriva exploatării sexuale și abuzurilor sexuale comise asupra copiilor.

2. Pentru a asigura punerea în aplicare eficientă a prevederilor sale de către părți, prezenta Convenție instituie un mecanism special de monitorizare.

Articolul 2

Principiul nediscriminării

Punerea în aplicare a prevederilor prezentei Convenții de către părți, în special a beneficiului măsurilor vizând protecția drepturilor victimelor, trebuie asigurată fără nicio discriminare bazată pe motive de sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice ori de altă natură, naționalitate sau origine socială, apartenența la o minoritate națională, avere, naștere, orientare sexuală, stare de sănătate, existența unui handicap sau orice altă situație.

Articolul 3

Definiții

În sensul prezentei Convenții: a) prin termenul copil se înțelege orice persoană cu vârsta mai mică de 18 ani; b) expresia exploatare și abuz sexual asupra copiilor include comportamentele prevăzute la art. 18–23; c) prin victimă se înțelege orice copil victimă a exploatării sexuale sau a abuzurilor sexuale.

Capitolul II

Măsurile de prevenire

Articolul 4

Principii

Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru a preveni orice formă de exploatare sexuală și de abuz sexual asupra copiilor și pentru protecția acestora.

Articolul 5

Recrutarea, pregătirea profesională și creșterea gradului de conștientizare a persoanelor care lucrează cu copiii

1. Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru a încuraja conștientizarea referitoare la protecția și drepturile copiilor în rândul persoanelor care lucrează în mod regulat cu copiii în sectoarele învățământ, sanitar, protecție socială, justiție, forțe de ordine, precum și în domeniile sportiv, cultural și divertisment.

2. Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru a se asigura că persoanele prevăzute la paragraful 1 au cunoștințe adecvate privind exploatarea sexuală a copiilor și abuzurile sexuale comise asupra acestora, mijloacele pentru a le identifica și posibilitatea menționată la art. 12 paragraful 1.

3. Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare, în conformitate cu dreptul său intern, pentru a se asigura, prin condițiile impuse candidaților la ocuparea acelor profesii care implică, în mod regulat, contactul cu copiii, că aceștia nu au fost condamnați pentru fapte de exploatare sau de abuz sexual asupra copiilor.

Articolul 6

Educația pentru copii

Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru a se asigura că toți copiii primesc, în cadrul învățământului primar și secundar, informații cu privire la riscurile exploatării sexuale și abuzurilor sexuale, precum și cu privire la mijloacele prin care se pot apăra, în funcție de nivelul lor de dezvoltare. Aceste informații, asigurate, după caz, în colaborare cu părinții, vor fi furnizate în contextul unei informări mai generale asupra sexualității și vor acorda o atenție specială situațiilor de risc, în special, celor care implică folosirea noilor tehnologii ale informației și comunicațiilor.

Articolul 7

Programe sau măsuri de intervenție preventivă

Fiecare parte se va asigura că persoanele care au temerea că ar putea săvârși oricare dintre infracțiunile prevăzute în conformitate cu prezenta Convenție pot avea acces, după caz, la programe sau măsuri eficiente de intervenție menite să evalueze și să prevină riscul comiterii infracțiunilor.

Articolul 8

Măsuri ce vizează publicul larg

1. Fiecare parte va promova sau organiza campanii de conștientizare adresate publicului larg cu privire la fenomenul exploatării sexuale și abuzurilor sexuale asupra copiilor și privind măsurile preventive ce pot fi luate.

2. Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru a preveni sau a interzice răspândirea de materiale publicitare pentru infracțiunile prevăzute în conformitate cu prezenta Convenție.

Articolul 9

Participarea copiilor, a sectorului privat, a mass-media și a societății civile

1. Fiecare parte va încuraja participarea copiilor, în conformitate cu nivelul lor de dezvoltare, la elaborarea și punerea în aplicare a politicilor, programelor sau altor inițiative legate de lupta împotriva exploatării sexuale și abuzurilor sexuale asupra copiilor.

2. Fiecare parte va încuraja sectorul privat, în special, sectorul tehnologiei informației și comunicațiilor, industria turismului și a transportului, sectoarele bancare și financiare, precum și societatea civilă să participe la elaborarea și punerea în aplicare a politicilor de prevenire a exploatării sexuale și a abuzurilor sexuale asupra copiilor și să pună în aplicare norme interne prin autoreglementare sau prin colaborare în materia reglementării.

3. Fiecare parte va încuraja mass-media să furnizeze informații corespunzătoare privind toate aspectele exploatării și abuzului sexual comise asupra copiilor, cu respectarea independenței mass-mediei și a libertății presei.

4. Fiecare parte va încuraja finanțarea, după caz, inclusiv prin crearea de fonduri, a unor proiecte și programe desfășurate de către societatea civilă și menite să prevină și să îi apere pe copii de exploatarea sexuală și de abuzuri sexuale.

Capitolul III

Autoritățile specializate și structuri de coordonare

Articolul 10

Măsurile naționale de coordonare și colaborare

1. Fiecare parte va lua măsurile necesare pentru a se asigura coordonarea la nivel național sau local dintre diferitele autorități cu competențe în domeniul protecției copiilor, al prevenirii și luptei împotriva exploatării și abuzurilor sexuale comise asupra acestora, în special, în sectorul învățământului și al sănătății, al serviciilor sociale, forțelor de ordine și al autorităților judiciare.

2. Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru înființarea sau desemnarea:

- a) unor instituții naționale sau locale independente care să promoveze și să apere drepturile copilului, asigurându-le resursele și stabilindu-le responsabilitățile specifice;
- b) unor mecanisme sau centre de colectare a datelor, la nivel național ori local și în colaborare cu societatea civilă, cu scopul observării și evaluării fenomenului exploatării sexuale și al abuzurilor sexuale comise asupra copiilor, cu respectarea cerințelor de protecție a datelor cu caracter personal.

3. Fiecare parte va încuraja cooperarea dintre autoritățile publice competente, societatea civilă și sectorul privat pentru o mai bună prevenire și combatere a exploatării sexuale și a abuzurilor sexuale comise asupra copiilor.

Capitolul IV ***Măsurile de protecție și asistență pentru victime***

Articolul 11 **Principii**

1. Fiecare parte va stabili programe sociale eficiente și va înființa structuri multidisciplinare care să asigure sprijinul necesar pentru victime, pentru părinții și rudele apropiate ale acestora și pentru orice persoană care răspunde de îngrijirea lor.

2. Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru a se asigura că, atunci când vârsta victimei nu este cunoscută cu certitudine și există motive să se creadă că este vorba despre un copil, măsurile de protecție și asistență care sunt prevăzute pentru copii vor fi acordate victimei (el sau ea) până la determinarea vârstei sale.

Articolul 12 **Raportarea suspiciunilor de exploatare sau de abuzuri sexuale**

1. Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru a se asigura că regulile de confidențialitate impuse de dreptul intern anumitor practicieni care sunt solicitați să lucreze cu copiii nu constituie un obstacol pentru posibilitatea acestora de a semnala serviciilor de protecție a copilului orice situație în care există motive rezonabile să creadă că un copil este victima exploatării sau a abuzului sexual.

2. Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru a încuraja orice persoană care, cu bună-credință, cunoaște sau are bănuieli despre existența exploatării sexuale sau a abuzurilor sexuale comise asupra copiilor să sesizeze serviciile competente.

Articolul 13 **Linii de asistență**

Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru a încuraja și sprijini înființarea de servicii de comunicare, cum ar fi posturi telefonice sau de internet care să permită consilierea solicitanților, chiar confidențial sau cu respectarea anonimatului acestora.

Articolul 14

Asistența pentru victime

1. Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru a se asigura asistență victimelor, pe termen scurt și lung, în vederea recuperării fizice și psihosociale a acestora. Măsurile luate în aplicarea prezentului paragraf trebuie să aibă în vedere opiniile, nevoile și preocupările copilului.

2. Fiecare parte va lua măsuri, în condițiile prevăzute de dreptul său intern, în vederea cooperării cu organizațiile neguvernamentale, cu alte organizații competente sau cu alte structuri ale societății civile care acordă asistență victimelor.

3. Dacă părinții sau persoanele în a căror îngrijire se află copilul sunt implicate în exploatarea sexuală sau în abuzuri sexuale comise asupra acestuia, procedurile de intervenție adoptate în aplicarea art. 11 paragraful 1 vor include: – posibilitatea îndepărtării autorului prezumat al faptei; – posibilitatea retragerii victimei din mediul său familial. Condițiile și durata acestei separări se stabilesc în conformitate cu interesul superior al copilului.

4. Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru a se asigura că persoanele apropiate victimei pot beneficia, dacă este cazul, de asistență terapeutică, în special, de asistență psihologică de urgență.

Capitolul V

Programele sau măsurile de intervenție

Articolul 15

Principii generale

1. Fiecare parte va asigura sau promova, în conformitate cu dreptul său intern, programe ori măsuri eficiente de intervenție pentru persoanele prevăzute la art. 16 paragrafele 1 și 2, în vederea prevenirii și reducerii la minimum a riscurilor de repetare a infracțiunilor de natură sexuală comise asupra copiilor. Aceste programe sau măsuri trebuie să fie accesibile în orice etapă a procesului, în mediul carceral și în libertate, în condițiile prevăzute de dreptul intern.

2. Fiecare parte va asigura sau promova, în conformitate cu dreptul său intern, dezvoltarea de parteneriate ori de alte forme de cooperare între autoritățile competente, în special între serviciile de sănătate și cele sociale, și autoritățile judiciare și alte organe care răspund de monitorizarea persoanelor prevăzute la art. 16 paragrafele 1 și 2.

3. Fiecare parte va prevedea, în conformitate cu dreptul său intern, efectuarea unei evaluări a gradului de pericol și de risc posibil de repetare a infracțiunilor prevăzute în conformitate cu prezenta Convenție de către persoanele prevăzute la art.

16 paragrafele 1 și 2, cu scopul identificării programelor sau măsurilor adecvate. 4. Fiecare parte va prevedea, în conformitate cu dreptul său intern, efectuarea unei evaluări a eficienței programelor și măsurilor puse în aplicare.

Articolul 16 **Beneficiarii programelor și ai măsurilor de intervenție**

1. Fiecare parte se va asigura, în conformitate cu dreptul său intern, că persoanele care sunt urmărite pentru oricare dintre infracțiunile prevăzute în conformitate cu prezenta Convenție pot avea acces la programele sau măsurile menționate la art. 15 paragraful 1, în condiții care nu aduc prejudicii și care nu sunt contrare drepturilor la apărare și cerințelor unui proces echitabil și imparțial, în special cu respectarea regulilor ce guvernează principiul prezumției de nevinovăție.

2. Fiecare parte se va asigura, în conformitate cu dreptul său intern, că persoanele condamnate pentru oricare dintre infracțiunile prevăzute în conformitate cu prezenta Convenție pot avea acces la programele sau măsurile prevăzute la art. 15 paragraful 1.

3. Fiecare parte se va asigura, în conformitate cu dreptul său intern, că programele sau măsurile de intervenție sunt aplicate ori adaptate pentru a răspunde nevoilor de dezvoltare ale copiilor care au comis infracțiuni de natură sexuală, inclusiv celor ale copiilor care nu au împlinit încă vârsta răspunderii penale, în scopul soluționării problemelor lor de comportament sexual.

Articolul 17 **Informarea și consimțământul**

1. Fiecare parte se va asigura, în conformitate cu dreptul său intern, că persoanele prevăzute la art. 16 și cărora li s-au propus programe sau măsuri de intervenție sunt pe deplin informate referitor la motivele pentru care li s-a făcut propunerea și că ele consimt să beneficieze de programul ori de măsura respectivă în deplină cunoștință de cauză.

2. Fiecare parte se va asigura, în conformitate cu dreptul său intern, că persoanele cărora li s-au propus programe sau măsuri de intervenție le pot refuza, iar în cazul persoanelor condamnate, că acestea sunt informate cu privire la consecințele posibile ale unui eventual refuz.

Capitolul VI **Dreptul penal material**

Articolul 18 **Abuzuri sexuale**

1. Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru a se asigura de incriminarea următoarelor fapte comise cu intenție:

a) activități sexuale cu un copil care, potrivit prevederilor în vigoare ale dreptului național, nu a împlinit vârsta legală pentru viața sexuală;

b) activități sexuale cu un copil dacă: – se folosesc constrângerea, forța ori amenințările; sau – se abuzează de o poziție recunoscută ca fiind de încredere, de autoritate sau de influență asupra copilului, inclusiv în cadrul familiei; sau – se abuzează de o situație de vulnerabilitate deosebită a copilului, mai ales datorită unui handicap psihic sau fizic ori datorită unei situații de dependență.

2. În scopul aplicării paragrafului 1, fiecare parte va decide vârsta până la care este interzisă desfășurarea de activități sexuale cu un copil.

3. Prevederile paragrafului 1 lit. a) nu se aplică activităților sexuale consimțite între minori.

Articolul 19 **Infrațiuni referitoare la prostituția infantilă**

1. Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru a se asigura de incriminarea următoarelor fapte comise cu intenție:

a) recrutarea unui copil pentru a practica prostituția sau determinarea unui copil să participe la prostituție;

b) constrângerea unui copil să se prostitueze sau obținerea unui profit din această activitate ori exploatarea în altă manieră a unui copil în asemenea scopuri;

c) recurgerea la prostituția infantilă.

2. În sensul prezentului articol, sintagma *prostituție infantilă* desemnează faptul de a folosi un copil pentru activități sexuale, atunci când se oferă ori se promit sume de bani sau orice altă formă de remunerație, ori de răsplată, indiferent dacă această plăată, promisiune sau răsplată se oferă copilului ori unei terțe persoane.

Articolul 20 **Infrațiuni referitoare la pornografia infantilă**

1. Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru incriminarea următoarelor fapte comise cu intenție și fără drept:

a) producția de pornografie infantilă;

- b) oferirea sau punerea la dispoziție a pornografiei infantile;
- c) distribuirea sau transmiterea pornografiei infantile;
- d) procurarea de pornografie infantilă pentru sine sau pentru altul; e) deținerea de pornografie infantilă;
- f) obținerea accesului cu bună știință, prin intermediul tehnologiei informației și comunicațiilor, la pornografia infantilă.

2. În sensul prezentului articol, sintagma *pornografie infantilă* desemnează orice material care înfățișează, în manieră vizuală, un copil care desfășoară un comportament sexual explicit, real ori simulat, sau orice reprezentare a organelor sexuale ale unui copil, în principal, pentru scopuri sexuale.

3. Fiecare parte își poate rezerva dreptul de a nu aplica, integral sau parțial, prevederile paragrafului 1 lit. a) și e) în ceea ce privește producția și deținerea:

- de materiale pornografice ce constau exclusiv în reprezentări simulate sau imagini realiste ale unui copil inexistent;
- de materiale pornografice care implică copii care au împlinit vârsta prevăzută în aplicarea art. 18 paragraful 2, dacă aceste imagini sunt produse și deținute de către aceștia cu consimțământul lor și numai pentru a fi folosite de către aceștia în intimitate.

4. Fiecare parte își poate rezerva dreptul de a nu aplica, integral sau parțial, prevederile paragrafului 1 lit. f).

Articolul 21

Infraacțiunile legate de participarea unui copil la spectacole pornografice

1. Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru a incrimina următoarele fapte comise cu intenție:

- a) recrutarea unui copil în vederea participării la spectacole pornografice sau favorizarea participării unui copil la asemenea spectacole;
- b) constrângerea unui copil să participe la spectacole pornografice sau obținerea unui profit din această activitate, ori exploatarea în altă manieră a unui copil în asemenea scopuri;
- c) faptul de a asista, în cunoștință de cauză, la spectacole pornografice care implică participarea copiilor.

2. Fiecare parte își poate rezerva dreptul de a limita aplicarea paragrafului 1 lit. c) la cazurile în care copiii au fost recrutați sau constrânși în conformitate cu paragraful 1 lit. a) sau b).

Articolul 22

Coruperea copiilor

Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru incriminarea faptei de a determina cu intenție, în scopuri sexuale, un copil care nu

a împlinit vârsta prevăzută de art. 18 paragraful 2 să asiste la comiterea unui abuz sexual sau la desfășurarea de activități sexuale, chiar dacă nu este obligat să participe la acestea.

Articolul 23

Acostarea copiilor în scopuri sexuale

Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru a incrimina propunerea făcută cu intenție de către un adult, prin intermediul tehnologiilor de comunicare și informare, pentru a întâlni un copil care nu a împlinit vârsta prevăzută de art. 18 paragraful 2, în scopul comiterii asupra acestuia a oricărei infracțiuni dintre cele prevăzute la art. 18 paragraful 1 lit. a) sau la art. 20 paragraful 1 lit. a), dacă propunerea a fost urmată de fapte materiale care conduc la o asemenea întâlnire.

Articolul 24

Complicitatea și tentativa

1. Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru a incrimina, atunci când este săvârșită cu intenție, complicitatea la comiterea oricăreia dintre infracțiunile prevăzute în prezenta Convenție.

2. Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru a prevedea ca infracțiune, atunci când este săvârșită cu intenție, tentativa de comitere a infracțiunilor prevăzute în prezenta Convenție.

3. Fiecare parte își poate rezerva dreptul de a nu aplica, integral sau în parte, prevederile paragrafului 2 în legătură cu infracțiunile prevăzute la art. 20 paragraful 1 lit. b), d), e) și f), art. 21 paragraful 1 lit. c), art. 22 și art. 23.

Articolul 25

Competența

1. Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru a-și stabili competența în legătură cu orice infracțiune prevăzută în conformitate cu prezenta Convenție, atunci când infracțiunea este comisă:

- a) pe teritoriul său; sau
- b) la bordul unei nave aflate sub pavilionul părții respective; sau
- c) la bordul unei aeronave înregistrate conform legilor părții respective; sau d) de către unul dintre cetățenii săi; sau
- e) de către o persoană care își are reședința obișnuită pe teritoriul său.

2. Fiecare parte se va strădui să ia măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru a-și stabili competența în legătură cu orice infracțiune prevăzută în con-

formitate cu prezenta Convenție, atunci când aceasta este comisă împotriva unuia dintre cetățenii săi sau împotriva unei persoane care își are reședința obișnuită pe teritoriul său.

3. Fiecare parte poate, la momentul semnării sau la depunerea instrumentului său de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare, prin intermediul unei declarații adresate Secretarului General al Consiliului Europei, să declare că își rezervă dreptul de a nu aplica ori de a aplica numai în anumite cazuri sau cu anumite condiții regulile de competență prevăzute la paragraful 1 lit. e) din prezentul articol.

4. În vederea urmăririi infracțiunilor prevăzute la art. 18, 19, art. 20 paragraful 1 lit. a) și art. 21 paragraful 1 lit. a) și b), fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru a se asigura că competența sa în ceea ce privește prevederile paragrafului 1 lit. d) nu este supusă condiției ca faptele să fie incriminate la locul comiterii lor.

5. Fiecare parte poate, la momentul semnării sau la depunerea instrumentului său de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare, prin intermediul unei declarații adresate Secretarului General al Consiliului Europei, să declare că își rezervă dreptul de a limita aplicarea prevederilor paragrafului 4 din prezentul articol, în ceea ce privește infracțiunile stabilite în conformitate cu art. 18 paragraful 1 lit. b) pct. 2 și 3, la cazurile în care cetățeanul său își are reședința obișnuită pe teritoriul său.

6. În vederea urmăririi infracțiunilor stabilite în conformitate cu art. 18, 19, art. 20 paragraful 1 lit. a) și art. 21, fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru ca stabilirea competenței sale în ceea ce privește paragraful 1 lit. d) și e) să nu fie supusă condiției ca urmărirea să fie precedată de o plângere din partea victimei sau de un denunț efectuată/efectuat de către statul pe teritoriul căruia a fost comisă infracțiunea.

7. Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru a-și stabili competența cu privire la infracțiunile prevăzute în prezenta Convenție, în cazurile în care autorul prezumat se află pe teritoriul său și nu poate fi extrădat către o altă parte din motive de cetățenie.

8. Dacă mai multe părți se consideră competente cu privire la o infracțiune presupusă a fi stabilită în conformitate cu prezenta Convenție, părțile implicate se consultă, după caz, în vederea stabilirii celei mai adecvate competențe pentru urmărirea infracțiunii respective.

9. Fără a afecta normele generale de drept internațional, prezenta Convenție nu exclude nicio competență penală exercitată de către o parte în conformitate cu dreptul său intern.

Articolul 26

Răspunderea persoanelor juridice

1. Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru ca persoana juridică să poată fi trasă la răspundere pentru infracțiunile prevăzute în conformitate cu prezenta Convenție, atunci când au fost comise în beneficiul său de către orice persoană fizică care a acționat fie individual, fie în calitate de membru al unui organ al persoanei juridice, care exercită o funcție de conducere în cadrul persoanei juridice, în baza:

- a) împuternicirii de reprezentare a persoanei juridice;
- b) autorității de a lua decizii în numele persoanei juridice;
- c) autorității de a exercita controlul în cadrul persoanei juridice.

2. În afară de cazurile prevăzute la paragraful 1, fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru a se asigura că persoana juridică poate răspunde pentru cazul în care lipsa de supraveghere ori control din partea unei persoane fizice dintre cele menționate la paragraful 1 a făcut posibilă comiterea unei infracțiuni prevăzute în conformitate cu prezenta Convenție, în folosul acelei persoane juridice, de către o persoană fizică ce acționa sub autoritatea persoanei juridice.

3. În conformitate cu normele juridice ale părții, răspunderea persoanei juridice poate fi penală, civilă sau administrativă.

4. Această răspundere nu afectează răspunderea penală a persoanelor fizice care au comis infracțiunea.

Articolul 27

Sancțiuni și măsuri

1. Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru ca infracțiunile prevăzute în conformitate cu prezenta Convenție să fie pedepsite cu sancțiuni efective, proporționale și descurajante, ținând seama de gravitatea lor. Aceste sancțiuni vor include pedepse privative de libertate care pot face obiectul unei proceduri de extrădare.

2. Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru ca persoanele juridice răspunzătoare potrivit art. 26 să fie pasibile de sancțiuni efective, proporționale și descurajante, care includ amenzi penale sau nepenale și alte măsuri, în special:

- a) excluderea de la un beneficiu sau ajutor public;
- b) interzicerea temporară sau permanentă a desfășurării de activități comerciale;
- c) punerea sub supraveghere judiciară; d) o dispoziție judiciară privind dizolvarea.

3. Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru:

- a) a permite reținerea și confiscarea: – bunurilor, documentelor și altor instrumente folosite pentru săvârșirea sau care au facilitat săvârșirea infracțiunilor prevăzute în conformitate cu prezenta Convenție; – produselor infracțiunilor sau a contravalorii acestora;
- b) a permite închiderea temporară sau permanentă a oricărei unități folosite pentru săvârșirea oricăreia dintre infracțiunile stabilite în conformitate cu prezenta Convenție, fără a afecta drepturile terților de bună-credință, sau a interzice temporar ori permanent ca făptașul să mai exercite profesia sau activitatea voluntară care implică contactul cu copiii și în cadrul căreia s-a săvârșit infracțiunea.

4. Fiecare parte poate adopta și alte măsuri în legătură cu autorii de infracțiuni, cum ar fi decăderea acestora din drepturile părintești sau monitorizarea ori supravegherea persoanelor condamnate.

5. Fiecare parte poate prevedea că produsele infracțiunii sau bunurile confiscate potrivit prevederilor prezentului articol pot fi transferate într-un fond special pentru finanțarea programelor de prevenire și asistență pentru victimele oricăror infracțiuni dintre cele prevăzute în conformitate cu prezenta Convenție.

Articolul 28 **Circumstanțele agravante**

Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru a se asigura că următoarele împrejurări, în măsura în care nu fac deja parte din elementele constitutive ale infracțiunii, pot, în conformitate cu prevederile dreptului intern, să fie luate în considerare ca circumstanțe agravante la stabilirea sancțiunilor pentru infracțiunile prevăzute în prezenta Convenție:

- a) infracțiunea a adus o atingere gravă sănătății fizice sau psihice a victimei;
- b) infracțiunea a fost precedată ori însoțită de acte de tortură sau de violență gravă;
- c) infracțiunea a fost comisă asupra unei victime deosebit de vulnerabile;
- d) infracțiunea a fost comisă de către un membru al familiei, de către o persoană care locuia împreună cu copilul sau de către o persoană care a abuzat de autoritatea sa;
- e) infracțiunea a fost comisă de către mai multe persoane ce au acționat împreună;
- f) infracțiunea a fost comisă în cadrul unui grup infracțional organizat;
- g) autorul a mai fost condamnat pentru infracțiuni de aceeași natură.

Articolul 29

Condamnările anterioare

Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru a prevedea posibilitatea luării în considerare, la stabilirea pedepsei, a condamnărilor definitive pronunțate de către altă parte la prezenta Convenție în legătură cu infracțiunile prevăzute în conformitate cu prezenta Convenție.

Capitolul VII

Cercetarea, urmărirea și dreptul procedural

Articolul 30

Principii

1. Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru a se asigura că cercetările și procedurile penale se desfășoară în interesul superior al copilului și cu respectarea drepturilor acestuia.

2. Fiecare parte va adopta o abordare protectoare față de victime, asigurându-se că cercetările și procesele penale nu agravează trauma trăită de copil și că răspunsul justiției penale este urmat de acordarea de asistență, dacă este cazul.

3. Fiecare parte se va asigura că cercetările și procesele penale sunt soluționate cu prioritate și se desfășoară fără întârzieri nejustificate.

4. Fiecare parte se va asigura că măsurile adoptate în conformitate cu prezentul capitol nu afectează dreptul la apărare și exigențele unui proces echitabil și imparțial, în conformitate cu art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

5. Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare, în conformitate cu principiile fundamentale ale dreptului său intern: – pentru a garanta cercetarea și urmărirea eficientă a infracțiunilor prevăzute în prezenta Convenție, stipulând, acolo unde este cazul, posibilitatea desfășurării de anchete sub acoperire; – pentru a permite organelor sau serviciilor de cercetare să identifice victimele infracțiunilor stabilite în conformitate cu art. 20, în special, prin analiza materialelor de pornografie infantilă, cum ar fi fotografiile și înregistrările audiovizuale transmise sau puse la dispoziție prin folosirea tehnologiilor informației și comunicațiilor.

Articolul 31

Măsuri generale de protecție

1. Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru a apăra drepturile și interesele victimelor, cu deosebire ale martorilor, pe parcursul tuturor etapelor cercetării și procesului penal, în special, prin:

a) informarea lor cu privire la drepturile pe care le au și la serviciile care le stau la dispoziție și, cu excepția cazului în care nu doresc să primească asemenea informații, cu privire la modul în care este examinată plângerea lor, la acuzațiile formulate, la evoluția generală a cercetărilor sau a procesului și la rolul lor în cadrul acestora, precum și cu privire la soluția pronunțată în cauza lor;

b) asigurarea, cel puțin în cazurile în care victimele și familiile lor ar putea fi în pericol, că acestea vor putea fi informate, dacă este necesar, atunci când persoana urmărită sau condamnată este pusă în libertate temporar ori definitiv;

c) acordarea permisiunii victimelor, într-o manieră conformă cu regulile procedurale ale dreptului intern, de a fi ascultate, de a furniza dovezi și de a alege modul de prezentare și examinare a opiniilor, nevoilor și preocupărilor lor, direct sau prin intermediar;

d) asigurarea de servicii de asistență adecvate pentru victime, pentru ca drepturile și interesele lor să fie prezentate și luate în considerare în mod corespunzător;

e) protejarea vieții private, a identității și a imaginii victimelor, prin luarea de măsuri în conformitate cu dreptul intern, în vederea prevenirii răspândirii în public a oricăror informații care ar putea duce la identificarea lor;

f) garantarea siguranței victimelor, precum și a familiilor și a martorilor care depun mărturie în favoarea victimelor, împotriva intimidării, răzbunării și a unei noi victimizări;

g) asigurarea evitării contactului dintre victime și infractori în sediile instanțelor și ale autorităților de anchetă, cu excepția cazului în care autoritățile competente stabilesc altfel în interesul superior al copilului sau atunci când cercetările ori procesul necesită acest contact.

2. Fiecare parte va garanta victimelor, încă de la primul contact cu autoritățile competente, accesul la informații privind procedurile judiciare și administrative pertinente.

3. Fiecare parte se va asigura că victimele au acces gratuit, dacă acest lucru se justifică, la asistență juridică, atunci când este posibil ca ele să aibă calitatea de părți la procesul penal.

4. Fiecare parte va prevedea posibilitatea ca autoritățile judiciare să desemneze un reprezentant special pentru victimă atunci când, conform dreptului intern, aceasta poate avea calitatea de parte în procedura judiciară, iar deținătorii răspunderii părintești nu pot reprezenta copilul în proces din pricina unui conflict de interese existent între ei și victimă.

5. Fiecare parte va prevedea, prin intermediul unor măsuri legislative sau de altă natură, în conformitate cu condițiile prevăzute de dreptul intern, posibilitatea ca grupurile, fundațiile, asociațiile sau organizațiile guvernamentale ori neguvernamentale să acorde asistență și/sau sprijin victimelor, cu consimțământul acestora, pe parcursul proceselor penale referitoare la infracțiuni prevăzute în conformitate cu prezenta Convenție.

6. Fiecare parte se va asigura că informațiile furnizate victimelor în conformitate cu prevederile prezentului articol vor fi într-o manieră adaptată vârstei lor și gradului lor de maturitate și într-o limbă pe care acestea o înțeleg.

Articolul 32 **Inițierea procedurii**

Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru a se asigura că cercetarea ori urmărirea infracțiunilor prevăzute în conformitate cu prezenta Convenție nu este condiționată de existența unei plângeri sau acuzații formulate de către victimă și că procesul poate continua chiar dacă victima și-a retras declarațiile.

Articolul 33 **Prescripția**

Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru a se asigura că termenul de prescripție pentru inițierea procedurilor în legătură cu infracțiunile stabilite în conformitate cu art. 18, art. 19 paragraful 1 lit. a) și b) și art. 21 paragraful 1 lit. a) și b) continuă pe o perioadă de timp suficientă pentru a permite demararea eficientă a urmăririi după ce victima a împlinit vârsta majoratului și că este proporțională cu gravitatea infracțiunii respective.

Articolul 34 **Cercetările**

1. Fiecare parte va adopta măsurile necesare pentru a se asigura că persoanele, unitățile sau serviciile care răspund de efectuarea cercetărilor sunt specializate în domeniul combaterii exploatarei sexuale și a abuzurilor sexuale comise asupra copiilor ori că persoanele respective sunt pregătite profesional în acest scop. Unitățile sau serviciile trebuie să beneficieze de resurse financiare adecvate.

2. Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru a se asigura că incertitudinea în legătură cu vârsta reală a victimei nu împiedică inițierea procesului penal.

Articolul 35 **Audierile copilului**

1. Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru a se asigura că: a) audierile copilului au loc fără întârzieri nejustificate după ce faptele au fost sesizate autorităților competente;

b) interviurile cu copilul au loc, dacă este necesar, în spații concepute sau amenajate în acest scop;

c) audierile copilului sunt desfășurate de către profesioniști pregătiți anume pentru aceasta;

d) aceleași persoane, dacă este posibil și adecvat, desfășoară toate audierile cu copilul;

e) numărul audierilor este cât mai limitat posibil, menținându-se în limitele minime necesare pentru scopurile procesului penal;

f) copilul poate fi însoțit de către reprezentantul său legal ori, dacă este adecvat, de către un adult ales de către copil, cu excepția cazului în care o decizie motivată prevede contrariul în legătură cu persoana respectivă.

2. Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru a se asigura că toate audierile victimei ori, după caz, ale unui martor care este copil pot fi înregistrate video și că aceste înregistrări pot fi acceptate ca probe în instanță, în conformitate cu regulile prevăzute de dreptul său intern.

3. Dacă vârsta victimei este incertă și există motive să se creadă că este vorba despre un copil, măsurile prevăzute la paragrafele 1 și 2 se aplică până la confirmarea vârstei acesteia.

Articolul 36

Procedura judiciară

1. Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare, în conformitate cu normele interne care reglementează autonomia profesiilor juridice, pentru a se asigura că toate persoanele implicate în derularea procedurii și, în special, judecătorii, procurorii și avocații beneficiază de pregătire profesională în materia drepturilor copilului, a combaterii exploatării sexuale și a abuzurilor sexuale asupra copiilor.

2. Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru a se asigura, în conformitate cu dreptul său intern, că:

a) judecătorul poate dispune desfășurarea ședinței de judecată cu ușile închise;

b) victima poate fi audiată fără a fi prezentă în sala de judecată, în special, prin folosirea tehnologiilor de comunicații adecvate.

Capitolul VIII **Înregistrarea și stocarea datelor**

Articolul 37

Înregistrarea și stocarea datelor naționale privind infractorii condamnați

1. În scopul prevenirii și reprimării infracțiunilor prevăzute în conformitate cu prezenta Convenție, fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru colectarea și stocarea, în conformitate cu prevederile în vigoare privind protecția datelor cu caracter personal și cu alte reguli și garanții adecvate prevăzute de dreptul intern, de date referitoare la identitatea și profilul genetic (ADN) ale persoanelor condamnate pentru infracțiunile prevăzute în conformitate cu prezenta Convenție.

2. La momentul semnării sau al depunerii instrumentului său de ratificare, acceptare, aprobare ori aderare, fiecare parte va comunica Secretarului General al Consiliului Europei denumirea și adresa unei singure autorități naționale care răspunde de implementarea prevederilor paragrafului 1.

3. Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru a se asigura că informațiile menționate la paragraful 1 pot fi transmise autorității competente a unei alte părți, în conformitate cu condițiile prevăzute de dreptul său intern și cu instrumentele internaționale în materie.

Capitolul IX **Cooperarea internațională**

Articolul 38

Principii generale și măsuri de cooperare internațională

1. Părțile vor coopera, în conformitate cu prevederile prezentei Convenții, și prin aplicarea instrumentelor pertinente aplicabile la nivel internațional și regional, a aranjamentelor încheiate în baza legislației uniforme sau pe bază de reciprocitate și a legilor interne, în cea mai mare măsură posibilă, în vederea:

- a) prevenirii și combaterii exploatarei sexuale a copiilor și a abuzurilor sexuale comise asupra acestora;
- b) protejării și asigurării de asistență victimelor;
- c) desfășurării cercetărilor sau proceselor având ca obiect infracțiunile prevăzute în conformitate cu prezenta Convenție.

2. Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru a se asigura că victimele unei infracțiuni prevăzute în conformitate cu prezenta Conven-

ție, aflate pe teritoriul unei alte părți decât cea în care își au reședința, pot formula plângere la autoritățile competente din statul lor de reședință.

3. Dacă o parte care condiționează asistența judiciară reciprocă în materie penală sau extrădarea de existența unui tratat primește o cerere de asistență judiciară ori de extrădare din partea unei părți cu care nu a încheiat un astfel de tratat poate considera prezenta Convenție drept bază juridică pentru acordarea asistenței judiciare în materie penală sau a extrădării în legătură cu infracțiunile prevăzute în conformitate cu prezenta Convenție.

4. Fiecare parte se va strădui să integreze, dacă este cazul, prevenirea și lupta împotriva exploatării sexuale și a abuzurilor sexuale comise asupra copiilor în programe de asistență pentru dezvoltare furnizate unor terțe state.

Capitolul X *Mecanismul de monitorizare*

Articolul 39 **Comitetul părților**

1. Comitetul părților se compune din reprezentanți ai părților la prezenta Convenție.

2. Comitetul părților va fi convocat de către Secretarul General al Consiliului Europei. Prima sa reuniune va avea loc în termen de un an de la intrarea în vigoare a prezentei Convenții pentru cea de-a zecea parte semnatară care a ratificat-o. Ulterior, acesta se va reuni la solicitarea a cel puțin o treime dintre părți sau a Secretarului General.

3. Comitetul părților își adoptă propriile reguli de procedură.

Articolul 40 **Alți reprezentanți**

1. Adunarea parlamentară a Consiliului Europei, Comisarul pentru Drepturile Omului, Comitetul European pe Probleme Penale (CDPC), precum și alte comitete interguvernamentale competente ale Consiliului Europei vor numi fiecare câte un reprezentant în Comitetul părților.

2. Comitetul de Miniștri poate invita și alte organe ale Consiliului Europei să numească un reprezentant în Comitetul părților, după consultarea cu acesta.

3. Reprezentanții societății civile și, în special, ai organizațiilor neguvernamentale pot fi admiși în calitate de observatori în Comitetul părților, potrivit procedurii stabilite de regulile Consiliului Europei.

4. Reprezentanții numiți potrivit prevederilor paragrafelor 1-3 vor participa la reuniunile Comitetului părților fără a avea drept de vot.

Articolul 41

Atribuțiile Comitetului părților

1. Comitetul părților va monitoriza implementarea prezentei Convenții. Regulile de procedură ale Comitetului părților trebuie să stabilească procedura de evaluare a implementării prezentei Convenții.

2. Comitetul părților va facilita colectarea, analiza și schimbul de informații, experiență și bune practici între state, spre îmbunătățirea capacității lor de prevenire și combatere a exploatării sexuale a copiilor și a abuzurilor sexuale comise asupra acestora.

3. Comitetul părților mai are, după caz, următoarele atribuții:

- a) facilitează sau îmbunătățește folosirea și implementarea eficientă a prezentei Convenții, inclusiv identificarea oricăror probleme și a efectelor oricărei declarații sau rezerve formulate conform prezentei Convenții;
- b) își exprimă opinia asupra oricărei chestiuni legate de aplicarea prezentei Convenții și facilitează schimbul de informații asupra progreselor juridice, de politici sau tehnologice importante.

4. În îndeplinirea atribuțiilor sale prevăzute de prezentul articol, Comitetul părților va fi asistat de către Secretariatul Consiliului Europei.

5. Comitetul European pe Probleme Penale (CDPC) va fi informat periodic despre activitățile menționate la paragrafele 1, 2 și 3.

Capitolul XI

Relația cu alte instrumente internaționale

Articolul 42

Relația cu Convenția Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului și cu Protocolul facultativ la aceasta, referitor la vânzarea de copii, prostituția infantilă și pornografia infantilă

Prezenta Convenție nu aduce atingere drepturilor și obligațiilor decurgând din prevederile Convenției Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului și ale Protocolului facultativ la aceasta, referitor la vânzarea de copii, prostituția infantilă și pornografia infantilă, și este menită să sporească protecția acordată de către aceste prevederi și să dezvolte și să completeze standardele cuprinse în acestea.

Articolul 43

Relația cu alte instrumente internaționale

1. Prezenta Convenție nu aduce atingere drepturilor și obligațiilor care decurg din alte instrumente internaționale la care părțile la prezenta Convenție sunt părți sau vor deveni părți și care conțin prevederi legate de chestiunile guvernate de prezenta Convenție și asigură mai multă protecție și asistență pentru copiii care sunt victime ale exploatării sau abuzurilor sexuale.

2. Părțile la prezenta Convenție pot încheia acorduri bilaterale sau multilaterale referitoare la problemele reglementate de prezenta Convenție, în scopul completării ori consolidării prevederilor sale sau facilitării aplicării principiilor pe care le consacără.

3. Părțile care sunt membre ale Uniunii Europene vor aplica în relațiile dintre ele regulile comunitare și cele ale Uniunii Europene, în măsura în care există reguli comunitare sau ale Uniunii Europene, care guvernează subiectul vizat și sunt aplicabile în speță, fără a afecta obiectul și scopul prezentei Convenții și fără a afecta aplicarea sa integrală cu alte părți.

Capitolul XII

Modificări ale Convenției

Articolul 44

Modificările

1. Orice propunere de modificare a prezentei Convenții prezentată de către o parte se comunică Secretarului General al Consiliului Europei, care o înaintează statelor-membre ale Consiliului Europei, oricărui alt stat semnatar, oricărui stat parte, Comunității Europene, oricărui stat invitat să semneze prezenta Convenție potrivit prevederilor art. 45 paragraful 1 și oricărui stat invitat să adere la prezenta Convenție potrivit prevederilor art. 46 paragraful 1.

2. Orice modificare propusă de către o parte se comunică Comitetului European pe Probleme Penale (CDPC), opinia acestuia asupra modificării propuse fiind depusă apoi la Comitetul de Miniștri.

3. Comitetul de Miniștri examinează modificarea propusă și opinia depusă de către CDPC și, după consultarea cu părțile la prezenta Convenție care nu sunt membre, poate adopta modificarea.

4. Textul oricărei modificări adoptate de către Comitetul de Miniștri în conformitate cu paragraful 3 din prezentul articol se înaintează părților spre acceptare.

5. Orice modificare adoptată potrivit paragrafului 3 din prezentul articol intră în vigoare în prima zi a lunii ce urmează expirării termenului de o lună de la data la care toate părțile au informat Secretarul General despre acceptarea acesteia.

Capitolul XIII

Clauze finale

Articolul 45

Semnarea și intrarea în vigoare

1. Prezenta Convenție este deschisă spre semnare statelor-membre ale Consiliului Europei, statelor care nu sunt membre și care au participat la elaborarea acesteia, precum și Comunității Europene.

2. Prezenta Convenție este supusă ratificării, acceptării sau aprobării. Instrumentele de ratificare, acceptare sau aprobare se depun la Secretarul General al Consiliului Europei.

3. Prezenta Convenție intră în vigoare în prima zi a lunii ce urmează expirării termenului de 3 luni de la data la care 5 state semnatare, dintre care cel puțin 3 state-membre ale Consiliului Europei, și-au exprimat consimțământul în legătură cu obligativitatea prevederilor prezentei Convenții în conformitate cu prevederile paragrafului precedent.

4. Pentru orice stat menționat la paragraful 1 sau Comunitatea Europeană care își exprimă ulterior consimțământul în legătură cu obligativitatea prevederilor acesteia, prezenta Convenție intră în vigoare în prima zi a lunii ce urmează expirării termenului de 3 luni de la data depunerii instrumentului său de ratificare, acceptare sau aprobare.

Articolul 46

Aderarea la Convenție

1. După intrarea în vigoare a prezentei Convenții, Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei, după consultarea cu părțile la prezenta Convenție și după ce a obținut consimțământul unanim al acestora, poate invita orice stat care nu este membru al Consiliului Europei și care nu a participat la elaborarea prezentei Convenții să adere la prezenta Convenție, prin intermediul unei decizii adoptate de către majoritatea prevăzută la art. 20 lit. d) din Statutul Consiliului Europei și prin votul unanim al reprezentanților statelor contractante care au dreptul de a face parte din Comitetul de Miniștri.

2. Pentru orice stat care aderă la prezenta Convenție, aceasta intră în vigoare în prima zi a lunii ce urmează expirării termenului de 3 luni de la data depunerii instrumentului său de aderare la Secretarul General al Consiliului Europei.

Articolul 47

Aplicarea teritorială

1. Orice stat sau Comunitatea Europeană poate, fie la momentul semnării, fie la cel al depunerii instrumentului său de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare, să precizeze teritoriul ori teritoriile cărora urmează să li se aplice prezenta Convenție.

2. Orice parte poate, la orice dată ulterioară, prin intermediul unei declarații adresate Secretarului General al Consiliului Europei, să extindă aplicarea prezentei Convenții la orice alt teritoriu precizat în declarație ale cărui relații internaționale și le asumă sau în numele căruia este împuternicită să facă angajamente. Pentru un asemenea teritoriu, prezenta Convenție intră în vigoare în prima zi a lunii ce urmează expirării termenului de 3 luni de la data primirii declarației de către Secretarul General.

3. Orice declarație făcută potrivit paragrafelor 1 și 2 poate fi retrasă, în legătură cu oricare teritoriu precizat în aceasta, prin intermediul unei notificări adresate Secretarului General al Consiliului Europei. Retragerea începe să producă efecte în prima zi a lunii ce urmează expirării termenului de 3 luni de la data primirii notificării respective de către Secretarul General.

Articolul 48

Rezervele

Nu se admite nicio rezervă referitoare la prevederile prezentei Convenții, cu excepția celor prevăzute în mod expres. Orice rezervă poate fi retrasă în orice moment.

Articolul 49

Denunțarea

1. Orice parte poate, în orice moment, să denunțe prezenta Convenție prin intermediul unei notificări adresate Secretarului General al Consiliului Europei.

2. Denunțarea produce efecte începând cu prima zi a lunii ce urmează expirării termenului de 3 luni de la data primirii notificării respective de către Secretarul General.

Articolul 50

Notificarea

Secretarul General al Consiliului Europei notifică statele-membre ale Consiliului Europei, orice stat semnatar, orice stat parte, Comunitatea Europeană, orice stat invitat să semneze prezenta Convenție potrivit prevederilor art. 45 și orice stat invitat să adere la prezenta Convenție potrivit prevederilor art. 46 în legătură cu:

- a) orice semnare a prezentei Convenții;
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare;
- c) orice dată a intrării în vigoare a prezentei Convenții în conformitate cu art. 45 și 46;
- d) orice modificare adoptată potrivit prevederilor art. 44 și data la care modificarea respectivă intră în vigoare;
- e) orice denunțare formulată potrivit prevederilor art. 49;
- f) orice alt act, notificare sau comunicare referitoare la prezenta Convenție;
- g) orice rezervă formulată potrivit art. 48.

Drept care subsemnații, fiind împuterniciți în mod corespunzător, au semnat prezenta Convenție. Adoptată la Lanzarote, astăzi, 25 octombrie 2007, în limbile engleză și franceză, ambele texte fiind autentice, într-un singur exemplar, care se depune la arhivele Consiliului European. Secretarul General al Consiliului European transmite copii certificate fiecărui stat-membru al Consiliului European, statelor nemembre care au participat la elaborarea prezentei Convenții, Comunității Europene și oricărui stat invitat să adere la prezenta Convenție.

39. CONVENȚIA CONSILIULUI EUROPEI CU PRIVIRE LA CONTRAFACEREA PRODUSELOR MEDICALE ȘI INFRAȚIUNILE SIMILARE CARE AMENINȚĂ SĂNĂTATEA PUBLICĂ

Adoptată la: Moscova, 28 octombrie 2011.

Ratificată prin: Legea Parlamentului RM nr.67 din 16 aprilie 2014.

În vigoare pentru RM: din 1 ianuarie 2016.

Preambul

Statele membre ale Consiliului Europei și celelalte Părți Semnatore ale prezentei Convenții,

Considerând că scopul Consiliului Europei este de a realiza o uniune mai strânsă între membrii săi;

Constatând că contrafacerea produselor medicale și infracțiunile similare, prin natura lor, pun în pericol grav sănătatea publică;

Reamintind Planul de Acțiuni adoptat la cel de-al Treilea Summit al șefilor de stat și de guvern al Consiliului Europei (Varșovia, 16-17 mai 2005), care recomandă dezvoltarea măsurilor de consolidare a securității cetățenilor europeni;

Luând în considerare Declarația Universală a Drepturilor Omului, proclamată de Adunarea Generală a Națiunilor Unite la 10 decembrie 1948, Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (1950, ETS nr.5), Carta Socială Europeană (1961, ETS nr.35), Convenția privind elaborarea unei farmacopee europene (1964, ETS nr.50) și Protocolul său (1989, ETS nr.134), Convenția pentru Protecția Drepturilor Omului și a Demnității Ființei Umane față de Aplicațiile Biologiei și Medicinii, Convenția privind Drepturile Omului și Biomedicina (1997, ETS nr.164) și Protocoalele sale adiționale (1998, ETS nr.168, 2002, ETS nr.186, 2005, CETS nr.195, 2008, CETS nr.203) și Convenția privind criminalitatea informatică (2001, ETS nr.185);

De asemenea, ținând seama de alte lucrări relevante ale Consiliului Europei, în special, deciziile Comitetului de Miniștri și lucrările Adunării Parlamentare, în special, Rezoluția AP (2001)2 privind rolul farmacistului în cadrul securității sanitare, răspunsurile adoptate de către Comitetul de Miniștri la data de 6 aprilie 2005 și la 26 septembrie 2007, în ceea ce privește, respectiv, Recomandările Adunării Parlamentare 1673 (2004) privind „Contrafacerea: probleme și soluții”, și 1794 (2007) privind „Calitatea medicamentelor în Europa”, precum și programele relevante efectuate de către Consiliul Europei;

Având în vedere alte instrumente legale și programe internaționale relevante, efectuate, în deosebi, de către Organizația Mondială a Sănătății, în special, activitatea grupului IMPACT și de către Uniunea Europeană, precum și în forumul G8;

Hotărâte să contribuie eficient la realizarea scopului comun de combatere a cri-

minalității care implică contrafacerea produselor medicale și alte infracțiuni care pun în pericol sănătatea publică, în special, prin introducerea de noi infracțiuni și sancțiuni penale în raport cu aceste infracțiuni;

Considerând că scopul prezentei Convenții este de a preveni și combate amenințările la adresa sănătății publice, punerea în aplicare a dispozițiilor Convenției privind legea penală de fond va trebui să fie efectuată ținând seama de scopul acesteia și principiul proporționalității;

Având în vedere că prezenta Convenție nu urmărește să abordeze probleme legate de drepturile proprietății intelectuale;

Luând în considerare necesitatea de a elabora un instrument internațional cuprinzător, care să fie centrat pe aspectele legate de prevenirea, protecția victimelor și legea penală în combaterea tuturor formelor de contrafacere a produselor medicale și infracțiunile similare care implică amenințări la adresa sănătății publice și care stabilește un anumit mecanism de monitorizare;

Recunoscând faptul că pentru a combate eficient amenințarea globală reprezentată de contrafacerea produselor medicale și infracțiunile similare, cooperare internațională strânsă între statele-membre ale Consiliului European, precum și a statelor nemembre, ar trebui să fie încurajată,

Au convenit după cum urmează:

Capitolul I

Obiectul și scopul, principiul nondiscriminării, domeniul de aplicare, definiții

Articolul 1

Obiectul și scopul

1. Scopul prezentei Convenții este de a preveni și combate amenințările la adresa sănătății publice prin:

- a) incriminarea anumitor acte;
- b) protejarea drepturilor victimelor infracțiunilor stabilite în temeiul prezentei Convenții;
- c) promovarea cooperării naționale și internaționale.

2. Pentru a asigura o aplicare eficientă a dispozițiilor sale de către Părți, prezenta Convenție stabilește un mecanism specific de monitorizare.

Articolul 2

Principiul nondiscriminării

Aplicarea prevederilor prezentei Convenții de către Părți, în special, cele privind măsurile de protecție a drepturilor victimelor, trebuie asigurată fără nicio discrimi-

nare bazată pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere, orientare sexuală, stare a sănătății, handicap sau orice altă situație.

Articolul 3

Domeniul de aplicare

Prezenta Convenție se referă la produsele medicale, dacă acestea sunt protejate în conformitate cu drepturile de proprietate intelectuală sau nu, sau dacă acestea sunt generice sau nu, inclusiv accesoriile desemnate pentru a fi utilizate împreună cu dispozitivele medicale, precum și substanțele active, excipienți, componente și materiale desemnate de a fi utilizate în producerea de produse medicale.

Articolul 4

Definiții

În sensul prezentei Convenții:

a) termenul „produs medical” înseamnă produse medicamentoase și dispozitive medicale;

b) termenul „produs medicamentos” înseamnă medicamente pentru uz uman și veterinar, care pot fi:

i. orice substanță sau combinație de substanțe cu proprietăți pentru tratarea sau prevenirea bolilor la om sau animale;

ii. orice substanță sau combinație de substanțe care pot fi utilizate sau administrate oamenilor sau animalelor, fie cu scopul de a restabili, corecta sau modifica funcțiile fiziologice prin exercitarea unei acțiuni farmacologice, imunologice sau metabolice, sau pentru stabilirea unui diagnostic medical;

iii. un produs medicamentos experimental;

c) termenul „substanță activă” înseamnă orice substanță sau amestec de substanțe, desemnate pentru a fi utilizate la fabricarea unui produs medicamentos și care atunci când sunt utilizate la fabricarea unui produs medicamentos devin un ingredient activ al produsului medicamentos;

d) termenul „excipient” înseamnă orice substanță care nu este o substanță activă sau un produs medicamentos finit, dar este o parte componentă a unui produs medicamentos pentru uz uman sau veterinar și esențial pentru integritatea produsului finit;

e) termenul „dispozitiv medical” înseamnă orice instrument, aparat, echipament, software, material sau alt articol, utilizat fie singur sau în combinație, inclusiv software-ul, desemnat de către producătorul său de a fi utilizat în mod specific pentru diagnosticare și/sau scopuri terapeutice și necesar pentru aplicarea sa corespunzătoare, desemnat de producător pentru a fi folosit în beneficiul ființelor umane în scop de:

- i. diagnostic, prevenire, monitorizare, tratament sau alinare a durerii;
- ii. diagnostic, supraveghere, tratament alinare sau compensare a unei leziuni ori a unui handicap;
- iii. investigație, înlocuire ori modificare a anatomiei sau a unui proces fiziologic;
- iv. control al concepției;

și care nu îndeplinește acțiunea sa principală prevăzută în sau pe organismul uman, prin mijloace farmacologice, imunologice sau metabolice dar care poate fi asistat în funcția sa prin astfel de mijloace;

f) termenul „accesoriu” înseamnă un articol care, deși nu este un dispozitiv medical, este desemnat în mod special de către producătorul său să fie folosit împreună cu un dispozitiv medical, pentru a permite ca acesta să fie utilizat în conformitate cu utilizarea dispozitivului medical destinat de către producătorul dispozitivului medical;

g) termenii „componente” și „materiale” înseamnă toate părțile și materialele construite și desemnate pentru utilizarea dispozitivelor medicale și care sunt esențiale pentru integritatea acestora;

h) termenul „document” înseamnă orice document legat de un produs medical, o substanță activă, un excipient, o piesă, un material sau un accesoriu, inclusiv ambalarea, etichetarea, instrucțiunile de utilizare, certificatul de origine sau orice alt certificat ce-l însoțește, sau altfel direct asociat cu fabricația și/sau distribuirea acestora;

i) termenul „fabricare” înseamnă:

- i. cu privire la un produs medicamentos, orice parte a procesului de producere a produsului medicamentos sau a substanței active, sau a excipientului unui astfel de produs, sau de aducere a produsului medicamentos, substanței active sau excipientului la etapa sa finită;
- ii. cu privire la un dispozitiv medical, orice parte a procesului de producere a dispozitivului medical, precum și componentele sau materialele unui asemenea dispozitiv, inclusiv proiectarea dispozitivului, componentelor sau materialelor, sau de aducere a dispozitivului medical, a componentelor sau materialelor la starea lor finită;
- iii. cu privire la un accesoriu, orice parte a procesului de producere a accesoriului, inclusiv proiectarea accesoriului sau de aducere a accesoriului la starea sa finită;

j) termenul „contrafacere” înseamnă o reprezentare falsă în ceea ce privește identitatea și/sau sursa;

k) termenul „victimă” înseamnă orice persoană fizică care suferă de efecte adverse fizice sau psihologice, ca urmare a folosirii unui produs medical contrafăcut sau a unui produs medical fabricat, livrat sau introdus pe piață fără autorizație sau fără a fi în concordanță cu cerințele de conformitate descrise în articolul 8.

Capitolul II ***Dreptul penal material***

Articolul 5 **Fabricarea falsurilor**

1. Fiecare parte va lua măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a califica drept infracțiuni în conformitate cu cadrul legislativ național, fabricarea intenționată de produse medicale contrafăcute, substanțe active, excipienți, componente, materiale și accesorii.

2. În ceea ce privește produsele medicamentoase și, după caz, dispozitivele medicale, substanțele active și excipienții, alineatul 1 se va aplica, de asemenea, pentru orice contrafacere cu privire la acestea.

3. Fiecare stat sau Uniunea Europeană poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, acceptare sau aprobare, printr-o declarație adresată Secretarului General al Consiliului European, să declare că își rezervă dreptul de a nu aplica sau de a aplica numai în cazuri sau condiții specifice, alineatul 1, cu privire la excipienți, componente și materiale, și alineatul 2, cu privire la excipienți.

Articolul 6 **Furnizarea, oferirea de a furniza, precum și traficul de falsuri**

1. Fiecare parte va lua măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a califica drept infracțiuni în conformitate cu cadrul legislativ național, atunci când sunt comise cu intenție, furnizarea sau oferirea de a furniza, inclusiv brokerajul, traficul, inclusiv menținerea în stoc, importul și exportul de produse medicale contrafăcute, substanțe active, excipienți, componente, materiale și accesorii.

2. Fiecare stat sau Uniunea Europeană poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, acceptare sau aprobare, printr-o declarație adresată Secretarului General al Consiliului European, să declare că își rezervă dreptul de a nu aplica sau de a aplica numai în cazuri sau condiții specifice, alineatul 1, cu privire la excipienți, componente și materiale.

Articolul 7 **Falsificarea de documente**

1. Fiecare parte va lua măsurile legislative necesare și alte măsuri pentru a stabili drept infracțiuni în conformitate cu cadrul legislativ național, realizarea documentelor false sau actul de falsificare al documentelor, atunci când se comite cu intenție.

2. Fiecare stat sau Uniunea Europeană poate, în momentul semnării sau în mo-

mentul depunerii instrumentului său de ratificare, acceptare sau aprobare, printr-o declarație adresată Secretarului General al Consiliului Europei, să declare că își rezervă dreptul de a nu aplica sau de a aplica numai în cazuri sau condiții specifice, alineatul 1 cu privire la documentele legate de excipienți, componente și materiale.

Articolul 8

Infracțiuni similare care amenință sănătatea publică

Fiecare parte va lua măsurile legislative necesare și alte măsuri pentru a stabili drept infracțiuni în conformitate cu cadrul legislativ național, atunci când sunt comise cu intenție, în măsura în care asemenea activitate nu este reglementată de articolele 5, 6 și 7:

a) fabricarea, menținerea în stoc pentru furnizare, importul, exportul, furnizarea, oferirea de a furniza sau introducerea pe piață a:

- i. produselor medicamentoase fără autorizație, în cazul în care o astfel de autorizație este necesară în temeiul cadrului legislativ național al Părții; sau
- ii. dispozitivelor medicale fără a fi în concordanță cu cerințele de conformitate, în cazul în care astfel de conformitate este necesară în temeiul dreptului intern al Părții;

b) utilizarea comercială a documentelor originale în afara destinației acestora în cadrul medico-legal al produsului lanțului de aprovizionare, după cum este specificat de dreptul intern al Părții.

Articolul 9

Complicitatea și tentativa

1. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a califica drept infracțiune orice formă de complicitate comisă intenționat pentru săvârșirea uneia din infracțiunile stabilite în conformitate cu prezenta Convenție.

2. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a califica drept infracțiune orice formă de tentativă intenționată de comitere a uneia dintre infracțiunile stabilite în conformitate cu prezenta Convenție.

3. Fiecare stat sau Uniunea Europeană poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, acceptare sau aprobare, printr-o declarație adresată Secretarului General al Consiliului Europei, să declare că își rezervă dreptul de a nu aplica sau de a aplica numai în cazuri, sau condiții specifice, alineatul 2 la infracțiunile stabilite în conformitate cu articolele 7 și 8.

Articolul 10

Jurisdicția

1. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru stabilirea jurisdicției sale asupra infracțiunilor stabilite în conformitate cu prezenta Convenție, în cazul în care infracțiunea este comisă:

- a) pe teritoriul său; sau
- b) la bordul unei nave sub pavilionul acestei Părți;
- c) la bordul unei aeronave înmatriculate în conformitate cu dreptul acestei Părți; sau
- d) de către unul dintre cetățenii săi sau de către o persoană care are reședința obișnuită pe teritoriul său.

2. Fiecare parte va lua măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru stabilirea jurisdicției sale asupra oricărei infracțiuni stabilite în conformitate cu prezenta Convenție, în cazul în care victima infracțiunii este unul dintre cetățenii săi sau o persoană care are reședința obișnuită pe teritoriul său.

3. Fiecare parte va lua măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru stabilirea jurisdicției sale asupra oricărei infracțiuni stabilite în conformitate cu prezenta Convenție, în cazul în care presupusul infractor este prezent pe teritoriul său și nu poate fi extrădat unei alte Părți din cauza cetățeniei sale.

4. Fiecare stat sau Uniunea Europeană poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, acceptare sau aprobare, printr-o declarație adresată Secretarului General al Consiliului Europei, să declare că își rezervă dreptul de a nu aplica sau de a aplica numai în cazuri, sau condiții specifice, normele de jurisdicție prevăzute în alineatul 1, subalineatul d), și alineatul 2 al acestui articol.

5. Când mai multe Părți invocă jurisdicția asupra unei presupuse infracțiuni stabilite în conformitate cu prezenta Convenție, părțile implicate se vor consulta, dacă este cazul, pentru a determina jurisdicția corespunzătoare pentru urmărirea infracțiunii.

6. Fără a aduce atingere normelor Generale de drept internațional, prezenta Convenție nu exclude nici o jurisdicție penală exercitată de către o parte în conformitate cu dreptul intern.

Articolul 11

Răspunderea persoanelor juridice

1. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru asigurarea tragerii la răspundere a persoanelor juridice pentru infracțiunile prevăzute de prezenta Convenție, atunci când sunt comise în numele sau în interesul lor de orice persoană fizică, care acționează fie individual, fie în calitate de membru al unui

organ al persoanei juridice, care exercită o funcție de conducere în cadrul acesteia, în baza:

- a) unei împuterniciri de reprezentare a persoanei juridice;
- b) unei autorități de a decide în numele persoanei juridice;
- c) unei autorități de a exercita controlul în cadrul persoanei juridice.

2. Cu excepția cazurilor deja prevăzute la paragraful 1, fiecare Parte va lua măsurile necesare pentru asigurarea tragerii la răspundere a persoanei juridice, atunci când absența supravegherii sau controlului din partea persoanei fizice prevăzute la paragraful 1 a făcut posibilă comiterea unei infracțiuni stabilite în conformitate cu prezenta Convenție, în numele sau în interesul persoanei juridice, de către o persoană fizică care se află sub autoritatea acesteia.

3. În funcție de principiile juridice ale părții, răspunderea persoanei juridice poate fi penală, civilă sau administrativă.

4. Această răspundere va fi stabilită fără a afecta răspunderea penală a persoanelor fizice care au comis infracțiunea.

Articolul 12 **Sanțiuni și măsuri**

1. Fiecare parte va lua măsurile legislative necesare și alte măsuri pentru a se asigura că infracțiunile stabilite în conformitate cu prezenta Convenție sunt pedepsite prin sancțiuni eficiente, proporționale și disuasive, inclusiv prin sancțiuni monetare penale sau nonpenale, ținând cont de gravitatea acestora. Aceste sancțiuni vor include, pentru infracțiunile stabilite în conformitate cu articolele 5 și 6, atunci când sunt săvârșite de persoane fizice, pedepse privative de libertate care pot conduce la extrădare.

2. Fiecare parte va lua măsurile legislative necesare și alte măsuri pentru a se asigura că persoanele juridice trase la răspundere în conformitate cu articolul 11 sunt supuse unor sancțiuni eficiente, proporționale și disuasive, inclusiv sancțiuni monetare penale sau nonpenale, și pot include alte măsuri, cum ar fi:

- a) interdicția temporară sau permanentă de a exercita activități comerciale;
- b) punerea sub supraveghere judiciară;
- c) măsură judiciară de lichidare.

3. Fiecare Parte va lua măsurile legislative necesare și alte măsuri pentru:

- a) a permite sechestrarea și confiscarea:
 - i. produselor medicale, substanțelor active, excipienților, componentelor, materialelor și accesoriilor, precum și a bunurilor, documentelor și a altor instrumente folosite pentru comiterea infracțiunilor stabilite în conformitate cu prezenta Convenție sau pentru facilitarea comiterii lor;
 - ii. veniturilor provenite din aceste infracțiuni sau a bunurilor a căror valoare corespunde acestor venituri;

b) a permite distrugerea produselor medicale, substanțelor active, excipienților, componentelor, materialelor și accesoriilor confiscate, care fac obiectul unei infracțiuni stabilite în conformitate cu prezenta Convenție;

c) a lua orice alte măsuri corespunzătoare ca răspuns la o infracțiune, pentru a preveni viitoarele infracțiuni.

Articolul 13 **Circumstanțe agravante**

Fiecare parte va lua măsurile legislative necesare și alte măsuri pentru a se asigura că următoarele circumstanțe, în măsura în care acestea nu fac deja parte din elementele constitutive ale infracțiunii, pot, în conformitate cu prevederile relevante din dreptul național, să fie luate în considerare ca circumstanțe agravante în determinarea sancțiunilor în ceea ce privește infracțiunile prevăzute în conformitate cu prezenta Convenție:

- a) infracțiunea a cauzat moartea sau a adus prejudicii sănătății fizice sau psihice a victimei;
- b) infracțiunea a fost săvârșită de către persoane abuzând de încrederea acordată în calitate de profesioniști;
- c) infracțiunea a fost comisă de către persoane abuzând de încrederea acordată în calitate de producători precum și furnizori;
- d) infracțiunile de furnizare și oferire de a furniza au fost comise recurgând la mijloace de distribuție pe scară largă, cum ar fi sistemele de informații, inclusiv Internetul;
- e) infracțiunea a fost comisă în cadrul unei organizații criminale;
- f) autorul infracțiunii a fost condamnat anterior pentru infracțiuni de aceeași natură.

Articolul 14 **Condamnări anterioare**

Fiecare parte va lua măsurile legislative necesare și alte măsuri pentru a prevedea posibilitatea de a lua în considerare cu ocazia individualizării pedepsei, sentințele definitive pronunțate de către o altă Parte în privința infracțiunilor de aceeași natură.

Capitolul III

Investigația, urmărirea penală și dreptul procedural

Articolul 15

Inițierea și confirmarea procedurilor

Fiecare parte va lua măsurile legislative necesare și alte măsuri pentru a se asigura ca investigațiile sau urmărirea penală pentru infracțiunile stabilite în conformitate cu prezenta Convenție nu vor fi subordonate unei plângeri și că procedurile vor putea continua chiar dacă plângerea va fi retrasă.

Articolul 16

Anchetele penale

1. Fiecare parte va lua măsurile legislative necesare și alte măsuri pentru a se asigura că persoanele, unitățile sau serviciile responsabile de anchetele penale sunt specializate în domeniul combaterii falsificării de produse medicale și a infracțiunilor similare care implică amenințări la adresa sănătății publice sau că aceste persoane sunt instruite în acest scop, inclusiv în domeniul investigațiilor financiare. Astfel de unități sau servicii vor avea resurse adecvate.

2. Fiecare parte va lua măsurile legislative necesare și alte măsuri, în conformitate cu principiile dreptului său intern, pentru a asigura eficiența anchetei și urmărirea penală în cazul infracțiunilor stabilite în conformitate cu prezenta Convenție, care să permită, dacă este cazul, posibilitatea de a efectua investigații financiare, a operațiilor sub acoperire, livrări controlate și alte tehnici speciale de investigație.

Capitolul IV

Cooperarea autorităților și schimbul de informații

Articolul 17

Măsurile naționale de cooperare și schimb de informații

1. Fiecare parte va lua măsurile legislative necesare și alte măsuri pentru a se asigura ca reprezentanții autorităților din domeniul sănătății, vamal, polițienesc și alte autorități competente vor face schimb de informații și vor coopera, în conformitate cu cadrul legislativ național, pentru a preveni și combate în mod eficient contrafacerea de produse medicale și infracțiunile similare care amenință sănătatea publică.

2. Fiecare parte va depune eforturi pentru a asigura cooperarea dintre autoritățile sale competente și sectoarele comerciale și industriale în ceea ce privește gestionarea

riscurilor produselor medicale contrafăcute și infracțiunile similare care amenință sănătatea publică.

3. Cu respectarea cerințelor de protecție a datelor cu caracter personal, fiecare Parte va lua măsurile legislative necesare și alte măsuri în vederea instituirii sau consolidării mecanismelor pentru:

- a) primirea și colectarea de informații și date, inclusiv prin intermediul punctelor de contact, la niveluri naționale sau locale și în colaborare cu sectorul privat și societatea civilă, în scopul prevenirii și combaterii contrafacerii produselor medicale și infracțiunilor similare care amenință sănătatea publică;
- b) punerea la dispoziție a informațiilor și datelor obținute de autoritățile din domeniul sănătății, vamal, polițienesc și alte autorități competente pentru cooperarea dintre ele.

4. Fiecare parte va lua măsurile necesare pentru a se asigura ca persoanele, unitățile sau serviciile responsabile de cooperare și schimb de informații sunt instruite în acest scop. Astfel de unități sau servicii vor dispune de resurse adecvate.

Capitolul V *Măsuri de prevenire*

Articolul 18 **Măsuri preventive**

1. Fiecare parte va lua măsurile legislative necesare și alte măsuri pentru a stabili cerințele de calitate și siguranță a produselor medicale.

2. Fiecare parte va lua măsurile legislative necesare și alte măsuri pentru a asigura siguranța distribuției produselor medicale.

3. Cu scopul de a preveni falsificarea de produse medicale, substanțe active, excipienți, componente, materiale și accesorii, fiecare Parte va lua măsurile necesare pentru a prevedea, inter-alia:

- a) instruirea cadrelor medicale, furnizorilor, autorităților vamale și polițienești, precum și a autorităților relevante de reglementare;
- b) promovarea campaniilor de sensibilizare adresate publicului larg pentru oferirea de informații despre produsele medicale contrafăcute;
- c) prevenirea furnizării ilegale de produse medicale contrafăcute, substanțe active, excipienți, componente, materiale și accesorii.

Capitolul VI **Măsuri de protecție**

Articolul 19 **Protecția victimelor**

Fiecare parte va lua măsurile legislative necesare și alte măsuri pentru a proteja drepturile și interesele victimelor, în special, prin:

- a) asigurarea că victimele au acces la informații relevante pentru cazul lor și care sunt necesare pentru protecția sănătății acestora;
- b) asistarea victimelor în recuperarea lor fizică, psihologică și socială;
- c) prevederea în legislația națională a dreptului victimelor de a primi compensații din partea infractorilor.

Articolul 20 **Statutul victimelor în cadrul anchetelor și procedurilor penale**

1. Fiecare parte va lua măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a proteja drepturile și interesele victimelor în toate etapele investigațiilor și procedurilor penale, în special, prin:

- a) informarea acestora despre drepturile și serviciile lor disponibile și, cu excepția cazului în care ele nu doresc să primească această informație, despre măsurile luate privind plângerea lor, eventuale puneri sub acuzare, progresul General al investigației sau al procedurilor, rolul lor în cadrul acestora precum și rezultatul cazurilor în care sunt implicate;
- b) acordarea permisiunii, în conformitate cu normele procedurale naționale, de a fi ascultate, de a prezenta probe și de a alege modul în care să-și expună opiniile, necesitățile și preocupările, prezentate în mod direct sau printr-un intermediar și care să fie luate în considerare;
- c) oferirea serviciilor de sprijin adecvate pentru ca drepturile și interesele acestora să fie prezentate și luate în considerare în mod corespunzător;
- d) luarea de măsuri eficiente pentru siguranța lor, precum și cea a membrilor familiilor lor, cât și a martorilor care sunt de partea acestora, împotriva la intimidări și represalii.

2. Fiecare parte se va asigura ca victimele să aibă acces, din primul contact cu autoritățile competente, la informația cu privire la procedurile relevante legale și administrative.

3. Fiecare parte se va asigura ca victimele care au statut de Părți la procedurile penale, atunci când se justifică, să aibă acces la asistență juridică gratuită.

4. Fiecare parte va lua măsurile legislative necesare și alte măsuri pentru a se asigura ca victimele unei infracțiuni stabilite în conformitate cu prezenta Convenție

și comise pe teritoriul unei Părți altul decât cel în care victimele au viză de reședință să poată depună plângere în fața autorităților competente din țara lor de reședință.

5. Fiecare parte va prevedea, prin intermediul măsurilor legislative sau altor măsuri, conform condițiilor stabilite de legea națională, posibilitatea grupurilor, fundațiilor, asociațiilor sau organizațiilor guvernamentale sau nonguvernamentale, de a asista și/sau de a sprijini victimele, cu consimțământul acestora, în timpul desfășurării procedurilor penale în privința infracțiunilor stabilite în conformitate cu prezenta Convenție.

Capitolul VII *Cooperare internațională*

Articolul 21 **Cooperarea internațională în materie penală**

1. Părțile vor coopera între ele, în conformitate cu dispozițiile prezentei Convenții și în temeiul instrumentelor internaționale și regionale relevante, a acordurilor convenite pe baza legislației uniforme și reciproce și a legislației lor naționale, în cea mai mare măsură posibilă, în scopul investigațiilor sau procedurilor privind infracțiunile stabilite în conformitate cu prezenta Convenție, inclusiv prin măsuri de sechestrare și confiscare.

2. Părțile vor coopera în cea mai mare măsură posibilă, în temeiul tratatelor internaționale, regionale și bilaterale relevante privind extrădarea și asistența juridică reciprocă în materie penală cu referire la infracțiunile stabilite în conformitate cu prezenta Convenție.

3. Dacă o parte care face extrădare sau acordă asistență juridică reciprocă în materie penală condiționată de existența unui tratat primește o cerere de extrădare sau de asistență juridică în materie penală de la o Parte cu care nu are un astfel de tratat, aceasta acționând în deplină conformitate cu obligațiile sale ce derivă din dreptul internațional și în condițiile prevăzute de legea Părții solicitate, poate considera prezenta Convenție ca bază legală de extrădare sau de asistență juridică reciprocă în ceea ce privește infracțiunile stabilite în conformitate cu prezenta Convenție.

Articolul 22 **Cooperarea internațională în materie penală cu privire la prevenire și alte măsuri administrative**

1. Părțile vor coopera pentru protejarea și acordarea de asistență victimelor.

2. Părțile, fără a influența sistemele interne de raportare, vor desemna un punct național de contact care va fi responsabil de transmiterea și primirea cererilor de

informare și/sau cooperare în legătură cu lupta împotriva contrafacerii produselor medicale și infracțiunilor similare care amenință sănătatea publică.

3. Fiecare parte va depune eforturi să integreze, în caz de necesitate, prevenirea și combaterea contrafacerii produselor medicale și infracțiunilor similare care amenință sănătatea publică în programele de asistență sau de dezvoltare prevăzute în beneficiul statelor terțe.

Capitolul VIII **Mecanismul de monitorizare**

Articolul 23 **Comitetul Părților**

1. Comitetul Părților va fi format din reprezentanți ai Părților Convenției.

2. Comitetul Părților va fi convocat de către Secretarul General al Consiliului Europei. Prima sa ședință va avea loc într-un termen de un an după intrarea în vigoare a prezentei Convenții pentru cel de-al zecelea semnatar care a ratificat-o. Membrii Comitetului se vor întâlni ulterior ori de câte ori cel puțin 1/3 din reprezentanții Părților sau Secretarului General va solicita acest lucru.

3. Comitetul Părților va adopta propriile reguli de procedură.

4. Comitetul Părților va fi asistat de către Secretariatul Consiliului Europei în îndeplinirea funcțiilor sale.

5. O Parte Contractantă care nu este membru al Consiliului Europei va contribui la finanțarea Comitetului Părților, într-un mod care urmează să fie stabilit de către Comitetul de Miniștri, după consultarea cu partea implicată.

Articolul 24 **Alți reprezentanți**

1. Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei, Comitetul European pentru Problemele Criminale, precum și alte comitete interguvernamentale sau științifice relevante ale Consiliului Europei vor numi fiecare câte un reprezentant în Comitetul Părților pentru a contribui la o abordare multisectorială și multidisciplinară.

2. Comitetul de Miniștri poate invita alte organe ale Consiliului Europei să desemneze un reprezentant la Comitetul Părților după consultarea acestora.

3. Reprezentanți ai organismelor internaționale relevante pot fi admiși ca observatori la Comitetul Părților conform procedurii stabilite de normele relevante ale Consiliului Europei.

4. Reprezentanți ai organismelor oficiale relevante ale Părților pot fi admiși ca observatori la Comitetul Părților conform procedurii stabilite de normele relevante ale Consiliului Europei.

5. Reprezentanții ai societății civile și, în special, ai organizațiilor non-guvernamentale, vor putea fi admiși ca observatori la Comitetul Părților conform procedurii stabilite de normele relevante ale Consiliului Europei.

6. La numirea reprezentanților în conformitate cu alineatele 2-5, o reprezentare echilibrată a diferitor sectoare și discipline va fi asigurată.

7. Reprezentanții numiți în conformitate cu alineatele 1-5 de mai sus, vor participa la reuniunile Comitetului Părților, fără drept de vot.

Articolul 25

Funcțiile Comitetului Părților

1. Comitetul Părților va monitoriza punerea în aplicare a prezentei Convenții. Regulile de procedură ale Comitetului Părților va stabili procedura de evaluare a punerii în aplicare a prezentei Convenții, folosind o abordare multisectorială și multidisciplinară.

2. Comitetul Părților va facilita, de asemenea, colectarea, analiza și schimbul de informații, experiență și bune practici între State pentru îmbunătățirea capacității lor de a preveni și combate contrafacerea de produse medicale și infracțiunile similare care amenință sănătatea publică. Comitetul poate beneficia de competența altor comitete și organe relevante ale Consiliului Europei.

3. De asemenea, în caz de necesitate, Comitetul Părților:

- a) va facilita utilizarea și punerea în aplicare eficientă a prezentei Convenții, inclusiv identificarea oricăror probleme și efectele oricărei declarații sau rezerve formulate în temeiul prezentei Convenții;
- b) va exprima o opinie asupra oricărei întrebări privind aplicarea prezentei Convenții și va facilita schimbul de informații cu privire la evoluțiile semnificative legale, politice sau tehnologice;
- c) va face recomandări specifice Părților cu privire la punerea în aplicare a prezentei Convenții.

4. Comitetul European pentru problemele privind criminalitatea va fi informat periodic în ceea ce privește activitățile menționate la alineatele 1, 2 și 3 din prezentul articol.

Capitolul IX

Relațiile cu alte instrumente internaționale

Articolul 26

Relațiile cu alte instrumente internaționale

1. Prezenta Convenție nu va afecta drepturile și obligațiile rezultând din alte instrumente internaționale la care Părțile la prezenta Convenție sunt Părți sau vor deveni Părți și care conțin prevederi în domeniul acoperite de prezenta Convenție.

2. Părțile la prezenta Convenție pot încheia între ele acorduri bilaterale sau multilaterale în domeniul acoperite de prezenta Convenție, în scopul suplimentării sau întăririi prevederilor sale sau pentru a facilita aplicarea principiilor consacrate prin aceasta.

Capitolul X ***Amendamente la Convenție***

Articolul 27 **Amendamente**

1. Orice propunere de modificare a prezentei Convenții, prezentată de o parte, va fi comunicată Secretarului General al Consiliului Europei și înaintată de către acesta părților, statelor-membre ale Consiliului Europei, statelor nemembre care au participat la elaborarea prezentei Convenții sau care se bucură de statutul de observator în cadrul Consiliului Europei, Uniunii Europene, precum și oricărui stat care a fost invitat să semneze prezenta Convenție.

2. Orice amendament propus de o Parte va fi comunicat Comitetului European pentru problemele privind criminalitatea, precum și altor comitete interguvernamentale sau științifice relevante ale Consiliului Europei, care vor prezenta Comitetului Părților opiniile lor asupra amendamentelor propuse.

3. Comitetul Miniștrilor, după ce va examina amendamentul propus și avizul prezentat de Comitetul Părților, poate adopta amendamentul.

4. Textul oricărui amendament adoptat de către Comitetul Miniștrilor, în conformitate cu alineatul 3 al prezentului articol, va fi transmis Părților pentru acceptare.

5. Orice amendament adoptat în conformitate cu alineatul 3 al acestui articol va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării perioadei de o lună de la data la care toate Părțile au informat Secretarul General că l-au acceptat.

Capitolul XI ***Clauze finale***

Articolul 28 **Semnarea și intrarea în vigoare**

1. Prezenta Convenție va fi deschisă spre semnare pentru statele-membre ale Consiliului Europei, Uniunea Europeană și statele nemembre care au participat la elaborarea sa sau se bucură de statutul de observator la Consiliul Europei. Aceasta va fi, de asemenea, deschisă spre semnare pentru orice alt stat-membru al Consiliului Europei, la invitația Comitetului de Miniștri. Decizia de a invita un stat membru

să semneze Convenția va fi luată cu majoritatea prevăzută la articolul 20.d din Statutul Consiliului Europei și de votul unanim al reprezentanților Statelor Contractante care au dreptul să fie în Comitetul de Miniștri. Această decizie va fi luată după obținerea în unanimitate a acordului celorlalte State/Uniunea Europeană care și-au exprimat consimțământul de a fi legate prin prezenta Convenție.

2. Prezenta Convenție urmează să fie ratificată, acceptată sau aprobată. Instrumentele de ratificare, acceptare sau aprobare vor fi depuse la Secretarul General al Consiliului Europei.

3. Prezenta Convenție va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de trei luni de la data la care cinci semnatari, incluzând cel puțin trei state-membre ale Consiliului Europei, și-au exprimat consimțământul de a fi legați de Convenție, în conformitate cu prevederile alineatului precedent.

4. Dacă orice stat sau Uniunea Europeană își exprimă ulterior consimțământul să fie legate de Convenție, aceasta va intra în vigoare în ceea ce îi privește în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de trei luni de la data depunerii instrumentului său de ratificare, acceptare sau aprobare.

Articolul 29 **Aplicarea teritorială**

1. Orice stat sau Uniunea Europeană poate, în momentul semnării sau al depunerii instrumentului său de ratificare, acceptare, sau aprobare, să precizeze teritoriul sau teritoriile pe care se va aplica prezenta Convenție.

2. Orice parte poate, la o dată ulterioară, printr-o declarație adresată Secretarului General al Consiliului Europei, să extindă aplicarea prezentei Convenții la orice alt teritoriu precizat în declarație, pentru ale cărui relații internaționale este responsabil sau pentru care este autorizat să asume obligații. Cu privire la un asemenea teritoriu, Convenția va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de trei luni de la data primirii unei asemenea declarații de către Secretarul General.

3. Orice declarație formulată în temeiul celor două alineate precedente poate fi retrasă, cu privire la orice teritoriu menționat într-o asemenea declarație, printr-o notificare adresată Secretarului General al Consiliului Europei. Retragerea va avea efect în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de trei luni de la primirea unei asemenea notificări de către Secretarul General.

Articolul 30 **Rezerve speciale**

1. Nici o rezervă nu poate fi formulată cu privire la oricare prevedere a prezentei Convenții, cu excepția celor prevăzute în mod expres.

2. Fiecare parte care a formulat o rezervă poate, în orice moment, să o retragă în

întregime sau parțial printr-o notificare adresată Secretarului General al Consiliului Europei. Retragerea va produce efecte de la data primirii unei asemenea notificării de către Secretarul General.

Articolul 31 **Reglementarea amiabilă**

Comitetul Părților, în strânsă cooperare cu Comitetul European pentru Problemele Criminale și alte comitete interguvernamentale sau științifice relevante ale Consiliului Europei, va urmări punerea în aplicare a prezentei Convenții și va facilita, atunci când este necesar, reglementarea amiabilă a tuturor dificultăților legate de aplicarea sa.

Articolul 32 **Denunțarea**

1. Orice parte poate, în orice moment, să denunțe prezenta Convenție printr-o notificare adresată Secretarului General al Consiliului Europei.

2. O asemenea denunțare va avea efect din prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de trei luni de la data primirii notificării de către Secretarul General.

Articolul 33 **Notificarea**

Secretarul General al Consiliului Europei va notifica Părțile, statele-membre ale Consiliului Europei, statele non-membre care au participat la elaborarea prezentei Convenții sau care se bucură de statutul de observator la Consiliul Europei, Uniunea Europeană, precum și orice alt stat care a fost invitat să semneze prezenta Convenție, în conformitate cu dispozițiile articolului 28:

- a) orice semnătură;
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, acceptare sau aprobare;
- c) orice dată de intrare în vigoare a prezentei Convenții conform articolului 28;
- d) orice amendament adoptat conform articolului 27, precum și data de intrare în vigoare a acestui amendament;
- e) orice rezervă emisă conform articolelor 5, 6, 7, 9 și 10, precum și orice retragere a unei rezerve, făcută conform articolului 30;
- f) orice denunțare efectuată conform dispozițiilor articolului 32;
- g) oricare alt document, notificare sau comunicat legat de prezenta Convenție.

Drept pentru care, subsemnații, care au fost împuterniciți în acest scop, au semnat prezenta Convenție.

Încheiată la Moscova, la 28 octombrie 2011, în limbile engleză și franceză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar, care va fi depozitat în arhivele Consiliului Europei. Secretarul General al Consiliului Europei va transmite copii certificate fiecărui stat-membru al Consiliului Europei, statelor nemembre care au participat la elaborarea prezentei Convenții sau care se bucură de statutul de observator în cadrul Consiliului Europei, Uniunii Europene și oricărui alt stat invitat să semneze prezenta Convenție.

Capitolul III
TRATATE BILATERALE

40. TRATAT ÎNTRE UNIUNEA REPUBLICILOR SOVIETICE SOCIALISTE ȘI REPUBLICA POPULARĂ UNGARĂ PRIVIND ACORDAREA ASISTENȚEI JURIDICE ÎN MATERIE CIVILĂ, FAMILIALĂ ȘI PENALĂ

Semnat la: Moscova, 15 iulie 1958.

În vigoare pentru RM: din 19 octombrie 2007.

Prezidiumul Sovietului Suprem al Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste și Prezidiumul Republicii Populare Ungare,

Conduși de voința de consolidare a relațiilor de prietenie apropiată și durabilă între popoarele ambelor state inclusiv în domeniul relațiilor juridice, au convenit să încheie Tratatul privind acordarea asistenței juridice în materie civilă, familială și penală.

În acest scop, au împuternicit:

Prezidiumul Sovietului Suprem al Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste – pe dl Patolicev Nicolae Semion, Prim-vice-ministru al Afacerilor Extrene al Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste,

Prezidiumul Republicii Populare Ungare – pe dl Ferentz Nezvala, Ministrul Justiției al Republicii Populare Ungare, care, în urma schimbului cu deplinele puteri ale fiecăruia, considerate a fi în ordinea cuvenită și forma cerută,

Au convenit asupra celor ce urmează:

Titlul I

Dispoziții generale

Articolul 1

Protecția juridică

1. Cetățenii (persoanele fizice și juridice) uneia dintre Părțile Contractante se bucură pe teritoriul celeilalte Părți Contractante de aceeași protecție juridică a personalității și patrimoniului ca și cetățenii proprii ale acestei Părți Contractante.

2. Cetățenii uneia dintre Părțile Contractante au dreptul să acționeze în fața organelor altei Părți Contractante, de competența cărora țin cauzele civile, familiale și penale, pot să înainteze acțiunile de chemare în judecată, să înainteze demersuri și plângeri în aceleași condiții ca și cetățenii celeilalte Părți Contractante.

Articolul 2

Acordarea asistenței juridice

1. Instanțele de judecată, organele procuraturii și birourilor notariale de stat ale Părților Contractante acordă reciproc asistența juridică în cauzele civile, familiale și penale.

2. Instituțiile menționate la p.1 acordă asistență juridică, de asemenea, și altor instituții de competența cărora țin cauzele civile, familiale și penale.

Articolul 3

Modul de legătură

1. La acordarea asistenței juridice instituțiile, indicate la p.1 al art.2, comunică între ele prin intermediul organelor sale centrale, deoarece prezentul Tratat nu stabilește o altă ordine.

2. Alte instituții, care activează în domeniul cauzelor civile, familiale și penale, înaintează cererile sale de acordare a asistenței juridice organelor indicate la p. 1 al art.2, dacă în cazuri aparte prezentul Tratat nu prevede altceva.

Articolul 4

Volumul asistenței juridice

Asistența juridică se acordă prin realizarea acțiunilor procesuale distincte, în special: prin efectuarea perchezițiilor, ridicarea și sechestrarea averii, transmiterea și emiterea probelor materiale, interogarea acuzaților, martorilor și experților, audierea părților și altor persoane, examinarea judecătorească, executarea cererilor de înmânare a documentelor, transmiterea materialelor dosarelor, întocmirea și transmiterea documentelor.

Articolul 5

Forma cererii de acordare a asistenței juridice

1. Cererea de acordare a asistenței juridice trebuie să conțină următoarele date:
- a) denumirea instituției solicitante;
 - b) denumirea instituției solicitate;
 - c) denumirea cauzei în care se solicită asistență juridică;
 - d) prenumele și numele părților, acuzaților, inculpaților sau condamnaților, domiciliul sau reședința lor, cetățenia, ocupația, iar în cazurile penale, după posibilitate, și locul și data nașterii inculpaților, și numele părinților;
 - e) numele și adresa persoanelor împuternicite;

f) conținutul cererii și informații necesare privind fondul cererii, iar în cauzele penale și descrierea componentelor infracțiunii.

2. Materiale transmise în baza prezentului Tratat trebuie să fie semnate și certificată cu sigiliu.

3. La adresarea cu o cerere de acordare a asistenței juridice Părțile Contractante utilizează formulare în două limbi, exemple ale cărora își comunică reciproc.

Articolul 6

Modul de îndeplinire

1. Pentru îndeplinirea cererii de asistență juridică, instituția solicitată aplică legislația statului său. Această instituție, însă, poate să aplice, la rugămintea instituției solicitante, normele procesuale ale Părții Contractante solicitante, deoarece acestea nu contravin legislației propriului stat.

2. Dacă instituția solicitată nu este competentă să soluționeze cererea, ea o va transmite instituției competente și va informa despre aceasta instituția solicitantă.

3. La cererea instituției solicitante, instituția solicitată o va anunța la timp despre data și locul îndeplinirii cererii.

4. După îndeplinirea cererii, instituția solicitată remite documentele instituției solicitante sau îi aduce la cunoștință circumstanțele care împiedică îndeplinirea cererii.

Articolul 7

Inviolabilitatea martorilor și experților

1. Martorul sau expertul, care la chemarea înmănată de instituția Părții Contractante solicitate, se va prezenta în instituția Părții Contractante solicitante, nu poate, să fie tras la răspundere penală sau arestat nici pentru infracțiunea care face obiectul cauzei, nici pentru o altă infracțiune, comisă până la traversarea frontierei de stat a Părții solicitante, precum și nu poate fi pedepsit pentru asemenea infracțiuni pe teritoriul Părții Contractante solicitante.

2. Martorul sau expertul nu se va bucura de acest privilegiu, dacă nu va părăsi teritoriul Părții Contractante solicitante, până la expirarea termenului unei luni din momentul când instituția care l-a interogat îi va comunica despre lipsa necesității prezenței lui pe viitor. În acest termen nu este inclus timpul în care martorul sau expertul nu a putut părăsi teritoriul Părții Contractante solicitante din motive ce nu au depins de voința lui.

Articolul 8

Cererea de înmânare a documentelor

1. Instituția solicitată înmânează actele conform modalității aplicabile înmânării documentelor în statul său, dacă actele ce urmează a fi înmânate sunt perfectate în limba Părții Contractante solicitate sau sunt însoțite de traducere certificată. În caz contrar, instituția solicitată înmânează documentele destinatarului, dacă acesta este de acord binevol să le primească.

2. În cererea de înmânare a documentelor trebuie să fie indicată adresa exactă a destinatarului și denumirea documentului ce urmează a fi înmânat.

3. Dacă documentele nu pot fi înmânate pe adresa indicată în cerere, atunci instituția solicitată din inițiativa proprie întreprinde măsuri necesare pentru stabilirea adresei. Dacă stabilirea adresei de către instituția solicitată nu va fi posibilă, ea informează despre acest fapt instituția solicitantă și-i remite documentele ce urmau a fi înmânate.

Articolul 9

Dovada de înmânare a actelor

Dovada de înmânare a actelor se întocmește în conformitate cu regulile privind înmânarea documentelor aplicabile în statul solicitat. În dovada de înmânare trebuie să fie indicate data și locul înmânării.

Articolul 10

Înmânarea documentelor propriilor cetățeni

1. Părțile Contractante au dreptul să înmâneze documentele cetățenilor proprii prin intermediul reprezentanțelor sale diplomatice sau oficiilor consulare.

2. Apelând la asemenea modalitate de înmânare, nu pot fi aplicate măsuri coercitive.

Articolul 11

Cheltuieli legate de acordarea asistenței juridice

1. Partea Contractantă căreia îi este adresată cererea nu va pretinde restituirea cheltuielilor ocazionate de acordare a asistenței juridice. Părțile Contractante suportă singure toate cheltuielile ocazionate de acordare a asistenței juridice pe teritoriul lor.

2. Instituția căreia îi este adresată cererea comunică instituției de la care pornește cererea cuantumul cheltuielilor efectuate. Dacă instituția de la care pornește cererea va percepe aceste cheltuieli de la persoana obligată să le plătească, sumele încasate revin în folosul Părții Contractante care le-a perceput.

Articolul 12

Informații

Comisia Juridică pe lângă Consiliul de Miniștri URSS și Ministerul Justiției Republicii Populare Ungare, la cerere, prezintă reciproc informații despre legislația în vigoare sau cea care a acționat în statele lor, precum și informații privind explicațiile instanțelor judecătorești corespunzătoare ale Părților Contractante în privința actelor legislative.

Articolul 13

Utilizarea limbilor la acordarea asistenței juridice

În relații reciproce privind acordarea asistenței juridice instituțiile Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste folosesc limba rusă, pe când instituțiile Republicii Populare Ungare – limba ungară.

Articolul 14

Certificarea și recunoașterea actelor

1. Actele care pe teritoriul unei Părți Contractante au fost formulate, întocmite sau certificate de către instituția sau o persoană oficială în limitele competenței lor și care sunt certificate cu sigiliul cu blazon, sunt acceptate pe teritoriul celeilalte Părți Contractante fără vreo legalizare.

2. Actele oficiale întocmite pe teritoriul unei Părți Contractante care sunt și pe teritoriul celeilalte Părți Contractante au aceeași forță probantă de acte oficiale.

Titlul II

Partea specială

Capitolul I

Asistența juridică în cauze civile și familiale

Scutirea de suportarea cheltuielilor de judecată și perceperea cheltuielilor

Articolul 15

Cetățenii unei Părți Contractante, prezenți în fața instanțelor judecătorești ale altei Părți Contractante și care se află pe teritoriul uneia dintre Părțile Contractante, nu pot fi obligați să asigure achitarea cheltuielilor de judecată exclusiv în temeiul faptului că aceștea sunt cetățeni străini sau nu au în acest stat domiciliul sau reședința.

Articolul 16

1. Dacă cetățenii scutiți, în baza articolului precedent, de achitarea cheltuielilor de judecată, au fost obligați să restituie cheltuieli de judecată, instanța corespunzătoare altei Părți Contractante permite la cerere gratuit perceperea silită a acestor cheltuieli.

2. În cheltuieli de judecată, de asemenea, se includ și cheltuieli legate de traducere și certificare a documentelor menționate în art.17 prezentului Tratat.

Articolul 17

1. La demersul privind încuviințarea executării silite a cheltuielilor de judecată urmează a fi anexată copia certificată a hotărârii judecătorești privind cheltuielile, precum și certificatul emis de instanța de judecată care a adoptat hotărârea care atestă faptul că această hotărâre a intrat în vigoare și este susceptibilă de executare.

2. Documentele menționate trebuie să fie însoțite cu traducerea în limba Părții Contractante pe teritoriul căreia se efectuează perceperea cheltuielilor.

3. Instanța care încuviințează executarea hotărârii privind perceperea cheltuielilor de judecată examinează doar:

- a) faptul dacă hotărârea a intrat în vigoare și este susceptibilă de executare;
- b) existența traducerii certificate a documentelor indicate în p.1.

Articolul 18

Demersul privind perceperea cheltuielilor de judecată pe teritoriul celeilalte Părți Contractante poate fi înaintat:

a) instanței care a adoptat hotărârea privind cheltuielile, fie instanței care a examinat cauza în prima instanță. Această instanță judecătorească transmite demersul instanței judecătorești competente a celeilalte Părți Contractante prin modalitatea indicată în p.1 al art. 3 al prezentului Tratat.

b) nemijlocit instanței celeilalte Părți Contractante, competente să adopte hotărârea privind perceperea cheltuielilor de judecată, dacă persoana interesată se află pe teritoriul acelei Părți Contractante.

Articolul 19

1. Instanța examinează demersul de percepere a cheltuielilor de judecată fără audierea părților.

2. Instanța competentă să adopte hotărârea privind perceperea cheltuielilor, decide și asupra perceperei cheltuielilor indicate în p.2 al art. 16 al prezentului Tratat. Aceste cheltuieli se stabilesc de către instanța competentă Părții Contractante pe teritoriul căreia au fost suportate.

3. Acceptarea demersului nu poate fi refuzată din motivul că creditorul nu a achitat un avans pentru cheltuieli legate de o astfel de percepere.

Eliberarea de la achitarea cheltuielilor judiciare

Articolul 20

1. Cetățenilor uneia dintre Părțile Contractante li se acordă pe teritoriul altei Părți Contractante eliberarea de la plata cheltuielilor judiciare și a taxelor, precum și dreptul de suspendare a termenului pentru achitarea taxelor și înlesniri privind asistența juridică gratuită în aceleași condiții și în același volum ca și cetățenii proprii.

2. Eliberarea de la plata cheltuielilor judiciare și a taxelor, precum și dreptul de suspendare a termenului pentru achitarea taxelor, se răsfrâng asupra tuturor acțiunilor procesuale, inclusiv acțiuni de executare silită.

3. Cetățenii eliberați potrivit legislației unei Părți Contractante de la achitarea cheltuielilor de judecată și a taxelor la examinarea în instanță a unei cauze, se eliberează de aceste cheltuieli și taxe la efectuarea acțiunilor procesuale în această cauză pe teritoriul altei Părți Contractante.

Articolul 21

1. Documente privind starea personală, familială, privind venitul și patrimoniul se eliberează de către organe competente ale Părții Contractante pe teritoriul căreia persoana care inițiază demersul are domiciliul sau reședința.

2. Dacă persoana care inițiază demersul nu are domiciliul și reședința nici pe teritoriul unei Părți Contractante, nici pe teritoriul celeilalte Părți Contractante, documentul se emite de către reprezentanța diplomatică sau consulară a statului său.

3. Instanța care adoptă hotărârea privind eliberarea de la achitarea cheltuielilor judiciare poate, în caz de necesitate, să solicite prin modalitatea prevăzută la art. 3 al prezentului Tratat explicații suplimentare de la organul emitent.

Articolul 22

1. Cetățeanul unei Părți Contractante care dorește să inițieze demersul privind eliberarea de la achitarea cheltuielilor de judecată și a taxelor (sau să beneficieze fie de dreptul de suspendare a termenului pentru achitarea taxelor fie de asistența juridică gratuită) în fața instanței judiciare a altei Părți Contractante, poate să declare acest demers oral instanței competente teritorial conform domiciliului sau reședinței, care va consemna această declarație în procesul-verbal. Instanța de judecată transmite,

utilizând modalitatea indicată în p.1 al art. 3 al prezentului Tratat, procesul-verbal însoțit cu documentul indicat în art. 21, precum și alte documente prezentate de persoana care a inițiat demersul, instanței convenite a celeilalte Părți Contractante.

2. Procesul-verbal trebuie să fie formulat în limba instanței care-l întocmește.

Articolul 23

Transmiterea documentelor privind actele stării civile și a altor documente

1. Fiecare dintre Părțile Contractante transmite celeilalte Părți Contractante, la cerere, primită pe calea diplomatică, certificatele de înregistrare a actelor stării civile, atestatele de învățământ, actele privind experiența în muncă și alte documente referitoare la drepturile personale și interesele cetățenilor altei Părți Contractante.

2. Documentele menționate în p.1 se transmit celeilalte Părți Contractante pe canale diplomatice fără traducere și gratuit.

Statutul personal

Articolul 24

Capacitatea de exercițiu

Capacitatea de exercițiu a persoanei se determină de legislația Părții Contractante al cărei cetățean este persoana în cauză.

Articolul 25

Recunoașterea absenței fără veste sau a morții

1. În cauzele de recunoaștere a absenței fără veste sau declararea morții, în cauze de stabilire a faptului morții sunt competente instituțiile Părți Contractante cetățean al căreia a fost persoana în timpul când ea, după ultimele informații, era în viață.

2. Instituțiile uneia dintre Părțile Contractante pot recunoaște cetățeanul altei Părți Contractante absent fără veste sau mort, precum și să stabilească faptul morții lui, la cererea persoanelor domiciliat pe teritoriul acesteia, dacă drepturile și interesele ale cărora rezidă în legislația acestei Părți Contractante.

3. Hotărârea adoptată conform p.2, va avea consecințe juridice doar pe teritoriul acelei Părți Contractante, instituția căreia a adopta această hotărâre.

4. În cauzele prevăzute de p.1 și p.2 instituțiile Părților Contractante aplică legislația statului său.

Cauze familiale

Articolul 26

Divorțul și recunoașterea nulității căsătoriei

Hotărârile intrate în vigoare a instanțelor judecătorești unei Părți Contractante în cauze de desfacere a căsătoriei, de recunoașterea nulității sau anularea căsătoriei se vor recunoaște pe teritoriul altei Părți Contractante fără o procedură ulterioară, dacă la momentul intrării în vigoare a hotărârii măcar unul dintre soți era cetățeanul Părții Contractante instanța căreia a adoptat hotărârea, și dacă nici o instanță judecătorească a altei Părți Contractante nu a adoptat anterior vreo hotărâre în aceeași cauză care ar fi intrată în vigoare.

Această prevedere se răsfrânge și asupra hotărârilor adoptate până la intrarea în vigoare a prezentului Tratat.

Raporturile juridice dintre părinți și copii

Articolul 27

Cauzele de contestare și stabilire a paternității sau a maternității, precum și de stabilirea nașterii copilului în această căsătorie se examinează în conformitate cu legislația Părții Contractante, al căreia cetățean este copilul după naștere.

Articolul 28

Raporturile juridice între copilul născut de la persoane necasatorite și mama și tatăl săi – inclusiv și stabilirea paternității și maternității – se determină de legislația Părții Contractante al cărei cetățean este copilul.

Articolul 29

De adoptarea hotărârilor privind raporturile indicate în articolele 27 și 28 sunt competente instanțele judecătorești ale Părții Contractante a cărei legislație se aplică în aceste cauze. Dacă părțile interesate domiciliază pe teritoriul unei Părți Contractante, sunt competente și instanțele judecătorești ale acestei Părți Contractante.

Înfierea

Articolul 30

1. Înfierea este determinată de legislația Părții Contractante al cărei cetățean este înfietorul.

2. Când copilul este înfiat de soți, dintre care unul este cetățean al uneia dintre Părțile Contractante, iar celălalt – cetățean al celeilalte Părți Contractante, înfierea trebuie să corespundă exigențelor legislației în vigoare pe teritoriul ambelor Părți Contractante.

3. Dacă copilul este cetățean al uneia dintre Părțile Contractante, iar înfietorul – cetățean al altei Părți Contractante, pentru înfiere trebuie obținut consimțământul copilului, dacă aceasta este cerut de legea Părții Contractante al cărei cetățean este și al reprezentantului lui legal sau al instituției de stat competente a acestei Părți Contractante.

Articolul 31

Competente în cauze privind înfierea sunt instituțiile Părții Contractante al cărei cetățean este înfietorul. În cazul prevăzut de p.2 al articolului 30, competența aparține instituției Părții Contractante pe al cărei teritoriu ambii soți au ori au avut ultimul domiciliu sau reședință comună.

Articolul 32

Prevederile articolelor 30 și 31 se aplică corespunzător și anulării înfierii.

Tutela și curatela

Articolul 33

1. În cauzele tutelei și curatelei asupra cetățenilor Părților Contractante, deoarece Tratatul nu prevede altceva, sunt competente instituțiile Părții Contractante al cărei cetățean este persoana asupra căreia este instituită tutela sau curatela.

2. În privința condițiilor de stabilire sau încetare a tutelei sau curatelei se aplică legislația acelei Părții Contractante, cetățean al căreia este persoana care se află sub tutela sau curatela.

3. Raporturile juridice între tutore sau curator și persoana asupra căreia s-a instituit tutela sau curatela sunt determinate de legislația Părții Contractante a cărei instituție l-a numit pe tutore sau curator.

4. Obligațiunea de asumarea tutelei sau curatelei se determină de legislația Părții Contractante, cetățean al căreia este persoana viitorului tutore sau curator.

Articolul 34

1. În cazul în care e necesar să se instituie tutela sau curatela pentru ocrotirea intereselor cetățeanului unei Părți Contractante, al cărei domiciliu ori reședință se află pe teritoriul celeilalte Părți Contractante, instituția acestei Părți Contractante neîn-

târziat va informa despre aceasta reprezentanța diplomatică sau consulară a statului al cărui cetățean este persoana în cauză.

2. În cazuri de neamânat instituția celeilalte Părți Contractante poate să adopte de sinestătător măsurile temporare în conformitate cu condițiile existente (spațiu, întreținere, îngrijire), dar trebuie să înștiințeze neîntârziat reprezentanța diplomatică sau consulară a statului al cărui cetățean este persoana în cauză. Aceste măsuri rămân valabile până la luarea de către reprezentanța diplomatică sau consulară, fie de către instituțiile indicate în p.1 al articolului 33, a unei decizii contrare.

Articolul 35

1. Instituția națională a cetățeanului poate să solicite organului cuvenit al altei Părți Contractante ca acesta să preia tutela sau curatela în privința persoanei care își are domiciliul, reședința ori averea pe teritoriul altei Părți Contractante. Instituția solicitată informează despre măsurile întreprinse instituția care a formulat solicitarea utilizând modalitatea indicată în articolul 3 al prezentului Tratat.

2. Instituția care potrivit p.1 a acceptat să preia tutela sau curatela, le efectuează în conformitate cu legislația statului său. Ea, însă, trebuie să aplice legislația Părții Contractante al cărei cetățean este persoana tutelată sau persoana asupra căreia este instituită curatela, deoarece este în discuție capacitatea de folosință și capacitatea de exercițiu a persoanei asupra căreia este instituită tutela sau curatela. Ea nu este în drept să adopte hotărâri în legătură cu statutul personal al persoanei asupra căreia s-a instituit tutela sau curatela, dar poate da permisiunea de încheiere a căsătoriei necesară conform legislației Părții Contractante al cărei cetățean este persoană aflată sub tutelă sau curatelă.

Cauze succesoriale

Articolul 36

Principiul egalării în drepturi

Cetățenii uneia dintre Părțile Contractante beneficiază pe teritoriul celeilalte Părți Contractante la moștenirea prin testament sau moștenire legală a patrimoniului aflat pe teritoriul altei Părți Contractante, precum și la întocmirea sau revocarea testamentului, de drepturi egale cu cetățenii acestei Părți Contractante.

Articolul 37

Dreptul aplicabil

1. Dreptul de succesiune a bunurilor mobile este determinat de legislația acelei Părți Contractante al cărei cetățean era defunctul la data morții.

2. Dreptul de succesiune a bunurilor imobile este determinat de legislația acelei Părți Contractante pe al cărei teritoriu se află bunurile imobile.

3. Chestiunea privind care bunuri succesoriale urmează a fi considerate mobile și care imobile se va soluționa în conformitate cu legislația Părții Contractante pe teritoriul căreia se află bunurile.

Articolul 38

Patrimoniu vacant

Dacă nu există nici un succesor sau dacă toți moștenitorii au renunțat la moștenire, fie au decăzut din dreptul la succesiune, bunurile imobile succesoriale revin Părții Contractante pe al cărei teritoriu se află averea succesorală, iar bunurile mobile revine Părții Contractante al cărei cetățean era defunctul la momentul decesului.

Articolul 39

Testamentul

1. Forma unui testament este stabilită de legislația Părții Contractante, al cărei cetățean a fost defunctul la data întocmirii testamentului. Este suficientă, însă, respectarea legislației Părții Contractante pe al cărei teritoriu a fost întocmit testamentul. Această dispoziție se aplică și în privința revocării testamentului.

2. Capacitatea de a întocmi sau revoca testamentul, precum și consecințele juridice a viciilor de consimțământ se determină de legislația Părții Contractante, al cărei cetățean era defunctul la momentul exprimării voinței.

Articolul 40

Competența în cauzele cu privire la succesiune

1. În cauze cu privire la succesiunea bunurilor mobile, cu excepția prevăzută la p.4, sunt competente instituțiile Părții Contractante al cărei cetățean era defunctul la data morții.

2. În cauze succesoriale privind bunurile imobile sunt competente instituțiile Părții Contractante pe al cărei teritoriu se află aceste bunuri.

3. Dispozițiile p.1 și p.2 se aplică corespunzător și la examinarea litigiilor, apărute în legătură cu cauzele succesoriale.

4. Dacă toate bunurile mobile succesoriale rămase după decesul cetățeanului unei Părți Contractante se află pe teritoriul celeilalte Părți Contractante și, dacă cu aceasta sunt de acord toți moștenitorii domiciliul sau reședința cărora este cunoscută, atunci la demersul moștenitorului sau a persoanei care renunță la succesiune procedura în cauzele cu privire la succesiune se efectuează de instituțiile acestei Părți Contractante.

Articolul 41

Înștiințarea privind decesul

1. Dacă cetățeanul unei Părți Contractante va deceda pe teritoriul celeilalte Părți Contractante, instituția corespunzătoare este obligată să înștiințeze în privința decesului reprezentanța diplomatică sau consulară a statului al cărei cetățean era decedatul, și să aducă la cunoștința reprezentanței toate datele cunoscute despre moștenitori, persoane care renunță la succesiune, despre domiciliul sau reședința, sau adresa lor, despre starea moștenirii, precum și despre faptul existenței unui testament. Instituția menționată adresează înștiințarea similară și în cazul în care posedă informații despre faptul că decedatul a lăsat patrimoniul pe teritoriul statului terț.

2. Dacă instituția corespunzătoare a Părții Contractante înștiințată conform p.1 află despre faptul că pe teritoriul său sau după hotare se află moștenitorii sau persoanele care au renunțat la succesiunea nemenționată în înștiințare, sau despre faptul că defunctul a lăsat testamentul, atunci ea va informa despre acest fapt instituția competentă altei Părți Contractante.

3. Dacă cetățeanul unei Părți Contractante va deceda pe teritoriul altei Părți Contractante cetățean al căreia a fost și, dacă în calitate de moștenitor sau persoană care renunță la moștenire este cointeresat un cetățean al altei Părți Contractante, atunci instituția corespunzătoare a unei Părți Contractante înștiințează în conformitate cu p.1 reprezentanța diplomatică sau consulară a altei Părți Contractante.

Articolul 42

Împuternicirile reprezentanței diplomatice sau consulare

1. În toate cauzele succesoriale izvorâte pe teritoriul unei Părți Contractante reprezentanța diplomatică sau consulară are dreptul să reprezinte în fața instituțiilor părții Contractante interesele cetățenilor statului său, dacă aceștia lipsesc sau nu au desemnat reprezentanți proprii; pentru aceasta nu sunt necesare împuterniciri speciale.

2. Dacă cetățeanul unei Părți Contractante a decedat în timpul călătoriei pe teritoriul altei Părți Contractante unde nu avea domiciliul sau reședința, lucrurile pe care le avea la sine se transmit reprezentanței diplomatice sau consulare fără vreo procedură oarecare.

Articolul 43

Citirea testamentului

Citirea publică a testamentului se efectuează de instituția Părții Contractante pe teritoriul căreia se află testamentul. Copia testamentului și copia procesului-verbal de citire a testamentului, iar la cerere, originalul testamentului se transmite instituției competente a Părții Contractante al cărei cetățean era defunctul.

Articolul 44

Măsurile de pază a averii succesoriale

1. Instituția Părții Contractante pe teritoriul căreia a rămas patrimoniul cetățeanului altei Părți Contractante este obligat în conformitate cu legislația proprie să ia măsuri necesare pentru paza și administrarea averii succesoriale.

2. Despre măsurile luate în conformitate cu p.1 fără întârziere se informează reprezentanța diplomatică sau consulară a celeilalte Părți Contractante, care ar putea nemijlocit sau prin reprezentanții săi să ia parte la efectuarea acestor măsuri. La dorința reprezentanței aceste măsuri pot fi modificate sau anulate.

3. Termenul de acceptare a succesiunii prevăzut de legislația Părților Contractante curge de la data înștiințării reprezentanței diplomatice sau consulare despre moartea defunctului.

Articolul 45

Transmiterea averii succesoriale

1. Dacă averea succesorală mobilă sau suma bănească, obținută de la realizarea averii succesoriale mobile sau imobile, după încheierea procedurii succesoriale urmează a fi transmisă moștenitorilor, aflați pe teritoriul altei Părți Contractante, atunci averea succesorală sau suma bănească obținută de la realizare se transmite reprezentanței diplomatice sau instituției consulare a acestei Părți Contractante.

2. Instituția care conduce cauzele cu privire la succesiune dispune transmiterea averii succesoriale reprezentanței diplomatice sau consulare, în cazul dacă:

a) toate pretențiile moștenitorilor, persoanelor care au renunțat la succesiune sau a creditorilor decedatului, înaintate în termen stabilit de legislația Părții Contractante pe teritoriul căreia se află averea succesorală, sunt achitate și asigurate;

b) sunt achitate sau asigurate toate taxele legate de succesiune;

c) instituțiile corespunzătoare au încuviințat, în caz de necesitate, scoaterea din țară a averii succesoriale sau transferul sumelor bănești obținute din realizare.

Recunoașterea și executarea hotărârilor

Articolul 46

Recunoașterea hotărârilor în cauze nepatrimoniale

1. Hotărârile în vigoare adoptate de instanțele judecătorești și instituții de tutelă și curatelă a unei Părți Contractante în cauze nepatrimoniale, dacă nu contravin prezentului Tratat, se recunosc pe teritoriul altei Părți Contractante fără o procedură suplimentară, dacă nici o instanță judecătorească sau organ de tutelă sau curatelă a

altei Părți Contractante nu au adoptat anterior în această cauză o hotărâre, care a intrat în vigoare.

Această prevedere se aplică, de asemenea, și hotărârilor adoptate până la intrarea în vigoare a prezentului Tratat.

2. Hotărârile judecătorești în cauze civile și familiale cu caracter patrimonial, cu excepția hotărârilor indicate în p.3, adoptate pe teritoriul unei Părți Contractante și intrate în vigoare, se recunosc și execută pe teritoriul altei Părți Contractante, dacă aceste hotărâri sunt adoptate după intrarea în vigoare a prezentului Tratat.

Această prevedere se referă, de asemenea, și hotărârilor definitive privind acțiunile de repararea prejudiciului în cauze penale.

3. Hotărârile judecătorești definitive adoptate de instanțele unei Părți Contractante, în cauze legate de raporturi juridice prevăzute de articolul 28, se recunosc și se execută pe teritoriul altei Părți Contractante dacă raporturile juridice în privința cărora sunt adoptate aceste hotărâri au apărut după intrarea în vigoare a prezentului Tratat.

Articolul 47

1. Încuviințarea executării silite se reglementează de legislația Părții Contractante pe teritoriul căreia are loc executarea.

2. Demersul de recunoaștere se depune la instanța care a examinat cauza în speță în prima instanță sau la instanța convenită a altei Părți Contractante, dacă persoana interesată se află pe teritoriul acestei Părți Contractante. Instanța judecătorească de prima instanță transmite demersul parvenit, prin modalitatea indicată în articolul 3 al prezentului Tratat, instanței convenite a altei Părți Contractante.

Articolul 48

La demersul de încuviințare a executării silite e necesar să fie anexate:

a) textul complet al hotărârii, actul oficial privind intrarea în vigoare a hotărârii, dacă aceasta nu rezultă din textul însuși a hotărârii;

b) actul prin care se va confirma că reclamatului care nu a participat la proces sau reprezentantului lui i s-a înmânat la timp și în forma convenită măcar o singură dată citația de chemare în instanța de judecată;

c) traducerea certificată a documentelor indicate în punctele a) și b).

Articolul 49

La eliberarea autorizației pentru executarea silită instanța în caz de necesitate, poate să citeze persoana care a formulat demersul, să-i ceară explicații sau să o oblige să înlăture carențele demersului. Instanța, de asemenea, poate să audieze debitorul asupra esenței demersului și să solicite explicații de la instanța care a adoptat hotărârea.

Articolul 50

1. Modul de executare silită se reglementează de legislația Părții Contractante pe al cărei teritoriu trebuie să aibă loc executarea.

2. Debitorul poate face obiecții în fața instanței care a adoptat hotărârea de încuviințare a executării, atât împotriva admisibilității, cât și împotriva pretențiilor satisfăcute prin hotărârea judecătorească, doar în cazul în care aceasta se permite de legislația Părții Contractante pe teritoriul căreia este adoptată hotărârea.

Articolul 51

Refuzul în executarea hotărârilor judiciare

Încuviințarea executării silită a hotărârilor judecătorești poate fi refuzată:

a) dacă hotărârea, executarea căreia este necesară, nu a intrat în vigoare;

b) dacă debitorul sau persoana împotriva căreia a fost emisă hotărârea în cauză nu a participat la proces, din motiv că lui sau reprezentantului lui nu i-a fost înmănată la timp și în forma convenită citația de chemare în instanța de judecată prin modalitatea prevăzută de prezentul Tratat;

c) dacă hotărârea judecătorească contravine unei hotărâri anterioare intrate în vigoare și adoptate în cauză între aceleași părți, pe marginea aceleiași revendicări și în același temei de instanța judecătorească a Părții Contractante pe teritoriul căreia trebuie să fie recunoscută hotărârea sau efectuată executarea silită. Această prevedere nu se răspândește asupra cazurilor când s-au schimbat circumstanțele esențiale în baza cărora prin hotărârea judecătorească anterioară sunt determinate conținutul și timpul executării.

Articolul 52

În privința cheltuielilor de judecată legate de executare silită se aplică legislația Părții Contractante pe al cărei teritoriu urmează să aibă loc executarea hotărârii.

Articolul 53

Dispozițiile articolelor 46-52 ale prezentului Tratat se aplică și tranzacțiilor aprobate de instanța de judecată.

Capitolul II **Asistența juridică în cauzele penale**

Articolul 54 **Obligația de a extrăda**

1. Părțile Contractante se obligă, în condițiile stabilite de prezentul Tratat, la cerere, să-și extrădeze reciproc persoanele care se află pe teritoriul lor, în vederea tragerii la răspundere penală sau pentru executarea pedepsei.

2. Extrădarea are loc doar pentru acele acțiuni care, în conformitate cu legislația ambelor Părți Contractante, sunt recunoscute ca infracțiuni și care sunt sancționate cu o pedeapsă de privațiune de libertate mai mare de un an sau cu o pedeapsă mai aspră (în continuare „infracțiuni care atrag extrădarea”).

Articolul 55 **Refuzul de a extrăda**

Extrădarea nu are loc, dacă:

a) persoana extrădarea căreia se solicită este cetățean al Părții Contractante căreia îi este adresată cererea;

b) persoana extrădarea căreia se solicită a comis o infracțiune pe teritoriul Părții Contractante de la care solicită extrădarea;

c) în conformitate cu legislația Părții Contractante solicitate, urmărirea penală nu poate fi pornită sau sentința nu poate fi executată ca urmare a expirării termenului de prescripție sau pentru alt temei legal;

d) în privința persoanei extrădarea căreia se solicită, pe teritoriul Părții Contractante solicitate s-a pronunțat sentința sau o hotărâre privind încetarea procedurii în cauză pentru aceeași infracțiune;

e) dosarul penal cel puțin în conformitate cu legislația unei Părți Contractante se pornește numai la plângerea victimei, iar victima nu a înaintat la timp asemenea plângere.

Articolul 56 **Obligația de pornire a urmăririi penale**

1. Fiecare Parte Contractantă se obligă, la cererea celeilalte Părți Contractante, să pornească, în conformitate cu legislația sa, urmărirea penală împotriva cetățenilor săi, care pe teritoriul celeilalte Părți Contractante au comis infracțiunea care atrage extrădarea.

La cerere se anexează documentele care conțin datele despre infracțiune și toate probele existente doveditoare în privința infracțiunii.

2. Cererile de pornire a urmăririi penale se înaintează din Partea Sovietică de către Procurorul General al Uniunii PSS, dar din Partea Ungară în faza prejudiciară aceste cereri se înaintează de către Procurorul General al Republicii Populare Ungare, iar în faza judiciară – de către Ministrul Justiției al Republicii Populare Ungare.

3. Partea Contractantă care a primit asemenea cerere înformează cealaltă Parte Contractantă despre rezultatele procesului penal, iar în cazul dacă va fi emisă o sentință care va intra în vigoare, transmite copia sentinței.

Articolul 57

Cererea de extrădare

1. La cererea de extrădare pentru executarea sentinței se anexează copia certificată a sentinței, rămase definitive, și textul integral al legii penale, în baza căreia se face calificarea infracțiunii.

Dacă persoana și-a executat deja parțial pedeapsa, se comunică și datele în acest sens.

2. La cererea de extrădare în vederea atragerii la răspundere penală urmează a se anexează copia certificată a încheierii de arestare, descrierea circumstanțelor infracțiunii, precum și textul legii penale în baza căruia se califică infracțiunea; dacă prin comiterea infracțiunii a fost cauzat prejudiciul material este necesar de a fi indicat mărimea acesteia.

3. În cazul infracțiunilor, cauzele penale în privința cărora se intentează doar la cererea prealabilă a victimei, în cerere trebuie să fie indicată data depunerii unei astfel de cereri. Pe lângă aceasta este necesar de a se comunica dacă există careva limitări în legislație referitoare la termenul înaintării unei asemenea cereri.

4. La cerere de extrădare, după posibilitate, se anexează descrierea exteriorului persoanei extrădarea căreia se solicită, se comunică datele privind persoana, cetățenia, reședința și se expediază fotografiile și amprente digitale.

5. Partea Contractantă care a formulat cererea de extrădare nu este obligată să anexeze la cererea de extrădare probele privind vinovăția persoanei extrădarea căreia se solicită.

Articolul 58

Informații suplimentare cererii de extrădare

Dacă cererea de extrădare nu conține toate datele necesare, Partea Contractantă căreia îi este adresată cererea poate cere informații suplimentare. Pentru aceasta ea poate stabili Părții Contractante care a formulat cererea un termen anume care nu poate excede două luni. Acest termen va putea fi prelungit dacă există motive întemeiate.

Articolul 59

Arestarea în vederea extrădării

După primirea cererii de extrădare, Partea Contractantă solicitată va lua neîntârziat măsuri pentru arestarea persoanei a cărei extrădare se cere, cu excepția cazurilor în care extrădarea nu se admite, în conformitate cu dispozițiile prezentului Tratat.

Articolul 60

Arestarea până la primirea cererii de extrădare

1. Persoana supusă extrădării poate fi arestată și până la parvenirea cererii de extrădare, dacă arestarea este solicitată de una dintre Părțile Contractante, bazându-se pe faptul că este adoptată încheierea de arestare a acestei persoane, fie o sentință intrată în vigoare sau o altă încheiere a instanței de judecată.

Asemenea solicitare poate fi înaintată prin poștă, telegraf, telefon sau radiou.

2. Organele corespunzătoare ale Părților Contractante pot aresta persoana aflată pe teritoriul statelor lor și fără primirea acestei solicitări, dacă această persoană, conform informațiilor deținute de aceste organe, a comis pe teritoriul celeilalte Părți Contractante o infracțiune ce implică extrădarea.

3. Despre data arestării prevăzute în p.1 și p.2 neîntârziat urmează a fi înștiințată cealaltă Parte Contractantă.

Articolul 61

Eliberarea de sub arest

1. Persoana arestată poate fi eliberată dacă, în cazurile prevăzute de articolul 58 de la Partea Contractantă, care a înaintat cererea de extrădare, nu vor parveni informații suplimentare la cererea de extrădare în limitele de timp stabilite pentru ea în conformitate cu acel articol.

2. Persoana arestată în temeiul articolului 60 poate fi eliberată dacă, pe parcurs a două luni de la data expedierii notificării de arestare, nu va parveni cererea de extrădare de la cealaltă Parte Contractantă.

Articolul 62

Amânarea extrădării

Dacă persoana a cărei extrădare se cere este trasă la răspundere penală sau condamnată pentru o altă infracțiune pe teritoriul Părții Contractante căreia îi este adresată cererea, extrădarea poate fi amânată până la terminarea urmăririi penale, ispășirii pedepsei sau liberare de pedeapsă.

Articolul 63

Extrădarea pe un termen

1. Dacă amânarea extrădării, prevăzută de articolul 62, poate să atragă după sine expirarea termenului de prescripție a urmăririi penale sau creează dificultăți pentru cercetarea infracțiunii, persoana extrădarea căreia este necesară la o cerere întemeiată poate fi extrădată temporar.

2. Persoana extrădată temporar va fi înapoiată imediat după efectuarea acelei acțiuni în cauza penală pentru care a fost extrădată.

Articolul 64

Cererile de extrădare a mai multor state

Dacă cererile de extrădare au parvenit de la mai multe state, Partea Contractantă căreia îi sunt adresate hotărăște care cerere urmează a fi satisfăcută.

Articolul 65

Limitele urmăririi penale a persoanei extrădate

1. Fără acordul Părții Contractante căreia îi este adresată cererea persoana extrădată nu poate fi trasă la răspundere penală, supusă pedepsei sau extrădată statului terț pentru infracțiunile comise până la extrădare și pentru care nu a fost extrădată.

2. Acordul nu este necesar, dacă:

a) persoana extrădată n-a părăsit teritoriul Părții Contractante căreia a fost extrădată în decursul a unei luni din momentul terminării procedurii penale, iar în cazul condamnării – din ziua executării pedepsei sau de la data liberării de pedeapsă; în termenul menționat nu se include perioada în care persoana extrădată din motive independente de voința sa nu a putut să părăsească teritoriul Părții Contractante care a formulat cererea;

b) persoana extrădată a părăsit teritoriul Părții Contractante de la care a emanat cererea, dar ulterior s-a întors înapoi.

Articolul 66

Predarea

Partea Contractantă căreia îi este adresată cererea comunică Părții Contractante de la care emană cererea locul și data predării.

Dacă Partea Contractantă de la care emană cererea nu preia persoana extrădată timp de 15 zile de la data stabilită pentru predare, această persoană poate fi eliberată de sub arest.

Articolul 67

Extrădarea repetată

Dacă persoana extrădată se va sustrage de la urmărirea penală și iarăși va apărea pe teritoriul Părții Contractante de la care s-a solicitat extrădarea ei, la o cerere nouă ea va fi extrădată fără prezentarea materialelor menționate în articolul 57.

Articolul 68

Tranzitarea

1. Fiecare Parte Contractantă se obligă, la cererea celeilalte Părți Contractante, să tranziteze pe teritoriul statului său persoanele extrădate de statele terțe celeilalte Părți Contractante.

Părțile Contractante nu sunt obligate să permită asemenea tranzitare, dacă potrivit prevederilor prezentului Tratat nu se admite extrădarea.

2. Cererea de tranzitare trebuie să fie înaintată și formulată în același mod ca și cererea de extrădare.

3. Modalitatea, ruta și alte condiții de transportare se stabilesc pentru fiecare caz în parte în urma înțelegerii între instituțiile competente ale Părților Contractante.

Articolul 69

Informații asupra rezultatelor urmăririi penale

Părțile Contractante se informează reciproc asupra rezultatelor urmăririi penale împotriva persoanelor extrădate lor.

Dacă persoana extrădată a fost condamnată, după intrarea în vigoare a sentinței se transmite copia acesteia.

Articolul 70

Comunicarea în cauze privind extrădarea și tranzitarea

În cauze privind extrădarea și tranzitul infractorilor, precum și aducerea persoanelor aflate sub arest (articolul 71), comunică nemijlocit prin intermediul Procurorului General al Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste și Ministerul Justiției sau Procurorul General al Republicii Populare Ungare.

Articolul 71

Aducerea persoanelor aflate sub arest

1. Dacă apare necesitatea audierii în calitate de martori a persoanelor care se află sub arest pe teritoriul altei Părți Contractante, instituțiile menționate în articolul 70

al prezentului Tratat pot dispune aducerea lor pe teritoriul Părții Contractante de la care emană cererea, cu condiția ca aceste persoane să se afle sub arest și să fie returnate în cel mai scurt timp după audiere.

2. Dacă apare necesitatea audierii în calitate de martori a persoanelor care se află sub arest pe teritoriul statului terț, instituțiile menționate în articolul 70 al prezentului Tratat ale Părții Contractante căreia îi este adresată cererea autorizează tranzitarea acestor persoane pe teritoriul statului său. Concomitent, se vor respecta prevederile articolului 7 al prezentului Tratat.

Articolul 72

Transmiterea de obiecte

1. Obiecte obținute de infractor ca rezultat al infracțiunii care atrage extrădarea, precum și toate celelalte obiecte care pot fi folosite în cauza penală în calitate de corpuri delictive, vor fi transmise părții Contractante de la care emană astfel de cerere chiar și în cazul în care extrădarea persoanei din cauza decesului acesteia sau din alte motive nu poate fi efectuată.

2. Partea Contractantă de la care se solicită transmiterea de obiecte poate amâna temporar transmiterea lor, dacă acestea sunt necesare în altă cauză penală.

3. Drepturile persoanelor terțe asupra obiectelor ce urmează a fi transmise rămân intacte.

Aceste obiecte după terminarea procedurii penale se restituie Părții Contractante care le-a transmis pentru remiterea persoanelor posesori de drepturi asupra lor.

Articolul 73

Refuzarea acordării asistenței juridice în cauze penale

Asistența juridică în cauze penale nu se acordă dacă ea se solicită în privința infracțiunilor care nu atrag după sine extrădarea.

Articolul 74

Informații despre sentințe de condamnare

1. Părțile Contractante își vor comunica anual reciproc informații despre sentințele intrate în vigoare, pronunțate în privința cetățenilor celeilalte Părți Contractante. La această comunicare trebuie să fie anexată partea rezolutivă a sentinței.

2. Părțile Contractante își vor acorda reciproc, la cerere, informații vizând antecedentele penale ale persoanelor care au locuit anterior pe teritoriul Părții Contractante solicitate, dacă aceste persoane sunt trase la răspundere penală pe teritoriul Părții Contractante solicitante.

3. În cazuri prevăzute la p.1 și p.2 Părțile Contractante, după posibilitate, vor transmite și amprente digitale ale persoanelor condamnate.

4. Informații prevăzute la p.1 și p.2 se transmit de către Părțile Contractante prin modalitatea indicată în articolul 3 al prezentului Tratat.

Titlul III ***Dispoziții finale***

Articolul 75

Prezentul Tratat este supus ratificării. Schimbul instrumentelor de ratificare va fi efectuat la Budapesta.

Articolul 76

1. Prezentul Tratat va intra în vigoare la expirarea a 30 zile de la data schimbului instrumentelor de ratificare. Tratatul va acționa pe parcursul a 10 ani din ziua intrării lui în vigoare.

2. Dacă niciuna dintre Părțile Contractante nu va renunța la prezentul Tratat în termen mai mic de un an până la expirarea termenului sus indicat, aplicarea sa se prelungește pentru o perioadă nedeterminată, și Tratatul va rămâne în vigoare până când una dintre Părțile Contractante nu-l va denunța, cu preîntâmpinarea cu un an înainte.

Articolul 77

Prezentul Tratat este întocmit în două exemplare, fiecare în limba rusă și ungară, ambele texte având aceeași valabilitate.

Pentru confirmarea prezentului, reprezentanții ambelor Părți Contractante au semnat prezentul Tratat și au aplicat sigiliile.

Încheiat la Moscova, la 15 iulie 1958.

**PROTOCOL LA TRATATUL PRIVIND ACORDAREA ASISTENȚEI
JURIDICE ÎN MATERIE CIVILĂ, FAMILIALĂ ȘI PENALĂ, SEMNAT ÎNTRE
UNIUNEA REPUBLICILOR SOVIETICE SOCIALISTE ȘI
REPUBLICA POPULARĂ UNGARĂ**

Semnat la: Moscova, 15 iulie 1958.

La semnarea în ziua de astăzi a Tratatului privind acordarea asistenței juridice în materie civilă, familială și penală, Reprezentanții Părților Contractante confirmă cele de mai jos:

Comunicarea în ceea ce privește acordarea asistenței juridice în cauze civile și familiale, prevăzute în articolul 3 al Tratatului, referitor la Republica Sovietică Socialistă Ucraineană poate fi efectuată de către organele centrale corespunzătoare ale Republicii Sovietice Socialiste Ucrainene nemijlocit cu organele centrale corespunzătoare ale Republicii Populare Ungare.

Prezentul Protocol, fiind parte componentă a Tratatului menționat, este întocmit în două exemplare, fiecare în limba rusă și ungară, ambele texte având aceeași valabilitate.

**PROTOCOL PENTRU MODIFICAREA ȘI COMPLETAREA TRATATULUI ÎNTRE
UNIUNEA REPUBLICILOR SOVIETICE SOCIALISTE ȘI REPUBLICA POPULARĂ
UNGARĂ PRIVIND ACORDAREA ASISTENȚEI JURIDICE ÎN MATERIE CIVILĂ,
FAMILIALĂ ȘI PENALĂ**

Semnat la: Budapesta, 19 octombrie 1971.

Prezidiumul Sovietului Suprem al Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste și Prezidiumul Republicii Populare Ungare,

Având drept scop consolidarea în continuare a prieteniei între ambele state, spori-
rarea cooperării în domeniul raporturilor juridice și apărării drepturilor cetățenilor,
au convenit să includă în Tratatul între Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste și
Republica Populară Ungară privind acordarea asistenței juridice în materie civilă, fa-
miliară și penală, semnat la Moscova, la 15 iulie 1958, unele modificări și completări
și, în acest scop, au împuternicit:

Prezidiumul Sovietului Suprem al Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste – pe
dl. Terebilov Vladimir Ion, Ministrul Justiției al URSS,

Prezidiumul Republicii Populare Ungare – pe dl Coroma Mihai, Ministrul Jus-
țiției al RPU,

Care, în urma schimbului cu deplinele puteri ale fiecăruia,

Considerate a fi în ordinea convenită și forma cerută,

Au convenit asupra celor ce urmează:

I

Articolul 12 al Tratatului între Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste și Republica Populară Ungară privind acordarea asistenței juridice în materie civilă, familială și penală (în continuare denumit „Tratat”) de a expune în redacția următoare:

„Articolul 12 Informația

Ministerul Justiției Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste și Ministerul Justiției Republicii Populare Ungare, la cerere, prezintă reciproc informații despre legislația în vigoare sau cea care a acționat în statele lor, precum și informații privind explicațiile instanțelor judecătorești corespunzătoare ale Părților Contractante în privința actelor legislative”.

II

Articolul 15 al Tratatului de a expune în redacția următoare:

„Articolul 15

Cetățenii unei Părți Contractante, prezenți în fața instanțelor judecătorești ale altei Părți Contractante, nu pot fi obligați să asigure achitarea cheltuielilor de judecătă exclusiv în temeiul faptului că aceștea sunt cetățeni străini sau nu au în acest stat domiciliul sau reședința”.

III

Articolul 24 al Tratatului de a expune în redacția următoare:

„Articolul 24 Capacitatea de folosință și de exercițiu

Capacitatea de folosință și de exercițiu a persoanei se determină de legislația Părții Contractante al cărei cetățean este persoana în cauză”.

IV

De a completa Tratatul după articolul 25 și titlul „Cauze familiale” cu articolele 25/A și 25/B cu următorul conținut:

„Articolul 25/A Încheierea căsătoriei

Modalitatea încheierii căsătoriei se determină de legislația Părții Contractante pe teritoriul căreia se încheie căsătoria.

Articolul 25/B Raporturile juridice personale și patrimoniale ale soților

1. Raporturile juridice personale și patrimoniale ale soților sunt determinate de legislația Părții Contractante pe teritoriul căreia au domiciliul comun.

2. Dacă unul dintre soți locuiește pe teritoriul uneia dintre Părțile Contractante, iar al doilea – pe teritoriul celeilalte Părți Contractante și ambii au una și aceeași cetățenie, raporturile lor juridice personale și patrimoniale sunt determinate de legislația acelei Părți Contractante ai cărei cetățeni sunt.

3. Dacă unul dintre soți este cetățean al uneia dintre Părțile Contractante, iar al doilea – al altei Părți Contractante și unul din ei locuiește pe teritoriul uneia, iar al doilea – pe teritoriul altei Părți Contractante, raporturile juridice personale și patrimoniale sunt determinate de legislația Părții Contractante pe al cărei teritoriu au avut ultimul domiciliu comun”.

V

Articolul 26 al Tratatului de a substitui cu articolele noi 26 și 26/A în următoarea redacție:

„Articolul 26 Desfacerea căsătoriei

1. Dacă ambii soți la momentul depunerii cererii de divorț sunt cetățeni ai unei Părți Contractante, pentru desfacerea căsătoriei sunt competente instituțiile acestei Părți Contractante, dar dacă soții locuiesc pe teritoriul altei Părți Contractante pentru desfacerea căsătoriei sunt competente și instituțiile acestei Părți Contractante.

2. Dacă la momentul depunerii cererii de divorț unul dintre soți este cetățean al uneia dintre Părțile Contractante, iar al doilea – cetățean al celeilalte Părți Contractante sau unul dintre ei locuiește pe teritoriul uneia, iar al doilea – pe teritoriul altei Părți Contractante, pentru desfacerea căsătoriei sunt competente instituțiile ambelor Părți Contractante. În aceste cazuri se aplică legislația Părții Contractante a cărei instituție examinează cauza de desfacere a căsătoriei.

3. Recunoașterea hotărârilor de desfacere a căsătoriei, adoptate până la intrarea în vigoare a prezentului Protocol, se reglementează prin prevederile punctului 1 al articolului 46 al Tratatului.

Articolul 26/A

Declararea nulității căsătoriei

1. Referitor la declararea nulității căsătoriei sau recunoașterii acesteia ca fiind valabilă sau inexistentă se aplică corespunzător prevederile articolului 26 al prezentului Tratat.

2. Dacă căsătoria a fost încheiată de către cetățenii unei Părți Contractante pe teritoriul celeilalte Părți Contractante, ea poate fi declarată nulă dacă condițiile pentru nulitatea acesteia sunt prevăzute de legislația Părții Contractante pe teritoriul căreia căsătoria a fost încheiată, precum și de legislația Părții Contractante al cărei cetățeni sunt soții”.

VI

Articolele 27, 28 și 29 ale Tratatului de a substitui cu articolele noi 27, 28, 28/A, 28/B și 29 cu următorul conținut:

„Raporturile juridice dintre părinți și copii

Articolul 27

1. Raporturile juridice dintre părinți și copii se determină de legislația acelei Părți Contractante pe teritoriul căreia au domiciliul comun.

2. Dacă domiciliul părinților sau unuia dintre ei și copii se află pe teritoriul unei Părți Contractante, iar domiciliul copilului – pe teritoriul altei Părți Contractante, raporturile juridice dintre ei se stabilesc de legislația Părții Contractante al cărei cetățean este copilul.

Articolul 28

Cauzele de contestare și stabilire a paternității sau a maternității, precum și de stabilirea nașterii copilului în această căsătorie se examinează în conformitate cu legislația Părții Contractante, al cărei cetățean este copilul după naștere.

Articolul 28/A

Raporturile juridice între copilul născut de la persoane necăsătorite și mama, și tatăl săi se determină de legislația Părții Contractante al cărei cetățean este copilul.

Articolul 28/B

Dacă copilul este cetățean al uneia dintre Părțile Contractante, dar locuiește pe teritoriul celeilalte Părți Contractante și legislația acestei Părți este mai favorabilă pentru copil, atunci se aplică legislația acestei Părți Contractante.

Articolul 29

De adoptarea hotărârilor privind raporturile indicate în articolele 27, 28, 28/A și 28/B sunt competente instanțele judecătorești sau alte instituții ale Părții Contractante a cărei cetățean este copilul sau pe teritoriul căreia copilul are domiciliul sau reședința”.

VII

Articolul 33 al Tratatului de completat cu noul punct 5 cu următorul conținut:

„5. Tutore sau curator al persoanei cetățean al unei Părți Contractante, poate fi cetățean al altei Părți Contractante dacă el locuiește pe teritoriul acelei Părți Contractante unde este necesară a fi instituită tutela sau curatela”.

VIII

De a completa tratatul după articolul 35 cu articole noi 35/A și 35/B cu următorul conținut:

„Forma tranzacției

Articolul 35/A

1. Forma tranzacției se stabilește potrivit legislației ce se aplică însăși tranzacției, însă este suficientă respectarea legislației locului încheierii tranzacției.

2. Forma tranzacției în privința bunurilor imobile se stabilește de legislația acelei Părți Contractante pe teritoriul căreia se află aceste bunuri imobile.

Persoane juridice

Articolul 35/B

Fondarea persoanei juridice se determină de legislația acelei Părți Contractante, pe al cărei teritoriu ea a fost înregistrată.”

IX

Articolul 39 al Tratatului de expus în redacția următoare:

„Articolul 39 Testamentul

1. Testamentul cetățeanului unei Părți Contractante după forma sa se consideră valabil, dacă la întocmirea lui a fost respectată:

- a) legislația statului pe al cărui teritoriu a fost întocmit testamentul sau
- b) legislația Părții Contractante al cărui cetățean a fost defunctul la momentul întocmirii testamentului sau la momentul decesului, sau legislația statului pe teritoriul căruia defunctul a avut în unul dintre momentele indicate domiciliul sau reședința.

2. Prevederile punctului 1 al prezentului articol se referă și la revocarea testamentului.

3. Capacitatea de a întocmi sau revoca testamentul, precum și consecințele juridice a viciilor de consimțământ se determină de legislația Părții Contractante, al cărei cetățean era defunctul la momentul exprimării voinței”.

X

Prezentul Protocol este supus ratificării și va intra în vigoare din ziua schimbului instrumentelor de ratificare care va avea loc la Moscova.

Protocolul va acționa pe parcursul termenului de aplicare a Tratatului între Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste și Republica Populară Ungară privind acordarea asistenței juridice în materie civilă, familială și penală, semnat la Moscova, la 15 iulie 1958.

Întocmit la Budapesta, la 19 octombrie 1971, în două exemplare, fiecare în limba rusă și ungară, ambele texte având aceeași valabilitate.

41. TRATAT ÎNTRE UNIUNEA REPUBLICILOR SOVIETICE SOCIALISTE ȘI REPUBLICA SOCIALISTĂ CEHOSLOVACĂ PRIVIND ASISTENȚA JURIDICĂ ȘI RAPORTURILE JURIDICE ÎN MATERIE CIVILĂ, FAMILIALĂ ȘI PENALĂ

Semnat la: Moscova, 12 august 1982.

În vigoare pentru RM: din 26 august 2005.

Prezidiumul Sovietului Suprem al Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste și Președintele Republicii Socialiste Cehoslovace,

Conduși de voința dezvoltării și în continuare a relațiilor de prietenie între popoarele ambelor state în conformitate cu Tratatul de prietenie, cooperare și ajutor reciproc între Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste și Republica Socialistă Cehoslovacă din 6 mai 1970, și ținând cont de nivelul atins al cooperării în domeniul relațiilor juridice din momentul încheierii Tratatului între Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste și Republica Socialistă Cehoslovacă privind acordarea asistenței juridice în materie civilă, de familie și căsătorie și cea penală din 31 august 1957,

Au convenit să încheie prezentul Tratat și în acest scop au împuternicit:

Prezidiumul Sovietului Suprem al Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste – pe dl. Terebilov Vladimir Ion, Ministrul Justiției al Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste,

Președintele Republicii Socialiste Cehoslovace – pe dl. Lovetinschi Cestmir, Ambasadorul Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Socialiste Cehoslovace în URSS,

Care, făcând schimb cu deplinele puteri ale fiecăruia, considerate a fi în forma cerută și ordinea cuvenită, au convenit asupra celor ce urmează:

Titlul I

Dispoziții generale

Articolul 1

Protecția juridică

1. Cetățenii uneia dintre Părțile Contractante se bucură pe teritoriul celeilalte Părți Contractante în ceea ce privește drepturile lor personale și patrimoniale de aceeași protecție juridică ca și cetățenii proprii.

2. Cetățenii uneia dintre Părțile Contractante au dreptul să se adreseze liber și nestingherit instanțelor de judecată, organelor procuraturii, birourilor notariale (numite în continuare „instituții de justiție”) și altor instituții ale alei Părți Contractante,

de competența cărora țin cauzele civile, de muncă, familiale și penale, pot să-și susțină interesele în fața acestora, să facă demersuri, să introducă acțiuni și să înfăptuiască alte acțiuni procesuale în aceleași condiții ca și cetățenii celeilalte Părți Contractante.

3. Prevederile prezentului Tratat se aplică corespunzător și față de persoane juridice ale Părților Contractante.

Asistența juridică

Articolul 2

Acordarea asistenței juridice

1. Instituțiile de justiție ale Părților Contractante acordă asistența juridică reciprocă în cauzele civile, de muncă, familiale și penale în conformitate cu dispozițiile prezentului Tratat.

2. Instituțiile de justiție acordă asistență juridică și altor instituții în cauze indicate în alin. 1 al prezentului articol.

3. Alte instituții, de competența cărora țin cauzele prevăzute în alin. 1 al prezentului articol, expediază cererile de asistență juridică prin intermediul instituțiilor de justiție, deoarece altceva nu este prevăzut de prezentul Tratat.

Articolul 3

Modul de legătură

1. La aplicarea prezentului Tratat instituțiile de justiție ale Părților Contractante comunică între ele prin Ministerul Justiției sau Procuratura Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste și, respectiv, Ministerul Justiției Republicii Socialiste Cehia sau Ministerul Justiției Republicii Socialiste Slovace sau Procuratura Republicii Socialiste Cehoslovace, deoarece altceva nu este prevăzut de prezentul Tratat.

2. Ministerul Justiției sau Procuratura Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste și, respectiv, Ministerul Justiției Republicii Socialiste Cehia sau Ministerul Justiției Republicii Socialiste Slovace sau Procuratura Republicii Socialiste Cehoslovace pentru îndeplinirea prezentului Tratat comunică nemijlocit.

Articolul 4

Volumul asistenței juridice

Părțile Contractante își acordă asistența juridică internațională prin realizarea acțiunilor procesuale, prevăzute de legislația Părții Contractante solicitate, în special: întocmirea și transmiterea documentelor, efectuarea perchezițiilor, ridicarea, transmiterea și emiterea probelor materiale, efectuarea expertizelor, interogarea părților, acuzaților, martorilor, experților și altor persoane, precum și prin înmânarea documentelor.

Articolul 5

Cererea de asistență juridică

1. Cererea de acordare a asistenței juridice trebuie să conțină:

- a) denumirea instituției solicitante;
- b) denumirea instituției solicitate;
- c) denumirea cauzei în care se solicită asistență juridică;
- d) numele și prenumele părților, acuzaților, inculpaților, condamnaților sau părților vătămate, domiciliul sau reședința lor, cetățenia lor, ocupația, iar în cazurile penale și locul și data nașterii și, după posibilitate, numele și prenumele părinților; pentru persoanele juridice – denumirea și sediul lor;
- e) în cazul desemnării persoanelor împuternicite, arătați la subpunctul „a” numele, prenumele și adresa lor;
- f) conținutul cererii, precum și alte date necesare pentru executarea ei;
- g) pe marginea cauzelor penale, de asemenea descrierea și încadrarea juridică a faptei comise și informații privind mărimea pagubei, dacă aceasta a fost cauzată de fapta comisă.

2. În cererea privind înmânarea documentelor, totodată, trebuie să fie indicate adresa exactă a destinatarului și denumirea documentului.

3. Cererea trebuie să fie semnată și certificată cu sigiliul oficial al instituției solicitante.

4. La adresarea cu o cerere de acordare a asistenței juridice Părțile Contractante utilizează formulare în două limbi, exemple ale cărora își comunică reciproc.

Articolul 6

Modul de îndeplinire

1. Pentru îndeplinirea cererii de asistență juridică, instituția de justiție solicitată aplică legislația statului său. Însă, la rugămintea instituției solicitante, aceasta poate să aplice normele procesuale ale Părții Contractante solicitante, dacă acestea nu contravin legislației statului solicitat.

2. Dacă instituția de justiție solicitată nu este competentă să soluționeze cererea, ea o va transmite instituției de justiție competente și va informa despre aceasta instituția solicitantă.

3. La cererea instituției solicitante, instituția de justiție solicitată va anunța la timp instituția solicitantă și părțile interesate despre data și locul îndeplinirii cererii, pentru ca aceștia să poată să asiste la executarea cererii, în conformitate cu legislația Părții Contractante solicitante.

4. Dacă adresa exactă a persoanei indicate în cererea de înmânare nu este cunoscută, instituția solicitată va lua toate măsurile necesare în vederea stabilirii adresei exacte, în conformitate cu legislația sa.

5. După îndeplinirea cererii, instituția de justiție solicitată remite documentele instituției solicitante; în cazul în care asistența juridică n-a putut fi acordată, ea aduce la cunoștință circumstanțele care împiedică îndeplinirea cererii și, concomitent, restituie documentele către instituția solicitantă.

Articolul 7

Chemarea martorilor, experților și inviolabilitatea lor

1. Martorul sau expertul, care, la chemarea înmănată de instituția de justiție a Părții Contractante solicitate, se va prezenta în instituția de justiție a Părții Contractante solicitante, nu poate, indiferent de cetățenia sa, să fie tras pe teritoriul acestei Părți la răspundere penală sau administrativă, să fie arestat sau pedepsit pentru o anumită faptă, comisă până la traversarea frontierei de stat. Asemenea persoane la fel nu pot fi trase la răspundere, arestate sau pedepsite în legătură cu mărturiile sau cu concluziile făcute de ei în calitate de experți ori în legătură cu dosarul penal ce constituie obiectul dezbaterilor judiciare.

2. Martorul sau expertul nu se va bucura de privilegiul indicat la paragraful 1 dacă el nu va părăsi teritoriul Părții Contractante solicitante, deși a avut această posibilitate, timp de o săptămână din ziua când instituția care l-a interogat îi va comunica despre lipsa necesității prezenței lui pe viitor. În acest termen nu e inclus timpul în care această persoană nu a putut părăsi teritoriul Părții Contractante solicitante din motive ce nu au depins de voința lui.

3. Martorul sau expertul are dreptul la recuperarea cheltuielilor legate de transport și aflarea peste hotare, precum și la recuperarea salariului neprimut pentru zile de lipsă de la serviciu; expertul de asemenea are dreptul și la recuperarea onorariului pentru efectuarea expertizei. În chemare trebuie să fie indicat la ce tipuri de plată au dreptul persoanele chemate; la demersul lor, Partea Contractantă, de la care vine chemarea, plătește un avans pentru acoperirea cheltuielilor respective.

4. Chemarea martorului sau expertului, domiciliat pe teritoriul unei Părți Contractante, de a se prezenta în instanța de judecată a celeilalte Părți Contractante, nu poate conține amenințări de aplicare a măsurilor de constrângere în caz de neprezentare.

Articolul 8

Cererea de înmânare a documentelor

1. Instituția solicitată înmânează actele conform modalității aplicabile înmânării documentelor în statul său, dacă actele înmânate sunt perfectate în limba lui sau sunt însoțite de traducere certificată. În caz contrar, ea le înmânează destinatarului, dacă acesta este de acord binevol să le primească.

2. Dacă documentele nu pot fi înmânate pe adresa indicată în cerere, atunci insti-

tuția de justiție solicitată, din inițiativa proprie, întreprinde măsuri necesare pentru stabilirea adresei. Dacă stabilirea adresei de către instituția de justiție solicitată nu va fi posibilă, ea informează despre acest fapt instituția solicitantă și-i remite documentele ce urmau a fi înmânate.

Articolul 9

Dovada de înmânare a actelor

Înmânarea documentelor se confirmă prin dovada, semnată de persoana căreia i s-a înmânat documentul, și autenticată prin ștampila oficială a instituției, cu indicarea datei înmânării și semnătura agentului instituției care înmânează documentul, sau printr-o dovadă emisă de această instituție, în care trebuie să fie indicate modalitatea, locul și data înmânării.

Articolul 10

Competențele reprezentanțelor diplomatice și oficiilor consulare

1. Părțile Contractante au dreptul să înmâneze documentele cetățenilor proprii prin intermediul reprezentanțelor sale diplomatice sau oficiilor consulare.
2. Părțile Contractante au dreptul să interogheze cetățeni proprii prin intermediul reprezentanțelor diplomatice sau oficiilor consulare.
3. În cazuri indicate în alineatele precedente, nu pot fi aplicate măsuri coercitive sau amenințări cu ele.

Articolul 11

Valabilitatea actelor

1. Actele care pe teritoriul unei Părți Contractante au fost întocmite sau certificate de către instituția de justiție sau altă instituție, fie de o persoană special împuternicită, în limitele competenței lor și în forma stabilită și certificată cu sigiliul oficial, sunt valabile pe teritoriul celeilalte Părți Contractante fără vreo altă legalizare. Aceasta se referă și la acte întocmite de cetățeni, semnătura cărora este regulamentară autenticată, valabile pe teritoriul unei Părți Contractante.

2. Actele, care pe teritoriul unei Părți Contractante sunt recunoscute ca oficiale, au pe teritoriul celeilalte Părți Contractante aceeași forță probantă de acte oficiale.

Transmiterea documentelor privind actele stării civile și a altor documente

Articolul 12

Cererile cetățenilor unei Părți Contractante pentru eliberarea și transmiterea certificatelor de înregistrare a actelor stării civile, atestatorilor de învățământ, actelor privind experiența în muncă și altor documente referitoare la drepturile personale și patrimoniale, precum și la interesele acestor cetățeni, se transmit instituțiilor de justiție altei Părți Contractante pe cale diplomatică. Aceste instituții eliberează documentele în conformitate cu legislația statului său și le transmit fără traducere gratuit celeilalte Părți pe cale diplomatică. Instituția competentă de la domiciliul solicitantului îi transmite acestuia actul, percepând de la el cheltuielile suportate în mărimea determinată în conformitate cu legislația Părții Contractante pe teritoriul căreia domiciliază solicitantul. Cheltuielile percepute revin Părții Contractante, instituția căreia le-a perceput.

Articolul 13

1. Instituțiile înscrisurilor actelor stării civile unei Părți Contractante la cererea instituțiilor altei Părți Contractante transmit pentru uz de serviciu extrasele din registre de evidență a actelor stării civile.

2. Extrase din registre de evidență a actelor stării civile, transmise în temeiul prezentului articol, se emit gratuit și se transmit fără traducere pe cale diplomatică.

Articolul 14

Informații juridice

Ministerul Justiției sau Procuratura Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste, pe de o parte, și Ministerul Justiției Republicii Socialiste Cehia sau Ministerul Justiției Republicii Socialiste Slovace, sau Procuratura Republicii Socialiste Cehoslovace, pe de altă parte, prezintă reciproc, la cerere, informații despre legislația în vigoare sau cea care a acționat în statele lor și despre modul aplicării ei de către instituțiile de justiție.

Articolul 15

Stabilirea adresei și altor date

1. Părțile Contractante la cerere vor acorda asistența reciprocă, în conformitate cu legislația proprie, la stabilirea adreselor persoanelor, care domiciliază pe teritoriul lor, dacă aceasta este necesar pentru exercitarea drepturilor cetățenilor. În acest caz

Partea Contractantă solicitantă comunică datele de care dispune pentru determinarea adresei persoanei, indicate în cerere.

2. Instituțiile de justiție ale unei Părți Contractante acordă ajutorul instituțiilor de justiție altei Părți Contractante la stabilirea locului de muncă și veniturilor persoanelor domiciliat pe teritoriul lor, cărora în fața instituțiilor de justiție ale Părții Contractante solicitante i-au fost înaintate acțiunile privind perceperea pensiei alimentare.

Articolul 16 **Limba folosită**

1. În relațiile reciproce la aplicarea prezentului Tratat Ministerul Justiției și Procuratura URSS folosesc limba rusă, pe când Ministerul Justiției RSC sau Ministerul Justiției RSS sau Procuratura Generală RSCS folosesc limbile cehă sau slovacă.

2. Cererile și alte solicitări, adresate în temeiul prezentului Tratat, și documentele anexate la ele, se întocmesc în limba rusă, dacă ele sunt adresate instituțiilor RSCS, și în limbile cehă sau slovacă, dacă ele se adresează instituțiilor URSS, deoarece altceva nu este prevăzut de prezentul Tratat.

Articolul 17 **Cheltuielile legate de acordarea asistenței juridice**

1. Partea Contractantă solicitată nu va pretinde la rambursarea cheltuielilor ocazionate de acordarea asistenței juridice. Părțile Contractante suportă de sinestătător toate cheltuielile ocazionate de acordarea asistenței juridice pe teritoriul lor.

2. Instituția de justiție solicitată notifică instituției solicitante suma cheltuielilor. Dacă instituția solicitantă va percepe aceste cheltuieli de la persoana obligată să le suporte, sumele percepute revin în folosul Părții Contractante care le-a perceput.

Titlul II ***Raporturile juridice în cauzele civile și familiale***

Articolul 18 **Dispoziții generale**

În cazul inițierii procedurii în cauza între aceleași părți și pe marginea aceluiași litigiu în instanțele de judecată ale ambelor Părți Contractante, competente în conformitate cu prezentul Tratat, iar în cazuri nereglementate de prezentul Tratat – competente în conformitate cu legislația Părții Contractante corespunzătoare, instanța judecătorească care a intentat procedura mai târziu o va înceta.

Capitolul I **Statutul personal**

Articolul 19 **Capacitatea de folosință și capacitatea de exercițiu**

1. Capacitatea de exercițiu a persoanei fizice se stabilește de legislația Părții Contractante al cărei cetățean este persoana în cauză.

2. Capacitatea de folosință și capacitatea de exercițiu a persoanei juridice se stabilește de legislația acelei Părții Contractante care a guvernat constituirea ei.

Lipsirea, limitarea și redobândirea capacității de exercițiu

Articolul 20

În cauze de lipsire sau limitare a capacității de exercițiu, cu excepția prevederilor articolului 21, este competentă instanța Părții Contractante al cărei cetățean este persoana în privința capacității de exercițiu al căreia se adoptă decizia.

Articolul 21

1. În cazul în care instanța de judecată a Părții Contractante va lua cunoștința de existența unor temeuri pentru lipsirea sau limitarea capacității de exercițiu a persoanei, care este cetățean al unei Părți Contractante și domiciliază pe teritoriul altei Părți Contractante, această instanță va informa instanța Părții Contractante, cetățean al căreia este persoana în privința capacității de exercițiu al căreia urmează a fi adoptată decizia; această reglementare se aplică și în cazul în care instanța a înpreprins măsuri temporare necesare pentru protecția persoanei menționate și a averii acesteia.

2. Dacă instanța Părții Contractante, care a fost informată despre existența unor temeuri pentru lipsirea sau limitarea capacității de exercițiu, timp de trei luni nu va intenta procedura sau pe parcursul acestui termen nu-și va exprima opțiunea, cauza de lipsire sau limitare a capacității de exercițiu va fi examinată de instanța acelei Părți Contractante pe teritoriul căreia acest cetățean are domiciliul permanent. În acest caz decizia privind lipsirea sau limitarea capacității de exercițiu poate fi adoptată doar în baza temeiurilor stabilite de legislația ambelor Părți Contractante. Decizia privind lipsirea sau limitarea capacității de exercițiu se expediază instanței competente celeilalte Părți Contractante.

Articolul 22

Dispozițiile articolelor 20 și 21 se aplică corespunzător și redobândirii capacității de exercițiu.

Articolul 23

Recunoașterea absenței fără veste, declararea morții și stabilirea faptului morții

1. În cauzele de recunoaștere a absenței fără veste și declararea morții sau de stabilire a faptului morții sunt competente instituțiile acelei Părți Contractante cetățean al căreia a fost persoana în timpul când ea, după ultimele informații, era în viață.

2. Instituțiile uneia dintre Părțile Contractante pot recunoaște cetățeanul altei Părți Contractante absent fără veste sau mort, precum și să stabilească faptul morții, la cererea persoanelor interesate care domiciliază pe teritoriul acesteia, drepturile și interesele cărora rezidă în legislația acestei Părți Contractante.

3. La examinarea cazurilor de recunoaștere absenței fără veste, declararea morții și stabilirea faptului instituțiile de justiție ale Părților Contractante aplică legislația statului lor.

Capitolul II

Cauze familiale

Articolul 24

Încheierea căsătoriei

1. Condițiile încheierii căsătoriei sunt determinate pentru fiecare dintre viitorii soți de legislația Părții Contractante al cărei cetățean este. În afară de aceasta, trebuie să fie respectate cerințele legislației Părții Contractante pe teritoriul căreia se încheie căsătoria în privința restricțiilor pentru încheierea căsătoriei.

2. Forma încheierii căsătoriei este determinată de legislația Părții Contractante pe al cărei teritoriu se încheie căsătoria.

Articolul 25

Raporturile juridice personale și patrimoniale ale soților

1. Raporturile juridice personale și patrimoniale ale soților sunt determinate de legislația Părții Contractante pe teritoriul căreia au domiciliu comun.

2. Dacă unul dintre soți locuiește pe teritoriul uneia dintre Părțile Contractante, iar altul – pe teritoriul celeilalte Părți Contractante și ambii au una și aceeași cetățenie, raporturile lor juridice personale și patrimoniale sunt determinate de legislația acelei Părți Contractante ai cărei cetățeni sunt.

3. Dacă unul dintre soți este cetățean al uneia dintre Părțile Contractante, iar celălalt – al altei Părți Contractante și unul din ei locuiește pe teritoriul uneia, iar al doilea – pe teritoriul altei Părți Contractante, raporturile lor juridice personale și patrimoniale sunt determinate de legislația Părții Contractante pe al cărei teritoriu au avut ultimul domiciliu comun.

4. Dacă persoanele indicate la punctul 3 al prezentului articol n-au avut domiciliu comun pe teritoriile Părților Contractante, se aplică legislația Părții Contractante instituția căreia este sesizată pentru examinarea cauzei.

5. În cauzele privind raporturile juridice personale și patrimoniale ale soților sunt competente instituțiile Părții Contractante, legislația căreia va fi aplicată conform punctelor 1, 2 și 3. În situația reglementată de punctul 4, sunt competente instituțiile ambelor Părți Contractante.

Desfacerea căsătoriei

Articolul 26

1. În cazul acțiunilor de divorț se aplică legislația Părții Contractante ai cărei cetățeni sunt soții la momentul depunerii cererii.

2. Dacă unul dintre soți este cetățean al unei Părți Contractante, iar al doilea – al celeilalte Părți Contractante se aplică legislația Părții Contractante instituția căreia examinează cauză privind desfacerea căsătoriei.

Articolul 27

1. În cazul acțiunilor de divorț în situația prevăzută de articolul 26 punct 1 sunt competente instituțiile Părții Contractante ai cărei sunt cetățeni soții la momentul depunerii cererii. Dacă la momentul depunerii cererii de divorț ambii soți au domiciliul pe teritoriul celeilalte Părți Contractante, sunt competente de asemenea și instituțiile acestei Părți Contractante.

2. În cazul acțiunilor de divorț în situația prevăzută de articolul 26 punct 2 sunt competente instituțiile Părții Contractante pe teritoriul căreia domiciliază ambii soți. Dacă unul dintre soți domiciliază pe teritoriul unei Părți Contractante, iar al doilea – pe teritoriul altei Părți Contractante, în cazul acțiunilor de divorț sunt competente instituțiile ambelor Părți Contractante.

Articolul 28

Recunoașterea nulității sau anularea căsătoriei

1. La examinarea acțiunilor privind recunoașterea nulității sau anulării căsătoriei se aplică legislația Părții Contractante, care se aplică în conformitate cu articolul 24 la încheierea căsătoriei.

2. Competența instituțiilor privind acțiunile de recunoaștere a nulității sau anulării căsătoriei se stabilește corespunzător în conformitate cu articolul 25.

Articolul 29

Stabilirea și contestarea paternității

1. Stabilirea și contestarea paternității se determină de legislația Părții Contractante pe teritoriul căreia s-a născut copilul.

2. În privința modalității recunoașterii paternității este suficientă respectarea legislației Părții Contractante pe teritoriul căreia are loc recunoașterea.

3. Pentru adoptarea hotărârilor privind stabilirea și contestarea paternității sunt competente instanțele Părții Contractante pe teritoriul căreia copilul are domiciliul.

Articolul 30

Raporturile juridice dintre părinți și copii

1. Raporturile juridice dintre părinți și copii se stabilesc de legislația acelei Părți Contractante pe teritoriul căreia copilul are domiciliul permanent.

2. În cauzele privind perceperea pensiei de întreținere de la copii majori se aplică legislația Părții Contractante pe teritoriul căreia are domiciliul persoana care pretinde să primească pensia de întreținere.

3. Pentru adoptarea hotărârilor privind raporturile juridice între părinți și copii este competentă instanța Părții Contractante, legislația căreia se aplică în temeiul punctelor 1 și 2.

Tutela și curatela

Articolul 31

1. Instituirea sau încetarea tutelei și curatelei se efectuează în conformitate cu legislația Părții Contractante, cetățean al căreia este persoana asupra căreia se instituie sau încetează tutela sau curatela.

2. Raporturile juridice între tutore sau curator și persoana asupra căreia s-a instituit tutela sau curatela sunt determinate de legislația Părții Contractante a cărei instituție 1-a numit pe tutore sau curator.

3. Obligațiunea de tutelă sau curatelă se determină de legislația Părții Contractante, cetățean al căreia este persoana numită ca tutore sau curator.

4. Ca tutore sau curator al persoanei, care este cetățean al unei Părți Contractante, poate fi numit cetățean al altei Părți Contractante în cazul dacă el domiciliază pe teritoriul acelei Părți Contractante în care va fi efectuată tutela sau curatela.

Articolul 32

În cauzele privind instituirea sau încetarea tutelei și curatelei sunt competente instituțiile Părții Contractante, cetățean al căreia este persoana asupra căreia se instituie sau încetează tutela sau curatela, deoarece altceva nu este prevăzut de prezentul Tratat.

Articolul 33

1. În cazul în care e necesar să se instituie tutela sau curatela pentru ocrotirea intereselor persoanei cetățean al unei Părți Contractante, al cărei domiciliu, reședință ori bunurile căreia se află pe teritoriul celeilalte Părți Contractante, instituția acestei Părți Contractante va informa neîntârziat instituția competentă potrivit articolului 32.

2. În cazuri de neamânat, instituția celeilalte Părți Contractante poate să adopte de sinestătător măsurile necesare temporare în conformitate cu legislația sa națională, dar este obligată să înștiințeze neîntârziat instituția competentă potrivit articolului 32. Aceste măsuri rămân valabile până la luarea de către instituția indicată în articolul 32 a unei decizii contrare.

Articolul 34

1. Instituția competentă conform articolului 32, poate transmite competența privind tutela sau curatela instituției altei Părți Contractante, dacă persoana asupra căreia s-a instituit tutela sau curatela își are domiciliul, reședința ori averea pe teritoriul acestei Părți Contractante. Transmiterea tutelei sau curatelei devine valabilă când instituția solicitată acceptă preluarea acestei competențe și informează despre aceasta instituția solicitantă.

2. Instituția care, potrivit punctului 1, a acceptat preluarea competenței privind tutela sau curatela își îndeplinește atribuțiile în conformitate cu legislația statului său. Ea, însă, nu este în drept să adopte hotărâri în legătură cu statutul personal al persoanei asupra căreia s-a instituit tutela sau curatela, dar poate da permisiunea de încheiere a căsătoriei necesară conform legislației Părții Contractante al cărei cetățean este această persoană.

Articolul 35

Înfierea

1. Înfierea este determinată de legislația Părții Contractante al cărei cetățean este înfiitorul la momentul depunerii cererii de înfiere sau de anularea acesteia.

2. Dacă copilul este cetățean al altei Părți Contractante, pentru înfiere sau anula-

rea acesteia este necesar de obținut consimțământul reprezentantului legal și al organului de stat competent, precum și consimțământul copilului, în cazul în care acesta se cere potrivit legislației Părții Contractante al cărei cetățean este.

3. Dacă copilul este înfiat de soți, dintre care unul este cetățean al uneia dintre Părțile Contractante, iar celălalt – cetățean al celeilalte Părți Contractante, înfierea sau anularea acesteia se va efectua în conformitate cu condițiile prevăzute de legislația în vigoare pe teritoriul ambelor Părți Contractante.

4. În cauzele privind înfierea sau anularea acesteia este competentă instituția Părții Contractante al cărei cetățean este înfiitorul la momentul depunerii cererii de înfiere sau de anularea acesteia. În cazul prevăzut de punctul 3 al prezentului articol, este competentă instituția acelei Părți Contractante pe teritoriul căreia soții au sau au avut ultimul domiciliu sau reședință comună.

Capitolul III ***Cauzele patrimoniale***

Articolul 36 **Forma tranzacțiilor**

1. Forma tranzacției se stabilește potrivit legislației Părții Contractante care se aplică însăși tranzacției. Este suficientă, însă, respectarea legislației locului încheierii tranzacției.

2. Forma tranzacției în privința bunurilor imobile se stabilește de legislația Părții Contractante pe teritoriul căreia se află aceste bunuri imobile.

Articolul 37 **Dreptul de proprietate**

Dreptul de proprietate asupra bunurilor imobile se stabilește potrivit legislației Părții Contractante pe teritoriul căreia se află bunurile imobile. Deciziile în privința acestor bunuri este competentă să adopte instituția de justiție a acestei Părți Contractante.

Articolul 38 **Repararea prejudiciului**

1. Angajamentul cu privire la repararea prejudiciului, în afară de acțiunile legale ce reies din contracte și alte acțiuni legale, se determină de legislația Părții Contractante pe teritoriul căreia s-a produs acțiunea sau o altă circumstanță ce a servit drept temei pentru cererea de reparare a prejudiciului.

2. Dacă cauzatorul de prejudiciu și păgubașul sunt cetățeni ai uneia și aceleiași Părți Contractante, se aplică legislația acestei Părți Contractante.

3. În cauzele prevăzute de prezentul articol este competentă instanța de judecată a Părții Contractante pe teritoriul căreia a avut loc acțiunea sau o altă circumstanță ce a servit drept temei pentru cererea de reparare a prejudiciului. Păgubașul poate să înainteze cererea și în instanța de judecată a Părții Contractante pe teritoriul căreia reclamatul are domiciliul.

Capitolul IV **Cauze succesoriale**

Articolul 39 **Principiul egalării în drepturi**

Cetățenii uneia dintre Părțile Contractante pot moșteni bunuri sau drepturi pe teritoriul altei Părți Contractante prin testament sau moștenire legală în condiții egale și în același volum ca și cetățenii proprii.

Articolul 40 **Dreptul de succesiune**

1. Dreptul de succesiune a bunurilor mobile este determinat de legislația Părții Contractante pe teritoriul căreia testatorul avea ultimul domiciliu stabil.

2. Dreptul de succesiune a bunurilor imobile este determinat de legislația Părții Contractante pe al cărei teritoriu se află bunurile imobile.

3. Chestiunea privind care bunuri succesoriale urmează a fi considerate mobile și care imobile se va soluționa în conformitate cu legislația Părții Contractante pe teritoriul căreia se află bunurile.

Articolul 41 **Trecerea moștenirii în proprietatea statului**

Dacă în conformitate cu legislația Părții Contractante, care urmează a fi aplicată succesiunii, statul devine succesor, bunurile mobile succesoriale revin Părții Contractante al cărei cetățean era defunctul la momentul decesului, iar bunurile imobile – Părții Contractante pe teritoriul căreia se află.

Articolul 42 **Testamentul**

1. Capacitatea de întocmire sau revocare a testamentului, consecințe juridice vi-ciilor de consimțământ, precum și modul de contestare a puterii legale a testamen-

tului se stabilește de legislația Părții Contractante al cărei cetățean era testatorul la momentul întocmirii sau revocării testamentului.

2. Forma unui testament este stabilită de legislația Părții Contractante al cărei cetățean a fost testatorul la data întocmirii testamentului. Este suficientă, însă, și respectarea legislației Părții Contractante pe al cărei teritoriu a fost întocmit testamentul. Această dispoziție se aplică și în privința revocării testamentului.

Articolul 43

Competența în cauzele cu privire la succesiune

1. Procedura în cauzele cu privire la succesiunea bunurilor mobile ține de competența instituției de justiție a Părții Contractante pe teritoriul căreia defunctul a avut domiciliu permanent la data morții sale.

2. Procedura în cauzele succesoriale privind bunurile imobile este de competența instituțiilor de justiție ale Părții Contractante pe al cărei teritoriu se află aceste bunuri.

3. Dispozițiile punctelor 1 și 2 se aplică de asemenea și la examinarea litigiilor apărute în legătură cu cauzele succesoriale.

Articolul 44

Competența reprezentanței diplomatice sau oficiului consular în cauze succesoriale

În cauze succesoriale, inclusiv litigii apărute în legătură cu cauzele succesoriale, reprezentanțele diplomatice sau oficii consulare ale Părților Contractante sunt competente să reprezinte, cu excepția dreptului de renunțare la moștenire, fără procură specială, cetățenii săi în fața instituțiilor celeilalte Părți Contractante, dacă acești cetățeni lipsesc sau nu au desemnat un reprezentant.

Măsurile de pază a averii succesoriale

Articolul 45

1. Instituțiile ambelor Părți Contractante iau în conformitate cu legislațiile proprii măsuri necesare pentru paza averii succesoriale, lăsate pe teritoriile lor de către cetățeanul altei Părți Contractante, sau pentru administrarea ei.

2. Despre măsurile luate în conformitate cu p.1 al prezentului articol, fără întârziere se informează reprezentanța diplomatică sau instituția consulară a celeilalte Părți Contractante, care ar putea să ia parte la efectuarea acestor măsuri. La propunerea reprezentanței diplomatice sau instituției consulare măsurile luate în conformitate cu p.1 pot fi modificate, ridicate sau suspendate.

3. La cererea instituției de justiție competente să administreze cauzele succesoriale, măsurile luate în conformitate cu p.1 pot fi modificate, ridicate sau suspendate.

Articolul 46

Dacă cetățeanul unei Părți Contractante a decedat în timpul șederii de scurtă durată pe teritoriul celeilalte Părți Contractante, bunurile care le-a avut asupra sa se transmit, însoțite de un inventar, reprezentanței diplomatice sau oficiului consular al Părții Contractante al cărei cetățean era acesta. Bunurile indicate pot fi scoase din statul pe teritoriul căruia a decedat cetățeanul doar în conformitate cu legislația acestui stat.

Articolul 47

Deschiderea testamentului

Deschiderea și citirea publică a testamentului se efectuează de instituția de justiție a Părții Contractante pe teritoriul căreia se află testamentul. Dacă competența procedurală privind cauza succesorală revine instituției de justiție a celeilalte Părți Contractante, acestea i se transmite copia autenticată a testamentului și procesul-verbal de deschidere și citire publică a lui.

Articolul 48

Transmiterea averii succesoriale

Dacă după încheierea procedurii succesoriale pe teritoriul unei Părți Contractante averea succesorală mobilă sau suma bănească, obținută de la realizarea averii succesoriale mobile sau imobile, urmează a fi transmisă moștenitorilor, domiciliul sau reședința cărora se află pe teritoriul altei Părți Contractante, și nu le poate fi transmisă nemijlocit sau reprezentanților săi legali, atunci averea succesorală sau suma bănească obținută de la realizare este transmisă reprezentanței diplomatice sau instituției consulare a acestei Părți Contractante, în cazul în care:

a) biroul notarial de stat a chemat, dacă așa este prevăzut de legislația statului unde se află averea succesorală, creditorii defunctului pentru înaintarea pretențiilor până la expirarea termenului de trei luni;

b) toate taxele succesoriale și pretențiile înaintate au fost asigurate sau achitate;

c) instituțiile corespunzătoare au încuviințat, în caz de necesitate, scoaterea din țară a bunurilor care fac parte din averea succesorală sau transferul sumelor bănești obținute din realizare.

Capitolul V *Cheltuielile legate de examinarea cauzei*

Articolul 49 **Eliberarea de la achitarea cheltuielilor judiciare**

Cetățenii unei Părți Contractante, prezenți în fața instanțelor judecătorești ale altei Părți Contractante și care au domiciliul sau reședința pe teritoriul uneia dintre Părțile Contractante, nu pot fi obligați să asigure achitarea cheltuielilor judecătorești exclusiv în temeiul faptului că sunt cetățeni străini sau nu au pe teritoriul altei Părți Contractante domiciliul sau reședința.

Articolul 50 **Eliberarea de la plata taxelor și cheltuielilor**

1. Cetățenilor uneia dintre Părțile Contractante li se acordă pe teritoriul altei Părți Contractante eliberarea de la plata taxelor și cheltuielilor judiciare și notariale, precum și asistența juridică gratuită în aceleași condiții ca și cetățenilor altei Părți Contractante.

2. Înlesnirile prevăzute la p.1 se răsfrâng asupra întregii proceduri judiciare efectuate într-o anumită cauză, inclusiv executarea hotărârilor.

Articolul 51

1. Înlesnirile prevăzute la articolul 50 se acordă în baza documentului privind starea personală, familială și patrimonială a persoanei care inițiază demersul. Acest document se eliberează instituției competente a Părții Contractante pe teritoriul căreia are domiciliul sau reședința persoana care inițiază demersul.

2. Dacă persoana care inițiază demersul nu are pe teritoriul Părților Contractante domiciliul sau reședința, este suficient documentul eliberat de reprezentanța diplomatică sau instituția consulară a Părții Contractante al cărei cetățean este.

3. Instituția care adoptă decizia asupra demersului de acordare a înlesnirilor poate solicita datele suplimentare sau explicațiile necesare de la instituția emitentă a documentului.

Articolul 52

1. Cetățean al unei Părți Contractante, doritor să inițieze pe teritoriul altei Părți Contractante un demers de acordarea înlesnirilor conform articolului 50, poate transmite acest demers prin intermediul instituției competente a statului său. Această instituție transmite demersul, însoțit de documente eliberate conform articolului

51, și împreună cu alte documente depuse de persoana care a inițiat demersul, instituției competente ale altei Părți Contractante conform modalității prevăzute în articolul 3.

2. Concomitent cu demersul de acordarea înlesnirilor conform articolului 50 poate fi transmisă și cererea de intentare a cauzei, precum și demersul de desemnare a reprezentantului sau alte demersuri eventuale.

Titlul III

Recunoașterea și executarea hotărârilor

Articolul 53

Recunoașterea hotărârilor în cauze nepatrimoniale

1. Hotărârile în vigoare adoptate în cauze nepatrimoniale de către instituțiile de justiție ale unei Părți Contractante se recunosc pe teritoriul altei Părți Contractante fără o procedură suplimentară, cu condiția că instituțiile de justiție ale acestei Părți Contractante nu au adoptat anterior în această cauză o hotărâre, care a intrat în vigoare, sau dacă cauza conform dispozițiilor prezentului Tratat – iar în cazurile neprevăzute de prezentul Tratat, conform legislației Părții Contractante pe al cărei teritoriu urmează să fie recunoscută hotărârea – este de competența exclusivă a instituțiilor acestei Părți Contractante.

2. Prevederile punctului 1 se referă corespunzător la hotărârile privind tutela și curatela, precum și la hotărârile privind desfacerea căsătoriei, emise de către instituțiile competente conform legislației Părții Contractante pe teritoriul căreia a fost emisă hotărârea.

Articolul 54

Recunoașterea și executarea hotărârilor în cauze patrimoniale

1. Părțile Contractante, în condițiile stabilite de prezentul Tratat, recunosc și execută următoarele hotărâri adoptate pe teritoriul altei părți Contractante:

a) hotărârile instituțiilor de justiție în cauzele civile, familiale și de muncă cu caracter patrimonial, inclusiv tranzacțiile admise de instanța judecătorească în asemenea cauze (în continuare „hotărârile”);

b) hotărârile instanțelor judecătorești în cauze penale privind repararea prejudiciului.

2. Hotărârile indicate în subpunctul a) se recunosc și se execută dacă au fost adoptate în privința raporturilor izvorâte după 9 mai 1958, adică după intrarea în vigoare a Tratatului între Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste și Republica Ce-

hoslovacă privind acordarea asistenței juridice în materie civilă, familială și penală din 31 august 1957. Hotărârile indicate în subpunctul b) se recunosc și se execută dacă au fost adoptate după intrarea în vigoare a Tratatului menționat.

Articolul 55

1. Demersul de încuviințare a executării silite se înaintează instanței care a adoptat decizia în cauză în prima instanță. Această instanță transmite demersul, prin modalitatea prevăzută în articolul 3, instanței competente să adopte decizia în privința demersului. Dacă persoana care solicită încuviințarea executării silite a hotărârii are domiciliul sau reședința pe teritoriul statului în care hotărârea urmează a fi executată, demersul poate fi înaintat și nemijlocit instanței judecătorești competente a acestei Părți Contractante.

2. Rechizitele demersului de încuviințare a executării silite a hotărârii se determină de legislația Părții Contractante pe teritoriul căreia urmează a fi efectuată executarea silită.

3. La demers se anexează:

a) hotărârea sau copia ei autenticată, precum și documentul oficial privind intrarea în vigoare a hotărârii și dobândirea caracterului executoriu, fie că devine executorie până la intrarea în vigoare dacă aceasta nu rezultă din textul însuși a hotărârii;

b) actul din care rezultă că reclamatul care nu a participat la proces a fost citat în forma convenită și la timp, iar în cazul incapacității procesuale a fost reprezentat în modul corespunzător.

4. Demersul de încuviințare a executării silite a hotărârii și documentele anexate se însoțesc cu traducerea autenticată în limba Părții Contractante solicitate și se înaintează într-un număr de exemplare necesar, astfel ca un exemplar să rămână în instituția de justiție care va adopta decizia în privința executării și fiecare parte să primească câte unul.

Modul de recunoaștere și executare a hotărârilor

Articolul 56

1. Demersurile privind recunoașterea și încuviințarea executării silite în cauze prevăzute de articolul 54 se examinează de către instanțele judecătorești ale Părții Contractante pe teritoriul căreia urmează să aibă loc executarea.

2. Instanța de judecată care examinează demersul de recunoaștere și încuviințare a executării silite a hotărârii se limitează la stabilirea faptului că condițiile prevăzute de prezentul Tratat sunt respectate. În cazul în care condițiile sunt respectate, instanța de judecată adoptă hotărârea de încuviințare a executării și dispune executarea silită.

Articolul 57

Dacă la eliberarea autorizației pentru executarea silită instanța judecătorească va avea careva dubii, ea poate să citeze persoana care a formulat demersul, să-i ceară explicații sau să o oblige să înlăture carențele demersului. Instanța, de asemenea, poate să audieze debitorul asupra esenței demersului și să solicite explicații de la instanța care a adoptat hotărârea.

Articolul 58

1. Modul de executare silită se reglementează de legislația Părții Contractante pe al cărei teritoriu trebuie să aibă loc executarea.

2. Debitorul poate face obiecții în fața instanței care a adoptat hotărârea de încuviințare a executării, atât împotriva admisibilității, cât și împotriva pretențiilor satisfăcute prin hotărârea judecătorească, doar în cazul în care aceasta se permite de legislația Părții Contractante pe teritoriul căreia este adoptată hotărârea.

Articolul 59

Cheltuieli legate de executare

În privința cheltuielilor de judecată legate de executare silită se aplică legislația Părții Contractante pe al cărei teritoriu urmează să aibă loc executarea hotărârii.

Articolul 60

Refuzul în recunoașterea și executarea hotărârilor

Recunoașterea hotărârilor prevăzute în articolul 54 și încuviințarea executării silite poate fi refuzată:

a) dacă hotărârea, potrivit legislației Părții Contractante pe teritoriul căreia a fost adoptată, nu a intrat în vigoare sau nu este susceptibilă de executare, cu excepția cazurilor când hotărârea devine executorie până la intrarea în vigoare;

b) dacă, potrivit legislației, cel puțin una dintre Părțile Contractante a expirat termenul de prescripție pentru înaintarea spre executarea silită;

c) dacă persoana care a intentat demersul sau debitorul nu a participat la proces, ca urmare a faptului că lui sau reprezentantului lui nu i-a fost înmănată la timp și în forma cuvenită citația de chemare în instanța de judecată, sau ca urmare a aceluși fapt că citația a avut loc doar prin anunț public sau printr-o modalitate care derivă de la prevederile prezentului Tratat;

d) dacă pe marginea aceluiași litigiu juridic între aceleași părți, pe teritoriul Părții Contractante unde urmează a fi recunoscută și executată hotărârea a fost deja adoptată o hotărâre intrată în vigoare sau dacă de instituția acestei Părți Contractante a fost anterior pornită procedura în această cauză;

e) dacă, conform dispozițiilor prezentului Tratat, iar în cazurile neprevăzute de

prezentul Tratat, potrivit legislației Părții Contractante pe al cărei teritoriu urmează să se recunoască și să se execute hotărârea, cauza este de competența exclusivă a instituțiilor proprii.

Articolul 61

Transmiterea bunurilor și transferul sumelor de bani

Prevederile prezentului Tratat privind executarea hotărârilor nu aduc atingere legislației Părții Contractante referitoare la transferul sumelor de bani și transportarea obiectelor dobândite ca rezultat al executării.

Executarea hotărârilor de percepere a cheltuielilor de judecată

Articolul 62

1. Dacă partea în temeiul hotărârii definitive emise pe teritoriul unei Părți Contractante este obligată să restituie cheltuielile de judecată, instanța de judecată competentă a celeilalte Părți Contractante, la cerere, încuviințează executarea gratuită a hotărârii de percepere a acestor cheltuieli.

2. Ca cheltuieli de judecată se consideră a fi inclusiv cheltuielile de traducere și legalizare a documentelor indicate în articolul 64.

Articolul 63

În cazul recuperării cheltuielilor de judecată suportate de către stat, demersul se înaintează de către instanța de judecată a Părții Contractante pe teritoriul căreia au apărut cheltuielile.

Articolul 64

La demersul de încuviințarea executării silite se anexează copia hotărârii sau a unei părți din ea care conține indiciu referitor la cheltuieli, autentificate de către instanța de judecată de prima instanță, precum și certificatul emis de aceeași instanță care atestă faptul că hotărârea a intrat în vigoare și este susceptibilă de executare.

Articolul 65

1. Demersul de executare a hotărârii privind cheltuielile de judecată care urmează a fi examinat pe teritoriul altei Părți Contractante se depune la instanța care a emis hotărârea privind cheltuielile de judecată sau la instanța care a adoptat hotărârea în cauză în prima instanță.

2. Instanța de judecată menționată la punctul 1 transmite demersul instanței competente celeilalte Părți Contractante, utilizând modalitatea indicată la articolul 3.

Articolul 66

Instanța de judecată care încuviințează în temeiul demersului executarea silită a hotărârii privind perceperea cheltuielilor de judecată se limitează doar la verificarea faptului dacă hotărârea a intrat în vigoare și dacă este susceptibilă de executare. Hotărârea privind încuviințarea executării silită sau privind refuzul în executare se emite fără audierea părților; ea poate fi atacată în conformitate cu legislația Părții Contractante pe teritoriul căreia se examinează demersul.

Titlul IV

Asistența juridică în cauzele penale

Capitolul I *Extrădarea*

Articolul 67 **Obligația de a extrăda**

1. Părțile Contractante se obligă, în condiții stabilite de prezentul Tratat, la cere, să-și extrădeze reciproc persoanele care se află pe teritoriul lor, în vederea tragerii la răspundere penală sau în vederea executării pedepsei.

2. Extrădarea în vederea atragerii la răspundere penală are loc pentru acele acțiuni care, în conformitate cu legislația ambelor Părți Contractante, sunt sancționate și pentru comiterea cărora se prevede pedeapsa de privațiune de libertate nu mai mică decât un an sau cu o pedeapsă mai aspră.

3. Extrădarea în vederea executării pedepsei are loc pentru acele acțiuni care, în conformitate cu legislația ambelor Părți Contractante, sunt sancționate și pentru comiterea cărora persoana extrădarea căreia se solicită a fost condamnată la privațiune de libertate nu mai mică decât șase luni sau la o pedeapsă mai aspră.

Articolul 68 **Refuzul de a extrăda**

1. Extrădarea nu are loc, dacă:
 - a) persoana extrădarea căreia se solicită este cetățean al Părții Contractante solicitate;
 - b) la momentul primirii cererii de extrădare, în conformitate cu legislația Părții Contractante solicitate, urmărirea penală nu poate fi pornită sau sentința nu poate fi executată ca urmare a expirării termenului de prescripție sau pentru alt temei legal;

c) în privința persoanei extrădarea căreia se solicită, pe teritoriul Părții Contractante solicitate, pentru aceeași infracțiune, a fost pronunțată sentința sau hotărârea privind încetarea procedurii în cauză intrată în vigoare;

d) infracțiunea în conformitate cu legislația cel puțin a unei Părți Contractante se urmărește la plângerea victimei.

2. Extrădarea poate fi refuzată, dacă infracțiunea în privința căreia se solicită extrădarea a fost comisă pe teritoriul Părții Contractante solicitate.

3. În caz de refuz de a extrăda, Partea Contractantă solicitantă trebuie să fie informată despre temeiurile de refuz.

Articolul 69

Cererea de extrădare

1. Cererea de extrădare trebuie să conțină următoarele rechizite:

a) denumirea instituției solicitante;

b) textul legii Părții Contractante solicitante în baza căreia fapta se consideră ca infracțiune;

c) după posibilitate, descrierea exteriorului persoanei extrădarea căreia se solicită, fotografia ei, date de identitate, inclusiv cetățenia, despre domiciliul sau reședința;

d) mărimea prejudiciului cauzat de infracțiune.

2. La cererea de extrădare în vederea urmăririi penale trebuie să fie anexată copia certificată a hotărârii de arestare cu indicarea circumstanțelor reale ale cauzei.

3. La cererea de extrădare în vederea executării sentinței trebuie să fie anexată copia certificată a sentinței cu mențiunea intrării ei în vigoare, și textul legii penale, în baza căreia persoana a fost condamnată. Dacă persoana și-a executat parțial pedeapsa, se comunică și datele în acest sens.

4. Cererea și documentele anexate se întocmesc în conformitate cu prevederile articolului 16.

Articolul 70

Informații suplimentare

1. Dacă cererea de extrădare nu conține toate datele necesare, Partea Contractantă solicitată poate cere informații suplimentare, pentru prezentarea cărora stabilește un termen până la o lună. Acest termen, dacă există motive întemeiate, va putea fi prelungit la cererea Părții Contractante solicitante.

2. Dacă Partea Contractantă solicitantă nu va prezenta informațiile suplimentare în termenul stabilit, Partea Contractantă solicitată trebuie să pună în libertate persoana arestată.

Articolul 71

Arestarea în vederea extrădării

La primirea cererii de extrădare, Partea Contractantă solicitată va lua neîntârziat măsuri pentru arestarea persoanei a cărei extrădare se cere, cu excepția cazurilor în care extrădarea nu poate să aibă loc.

Articolul 72

Arestarea până la primirea cererii de extrădare

1. Persoana, extrădarea căreia se solicită, la cerere, poate fi arestată și până la primirea cererii de extrădare. Asemenea cerere urmează să conțină referința la ordonanța cu privire la arestarea sau sentința ce a intrat în vigoare și mențiunea că cererea de extrădare va fi înaintată suplimentar. Cererea de arestare până la primirea cererii de extrădare poate fi transmisă prin poștă, telegraf sau telefax.

2. Persoana, extrădarea căreia se solicită, poate fi arestată și în lipsa cererii menționate la punctul 1, dacă există bănuieli întemeiate că ea a comis pe teritoriul celeilalte Părți Contractante o infracțiune ce implică extrădarea.

3. Despre arestarea până la primirea cererii de extrădare este necesar de a fi înștiințată imediat cealaltă Parte Contractantă.

Articolul 73

Eliberarea de sub arest

1. Persoana arestată conform punctului 1 al articolului 72 poate fi eliberată, dacă pe parcursul unei luni de la data expedierii notificării de arestare nu va parveni cererea de extrădare.

2. Persoana arestată conform punctului 2 al articolului 72 trebuie să fie eliberată, dacă pe parcursul unei luni de la data expedierii notificării de arestare nu va parveni cererea de extrădare.

Articolul 74

Amânarea extrădării

Dacă persoana a cărei extrădare se cere este trasă la răspundere penală sau condamnată pentru o altă infracțiune pe teritoriul Părții Contractante solicitate, extrădarea poate fi amânată până la terminarea urmăririi penale, ispășirii pedepsei sau liberare de pedeapsă.

Articolul 75

Extrădarea pe un termen

1. Dacă amânarea extrădării, prevăzută de articolul 74, poate să atragă după sine expirarea termenului de prescripție a urmăririi penale sau creează prejudiciu considerabil efectuării cercetării infracțiunii, persoana extrădarea căreia este necesară la o cerere întemeiată poate fi extrădată pe un termen.

2. Persoana extrădată pe un termen trebuie să fie înapoiată după efectuarea acelei acțiuni în cauza penală pentru care a fost extrădată, dar nu mai târziu decât trei luni, începând de la data predării. În cazuri justificate termenul poate fi prelungit.

Articolul 76

Colizia cererilor de extrădare

Dacă cererile de extrădare au parvenit de la mai multe state, Partea Contractantă solicitată hotărăște care dintre aceste cereri urmează a fi satisfăcută.

Articolul 77

Limitele urmăririi persoanei extrădate

1. Fără acordul Părții Contractante solicitate persoana extrădată nu poate fi trasă la răspundere penală sau supusă pedepsei pentru o altă infracțiune comisă anterior extrădării, pentru care ea nu a fost extrădată.

2. Persoana nu poate fi, de asemenea, extrădată unui stat terț fără acordul Părții Contractante solicitate.

3. Acordul Părții Contractante solicitate nu este necesar, dacă persoana extrădată până la scurgerea unei luni după sfârșitul urmăririi penale, iar în cazul condamnării – până la scurgerea unei luni după executarea pedepsei sau liberarea de pedeapsă, nu va părăsi teritoriul Părții Contractante solicitante sau dacă se reîntoarce acolo de bună voie. În acest termen nu se include perioada în care persoana extrădată nu a putut, din motive ce nu depind de voința sa, să părăsească teritoriul Părții Contractante solicitante.

Articolul 78

Efectuarea predării

Partea Contractantă solicitată comunică Părții Contractante solicitante locul și data predării. Dacă Partea Contractantă solicitantă nu preia persoana care este supusă extrădării timp de 15 zile de la data stabilită pentru predare, această persoană trebuie să fie eliberată de sub arest.

Articolul 79

Extrădarea repetată

Dacă persoana extrădată se va sustrage de la urmărirea penală sau de la executarea pedepsei și se va întoarce pe teritoriul Părții Contractante solicitate, la o nouă cerere, ea va fi extrădată fără prezentarea documentelor menționate în articolele 69 și 70.

Articolul 80

Informații asupra rezultatelor urmăririi penale

Părțile Contractante se informează reciproc asupra rezultatelor urmăririi penale împotriva persoanei care le-a fost extrădată. La cerere, se trimite și copia sentinței definitive.

Articolul 81

Tranzitarea

1. Fiecare Parte Contractantă, la cererea celeilalte Părți Contractante, permite tranzitarea pe teritoriul său a persoanelor extrădate de un stat terț celeilalte Părți Contractante.

2. Cererea de permisiune a unei astfel de tranzitări se înaintează și se examinează în același mod ca și cererea de extrădare.

3. Părțile Contractante nu sunt obligate să permită tranzitarea persoanelor, extrădarea cărora nu poate avea loc potrivit prevederilor prezentului Tratat.

4. Partea Contractantă solicitată permite tranzitarea prin modalitatea pe care o consideră ca fiind cea oportună.

Articolul 82

Cheltuieli de extrădare și tranzitare

Cheltuieli ocazionate de extrădare sunt suportate de Partea Contractantă pe teritoriul căreia au survenit, pe când cheltuielile legate de tranzitare – de către Partea Contractantă care s-a adresat cu cererea pentru asemenea tranzitare.

Capitolul II **Efectuarea urmăririi penale**

Articolul 83 **Obligația de efectuare a urmăririi penale**

1. Fiecare Parte Contractantă se obligă, la cererea celeilalte Părți Contractante, să efectueze, în conformitate cu legislația sa, urmărirea penală împotriva cetățenilor săi, suspecți de comiterea pe teritoriul Părții Contractante solicitante a infracțiunii, iar potrivit legislației RSSC – a infracțiunii sau a abaterii grave.

2. Obligativitatea efectuării în conformitate cu legislația sa a urmăririi penale se răsfrânge și asupra unor astfel de încălcări, care potrivit legislației Părții Contractante solicitante, sunt considerate ca fiind infracțiuni (potrivit legislației RSSC – infracțiuni sau abaterii grave), iar conform legislației Părții Contractante solicitate – doar ca contravenții administrative.

3. Dacă infracțiunea pentru comiterea căreia a fost pornită urmărirea penală implică revendicări civile din partea persoanelor care au suferit prejudiciul material în urma comiterii infracțiunii, aceste revendicări, dacă există cererea de recuperare a prejudiciului cauzat, se examinează în acest dosar.

Articolul 84 **Cererea de efectuare a urmăririi penale**

1. Cererea de efectuare a urmăririi penale trebuie să cuprindă:

- a) denumirea instituției solicitante;
- b) descrierea faptei în legătură cu care este formulată cererea de pornire a urmăririi penale;
- c) indicarea cât mai exactă a timpului și locului comiterii infracțiunii;
- d) textul legii Părții Contractante solicitante în baza căreia fapta este considerată ca infracțiune sau abatere gravă, precum și textul altor prevederi legale care au importanță deosebită pentru administrarea cauzei;
- e) numele și prenumele persoanei suspectate, datele privind cetățenia acesteia, precum și alte date de identitate a acesteia;
- f) cererea persoanei vătămate în cauza penală intentată în baza declarației sale, și cererea acesteia vizând repararea prejudiciului cauzat;
- g) mărimea prejudiciului material cauzat de infracțiune.

La cerere se anexează materialele urmăririi penale care se află la dispoziția Părții Contractante solicitante, precum și probele.

2. Cererea și documentele anexate se întocmesc în conformitate cu prevederile articolului 16.

3. Dacă persoana acuzată la momentul înaintării cererii de pornire a urmăririi penale se află în stare de arest pe teritoriul Părții Contractante solicitante, ea va fi adusă pe teritoriul Părții Contractante solicitate.

Articolul 85

Informații asupra rezultatelor urmăririi penale

Partea Contractantă solicitată este obligată să informeze Partea Contractantă solicitantă despre hotărârea definitivă. La cererea Părții Contractante solicitante trebuie să se transmită copia hotărârii definitive.

Articolul 86

Consecințele adoptării hotărârii

Dacă Părții Contractante i-a fost, în conformitate cu articolul 83, adresată cererea de efectuare a urmăririi penale, după intrarea în vigoare a sentinței sau luarea de către instituțiile Părții Contractante solicitate a unei alte decizii definitive, dosarul penal nu poate fi intentat de către instituțiile Părții Contractante solicitante, iar dosarul intentat urmează a fi clasat.

Capitolul III

Prevederi speciale privind asistența juridică în cauze penale

Articolul 87

Aducerea persoanelor aflate în stare de arest

1. Dacă apare necesitatea audierii în calitate de martori a persoanelor care se află sub arest sau ispășesc pedeapsa privativă de libertate pe teritoriul altei Părți Contractante, instituțiile menționate la punctul 1 al articolului 3 pot dispune aducerea lor pe teritoriul Părții Contractante solicitante, cu condiția ca aceste persoane să se afle sub arest și să fie returnate în cel mai scurt timp după audiere.

2. Dacă va apărea necesitatea audierii în calitate de martori a persoanelor care se află sub arest sau ispășesc pedeapsa privativă de libertate pe teritoriul statului terț, instituțiile menționate la punctul 1 al articolului 3 ale Părții Contractante solicitate autorizează tranzitarea acestor persoane pe teritoriul statului său cu respectarea condițiilor din punctele 1 și 2 ale articolului 7.

Articolul 88

Transmiterea de obiecte

1. Părțile Contractante se obligă să-și transmită reciproc:

a) obiecte care au fost folosite pentru comiterea infracțiunii care atrage extrădarea în conformitate cu prevederile prezentului Tratat, instrumente ce au servit la săvârșirea infracțiunii, obiecte obținute ca rezultat al infracțiunii sau ca o recompensă pentru ea, fie obiecte pe care infractorul le-a primit în schimbul obiectelor obținute în acest mod;

b) obiecte care pot avea importanță în calitate de corpuri delictive într-o cauză penală; aceste obiecte se transmit și în cazul în care extrădarea infractorului nu poate avea loc urmare a decesului acestuia, evadării sau oricăror alte circumstanțe.

2. Dacă Părțile Contractante solicitate îi sunt necesare obiectele în calitate de probe într-o cauză penală, transmiterea acestora poate fi amânată până la terminarea procesului penal.

3. Drepturile persoanelor terțe asupra obiectelor transmise rămân intacte. După terminarea procesului penal, aceste obiecte trebuie să fie restituite gratuit Părții Contractante care le-a transmis.

Articolul 89

Informații despre sentințe de condamnare și din cazierul judiciar

1. Părțile Contractante anual își vor comunica reciproc informații despre sentințele de condamnare intrate în vigoare, pronunțate de instanțele judecătorești ale unei Părți Contractante în privința cetățenilor celeilalte Părți Contractante, concomitent luând măsuri pentru transmiterea amprentelor digitale existente ale persoanelor condamnate.

2. Părțile Contractante își vor acorda reciproc, la cerere și gratuit, informații vizând antecedentele penale ale persoanelor condamnate anterior de către instanțele lor de judecată, dacă aceste persoane sunt trase la răspundere penală pe teritoriul Părții Contractante solicitante.

Titlul V **Dispoziții finale**

Articolul 90

Prezentul Tratat este supus ratificării.

Articolul 91

1. Prezentul Tratat va intra în vigoare la expirarea a 30 zile de la data schimbului instrumentelor de ratificare și va acționa pe parcursul a 5 ani din ziua intrării lui în vigoare.

2. Dacă niciuna dintre Părțile Contractante nu va renunța la prezentul Tratat în termen mai mic de șase luni până la expirarea termenului de cinci ani sus indicat, aplicarea sa se prelungește pentru o perioadă nedeterminată și Tratatul va rămâne în vigoare până când una dintre Părțile Contractante nu-l va denunța, cu preîntâmpinarea cu un an înainte.

Articolul 92

Din data intrării în vigoare a prezentului Tratat își pierde valoarea Tratatul între Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste și Republica Cehoslovacă privind acordarea asistenței juridice în materia civilă, de familie și căsătorie și cea penală din 31 august 1957.

Articolul 93

În cazuri în care Convenția consulară între Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste și Republica Socialistă Cehoslovacă din 27 aprilie 1972 conține trimiteri la Tratatul între Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste și Republica Socialistă Cehoslovacă privind acordarea asistenței juridice în materia civilă, de familie și căsătorie și cea penală, după intrarea în vigoare a prezentului Tratat se subînțelege că trimiterile se fac la prezentul Tratat.

Întocmit la Moscova la 12 august 1982 în două exemplare, fiecare în limba rusă și cehă, ambele texte având aceeași valabilitate.

42. TRATAT ÎNTRE REPUBLICA MOLDOVA ȘI REPUBLICA LITUANIA CU PRIVIRE LA ASISTENȚA JURIDICĂ ȘI LA RAPORTURILE JURIDICE ÎN MATERIE CIVILĂ, FAMILIALĂ ȘI PENALĂ

Semnat la: Chișinău, 9 februarie 1993.

Ratificat prin: Hotărârea Parlamentului RM nr. 1487a-XIII din 10.06.93.

În vigoare pentru RM: din 18 februarie 1995.

Republica Moldova și Republica Lituania,
Acordând o importanță deosebită dezvoltării colaborării în domeniul asistenței
juridice în materie civilă, familială și penală,
Au ajuns la înțelegere în privința celor ce urmează:

Partea întâi *Dispoziții generale*

Articolul 1 **Ocrotirea juridică**

1. Cetățenii unei Părți Contractante se bucură pe teritoriul celeilalte Părți Contractante, în ceea ce privește persoanele și patrimoniul lor, de aceeași ocrotire juridică ca și cetățenii acestei Părți Contractante.

2. Cetățenii unei Părți Contractante au dreptul să se adreseze liber și nestingherit instanțelor de judecată, organelor procuraturii, birourilor notariale (numite în continuare instituții de justiție) și altor instituții ale altei Părți Contractante, în competența cărora intră cauzele civile, familiale și penale, pot să-și susțină interesele în fața acestora, să facă demersuri, să introducă acțiuni și să înfăptuiască alte acțiuni procesuale în aceleași condiții ca și cetățenii proprii.

3. În procesul ocrotirii juridice cetățenii unei Părți Contractante beneficiază pe teritoriul celeilalte Părți Contractante liber și nestingherit atât de serviciile avocaților statutului său, cât și de serviciile avocaților celeilalte Părți Contractante.

Avocații unei Părți Contractante beneficiază pe teritoriul altei Părți Contractante de aceleași drepturi ca și avocații acestei Părți Contractante și au dreptul să acorde liber și nestingherit asistență juridică cetățenilor altei Părți Contractante.

4. Dispozițiile prevăzute la punctele 1)-3) ale prezentului articol se extind și asupra persoanelor juridice fondate în conformitate cu legislația unei Părți Contractante.

Articolul 2

Asistența juridică

1. Instituțiile de justiție ale Părților Contractante acordă asistență juridică reciprocă în materie civilă, familială și penală, în conformitate cu dispozițiile prezentului Tratat.

2. Instituțiile de justiție acordă asistență juridică și altor instituții, din competența cărora fac parte cauzele, prevăzute la punctul 1).

3. Alte instituții, în competența cărora intră cauzele prevăzute la punctul 1), expediază cererile de asistență juridică prin intermediul instituțiilor de justiție.

Articolul 3

Volumul asistenței juridice

Asistența juridică cuprinde realizarea acțiunilor procesuale, prevăzute de legislația Părții Contractante solicitate, în special, anchetarea părților, acuzațiilor și inculpațiilor, martorilor, experților, organizarea expertizelor, cercetarea, transmiterea probelor materiale, intentarea sau preluarea urmăririi penale și extrădarea persoanelor care au comis crime, recunoașterea și executarea deciziilor judiciare pe procesele civile, înmânarea și expedierea documentelor, prezentarea la cererea altei Părți a informațiilor despre antecedentele penale ale acuzaților.

Articolul 4

Modul de legătură

La acordarea asistenței juridice instituțiile Părților Contractante comunică între ele prin intermediul Ministerului Justiției și Procuraturii Republicii Moldova și a Ministerului Justiției și Procuraturii Generale a Republicii Lituania.

Articolul 5

Limba folosită

1. Cererea de asistență juridică și actele anexate se redactează în limba de stat a Părții solicitante. Această cerere se certifică cu ștampila cu stemă de stat a instituției solicitante și cu semnătura conducătorului ei (a persoanei competente).

2. La cererea despre acordarea asistenței juridice și la actele anexate trebuie anexată traducerea în limba de stat a executorului cererii sau în limbile engleză ori rusă, acceptate reciproc. Traducerea se certifică de către un interpret oficial, de către notar ori de către o persoană cu funcții de răspundere a instituției solicitante, precum și cu ștampila cu stemă de stat a instituției competente, fie de către reprezentanța diplomatică sau oficiul consular al Părții Contractante solicitante.

3. La satisfacerea cererii despre acordarea asistenței juridice actele se redactează în limba statului solicitat și se expediază împreună cu traducerea în limba de stat a instituției solicitante, sau în limbile engleză ori rusă acceptate reciproc. Traducerea se certifică de către un interpret oficial, de către notar ori de către o persoană cu funcții de răspundere a instituției solicitate, precum și cu ștampila cu stemă de stat a instituției competente, fie de către reprezentanța diplomatică sau oficiul consular al Părții contractante solicitate.

Articolul 6 **Întocmirea actelor**

Actele, expediate de către instituțiile de justiție și de către alte instituții în scopuri de asistență juridică, trebuie certificate cu ștampila cu stemă de stat.

Articolul 7 **Cererea de asistență juridică**

În cererea de asistență juridică trebuie să fie indicat:

- a) denumirea instituției solicitante;
- b) denumirea instituției solicitate;
- c) denumirea cauzei în care se solicită asistența juridică;
- d) numele și prenumele persoanelor în privința cărora se înaintează cererea, cetățenia lor, ocupația, adresa de reședință sau locul de aflare;
- e) numele și prenumele, adresa reprezentanților lor;
- f) conținutul cererii, iar în privința cauzelor penale – și descrierea circumstanțelor în care a fost comisă crima și incadrarea ei juridică.

Articolul 8 **Modul de îndeplinire**

1. Pentru îndeplinirea cererii de asistență juridică, instituția de justiție solicitată aplică legislația statului său. Instituția de justiție solicitată poate, la cerere, să aplice normele procesuale ale Părții Contractante solicitante, dacă acestea nu contravin legislației statului solicitat.

2. Dacă instituția de justiție solicitată nu este competentă să soluționeze cererea, ea o va transmite instituției de justiție competente și va informa despre aceasta instituția de la care pornește cererea.

3. În cazul primirii cererii respective, instituția de justiție, căreia îi este adresată cererea, anunță instituția de la care pornește cererea despre timpul și locul rezolvării cererii.

4. După îndeplinirea cererii instituția de justiție, căreia îi este adresată cererea,

expediază documentele instituției de la care pornește cererea; în cazul când cererea n-a putut fi îndeplinită, ea restituie cererea și aduce la cunoștință circumstanțele care au împiedicat îndeplinirea ei.

Articolul 9

Modul de înmânare a actelor

1. Instituția solicitată înmânează actele în conformitate cu normele statului său, dacă documentele înmânate sunt redactate în limba lui sau sunt însoțite de traducerea certificată. În cazul, în care actele nu sunt redactate în limba Părții Contractante solicitate ori nu sunt însoțite de traducerea certificată, ele se înmânează numai dacă destinatarul este de acord să le primească.

2. În cererea de înmânare a actelor se indică adresa concretă a destinatarului și denumirea actului înmânat. Dacă adresa indicată în cerere nu este completă sau e redată inexact, instituția solicitată i-a măsurile necesare în vederea stabilirii adresei exacte, în conformitate cu legislația sa.

Articolul 10

Dovada de înmânare a actelor

Dovada de înmânare a actelor se întocmește în conformitate cu regulile în vigoare ale Părții Contractante solicitate. Dovada va cuprinde locul, data înmânării și persoana, căreia i se înmânează actul.

Articolul 11

Înmânarea documentelor și interogarea cetățenilor prin intermediul reprezentanțelor diplomatice și oficiilor consulare

Părțile Contractante au dreptul să dispună înmânarea de acte și să supună interogatoriului propriii cetățeni prin intermediul reprezentanțelor diplomatice sau oficiilor consulare, cu condiția să nu aplice nici o măsură coercitivă.

Articolul 12

Chemarea peste hotare a persoanelor invitate să participe în procesele penale și civile

1. Dacă în timpul anchetei preliminare sau al anchetei judiciare pe teritoriul uneia din Părțile Contractante apare necesitatea prezenței personale a persoanei aflate pe teritoriul altei Părți Contractante, e necesar a se adresa instituției respective a acestei Părți cu cererea de înmânare a citației.

2. Citația nu poate conține sancțiuni pentru cazul neprezentării celui chemat.

3. Persoana care, indiferent de cetățenie, s-a prezentat benevol la chemare în instituția respectivă a altei Părți Contractante, nu poate fi trasă la răspundere penală sau administrativă pe teritoriul acestui stat, arestată sau nu poate fi pedepsită pentru o anumită faptă incriminată, comisă până la trecerea frontierei de stat. Aceste persoane nu pot fi, de asemenea, trase la răspundere penală sau administrativă, arestate sau pedepsite în legătură cu mărturiile sau cu concluziile experților ori în legătură cu faptele incriminate ce constituie obiectul dezbaterilor judiciare.

4. De asemenea privilegii persoana nu beneficiază dacă ea, în timp de 10 zile de la momentul înștiințării ei despre faptul că prezența ei nu mai este necesară, nu va părăsi teritoriul Părții Contractante solicitante. În acest termen nu e inclus timpul pe parcursul căruia persoana nu a putut părăsi teritoriul Părții Contractante solicitante din motive ce nu au depins de voința ei.

5. Victimele, martorii și experții ce se prezintă la chemare pe teritoriul altei Părți Contractante au dreptul la recuperarea cheltuielilor de călătorie și aflate peste graniță, precum și la recuperarea salariului neprimit pentru zilele lipsă; experții, pe lângă aceasta, au dreptul la recuperarea onorariului pentru efectuarea expertizei. În chemare trebuie să fie indicat la ce tipuri de plată are dreptul persoana; la demersul lor, Partea Contractantă, de la care vine chemarea, plătește un avans pentru acoperirea cheltuielilor respective.

Articolul 13

Valabilitatea actelor

1. Actele care au fost întocmite sau certificate de către instanța de judecată sau de o persoană oficială (notar, interpret oficial, expert etc.) de pe teritoriul unei Părți Contractante, în limitele competenței lor, în forma stabilită și prevăzute cu sigiliul cu stemă de stat, sunt valabile și pe teritoriul celeilalte Părți Contractante fără vreo altă legalizare.

2. Actele care pe teritoriul unei Părți Contractante sunt recunoscute ca oficiale au, pe teritoriul altei Părți Contractante, aceeași forță probantă.

Articolul 14

Cheltuieli legate de acordarea asistenței juridice

1. Partea Contractantă, căreia îi este adresată cererea, nu va pretinde restituirea cheltuielilor ocazionate de acordarea asistenței juridice. Părțile Contractante suportă singure toate cheltuielile ocazionate de acordarea asistenței juridice pe teritoriul lor.

2. Instituția de justiție, căreia îi este adresată cererea, comunică instituției, de la care pornește cererea, cuantumul cheltuielilor făcute. Dacă instituția, de la care pornește cererea, va percepe aceste cheltuieli de la persoana obligată să le plătească, sumele încasate rămân în folosul Părții Contractante, a cărei instituție le-a perceput.

Articolul 15

Transmiterea informației

Ministerul Justiției și Procuratura Republicii Moldova și Ministerul Justiției și Procuratura Generală a Republicii Lituania transmit, la cerere, informații despre legislația în vigoare sau cea care a acționat în statele lor și despre modul aplicării ei în instituțiile de justiție.

Articolul 16

Asistența juridică gratuită

Cetățenilor unei Părți Contractante, în instanțele de judecată și în alte instituții ale altei Părți Contractante, li se acordă asistență juridică gratuită și se asigură procedura judiciară în aceeași bază și cu aceleași înlesniri, ca și cetățenilor proprii.

Articolul 17

Transmiterea documentelor

1. Părțile Contractante se obligă să transmită una alteia, la cerere, pe cale diplomatică, fără plată și fără traducere, certificate de stare civilă și alte acte (de studii, activitate de muncă etc.), care se referă la drepturile personale și interesele patrimoniale ale cetățenilor altei Părți Contractante.

2. Părțile Contractante se obligă, în raport cu cetățenii săi sau cu persoanele cu viză de reședință permanentă pe teritoriile lor și care solicită dreptul de a locui pe teritoriul altei Părți Contractante, la cerere, să prezinte date despre antecedentele penale ale acestor persoane, desfășurarea în privința lor a procedurii judiciare, despre recunoașterea alcoolicilor cronici, narcomanilor sau alienațiilor mintali.

Partea a doua

Dispoziții speciale

Capitolul I

Asistența juridică și raporturile juridice în cauzele civile și familiale

Articolul 18

Scutirea de cheltuielile de judecată

Cetățenii unei Părți Contractante sunt scutiți, pe teritoriul alte Părți Contractante, de achitarea cheltuielilor de judecată pe aceeași bază și în același volum ca și cetățenii statului dat.

Articolul 19

Eliberarea actelor despre starea personală, familială și patrimonială

1. Actul despre starea personală, familială și patrimonială, necesar pentru obținerea permisiunii de scutire de plată a cheltuielilor de judecată, se eliberează de către instituția competentă a Părții Contractante, pe teritoriul căreia reclamantul are domiciliu sau reședință.

2. Dacă reclamantul nu domiciliază sau nu are viză de reședință pe teritoriul Părții Contractante, probant este documentul eliberat sau certificat de reprezentanța diplomatică sau oficiul consular al statului său.

3. Instanța de judecată care a emis hotărârea despre scutirea de plată a cheltuielilor de judecată poate apela la instituția, care a eliberat actul, pentru explicații suplimentare.

Articolul 20

Competența instanțelor de judecată

1. Dacă prezentul Tratat nu stabilește altceva, instanțele de judecată ale Părților Contractante sunt competente să examineze cauze civile și familiale, dacă reclamantul domiciliază pe teritoriul ei. În privința acțiunilor față de persoanele juridice, ele sunt competente dacă pe teritoriul Părții date se află organul de conducere, reprezentanța sau filiala persoanei juridice.

2. Instanțele de judecată ale Părților Contractante examinează cauzele și în alte situații, dacă în această privință există acordul scris al părților. Dacă există o asemenea înțelegere, instanța de judecată întrerupe procedura inițială la cererea reclamantului, dacă o asemenea cerere este făcută până la prezentarea dezacordului față de cauză. Competența absolută a instanțelor de judecată nu poate fi modificată prin înțelegerea părților.

3. În cazul intentării procesului în privința cauzei dintre aceleași părți, asupra aceluiași obiect și în același temei în instanțele de judecată ale ambelor Părți Contractante, competente în conformitate cu prezentul Tratat, instanța de judecată, care a intentat cauza mai târziu, suspendă procedura.

Articolul 21

Capacitatea juridică și capacitatea de exercițiu

1. Capacitatea de exercițiu a persoanei fizice se stabilește de către legislația Părții Contractante, al cărei cetățean este persoana dată.

2. Capacitatea juridică a persoanei juridice se stabilește conform legislației Părții Contractante, pe al cărei teritoriu este fondată.

Articolul 22

Declaraarea capacității de exercițiu limitate sau a incapacității totale

1. La declararea persoanei limitată în capacitate de exercițiu sau lipsită de capacitate se aplică legislația și sunt competente instituțiile Părții Contractante al cărei cetățean este persoana dată.

2. Dacă instituția uneia din Părțile Contractante va stabili, că există motive pentru limitarea capacității de exercițiu sau pentru recunoașterea lipsei de capacitate totală a cetățeanului altei Părți Contractante domiciliat în acest stat, ea va comunica despre aceasta instituției respective a altei Părți Contractante. Dacă instituția anunțată în acest mod va declara că ea acordă dreptul de îndeplinire în continuare a cauzei instituției de la domiciliul sau reședința persoanei date sau nu va da nici un răspuns timp de trei luni, instituția de la domiciliul sau de la reședința persoanei poate continua acțiunea privind declararea capacității de exercițiu limitate sau a incapacității totale, în conformitate cu legislația statului său, dacă aceasta este prevăzută de legislația Părții Contractante, al cărei cetățean este persoana în cauză. Decizia despre limitarea capacității de exercițiu sau recunoașterea incapacității totale trebuie expediată instituției respective a altei Părți Contractante.

3. Dispozițiile punctelor 1) și 2) ale prezentului articol se aplică și la anularea limitării capacității de exercițiu sau a incapacității totale.

Articolul 23

În cazurile ce nu suportă amânare instituția de la domiciliul sau reședința persoanei, ce urmează a fi limitată de capacitate de exercițiu și care este cetățean al altei Părți Contractante, poate ea însăși să întreprindă măsurile necesare pentru apărarea acestei persoane și a patrimoniului ei. Dispozițiile adoptate în legătură cu măsurile date trebuie expediate instituției respective a Părții Contractante, al cărei cetățean este persoana dată; aceste dispoziții se anulează, dacă instituția acestei Părți Contractante va hotărî altfel.

Articolul 24

Recunoașterea absenței fără veste, declararea morții și stabilirea faptului morții

1. În acțiunile de recunoaștere a absenței fără veste și declararea morții sau de stabilire a faptului morții sunt competente instituțiile acelei Părți Contractante, cetățeanul căreia a fost persoana în timpul când ea, după ultimele informații, era în viață.

2. Instituțiile unei Părți Contractante pot declara cetățeanul altei Părți Contractante absent fără veste sau mort, precum și să stabilească faptul morții la cererea persoanelor care domiciliază pe teritoriul acestuia, dacă drepturile și interesele lor se bazează pe legislația Părții Contractante respective.

3. În cazurile, prevăzute de punctele 1) și 2) ale prezentului articol, instituțiile Părților Contractante aplică legislația statului său.

Articolul 25 **Încheierea căsătoriei**

1. Condițiile de fond ale încheierii căsătoriei sunt determinate, pentru fiecare dintre viitorii soți, de legislația Părții Contractante, ai cărei cetățeni ei sunt. În afară de aceasta, trebuie respectate cerințele legislației Părții Contractante, pe teritoriul căreia se încheie căsătoria, în ce privește restricțiile de încheiere a căsătoriei.

2. Forma încheierii căsătoriei este determinată de legislația Părții Contractante, pe al cărei teritoriu se încheie căsătoria.

Articolul 26 **Raporturile juridice personale și patrimoniale ale soților**

1. Raporturile juridice personale și patrimoniale ale soților sunt determinate de legislația Părții Contractante, pe teritoriul căreia au domiciliu comun.

2. Dacă unul dintre soți locuiește pe teritoriul unei Părți Contractante, iar altul – pe teritoriul altei Părți Contractante și ambii au una și aceeași cetățenie, raporturile lor juridice personale și patrimoniale sunt determinate de legislația acelei Părți Contractante ai cărei cetățeni ei sunt.

3. Dacă unul dintre soți este cetățean al unei Părți Contractante, iar celălalt soț are cetățenia celeilalte Părți Contractante și unul din ei locuiește pe teritoriul uneia, iar al doilea – pe teritoriul altei Părți Contractante, raporturile juridice personale și patrimoniale sunt determinate de legislația Părții Contractante, pe al cărei teritoriu ei își au ori și-au avut ultimul domiciliu comun.

4. Dacă persoanele indicate în punctul 3) al prezentului articol n-au avut domiciliu comun pe teritoriile Părților Contractante, se aplică legislația Părții Contractante, a cărei instituție examinează cauza.

5. Dispozițiile prezentului articol nu se aplică la raporturile juridice patrimoniale ale soților în raport cu bunurile imobile.

Articolul 27 **Divorțul și declararea nulității căsătoriei**

1. În cazul acțiunilor de divorț se aplică legislația și sunt competente instituțiile Părții Contractante ai cărei cetățeni au fost soții la momentul depunerii cererii. Dacă soții au domiciliu pe teritoriul altei Părți Contractante, sunt competente, de asemenea, instituțiile acestei Părți Contractante.

2. Dacă la momentul depunerii cererii de divorț unul dintre soți este cetățean al unei Părți Contractante, iar al doilea este cetățean al altei Părți Contractante și unul

dintre ei locuiește pe teritoriul unei, iar al doilea – pe teritoriul altei Părți Contractante, sunt competente instituțiile ambelor Părți Contractante. În asemenea cazuri este aplicabilă legislația statului său.

3. Pentru constatarea nulității și pentru anularea unei căsătorii se aplică legislația Părții Contractante care, conform articolului 25, se aplică la încheierea căsătoriei. În asemenea cazuri competența instanțelor de judecată se stabilește, respectiv, în baza punctelor 1) și 2) ale prezentului articol.

Raporturile juridice dintre părinți și copii

Articolul 28

Cazurile privind stabilirea și contestarea filiației se soluționează potrivit legislației Părții Contractante al cărei cetățean este copilul prin naștere.

Articolul 29

1. Raporturile juridice dintre părinți și copii se stabilesc de legislația acelei Părți Contractante, pe teritoriul căreia ei au domiciliu comun.

2. Dacă domiciliul unuia dintre părinți și copii se află pe teritoriul altei Părți Contractante, raporturile juridice dintre ei se stabilesc de legislația Părții Contractante al cărei cetățean este copilul.

Articolul 30

Raporturile juridice dintre copilul născut în afara căsătoriei și mama, și tatăl săi se stabilesc de legislația Părții Contractante, al cărei cetățean este copilul.

Articolul 31

Pentru formularea deciziilor privind raporturile juridice indicate în articolele 28-30 sunt competente instanțele de judecată ale Părții Contractante, legile căreia trebuie aplicate în asemenea cazuri.

Dacă reclamantul și reclamatul domiciliază pe teritoriul aceleiași Părți Contractante, competența soluționării cauzelor prevăzute în articolele 28 și 30 aparține și instanțelor de judecată ale aceleiași Părți.

Înfierea

Articolul 32

1. Înfierea este determinată de legislația Părții Contractante, pe teritoriul căreia înfietorul are domiciliu stabil sau al cărei cetățean este.

2. Când copilul este înfiat de soți, dintre care unul are cetățenia unei Părți Contractante, iar celălalt are cetățenia celeilalte Părți Contractante, înfierea este determinată de legislația ambelor Părți Contractante.

3. Dacă copilul este cetățean al unei Părți Contractante, iar înfiatorul – al altei Părți Contractante, pentru înfierea sau desfacerea acesteia trebuie obținut consimțământul copilului, dacă aceasta este cerut de legea Părții Contractante, al cărei cetățean este, reprezentantului lui și a instituției competente ale acestei Părți Contractante.

Articolul 33

1. Pentru procedura înfierii sunt competente instituțiile Părții Contractante pe teritoriul căreia înfiatorul are domiciliu stabil sau al cărei cetățean este.

2. În cazul, prevăzut de punctul 2) al articolului 32, competența aparține instituției Părții Contractante, pe al cărei teritoriu ambii soți domiciliază ori au avut ultimul domiciliu comun sau reședință.

Tutela și curatela

Articolul 34

1. Pentru instituirea tutelei și curatelei se aplică legislația Părții Contractante și este competentă instituția de tutelă și curatelă a Părții Contractante, al cărei cetățean este persoana tutelată sau care se află sub curatelă.

2. Raporturile juridice între tutore sau curator și persoana asupra căreia s-a instituit tutela sau curatela sunt determinate de legislația Părții Contractante, a cărei instituție de tutelă sau curatelă l-a numit pe tutore sau curator.

Articolul 35

1. În cazul în care urmează să se instituie tutela sau curatela pentru ocrotirea intereselor persoanei tutelate sau celei care se află sub curatelă al cărei domiciliu, reședință ori bunuri se află pe teritoriul altei Părți Contractante, instituția de tutelă și curatelă a acestei Părți Contractante înștiințează de îndată instituția de tutelă și curatelă a celeilalte Părți Contractante competentă, conform punctului 1) al articolului 34.

2. În cazuri urgente instituția de tutelă și curatelă a altei Părți Contractante ia măsuri necesare, înștiințând neîntârziat despre aceasta instituția de tutelă și curatelă competentă, conform punctului 1) al articolului 34. Măsurile adoptate rămân valabile până când această instituție nu va lua o altă decizie.

Articolul 36

1. Instituția de tutelă și curatelă, competentă conform punctului 1) al articolului 34, poate transmite competența privind tutela sau curatela instituțiilor respective ale celeilalte Părți Contractante, dacă persoana asupra căreia s-a instituit tutela sau curatela își are domiciliul sau reședința ori averea pe teritoriul acestui stat. Transmiterea este valabilă atunci când instituția solicitată acceptă preluarea acestei competențe și informează despre aceasta instituția solicitată.

2. Instituția care, potrivit punctului 1) al prezentului articol, a acceptat preluarea competenței privind tutela sau curatela își îndeplinește atribuțiile, în conformitate cu legislația statului său. Ea, însă, nu are dreptul să adopte hotărâri în legătură cu statutul personal al persoanei asupra căreia s-a instituit tutelă sau curatelă, dar poate da permisiunea de încheiere a căsătoriei, necesară conform legislației Părții Contractante al cărei cetățean este această persoană.

Raporturile juridice patrimoniale

Articolul 37

Dreptul la proprietate

1. Dreptul de proprietate asupra bunurilor imobile se stabilește potrivit legislației Părții Contractante, pe teritoriul căreia se află bunurile imobile.

2. Dreptul de proprietate asupra mijloacelor de transport, ce urmează a fi trecute în registrele de stat, se stabilește de legislația Părții Contractante, pe teritoriul căreia se află instituția, care a înregistrat mijlocul de transport.

3. Apariția și stingerea dreptului de proprietate sau al altui drept real asupra patrimoniului se stabilește de legislația Părții, pe teritoriul căreia se aflau bunurile la momentul când a avut loc acțiunea sau altă circumstanță, ce a servit drept bază pentru apariția sau stingerea dreptului de proprietate. Apariția și stingerea dreptului de proprietate sau al altui drept real asupra bunurilor, ce constituie obiectul tranzacției, se stabilește de legislația ce acționează pe teritoriul încheierii tranzacției, dacă părțile nu au convenit în alt mod.

Articolul 38

Forma tranzacției

1. Forma tranzacției se stabilește potrivit legislației ce acționează pe teritoriul unde ea a fost încheiată.

2. Forma tranzacției în privința bunurilor imobile și a drepturilor asupra lor se stabilește de legislația Părții Contractante, pe teritoriul căreia se află aceste bunuri.

Articolul 39

Repararea prejudiciului

1. Angajamentul cu privire la repararea prejudiciului, în afară de acțiunile legale ce reies din contracte, se determină de legislația Părții Contractante, pe teritoriul căreia s-a produs acțiunea sau altă circumstanță, ce a servit drept motiv pentru cererea de reparare a prejudiciului.

2. Dacă cauzatorul de prejudiciu și păgubașul sunt cetățeni ai uneia și aceleiași Părți Contractante, se aplică legislația Părții Contractante, în instanța de judecată a căreia a fost înaintată cererea.

3. Pentru cauzele, prevăzute în punctele 1) și 2) ale prezentului articol, este competentă instanța de judecată a Părții Contractante, pe teritoriul căreia a avut loc acțiunea sau circumstanța, ce a servit drept bază pentru cererea de reparare a prejudiciului. Păgubașul poate să înainteze cererea și în instanța de judecată a Părții Contractante pe teritoriul căreia domiciliază reclamatul.

Sucesiuni

Articolul 40

Principiul egalității

Cetățenii unei Părți Contractante sunt egali cu cetățenii celeilalte Părți Contractante, ce locuiesc pe teritoriul ei, în ce privește capacitatea de a întocmi sau revoca un testament cu privire la bunurile, care se găsesc pe teritoriul altei Părți Contractante ori la drepturile, ce urmează a fi realizate, precum și în ce privește capacitatea de a dobândi prin moștenire astfel de bunuri și drepturi. Bunurile și drepturile se transmit acestora în condițiile stabilite pentru cetățenii proprii.

Articolul 41

Dreptul de succesiune

1. Dreptul de succesiune asupra bunurilor mobile este determinat de legislația Părții Contractante, pe teritoriul căreia testatorul avea ultimul domiciliu stabil.

2. Dreptul de succesiune asupra bunurilor imobile este determinat de legislația Părții Contractante, pe al cărei teritoriu se află aceste bunuri.

Articolul 42

Dreptul de succesiune al statului

În cazul în care moștenitor este statul, conform legislației Părții Contractante, după care se determină dreptul succesoral, bunurile revin statului, al cărui cetățean era testatorul la data morții sale, iar bunurile imobile trec în proprietatea statului, pe al cărui teritoriu se află aceste bunuri.

Articolul 43

Forma testamentului

Forma întocmirii unui testament este cea prevăzută de legile Părții Contractante, al cărei cetățean a fost testatorul la data întocmirii testamentului. Este suficientă și respectarea legislației Părții Contractante, pe al cărei teritoriu a fost întocmit testamentul. Dispoziția dată e valabilă și pentru revocarea testamentului.

Articolul 44

Competența pe cauzele cu privire la succesiune

1. Procedura pe cauzele cu privire la succesiunea bunurilor mobile, cu excepția cazurilor prevăzute de punctul 2) al prezentului articol, ține de competența instituției Părții Contractante, pe teritoriul căreia testatorul domicilia la data morții sale.

2. Dacă toate bunurile mobile succesoriale rămase de la cetățeanul uneia dintre Părțile Contractante, în care testatorul nu a domiciliat stabil, la cererea moștenitorului sau legatarului, dacă toți moștenitorii sunt de acord, competența revine instituțiilor acestei Părți Contractante.

3. Procedura succesorală privind bunurile imobile este de competența instituțiilor Părții Contractante, pe al cărei teritoriu se află bunurile.

4. Dispozițiile prezentului articol se aplică în mod corespunzător și pentru litiile succesoriale.

Articolul 45

Măsurile de conservare a bunurilor succesoriale

1. Instituțiile unei Părți Contractante, pe al cărei teritoriu se află bunurile succesoriale, lăsate de cetățeanul altei Părți Contractante, iau măsuri de conservare a acestor bunuri, în conformitate cu legislația proprie.

2. Instituțiile responsabile pentru luarea măsurilor de conservare a succesiunii, după moartea cetățeanului altei Părți Contractante, sunt obligate să informeze fără întârziere instituția consulară a celeilalte Părți Contractante despre moartea testatorului – cetățean al acestui stat și despre persoanele, care și-au declarat dreptul de succesori, despre domiciliul acestora, despre testament, în caz că există, despre masa succesorală și valoarea succesiunii, precum și despre măsurile de conservare a succesiunii.

3. Bunurile succesoriale mobile și actele celui decedat sunt transmise reprezentanței diplomatice sau oficiului consular, la cererea acestora.

Articolul 46

Reprezentanța diplomatică sau oficiul consular al unei Părți Contractante are dreptul să reprezinte fără procură interesele succesoriale ale cetățenilor săi în fața instituțiilor celeilalte Părți Contractante, dacă aceștia lipsesc sau din diferite motive nu-și pot apăra drepturile și interesele sale și n-au desemnat un împuternicit.

Articolul 47

Dacă cetățeanul unei Părți Contractante a decedat în timpul călătoriei pe teritoriul celeilalte Părți Contractante, unde nu a avut domiciliu stabil, bunurile care le-a avut asupra sa se pun, însoțite de un inventar, la dispoziția reprezentanței diplomatice sau oficiului consular al Părții Contractante, al cărei cetățean era defunctul.

Articolul 48

1. În cazurile prevăzute de articolul 46 al prezentului Tratat, instituția de competență căreia este procedura succesorală dispune transmiterea bunurilor succesoriale instituției diplomatice sau consulare.

2. Aceste bunuri pot fi transmise moștenitorilor, după ce:

- a) au fost rambursați sau asigurați toți creditorii ce și-au exprimat pretențiile în termenul stabilit de legislația Părții Contractante, pe al cărei teritoriu se află bunurile succesoriale;
- b) toate taxele succesoriale și cheltuielile legate de moștenire au fost plătite sau asigurate;
- c) instituțiile competente au dat cuvenită aprobare pentru exportul bunurilor succesoriale.

3. Transferarea sumelor de bani se efectuează în conformitate cu legislația în vigoare a Părților Contractante.

Recunoașterea și executarea hotărârilor

Articolul 49

Recunoașterea și executarea hotărârilor în cauzele civile, familiale, precum și în cauzele penale cât privește repararea prejudiciului

Fiecare Parte Contractantă va recunoaște și va încuviința să execute pe teritoriul său hotărârile judiciare definitive, pronunțate în cauzele civile și familiale, precum și în cauzele penale cât privește repararea prejudiciului, cauzat de infracțiune.

Pe teritoriul Părților Contractante vor fi, de asemenea, recunoscute fără o procedură specială hotărârile organelor de tutelă și curatelă, instituțiilor de stare civilă și ale altor instituții pe cauzele civile și familiale, ce nu necesită executare.

Articolul 50

Examinarea cererilor de încuviințare a executării deciziilor

1. Examinarea cererii de încuviințare a executării deciziilor este de competența instanțelor de judecată ale Părții Contractante, pe al cărei teritoriu urmează a avea loc executarea.

2. Cererea de încuviințare a executării se depune în instanța de judecată, care a pronunțat hotărârea în prima instanță. Cererea depusă la instanța de judecată, care a pronunțat hotărârea în prima instanță, va fi transmisă la instanța de judecată competentă să pronunțe hotărârea.

3. Rechizitele cererii sunt stabilite de legislația Părții Contractante, pe al cărei teritoriu urmează să aibă loc executarea.

4. La cerere se va anexa traducerea certificată, în conformitate cu punctul 2) al articolului 5 al prezentului Tratat.

Articolul 51

La cererea de încuviințare a executării se va anexa:

a) copia legalizată a hotărârii cu atestarea făcută de instanța de judecată, că aceasta este definitivă și susceptibilă de executare dacă aceasta nu rezultă din însăși textul hotărârii, precum și o adeverință cu privire la executare, dacă executarea a avut loc pe teritoriul Părții Contractante;

b) adeverință prin care se va confirma, că reclamantului care nu a participat la proces i s-a înmănat la timp și în forma convenită măcar o dată citația de chemare în instanța de judecată;

c) traducerile certificate ale documentelor, indicate în punctele 1) și 2) ale prezentului articol.

Articolul 52

Pentru a clarifica anumite aspecte în instanța de judecată care încuviințează executarea poate cere persoanei, care solicită executarea explicații, precum și să audieze debitorul asupra esenței demersului, iar în caz de necesitate poate cere explicații instanței de judecată, care a pronunțat hotărârea.

Articolul 53

Modul de executare a hotărârilor

Modul de executare se va reglementa de legislația Părții Contractante, pe al cărei teritoriu urmează să aibă loc executarea.

Articolul 54

La stabilirea și încasarea cheltuielilor de judecată, legate de executare, se va aplica legislația Părții Contractante, pe al cărei teritoriu urmează să aibă loc executarea.

Articolul 55

Refuzarea recunoașterii și executării hotărârilor judiciare

Hotărârile judiciare nu sunt recunoscute sau executate, dacă:

a) persoana, care a depus cerere, sau reclamantul în cauză nu a participat la proces, din motiv că acestora nu le-au fost înmânate la timp și în forma convenită citația de chemare în instanța de judecată;

b) pe același litigiu de drept, între aceleași părți s-a pronunțat în prealabil o hotărâre definitivă sau se află în curs de judecată o acțiune intentată anterior pe teritoriul Părții Contractante unde urmează să se recunoască ori să se încuviințeze executarea hotărârii;

c) conform dispozițiilor prezentului Tratat, iar în cazurile neprevăzute de prezentul Tratat, conform legislației Părții Contractante, pe al cărei teritoriu urmează să se recunoască și să se execute hotărârea, cauza este de competența exclusivă a instituțiilor proprii.

Articolul 56

Dispozițiile articolelor 49-55 ale prezentului Tratat referitoare la hotărârile judiciare se vor aplica și asupra tranzacției de înțelegere, aprobate de instanța de judecată.

Articolul 57

Transmiterea bunurilor și transferul sumelor de bani

Transmiterea bunurilor și transferul sumelor de bani, obținute prin executare, se efectuează cu respectarea legislației Părții Contractante, pe al cărei teritoriu se execută decizia.

Capitolul doi

Asistența juridică în cauzele penale

Urmărirea penală

Articolul 58

Obligația de pornire sau de preluare a urmăririi penale

1. Fiecare Parte Contractantă se obligă, la cererea celeilalte Părți Contractante, să pornească sau să preia, în conformitate cu legislația sa, urmărirea penală împotriva cetățenilor săi, suspecți de comiterea infracțiunilor pe teritoriul celeilalte Părți Contractante.

2. Cererile de urmărire penală, depuse în termenul stabilit de către persoanele vătămate în conformitate cu legile unei Părți Contractante în instituțiile ei competente, sunt valabile și pe teritoriul celeilalte Părți Contractante.

Articolul 59

Cererea de pornire sau preluare a urmăririi penale

1. Cererea de pornire sau preluare a urmăririi penale se formulează în scris și trebuie să cuprindă:

- a) denumirea instituției solicitante;
- b) descrierea faptelor, în legătură cu care este formulată cererea de pornire sau preluare a urmăririi penale;
- c) indicarea cât mai exactă a timpului și locului comiterii infracțiunii;
- d) textul legii Părții Contractante solicitante în care fapta este prevăzută ca infracțiune;
- e) numele și prenumele persoanei învinuite, datele privind cetățenia acesteia, domiciliul sau reședința și alte date personale, precum și, în funcție de posibilități, semnalmentele persoanei, fotografia și amprentele digitale;
- f) datele disponibile privind prejudiciul material cauzat.

La cerere se anexează cererea reclamantului în cauza penală, pornită la cererea păgubașului, și cererea de reparare a prejudiciului material, dacă există, precum și materialele cercetării prealabile și probele, de care dispune Partea Contractantă solicitantă. La transmiterea obiectelor, ce constituie instrumentul infracțiunii sau provin din infracțiune, se vor lua în considerație dispozițiile punctului 3) al articolului 72.

2. Dacă la momentul înaintării cererii de pornire sau de preluare a urmăririi penale, conform punctului 1) al articolului 58, persoana se află în stare de arest pe teritoriul Părții Contractante, care a înaintat cererea de pornire sau preluare a urmăririi, ea este adusă pe teritoriul celeilalte Părți Contractante. Escortarea persoanei aflate în stare de arest pe teritoriul celeilalte Părți Contractante este sancționată de persoana cu funcție de răspundere, care supraveghează cercetarea cauzei. Extradarea acestei persoane se efectuează aplicând punctul 1) al articolului 70 al prezentului Tratat.

Extradarea

Articolul 60

Infrațiunile ce atrag după sine extradarea

1. Părțile Contractante se obligă să-și extrădeze reciproc, în conformitate cu prevederile prezentului Tratat, la cerere, în vederea tragerii la răspundere penală sau pentru executarea pedepsei persoanele care se găsesc pe teritoriul uneia dintre Părțile Contractante.

2. Extradarea se admite pentru acțiunile, care, în conformitate cu legislația ambelor Părți Contractante, sunt prevăzute ca infracțiuni și care sunt sancționate cu o pedeapsă de privațiune de libertate mai mare de un an sau cu o pedeapsă mai aspră. Extradarea în vederea executării pedepsei se admite numai dacă pedeapsa de privațiune de libertate este mai mare de șase luni sau o pedeapsă mai aspră.

Articolul 61 **Refuzarea extradării**

Extradarea nu se admite, dacă:

a) persoana, nominalizată în cererea de extradare, este cetățean al Părții Contractante solicitate sau dacă această Parte i-a acordat persoanei drept de azil;

b) în conformitate cu legislația ambelor Părți Contractante, urmărirea penală se pune în mișcare numai la plângerea persoanei vătămate;

c) în conformitate cu legislația Părții Contractante solicitate, la momentul primirii cererii urmărirea penală nu poate fi pusă în mișcare sau sentința nu poate fi executată ca urmare a expirării termenului de prescripție sau pentru alt temei legal;

d) față de persoana a cărei extradare se cere s-a pronunțat o hotărâre definitivă ori a fost încetată procedura pentru aceeași faptă de către Partea Contractantă solicitată.

Extradarea nu se admite, dacă infracțiunea, pentru care se cere extradarea, a fost săvârșită pe teritoriul Părții Contractante solicitate.

În caz de refuz a extradării, Partea solicitată va comunica Părții solicitante temerile refuzului.

Articolul 62 **Amânarea extradării**

Dacă persoana, a cărei extradare se cere, este trasă la răspundere penală sau execută pe teritoriul Părții Contractante solicitate pedeapsa pentru o altă infracțiune, extradarea poate fi amânată până la terminarea urmăririi penale, ispășirea pedepsei sau eliberarea în baza oricărui alt temei legal.

Articolul 63 **Extradarea pe un termen**

În cazul în care amânarea extradării, prevăzută de articolul 62, ar atrage după sine expirarea termenului de prescripție al urmăririi penale sau ar crea dificultăți pentru stabilirea faptelor, la o cerere întemeiată se admite extradarea temporară, cu condiția ca persoana extrădată să fie înapoiată imediat după efectuarea acțiunilor procesuale, pentru care a fost extrădată, dar nu mai târziu de trei luni de la data extradării.

Articolul 64

Extrădarea la cererea mai multor state

Dacă extrădarea aceleiași persoane este cerută de mai multe state, Partea Contractantă solicitată hotărăște cărui stat va face extrădarea, luând în considerație gravitatea infracțiunilor și data primirii cererilor de extrădare.

Articolul 65

Limitele urmăririi penale a persoanei extrădate

1. Fără acordul Părții Contractante solicitate persoana extrădată nu poate fi trasă la răspundere penală și nici supusă pedepsei pentru o altă infracțiune decât cea pentru care s-a obținut extrădarea.

2. Ea nu poate fi extrădată unui stat terț fără acordul Părții Contractante solicitate.

3. Acordul Părții Contractante solicitate nu este necesar, dacă persoana extrădată continuă să rămână pe teritoriul Părții Contractante solicitante mai mult de 10 zile de la sfârșitul urmăririi penale, de la terminarea executării pedepsei sau de la punerea în libertate pe un temei legal, ori dacă ulterior se reîntoarce acolo de bună voie. În acest termen nu se include perioada în care persoana extrădată, din motive independente de voința sa, a fost împiedicată să părăsească teritoriul statului Părții Contractante solicitante.

Articolul 66

Cererea de extrădare

1. Cererea de extrădare va conține:

a) denumirea instituției solicitante;

b) textul legii Părții Contractante solicitante în care fapta este prevăzută ca infracțiune;

c) numele și prenumele persoanei, care se cere să fie extrădată, datele privind cetățenia, domiciliul sau reședința, alte date personale, precum și, în funcție de posibilități, semnalmentele, fotografia și amprentele digitale;

d) datele disponibile privind prejudiciul material cauzat.

2) La cererea de extrădare în vederea urmăririi penale se anexează copia certificată a hotărârii de arestare cu indicarea împrejurărilor în care a fost săvârșită fapta.

La cererea de extrădare pentru executarea pedepsei se anexează copia certificată a sentinței definitive și textul legii penale, în baza căreia persoana a fost condamnată. Dacă persoana și-a executat parțial pedeapsa, se comunică și aceste date.

Articolul 67

Arestarea în vederea extrădării

După primirea cererii de extrădare Partea Contractantă solicitată va lua neîntârziat măsuri pentru arestarea persoanei, a cărei extrădare se cere, cu excepția cazurilor, în care extrădarea nu se admite în conformitate cu dispozițiile prezentului Tratat.

Articolul 68

Informații suplimentare

1. Dacă cererea de extrădare nu conține toate datele necesare, prevăzute de articolul 66, Partea Contractantă solicitată poate cere informații suplimentare. Partea Contractantă solicitantă va transmite datele suplimentare în termen de o lună. Acest termen va putea fi prelungit cu 15 zile, dacă există motive temeinice.

2. Dacă Partea Contractantă solicitantă nu va prezenta informațiile suplimentare în termenul stabilit, Partea Contractantă solicitată poate să pună în libertate persoana, care a fost arestată, conform articolului 67.

Articolul 69

Arestarea sau reținerea până la primirea cererii de extrădare

1. În cazuri excepționale arestarea unei persoane poate avea loc și înainte de primirea cererii de extrădare, prevăzută în articolul 66, dacă s-a primit o cerere în acest sens de la Partea Contractantă solicitantă. La demers se anexează copia deciziei de arestare sau a hotărârii definitive, pronunțate împotriva acestei persoane. În demers se va indica, că cererea de extrădare va fi trimisă de îndată.

Cererea și actele se vor transmite prin orice mijloc, ce ar asigura transmiterea tuturor rechizitelor (fax etc.).

2. Arestarea persoanei poate avea loc și fără primirea cererii de extrădare, prevăzută la punctul 1) al prezentului articol, dacă există dovezi suficiente, că ea a comis pe teritoriul celeilalte Părți Contractante o infracțiune, ce implică extrădarea.

3. Despre arestarea sau reținerea făcută conform punctelor 1) sau 2), sau despre cauzele, din care cererea indicată la punctul 1) al prezentului articol n-a fost admisă, va fi înștiințată imediat cealaltă Parte Contractantă.

4. Persoana, arestată conform punctului 1) al prezentului articol, trebuie să fie eliberată, dacă în timp de 15 zile de la data primirii cererii de arestare nu va fi primită cererea de extrădare a celeilalte Părți Contractante. Acest termen, la cererea Părții Contractante solicitante, poate fi prelungit până la 15 zile.

Articolul 70

Predarea persoanei extrădate

1. În cazul în care cererea de extrădare este admisă, Partea Contractantă solicitată va comunica Părții Contractante solicitante locul și data extrădării persoanei.

2. Dacă Partea Contractantă solicitantă nu ia în primire, timp de 15 zile de la data stabilită pentru extrădare, persoana ce urmează a fi extrădată, ea va fi eliberată de sub arest. La cererea Părții Contractante solicitante, acest termen poate fi prelungit, dar cu nu mai mult de 15 zile.

Articolul 71

Repetarea extrădării

Dacă persoana extrădată se sustrage de la urmărirea penală sau de la executarea pedepsei și se va întoarce din nou pe teritoriul Părții Contractante solicitate, ea poate fi din nou extrădată la cererea Părții Contractante solicitante. În acest caz, la cerere nu se anexează documentele, prevăzute de articolul 66.

Articolul 72

Transmiterea de obiecte

1. Partea Contractantă solicitată, căreia i se solicită extrădarea, va transmite Părții Contractante solicitante obiectele-instrumente ale crimei, ce atrag extrădarea, conform articolului 60, precum și obiectele, ce poartă urmele infracțiunii sau sunt dobândite pe cale criminală. Aceste obiecte vor fi transmise, la cerere, și în cazul, în care extrădarea persoanei nu a avut loc din cauza morții sau datorită altor împrejurări.

2. Partea Contractantă solicitată poate amâna transmiterea obiectelor indicate la punctul 1) al prezentului articol, dacă acestea sunt necesare ca probe pe altă cauză penală.

3. Drepturile persoanelor terțe asupra obiectelor transmise Părții contractante solicitante rămân neatinsse. După terminarea procedurii pe cauză obiectele vor fi restituite Părții Contractante, care le-a transmis.

Articolul 73

Tranzitarea

1. Fiecare dintre Părțile Contractante autorizează reciproc, la cerere, transportul pe teritoriul lor al persoanelor, care sunt extrădate uneia dintre Părțile Contractante de către un stat terț.

Părțile Contractante nu sunt obligate să permită tranzitarea persoanelor, extrădarea cărora nu este admisă de prezentul Tratat.

2. Cererea de tranzitare se formulează și se trimite în același mod, ca și cererea de extrădare.

3. Instituțiile competente ale Părților Contractante coordonează pentru fiecare caz modalitatea, ruta și alte condiții de tranzitare.

4. Cheltuielile de tranzit se suportă de Partea Contractantă solicitantă.

Articolul 74

Prezența reprezentanților Părților Contractante la acordarea de asistență juridică în cauzele penale

Reprezentanții unei Părți Contractante, cu acordul celeilalte Părți Contractante, pot asista la executarea cererilor celeilalte Părți Contractante de acordare a asistenței juridice în cauzele penale.

Articolul 75

Informații despre antecedente penale

Părțile Contractante își vor acorda, la cerere, reciproc, informații vizând antecedentele penale ale persoanelor condamnate anterior de instanțele lor de judecată, dacă aceste persoane sunt trase la răspundere penală pe teritoriul Părții Contractante solicitante.

Articolul 76

Informații asupra soluționării urmăririi penale

Părțile Contractante se informează reciproc asupra rezultatelor urmăririi penale împotriva persoanelor, în legătură cu care au fost înaintate cereri de pornire sau preluare a urmăririi penale, precum și asupra persoanelor extrădate. Copia sentinței intrate în vigoare sau a altei hotărâri definitive se trimite la cererea Părții Contractante.

Articolul 77

Informații despre sentințe

Părțile Contractante își vor comunica anual reciproc informații despre sentințele definitive, pronunțate de instanțele de judecată ale unei Părți Contractante împotriva cetățenilor celeilalte Părți Contractante.

Partea a treia
Dispoziții finale

Articolul 78
Intrarea în vigoare a Tratatului

Prezentul Tratat va fi supus ratificării și va intra în vigoare în cea de-a 30-a zi de la data schimbului instrumentelor de ratificare.

Articolul 79
Termenul de acțiune al Tratatului

1. Prezentul Tratat se încheie pe o perioadă de timp nedeterminată.

Fiecare din Părțile Contractante în orice timp îl poate denunța trimițând altei Părți Contractante o notificare scrisă. Denunțarea va intra în vigoare după 6 luni de la data notificării adresate celeilalte Părți.

2. Tratatul dat poate fi modificat sau completat în modul stabilit pentru încheierea lui.

Încheiat la Chișinău, la 9 februarie 1993, în două exemplare, fiecare în limbile română și lituaniană, ambele texte având aceeași valabilitate.

43. TRATAT ÎNTRE REPUBLICA MOLDOVA ȘI FEDERAȚIA RUSĂ CU PRIVIRE LA ASISTENȚA JURIDICĂ ȘI RAPORTURILE JURIDICE ÎN MATERIE CIVILĂ, FAMILIALĂ ȘI PENALĂ

Semnat la: Moscova, 25 februarie 1993.

Ratificat prin: Hotărârea Parlamentului RM nr. 260-XIII din 04.11.94.

În vigoare pentru RM: din 26 ianuarie 1995.

Republica Moldova și Federația Rusă,
Acordând o importanță deosebită dezvoltării colaborării în domeniul asistenței
juridice în materie civilă, familială și penală,
Au ajuns la înțelegere în cele ce urmează:

Partea întâi *Dispoziții generale*

Articolul 1 **Ocotirea juridică**

1. Cetățenii uneia dintre Părțile Contractante se bucură pe teritoriul celeilalte Părți Contractante, în ceea ce privește drepturile lor personale și patrimoniale, de aceeași ocrotire juridică ca și cetățenii acestei Părți Contractante.

Aceasta se referă, de asemenea, și la persoanele juridice, fondate în conformitate cu legislația uneia din Părțile Contractante.

2. Cetățenii uneia dintre Părțile Contractante au dreptul să se adreseze liber și nestingherit instanțelor de judecată, organelor procuraturii, birourilor notariale (numite în continuare instituții de justiție) și altor instituții ale altei Părți Contractante, de competența cărora țin cauzele civile (inclusiv cele de muncă, locative), familiale și penale, pot să-și susțină interesele în fața acestora, să facă demersuri, să introducă acțiuni și să înfăptuiască alte acțiuni procesuale în aceleași condiții ca și cetățenii proprii.

Articolul 2 **Asistența juridică**

1. Instituțiile de justiție ale Părților Contractante acordă asistență juridică reciprocă în cauzele civile, familiale și penale, în conformitate cu dispozițiile prezentului Tratat.

2. Instituțiile de justiție acordă asistență juridică și altor instituții de competența cărora țin cauzele, prevăzute la punctul 1) al articolului dat.

3. Alte instituții, de competența cărora țin cauzele prevăzute în punctul 1) al articolului dat, expediază cererile de asistență juridică prin intermediul instituțiilor de justiție.

Articolul 3

Volumul asistenței juridice

Asistența juridică cuprinde realizarea acțiunilor procesuale, prevăzute de legislația Părții Contractante solicitate, în special, anchetarea părților, acuzațiilor și inculpațiilor, martorilor, experților, efectuarea expertizelor, cercetarea judiciară, transmiterea probelor materiale, intentarea urmăririi penale și extrădarea persoanelor ce au comis crime, recunoașterea și executarea deciziilor judiciare, înmânarea și expedierea documentelor, prezentarea la cererea altei Părți a informațiilor despre antecedentele penale ale acuzaților.

Articolul 4

Modul de legătură

Raporturile în materie de acordare a asistenței juridice între instituțiile Părților Contractante se vor înfăptui prin intermediul Ministerului Justiției și Procuraturii Republicii Moldova și al Ministerului Justiției și Procuraturii Generale din Federația Rusă.

Articolul 5

Limba folosită

Instituțiile Părților Contractante, în relațiile reciproce de acordare a asistenței juridice, folosesc limbile română și rusă, dacă Tratatul dat nu prevede altceva.

Articolul 6

Întocmirea actelor

Actele expediate de către instituțiile de justiție și de către alte instituții în scopul acordării asistenței juridice trebuie semnate și certificate cu sigiliu.

Articolul 7

Cererea de asistență juridică

În cererea de asistență juridică trebuie să fie indicat:

- a) denumirea instituției solicitante;
- b) denumirea instituției solicitate;

- c) denumirea cauzei în care se solicită asistență juridică;
- d) numele și prenumele părților, acuzaților, inculpaților sau condamnaților, sexul, cetățenia lor, datele de naștere, ocupația și domiciliul sau reședința, iar pentru persoanele juridice – denumirea și sediul lor;
- e) numele, prenumele și adresa reprezentanților lor;
- f) conținutul cererii, iar pe marginea cauzelor penale – descrierea circumstanțelor reale în care a fost comisă crima, încadrarea ei juridică.

Articolul 8 **Modul de îndeplinire**

1. Pentru îndeplinirea cererii de asistență juridică, instituția de justiție solicitată aplică legislația statului său. Instituția de justiție solicitată poate, la rugămintea instituției de la care pornește cererea, să aplice normele procesuale ale Părții Contractante solicitante, dacă acestea nu contravin legislației statului solicitat.

2. Dacă instituția de justiție solicitată nu este competentă să soluționeze cererea, ea o va transmite instituției de justiție competente și va informa despre aceasta instituția de la care pornește cererea.

3. În cazul primirii cererii respective, instituția de justiție căreia îi este adresată cererea anunță instituția de la care pornește cererea despre timpul și locul îndeplinirii cererii.

4. După îndeplinirea cererii, instituția de justiție căreia îi este adresată cererea expediază documentele către instituția de la care pornește cererea; în caz că asistența juridică n-a putut fi acordată, ea restituie cererea și, concomitent, aduce la cunoștință circumstanțele care împiedică îndeplinirea ei.

Articolul 9 **Modul de înmânare a actelor**

1. Instituția solicitată înmânează actele în conformitate cu normele în vigoare ale statului său, dacă actele înmânate sunt perfectate în limba lui sau sunt însoțite de traducere certificată. În cazul în care actele nu sunt întocmite în limba Părții Contractante solicitate ori nu sunt însoțite de traducere, ele se înmânează destinatarului dacă acesta este de acord să le primească.

2. În cererea de înmânare a actelor se indică adresa precisă a destinatarului și denumirea actului înmânat. Dacă adresa indicată în cererea de înmânare nu este completă sau e redată imprecis, instituția solicitată ia măsurile necesare în vederea stabilirii adresei exacte, în conformitate cu legislația sa.

Articolul 10

Dovada de înmânare a actelor

Dovada de înmânare a actelor se întocmește în conformitate cu regulile în vigoare ale Părții Contractante solicitate. În ea vor fi indicate locul și data înmânării, precum și persoana căreia i s-a înmânat actul.

Articolul 11

Înmânarea actelor și interogarea cetățenilor prin intermediul reprezentanțelor diplomatice și oficiilor consulare

Părțile Contractante au dreptul să înmâneze actele și să interogheze cetățenii lor, aflați pe teritoriul celeilalte Părți Contractante, prin intermediul reprezentanțelor diplomatice sau oficiilor consulare. În acest caz nu pot fi aplicate măsuri coercitive.

Articolul 12

Chemarea peste hotare a martorului sau expertului

1. Dacă în cadrul anchetei preliminare sau al anchetei judiciare pe teritoriul uneia din Părțile Contractante apare necesitatea prezenței personale a martorului sau expertului aflați pe teritoriul altei Părți Contractante, e necesar a se adresa instituției respective a acestei Părți cu cererea de înmânare a citației.

2. Citația nu poate conține sancțiuni în cazul neprezentării celui chemat.

3. Martorul sau expertul care, indiferent de cetățenie, s-a prezentat benevol la chemare în instituția respectivă a altei Părți Contractante nu poate fi tras la răspundere penală sau administrativă pe teritoriul acestei Părți, nu poate fi arestat sau pedepsit pentru o anumită faptă imputată, comisă până la trecerea frontierei de stat. De asemenea, aceste persoane nu pot fi trase la răspundere penală sau administrativă, arestate sau pedepsite în legătură cu mărturiile sau cu concluziile făcute de ei în calitate de experți ori în legătură cu faptele imputate ce constituie obiectul dezbaterilor judiciare.

4. Martorul sau expertul nu se vor bucura de acest privilegiu dacă el nu va părăsi teritoriul Părții Contractante solicitante timp de 15 zile din momentul înștiințării lui despre faptul că prezența sa nu mai este necesară. În acest termen nu e inclus timpul în care martorul sau expertul nu a putut părăsi teritoriul Părții Contractante solicitante din motive ce nu au depins de voința lui.

5. Martorii și experții ce se prezintă la chemare pe teritoriul altei Părți Contractante au dreptul la recuperarea de către organul ce i-a chemat a cheltuielilor de transport și a celor suportate în timpul aflării lor peste hotare, precum și la recuperarea salariului neprimit pentru zilele lipsă; experții au dreptul și la recuperarea onorariului pentru efectuarea expertizei. În chemare trebuie să fie indicat la ce tipuri de

plată au dreptul persoanele chemate; la demersul lor, Partea Contractantă, de la care vine chemarea, plătește un avans pentru acoperirea cheltuielilor respective.

6. Dacă este chemată ca martor o persoană ce se află în stare de arest pe teritoriul Părții Contractante solicitate, ea poate fi transmisă pentru o perioadă cu condiția de a fi menținută în stare de arest și de a fi înapoiată imediat după interogare Părții Contractante solicitate.

Articolul 13

Valabilitatea actelor

1. Actele care au fost întocmite sau certificate de către instituțiile de justiție sau de o persoană oficială de pe teritoriul unei Părți Contractante, în limitele competenței lor și în forma stabilită și certificată cu sigiliu, sunt valabile pe teritoriul celeilalte Părți Contractante fără vreo altă legalizare.

2. Actele, care pe teritoriul unei Părți Contractante sunt recunoscute ca oficiale, au pe teritoriul celeilalte Părți Contractante aceeași forță probantă.

Articolul 14

Cheltuieli legate de acordarea asistenței juridice

1. Partea Contractantă căreia îi este adresată cererea nu va pretinde restituirea cheltuielilor ocazionate de acordarea asistenței juridice. Părțile Contractante suportă singure toate cheltuielile ocazionate de acordarea asistenței juridice pe teritoriul lor.

2. Instituția de justiție căreia îi este adresată cererea comunică instituției de la care pornește cererea cuantumul cheltuielilor făcute. Dacă instituția de la care pornește cererea va percepe aceste cheltuieli de la persoana obligată să le plătească, sumele încasate rămân în folosul Părții Contractante a cărei instituție le-a perceput.

Articolul 15

Transmiterea informației

Ministerul Justiției și Procuratura Republicii Moldova, Ministerul Justiției și Procuratura Generală din Federația Rusă transmit reciproc, la cerere, informații despre legislația în vigoare sau cea care a acționat în statele lor și despre modul aplicării ei în instituțiile de justiție.

Articolul 16

Asistența juridică gratuită

Cetățenilor uneia dintre Părțile Contractante li se acordă în instanțele de judecată și în alte instituții ale celeilalte Părți Contractante asistență juridică gratuită

și li se asigură procedura judiciară în aceleași temeuri și cu aceleași înlesniri ca și cetățenilor proprii.

Articolul 17

Transmiterea documentelor privind actele stării civile și a altor documente

Părțile Contractante se obligă să expedieze una alteia, la cerere, pe cale diplomatică, fără plată și fără traducere, certificate de stare civilă și alte acte (de studii, activitate de muncă etc.), care se referă la drepturile personale și interesele patrimoniale ale cetățenilor altei Părți Contractante.

Articolul 18

Refuzarea asistenței juridice

Asistența juridică nu se acordă în caz că acordarea ei poate cauza prejudicii suveranității sau securității ori contravine principiilor generale ale legislației Părții Contractante solicitate.

Partea a doua ***Dispoziții speciale***

Capitolul I ***Asistența juridică și raporturile juridice*** ***în cauze civile și familiale***

Articolul 19

Scutirea de cheltuieli de judecată

Cetățenii unei Părți Contractante sunt scutiți pe teritoriul celeilalte Părți Contractante de achitarea cheltuielilor de judecată în aceleași temeuri și în același volum ca și cetățenii statului dat.

Articolul 20

Eliberarea actelor despre situația personală, familială și patrimonială

1. Actul despre situația personală, familială și patrimonială, necesar pentru obținerea permisiunii de scutire de plată a cheltuielilor de judecată, se eliberează de către instituția competentă a Părții Contractante, pe teritoriul căreia reclamantul are domiciliu sau reședință.

2. Dacă reclamantul nu are domiciliu sau reședință pe teritoriul Părților Contractante, probant este documentul eliberat sau certificat de reprezentanța diplomatică sau oficiul consular din statul său.

3. Instanța de judecată care a emis hotărârea despre scutirea de plată a cheltuielilor de judecată poate apela la instituția care a eliberat actul, pentru a obține explicații suplimentare.

Articolul 21

Competența instanțelor de judecată

1. Dacă prezentul Tratat nu stabilește altfel, instanțele de judecată ale fiecăreia dintre Părțile Contractante sunt competente să examineze cauze civile și familiale, dacă reclamantul are domiciliu pe teritoriul ei. În privința acțiunilor referitoare la persoane juridice, ele sunt competente dacă pe teritoriul Părții date se află organul de conducere, reprezentanța sau filiala persoanei juridice.

2. Instanțele de judecată ale Părților Contractante pot examina cauze și în alte cazuri, cu condiția că există acordul în scris al părților. Dacă există o asemenea înțelegere, instanța de judecată întrerupe procedura inițiată la cererea reclamantului, în cazul în care o asemenea cerere este făcută până la soluționarea în fond a litigiului. Competența absolută a instanțelor de judecată nu poate fi modificată printr-o înțelegere a părților.

3. În cazul în care un proces este intentat între aceleași părți, asupra aceluiași obiect și în aceleași temeuri de către instanțele de judecată ale ambelor Părți Contractante competente, în conformitate cu prezentul Tratat, instanța de judecată, care a intentat mai târziu cauza, suspendă procedura.

Articolul 22

Capacitatea juridică și capacitatea de exercițiu

1. Capacitatea de exercițiu a persoanei fizice se stabilește de către legislația Părții Contractante al cărei cetățean este persoana dată.

2. Capacitatea juridică a persoanei juridice se stabilește în baza legislației Părții Contractante pe al cărei teritoriu este fondată.

Articolul 23

Recunoașterea capacității limitate sau a incapacității de exercițiu

1. La recunoașterea persoanei ca fiind limitată în capacitatea de exercițiu sau incapabilă se aplică legislația și sunt competente instituțiile Părții Contractante al cărei cetățean este persoana dată.

2. Dacă instituția uneia din Părțile Contractante va stabili că există temeuri pentru recunoașterea capacității de exercițiu limitată sau incapacității cetățeanului

altei Părți Contractante, al cărui domiciliu sau reședință se află pe teritoriul acestei Părți Contractante, ea comunică despre aceasta instituției respective a celeilalte Părți Contractante. Dacă instituția anunțată în acest mod va declara că ea acordă dreptul de îndeplinire în continuare a cauzei instituției de la domiciliu sau reședința persoanei date sau nu va da nici un răspuns timp de trei luni, instituția de la domiciliul sau reședința persoanei date poate continua cauza privind recunoașterea capacității limitate sau a incapacității de exercițiu, în conformitate cu legislația statului său, dacă asemenea temeuri sunt prevăzute și în legislația Părții Contractante al cărei cetățean este persoana în cauză. Decizia despre recunoașterea capacității limitate sau a incapacității de exercițiu urmează a fi expediată instituției respective a celeilalte Părți Contractante.

3. Dispozițiile de la punctele 1) și 2) ale prezentului articol se aplică și la anularea limitării capacității de exercițiu a persoanei, și la stabilirea incapacității de exercițiu.

Articolul 24

În cazurile care nu suportă amânare, instituția de la domiciliul sau reședința persoanei privitor la care urmează a fi pusă întrebarea cu privire la recunoașterea capacității de exercițiu limitate sau a incapacității de exercițiu și care este cetățean al altei Părți Contractante poate ea însăși să întreprindă măsurile necesare pentru apărarea acestei persoane și a patrimoniului ei. Dispozițiile adoptate în legătură cu măsurile în cauză trebuie expediate instituției respective a Părții Contractante al cărei cetățean este persoana dată; aceste dispoziții se anulează dacă instituția acestei Părți Contractante va hotărî altceva.

Articolul 25

Recunoașterea absenței fără veste, declararea morții și stabilirea faptului morții

1. În cauzele de recunoaștere a absenței fără veste și declararea morții sau de stabilire a faptului morții sunt competente instituțiile acelei Părți Contractante cetățean al căreia a fost persoana în timpul când ea, după ultimele informații, era în viață.

2. Instituțiile uneia dintre Părțile Contractante pot recunoaște cetățeanul altei Părți Contractante absent fără veste sau mort, precum și să stabilească faptul morții la cererea persoanelor care domiciliază pe teritoriul acesteia, dacă drepturile și interesele lor se bazează pe legislația Părții Contractante respective.

3. În cazurile prevăzute de punctele 1) și 2) ale prezentului articol, instituțiile Părților Contractante aplică legislația statului lor.

Articolul 26 **Încheierea căsătoriei**

1. Condițiile încheierii căsătoriei sunt determinate pentru fiecare dintre viitorii soți de legislația Părții Contractante al cărei cetățean este. În afară de aceasta, trebuie respectate cerințele legislației Părții Contractante pe teritoriul căreia se încheie căsătoria în ce privește restricțiile de încheiere a căsătoriei.

2. Forma încheierii căsătoriei este determinată de legislația Părții Contractante pe al cărei teritoriu se încheie căsătoria.

Articolul 27 **Raporturile juridice personale și patrimoniale ale soților**

1. Raporturile juridice personale și patrimoniale ale soților sunt determinate de legislația Părții Contractante pe teritoriul căreia au domiciliu comun.

2. Dacă unul dintre soți locuiește pe teritoriul uneia dintre Părțile Contractante, iar altul – pe teritoriul celeilalte Părți Contractante și ambii au una și aceeași cetățenie, raporturile lor juridice personale și patrimoniale sunt determinate de legislația acelei Părți Contractante ai cărei cetățean sunt.

3. Dacă unul dintre soți este cetățean al uneia dintre Părțile Contractante, iar celălalt – al altei Părți Contractante și unul din ei locuiește pe teritoriul uneia, iar al doilea – pe teritoriul altei Părți Contractante, raporturile juridice personale și patrimoniale sunt determinate de legislația Părții Contractante pe al cărei teritoriu au avut ultimul domiciliu comun.

4. Dacă persoanele indicate la punctul 3) al prezentului articol n-au avut domiciliu comun pe teritoriile Părților Contractante, se aplică legislația Părții Contractante a cărei instituție examinează cauza.

Articolul 28 **Divorțul și recunoașterea nulității căsătoriei**

1. În cazul acțiunilor de divorț se aplică legislația și sunt competente instituțiile Părții Contractante ai cărei cetățeni au fost soții la momentul depunerii cererii. Dacă soții au domiciliu pe teritoriul celeilalte Părți Contractante, sunt competente de asemenea instituțiile acestei Părți Contractante.

2. Dacă la momentul depunerii cererii de divorț unul dintre soți este cetățean al uneia dintre Părțile Contractante, iar al doilea – al celeilalte Părți Contractante și unul dintre ei locuiește pe teritoriul uneia, iar al doilea – pe teritoriul altei Părți Contractante, sunt competente instituțiile ambelor Părți Contractante. În asemenea cazuri este aplicabilă legislația statului său.

3. Pentru recunoașterea nulității căsătoriei se aplică legislația Părții contractante

care, conform articolului 26, se aplică la încheierea căsătoriei. În asemenea cazuri competența instanțelor de judecată se stabilește, respectiv, în baza punctelor 1) și 2) ale prezentului articol.

Articolul 29

Raporturile juridice dintre părinți și copii

Cazurile privind stabilirea și contestarea filiației și stabilirea nașterii copilului de la căsătoria dată se soluționează potrivit legislației Părții Contractante al cărei cetățean este copilul prin naștere.

Articolul 30

1. Raporturile juridice dintre părinți și copii se stabilesc de legislația acelei Părți Contractante pe teritoriul căreia au domiciliu comun.

2. Dacă domiciliul unuia dintre părinți și copii se află pe teritoriul altei Părți Contractante, raporturile juridice dintre ei se stabilesc de legislația Părții Contractante al cărei cetățean este copilul.

Articolul 31

Raporturile juridice dintre copilul născut în afara căsătoriei și mama sa, și tatăl său se stabilesc de legislația Părții Contractante al cărei cetățean este copilul.

Articolul 32

Pentru formularea deciziilor privind raporturile juridice indicate în articolele 29-31 sunt competente instanțele de judecată ale Părții Contractante legislația căreia trebuie aplicată în asemenea cazuri.

Dacă reclamantul și reclamatul domiciliază pe teritoriul uneia dintre Părțile Contractante, sunt competente și instituțiile de judecată ale acestei Părți Contractante, cu condiția respectării dispozițiilor cuprinse în articolele 29 și 31.

Articolul 33

Înfierea

1. Înfierea este determinată de legislația Părții Contractante al cărei cetățean este înfietorul.

2. Când copilul este înfiat de soți, dintre care unul este cetățean al uneia dintre Părțile Contractante, iar celălalt – cetățean al celeilalte Părți Contractante, înfierea este determinată de legislația în vigoare pe teritoriul ambelor Părți Contractante.

3. Dacă copilul este cetățean al uneia dintre Părțile Contractante, iar înfiетorul – cetățean al altei Părți Contractante, pentru înfiere sau anularea acesteia trebuie obținut consimțământul copilului, dacă aceasta este cerut de legea Părții Contractante al cărei cetățean este, al reprezentantului lui legal și al instituției de stat competente ale acestei Părți Contractante.

Articolul 34

1. Să ia o hotărâre privind înfierea este competentă instituția Părții Contractante cetățean al căreia este înfiетorul.

2. În cazul prevăzut de punctul 2) al articolului 33, competența aparține instituției Părții Contractante pe al cărei teritoriu ambii soți au ori au avut ultimul domiciliu sau reședință comună.

Articolul 35

Tutela și curatela

1. În cauzele tutelei și curatelei privitor la cetățenii Părților Contractante, deoarece tratatul nu prevede altceva, este competentă instituția de tutelă și curatelă a Părții Contractante, al cărei cetățean este persoana tutelată sau persoana care se află sub curatelă. În cazul dat se aplică legislația acestei Părți Contractante.

2. Raporturile juridice între tutore sau curator și persoana asupra căreia s-a instituit tutela sau curatela sunt determinate de legislația Părții Contractante a cărei instituție de tutelă sau curatelă l-a numit pe tutore sau curator.

Articolul 36

1. În cazul în care e necesar să se instituie tutela sau curatela pentru ocrotirea intereselor persoanei tutelate sau persoanei care se află sub curatelă al cărei domiciliu, reședință ori bunurile căreia se află pe teritoriul celeilalte Părți Contractante, instituția de tutelă și curatelă a acestei Părți Contractante trebuie să înștiințeze de îndată instituția de tutelă și curatelă a celeilalte Părți Contractante competentă, conform punctului 1) al articolului 35.

2. În cazuri de neamănat instituția de tutelă și curatelă a celeilalte Părți Contractante poate să ia în mod independent măsurile necesare, dar trebuie să înștiințeze neîntârziat despre măsurile luate în prealabil instituția de tutelă și curatelă competentă, conform punctului 1) al articolului 35. Măsurile adpotate rămân valabile până când această instituție nu va lua o altă decizie.

Articolul 37

1. Instituția de tutelă și curatelă, competentă conform punctului 1) al articolului 35, poate transmite competența privind tutela sau curatela instituțiilor respective ale celeilalte Părți Contractante, dacă persoana asupra căreia s-a instituit tutela sau curatela își are domiciliul, reședința ori averea pe teritoriul acestui stat. Transmiterea este valabilă numai în caz că instituția solicitată acceptă preluarea acestei competențe și informează despre aceasta instituția solicitantă.

2. Instituția care, potrivit punctului 1) al prezentului articol, a acceptat preluarea competenței privind tutela sau curatela își îndeplinește atribuțiile în conformitate cu legislația statului său. Ea, însă, nu are dreptul să adopte hotărâri în legătură cu statutul personal al persoanei asupra căreia s-a instituit tutelă sau curatelă, dar poate da permisiunea de încheiere a căsătoriei necesară conform legislației Părții Contractante al cărei cetățean este această persoană.

Raporturile juridice patrimoniale

Articolul 38

Dreptul la proprietate

1. Dreptul de proprietate asupra bunurilor imobile se stabilește potrivit legislației Părții Contractante pe teritoriul căreia se află bunurile imobile.

2. Dreptul de proprietate asupra mijloacelor de transport ce urmează a fi trecute în registrele de stat se stabilește de legislația Părții Contractante pe teritoriul căreia se află instituția care a înregistrat mijlocul de transport.

3. Apariția și stingerea dreptului de proprietate sau ale altui drept real asupra patrimoniului se stabilește de legislația Părții pe teritoriul căreia se aflau bunurile la momentul când a avut loc acțiunea sau o altă circumstanță ce a servit drept bază pentru apariția sau stingerea dreptului de proprietate. Apariția și stingerea dreptului de proprietate sau ale altui drept real asupra bunurilor ce constituie obiectul tranzacției se stabilesc de legislația ce acționează pe teritoriul încheierii tranzacției, dacă Convenția între părți nu prevede altceva.

Articolul 39

Forma tranzacției

1. Forma tranzacției se stabilește potrivit legislației ce acționează pe teritoriul unde a fost încheiată.

2. Forma tranzacției în privința bunurilor imobile și a drepturilor asupra lor se stabilește de legislația Părții Contractante pe teritoriul căreia se află aceste bunuri.

Articolul 40

Repararea prejudiciului

1. Angajamentul cu privire la repararea prejudiciului, în afară de acțiunile legale ce reies din contracte și alte acțiuni legale, se determină de legislația Părții Contractante pe teritoriul căreia s-a produs acțiunea sau o altă circumstanță ce a servit drept motiv pentru cererea de reparare a prejudiciului.

2. Dacă cauzatorul de prejudiciu și păgubașul sunt cetățeni ai uneia și aceleiași Părți Contractante, se aplică legislația Părții Contractante în instanța de judecată a căreia a fost înaintată cerera.

3. Pentru cauzele prevăzute în punctele 1) și 2) ale prezentului articol este competentă instanța de judecată a Părții Contractante pe teritoriul căreia a avut loc acțiunea sau o altă circumstanță ce a servit drept bază pentru cererea de reparare a prejudiciului. Păgubașul poate să înainteze cererea și în instanța de judecată a Părții Contractante pe teritoriul căreia reclamatul are domiciliu.

Sucesiuni

Articolul 41

Principiul egalării în drepturi

Cetățenii uneia dintre Părțile Contractante sunt egalați în drepturi cu cetățenii celeilalte Părți Contractante ce locuiesc pe teritoriul ei în ce privește capacitatea de a întocmi sau anula un testament cu privire la bunurile care se află pe teritoriul altei Părți Contractante ori la drepturile ce urmează a fi realizate, precum și în ce privește capacitatea de a dobândi prin moștenire astfel de bunuri și drepturi. Bunurile și drepturile se transmit acestora în aceleași condiții ca și pentru cetățenii proprii ai Părții Contractante, care locuiesc pe teritoriul ei.

Articolul 42

Dreptul de succesiune

1. Dreptul de succesiune asupra bunurilor mobile este determinat de legislația Părții Contractante pe teritoriul căreia testatorul avea ultimul domiciliu stabil.

2. Dreptul de succesiune asupra bunurilor imobile este determinat de legislația Părții Contractante pe al cărei teritoriu se află bunurile.

Articolul 43

Averea fără moștenitori

Dacă, conform legislației Părților Contractante, bunurile succesoriale trec în proprietatea statului ca rămase fără moștenitori (sunt moștenite de stat în mod legal), bunurile mobile revin statului al cărui cetățean era testatorul la data morții sale, iar bunurile imobile trec în proprietatea statului pe al cărui teritoriu se află aceste bunuri.

Articolul 44

Forma testamentului

Forma întocmirii unui testament este stabilită de legile Părții Contractante, al cărei cetățean a fost testatorul la data întocmirii testamentului. Este suficientă, însă, și respectarea legislației Părții Contractante pe al cărei teritoriu a fost întocmit testamentul. Dispoziția dată e valabilă și pentru anularea testamentului.

Articolul 45

Competența în cauzele cu privire la succesiune

1. Procedura în cauzele cu privire la succesiunea bunurilor mobile, cu excepția cazurilor prevăzute de punctul 2) al prezentului articol, ține de competența instituției Părții Contractante pe teritoriul căreia testatorul a avut domiciliu stabil la data morții sale.

2. Dacă toate bunurile mobile succesoriale se află pe teritoriul altei Părți Contractante unde testatorul n-a avut domiciliu stabil la data morții, la cererea moștenitorului sau legatarului, dacă toți moștenitorii sunt de acord, procedura în cauză cu privire la succesiune este de competența instituțiilor acestei Părți Contractante.

3. Procedura în cauzele succesoriale privind bunurile imobile este de competența instituțiilor Părții Contractante pe al cărei teritoriu se află bunurile.

4. Dispozițiile prezentului articol se aplică în modul corespunzător și pentru litigiile succesoriale.

Articolul 46

Măsurile de ocrotire a bunurilor succesoriale

1. Instituțiile unei Părți Contractante, pe al cărei teritoriu se află bunurile succesoriale, lăsate de cetățeanul altei Părți Contractante, iau măsurile necesare de ocrotire a acestor bunuri în conformitate cu legislația proprie.

2. Instituțiile responsabile pentru luarea măsurilor de ocrotire a succesiunii, după moartea cetățeanului altei Părți Contractante, sunt obligate să informeze fără întârziere reprezentanța diplomatică sau instituția consulară a acestei Părți Contractante.

tante despre moartea testatorului și despre persoanele care și-au declarat dreptul de succesori, despre circumstanțele cunoscute de ei ce țin de persoanele cu drept succesoral și despre reședința lor, despre existența testamentului, despre masa succesorală și valoarea succesiunii, precum și despre măsurile luate în vederea ocrotirii succesiunii.

3. Bunurile succesoriale mobile și actele celui decedat sunt transmise reprezentanței diplomatice sau oficiului consular, la cererea acestora.

Articolul 47

Reprezentanța diplomatică sau oficiul consular al unei Părți Contractante are dreptul să reprezinte, fără procură, interesele succesoriale ale cetățenilor săi în fața instituțiilor celeilalte Părți Contractante, dacă acești cetățeni lipsesc sau din diferite motive nu-și pot apăra drepturile și interesele lor și nu și-au desemnat un împuternicit.

Articolul 48

Dacă cetățeanul unei Părți Contractante a decedat în timpul călătoriei pe teritoriul celeilalte Părți Contractante, unde nu a avut domiciliu stabil, bunurile care le-a avut asupra sa se pun, însoțite de un inventar, la dispoziția reprezentanței diplomatice sau oficiului consular al Părții Contractante al cărei cetățean era defunctul.

Articolul 49

Transmiterea averii succesoriale

1. Dacă averea succesorală mobilă sau suma bănească primită în urma realizării averii succesoriale mobile sau imobile, după încheierea procedurii succesoriale urmează a fi transmisă moștenitorilor, domiciliul sau reședința cărora se află pe teritoriul altei Părți Contractante, averea succesorală sau suma bănească primită este transmisă reprezentanței diplomatice sau instituției consulare a acestei Părți Contractante.

2. Instituția competentă în cauzele cu privire la succesiune emite o dispoziție vizând remiterea averii succesoriale reprezentanței diplomatice sau instituției consulare.

3. Aceste bunuri pot fi transmise moștenitorilor, dacă:

- a) au fost rambursați sau asigurați toți creditorii moștenitorului ce și-au exprimat pretențiile în termenul stabilit de legislația Părții Contractante pe al cărei teritoriu se află bunurile succesoriale;
- b) toate taxele succesoriale și cheltuielile legate de moștenire au fost plătite sau asigurate;

- c) instituțiile competente au dat, dacă a fost necesar, aprobare pentru exportul bunurilor succesoriale.
4. Transferarea sumelor de bani se efectuează în conformitate cu legislația în vigoare pe teritoriul Părților Contractante.

Recunoașterea și executarea hotărârilor

Articolul 50

Recunoașterea și executarea hotărârilor în cauzele civile, familiale, precum și în cauzele penale cât privește repararea prejudiciului

Părțile Contractante recunosc și execută reciproc pe teritoriul lor hotărârile definitive ale instituțiilor judiciare, pronunțate în cauzele civile și familiale, precum și sentințele cât privește repararea prejudiciului, cauzat de infracțiune.

Pe teritoriul Părților Contractante vor fi, de asemenea, recunoscute fără o procedură specială hotărârile organelor de tutelă și curatelă, instituțiilor de stare civilă și ale altor instituții în cauzele civile și familiale ce nu necesită, în virtutea caracterului lor, executare.

Articolul 51

Examinarea cererilor de încuviințare a executării deciziilor

1. Examinarea cererii de încuviințare a executării deciziilor este de competența instanțelor de judecată ale Părții Contractante pe al cărei teritoriu urmează a avea loc executarea.

2. Cererea de încuviințare a executării se depune în instanța de judecată care a pronunțat decizia respectivă în prima instanță. Apoi va fi transmisă la instanța de judecată competentă să pronunțe hotărârea pe marginea cererii.

3. Rechizitele cererii sunt stabilite de legislația Părții Contractante pe al cărei teritoriu urmează să aibă loc executarea.

4. La cerere se va anexa traducerea certificată în limba Părții Contractante căreia îi este adresată cererea.

Articolul 52

Documentele anexate la cerere

La cererea de încuviințare a executării e necesar să fie anexate:

a) copia legalizată a hotărârii, actul oficial privind intrarea în vigoare a hotărârii, dacă aceasta nu rezultă din însuși textul hotărârii, precum și o adeverință cu privire la executarea ei, dacă hotărârea a fost executată mai înainte;

b) actul prin care se va confirma că reclamantului care nu a participat la proces sau reprezentantului lui i s-a înmănat la timp și în forma convenită citația de chemare în instanța de judecată;

c) traducerile certificate ale documentelor indicate în punctele a) și b) ale prezentului articol.

Articolul 53

Dacă judecata, la eliberarea autorizației pentru executarea hotărârii, are unele îndoieli, ea poate cere persoanei care solicită executarea hotărârii explicații, precum și să audieze debitorul asupra esenței demersului, iar în caz de necesitate poate cere explicații instanței de judecată care a pronunțat hotărârea.

Articolul 54

Modul de executare a hotărârilor

Modul de executare îl va reglementa legislația Părții Contractante pe al cărei teritoriu urmează să aibă loc executarea.

Articolul 55

Privitor la cheltuielile de judecată legate de executare se aplică legislația Părții Contractante pe al cărei teritoriu urmează să aibă loc executarea hotărârii.

Articolul 56

Refuzarea recunoașterii și executării hotărârilor judiciare

Hotărârile judiciare nu sunt recunoscute sau executate:

a) dacă persoana care a depus cerere sau reclamantul în cauză nu a participat la proces, din motiv că lui sau reprezentantului lui nu i-a fost înmănată la timp și în forma convenită citația de chemare în instanța de judecată;

b) dacă în același litigiu de drept, dintre aceleași părți, pe teritoriul Părții Contractante unde urmează a fi pronunțată sau executată o hotărâre s-a pronunțat în prealabil o hotărâre definitivă sau a fost intentată anterior de către instanța acestei Părți Contractante o procedură în cauza dată;

c) dacă conform dispozițiilor prezentului Tratat, iar în cazurile neprevăzute de prezentul Tratat – conform legislației Părții Contractante pe al cărei teritoriu urmează să se recunoască și să se execute hotărârea, cauza este de competența exclusivă a instituțiilor proprii.

Articolul 57

Dispozițiile articolelor 50-56 ale prezentului Tratat referitoare la hotărârile judiciare se vor aplica și tranzacțiilor aprobate de instanța de judecată.

Articolul 58

Transmiterea bunurilor și transferul sumelor de bani

Tezele prezentului Tratat cu privire la recunoașterea și executarea hotărârilor nu aduc atingere legislației Părții Contractante referitoare la transferul sumelor de bani și transportarea obiectelor dobândite ca rezultat al executării.

Capitolul II

Asistența juridică în cauzele penale

Urmărirea penală

Articolul 59

Obligația de pornire sau de preluare a urmăririi penale

1. Fiecare Parte Contractantă se obligă, la cererea celeilalte Părți Contractante, să pornească, în conformitate cu legislația sa, urmărirea penală împotriva cetățenilor săi, suspecți de comiterea infracțiunilor pe teritoriul celeilalte Părți Contractante.

2. Cererile de urmărire penală, depuse în termenul stabilit de către persoanele vătămate, în conformitate cu legislația unei Părți Contractante, în instituțiile ei competente, sunt valabile și pe teritoriul celeilalte Părți Contractante.

Articolul 60

Cererea de pornire a urmăririi penale

1. Cererea de pornire a urmăririi penale trebuie să fie formulată în scris și să cuprindă:

- a) denumirea instituției solicitante;
- b) descrierea faptei în legătură cu care este formulată cererea de pornire a urmăririi penale;
- c) indicarea cât mai exactă a timpului și locului comiterii infracțiunii;
- d) textul legii Părții Contractante solicitante în baza căreia fapta este considerată ca infracțiune;
- e) numele și prenumele persoanei suspectate, datele privind cetățenia acesteia, domiciliul sau reședința și alte date personale, precum și, în măsura posibilităților, semnalmentele persoanei, fotografia și amprentele ei digitale;

- f) cererea păgubașului în cauza penală, intentată în baza declarației lui, și cererea acestuia vizând repararea prejudiciului material, dacă acesta există;
- g) datele disponibile privind prejudiciul material cauzat.

La cerere se anexează materialele anchetei prealabile și probele de care dispune Partea Contractantă solicitantă. La transmiterea obiectelor ce constituie instrumentul infracțiunii sau care au nimerit la infractor ca rezultat al unei asemenea infracțiuni se vor lua în considerație dispozițiile punctului 3) al articolului 73.

2. Dacă la momentul înaintării cererii de pornire a urmăririi penale, conform punctului 1 al articolului 59, persoana se află în stare de arest pe teritoriul Părții Contractante care a înaintat cererea de pornire a urmăririi, ea va fi adusă pe teritoriul celeilalte Părți Contractante. Escortarea persoanei aflate în stare de arest pe teritoriul celeilalte Părți este sancționată de persoana cu funcții de răspundere care supraveghează cercetarea cauzei. Extrădarea acestei persoane se efectuează aplicându-se punctul 1) al articolului 71 al prezentului Tratat.

Extrădarea

Articolul 61

Infrațiunile care atrag după sine extrădarea

1. Părțile Contractante se obligă să-și extrădeze reciproc, în conformitate cu prevederile prezentului Tratat, la cerere, în vederea tragerii la răspundere penală sau pentru executarea pedepsei, persoanele care se află pe teritoriul uneia dintre Părțile Contractante.

2. Extrădarea se admite pentru acțiunile care, în conformitate cu legislația ambelor Părți Contractante, sunt prevăzute ca infracțiuni și care sunt sancționate cu o pedeapsă de privațiune de libertate mai mare de un an sau cu o pedeapsă și mai aspră. Extrădarea în vederea executării sentinței se admite numai în caz că pedeapsa cu privațiune de libertate este mai mare de șase luni sau mai aspră.

Articolul 62

Refuzul extrădării

Extrădarea nu se admite, dacă:

- a) persoana nominalizată în cererea de extrădare este cetățean al Părții Contractante solicitate sau persoană căreia i s-a acordat drept de azil în acest stat;
- b) în conformitate cu legislația ambelor Părți Contractante, urmărirea penală e pornită numai la plângerea păgubașului;
- c) în conformitate cu legislația Părții Contractante solicitate, la momentul primirii cererii urmărirea penală nu poate fi pornită sau sentința nu poate fi executată ca urmare a expirării termenului de prescripție sau pentru alt temei legal;

d) față de persoana în privința căreia a fost expediată cererea pe teritoriul Părții Contractante solicitate s-a pronunțat sentința sau o hotărâre definitivă privitor la încetarea procedurii în cauză pentru aceeași faptă.

Extrădarea nu se admite, dacă infracțiunea pentru care se cere extrădarea a fost săvârșită pe teritoriul Părții Contractante solicitate.

În caz de refuz a extrădării, Partea solicitată va comunica Părții solicitante temeiurile refuzului.

Articolul 63 **Amânarea extrădării**

Dacă persoana a cărei extrădare se cere este trasă la răspundere penală sau execută pe teritoriul Părții Contractante solicitate pedeapsa pentru o altă infracțiune, extrădarea poate fi amânată până la terminarea urmăririi penale, ispășirii pedepsei sau eliberare în baza oricărui alt temei legal.

Articolul 64 **Extrădarea pe un termen**

În cazul în care amânarea extrădării, prevăzută de articolul 63, poate să atragă după sine expirarea termenului de prescripție a urmăririi penale sau crează dificultăți pentru cercetarea infracțiunii, la o cerere întemeiată se admite extrădarea temporară, cu condiția că persoana extrădată va fi înapoiată imediat după efectuarea acțiunilor procesuale pentru care a fost extrădată, dar nu mai târziu de trei luni de la data extrădării.

Articolul 65 **Extrădarea la cererea mai multor state**

Dacă cererea privind extrădarea aceleiași persoane este primită de la mai multe state, Partea Contractantă solicitată hotărăște a cui cerere trebuie satisfăcută.

Articolul 66 **Limitele urmăririi penale a persoanei extrădate**

1. Fără acordul Părții Contractante solicitate persoana extrădată nu poate fi trasă la răspundere penală sau supusă pedepsei pentru o altă infracțiune decât cea care a constituit temei pentru extrădare.

2. Ea nu poate fi extrădată unui stat terț fără acordul Părții Contractante solicitate.

3. Acordul Părții Contractante solicitate nu este necesar, dacă persoana extrăda-

tă n-a părăsit teritoriul Părții Contractante solicitante în decursul a 15 zile după sfârșitul urmăririi penale, executării pedepsei sau de la punerea în libertate pe un temei legal ori dacă se reîntoarce acolo de bună voie după ce a părăsit-o. În acest termen nu se include perioada în care persoana extrădată a fost împiedicată să părăsească teritoriul Părții Contractante solicitante din motive independente de voința sa.

Articolul 67

Cererea de extrădare

1. Cererea de extrădare trebuie să fie întocmită în scris și să conțină:

- a) denumirea instituției solicitante;
- b) textul legii Părții Contractante solicitante în baza căreia fapta se consideră ca infracțiune;
- c) numele și prenumele persoanei care se cere să fie extrădată, cererea cu privire la extradare, datele privind cetățenia, domiciliul sau reședința și alte date personale, precum și, în măsura posibilităților, semnalmentele, fotografia și amprentele lui digitale;
- d) datele disponibile privind prejudiciul material cauzat.

2. La cererea de extrădare în vederea urmăririi penale se anexează copia certificată a hotărârii de arestare cu indicarea circumstanțelor reale ale cauzei.

La cererea de extrădare pentru executarea sentinței se anexează copia certificată a sentinței, însoțită de un certificat, ce atestă intrarea lui în vigoare, și textul legii penale, în baza căreia persoana a fost condamnată. Dacă persoana și-a executat parțial pedeapsa, se comunică și datele în acest sens.

Articolul 68

Arestarea în vederea extrădării

După primirea cererii de extrădare, Partea Contractantă solicitată va lua neîntârziat măsuri pentru arestarea persoanei a cărei extrădare se cere, cu excepția cazurilor în care extrădarea nu se admite, în conformitate cu dispozițiile prezentului Tratat.

Articolul 69

Informații suplimentare

1. Dacă cererea de extrădare nu conține toate datele necesare, prevăzute de articolul 67, Partea Contractantă solicitată poate cere informații suplimentare. Partea Contractantă solicitantă trebuie să răspundă la cererea dată într-un termen ce nu depășește o lună; acest termen va putea fi prelungit cu 15 zile dacă există motive întemeiate.

2. Dacă Partea Contractantă solicitantă nu va prezenta informațiile suplimentare în termenul stabilit, Partea Contractantă solicitată poate să pună în libertate persoana care a fost arestată, conform articolului 68.

Articolul 70

Arestarea până la primirea cererii de extrădare

1. În cazuri de neamânat, Partea Contractantă solicitată, în baza unui demers al Părții Contractante solicitante, poate aresta persoana și până la primirea cererii de extrădare, indicată în articolul 67. Demersul urmează să conțină referirea la hotărârea cu privire la arestarea sau sentința ce a intrat în vigoare, pronunțată în privința persoanei date și indicația că cererea de extrădare va fi îndeplinită imediat.

Demersul poate fi transmis prin poștă, telegraf sau orice alt mod în formă scrisă.

2. Arestarea persoanei poate avea loc și fără primirea cererii de extrădare, prevăzute la punctul 1) al prezentului articol, dacă există temeieri suficiente că ea a comis pe teritoriul celeilalte Părți Contractante o infracțiune ce implică extrădarea.

3. Despre arestarea conform punctelor 1) sau 2) ale prezentului articol sau despre motivele pentru care cererea indicată la punctul 1) ale prezentului articol n-a fost satisfăcută va fi înștiințată imediat cealaltă Parte Contractantă.

4. Persoana arestată conform punctelor 1) sau 2) ale prezentului articol trebuie să fie eliberată, dacă în timp de o lună de la data primirii cererii de arestare nu va fi primită cererea de extrădare a celeilalte Părți Contractante. Acest termen, la cererea Părții Contractante solicitante, poate fi prelungit cu 15 zile.

Articolul 71

Predarea persoanei extrădate

1. Partea Contractantă solicitată comunică Părții Contractante solicitante hotărârea privind extrădarea, informând despre locul și data extrădării persoanei.

2. Dacă Partea Contractantă solicitantă nu ia în primire timp de 15 zile de la data stabilită pentru extrădare persoana ce urmează a fi extrădată, aceasta va fi eliberată din starea de arest. La cererea Părții Contractante solicitante acest termen poate fi prelungit, dar cu maximum 15 zile.

Articolul 72

Repetarea extrădării

Dacă persoana extrădată se va sustrage de la urmărirea penală sau de la executarea pedepsei și se va întoarce pe teritoriul Părții Contractante solicitate, ea poate fi din nou extrădată la cererea Părții Contractante solicitante. În acest caz la cerere nu se cer anexate documentele prevăzute de articolul 67.

Articolul 73

Transmiterea de obiecte

1. Partea Contractantă solicitată căreia i se solicită extrădarea va transmite Părții Contractante solicitante obiectele-instrumente ale crimei, ce atrag extrădarea conform articolului 61, precum și obiectele ce poartă urmele infracțiunii sau sunt dobândite pe cale criminală. Aceste obiecte se transmit la cerere și în cazul în care extrădarea persoanei nu poate avea loc din cauza decesului sau din alte motive.

2. Partea Contractantă solicitată poate amâna transmiterea obiectelor indicate la punctul 1) al prezentului articol, dacă acestea sunt necesare ca probe în altă cauză penală.

3. Drepturile persoanelor terțe asupra obiectelor transmise Părții Contractante solicitante rămân în vigoare. După terminarea procedurii în cauza respectivă, aceste obiecte vor fi restituite Părții Contractante care le-a transmis.

Articolul 74

Tranzitarea

1. Fiecare din Părțile Contractante autorizează reciproc, la cerere, transportul pe teritoriul său al persoanelor care sunt extrădate uneia dintre Părțile Contractante de către un al treilea stat. Părțile Contractante nu sunt obligate să permită tranzitarea persoanelor, extrădarea cărora nu este admisă conform prevederilor prezentului Tratat.

2. Cererea de tranzitare se formulează și se trimite în același mod ca și cererea de extrădare.

3. Instituțiile competente ale Părților Contractante coordonează pentru fiecare caz aparte modalitatea, ruta și alte condiții de tranzitare.

4. Cheltuielile de tranzit le suportă Partea Contractantă solicitantă.

Articolul 75

Prezența reprezentanților Părților Contractante la acordarea de asistență juridică în cauzele penale

Reprezentanții unei Părți Contractante, cu acordul celeilalte Părți Contractante, pot asista la executarea cererilor celeilalte Părți Contractante de acordare a asistenței juridice în cauzele penale.

Articolul 76

Informații despre antecedente penale

Părțile Contractante își vor acorda reciproc, la cerere, informații vizând antecedentele penale ale persoanelor condamnate anterior de instanțele lor de judecată, dacă aceste persoane sunt trase la răspundere penală pe teritoriul Părții Contractante solicitante.

Articolul 77

Informații asupra rezultatelor urmăririi penale

Părțile Contractante se informează reciproc asupra rezultatelor urmăririi penale împotriva persoanei în privința căreia au fost înaintate cereri de pornire a urmăririi penale, precum și asupra persoanelor extrădate. La cerere, Părțile Contractante i se trimite copia sentinței definitive sau a altei hotărâri definitive.

Articolul 78

Informații despre sentințe

Părțile Contractante își vor comunica anual reciproc informații despre sentințele definitive, pronunțate în instanțele de judecată ale unei Părți Contractante împotriva cetățenilor celeilalte Părți Contractante.

Partea a treia

Dispoziții finale

Articolul 79

Ratificarea Tratatului

Prezentul Tratat va fi supus ratificării

Articolul 80

Intrarea în vigoare a Tratatului

Prezentul Tratat va intra în vigoare la expirarea a 30 zile de la data schimbului instrumentelor de ratificare.

Articolul 81

Termenul de acțiune al Tratatului

1. Prezentul Tratat va acționa pe parcursul a cinci ani din ziua intrării lui în vigoare.

2. Tratatul va rămâne în vigoare pentru următoarele perioade de cinci ani, dacă nici una dintre Părțile Contractante nu-l va denunța, înștiințând despre acest fapt printr-o notă cealaltă Parte Contractantă în termen de cel puțin 6 luni până la data expirării termenului de acțiune al prezentului Tratat.

Încheiat la Moscova, la 25 februarie 1993, în două exemplare, fiecare în limbile română și rusă, ambele texte având aceeași valabilitate.

44. TRATAT ÎNTRE REPUBLICA MOLDOVA ȘI REPUBLICA LETONIA CU PRIVIRE LA ASISTENȚA JURIDICĂ ȘI LA RAPORTURILE JURIDICE ÎN MATERIE CIVILĂ, FAMILIALĂ ȘI PENALĂ

Semnat la: Riga, 14 aprilie 1993.

Ratificat prin: Hotărârea Parlamentului RM nr.1487-XIII din 10.06.93.

În vigoare pentru RM: din 18 iulie 1996.

Republica Moldova și Republica Letonia,
Acordând o importanță deosebită dezvoltării colaborării în domeniul acordării
asistenței juridice în materie civilă, familială și penală,
Au ajuns la înțelegere în privința următoarelor:

Partea întâi **Dispoziții generale**

Articolul 1 **Ocrotirea juridică**

1. Cetățenii unei Părți Contractante se bucură pe teritoriul celeilalte Părți Contractante, în ceea ce privește drepturile lor personale și patrimoniale, de aceeași ocrotire juridică ca și cetățenii acestei Părți Contractante.

Aceasta se referă, de asemenea, la persoanele juridice, care sunt fondate în conformitate cu legislația uneia din Părțile Contractante.

2. Cetățenii unei Părți Contractante au dreptul să se adreseze liber și nestingherit instanțelor de judecată, procuraturii, birourilor notariale (numite în continuare instituții de justiție) și altor instituții ale altei Părți Contractante, de competența cărora sunt cauzele civile (inclusiv cele de muncă, de locuințe), familiale și penale, pot să participe la ele, să facă demersuri, să intenteze acțiuni și să înfăptuiască alte acțiuni procesuale în aceleași condiții ca și cetățenii proprii.

Articolul 2 **Asistența juridică**

1. Instituțiile de justiție ale Părților Contractante își acordă reciproc asistență juridică în materie civilă, familială și penală, în conformitate cu dispozițiile prezentului Tratat.

2. Instituțiile de justiție acordă asistență juridică și altor instituții de competența cărora sunt cauzele, indicate la punctul 1) al prezentului articol.

3. Alte instituții, de competența cărora sunt cauzele indicate la punctul 1) al prezentului articol, expediază cererile de asistență juridică prin intermediul instituțiilor de justiție.

Articolul 3

Volumul asistenței juridice

Asistența juridică cuprinde îndeplinirea acțiunilor procesuale, prevăzute de legislația Părții Contractante solicitate, în special, interogarea părților, victimelor, acuzaților și inculpaților, martorilor, experților, efectuarea expertizelor, cercetarea judiciară, transmiterea probelor materiale, intentarea sau preluarea urmăririi penale și extrădarea persoanelor care au comis infracțiuni, recunoașterea și executarea deciziilor judiciare, înmânarea și expedierea actelor, prezentarea, la cererea altei Părți, a datelor privind antecedentele penale ale acuzaților.

Articolul 4

Modul de legătură

La acordarea asistenței juridice instituțiile Părților Contractante comunică între ele prin intermediul Ministerului Justiției și Procuraturii Republicii Moldova și a Ministerului Justiției și Procuraturii Republicii Letonia.

Articolul 5

Limba folosită

1. Cererea sau însărcinarea privind acordarea asistenței juridice și actele anexate se perfectează în limba de stat a instituției solicitante. Această cerere sau însărcinare se certifică cu ștampila cu stemă de stat a instituției solicitante și cu semnătura conducătorului ei (a persoanei competente).

2. La cererea sau însărcinarea privind acordarea asistenței juridice și la actele anexate la ea trebuie să fie anexată traducerea în limba de stat a executorului cererii sau însărcinării ori în limbile engleză sau rusă, acceptate reciproc. Traducerea se certifică de către un interpret oficial, sau de către notar ori de către o persoană cu funcții de răspundere a instituției solicitante, precum și cu ștampila cu stemă de stat a instituției competente, fie de către reprezentanța diplomatică sau oficiul consular al Părții Contractante solicitante.

3. La satisfacerea cererii sau însărcinării despre acordarea asistenței juridice actele se redactează în limba de stat a executorului cererii sau însărcinării și se expediază împreună cu traducerea în limba de stat a instituției solicitante sau în limbile engleză ori rusă acceptate reciproc. Traducerea se certifică de către un interpret oficial, de către notar ori de către o persoană cu funcții de răspundere a instituției solicitate,

precum și cu ștampila cu stemă de stat a instituției competente, fie de către reprezentanța diplomatică sau oficiul consular al Părții Contractante solicitate.

Articolul 6 **Întocmirea actelor**

Actele expediate de către instituțiile de justiție și de către alte instituții în scopuri de asistență juridică trebuie să fie semnate de persoana competentă și certificate cu ștampila cu stemă de stat.

Articolul 7 **Forma însărcinării de acordare a asistenței juridice**

În însărcinarea de acordare a asistenței juridice trebuie să fie indicat:

- 1) denumirea instituției solicitante;
- 2) denumirea instituției solicitate;
- 3) denumirea cauzei în care se solicită asistența juridică;
- 4) numele și prenumele persoanelor în privința cărora se înaintează însărcinarea, cetățenia lor, ocupația și domiciliul stabil sau reședința, iar pentru persoanele juridice – denumirea și sediul;
- 5) numele de familie și adresa reprezentanților lor;
- 6) conținutul cererii, iar în privința cauzelor penale, de asemenea, descrierea circumstanțelor în care a fost comisă crima și încadrarea ei juridică.

Articolul 8 **Modul de îndeplinire**

1. Pentru îndeplinirea însărcinării de asistență juridică, instituția de justiție, căreia îi este adresată însărcinarea, aplică legislația statului său. Instituția de la care pornește însărcinarea poate, la cerere, aplica normele procesuale ale Părții Contractante de la care pornește însărcinarea, dacă acestea nu contravin legislației statului său.

2. Dacă instituția de justiție, căreia îi este adresată însărcinarea, nu este competentă s-o soluționeze, ea o va transmite instituției de justiție competente și va informa despre aceasta instituția de la care pornește cererea.

3. În cazul primirii demersului respectiv, instituția de justiție căreia îi este adresată însărcinarea, înștiințează instituția de la care pornește însărcinarea despre timpul și locul de soluționare a însărcinării.

4. După îndeplinirea cererii, instituția de justiție, căreia îi este adresată însărcinarea, expediază actele instituției de la care pornește cererea; în caz când asistența juridică n-a putut fi acordată, ea remite însărcinarea și aduce la cunoștință circumstanțele care au împiedicat îndeplinirea ei.

Articolul 9

Modul de înmânare a actelor

1. Instituția solicitată înmânează actele în conformitate cu reglementările ce acționează în statul său, dacă actele ce urmează a fi înmânate sunt redactate în limba sa sau sunt însoțite de traducerea certificată. În cazul, în care actele nu sunt redactate în limba Părții Contractante solicitate sau nu sunt însoțite de traducere, ele se înmânează numai dacă destinatarul este de acord să le primească benevol.

2. În cererea de înmânare trebuie să fie indicate adresa exactă a destinatarului și denumirea actului înmânat. Dacă adresa indicată în cerere nu este completă sau e redată neexact, instituția solicitată i-a măsuri în vederea stabilirii adresei exacte, în conformitate cu legislația statului său.

Articolul 10

Dovada de înmânare a actelor

Dovada de înmânare a actelor se întocmește în conformitate cu reglementările ce acționează pe teritoriul Părții Contractante solicitate. Dovada va cuprinde data și locul înmânării, precum și persoana, căreia i se înmânează actul.

Articolul 11

Înmânarea actelor și interogarea cetățenilor prin intermediul reprezentanțelor diplomatice și oficiilor consulare

Părțile Contractante au dreptul să înmâneze acte și să interogheze cetățenii proprii prin intermediul reprezentanțelor diplomatice sau oficiilor consulare, cu condiția să nu aplice nici o măsură coercitivă.

Articolul 12

Chemarea peste hotare a persoanelor invitate să participe în procesele de cercetare a cauzelor penale și civile

1. Dacă în timpul anchetei preliminare sau examinării judiciare pe teritoriul unei Părți Contractante apare necesitatea prezenței personale a persoanei, aflate pe teritoriul celeilalte Părți Contractante, e necesar de a se adresa instituției respective a acestei Părți cu însărcinarea de înmânare a citației.

2. Citația nu poate conține sancțiuni pentru cazul neprezentării celui chemat.

3. Persoana care, indiferent de cetățenia sa, s-a prezentat benevol la chemare în instituția respectivă a celeilalte Părți Contractante, nu poate fi trasă la răspundere penală sau administrativă pe teritoriul acestei Părți, arestată sau pedepsită pentru o anumită faptă, comisă până la trecerea frontierei de stat. Aceste persoane nu pot fi,

de asemenea, trase la răspundere penală sau administrativă, arestate sau pedepsite în legătură cu mărturiile lor sau cu concluziile experților ori în legătură cu faptul ce constituie obiectul examinării.

4. Persoana nu beneficiază de asemenea privilegii dacă ea, în timp de 10 zile de la momentul înștiințării despre faptul că prezența ei nu mai este necesară, nu va părăsi teritoriul Părții Contractante solicitante. În acest termen nu se include timpul pe parcursul căruia ea nu a putut părăsi teritoriul Părții Contractante solicitante din motive ce nu au depins de voința ei.

5. Victimele, martorii și experții ce se prezintă la chemare pe teritoriul celeilalte Părți Contractante, au dreptul la recuperarea de către instituția care i-a chemat a cheltuielilor de călătorie și aflarea peste hotare, precum și la recuperarea salariului neprimit pentru zilele sustrate de la lucru; experții, pe lângă aceasta, au dreptul la recuperarea onorariului pentru efectuarea expertizei. În chemare trebuie să fie indicat la ce tipuri de plată au dreptul persoanele chemate; la demersul lor Partea Contractantă, de la care pornește chemarea, plătește un avans pentru acoperirea cheltuielilor respective.

Articolul 13 **Valabilitatea actelor**

1. Actele care au fost întocmite sau certificate pe teritoriul unei Părți Contractante de către instanța de judecată sau de o persoană oficială (notar, interpret oficial, expert etc.) în limitele competenței lor, în forma stabilită și certificate cu sigiliul cu stemă de stat, sunt valabile și pe teritoriul celeilalte Părți Contractante fără vreo altă legalizare.

2. Actele care pe teritoriul unei Părți Contractante sunt recunoscute ca oficiale au pe teritoriul altei Părți Contractante aceeași forță probantă.

Articolul 14 **Cheltuieli legate de acordarea asistenței juridice**

1. Partea Contractantă, căreia îi este adresată însărcinarea, nu va pretinde restituirea cheltuielilor de acordare a asistenței juridice. Părțile Contractante suportă singure toate cheltuielile apărute la acordarea asistenței juridice pe teritoriul lor, cu excepția cheltuielilor legate de efectuarea expertizelor.

2. Instituția de justiție, căreia îi este adresată însărcinarea, comunică instituției de la care pornește însărcinarea cuantumul cheltuielilor. Dacă instituția de la care pornește însărcinarea va percepe aceste cheltuieli de la persoana obligată să le plătească, sumele încasate vor rămâne în folosul Părții Contractante a cărei instituție le-a perceput.

Articolul 15

Acordarea informației

Ministerul Justiției și Procuratura Republicii Moldova și Ministerul Justiției și Procuratura Republicii Letonia acordă reciproc, la cerere, informații despre legislația în vigoare sau cea care a acționat în statele lor și despre modul aplicării ei de către instituțiile de justiție.

Articolul 16

Asistența juridică gratuită

Cetățenilor unei Părți Contractante, în instanțele de judecată și în alte instituții ale altei Părți Contractante, li se acordă asistență juridică gratuită și se asigură procedura judiciară gratuită în aceeași bază și cu aceleași înlesniri, ca și cetățenilor proprii.

Articolul 17

Expedierea actelor

Părțile Contractante se obligă să expedieze una alteia, la cerere, pe cale diplomatică, fără traducere și fără plată, certificate de înregistrare a actelor stării civile și alte acte (despre studii, activitate de muncă etc.), care se referă la drepturile personale și la interesele patrimoniale ale cetățenilor altei Părți Contractante.

Partea a doua

Dispoziții speciale

Capitolul I

Asistența juridică și raporturile juridice în materie civilă și familială

Articolul 18

Scutirea de cheltuielile de judecată

Cetățenii unei Părți Contractante sunt scutiți pe teritoriul altei Părți Contractante de achitarea cheltuielilor de judecată pe aceeași bază și în aceși volum ca și cetățenii statului dat.

Articolul 19

Eliberarea actelor despre starea personală, familială și patrimonială

1. Actul despre starea personală, familială și patrimonială, necesar pentru obținerea permisului de scutire de plată a cheltuielilor judiciare, se eliberează de către instituția competentă a Părții Contractante, pe teritoriul căreia reclamantul are domiciliu sau reședință.

2. Dacă reclamantul nu are domiciliu sau reședință pe teritoriul Părții Contractante, este suficient actul eliberat sau certificat de reprezentanța diplomatică sau oficiul consular al statului său.

3. Instanța de judecată care a emis hotărârea despre scutirea de plată a cheltuielilor de judecată poate apela la instituția, care a eliberat actul, pentru explicații suplimentare.

Articolul 20

Competența instanțelor de judecată

1. Dacă prezentul Tratat nu stabilește altfel, instanțele de judecată ale fiecăreia dintre Părțile Contractante sunt competente să examineze cauzele civile și familiale, dacă reclamantul are domiciliu pe teritoriul ei. În privința acțiunilor față de persoanele juridice, ele sunt competente dacă pe teritoriul Părții date se află organul de conducere, reprezentanța sau filiala persoanei juridice.

2. Pe acțiunile cu privire la dreptul de proprietate și la alte drepturi reale asupra imobilului sunt competente în exclusivitate instanțele de judecată ale Părții Contractante, pe teritoriul căreia se găsește patrimoniul.

3. Instanțele de judecată ale Părților Contractante examinează cauzele și în alte situații, dacă în această privință există acordul scris al părților. Dacă există un asemenea acord, instanța de judecată încetează procedura pe cauză la cererea reclamantului, dacă o asemenea cerere este făcută până la prezentarea dezacordului pe acțiune. Competența exclusivă a instanțelor de judecată nu poate fi modificată prin înțelegerea părților.

4. În cazul intentării procesului în privința cauzei dintre aceleași părți, asupra aceluiași obiect și în același temei în instanțele de judecată ale ambelor Părți Contractante, competente în conformitate cu prezentul Tratat, instanța de judecată, care a intentat cauza mai târziu încetează procedura.

Articolul 21

Capacitatea juridică și capacitatea de exercițiu

1. Capacitatea de exercițiu a persoanei fizice se stabilește conform legislației Părții Contractante, a cărei cetățean este persoana dată.

2. Capacitatea juridică a persoanei juridice se stabilește conform legislației Părții Contractante, pe al cărui teritoriu ea este fondată.

Articolul 22

Limitarea capacității de exercițiu sau recunoașterea incapacității

1. La recunoașterea persoanei limitată de capacitate de exercițiu sau incapacibilă se aplică legislația și sunt competente instituțiile acelei Părți Contractante al cărei cetățean este persoana dată.

2. Dacă instituția uneia din Părțile Contractante va stabili, că există motive pentru limitarea capacității de exercițiu sau recunoașterea incapacității cetățeanului altei Părți Contractante, domiciliul sau reședința căruia se află pe teritoriul acestei Părți Contractante, ea comunică despre aceasta instituției respective a altei Părți Contractante. Dacă instituția înștiințată în acest mod va declara că ea acordă dreptul de a îndeplini în continuare acțiunea instituției de la domiciliul sau reședința persoanei date, sau nu-și va expune părerea în termen de trei luni, instituția de la domiciliul sau de la reședința acestei persoane poate soluționa cauza privind limitarea capacității de exercițiu sau recunoașterea incapacității, în conformitate cu legislația statului său, dacă aceasta este prevăzut și de legislația acelei Părți Contractante, al cărui cetățean este persoana dată. Decizia despre limitarea capacității de exercițiu sau recunoașterea incapacității trebuie expediată instituției respective a altei Părți Contractante.

3. Dispozițiile punctelor 1) și 2) ale prezentului articol se aplică și la anularea limitării capacității de exercițiu sau a recunoașterii incapacității.

Articolul 23

În cazurile ce nu suportă amânare instituția de la domiciliul sau reședința persoanei, privitor la care e pusă chestiunea limitării capacității de exercițiu sau recunoașterii incapacității și care este cetățean al altei Părți Contractante, poate ea însăși să întreprindă măsurile necesare pentru apărarea acestei persoane sau a averii ei. Dispozițiile adoptate în legătură cu măsurile date trebuie expediate instituției respective a Părții Contractante, al cărei cetățean este persoana dată; aceste dispoziții sunt supuse anulării, dacă instituția acestei Părți Contractante va hotărî altfel.

Articolul 24

Recunoașterea absenței fără veste, declararea morții și stabilirea faptului morții

1. În acțiunile de recunoaștere a absenței fără veste și declararea morții sau de stabilire a faptului morții sunt competente instituțiile acelei Părți Contractante, cetățeanul căreia a fost persoana în timpul când ea, conform ultimelor informații, era în viață.

2. Instituțiile unei Părți Contractante pot declara cetățeanul altei Părți Contractante absent fără veste sau mort, precum și să stabilească faptul morții lui la demersul persoanelor ce locuiesc pe teritoriul acestuia, dacă drepturile și interesele lor se bazează pe legislația acestei Părți Contractante.

3. În cazurile, prevăzute de punctele 1) și 2) ale prezentului articol, instituțiile Părților Contractante aplică legislația statului său.

Articolul 25

Încheierea căsătoriei

1. Condițiile de încheiere a căsătoriei sunt determinate, pentru fiecare din persoanele ce se căsătoresc, de legislația Părții Contractante, a cărei cetățean ea este. În afară de aceasta, trebuie respectate cerințele legislației Părții Contractante, pe teritoriul căreia se încheie căsătoria, în ce privește restricțiile de încheiere a căsătoriei.

2. Forma de încheiere a căsătoriei este determinată de legislația Părții Contractante, pe al cărui teritoriu se încheie căsătoria.

Articolul 26

Raporturile juridice personale și patrimoniale ale soților

1. Raporturile juridice personale și patrimoniale ale soților sunt determinate de legislația Părții Contractante, pe teritoriul căreia ei au domiciliu comun.

2. Dacă unul dintre soți locuiește pe teritoriul unei Părți Contractante, iar altul – pe teritoriul altei Părți Contractante și ambii au una și aceeași cetățenie, raporturile lor juridice personale și patrimoniale sunt determinate de legislația acelei Părți Contractante ai căror cetățeni ei sunt.

3. Dacă unul dintre soți este cetățean al unei Părți Contractante, iar celălalt – al celeilalte Părți Contractante și unul din ei locuiește pe teritoriul uneia, iar celălalt – pe teritoriul altei Părți Contractante, raporturile juridice personale și patrimoniale sunt determinate de legislația Părții Contractante, pe al cărei teritoriu ei și-au avut ultimul domiciliu comun.

4. Dacă persoanele indicate în punctul 3) al prezentului articol n-au avut domiciliu comun pe teritoriile Părților Contractante, se aplică legislația Părții Contractante, a cărei instituție examinează cauza.

5. Privitor la raporturile juridice ale soților în ceea ce privește averea imobilă se aplică legislația Părții Contractante, pe al cărui teritoriu se află aceste bunuri.

Articolul 27

Divorțul și declararea nulității căsătoriei

1. Pe cauzele de divorț se aplică legislația și sunt competente instituțiile Părții Contractante, ai cărei cetățeni au fost soții la momentul depunerii cererii. Dacă soții

au domiciliu pe teritoriul altei Părți Contractante, sunt competente, de asemenea, instituțiile acestei Părți Contractante.

2. Dacă la momentul depunerii cererii de divorț unul dintre soți era cetățean al unei Părți Contractante, iar al doilea era cetățean al altei Părți Contractante și unul dintre ei locuiește pe teritoriul unei, iar al doilea – pe teritoriul altei Părți Contractante, sunt competente instituțiile ambelor Părți Contractante. În asemenea cazuri se aplică legislația statului său.

3. Pe cauzele declarării nulității căsătoriei se aplică legislația Părții Contractante a cărei legislație, conform articolului 25, s-a aplicat la încheierea căsătoriei. În asemenea cazuri competența instanțelor de judecată se stabilește, respectiv, în baza punctelor 1) și 2) ale prezentului articol.

Raporturile juridice dintre părinți și copii

Articolul 28

Cazurile privind stabilirea și contestarea paternității și stabilirea nașterii copilului de la căsătoria dată se soluționează conform legislației Părții Contractante, al cărei cetățean este copilul prin naștere.

Articolul 29

1. Raporturile juridice dintre părinți și copii se stabilesc de legislația acelei Părți Contractante, pe al cărui teritoriu ei își au domiciliul comun.

2. Dacă domiciliul unuia dintre părinți și copii se află pe teritoriul altei Părți Contractante, raporturile juridice dintre ei se stabilesc de legislația Părții Contractante, al cărei cetățean este copilul.

Articolul 30

Raporturile juridice dintre copilul născut în afara căsătoriei și dintre mama sa și tatăl său se stabilesc de legislația Părții Contractante, al cărei cetățean este copilul.

Articolul 31

1. Pentru emiterea deciziilor privind raporturile juridice indicate în articolele 28-30 sunt competente instanțele de judecată ale Părții Contractante, legile căreia trebuie aplicate în asemenea cazuri.

2. Dacă reclamantul și reclamatul domiciliază pe teritoriul unei Părți Contractante, sunt competente, de asemenea, și instanțele de judecată ale acestei Părți Contractante, cu respectarea dispozițiilor articolelor 28 și 30.

Articolul 32

Înfierea

1. Înfierea este determinată de legislația Părții Contractante, al cărei cetățean este înfietorul sau pe al cărei teritoriu el are domiciliu stabil.

2. Dacă copilul este înfiat de soți, dintre care unul este cetățean al unei, iar celălalt – cetățean al celeilalte Părți Contractante, înfierea este determinată de legislația în vigoare a ambelor Părți Contractante.

3. Dacă copilul este cetățean al unei Părți Contractante, iar înfietorul – al altei Părți Contractante, pentru înfiere sau desfacerea ei trebuie obținut consimțământul copilului, dacă aceasta este cerut de legea Părții Contractante, al cărei cetățean este, reprezentantului lui legitim și a instituției competente ale acestei Părți Contractante.

Articolul 33

1. Pentru pronunțarea hotărârilor privind înfierea este competentă instituția Părții Contractante al cărei cetățean este înfietorul sau pe teritoriul căreia el are domiciliu stabil.

2. În cazul, prevăzut de punctul 2) al articolului 32, competența aparține instituției Părții Contractante, pe al cărei teritoriu soții au sau și-au avut ultimul domiciliu comun sau reședința.

Tutela și curatela

Articolul 34

1. Pe cauzele privind tutela și curatela în privința cetățenilor Părților Contractante, deoarece Tratatul nu prevede altceva, se aplică legislația și este competentă instituția de tutelă și curatelă a Părții Contractante, al cărei cetățean este persoana tutelată sau care se află sub curatelă.

2. Raporturile juridice între tutore sau curator și persoana asupra căreia s-a instituit tutela sau curatela sunt determinate de legislația Părții Contractante, a cărei instituție de tutelă sau curatelă l-a numit pe tutore sau curator.

Articolul 35

1. În cazul când măsurile de tutelă sau curatelă sunt necesare în interesele persoanei tutelate sau celei care se află sub curatelă, al cărei domiciliu, reședință ori bunuri se află pe teritoriul altei Părți Contractante, instituția de tutelă și curatelă a acestei Părți Contractante înștiințează de îndată instituția de tutelă și curatelă a celeilalte Părți Contractante competentă, conform punctului 1) al articolului 34.

2. În cazuri de neamânat instituția de tutelă și curatelă a altei Părți Contractante poate lua măsurile necesare, înștiințând neîntârziat despre aceasta instituția de tutelă și curatelă competentă, conform punctului 1) al articolului 34. Măsurile adoptate rămân valabile, până când această instituție nu va lua o altă decizie.

Articolul 36

1. Instituția de tutelă și curatelă, competentă conform punctului 1) al articolului 34, poate transmite competența privind tutela sau curatela instituțiilor respective ale celeilalte Părți Contractante, dacă persoana tutelată sau care se află sub curatelă își are domiciliul sau reședința ori averea pe teritoriul acestui stat. Transmiterea este valabilă numai în cazul când instituția solicitată acceptă preluarea tutelei sau curatelei și înștiințează despre aceasta instituția solicitată.

2. Instituția care, conform punctului 1) al prezentului articol, a acceptat preluarea tutelei sau curatelei își îndeplinește atribuțiile în conformitate cu legislația statului său. Ea, însă, nu are dreptul să emită hotărâri pe chestiunile privind statutul personal al persoanei care se află sub tutelă sau curatelă, dar poate da permisiunea de încheiere a căsătoriei, necesară conform legislației Părții Contractante al cărei cetățean este această persoană.

Raporturile juridice patrimoniale

Articolul 37

Dreptul la proprietate

1. Dreptul la proprietate asupra bunurilor imobile se stabilește de legislația Părții Contractante, pe teritoriul căreia se află bunurile imobile.

2. Dreptul la proprietate asupra mijloacelor de transport, ce urmează a fi trecute în registrele de stat, se stabilește de legislația Părții Contractante, pe al cărei teritoriu se află instituția, care a înregistrat mijlocul de transport.

3. Apariția și sistarea dreptului de proprietate sau a altui drept real asupra bunurilor se stabilește de legislația Părții, pe teritoriul căreia s-au aflat bunurile la momentul când a avut loc acțiunea sau altă circumstanță, care a servit drept bază pentru apariția sau sistarea unui asemenea drept. Apariția sau sistarea dreptului de proprietate sau a altui drept real asupra bunurilor, ce constituie obiectul tranzacției, se stabilește de legislația ce acționează pe teritoriul încheierii tranzacției, dacă părțile nu au convenit în alt mod.

Articolul 38

Forma tranzacției

1. Forma tranzacției se stabilește de legislația ce acționează pe teritoriul, unde ea a fost încheiată.

2. Forma tranzacției în privința bunurilor imobile și a drepturilor asupra lor se stabilește de legislația Părții Contractante, pe teritoriul căreia se află aceste bunuri.

Articolul 39

Repararea prejudiciului

1. Angajamentele cu privire la repararea prejudiciului, în afara celor ce reies din contracte și din alte acțiuni legale, se determină de legislația Părții Contractante, pe teritoriul căreia s-a produs acțiunea sau altă circumstanță, ce a servit drept motiv pentru cererea de reparare a prejudiciului.

2. Dacă cauzatorul de prejudiciu și păgubașul sunt cetățeni ai uneia și aceleiași Părți Contractante, se aplică legislația Părții Contractante, în instanța de judecată a căreia a fost înaintată cererea.

Sucesiuni

Articolul 40

Principiul egalității

Cetățenii unei Părți Contractante sunt egali cu cetățenii celeilalte Părți Contractante, ce locuiesc pe teritoriul ei, în ce privește capacitatea de a întocmi sau revoca un testament cu privire la bunurile, care se găsesc pe teritoriul altei Părți Contractante ori la drepturile, ce urmează a fi realizate, precum și în ce privește capacitatea de a dobândi prin moștenire astfel de bunuri și drepturi. Bunurile și drepturile se transmit acestora în condițiile stabilite pentru cetățenii proprii.

Articolul 41

Dreptul de succesiune

1. Dreptul de succesiune asupra bunurilor mobile este determinat de legislația Părții Contractante, pe teritoriul căreia testatorul avea ultimul domiciliu stabil.

2. Dreptul de succesiune asupra bunurilor imobile este determinat de legislația Părții Contractante, pe al cărei teritoriu se află aceste bunuri.

Articolul 42

Dreptul de succesiune al statului

În cazul când, conform legislației Părților Contractante, bunurile succesoriale revin statului (succesiunea legală a statului), bunurile mobile revin statului, al cărui cetățean era testatorul la data morții sale, iar bunurile imobile trec în proprietatea statului, pe al cărui teritoriu se află aceste bunuri.

Articolul 43

Forma testamentului

Forma testamentului se stabilește de legile Părții Contractante, al cărei cetățean era testatorul la momentul întocmirii testamentului. Este suficientă și respectarea legislației Părții Contractante, pe al cărei teritoriu a fost întocmit testamentul. Dispoziția dată se aplică și la revocarea testamentului.

Articolul 44

Competența pe cauzele cu privire la succesiune

1. Procedura pe cauzele succesoriale asupra bunurilor mobile, cu excepția cazurilor prevăzute de punctul 2) al prezentului articol, ține de competența instituției Părții Contractante, pe al cărei teritoriu testatorul avea ultimul domiciliu permanent.

2. Dacă toate bunurile succesoriale mobile se află pe teritoriul Părții Contractante, în care testatorul nu a avut ultimul domiciliu stabil, la cererea moștenitorului sau legatarului, dacă toți moștenitorii sunt de acord cu aceasta, procedura succesorală ține de competența instituțiilor acestei Părți Contractante.

3. Procedura succesorală privind bunurile imobile ține de competența instituțiilor Părții Contractante, pe al cărei teritoriu se află aceste bunuri.

4. Dispozițiile prezentului articol se aplică în mod corespunzător și litigiilor succesoriale.

Articolul 45

Măsurile de conservare a bunurilor succesoriale

1. Instituțiile unei Părți Contractante, pe al cărei teritoriu se află bunurile succesoriale, lăsate de cetățeanul altei Părți Contractante, iau măsuri de conservare a acestor bunuri, în conformitate cu propria legislație.

2. Instituțiile responsabile pentru luarea măsurilor de conservare a succesiunii, după moartea cetățeanului altei Părți Contractante, sunt obligate să informeze imediat oficiul consular al acestei Părți Contractante despre moartea testatorului și despre persoanele, care și-au declarat dreptul de succesori, despre circumstanțele ce le

cunosc, referitoare la persoanele, care au dreptul la moștenire, locul aflării lor, despre testament, în caz că există, despre masa succesorală și valoarea succesiunii, precum și despre măsurile de conservare a succesiunii luate.

3. Bunurile succesoriale mobile și actele celui decedat se transmit reprezentanței diplomatice sau oficiului consular, la cererea acestora.

Articolul 46

Reprezentanța diplomatică sau oficiul consular al unei Părți Contractante are dreptul să reprezinte fără procură interesele succesoriale ale cetățenilor acestei Părți în fața instituțiilor celeilalte Părți Contractante, dacă aceste persoane lipsesc sau, din diferite motive întemeiate, nu-și pot apăra la timp drepturile și interesele sale și n-au desemnat un împuternicit.

Articolul 47

Dacă cetățeanul unei Părți Contractante a decedat în timpul călătoriei pe teritoriul celeilalte Părți Contractante, unde nu a avut domiciliu stabil, bunurile care le-a avut asupra sa se transmit, însoțite de un inventar, reprezentanței diplomatice sau oficiului consular al Părții Contractante, al cărei cetățean era defunctul.

Articolul 48

1. Instituția competentă pe procedura succesorală, în cazurile prevăzute de articolul 46 al prezentului Tratat, dă dispoziție cu privire la transmiterea bunurilor succesoriale instituției diplomatice sau consulare.

2. Aceste bunuri pot fi transmise moștenitorilor, dacă:

a) au fost rambursați sau asigurați toți creditorii ce și-au exprimat pretențiile în termenul stabilit de legislația Părții Contractante, pe al cărei teritoriu se află bunurile succesoriale;

b) toate taxele succesoriale au fost plătite sau asigurate;

c) instituțiile competente au dat cuvenită aprobare pentru exportul bunurilor succesoriale, dacă aceasta este necesară.

3. Transferarea sumelor de bani se efectuează în conformitate cu legislația în vigoare ce acționează pe teritoriile Părților Contractante.

Recunoașterea și executarea hotărârilor

Articolul 49

Recunoașterea și executarea hotărârilor în cauzele civile și familiale, precum și în cauzele penale în ceea ce privește repararea prejudiciului

1. Părțile Contractante recunosc reciproc și execută hotărârile intrate în vigoare pronunțate de instituțiile de justiție în cauzele civile și familiale, precum și sentințele în ce privește repararea prejudiciului cauzat de infracțiune.

2. Pe teritoriul Părților Contractante, de asemenea, sunt recunoscute, fără o procedură specială, hotărârile organelor de tutelă și curatelă, instituțiilor de stare civilă și ale altor instituții pe cauzele civile și familiale, ce nu necesită executare.

Articolul 50

Examinarea demersurilor de încuviințare a executării deciziilor

1. Examinarea demersurilor de încuviințare a executării deciziilor este de competența instanțelor de judecată ale Părții Contractante, pe al cărei teritoriu urmează a avea loc executarea.

2. Demersul de încuviințare a executării se depune în instanța de judecată, care a pronunțat hotărârea în prima instanță și care se transmite instanței de judecată competente să pronunțe hotărârea pe marginea demersului.

3. Rechizitele demersului sunt stabilite de legislația Părții Contractante, pe al cărei teritoriu urmează să aibă loc executarea.

4. La demers se anexează traducerea certificată, în conformitate cu punctul 2) al articolului 5 al prezentului Tratat.

Articolul 51

La demersul de încuviințare a executării este necesar de a anexa:

a) copia hotărârii certificată de instanța de judecată, documentul oficial despre intrarea hotărârii în vigoare, dacă aceasta nu rezultă din însăși textul hotărârii, precum și o adeverința cu privire la executarea ei;

b) actul prin care se va confirma, că reclamatului, care nu a participat la proces, i s-a înmânat măcar o dată la timp și în forma convenită citația de chemare în instanța de judecată;

c) traducerile certificate ale actelor indicate în punctele 1) și 2) ale prezentului articol.

Articolul 52

Pentru a clarifica anumite aspecte instanța de judecată, care încuviințează executarea, poate cere persoanei, care solicită executarea hotărârii, explicații, precum și să audieze debitorul asupra esenței demersului și, în caz de necesitate, poate cere explicații instanței de judecată, care a pronunțat hotărârea.

Articolul 53

Modul de executare a hotărârilor

Modul de executare se reglementează de legislația Părții Contractante, pe al cărei teritoriu urmează să aibă loc executarea.

Articolul 54

La încasarea cheltuielilor de judecată, legate de executare, se aplică legislația Părții Contractante, pe al cărei teritoriu urmează să aibă loc executarea.

Articolul 55

Refuzarea recunoașterii și executării hotărârilor judiciare

Hotărârea judiciară nu se recunoaște sau nu se execută, dacă:

a) persoana, care a depus demersul sau reclamatul în cauză nu a participat la proces, din motiv că acestora sau reprezentanților săi nu le-au fost înmânate la timp și în forma convenită citația de chemare în instanța de judecată;

b) pe același litigiu de drept, între aceleași părți pe teritoriul Părții Contractante, unde urmează a fi recunoscută și executată hotărârea, a fost pronunțată anterior hotărârea ce a intrat în vigoare sau dacă de către instituția acestei Părți Contractante a fost intentată anterior procedura pe cauza dată;

c) conform dispozițiilor prezentului Tratat, iar în cazurile neprevăzute de prezentul Tratat, conform legislației Părții Contractante, pe al cărei teritoriu urmează să se recunoască și să execute hotărârea, cauza este de competența exclusivă a instituțiilor ei;

d) lipsește actul ce confirmă înțelegerea părților privitor la competența contractuală.

Articolul 56

Dispozițiile articolelor 49-55 ale prezentului Tratat referitoare la hotărârile judiciare se aplică și asupra tranzacțiilor de înțelegere, aprobate de instanța de judecată.

Articolul 57

Exportarea bunurilor și transferul sumelor de bani

Exportarea bunurilor și transferul sumelor de bani, obținute prin executare, se efectuează cu respectarea legislației Părții Contractante, pe al cărei teritoriu se execută hotărârea.

Capitolul II

Asistența juridică în cauzele penale

Înfăptuirea urmăririi penale

Articolul 58

Obligația intentării sau preluării urmăririi penale

1. Fiecare Parte Contractantă, la cererea celeilalte Părți Contractante, intentează sau preia, în conformitate cu legislația sa, urmărirea penală împotriva cetățenilor săi, suspectați de comiterea infracțiunilor pe teritoriul celeilalte Părți Contractante.

2. Cererile de urmărire penală, depuse în termenul stabilit de către persoanele vătămate, în conformitate cu legile unei Părți Contractante, în instituțiile ei competente sunt valabile și pe teritoriul celeilalte Părți Contractante.

Articolul 59

Cererea de intentare sau preluare a urmăririi penale

1. Cererea de intentare sau preluare a urmăririi penale trebuie formulată în scris și să cuprindă:

- a) denumirea instituției solicitante;
- b) descrierea faptului, în legătură cu care este formulată cererea de intentare sau preluare a urmăririi penale;
- c) indicarea cât mai exactă a timpului și locului comiterii infracțiunii;
- d) textul legii Părții Contractante solicitante în care fapta este prevăzută ca infracțiune;
- e) numele și prenumele persoanei suspectate, datele privind cetățenia acesteia, domiciliul sau reședința și alte date personale, precum și, în funcție de posibilități, descrierea aspectului exterior al acestei persoane, fotografia și amprente digitale;
- f) datele disponibile privind prejudiciul material cauzat.

La cerere se anexează cererea reclamantului în cauza penală, intentată la cererea păgubașului și cererea de reparare a prejudiciului material, dacă există, precum și materialele cercetării preliminare și probele, de care dispune Partea Contractantă solicitantă. La transmiterea obiectelor ce constituie instrumentele infracțiunii sau

nimerite la infractor în urma unei asemenea infracțiuni se vor lua în considerație dispozițiile punctului 3) al articolului 72.

2. Dacă la momentul înaintării cererii de intentare sau preluare a urmăririi penale, conform punctului 1) al articolului 58, persoana se află în stare de arest pe teritoriul Părții Contractante, care a înaintat cererea de intentare sau preluare a unei asemenea urmăririi, ea este adusă pe teritoriul celeilalte Părți Contractante. Escortarea persoanei aflate în stare de arest pe teritoriul celeilalte Părți Contractante este sancționată de persoana cu funcție de răspundere, care supraveghează cercetarea cauzei. Transmiterea unei asemenea persoane se efectuează aplicând punctul 1) al articolului 70 al prezentului Tratat.

Extrădarea

Articolul 60

Infracțiunile ce atrag după sine extrădarea

1. Părțile Contractante se obligă să extrădeze reciproc, în conformitate cu prevederile prezentului Tratat, la cerere, persoanele, care se află pe teritoriul lor, în vederea tragerii lor la răspundere penală sau pentru executarea sentinței.

2. Extrădarea se admite pentru faptele, care, în conformitate cu legislația ambelor Părți Contractante, sunt prevăzute ca infracțiuni, și care sunt sancționate cu o pedeapsă de privațiune de libertate mai mare de un an sau cu o pedeapsă mai aspră. Extrădarea în vederea executării sentinței se efectuează în caz de condamnare pentru comiterea infracțiunilor sancționate cu pedeapsa de privațiune de libertate mai mare de șase luni sau cu o pedeapsă mai aspră.

Articolul 61

Refuzarea extrădării

Extrădarea nu se admite, dacă:

- a) persoana nominalizată în cererea de extrădare este cetățean al Părții Contractante solicitate sau căreia i-a fost acordat drept de azil în acest stat;
- b) în conformitate cu legislația ambelor Părți Contractante, urmărirea penală se intentează numai la plângerea persoanei vătămate;
- c) în conformitate cu legislația Părții Contractante solicitate, la momentul primirii cererii urmărirea penală nu poate fi intentată sau sentința nu poate fi executată ca urmare a expirării termenului de prescripție sau pentru alt temei legal;
- d) față de persoana a cărei extrădare se cere pentru aceeași infracțiune pe teritoriul Părții Contractante solicitate a fost pronunțată sentința sau hotărârea despre încetarea procedurii pe cauză care a intrat în vigoare.

Extrădarea poate fi refuzată, dacă infracțiunea, pentru care se cere extrădarea, a fost comisă pe teritoriul Părții Contractante solicitate.

În caz de refuz a extrădării Partea Contractantă solicitată comunică Părții Contractante solicitante temeiurile refuzului.

Articolul 62 **Amânarea extrădării**

Dacă persoana, a cărei extrădare se cere, este trasă la răspundere penală sau execută pe teritoriul Părții Contractante solicitate pedeapsa pentru o altă infracțiune, extrădarea poate fi amânată până la terminarea urmăririi penale, executării pedepsei sau eliberarea în baza oricărui alt temei legal.

Articolul 63 **Extrădarea temporară**

În cazul în care amânarea extrădării, prevăzută de articolul 62, ar atrage după sine expirarea termenului de prescripție al urmăririi penale sau ar crea dificultăți serioase cercetării infracțiunii, la un demers întemeiat se admite extrădarea temporară, cu condiția ca persoana extrădată să fie înapoiată imediat după efectuarea acțiunilor procesuale, pentru care a fost extrădată, dar nu mai târziu de trei luni de la data extrădării.

Articolul 64 **Extrădarea la cererea mai multor state**

Dacă extrădarea aceleiași persoane este cerută de mai multe state, Partea Contractantă solicitată hotărăște cărui stat va face extrădarea.

Articolul 65 **Limitele urmăririi penale a persoanei extrădate**

1. Fără acordul Părții Contractante solicitate persoana extrădată nu poate fi trasă la răspundere penală și nici supusă pedepsei pentru o altă infracțiune decât cea pentru care s-a obținut extrădarea.

2. Ea nu poate fi extrădată unui stat terț fără acordul Părții Contractante solicitate.

3. Acordul Părții Contractante solicitate nu este necesar, dacă persoana extrădată continuă să rămână pe teritoriul Părții Contractante solicitante mai mult de 10 zile de la sfârșitul urmăririi penale, de la terminarea executării pedepsei sau de la eliberare pe un temei legal sau dacă ulterior se reîntoarce acolo de bună voie. În acest ter-

men nu se include perioada în care persoana extrădată, din motive independente de voința sa, a fost împiedicată să părăsească teritoriul Părții Contractante solicitante.

Articolul 66

Cererea de extrădare

1. Cererea de extrădare urmează a fi întocmită în scris și trebuie să cuprindă:

- a) denumirea instituției solicitante;
- b) textul legii Părții Contractante solicitante în care fapta este prevăzută ca infracțiune;
- c) numele și prenumele persoanei, care se cere să fie extrădată, datele privind cetățenia, domiciliul sau reședința și alte date personale, precum, și, în funcție de posibilități, descrierea exteriorului acestei persoane, fotografia și amprentele digitale;
- d) datele privind mărimea prejudiciului material cauzat.

2. La cererea de extrădare în vederea urmăririi penale trebuie anexată copia hotărârii de detențiune cu descrierea împrejurărilor cauzei.

La cererea de extrădare pentru executarea sentinței se anexează copia certificată a sentinței cu adeverința de intrare în vigoare și textul legii penale, în baza căreia persoana a fost condamnată. Dacă persoana și-a executat parțial pedeapsa, se comunică la fel și aceste date.

Articolul 67

Arestarea în vederea extrădării

După primirea cererii de extrădare Partea Contractantă solicitată ia neîntârziat măsuri pentru arestarea persoanei, a cărei extrădare se cere, cu excepția cazurilor în care extrădarea nu se admite, în conformitate cu dispozițiile prezentului Tratat.

Articolul 68

Informații suplimentare

1. Dacă cererea de extrădare nu conține toate datele necesare, prevăzute de articolul 66, Partea Contractantă solicitată poate cere informații suplimentare. Cealaltă Parte Contractantă trebuie să răspundă la această cerere în termen ce nu depășește o lună. Acest termen poate fi prelungit cu 15 zile, dacă există motive temeinice.

2. Dacă Partea Contractantă solicitantă nu va prezenta informațiile suplimentare în termenul stabilit, Partea Contractantă solicitată poate pune în libertate persoana, care a fost arestată, conform articolului 67.

Articolul 69

Arestarea sau reținerea până la primirea cererii de extrădare

1. În cazurile de neamânat, Partea Contractantă solicitată, în baza demersului Părții Contractante solicitante, poate aresta persoana și până la primirea cererii de extrădare, indicată în articolul 66. La demers se anexează copia hotărârii de arestare sau a sentinței care a intrat în vigoare, pronunțate împotriva acestei persoane. În demers trebuie să fie indicat, că cererea de extrădare va fi trimisă de îndată.

Demersul și actele anexate la el se transmit prin orice mijloc, care ar asigura transmiterea tuturor rechizitelor (fax etc.)

2. Persoana poate fi reținută la fel și fără primirea demersului, prevăzut de punctul 1) al prezentului articol, dacă există motive suficiente, că ea a comis pe teritoriul celeilalte Părți Contractante o infracțiune, ce implică extrădarea.

3. Despre arestarea sau reținerea făcută conform punctelor 1) sau 2), sau despre cauzele, din care demersul indicat în punctul 1) al prezentului articol n-a fost satisfăcut, trebuie înștiințată imediat cealaltă Parte Contractantă.

4. Persoana, arestată conform punctului 1) al prezentului articol, trebuie să fie eliberată, dacă în timp de 15 zile de la data primirii demersului de arestare nu va fi primită cererea de extrădare de la cealaltă Parte Contractantă. Acest termen, la cererea Părții Contractante solicitante, poate fi prelungit până la 15 zile.

Articolul 70

Înfăptuirea extrădării

1. Partea Contractantă solicitată comunică Părții Contractante solicitante despre decizia sa cu privire la extrădare, indicând locul și data extrădării persoanei.

2. Dacă Partea Contractantă solicitantă nu ia în primire, timp de 15 zile de la data stabilită pentru extrădare, persoana ce urmează a fi extrădată, ea va fi eliberată de sub arest. La cererea Părții Contractante solicitante, acest termen poate fi prelungit, dar nu cu mai mult de 15 zile.

Articolul 71

Repetarea extrădării

Dacă persoana extrădată se sustrage de la urmărirea penală sau de la executarea pedepsei și se va întoarce pe teritoriul Părții Contractante solicitate, ea poate fi din nou extrădată, la cererea Părții Contractante solicitante. În acest caz, la cerere nu se anexează documentele, prevăzute de articolul 66.

Articolul 72

Transmiterea de obiecte

1. Partea Contractantă, căreia i se solicită extrădarea, transmite Părții Contractante solicitante obiectele, ce constituie instrumente ale crimei, care atrag extrădarea, conform articolului 60, precum și obiectele, ce poartă urmele infracțiunii sau sunt dobândite pe cale criminală. Aceste obiecte se transmit la cerere și în acel caz, când extrădarea persoanei nu are loc din cauza morții sau din alte cauze.

2. Partea Contractantă solicitată poate amâna temporar transmiterea obiectelor indicate în punctul 1) al prezentului articol, dacă acestea îi sunt necesare pentru procedura pe altă cauză penală.

3. Drepturile persoanelor terțe asupra obiectelor transmise Părții Contractante solicitante rămân în vigoare. După terminarea procedurii pe cauză, obiectele trebuie restituite Părții Contractante, ce le-a transmis.

Articolul 73

Tranzitarea

1. Fiecare din Părțile Contractante autorizează, la cererea celeilalte Părți Contractante, transportarea pe teritoriul lor a persoanelor, care sunt extrădate celeilalte Părți Contractante, de către un al treilea stat. Părțile Contractante nu sunt obligate să permită tranzitarea persoanelor, extrădarea cărora nu este admisă de dispozițiile prezentului Tratat.

2. Cererea de tranzitare se întocmește și se trimite în același mod, ca și cererea de extrădare.

3. Instituțiile competente ale Părților Contractante coordonează pentru fiecare caz modalitatea, ruta și alte condiții de tranzitare.

4. Cheltuielile de tranzit le suportă Partea Contractantă solicitantă.

Articolul 74

Prezența reprezentanților Părților Contractante la acordarea de asistență juridică în cauzele penale

Reprezentanții unei Părți Contractante, cu acordul celeilalte Părți Contractante, pot asista la executarea cererilor de acordare a asistenței juridice în cauzele penale ale celeilalte Părți Contractante.

Articolul 75

Informații despre antecedente penale

Părțile Contractante acordă, la cerere, reciproc, informații vizând antecedentele penale ale persoanelor, condamnate anterior de instanțele lor de judecată, dacă aceste persoane sunt trase la răspundere penală pe teritoriul Părții Contractante solicitante.

Articolul 76

Informații despre rezultatele urmăririi penale

Părțile Contractante comunică reciproc informații despre rezultatele urmăririi penale a persoanei, în privința căreia a fost expediată cererea de intentare sau preluare a urmăririi penale, precum și asupra persoanei extrădate. Copia sentinței, intrate în vigoare, sau a altei hotărâri definitive se trimite la cerere.

Articolul 77

Informații despre sentințe

Părțile Contractante își vor comunica anual, reciproc, informații despre sentințele înțare în vigoare, pronunțate de instanțele de judecată ale unei Părți Contractante în privința cetățenilor celeilalte Părți Contractante.

Partea a treia

Dispoziții finale

Articolul 78

Intrarea în vigoare a Tratatului

Prezentul Tratat va fi supus ratificării și înregistrării la ONU, în conformitate cu articolul 102 al cartei ONU, și va intra în vigoare la cea de-a 30-a zi de la data schimbului instrumentelor de ratificare.

Articolul 79

Termenul de acțiune al Tratatului

1. Prezentul Tratat se încheie pe o perioadă de timp nedeterminată.
Fiecare dintre Părțile Contractante îl poate denunța în orice timp, trimițând celeilalte Părți Contractante o notificare în scris. Denunțarea va intra în vigoare după 6 luni de la data primirii înștiințării de către cealaltă Parte Contractantă.
2. Tratatul dat poate fi modificat sau completat în modul stabilit pentru încheierea lui.

Încheiat la Riga, la 14 aprilie 1993, în două exemplare, fiecare în limbile română și letonă, ambele texte având aceeași valabilitate.

45. TRATAT ÎNTRE REPUBLICA MOLDOVA ȘI UCRAINA PRIVIND ASISTENȚA JURIDICĂ ȘI RELAȚIILE JURIDICE ÎN MATERIE CIVILĂ ȘI PENALĂ

Semnat la: Kiev, 13 decembrie 1993.

Ratificat prin: Hotărârea Parlamentului RM nr.261-XIII din 04.11.94.

În vigoare pentru RM: din 24 aprilie 1995.

Republica Moldova și Ucraina, nominalizate în continuare „Părți Contractante”,
În dorința de a dezvolta relațiile de prietenie dintre cele două state, precum și de a adânci și a perfecționa colaborarea reciprocă în domeniul asistenței juridice,
Au ajuns la înțelegere în cele ce urmează:

Partea întâi *Dispoziții generale*

Articolul 1 **Ocotirea juridică**

1. Cetățenii unei Părți Contractante se bucură pe teritoriul celeilalte Părți Contractante, în ceea ce privește drepturile lor personale și patrimoniale, de aceeași ocotire juridică ca și cetățenii acestei Părți Contractante.

2. Cetățenii unei Părți Contractante au dreptul să se adreseze liber și nestincherit în organele celeilalte Părți Contractante, în competența cărora intră cauzele civile și penale, pot să-și susțină interesele în fața acestora, să facă cereri, să intenteze acțiuni, precum și să întocmească alte acțiuni procesuale în aceleași condiții ca și cetățenii acestei Părți Contractante.

3. În prezentul Tratat prin termenul *cauze civile* se subînțeleg, de asemenea, cauzele familiale și de muncă.

4. Dispozițiile acestui Tratat referitoare la cetățenii Părților Contractante se extind și asupra persoanelor juridice fondate în conformitate cu legislația acelei Părți Contractante, pe teritoriul căreia își au sediul.

Articolul 2 **Acordarea asistenței juridice**

1. Instanțele judecătorești, organele procuraturii și notariatului ale Părților Contractante, nominalizate în continuare instituții de justiție, își acordă reciproc asistență juridică în cauzele civile și penale.

2. Alte organe ale Părților Contractante, competente în cauze civile și penale, cer acordarea asistenței juridice prin intermediul instituțiilor de justiție proprii.

Articolul 3

Modul de legătură

1. În cauzele incluse în prezentul Tratat instituțiile de justiție comunică între ele prin intermediul organelor sale centrale, în măsura în care prezentul Tratat nu prevede altceva.

2. În sensul acestui Tratat organe centrale sunt: din partea Republicii Moldova – Ministerul Justiției și Procuratura Republicii Moldova, iar din partea Ucrainei – Ministerul Justiției și Procuratura Generală a Ucrainei.

3. Organele centrale pot conveni că instituțiile de justiție ale Părților Contractante întrețin relații directe între ele.

Articolul 4

Volumul asistenței juridice

Părțile Contractante își acordă reciproc asistență juridică în executarea unor activități procesuale, în special, întocmirea și transmiterea de acte, percheziționarea, confiscarea și sechestrarea bunurilor, transmiterea și eliberarea de obiecte și acte, intentarea sau preluarea urmăririi penale, extrădarea persoanelor ce au săvârșit o infracțiune, interogarea inculpaților, condamnaților, martorilor, experților, părților și altor persoane, efectuarea expertizelor, cercetarea judiciară, executarea însărcinărilor de înmânare a actelor, precum și întocmirea și expedierea de acte și documente.

Articolul 5

Limba folosită

1. În cauzele incluse în prezentul Tratat, cererile sunt alcătuite în limba Părții Contractante solicitante și la ele anexează traduceri în limba Părții Contractante solicitante sau în limbile rusă ori engleză.

2. Dacă, conform dispozițiilor acestui Tratat, se va cere anexată la actele ce se expediază traducerea lor în limba celeilalte Părți Contractante, aceste traduceri se legalizează de un traducător oficial sau de notar ori de persoana oficială a instituției solicitate, reprezentanța diplomatică sau instituția consulară ale Părții Contractante.

Articolul 6

Conținutul și forma cererii de acordare a asistenței juridice

1. Cererea de acordare a asistenței juridice se alcătuește în scris și trebuie să cuprindă:

- a) denumirea instituției solicitante;
- b) denumirea instituției solicitate;

- c) obiectul cauzei în care se solicită asistență juridică;
 - d) numele și prenumele părților, ale persoanelor suspectate, inculpaților, acuzaților, condamnaților, victimelor; domiciliul sau reședința lor; cetățenia, profesia, iar pentru cauzele penale, în măsura posibilității, locul și ziua nașterii, numele părinților lor, iar pentru persoanele juridice – denumirea și sediul lor;
 - e) numele, prenumele și adresa reprezentanților persoanelor indicate la punctul d);
 - f) conținutul și datele necesare cu privire la obiectul cererii, în deosebi, numele, prenumele și adresele martorilor, dacă ele sunt cunoscute.
 - g) pentru cauzele penale – suplimentar descrierea circumstanțelor reale și calificarea juridică a infracțiunii comise.
 - h) Cererea de asistență juridică trebuie autentificată cu semnătura persoanei oficiale competente și sigilată cu ștampila cu stemă a Părții Contractante solicitante.
2. Pentru cererile de asistență juridică Părțile Contractante pot utiliza formulare bilingve.

Articolul 7

Îndeplinirea cererilor de asistență juridică

1. La executarea cererii de asistență juridică instituția judiciară solicitată aplică normele legale ale statului său. Însă, la solicitarea instituției de la care pornește cererea, ea poate să aplice normele procesuale indicate de instituția solicitantă, dacă acestea nu contravin legislației Părții Contractante solicitate.

2. Dacă instituția solicitată nu este competentă să soluționeze cererea, ea o va transmite instituției competente, informând despre aceasta instituția judiciară solicitantă.

3. Dacă nu este cunoscută adresa completă a persoanei în privința căreia e întocmită cererea, instituția solicitată va lua măsurile pentru stabilirea ei.

4. Instituția solicitată înștiințează, la cerere, în timp util și nemijlocit, instituția solicitantă și părțile despre locul și data îndeplinirii cererii.

5. După îndeplinirea cererii instituția solicitată transmite actul instituției solicitante. În cazul în care cererea nu a putut fi satisfăcută, instituția solicitată o va restitui instituției solicitante, comunicând motivele neexecutării cererii.

Articolul 8

Citarea martorului, expertului (specialistului), victimei și garanția drepturilor lor

1. Dacă pe cauza în curs instituției justiției uneia din Părțile Contractante îi apare necesitatea prezentării personale a martorului sau a expertului (specialistului),

care se află pe teritoriul altei Părți Contractante, este necesar a se adresa instituției de justiție competente a acestei Părți Contractante cu cererea despre înmânarea citației.

2. Citația nu poate conține amenințări cu aplicarea măsurilor coercitive în caz de neprezentare.

3. Martorul sau expertul (specialistul) citat în organul Părții Contractante solicitante, indiferent de cetățenie, nu poate fi pe teritoriul acestei Părți Contractante tras la răspundere penală sau administrativă, arestat; nu poate să ispășească pedeapsa în legătură cu hotărârea instanței judecătorești privitor la infracțiunea ce constituie obiectul anchetei penale pentru care a fost citat sau pentru o altă infracțiune săvârșită înainte de trecerea frontierei Părții Contractante solicitante, ori în legătură cu depozitiile și avizele.

4. Martorul sau expertul (specialistul) pierde dreptul de ocrotire, dacă nu părăsește teritoriul Părții Contractante solicitante în termen de 7 zile de la data când Partea Contractantă solicitantă îi înștiințează că prezența sa nu mai este obligatorie. În acest termen nu se include timpul în care martorul sau expertul (specialistul) nu a putut părăsi teritoriul Părții Contractante solicitante din circumstanțe independente de voința sa.

5. Martorul sau expertul (specialistul) are dreptul la restituirea cheltuielilor de călătorie și de întreținere, compensarea retribuiției nerealizate, iar expertul (specialistul), în afară de aceasta, și la onorariul de expert. În citație se va face mențiune despre tipul și quantumul plăților la care are dreptul martorul sau expertul (specialistul). Pe baza cererii martorului sau expertului (specialistului) Partea Contractantă solicitantă plătește un avans pentru acoperirea cheltuielilor.

6. Prevederile punctelor 1)-5) se extind și asupra păgubașului, care este chemat să facă depoziii.

Articolul 9

Ordinea de înmânare a actelor

Instituția solicitată efectuează înmânarea actelor în conformitate cu regulile care funcționează în statul său, dacă actele înmânate sunt întocmite în limba Părții Contractante solicitante și dacă sunt anexate traducerile legalizate în limba Părții Contractante solicitate. În unele cazuri înmânarea actelor adresatului are loc cu încuviințarea benevolă a lui.

Articolul 10

Confirmarea înmânării actelor

Confirmarea înmânării actelor este întocmită conform regulilor Părții Contractante solicitate. În confirmare este indicată data, locul și modul înmânării, precum și persoana, căreia i s-a înmânat actul. Dacă scrisoarea este întocmită în două exemplare, confirmarea poate, de asemenea, fi cuprinsă în unul din aceste exemplare.

Articolul 11

Cheltuieli legate de acordarea asistenței juridice

1. Fiecare din Părțile Contractante suportă pe teritoriul său cheltuielile ce țin de acordarea asistenței juridice.

2. Instituția solicitată înștiințează instituția solicitantă despre volumul cheltuielilor. Dacă instituția solicitantă percepe aceste cheltuieli de la persoana obligată să le restituie, sumele încasate trec acelei Părți Contractante care le-a perceput.

Articolul 12

Acordarea informației juridice

Organele centrale ale instituțiilor Părților Contractante conform cererii pun reciproc la dispoziție informații despre actele sale legislative în materie de drept civil și penal, actele lor departamentale, precum și despre practica instituțiilor justiției.

Articolul 13

Stabilirea adreselor și a altor date

1. Instituțiile justiției ale Părților Contractante acordă ajutor la solicitare pentru a stabili adresele persoanelor ce se află pe teritoriul său.

2. Dacă la instanța judecătorească a uneia din Părțile Contractante va fi intentată cauza despre încasarea pensiei alimentare de la persoana ce se află pe teritoriul altei Părți Contractante, instituția de justiție a acelei Părți Contractante acordă ajutor la solicitare pentru a stabili locul de muncă și mărimea salariului persoanei supuse plății pensiei alimentare.

Articolul 14

Expedierea obiectelor și a valutei

Dacă la executarea prezentului Tratat se expediază obiecte sau valută de pe teritoriul unei Părți Contractante pe teritoriul altei Părți Contractante ori prin intermediul misiunii diplomatice și instituției consulare ale altei Părți Contractante, aceasta se efectuează cu respectarea normelor de drept corespunzătoare ale acelei Părți Contractante, organul căreia realizează expedierea.

Articolul 15

Recunoașterea actelor

1. Actele întocmite sau legalizate de organul corespunzător al uneia din Părțile Contractante, prevăzute cu sigiliu oficial și semnătura persoanei autorizate, au vala-

bilitate pe teritoriul altei Părți Contractante fără vreo altă legalizare. Aceasta se referă și la copiile și traducerile actelor care sunt legalizate de organul corespunzător.

2. Actele care pe teritoriul uneia dintre Părțile Contractante sunt recunoscute oficiale se consideră oficiale și pe teritoriul celeilalte Părți Contractante.

Articolul 16

Transmiterea actelor de stare civilă

1. Organele respective ale Părților Contractante transmit reciproc, la cerere, extrase din registrele de stare civilă, ce se referă la cetățenii celeilalte Părți Contractante. Transmiterea gratuită a acestor extrase se efectuează imediat după executarea mențiunii din actul de stare civilă.

2. Prevederile punctului 1) se aplică și în cazul introducerii modificării în mențiunile actelor de stare civilă privitor la cetățenii Părții Contractante. În cazul de față extrasele din registrele de stare civilă sunt transmise cu modificările respective.

3. Cererile cetățenilor unei Părți Contractante despre trimiterea certificatelor de înregistrare a actelor stării civile pot fi transmise nemijlocit secției corespunzătoare de înregistrare a actelor stării civile a altei Părți Contractante. Persoana care se adresează cu o cerere primește aceste acte prin reprezentanța diplomatică sau prin instituția consulară a acelei Părți Contractante, organul căreia a eliberat aceste acte, cu încasarea taxei cuvenite.

Articolul 17

Transmiterea hotărârilor privind starea civilă

Părțile Contractante, la cerere, transmit una alteia copiile hotărârilor legale, care se referă la starea civilă a cetățenilor altei Părți Contractante.

Articolul 18

Transmiterea altor acte

Cererile cetățenilor unei Părți Contractante despre eliberarea și trimiterea actelor de studii, despre stagiul de muncă și a altor acte ce se referă la drepturile și interesele personale și patrimoniale ale cetățenilor pot fi transmise nemijlocit autorităților competente ale celeilalte Părți Contractante.

Actele sunt transmise cetățeanului prin reprezentanța diplomatică sau prin instituția consulară ale acelei Părți Contractante, organul căreia a eliberat actele. Reprezentanțele diplomatice sau instituțiile consulare, transmițând actele cetățeanului, încasează taxa cuvenită pentru eliberarea lor.

Articolul 19

Refuzul acordării asistenței juridice

Asistența juridică nu se acordă, dacă ea ar aduce daune suveranității ori securității, sau ar contraveni principiilor de bază ale legislației Părții Contractante solicitate.

Partea a doua

Cauzele civile

Articolul 20

Principii de bază

Dacă, în conformitate cu prevederile prezentului Tratat, intentarea cauzei ține de competența organelor ambelor Părți Contractante, iar cererea de intentare a cauzei este depusă în organul uneia dintre ele, în cazul acesta competența organului celeilalte Părți Contractante se exclude.

Capitolul I

Cauzele în domeniul dreptului personal

Articolul 21

Capacitatea juridică și capacitatea de exercițiu

1. Capacitatea juridică și cea de exercițiu a persoanei fizice este determinată de legislația acelei Părți Contractante al cărei cetățean este persoana dată.
2. Capacitatea persoanei juridice este determinată de legislația Părții Contractante pe teritoriul căreia ea este fondată.

Articolul 22

Limitarea capacității de exercițiu sau recunoașterea persoanei incapabile (recunoașterea deplină sau parțială a incapacității persoanei)

1. Dacă prezentul Tratat nu prevede altceva, la limitarea capacității de exercițiu sau la recunoașterea incapacității persoanei competentă este instanța judecătorească a acelei Părți Contractante cetățean al căreia este persoana care urmează a fi limitată în capacitatea de exercițiu sau recunoscută incapabilă. Acea instanță judecătorească aplică legislația statului său.

2. Dacă instanța judecătorească a uneia din Părțile Contractante va stabili că are temeiuri pentru stabilirea incapacității de exercițiu sau de recunoaștere a capacității cetățeanului celeilalte Părți Contractante, cu domiciliul pe teritoriul primei Părți Contractante, ea va înștiința instituția judiciară corespunzătoare a altei Părți Contractante.

3. Dacă instanța judecătorească a altei Părți Contractante, informată conform punctului 2), va declara, că oferă dreptul să îndeplinească acțiunile ulterioare ale instanței judecătorești de la domiciliul acestei persoane, ori nu se va pronunța în decurs de 3 luni, instanța judecătorească de la domiciliul acestei persoane poate susține cauza despre limitarea capacității de exercițiu sau recunoașterea incapacității în conformitate cu legislația statului sau, dacă cauza limitării capacității de exercițiu sau recunoașterea incapacității persoanei este pevăzută, de asemenea, și de legislația acelei Părți Contractante, al cărei cetățean este această persoană. Hotărârea cu privire la limitarea capacității de exercițiu sau recunoașterea incapacității persoanei este expediată instanței judecătorești corespunzătoare a altei Părți Contractante.

4. În cazurile, ce nu pot fi amânate, instanța judecătorească menționată în punctul 2) poate primi dispoziții temporare cu privire la ocrotirea persoanei sau a patrimoniului ei. Copiile acestor dispoziții sunt expediate instanței judecătorești corespunzătoare a acelei Părți Contractante, al cărei cetățean este această persoană.

5. Prevederile punctelor 1)-4) se aplică, de asemenea, și în cazul limitării capacității de exercițiu sau de restabilire a cetățeanului în capacitatea de exercițiu.

Articolul 23

Recunoașterea persoanei absente fără veste, declararea morții și constatarea faptului morții

1. Recunoașterea persoanei absente fără veste, declararea morții și constatarea faptului morții ține de competența instanței judecătorești a acelei Părți Contractante, al cărei cetățean era acea persoană, la data când, potrivit ultimelor știri, mai era în viață.

2. Instanța judecătorească a unei Părți Contractante poate declara cetățeanul altei Părți Contractante ca mort sau constata faptul morții lui:

a) în baza cererii persoanei care are intenția să realizeze drepturile sale ce rezultă din raporturile succesoriale sau patrimoniale între soți, privitor la bunurile imobile ale persoanei care a murit sau și-a pierdut viața, dacă aceste bunuri se află pe teritoriul acelei Părți Contractante, instanța judecătorească a căreia urmează să adopte hotărârea;

b) în baza cererii soțului (soției) persoanei care și-a pierdut viața ori a murit și care domiciliază în timpul înaintării cererii pe teritoriul acelei Părți Contractante, instanța judecătorească a căreia urmează să adopte hotărârea.

3. În cauzele privind declararea persoanei dispărute fără veste, decedate și constatarea faptului morții se aplică legislația acelei Părți Contractante, cetățean al căreia a fost persoana la data când, potrivit ultimelor știri, mai era în viață;

4. Hotărârea adoptată potrivit punctului 2) are consecințe juridice exclusive pe teritoriul acelei Părți Contractante, instanța judecătorească a căreia a adoptat hotărârea.

Capitolul II **Cauzele în domeniul dreptului familial**

Articolul 24 **Încheierea căsătoriei**

1. Forma încheierii căsătoriei este determinată de legislația Părții Contractante, pe al cărei teritoriu se încheie căsătoria.

2. Condițiile încheierii căsătoriei sunt determinate, pentru fiecare din persoanele ce se căsătoresc, de legislația Părții Contractante ale cărei cetățeni sunt.

Articolul 25 **Raporturile personale și patrimoniale ale soților**

1. Raporturile personale și patrimoniale ale soților sunt determinate de legislația acelei Părți Contractante, cetățeni ai căreia sunt soții la momentul depunerii cererii.

2. Dacă în timpul depunerii cererii unul dintre soți este cetățean al unei Părți Contractante, iar celălalt cetățean – al celeilalte Părți Contractante, atunci în cauzele care prevăd raporturile personale și patrimoniale între ei acționează legislația acelei Părți Contractante pe al cărei teritoriu ei au domiciliu. Dacă unul din soți are domiciliu pe teritoriul uneia din Părțile Contractante, iar altul – pe teritoriul altei Părți Contractante, acționează legislația Părții Contractante, instanța judecătorească a căreia a intentat cauza.

3. În cauzele, care prevăd raporturile personale și patrimoniale ale soților, în cazul prevăzut la punctul 1), competență este instanța judecătorească a acelei Părți Contractante, cetățeni ai căreia au fost soții la momentul depunerii cererii.

4. În cauzele, care prevăd raporturile personale și patrimoniale ale soților, în cazul prevăzut la punctul 2), competență este instanța judecătorească a acelei Părți Contractante, pe teritoriul căreia soții au domiciliu. Dacă unul dintre soți are domiciliu pe teritoriul unei Părți Contractante, iar celălalt – pe teritoriul altei Părți Contractante, atunci competente sunt instanțele judecătorești ale ambelor Părți Contractante.

5. Raporturile patrimoniale ale soților față de bunurile imobiliare sunt determinate conform legislației și țin de competența instanțelor judecătorești ale acelei Părți Contractante, pe teritoriul căreia se află bunurile.

Articolul 26 **Divorțul**

1. Căsătoria se desface în conformitate cu legislația acelei Părți Contractante, cetățeni ai căreia sunt ambii soți la data intentării cauzei.

2. Dacă la data intentării cauzei unul dintre soți este cetățean al unei Părți Contractante, iar altul – cetățean al altei Părți Contractante, divorțul va fi perfectat în conformitate cu legislația acelei Părți Contractante, pe teritoriul căreia ei au domiciliu. Dacă unul din soți are domiciliu pe teritoriul unei Părți Contractante, iar altul – pe teritoriul celeilalte Părți Contractante, se aplică legislația acelei Părți Contractante, organul căreia a intentat cauza.

3. În cauzele acțiunilor de divorț, în cazul prevăzut la punctul 1), competent este organul acelei Părți Contractante, cetățeni ai căreia sunt soții la momentul intentării cauzei.

4. În cauzele acțiunilor de divorț, în cazul prevăzut la punctul 2), competent este organul acelei Părți Contractante pe teritoriul căreia soții au domiciliu. Dacă unul din soți are domiciliu pe teritoriul unei Părți Contractante, iar celălalt – pe teritoriul altei Părți Contractante, competente sunt organele ambelor Părți Contractante.

5. Instanța judecătorească, de competența căreia este adoptarea hotărârii de divorț, este, de asemenea, competentă să adopte hotărârea cu privire la drepturile părinților și la pensia în favoarea copiilor minori.

Articolul 27

Cauzele cu privire la declararea nulității căsătoriei

1. Asupra cauzelor cu privire la declararea nulității căsătoriei se aplică legislația Părții Contractante, care a fost aplicată la încheierea căsătoriei.

2. Competența organului este determinată în conformitate cu articolul 16 al prezentului Tratat.

Articolul 28

Raporturile juridice dintre părinți și copii

1. În raporturile juridice dintre părinți și copii, inclusiv obligațiunile părinților cu privire la pensia alimentară, se aplică legislația acelei Părți Contractante, al cărei cetățean este copilul.

2. Cauzele despre stabilirea și contestarea paternității se reglementează de legislația acelei Părți Contractante, cetățean al căreia este mama copilului la data nașterii copilului. Însă este în de ajuns respectarea formei de recunoaștere a copilului prevăzută de legislația acelei Părți Contractante, pe teritoriul căreia urmează să fie efectuată sau a fost deja efectuată recunoașterea.

3. În cauzele indicate la punctele 1) și 2) competent este organul acelei Părți Contractante cetățean al căreia este copilul.

Articolul 29

Alte obligațiuni cu privire la pensia alimentară

1. În cauzele altor obligațiuni cu privire la pensia alimentară în domeniul dreptului familial se aplică legislația acelei Părți Contractante, pe teritoriul căreia persoana, care a depus cererea cu privire la încasarea pensiei alimentare, are domiciliu.

2. În cauzele enumerate la punctul 1) competentă este instanța judecătorească a acelei Părți Contractante, pe teritoriul căreia are domiciliu persoana care a intentat cererea cu privire la încasarea pensiei alimentare.

Articolul 30

Înfierea

La înfiere se aplică legislația Părții Contractante, cetățean al căreia este înfiatul.

Să pronunțe hotărârea privind înfierea e competentă Partea Contractantă al cărei cetățean este înfiatul.

Articolul 31

Tutela și curatela

1. În cauzele de tutelă și curatelă, întrucât Tratatul nu prevede altceva, competent este organul de tutelă și curatelă și se aplică legislația Părții Contractante, al cărei cetățean este persoana, care necesită tutelă sau curatelă.

2. Raporturile judiciare între tutore sau curator și persoana, asupra căreia s-a instituit tutela sau curatela, se determină conform legislației acelei Părți Contractante, organul căreia a stabilit tutelă și curatelă.

3. Obligațiunea stabilirii tutelei sau curatelei se determină de legislația acelei Părți Contractante, cetățean al căreia este persoana care va fi tutore sau curator.

4. Dacă măsurile tutelei și curatelei sunt necesare pentru ocrotirea intereselor persoanei Părții Contractante, care are domiciliul, reședința ori patrimoniul căreia se află pe teritoriul altei Părți Contractante, atunci organul de tutelă și curatelă al acestei Părți Contractante comunică urgent despre aceasta organului competent, indicat la punctul 1).

5. În cazurile de neamânat, organul altei Părți Contractante aplică măsurile necesare, în conformitate cu legislația sa și comunică neîntârziat despre aceasta organului competent indicat la punctul 1). Măsurile adoptate rămân valabile până la adoptarea de către acest organ a altei hotărâri.

6. Organul competent, conform punctului 1), poate transmite tutela și curatela organului altei Părți Contractante, dacă domiciliul, reședința ori bunurile persoanei aflate sub tutelă sau curatelă se află pe teritoriul acestei Părți Contractante. Transmiterea este valabilă numai în cazul, când organul solicitat acceptă tutela sau curatela și comunică despre aceasta organului ce l-a solicitat.

7. Organul, care, conform punctului 6), a acceptat tutela sau curatela, le realizează în conformitate cu legislația statului său. Cu toate acestea, el nu e în drept să adopte hotărâri privind întrebările, ce țin de statutul persoanei, care se află sub tutelă sau curatelă, dar își poate da acordul pentru încheierea căsătoriei, necesar conform legislației acelei Părți Contractante, cetățean al căreia este această persoană.

Capitolul III **Cauzele patrimoniale**

Articolul 32 **Raporturile juridice referitoare la imobil**

Raporturile juridice referitoare la imobil sunt determinate de legislația Părții Contractante, pe teritoriul căreia se află imobilul. Competente sunt instituțiile aceleiași Părți Contractante.

Articolul 33 **Obligațiunile ce decurg din raporturile contractuale**

1. Obligațiunile, ce decurg din raporturile contractuale, se determină de legislația acelei Părți Contractante, pe teritoriul căreia a fost încheiată tranzacția, dacă participanții raporturilor contractuale nu convin asupra legislației, care urmează să reglementeze asemenea raporturi.

2. În cauzele indicate la punctul 1) este competentă instanța judecătorească a acelei Părți Contractante, pe teritoriul căreia are domiciliu sau sediu reclamantul. Competentă, de asemenea, este instanța judecătorească a acelei Părți Contractante, pe teritoriul căreia are domiciliu sau sediu reclamatul, dacă obiectul în litigiu sau bunurile reclamatului se află pe acest teritoriu.

3. Competența indicată la punctul 2) poate fi modificată prin acordul participanților la raporturile contractuale.

Articolul 34 **Forma acțiunii juridice**

1. Forma acțiunii juridice este determinată de legislația acelei Părți Contractante, care determină însăși acțiunea. Cu toate acestea, este suficientă respectarea formei prevăzute de legislația acelei Părți Contractante, pe teritoriul căreia se petrece acțiunea.

2. Forma acțiunii juridice referitoare la imobil este determinată de legislația acelei Părți Contractante, pe teritoriul căreia se află imobilul.

Articolul 35

Obligațiunile ce nu decurg din raporturile contractuale

1. Responsabilitatea pentru paguba pricinuită, care nu decurge din raporturile contractuale (acțiuni interzise) se determină de legislația acelei Părți Contractante, pe teritoriul căreia s-a petrecut cazul, ce a pricinuit apariția obligațiunii. Când reclamantul și reclamatul sunt cetățeni ai unei Părți Contractante, se aplică legislația acelei Părți Contractante.

2. Pe cauzele indicate la punctul 1) competentă este instanța judecătorească a acelei Părți Contractante, pe teritoriul căreia a avut loc cazul ce a pricinuit apariția obligațiunilor, sau pe teritoriul căreia are domiciliu sau sediu reclamatul. Competența este, de asemenea, instanța judecătorească a acelei Părți Contractante, pe teritoriul căreia are sediu reclamantul, dacă pe acest teritoriu se află bunurile reclamatului.

Capitolul IV

Cauzele de succesiune

Articolul 36

Principiul legalității dreptului

1. Cetățenii unei Părți Contractante pot să obțină pe teritoriul celeilalte Părți Contractante dreptul asupra bunurilor și alte drepturi de moștenire legală sau prin dispoziție în caz de deces în aceleași condiții și același volum ca și cetățenii acestei Părți Contractante.

2. Cetățenii unei Părți Contractante pot să dea dispoziție în caz de deces referitor la bunurile care se află pe teritoriul altei Părți Contractante.

Articolul 37

Aplicarea legislației

1. Raporturile juridice în domeniul succesiunii asupra bunurilor mobiliare se reglementează de legislația acelei Părți Contractante, al cărei cetățean a fost reclamatul în momentul decesului.

2. Raporturile juridice în domeniul moștenirii imobilului se reglementează de legislația acelei Părți Contractante, pe teritoriul căreia se află imobilul.

3. Determinarea genului de bunuri, care intră în componența succesiunii, dacă este mobilă sau imobilă, se reglementează de legislația acelei Părți Contractante pe teritoriul căreia se află aceste bunuri.

Articolul 38

Trecerea moștenirii în proprietatea statului

Dacă, în conformitate cu legislația Părții Contractante indicate în articolul 37, lipsesc succesorii, atunci bunurile mobile trec în proprietatea acelei Părți Contractante, cetățean al căreia era succesorul la momentul decesului, iar imobilul trece în proprietatea acelei Părții Contractante, pe teritoriul căreia acestea se află.

Articolul 39

Testamentul

1. Capacitatea de a întocmi sau modifica testamentul, precum și consecințele legale privind neajunsurile exprimării voinței sunt determinate de legislația Părții Contractante, cetățean al căreia era testatorul la momentul întocmirii sau anulării testamentului.

2. Modul de întocmire sau anulare a testamentului este determinat de legislația acelei Părți Contractante, cetățean al căreia era testatorul la momentul întocmirii sau anulării testamentului. Cu toate acestea, este suficientă respectarea legislației acelei Părți Contractante, pe teritoriul căreia testamentul a fost întocmit sau anulat.

Articolul 40

Deschiderea și citirea testamentului

Testamentul se deschide și se citește de către organul competent al acelei Părți Contractante, pe teritoriul căreia s-a aflat testamentul. Copia testamentului autentificată, precum și copia procesului-verbal de deschidere și citire a lui, se expediază organului corespunzător de competența căreia ține cauza succesorală.

Articolul 41

Competența organelor pe cauzele succesoriale

1. Cauzele succesoriale referitoare la patrimoniul mobil țin de competența organelor respective ale acelei Părți Contractante, cetățean al căruia era testatorul la momentul decesului.

2. Cauzele succesoriale referitoare la imobile țin de competența organului respectiv al acelei Părți Contractante, pe teritoriul căreia se află acest patrimoniu.

3. În cazul când tot patrimoniul mobil care a rămas după decesul cetățeanului unei Părți Contractante se află pe teritoriul altei Părți Contractante, atunci, conform cereii succesorului, cauza este gestionată de organul altei Părți Contractante, dacă cu aceasta sunt de acord toți succesorii.

Capitolul V **Cauzele în domeniul dreptului muncii**

Articolul 42

Coresponderea legislației și competența instanțelor judecătorești

1. Părțile antrenate în raporturile de muncă pot da preferință, de comun acord, uneia dintre legislații care să reglementeze raporturile.

2. În cazul în care alegerea legislației nu a avut loc, încheierea, modificarea, anularea și încetarea raporturilor de muncă, precum și cerințele ce decurg din ele sunt reglementate de legislația acelei Părți Contractante, pe al cărei teritoriu munca a fost, trebuie să fie sau este prestată. Dacă lucrătorul execută lucrări pe teritoriul uneia dintre Părțile Contractante în baza raporturilor de muncă încheiate cu întreprinderea principală de pe teritoriul altei Părți Contractante, încheierea, modificarea și încetarea raporturilor de muncă, precum și cerințele ce decurg din acestea sunt reglementate de legislația acelei Părți Contractante.

3. Cauzele prevăzute la punctul 2) țin de competență instanței judecătorești a acelei Părți Contractante, pe al cărei teritoriu a fost, trebuie să fie sau este prestată munca. Competente sunt, de asemenea, instanțele judecătorești ale acelei Părți Contractante, pe teritoriul căreia are domiciliu reclamantul, precum și pe teritoriul căreia are domiciliu reclamantul, dacă pe acel teritoriu se află obiectul în litigiu sau bunurile reclamatului.

4. Competența, stabilită la punctul 3) poate fi modificată printr-un acord al părților ce au încheiat raporturile de muncă.

Capitolul VI **Cheltuielile de judecată**

Articolul 43

Scutirea de rambursarea cheltuielilor de judecată

1. Cetățenii unei Părți Contractante sunt scutiți de plăți, aconturi și alte cheltuieli pe cauză pe teritoriul altei Părți Contractante, precum și se bucură de apărare procedurală gratuită în aceleași condiții și în aceeași măsură ca și cetățenii acestei Părți Contractante.

2. Scutirile, stipulate la punctul 1), se raportează la toate actele procedurale, inclusiv executarea hotărârii.

3. Scutirea de cheltuielile procedurale oferită pe cauză de instanța judecătorească a unei Părți Contractante se extinde și asupra cheltuielilor legate de exercitarea acțiunilor procedurale similare pe aceeași cauză pe teritoriul altei Părți Contractante.

Articolul 44

Temeiuri pentru scutirea de cheltuieli

1. Pentru a obține scutirea de cheltuieli sau apărarea procedurală gratuită, e necesar să fie prezentat certificatul cu privire la situația personală, familială și patrimonială a reclamantului. Un asemenea certificat îl eliberează organul de resort al Părții Contractante, pe al cărei teritoriu a avut domiciliu sau reședință reclamantul.

2. În cazul în care reclamantul nu locuiește sau nu se află pe teritoriul uneia dintre Părțile Contractante, reprezentanța diplomatică sau instituția consulară ale acelei Părți Contractante, al cărei cetățean este reclamantul, sunt în drept să elibereze certificatul menționat mai sus.

3. Instanța judecătorească care emite hotărârea privind scutirea de cheltuieli poate cere informații suplimentare sau completarea datelor.

4. În cazul, în care legislația unei Părți Contractante nu cere prezentarea certificatului prevăzut la punctul 1), reclamantul e obligat să prezinte o declarație despre starea sa familială și patrimonială.

Articolul 45

Modalitatea înaintării cererii

1. Cetățeanul unei Părți Contractante, care pretinde să ceară instanței judecătorești a celeilalte Părți Contractante scutirea de cheltuieli sau apărare procedurală gratuită, se poate adresa în scris sau verbal, fapt care urmează a fi perfectat printr-un proces-verbal instanței judecătorești din localitatea unde își are domiciliu sau reședință. Această instanță judecătorească expediază instanței judecătorești corespunzătoare a celeilalte Părți Contractante cererea împreună cu certificatul indicat în articolul 44.

2. Cererea, prevăzută la punctul 1), poate fi înaintată concomitent cu acțiunea sau cererea de intentare a cauzei.

Articolul 46

Termenele

1. Instanța judecătorească a unei Părți Contractante, cerând părții procedurale sau participantului la proces, care locuiește sau se află pe teritoriul altei Părți Contractante, să acopere cheltuielile judiciare sau să completeze acțiunea sau cererea, stabilește concomitent termenul de cel puțin o lună. Scurgerea termenului începe din momentul înmânării scrisorii respective.

2. Dacă instanța judecătorească a unei Părți Contractante stabilește părții procedurale sau participantului la proces care locuiește pe teritoriul altei Părți Contractante un anumit termen pentru executarea actelor procedurale, dovada respectării

termenului o constituie dată de pe teritoriul oficiului poștal al acelei Părți Contractante, de pe teritoriul căreia a fost expediată scrisoarea cu dispoziția de a executa actele în cauză.

3. Dacă, potrivit termenului stabilit, pe teritoriul Părții Contractante sunt transferate plățile și aconturile, cerute de instanță, îndeplinirea cererii o confirmă data depunerii lor la Banca acelei Părți Contractante, pe al cărei teritoriu locuiește partea procedurală sau participantul la proces.

4. În cazul nerespectării termenului, organul ce examinează cauza aplică legislația statului său.

Capitolul VII **Recunoașterea și executarea hotărârilor**

Articolul 47

1. Hotărârile definitive adoptate de instanțele judecătorești ale uneia dintre Părțile Contractante în materie civilă nepatrimonială, iar în cauzele privind drepturile părinților hotărârile nedefinitive, dar susceptibile de executare imediată, sunt recunoscute pe teritoriul celeilalte Pări Contractante fără a opera acțiuni de recunoaștere, în cazul în care instanțele judecătorești ale celeilalte Părți Contractante nu au adoptat anterior o hotărâre autorizată pe marginea aceleiași cauze sau dacă nu sunt de competență exclusivă în baza prezentului Tratat, iar în cazul lipsei unei asemenea reglementări în Tratat – în baza legislației în vigoare a acestei Părți Contractante.

2. Hotărârile autorizate în materie nepatrimonială, reglementate de legislația familială, adoptate de organe nejudiciare ale unei Părți Contractante sunt recunoscute pe teritoriul celeilalte Părți Contractante, în conformitate cu articolele 49-51.

Articolul 48

Recunoașterea și executarea hotărârilor pe cauzele în materie patrimonială și nepatrimonială

1. În corespundere cu condițiile prevăzute în prezentul Tratat, Părțile Contractante recunosc și execută pe teritoriul său hotărârile adoptate pe teritoriul celeilalte Părți Contractante, precum ar fi:

- a) hotărârile instanțelor judecătorești în cauze civile;
- b) hotărârile instanțelor judecătorești în cauzele penale referitoare la compartimentul vizând prejudiciile de pe urma infracțiunii.

Specificările de la punctul 1) sunt aplicabile și față de acordurile amicale civile cu caracter patrimonial.

Articolul 49

Temeiurile pentru recunoașterea și executarea hotărârilor enumerate

Hotărârile indicate în articolul 48 sunt susceptibile de recunoaștere și executare pe teritoriul celeilalte Părți Contractante, dacă:

a) conform legislației acelei Părți Contractante, pe teritoriul căreia a fost adoptată hotărârea, ea a devenit definitivă și este susceptibilă de executare, iar cât privește cauzele referitoare la obligația de a plăti pensia alimentară – și hotărârile nedefinitive, dar susceptibile de executare;

b) instanța judecătorească care a adoptat hotărârea a fost competentă în baza prezentului Tratat, iar în cazul lipsei a unei asemenea reglementări în Tratat – în baza legislației acelei Părți Contractante pe teritoriul căreia hotărârea urmează a fi recunoscută și executată;

c) partea n-a fost lipsită de posibilitatea de a-și apăra drepturile, iar în cazul unei capacități procedurale limitate – de reprezentanța cuvenită, în special, partea care n-a fost implicată în examinarea cauzei a primit la timp și în modul corespunzător citația la ședința instanței judecătorești;

d) cauza dintre aceleași părți a fost deja soluționată, cu adoptarea hotărârii corespunzătoare de către instanța judecătorească a acelei Părți Contractante, pe teritoriul căreia hotărârea trebuie recunoscută și executată și, dacă între aceleași părți n-a fost anterior intentată cauza în instanța judecătorească pe teritoriul acelei Părți Contractante, unde hotărârea urmează a fi recunoscută și executată;

e) hotărârea organului unui stat terț față de aceleași părți pe aceeași cauză n-a fost încă recunoscută și executată pe teritoriul acelei Părți Contractante, unde hotărârea urmează a fi recunoscută și executată;

f) la adoptarea hotărârii a fost aplicată legislația conform prezentului Tratat, iar în cazul lipsei unei asemenea reglementări în Tratat – în baza legislației acelei Părți Contractante, pe teritoriul căreia urmează a fi recunoscută și executată.

Articolul 50

Cererea de recunoaștere și executare a hotărârii

1. Cererea de recunoaștere și executare a hotărârii poate fi înaintată nemijlocit instanței judecătorești a acelei Părți Contractante, pe teritoriul căreia hotărârea urmează a fi recunoscută și executată sau prin intermediul instanței judecătorești care examinează cazul în prima instanță.

2. La cerere se anexează:

a) hotărârea sau copia ei autorizată împreună cu confirmarea că hotărârea e definitivă și este susceptibilă de executare, iar cât privește cauzele referitoare la obligațiile de a plăti pensia alimentară, dacă hotărârea nu a devenit definitivă împreună cu

confirmarea că ea e susceptibilă de executare, dacă acest fapt nu decurge din această hotărâre.

b) actul ce confirmă că partea față de care se adoptă hotărârea și care n-a participat la examinarea cazului a primit la timp și în modul corespunzător citația la ședința judecătii, în conformitate cu legislația acelei Părți Contractante, pe al cărei teritoriu a fost adoptată hotărârea, iar cazul capacității procedurale limitate a părții – actul ce confirmă că cealaltă parte a fost prezentată în modul cuvenit;

c) traducerea autorizată a cererii, precum și a actelor menționate la subpunctele 1)-2) în limba acelei Părți Contractante, pe teritoriul căreia urmează a fi recunoscută și executată hotărârea.

Articolul 51

Modalitatea de recunoaștere și executare a hotărârilor

1. Recunoașterea și executarea hotărârii este de competența instanței judecătorești a acelei Părți Contractante, pe teritoriul căreia urmează a fi recunoscută și executată hotărârea.

2. În cadrul examinării cauzei instanța judecătorească se limitează la controlul îndeplinirii condițiilor prevăzute în articolele 50-51.

3. Pentru recunoașterea și executarea hotărârii se aplică legislația Părții Contractante, pe teritoriul căreia urmează să fie recunoscută și executată hotărârea; aceasta se referă, de asemenea, la forma cererii de recunoaștere și de executare a hotărârii. La cererea de recunoaștere și executare a hotărârii se anexează copia ei și copiile anexelor pentru a fi înmânate participanților la proces.

4. Dacă pe teritoriul Părții Contractante, a cărei instanță judecătorească a adoptat hotărârea, executarea hotărârii e amânată ca rezultat al reluării cauzei sau al examinării cauzei privitor la anularea sau modificarea hotărârii definitive pe teritoriul altei Părți Contractante, se amână cauza de recunoaștere și executare a hotărârii sau a cauzei privitor la executarea hotărârii.

5. Examinând cauza de recunoaștere și executare a hotărârii, instanța judecătorească este în drept să ceară explicații ambelor părți. Această instanță judecătorească poate, de asemenea, să se adreseze instanței judecătorești care a adoptat hotărârea privitor la prezentarea explicațiilor suplimentare.

Articolul 52

Executarea hotărârilor privind cheltuielile judiciare

1. Dacă persoana care, în baza articolului 43, a fost scutită de cheltuielile procedurale, va fi, conform hotărârii definitive, adoptate pe teritoriul uneia dintre Părțile Contractante, obligată să compenseze cheltuielile celuilalt participant la proces, instanța corespunzătoare a celeilalte Părți Contractante, pe teritoriul căreia urmează

a fi executată hotărârea, adoptă gratuit, la cerere, decizia privind executarea acestei hotărâri.

2. Cheltuielile procedurale sunt și cheltuielile de confirmare a autenticității hotărârii și a necesității executării ei, precum și cheltuielile suportate pentru traducerea actelor necesare.

3. Instanța judecătorească, care examinează chestiunea executării hotărârii privind cheltuielile, se limitează la controlul: dacă a intrat ea în vigoare și dacă e susceptibilă de a fi executată.

4. La cererea de executare a hotărârii se anexează hotărârea sau copia autorizată a acelei părți a hotărârii care stabilește mărimea cheltuielilor împreună cu confirmarea că hotărârea dată a devenit definitivă și e susceptibilă de îndeplinire, precum și traducerea autorizată a acestor acte.

5. Organul acelei Părți Contractante, pe teritoriul căreia cheltuielile procedurale au fost acoperite printr-un acout din partea statului, se adresează instanței judecătorești corespunzătoare a celeilalte Părți Contractante în vederea compensării acestor cheltuieli. Această instanță exercită executarea hotărârii în conformitate cu legislația sa fără a compensa cheltuielile și transferă mijloacele bănești obținute ca rezultat al executării hotărârii reprezentanței diplomatice sau instituției consulare a celeilalte Părți Contractante.

Corespunzător se aplică prevederile de la punctele 3), 4).

Partea a treia ***Cauzele penale***

Capitolul I ***Preluarea urmăririi penale***

Articolul 53 **Obligația preluării urmăririi penale**

1. Fiecare Parte Contractantă se obligă, la cererea celeilalte Părți Contractante, să efectueze urmărirea penală împotriva cetățenilor săi, care au domiciliat permanent pe teritoriul ei suspecțai de comiterea infracțiunilor pe teritoriul celeilalte Părți Contractante.

2. Părțile Contractante pot înainta cereri privind preluarea urmăririi penale, de asemenea, în legătură cu astfel de încălcări de drept, care în conformitate cu legislația Părții Contractante solicitante sunt prevăzute ca infracțiuni, iar în conformitate cu legislația Părții Contractante solicitate – doar delictе.

3. În cazurile, indicate la punctele 1) și 2), instituțiile competente respective ale Părții Contractante solicitate aplică legislația statului său.

4. Dacă acțiunea, în privința căreia se cere preluarea urmăririi penale, atrage după sine cerința vizând restituirea prejudiciului și au fost depuse cererile respective cu privire la restituirea prejudiciului, ele se includ în acțiunea de urmărire preluată.

Articolul 54

Preluarea urmăririi penale referitoare la infracțiunile militare și infracțiunile contra umanității

În cauzele referitoare la infracțiunile militare și infracțiunile contra umanității (punctul 1) al articolului 53 se aplică chiar și atunci, când ele au fost comise în afara teritoriului Părții Contractante solicitate.

Articolul 55

Cererea cu privire la preluarea urmăririi penale

1. Cererea cu privire la preluarea urmăririi penale urmează a fi formulată în scris și să cuprindă:

- a) denumirea instituției de justiție solicitante;
- b) denumirea instituției de justiție solicitate;
- c) numele și prenumele persoanei suspectate, cetățenia acesteia, precum și alte date despre persoană;
- d) descrierea și calificarea juridică a faptei săvârșite în legătură cu care este formulată cererea de preluare a urmăririi penale.

2. La cerere, afară de aceasta, se anexează:

- a) conținutul dispozițiilor penale, iar în caz de necesitate – și al altor dispoziții ale Părții solicitante, importante pentru urmărirea penală;
- b) materialele cauzei sau copiile lor legalizate, precum și alte probe;
- c) în măsura posibilităților, descrierea exteriorului persoanei suspectate, fotografia ei și amprente digitale;
- d) cererea vizând repararea prejudiciului material, precum și, în măsura posibilităților, datele privind caracterul și volumul prejudiciului;
- e) cererile pătimașilor privind urmărirea, dacă aceasta o cere legislația Părții solicitante.

Articolul 56

Comunicat despre rezultatele urmăririi penale

Partea Contractantă solicitată comunică, în baza cererii Părții Contractante solicitante, despre hotărârea definitivă privitor la încetarea cercetării pe cauză. Conform cererii, Părții Contractante solicitante ei i se expediază copia acestei hotărâri.

Articolul 57

Urmările preluării urmăririi penale

După preluarea urmăririi penale instituțiile de justiție competente ale Părții Contractante solicitante nu pot efectua ancheta în privința uneia și aceleiași persoane pentru una și aceeași acțiune, doar dacă în cererea de preluare a urmăririi penale Partea Contractantă solicitantă a indicat că din nou poate ancheta în caz de comunicare a Părții Contractante solicitante despre refuzul de a începe ancheta, după acceptarea preluării urmăririi, sau despre încetarea anchetei.

Capitolul II

Extrădarea în scopul urmăririi sau executării pedepsei

Articolul 58

Extrădarea persoanelor

1. Părțile Contractante se obligă să-și extrădeze reciproc, la cerere, în conformitate cu prevederile prezentului Tratat, persoanele aflate pe teritoriile lor în vederea urmăririi penale sau executării pedepsei.

2. Extrădarea în vederea efectuării urmăririi penale se înfăptuiește numai pentru astfel de infracțiuni, pentru săvârșirea cărora, conform legislației ambelor Părți Contractante, se prevede pedeapsa, limita maximă a căreia depășește un an privațiune de libertate sau o pedeapsă mai aspră.

3. Extrădarea în vederea executării pedepsei se înfăptuiește doar în cazul comiterii acțiunilor care sunt prevăzute ca infracțiuni în conformitate cu legislația ambelor Părți Contractante și dacă persoana în privința căreia a fost înaintată o cerere a fost condamnată la privațiune de libertate pe un termen nu mai mic de 6 luni sau i-a fost aplicată o pedeapsă mai aspră.

Articolul 59

Refuzul extrădării

1. Extrădarea nu se admite, dacă:
 - a) persoana, nominalizată în cererea de extrădare, este cetățean al Părții Contractante solicitate sau are dreptul de azil în acest stat;
 - b) infracțiunea a fost comisă pe teritoriul Părții Contractante solicitate;
 - c) în conformitate cu legislația Părții Contractante solicitate, urmărirea penală nu poate fi intentată sau sentința nu poate fi executată ca urmare a expirării termenului de prescripție sau pentru alt temei legal;

- d) pe teritoriul Părții Contractante solicitate față de persoana în privința căreia a fost expediată cererea de extrădare, în privința aceleiași acțiuni, se exercită cercetarea penală sau sa pronunțat sentința definitivă, sau dacă procedura pe cauză a fost încetată pe baze legale;
 - e) cercetarea penală începe doar la cererea particulară a pătimașului;
 - f) infracțiunea poartă un caracter politic;
 - j) infracțiunea constă exclusiv în încălcarea obligațiilor militare;
 - h) va duce la încălcarea ordinii publice sau prevederilor de bază ale legislației.
2. În caz de refuz de extrădare, Partea Contractantă solicitată va comunica Părții Contractante solicitante temeiurile refuzului.

Articolul 60 **Limitele vizând pedeapsa capitală**

Dacă pentru o acțiune este prevăzută pedeapsa capitală în conformitate cu legislația Părții Contractante solicitante, însă nu e prevăzută o astfel de pedeapsă de legislația Părții Contractante solicitate, e interzisă stabilirea sau executarea pedepsei pe teritoriul Părții Contractante solicitante.

Articolul 61 **Cererea de extrădare**

1. Cererea de extrădare urmează a fi întocmită în scris și să conțină:
 - a) denumirea instituției solicitante;
 - b) denumirea instituției solicitate;
 - c) numele și prenumele persoanei, care se cere să fie extrădată, datele privind cetățenia, domiciliul sau reședința și alte date despre persoana dată, precum și, în măsura posibilităților, descrierea exteriorului, fotografia și amprentele ei digitale;
 - d) datele disponibile privind prejudiciul material cauzat.
2. La cererea de extrădare pentru tragerea la răspundere penală se anexează copia legalizată a hotărârii privind punerea sub arest, cu descrierea faptei, care conține semnele infracțiunii, precum și textul normei de drept care conține semnele infracțiunii, săvârșite de către persoana în privința căreia e îndreptată cererea de extrădare.
3. La cererea de extrădare pentru executarea sentinței se anexează copia certificată a sentinței definitive, precum și textul legii penale, în baza căreia persoana a fost condamnată. Dacă condamnatul și-a executat parțial pedeapsa, e necesar de comunicat datele privind partea pedepsei executate.

Articolul 62

Completarea cererii privind extrădarea

Dacă cererea de extrădare nu conține toate datele necesare pentru preluarea hotărârii privind extrădarea, Partea Contractantă solicitantă poate cere completarea lor, stabilind, în acest scop, un termen de până la o lună. Partea Contractantă solcitată poate să prelungească acest termen din motive întemeiate.

Articolul 63

Adresarea în vederea extrădării

1. După primirea cererii de extrădare, Partea Contractantă solicitantă va lua neîntârziat măsuri privind arestarea persoanei în privința căreia este depusă cererea de extrădare, cu excepția cazurilor când nu sunt îndoieli că, în conformitate cu prezentul Tratat, extrădarea nu poate avea loc.

2. Arestarea, de asemenea, poate fi efectuată până la primirea cererii de extrădare, dacă Partea Contractantă solicitantă se va adresa cu o asemenea cerere referindu-se la hotărârea de arestare sau la sentința, ce este temeiul cererii de extrădare. O asemenea adresare în scris poate fi transmisă prin fax, telegramă sau prin alte mijloace, ce exclud orice îndoieli.

3. Despre arestare sau motivele refuzării acesteia, săvârșite conform punctelor 1), 2), e necesar neîntârziat de înștiințat cealaltă Parte Contractantă.

Articolul 64

Eliberarea persoanei arestate

1. Partea Contractantă solcitată poate elibera persoana deținută sub arest conform punctului 1) al articolului 63, dacă în termenul indicat în articolul 62 n-au fost prezentate datele suplimentare, interpretate de această Parte.

2. Persoana arestată în conformitate cu punctul 2) al articolului 63 urmează a fi eliberată, dacă în timp de o lună de la data primirii cererii de arestare de la cealaltă Parte Contractantă nu va fi primită cererea de extrădare.

Articolul 65

Amânarea extrădării

1. Dacă persoana, în privința căreia este depusă cererea de extrădare, este trasă la răspundere penală, execută pe teritoriul Părții Contractante solicitate pedeapsa pentru o altă infracțiune, extrădarea poate fi amânată până la terminarea cercetării pe cauza penală, ispășirii pedepsei sau eliberării în baza oricărui alt temei legal.

2. Extrădarea persoanei poate fi suspendată din motivul unei boli grave până la înlăturarea acestor piedici.

Articolul 66

Extrădarea pe termen

1. Dacă amânarea extrădării, prevăzută de articolul 65, poate să atragă după sine expirarea termenului de prescripție în cauza penală sau poate crea dificultăți serioase pentru cercetarea infracțiunii, săvârșite de persoana în cauză, în baza unei cereri întemeiate a Părții Contractante, poate fi înfăptuită extrădarea temporară.

2. Persoana extrădată temporar va fi înapoiată neîntârziat după efectuarea acțiunilor procedurale, pentru care a fost extrădată, dar nu mai târziu de trei luni de la data extrădării temporare.

Articolul 67

Cereri formulate de mai multe state privind extrădarea

Dacă cererile privind extrădarea aceleiași persoane sunt depuse de mai multe state, Partea Contractantă solicitată soluționează care cerere urmează a fi satisfăcută. În cazul emiterii unei asemenea hotărâri se iau în considerație toate circumstanțele, în particular, cetățenia persoanei în cauză și caracterul infracțiunii.

Articolul 68

Efectuarea extrădării

1. Partea Contractantă solicitată comunică Părții Contractante solicitante hotărârea sa privind extrădarea, iar în cazul satisfacerii cererii – locul și data extrădării.

2. Dacă Partea Contractantă solicitantă nu ia în primire persoana ce urmează a fi extrădată timp de 15 zile de la data stabilită pentru extrădare și nu comunică Părții Contractante solicitate motivele, această persoană urmează a fi eliberată din stare de arest.

Articolul 69

Limitele urmăririi penale a persoanei extrădate

1. Fără acordul Părții Contractante solicitate persoana extrădată nu poate fi trasă la răspundere penală, supusă pedepsei sau extrădată unui stat terț pentru o altă infracțiune decât cea care a constituit temei pentru extrădare.

2. Nu se cere consimțământul Părții Contractante, dacă:

a) persoana extrădată n-a părăsit teritoriul Părții Contractante solicitante în decurs de 30 zile după sfârșitul cercetării penale, executării pedepsei sau eliberării în baza oricăror temeuri legale. Acest termen nu include perioada în decursul căreia persoana extrădată n-a putut părăsi teritoriul Părții Contractante solicitante din circumstanțe independente de ea;

b) persoana extrădată s-a întors benevol pe teritoriul Părții Contractante solicitante după ce a părăsit-o.

Articolul 70

Extrădarea repetată

Dacă persoana extrădată se va eschiva de la urmărirea penală sau de la executarea pedepsei și se va întoarce pe teritoriul Părții Contractante solicitate, ea urmează a fi extrădată din nou la cererea Părții Contractante solicitante fără prezentarea suplimentară a documentelor indicate în articolul 61.

Articolul 71

Informații privind rezultatele cercetării penale

Partea Contractantă solicitantă comunică imediat Părții Contractante solicitate rezultatele cercetării penale privind persoana extrădată. La cererea Părții Contractante solicitante ei i se expediază copia sentinței definitive pe cauză.

Articolul 72

Cheltuielile legate de extrădare

Cheltuielile legate de extrădare le suportă Partea Contractantă pe teritoriul căreia ele au fost făcute.

Articolul 73

Tranzitarea

1. Una din Părțile Contractante, la cererea altei Părți Contractante, permite transportul pe teritoriul său a persoanelor extrădate Părții Contractante solicitate de către un stat terț. Partea Contractantă solicitantă nu poate da așa autorizație, dacă conform normelor Tratatului dat obligația extrădării nu este prevăzută.

2. Cererea de tranzit se formulează și se examinează în același mod, ca și cererea de extrădare.

3. Partea Contractantă solicitată efectuează tranzitul prin modalitatea pe care o apreciază mai potrivită.

4. Nu este necesară autorizarea tranzitării, dacă ea se efectuează pe cale aeriană fără aterizare intermediară.

5. Cheltuielile de tranzitare le suportă Partea Contractantă solicitantă.

Capitolul III

Dispoziții speciale în vederea asistenței juridice în materie penală

Articolul 74

Transmiterea de obiecte

1. Obiectele dobândite de persoana care a săvârșit infracțiunea în urma acestei infracțiuni sau obiectele primite în schimbul lor, precum și alte obiecte ce servesc drept probe pe cauza penală se transmit Părții Contractante solicitante la cerere, dacă aceasta este necesar pentru cercetarea cauzei, care se efectuează pe teritoriul Părții Contractante solicitante.

2. Partea Contractantă solicitată poate amâna temporar transmiterea obiectelor, dacă acestea sunt necesare pentru cercetarea unei alte cauze penale până la terminarea acestei cercetări sau le poate transmite temporar Părții Contractante solicitante pentru un anumit termen.

3. Drepturile terțelor persoane asupra obiectelor transmise altei Părți Contractante solicitante rămân inviolabile. După terminarea cercetării, aceste obiecte urmează a fi restituite Părții Contractante, ce le-a transmis sau, cu acordul acestei Părți, vor fi transmise nemijlocit persoanelor titulare ale acestor drepturi.

4. La transmiterea obiectelor conform prezentului articol nu se aplică restricțiile privind importul și exportul obiectelor și valutei.

Articolul 75

Prezența reprezentanților instituției solicitante

Reprezentanții instituției solicitante pot asista la efectuarea acțiunilor vizând acordarea asistenței juridice pe teritoriul Părții solicitate. Acordul de asistare a lor se va da: din partea Republicii Moldova – de Ministerul Justiției sau Procuratura Republicii Moldova, din partea Ucrainei – de Ministerul Justiției sau Procuratura Generală a Ucrainei.

Articolul 76

Informații privind condamnarea

1. Părțile Contractante își comunică reciproc sentințele pronunțate în instanțele judecătorești ale unei Părți Contractante privind cetățenii celeilalte Părți Contractante.

2. Părțile Contractante își comunică reciproc, în baza unei cereri întemeiate, informații despre sentințele definitive, pronunțate de instanțele judecătorești ale unei

Părți Contractante privind persoanele ce nu sunt cetățeni ai Părții Contractante solicitante.

3. Părțile Contractante își transmit reciproc, în baza unei cereri, amprentele digitale ale persoanelor indicate la punctele 1), 2).

Articolul 77

Informații din registrul penal

Părțile Contractante își transmit reciproc, în baza unei cereri, informații din registrul penal privind persoanele altei Părți Contractante, precum și alte informații ce urmează a fi introduse în registrul penal.

Articolul 78

Transmiterea temporară a persoanelor private de libertate

1. Dacă în procesul cercetării penale efectuate de instituțiile de justiție ale uneia din Părțile Contractante va apărea necesitatea interogării în calitate de martor a persoanei private de libertate pe teritoriul altei Părți Contractante, instituțiile respective ale Părții Contractante solicitate pot emite o dispoziție privind transmiterea acestei persoane pe teritoriul Părții Contractante solicitante. Această persoană se va deține în stare de arest și, după terminarea cercetării, neîntârziat va fi retrocedată.

2. În cazul necesității de a efectua interogarea în calitate de martor a unei persoane private de libertate pe teritoriul unui stat terț, organele respective ale Părții Contractante solicitate autorizează tranzitul acestei persoane pe teritoriul statului său.

Capitolul IV

Executarea hotărârilor pe cauzele penale

Articolul 79

Deciziile

În sensul prezentului capitol, următoarele noțiuni semnifică:

Statul pronunțării sentinței – Statul, în care a fost pronunțată hotărârea judecătorească, care conține sancțiuni, ce urmează a fi executate;

Statul executării sentinței – Statul care a preluat sau care trebuie să preia executarea pedepsei privative de libertate.

Articolul 80

Dispoziții generale

1. Părțile Contractante se obligă reciproc privitor la cereri, în conformitate cu dispozițiile prezentului Tratat, să preia executarea hotărârilor definitive, pronunțate de instanțele judecătorești ale uneia din Părțile Contractante privitor la cetățenii altei Părți Contractante, vizând pedepsirea cu privațiune de libertate.

2. Cererile, prevăzute la punctul 1), le pot înainta atât organele centrale ale Statului care a pronunțat sentința, cât și organele Statului executării sentinței.

Articolul 81

Dreptul condamnatului

Condamnatul, reprezentantul lui legitim, avocatul, unul dintre soți, rudele pe linie directă, frații sau surorile pot înainta în fața organelor centrale ale instituțiilor de justiție ale fiecăreia dintre Părțile Contractante întrebarea privitor la executarea acțiunilor prevăzute în articolul 80. Fiecare condamnat, față de care pot fi aplicate dispozițiile acestui capitol al Tratatului, va fi informat de Statul pronunțării sentinței privitor la dispozițiile de bază din acest capitol.

Articolul 82

Premizele preluării executării hotărârii

1. Preluarea executării hotărârii poate avea loc numai în cazul când acțiunea care constituie motivul adoptării hotărârii este determinată drept infracțiune și în baza legislației Statului unde se execută sentința sau ar fi o crimă, dacă o astfel de faptă ar fi fost comisă pe teritoriul Statului unde se execută sentința.

2. În caz de infracțiune financiară, refuzul de a prelua spre executare hotărârea nu poate avea loc numai din cauza că legislația Statului executării sentinței nu conține norme asupra impozitelor, încasărilor taxelor, monopolului, a circulației valutare, a comerțului exterior sau reglementarea modului de circulație a mărfurilor de același tip, fiind prevăzute de legislația Statului pronunțării sentinței.

3. Preluarea executării hotărârii poate avea loc numai cu consimțământul condamnatului. Dacă condamnatul nu e capabil de a-și exprima consimțământul, care ar avea putere juridică, el poate fi expus de reprezentantul său legal.

Articolul 83

Refuzul de a prelua executarea hotărârii

1. Preluarea executării hotărârii nu se efectuează, dacă:

- a) delictul, care servește ca bază pentru adoptarea hotărârii, constituie o crimă politică;

- b) delictul, care servește ca bază pentru adoptarea hotărârii, se constituie exclusiv din încălcarea obligațiilor militare;
- c) a expirat termenul de prescripție al executării pedepsei în conformitate cu legislația uneia din Părțile Contractante;
- d) hotărârea a fost adoptată de o instanță de judecată specială;
- e) hotărârea a fost adoptată în lipsa condamnatului;
- f) condamnatul a fost condamnat conform legii sau achitat pentru una și aceeași faptă în Statul executării sentinței;
- g) după aprecierea Părții Contractante solicitante, aceasta ar încălca ordinea ei publică sau principiile legislației.

2) Preluarea executării hotărârii nu se efectuează, de asemenea, dacă condamnatul a fost lipsit de libertate în Statul pronunțării sentinței și, la ziua primirii cererii, avea să se afle în locurile de privațiune de libertate nu mai mult de 4 luni. La toate acestea se ține cont de toate pedepsele cu privațiune de libertate sau de o parte din ele, care au rămas până la executare.

Articolul 84 **Examinarea cererii**

Partea Contractantă solicitantă, după posibilitate, în termene reduse, aduce la cunoștință Părții Contractante solicitate în ce măsură a fost satisfăcută cererea cu privire la preluarea executării hotărârii. Refuzul complet sau parțial urmează a fi argumentat.

Articolul 85 **Executarea hotărârilor**

1. Dacă se va prelua executarea hotărârii, apoi instanțele judecătorești ale Statului executării hotărârii determină, în conformitate cu legislația sa, pedeapsa în formă de privațiune de libertate necesară executării, ținându-se cont, în cea mai mare măsură, de pedeapsă în formă de privațiune de libertate, stabilite în Statul pronunțării sentinței.

2. În urma preluării executării hotărârilor de către Statul executării hotărârii, condamnatul nici într-un caz nu poate fi într-o stare mai gravă, dacă s-ar afla în cazul executării hotărârii în Statul pronunțării sentinței.

3. Executarea sentinței, inclusiv eliberarea convențională, se efectuează în conformitate cu legislația Statului executării sentinței. Dacă normele legislației Statului pronunțării sentinței referitor la eliberarea convențională sunt pentru condamnat mai favorabile, ele se aplică.

4. În termenul de ispășire a pedepsei în formă de privațiune de libertate în Statul executării sentinței se include termenul privațiunii de libertate în Statul pronunțării sentinței.

Articolul 86

Executarea parțială a hotărârii

Dacă a avut loc condamnarea mai mult decât pentru o crimă, iar preluarea executării hotărârii se referă numai la pedeapsa în formă de privațiune de libertate referitoare la unele din aceste crime, instanța judecătorească a Statului executării hotărârii determină în momentul examinării, menționate în articolul 85, pedeapsa în formă de privațiune de libertate sau care ar asigura măsura, care trebuie să fie executată față de aceste crime.

Articolul 87

Urmările preluării executării

1. În timpul executării pedepsei în formă de privațiune de libertate în Statul executării sentinței Statul pronunțării sentinței nu efectuează alte acțiuni legate de executarea lor.

2. Statul pronunțării sentinței este în drept, până la executarea acelei părți a sentinței care rămâne dacă condamnatul se eschivează de la executarea hotărârii, în Statul executării sentinței și în legătură cu acest fapt a părăsit teritoriul lui. Statul executării sentinței imediat anunță Statul pronunțării sentinței despre aceste circumstanțe.

3. Statul pronunțării sentinței pierde dreptul prevăzut la punctul 2), dacă pedeapsa în formă de privațiune de libertate a fost executată sau în caz de grațiere.

Articolul 88

Grațierea și amnistia

1. Condamnatul poate fi scutit de pedeapsă în Statul executării sentinței. Statul pronunțării sentinței poate expedia Statului executării sentinței o adresare privitor la grațiere. Aceasta nu încalcă drepturile Statului pronunțării sentinței asupra grațierii, care va fi valabilă pe teritoriul său.

2. Statul executării sentinței aplică față de condamnat amnistia, act care se emite atât în Statul executării sentinței, precum și în Statul pronunțării sentinței.

Articolul 89

Anularea sau modificarea hotărârilor

Anularea sau modificarea hotărârii adoptate până la executare ține de competența exclusivă a Statului pronunțării sentinței.

Articolul 90

Anunțarea

1. Părțile Contractante, la cerere, de comun acord în urma demersurilor, se anunță reciproc în termene reduse despre toate circumstanțele care pot influența executarea hotărârii.

2. Statul pronunțării sentinței anunță Statul executării sentinței, în special, despre amnistie, precum și despre anularea sau modificarea hotărârii, primite până la executare.

3. Statul executării sentinței anunță Statul pronunțării sentinței despre executarea hotărârii.

Articolul 91

Transmiterea

1. Dacă condamnatul se află pe teritoriul Statului pronunțării sentinței, acest Stat, la cerere, în timpul apropiat, întreprinde toate măsurile necesare pentru transmiterea condamnatului instanțelor respective ale Statului executării sentinței.

2. Statul pronunțării sentinței și Statul executării sentinței se înțeleg asupra timpului și locului transmiterii condamnatului organelor Statului executării sentinței, iar în caz de necesitate – și organelor Statelor de tranzit.

3. Persoanele ce însoțesc condamnatul ale uneia din Părțile Contractante responsabile de transportarea condamnatului pe calea aerului pe teritoriul altei Părți Contractante sau să-l ia de pe acest teritoriu sunt în drept să întreprindă pe teritoriul altei Părți Contractante măsurile necesare în scopul curmării evadării condamnatului până la momentul transmiterii sau primirii.

Statul pronunțării sentinței poate, după preluarea executării hotărârii de către Statul executării sentinței, să amâne transmiterea condamnatului, în scopul efectuării urmăririi penale în legătură cu altă crimă sau în scopul executării pedepsei în formă de privațiune de libertate determinate de către instanțele judecătorești pentru altă crimă.

Articolul 92

Restrângerea urmăririi condamnatului

1. Dacă condamnatul a fost transmis, în conformitate cu prezentul Tratat, din Statul pronunțării sentinței în Statul executării sentinței, el nu poate fi supus urmăririi penale, condamnat sau în orice alt mod limiat în libertate în legătură cu crima săvârșită înainte de a fi transmis, asupra căreia nu are o referință consimțământul de preluare a executării.

2. Restrângerile indicate la punctul 1) nu se aplică, dacă:

- a) statul pronunțării sentinței își dă consimțământul la intentarea urmăririi penale, la executarea pedepsei.
- b) condamnatul, care a fost transmis, a rămas în Statul executării sentinței mai mult de 30 de zile după eliberarea lui deplină, necătând la aceea că avea dreptul și posibilitatea să părăsească teritoriul acestui Stat sau dacă, după ce a părăsit Statul, s-a reîntors benevol.

Articolul 93

Anexele

1. Cererile, prevăzute în acest capitol, se alcătuiesc în scris.
2. La cererea Statului pronunțării sentinței se anexează:
 - a) originalul sau copia hotărârii autentificată, care confirmă împuternicirea și necesitatea executării;
 - b) textul normelor de drept aplicate, precum și normele referitoare la eliberarea convențională;
 - c) după posibilitate, datele depline despre condamnat, cetățenia lui, precum și domiciliul sau reședința;
 - d) certificatul despre perioada privațiunii de libertate;
 - e) procesul-verbal, întocmit cu participarea condamnatului, cu indicația consimțământului lui la preluare a executării pedepsei în formă de privațiune de libertate;
 - f) alte documente, care pot avea însemnătate la adoptarea hotărârii asupra cererii;
 - g) traducerea în limba altei Părți Contractante a cererii și a documentelor, indicate în acest punct.
3. La cererea Statului executării sentinței se anexează informația și materialele, indicate la subpunctele c), f) și j) ale punctului 2), precum și scrisoarea, ce conține consimțământul condamnatului.
4. În cazul satisfacerii cererii, prevăzută la punctul 3), Statul executării sentinței anexează la consimțământul său documentele indicate la subpunctele a), b) și d) ale punctului 2).

Articolul 94

Adițional la cerere

Dacă Partea Contractantă solicitantă recunoaște datele și documentele care i-au fost adresate insuficiente, ea se adresează pentru adiționalul necesar. Pentru obținerea acestui adițional Partea Contractantă solicitantă poate numi un termen corespunzător, care poate fi prelungit în baza unei cereri argumentate. Când lipsește materialul adițional, cererea se examinează și hotărârea se adoptă în baza datelor și a documentelor existente.

Partea a patra ***Dispoziții finale***

Articolul 95 **Corelația cu alte tratate**

Prezentul Tratat nu încalcă principiile altor Tratatate referitor la care una sau ambele Părți Contractante au obligațiuni.

Articolul 96 **Intrarea în vigoare a Tratatului**

1. Prezentul Tratat urmează a fi ratificat și intră în vigoare la expirarea a 60 de zile de la data schimbării instrumentelor de ratificare.
2. Prezentul Tratat urmează a fi înregistrat la Organizația Națiunilor Unite.

Articolul 97 **Termenul de acțiune a Tratatului**

Prezentul Tratat se încheie pe un termen de cinci ani. Acțiunea acestui Tratat se prelungește pe următorii cinci ani, dacă nici una din Părțile Contractante nu va anunța despre refuzul la el prin notificare, nu mai târziu de șase luni până la expirarea acestui termen.

Prezentul Tratat poate fi modificat sau completat în modul prevăzut pentru încheierea lui.

Încheiat la Kiev, la 13 decembrie 1993, în două exemplare, fiecare în limbile română și ucraineană, ambele texte având aceeași valabilitate.

Spre confirmare, reprezentanții Părților Contractante, împuterniciți în modul convenit, au semnat prezentul Tratat aplicând sigiliile.

46. ACORD ÎNTRE REPUBLICA MOLDOVA ȘI REPUBLICA TURCIA CU PRIVIRE LA ASISTENȚA JURIDICĂ ÎN MATERIE CIVILĂ, COMERCIALĂ ȘI PENALĂ

Semnat la: Ankara, 22 mai 1996.

Ratificat prin: Hotărârea Parlamentului RM nr.1017-XIII din 03.12.96.

În vigoare pentru RM: din 3 iunie 1997.

Republica Moldova și Republica Turcia, denumite în continuare „cele două Părți Contractante”,

Dorind să promoveze cooperarea lor în domeniul juridic, pe baza respectului reciproc al suveranității, egalității și beneficiului mutual,

Au hotărât să încheie prezentul Acord cu privire la asistența juridică în materie civilă, comercială și penală,

În care scop, cele două Părți Contractante

Au convenit asupra celor ce urmează:

Capitolul I ***Dispoziții generale***

Articolul 1 **Protecția juridică**

Cetățenii oricărei Părți Contractante se vor bucura pe teritoriul celeilalte Părți Contractante de aceeași protecție juridică, pe care cealaltă Parte Contractantă o acordă propriilor cetățeni, fiind în drept să intenteze în justiție sau să înainteze cereri în fața autorităților juridice ale celeilalte Părți Contractante în cauzele civile, comerciale și penale, în aceleași condiții, ca și cetățenii săi.

Articolul 2 **Modul de acordare a asistenței juridice**

Cele două Părți Contractante desemnează Ministerul Justiției al lor ca autoritate centrală pentru acordarea asistenței juridice reciproce, în conformitate cu articolul 11.

Autoritățile Părților Contractante vor comunica prin canale diplomatice pentru aplicarea prezentului Acord.

Articolul 3

Limba

1. În corespondența dintre autoritățile centrale ale celor două Părți Contractante va fi folosită limba părții respective, anexând traducerea în limba engleză, care trebuie autorizată.

2. Scrisorile de solicitare a asistenței juridice și anexele lor vor fi întocmite în limba oficială a Părții Contractante solicitante, însoțite de o traducere autenticată în limba oficială a Părții Contractante solicitate sau în limba engleză. Toate aceste documente sunt prezentate în două exemplare.

Articolul 4

Cheltuielile legate de asistența juridică

Cele două Părți Contractante își acordă reciproc asistență juridică fără plată în limitele acestui Acord, cu excepția onorariilor experților. Onorariile experților vor fi stabilite în conformitate cu regulile și reglementările Părții Contractante solicitate.

Articolul 5

Refuzul asistenței juridice

Dacă o Parte Contractantă consideră că acordarea asistenței juridice îi prejudiciază suveranitatea de stat, securitatea sau ordinea publică, ea poate refuza asistența juridică solicitată de cealaltă Parte Contractantă. În orice caz, ea trebuie să informeze cealaltă Parte Contractantă asupra motivelor refuzului.

Articolul 6

Legile aplicabile la asistența juridică

Părțile Contractante vor aplica, la acordarea reciprocă a asistenței juridice, legile lor naționale respective. O Parte Contractantă poate aplica regulile de procedură ale celeilalte Părți Contractante, la cererea celei din urmă, în cazul în care nu sunt violate principiile sale legale fundamentale.

Articolul 7

Schimbul de informații referitoare la legislație și reglementări

Părțile Contractante se vor informa reciproc, la cerere, asupra legilor și reglementărilor, care sunt sau au fost în vigoare în statele lor respective, precum și asupra aplicării lor în practica judiciară.

Articolul 8

Dispensarea de legalizare

Documentele întocmite sau certificate de autoritățile juridice ale unei Părți Contractante pentru folosirea în fața autorităților juridice ale celeilalte Părți Contractante nu vor fi supuse legalizării, cu condiția că ele sunt semnate și oficial ștampilate.

Articolul 9

Forța probatorie a actelor

Actele emise de organele oficiale ale uneia dintre cele două Părți Contractante au aceeași forță probatorie pe teritoriul celeilalte Părți Contractante.

Articolul 10

Soluționarea neînțelegerilor

Orice neînțelegeri ce pot apărea în urma aplicării sau interpretării prezentului Acord vor fi tratate prin canale diplomatice.

Articolul 11

Operarea cu documente și colectarea probelor de către reprezentanțele diplomatice și consulare

Fiecare dintre Părțile Contractante poate transmite documente și colecta probe de la cetățenii săi aflați pe teritoriul celeilalte Părți Contractante prin intermediul reprezentanțelor sale diplomatice și consulare de acolo, cu condiția ca legile celeilalte Părți Contractante să nu fie violate și să nu fie aplicată nici o măsură de constrângere.

Capitolul II

Asistența juridică în materie civilă și comercială

Secțiunea I

Articolul 12

Scopul asistenței juridice

Cele două Părți Contractante, în conformitate cu prezentul Acord, vor acorda una alteia următoarea asistență juridică:

1. Transmiterea și operarea cu documentele juridice către și referitor la persoanele interesate pe teritoriul celeilalte Părți Contractante.

2. Colectarea probelor prin intermediul scrisorilor de solicitare.
3. Recunoașterea și executarea deciziilor judecătorești și ale organelor arbitrale.
4. Altă asistență stipulată în prezentul Acord.

Articolul 13 **Cererea de asistență juridică**

1. Cererea de asistență juridică va fi făcută în forma unei scrisori de solicitare. Aceste scrisori trebuie să conțină:

- a) denumirea autorităților solicitante și solicitate;
- b) natura acțiunii judiciare și un scurt rezumat al evenimentelor, întrebările care necesită a fi adresate persoanelor examinate;
- c) numele, sexul, vârsta, cetățenia, ocupația, domiciliul sau reședința și statutul în proces al părților sau al reprezentanților lor sau sediul persoanelor juridice;
- d) acțiunea juridică care trebuie întreprinsă;
- e) numele și adresele persoanelor care urmează a fi examinate;
- f) documentele sau altă proprietate care urmează a fi examinate;
- g) alte documente necesare pentru executarea cererii de asistență.

2. Cererea de asistență juridică, menționată mai sus, și documentele anexate trebuie să fie semnate și ștampilate de către organul solicitant.

Articolul 14 **Scutirea de la plata de asigurare pentru cheltuielile procedurale**

Bonurile de asigurare și/ori depunerile pentru cheltuielile procedurale nu pot fi solicitate de la un cetățean al unei Părți Contractante, care apare în fața autorităților judiciare ale celeilalte Părți Contractante, din motivul că el este un cetățean străin ori că nu are domiciliu, reședință pe teritoriul celeilalte Părți Contractante. Aceași regulă trebuie să fie aplicată pentru orice altă plată solicitată la înaintarea cererii către autoritățile judiciare.

Articolul 15 **Plata anticipată pentru cheltuielile procedurale**

Cetățenii Părții Contractante vor plăti anticipat cheltuielile procedurale pe teritoriul celeilalte Părți Contractante în aceleași condiții și în limitele aceluiași scop ca și cetățenii acesteia.

Articolul 16

Persoanele juridice

Prevederile articolelor 1, 14, 15 se vor aplica, de asemenea, și persoanelor juridice, fondate în conformitate cu legile și reglementările uneia dintre Părțile Contractante.

Articolul 17

Ajutorul legal și scutirea de la cheltuielile procedurale

Cetățenii unei Părți Contractante pot cere, pe teritoriul celeilalte Părți Contractante, scutirea de la cheltuielile procedurale sau solicita ajutor legal acordat cetățenilor acesteia. În cazul cererii de scutire de la cheltuielile procedurale sau solicitării ajutorului legal, autoritățile competente, unde solicitantul are domiciliu sau reședință, vor elibera un certificat; dacă solicitantul nu are domiciliu sau reședință pe teritoriul oricăreia dintre cele două Părți Contractante, reprezentanța diplomatică sau consulară poate elibera un certificat.

Secțiunea II

Operarea cu documente și colectarea dovezilor

Articolul 18

Domeniul

Cele două Părți Contractante, la cerere, vor prezenta documente și colecta probe una alteia:

1. Prezentarea documentului înseamnă prezentarea documentelor judiciare și extrajudiciare.
2. Colectarea probelor include interogarea părților, martorilor și experților, obținerea probelor cu privire la cauzele civile și comerciale, transmiterea evaluării expertului și examinării judiciare.

Articolul 19

Executarea cererilor

1. Dacă autoritatea solicită se consideră incompetentă să execute cererile, ea le va transmite autorităților competente, care sunt în drept să execute cererile, și va notifica despre aceasta Partea Contractantă solicitantă.

2. Dacă autoritățile competente ale Părții Contractante solicitate nu pot executa cererile în conformitate cu adresele indicate în scrisoarea de solicitare, ele vor lua măsurile corespunzătoare pentru a stabili adresa și executa cererile. Ele pot cere, dacă este necesar, Părții Contractante solicitante informații suplimentare.

3. Dacă Partea Contractantă solicitată nu poate executa cererile din motivul că adresele nu pot fi stabilite sau din alte motive, ea va notifica Partea Contractantă solicitantă despre motivele neexecutării și va întoarce toate documentele în cauză celeilalte.

Articolul 20 **Notificarea executării**

1. Autoritățile competente solicitate ale Părții Contractante vor notifica, în scris, prin canale stipulate în articolul 2, Partea Contractantă solicitantă despre rezultatele executării cererii. O astfel de notificare va fi însoțită de o recipisă sau de materialele probatorii căpătate.

2. Recipisa trebuie să conțină semnătura destinatarului și data primirii, ștampila și semnătura organului executor și sesizarea judiciară, metoda și locul transmiterii și motivele refuzului de acceptare, dacă destinatarul refuză să primească documentele.

Secțiunea III *Recunoașterea și executarea hotărârilor*

Articolul 21 **Domeniile de aplicare**

1. Conform condițiilor menționate în prezentul Acord, o Parte Contractantă va recunoaște și executa pe teritoriul său:

- a) hotărârile instanțelor judecătorești în materie civilă și comercială;
- b) hotărârile instanțelor judecătorești în materie penală ce se referă la pagube;
- c) hotărârile organului arbitral.

2. Hotărârile, după cum se prevede în prezentul Acord, de asemenea, includ rapoartele de conciliere emise de instanțele judecătorești.

Articolul 22 **Scrisorile de solicitare privind recunoașterea și executarea**

1. Scrisoarea de cerere pentru recunoașterea și executarea hotărârilor va fi trimisă de către instanța judecătorească a unei Părți Contractante instanței judecătorești a celeilalte Părți Contractante prin canalele stipulate în articolul 2.

2. Scrisoarea de cerere trebuie să fie însoțită de:

- a) o copie a hotărârii ce corespunde originalului. Copia va fi însoțită de un certificat eliberat de autoritățile competente, dacă eficiența și forța ei executorie nu reies din însăși decizie;
- b) un certificat arătând că litigantul, în defavoarea căruia a fost adoptată hotă-

rârea și care nu s-a prezentat în instanța judecătorească, a fost înștiințat legal, iar în cazul incapacității legale de exercițiu el a fost reprezentat corespunzător;

- c) o copie a acordului de arbitraj cu privire la transmiterea spre jurisdicția arbitrală, în cazul cererii de recunoaștere și executare a hotărârii arbitrale.

Articolul 23

Refuzul recunoașterii și executării

Deciziile sau hotărârile enumerate în articolul 21 nu vor fi recunoscute sau executate de către instanțele judecătorești solicitate în următoarele cazuri:

1. Când deciziile sau hotărârile încă nu au intrat în vigoare și nu au putere de acțiune, în conformitate cu legislația în vigoare a Părții Contractante solicitante.

2. Când autoritatea judecătorească a Părții Contractante solicitante este considerată ca neavând jurisdicție asupra cauzei, conform legislației Părții Contractante solicitate.

3. Când, în conformitate cu legile Părții Contractante care a adoptat hotărârile, litigantul, în defavoarea căruia este adoptată decizia, care nu a participat la proceduri, nu a fost corespunzător informat sau a fost lipsit de dreptul de a se apăra și de a fi în mod corespunzător reprezentat în cazul incapacității sale legate de exercițiu.

4. Când privitor la litigiu între aceiași litiganți, referitor la aceeași cauză, instanțele judecătorești sau organele arbitrale ale Părții Contractante solicitate au adoptat deja o hotărâre definitivă sau examinează cauza, sau au recunoscut hotărârea definitivă, adoptată de un stat terț, referitoare la litigiu.

Articolul 24

Procedurile recunoașterii și executării

1. Recunoașterea și executarea hotărârii va fi efectuată de către instanțele judecătorești ale Părții Contractante solicitate în conformitate cu procedurile legislației sale naționale.

2. Instanța judecătorească solicitată va urmări de sine stătător, dacă condițiile prevăzute în prezentul Acord sunt îndeplinite.

Articolul 25

Efectul recunoașterii și executării hotărârilor

Hotărârile adoptate de instanțele judecătorești ale unei Părți Contractante, odată recunoscute sau executate de către instanțele judecătorești ale celeilalte Părți Contractante, vor avea același efect ca și hotărârile adoptate de instanțele judecătorești ale celei din urmă.

Articolul 26

Recunoașterea și executarea hotărârilor adoptate de organele arbitrale

Hotărârile organelor arbitrale vor fi recunoscute și executate, dacă, adițional la celelalte prevederi menționate în Secțiunea III a prezentului capitol, sunt respectate următoarele condiții:

1. În conformitate cu legislația Părții Contractante solicitate, hotărârea organelor arbitrale se încadrează în limitele hotărârilor arbitrale adoptate referitor la litigiile contractuale sau necontractuale comerciale.

2. Dacă hotărârile au fost adoptate în baza unui acord arbitral în formă scrisă între părți privind transmiterea litigiului spre examinare unui organ arbitral prevăzut pentru fiecare caz în parte sau pentru procedurile apărute în urma unor relații juridice specifice, și dacă hotărârea arbitrală a fost adoptată de organul arbitral menționat mai sus în limitele competenței acestuia stabilite prin acord.

3. În conformitate cu legislația Părții Contractante solicitate, acordul privind transmiterea spre examinare unui organ arbitral este valabil.

Articolul 27

Exportul obiectelor de valoare și transferul fondurilor

Prevederile prezentului Acord privind executarea hotărârilor nu vor încălca legislația Părților Contractante referitor la exportul obiectelor de valoare și transferul fondurilor.

Capitolul III

Asistența reciprocă în materie penală

Articolul 28

Domeniul

1. Părțile Contractante au convenit să-și acorde reciproc, în conformitate cu prevederile prezentului capitol, cele mai largi măsuri de asistență mutuală în procesul tragerii la răspundere penală pentru faptele care, la momentul solicitării de asistență, se aflau în competența autorităților juridice ale Părții Contractante solicitante.

2. Asistența reciprocă în materie penală va include executarea procedurii penale, interogarea învinutului, ascultarea martorului și audierea expertului, date despre cercetări, confiscări, transmiterea documentelor, obiectelor și banilor ilegali, serviciile de documentare, hotărâri și altele.

Articolul 29

Refuzul acordării asistenței juridice penale

Cu excepția motivelor prevăzute în articolul 5 al prezentului Acord, acordarea asistenței juridice poate fi refuzată, dacă:

1. cererea se referă la o infracțiune, care este considerată de Partea Contractantă solicitată drept infracțiune politică sau militară;
2. faptul menționat în cerere nu constituie o infracțiune, în conformitate cu legislația Părții Contractante solicitate.

Articolul 30

Scrisorile de solicitare a asistenței juridice

1. Cererile de asistență juridică vor conține:
 - a) denumirea autorității care a întocmit cererea;
 - b) obiectul și motivul cererii;
 - c) identitatea, naționalitatea, adresa persoanei în cauză și alte informații relevante;
 - d) în cazul cererii de solicitare a documentelor judiciare: numele și adresa destinatarului sau o altă informație necesară pentru stabilirea identității lui și a adresei, inclusiv o informație privind natura subiectului documentului prezentat.
2. Scrisorile rogatorii vor include adițional o scurtă descriere a infracțiunii și faptelor confirmate.

Articolul 31

Executarea cererii de acordare a asistenței juridice și notificarea despre rezultatele acesteia

Prevederile articolelor 19, 20 ale prezentului Acord se vor aplica, de asemenea, și în cauzele penale.

Articolul 32

Scrisorile rogatorii

1. Partea Contractantă solicitată va executa, în conformitate cu legislația sa națională, orice scrisoare rogatorie referitoare la materia penală prevăzută de articolul 28 și o transmite cu privire la chestiunile menționate în art.28 autorităților judecătorești ale Părții Contractante solicitante.
2. Partea Contractantă solicitată poate transmite copiile certificate sau fotocoopiile înscrierilor sau documentelor solicitate, cu excepția cazului când Partea Con-

tractantă solicitantă cere transmiterea originalelor; în acest caz, Partea Contractantă solicitată va satisface această cerință cât mai curând posibil.

3. Informația transmisă Părții Contractante solicitante va fi folosită doar în scopul solicitat de autoritățile judecătorești.

Articolul 33

Restituirea probelor

1. Partea Contractantă solicitată poate să rețină transmiterea oricăror obiecte, dosare sau documente solicitate, dacă ele sunt necesare pentru dosarele penale neexaminat.

2. Orice obiect, precum și originalele dosarelor sau documentelor transmise pentru executarea scrisorilor rogatorii urmează a fi restituite de Partea Contractantă solicitantă Părții Contractante solicitate în cel mai scurt timp posibil, cu excepția cazului când ultima renunță la restituirea lor.

Articolul 34

Prezența martorului și expertului

1. În cazul în care Partea Contractantă solicitantă atribuie o importanță deosebită prezentării personale a martorului sau expertului în fața autorităților judecătorești, se va face mențiunea corespunzătoare în cererea pentru solicitarea citării și Partea Contractantă solicitată va invita martorul sau expertul în vederea prezentării.

2. Cererile pentru înmânarea citațiilor vor fi transmise Părții Contractante solicitate cu cel puțin două luni înainte de data fixate pentru prezentarea persoanelor în cauză în fața autorităților judecătorești.

3. Partea Contractantă solicitată va informa Partea Contractantă solicitantă despre răspunsul martorului sau expertului. În cazul prevăzut în paragraful 1) al prezentului articol, cererea sau citația vor indica indemnizările aproximative plătite și rambursarea cheltuielilor de călătorie și trai.

Articolul 35

Cheltuielile martorului și expertului

Indemnizațiile, incluzând cheltuielile pentru călătorie și trai sunt plătite martorului sau expertului de Partea Contractantă solicitantă și vor fi la ratele cel puțin egale celor prevăzute de mărimile și regulile în vigoare în țara unde se preconizează să aibă loc examinarea cauzei.

Articolul 36

Protecția martorului și expertului

1. Martorul sau expertul, indiferent de cetățenia lui, fiind chemat conform citației în fața autorităților judecătorești ale Părții Contractante solicitate, nu va fi supus investigației, privațiunii de libertate sub nici o formă de către Partea Contractantă solicitantă pentru infracțiunile lui comise înainte de intrare pe teritoriul acesteia sau pentru dispozițiile sale, sau evaluarea expertului.

2. Imunitatea prevăzută în paragraful 1) al prezentului articol va înceta, dacă el n-a părăsit teritoriul Părții Contractante solicitante după 15 zile de la data de la care a fost înștiințat de autoritățile judecătorești, că prezența lui nu mai este solicitată. Dar această perioadă de timp nu va include timpul în decursul căruia martorul este capabil să părăsească teritoriul Părții Contractante solicitante din motive ce nu depind de voința lui.

3. Persoana citată să vină să depună mărturii sau să efectueze expertiza nu va fi supusă nici unei măsuri de constrângere.

Articolul 37

Disponibilitatea persoanelor deținute pentru prezentarea probelor

Dacă autoritățile judecătorești ale unei Părți Contractante consideră necesar de a interoga persoana deținută pe teritoriul celeilalte Părți Contractante ca martor, autoritățile centrale prevăzute în articolul 2 al prezentului Acord pot ajunge la o înțelegere cu privire la transferul persoanei deținute către teritoriul Părții Contractante solicitante, cu condiția că ea va rămâne în detenție și va fi înapoiată cât mai curând posibil după interogare.

Articolul 38

Transferul banilor și obiectelor ilegale

1. Orice Parte Contractantă, la solicitarea celeilalte Părți Contractante, va transfera către ultima banii și obiectele ilegale, care au fost obținute de infractor pe teritoriul acesteia, în timpul comiterii infracțiunii și care au fost descoperite pe teritoriul ei. Un astfel de transfer nu va viola drepturile legitime ale Părții Contractante solicitate ori ale unei terțe părți în legătură cu banii și obiectele menționate mai sus.

2. Dacă banii și obiectele ilegale menționate mai sus sunt necesare soluționării altor cauze penale pe teritoriul Părții Contractante solicitate, Partea Contractantă solicitată poate reține acest transfer.

Articolul 39

Tranferul procedurilor

1. Părțile Contractante, la cerere, își asumă obligația să pornească în conformitate cu legislația lor, urmărirea penală împotriva cetățenilor proprii, care au comis o infracțiune pe teritoriul Părții Contractante solicitante.

2. Cererea transferului procedurilor va fi însoțită de documentele disponibile referitoare la descoperirea faptelor și probelor relevante.

3. Partea Contractantă solicitată va notifica Partea Contractantă solicitantă despre rezultatele procedurii penale și va expedia la solicitare o copie a hotărârii definitive.

Articolul 40

Notificarea asupra cazierelor judiciare și sentințelor

1. Partea Contractantă solicitată va notifica extrase din oricare informații privind cazierele judiciare solicitate de către autoritățile judiciare ale Părții Contractante solicitante necesare în procedurile penale, în aceeași măsură în care ele pot fi accesibile autorităților judiciare proprii în asemenea cazuri.

2. În orice alt caz, decât cel prevăzut în paragraful 1) al prezentului articol, cererea trebuie să fie întocmită în conformitate cu regulile sau practica Părții Contractante solicitate.

3. Fiecare Parte Contractantă va informa cealaltă Parte Contractantă despre toate condamnările cetățenilor ultimei, dacă acestea au avut loc.

Capitolul IV

Dispoziții finale

Articolul 41

Ratificarea și intrarea în vigoare

Prezentul acord va fi supus ratificării. Instrumentele de ratificare vor fi schimbate la Ankara. Prezentul Acord va intra în vigoare după 30 de zile de la data schimbului instrumentelor de ratificare.

Articolul 42

Modificarea

Prezentul Acord poate fi modificat la cererea oricăreia dintre Părțile Contractante în modul prevăzut pentru încheierea lui.

Articolul 43

Denunțarea

Prezentul Acord va rămâne în vigoare până la expirarea a 6 luni de la data, când o Parte Contractantă va notifica, în scris, despre denunțarea lui, prin canalele diplomatice. În caz contrar prezentul Acord va rămâne valabil.

Încheiat la Ankara, la 22 mai 1996, în două exemplare, fiecare în limbile moldovenească, turcă și engleză, toate textele fiind egal autentice.

În caz de divergențe, textul în limba engleză va prevala.

Întru confirmarea căruia, Plenipotențiarii Părților Contractante au semnat acest Acord.

47. TRATAT ÎNTRE REPUBLICA MOLDOVA ȘI ROMÂNIA PRIVIND ASISTENȚA JURIDICĂ ÎN MATERIE CIVILĂ ȘI PENALĂ

Semnat la: Chișinău, 6 iulie 1996.

Ratificat prin: Hotărârea Parlamentului RM nr.1018-XIII din 03.12.96.

În vigoare pentru RM: din 23 martie 1998.

Republica Moldova și România, denumite în continuare „Părți Contractante”,
În dorința de a perfecționa colaborarea lor în domeniul asistenței juridice, au hotărât să încheie prezentul Tratat de asistență juridică în materie civilă și penală.
În care scop, au convenit asupra celor ce urmează:

Partea I *Dispoziții generale*

Articolul 1 **Definirea unor termeni**

În sensul prezentului Tratat:

- a) prin „cauze civile” se înțeleg cauzele de drept civil și procesual civil, de drept al familiei, drept comercial, dreptul muncii și drept administrativ;
- b) prin „autorități competente” se înțeleg organele procuraturii, notariatele și alte instituții competente în materie civilă și penală (pentru Republica Moldova), instanțele judecătorești, parchetele (pentru România);
- c) prin „lege” se înțelege orice categorie de act normativ prin care sunt reglementate în fiecare din cele două Părți Contractante raporturile juridice în legătură cu care Tratatul face referire la „lege”.

Articolul 2 **Ocotirea juridică**

1. Cetățenii unei Părți Contractante se bucură pe teritoriul celeilalte Părți Contractante, în ce privește drepturile lor personale și patrimoniale, de aceeași ocrotire juridică ca și cetățenii proprii.

2. Cetățenii unei Părți Contractante au dreptul să se adreseze liber și nestânjenit autorităților competente ale celeilalte Părți Contractante în atribuția cărora sunt date cauzele civile și penale, pot să-și susțină interesele în fața acestora, să facă cereri și să introducă acțiuni în aceleași condiții ca și cetățenii acesteia.

3. Autoritățile competente ale unei Părți Contractante îndrumă, la cerere, pe

cetățenii celeilalte Părți Contractante pentru a-și asigura reprezentarea de care au nevoie în susținerea cauzelor lor legitime.

4. Dispozițiile prezentului Tratat referitoare la cetățenii Părților Contractante se aplică în mod corespunzător și persoanelor juridice înființate în conformitate cu legile Părții Contractante pe teritoriul căreia își au sediul.

Articolul 3

Acordarea asistenței juridice

Părțile Contractante își acordă reciproc, la cerere, asistență juridică în cauzele civile și penale, în condițiile prevăzute de prezentul Tratat.

Articolul 4

Scutirea de cauțiune

Cetățenii unei Părți Contractante care se adresează autorităților competente ale celeilalte Părți Contractante în calitate de solicitanți sau intervenienți, dacă au domiciliul sau reședința pe teritoriul uneia din Părțile Contractante, nu pot fi obligați să depună cauțiune sau depozit, oricare le-ar fi denumirea, pentru motivul că sunt străini sau că nu au domiciliul ori reședința pe teritoriul Părții Contractante căreia îi aparține autoritatea competentă solicitată.

Articolul 5

Facilități și asistență juridică gratuită

1. Cetățenii uneia dintre Părțile Contractante beneficiază pe teritoriul celeilalte Părți Contractante de reducerea sau scutirea de cheltuieli de procedură, precum și de asistență judiciară gratuită, în aceleași condiții ca și cetățenii proprii.

2. Înlesnirile prevăzute la paragraful 1, acordate într-o anumită cauză, se aplică tuturor actelor de procedură din acea cauză, inclusiv actelor de executare.

Articolul 6

Condițiile obținerii înlesnirilor

1. Când cetățeanul unei Părți Contractante solicită o înlesnire din cele prevăzute la articolul 5 din prezentul Tratat, odată cu cererea va prezenta și un certificat cu privire la situația sa materială și personală, întocmit potrivit reglementărilor legale ale fiecărei Părți Contractante.

2. Dacă solicitantul nu are domiciliul sau reședința pe teritoriul nici uneia dintre Părțile Contractante, certificatul prevăzut la paragraful 1 poate fi eliberat de misiunea diplomatică sau oficiul consular al Părții Contractante al cărei cetățean este.

Articolul 7

Solicitarea înlesnirilor

1. Cetățeanul uneia dintre Părțile Contractante, care dorește să solicite unei autorități competente a celeilalte Părți Contractante înlesnirile prevăzute la articolul 5, poate face cerere în acest sens la autoritatea competentă de la domiciliul sau reședința sa.

2. Autoritatea competentă care, potrivit paragrafului, le-a primit cererea o va transmite, împreună cu certificatul și eventualele anexe, autorității competente a celeilalte Părți Contractante.

3. Autoritatea competentă să hotărască asupra cererii pentru acordarea înlesnirilor prevăzute la articolul 5 din prezentul Tratat își păstrează dreptul de a controla certificatele și informațiile care i-au fost furnizate și, pentru a se edifica pe deplin, poate solicita informații suplimentare.

Articolul 8

Modul de legătură

1. În problemele privind acordarea asistenței juridice, autoritățile competente ale celor două Părți Contractante comunică între ele prin intermediul organelor centrale, în măsura în care prin prezentul Tratat nu se dispune altfel.

2. Organele centrale la care se referă paragraful 1 sunt: pentru Republica Moldova – Ministerul Justiției și Procuratura Generală, iar pentru România – Ministerul Justiției.

Articolul 9

Limba folosită

În aplicarea prevederilor prezentului Tratat, organele centrale ale celor două Părți Contractante menționate la articolul 8 paragraful 2 folosesc în relațiile dintre ele limba lor oficială. Tot astfel se procedează și în relațiile dintre autoritățile competente ale Părților Contractante.

Articolul 10

Schimbul de informații în domeniul legislației

Părțile Contractante se vor informa reciproc, la cerere, asupra legislației în vigoare ori care a fost în vigoare în statele lor, precum și asupra aplicării acesteia în practica judiciară.

Articolul 11

Protecția martorilor și experților

1. Martorul sau expertul, oricare ar fi cetățenia sa, care, în urma unei citații, se prezintă în fața autorității competente a celeilalte Părți Contractante, nu poate fi nici urmărit, nici deținut, nici supus vreunei alte limitări a libertății sale individuale pe teritoriul acesteia, pentru fapte sau condamnări anterioare trecerii frontierei Părții Contractante solicitante.

2. Imunitatea prevăzută la paragraful 1 încetează, dacă martorul sau expertul nu a părăsit teritoriul Părții Contractante solicitante în termen de 15 zile de la data când autoritatea competentă care l-a chemat îi face cunoscut că prezența lui nu mai este necesară sau revine ulterior. În acest termen nu se include timpul în care martorul sau expertul nu a putut părăsi teritoriul acestei Părți Contractante din motive independente de voința sa.

Articolul 12

Restituirea cheltuielilor pentru martori și experți

1. Cheltuielile de călătorie și de întreținere, precum și compensarea veniturilor neobținute, legate de deplasarea pentru depunerea mărturiei sau efectuarea expertizei, vor fi suportate de Partea Contractantă solicitantă. Expertul are dreptul și la onorariul de expert.

2. Despre drepturile prevăzute la paragraful 1 se va face mențiune în citație. La cererea martorului sau expertului, Partea Contractantă solicitantă va plăti în avans, parțial sau integral, cheltuielile menționate.

Articolul 13

Audierea ca martori a persoanelor arestate

1. În cazul în care este necesar ca o persoană, care se află arestată pe teritoriul unei Părți Contractante, să fie audiată ca martor de către o autoritate competentă a celeilalte Părți Contractante, organele centrale prevăzute la articolul 8 din prezentul Tratat pot conveni ca această persoană să fie transferată pe teritoriul Părții Contractante solicitante, cu condiția de a fi menținută în stare de arest și de a fi înapoiată în cel mult șapte zile după audiere.

2. Transferul va putea fi refuzat:

- a) dacă persoana deținută nu consimte;
- b) dacă prezenta persoană este necesară într-o procesură penală în curs pe teritoriul Părții Contractante solicitante;
- c) dacă transferul este susceptibil de a prelunge detenția acesteia;
- d) dacă alte considerații imperioase se opun la transferul său pe teritoriul Părții Contractante solicitante.

Partea a II-a **Cauze civile**

Capitolul I **Asistența juridică**

Articolul 14 **Obiectul asistenței juridice**

Asistența juridică în materie civilă cuprinde îndeplinirea unor activități procesuale, cum ar fi: întocmirea, transmiterea și înmânarea de acte judiciare și extra-judiciare; audierea părților, martorilor, experților și a altor persoane; efectuarea de expertize; cercetări la fața locului și constatări ale unor stări de fapt; aplicarea unor măsuri de asigurare sau de conservare; verificări de înscrisuri, obținerea de copii sau fotocopii ori de extrase de pe documente.

Articolul 15 **Cererea de asistență juridică**

1. Cererea de asistență juridică trebuie să cuprindă următoarele date:

- a) denumirea autorității competente solicitante;
- b) denumirea autorității competente solicitate;
- c) indicarea cauzei în care se solicită acordarea asistenței juridice;
- d) numele și prenumele părților, calitatea procesuală, cetățenia, domiciliul sau reședința acestora, iar în cazul persoanelor juridice, denumirea și sediul lor;
- e) numele, prenumele și adresa reprezentanților părților, atunci când este cazul;
- f) obiectul cererii și datele necesare pentru îndeplinirea ei;
- g) menționarea actelor anexate la cerere.

2. La cererea de înmânare de acte se vor indica adresa destinatarului și felul actelor ce urmează a fi înmânate. La comisiile rogatorii vor fi indicate împrejurările în legătură cu care urmează să se facă o probă și, atunci când este cazul, întrebările care trebuie puse persoanelor ce urmează a fi audiate.

Prin „comisie rogatorie”, în sensul prezentului Tratat, se înțelege acel act de procedură judiciară prin care un judecător sau procuror, după caz, solicită autorității competente din cealaltă Parte Contractantă să îndeplinească, în locul său, acte judiciare pe care le consideră necesare judecării sau urmăririi penale într-un anumit proces cu care este sesizat.

3. Cererea de asistență juridică și actele anexe vor purta ștampila oficială a autorității competente solicitante.

Articolul 16

Modul de rezolvare a cererii

1. În executarea unei cereri de asistență juridică, autoritatea competentă solicitată aplică legislația statului său. Autoritatea competentă solicitată poate să aplice, la cererea autorității competente solicitante, o procedură specială, în măsura în care nu contravine legii statului său.

2. Dacă autoritatea solicitată nu este competentă să îndeplinească cererea, ea o va trimite, din oficiu, autorității competente, încunoștiințând, totodată, despre aceasta Parta Contractantă solicitantă.

3. La cererea autorității competente solicitante, autoritatea competentă solicitată va comunica acesteia, în timp util, locul și termenul efectuării cererii de asistență juridică, în scopul ca partea interesată să poată asista.

4. Dacă adresa persoanei la care se referă cererea de asistență juridică nu este cunoscută sau dacă adresa indicată s-a dovedit a fi greșită, autoritatea competentă solicitată ia măsurile corespunzătoare în scopul stabilirii adresei. În cazul când stabilirea adresei nu este posibilă, autoritatea competentă solicitată anunță despre aceasta autoritatea competentă solicitantă.

5. După îndeplinirea cererii, autoritatea competentă solicitată transmite autorității competente solicitante actele respective. În cazul în care asistența juridică nu a putut fi acordată, autoritatea competentă solicitată va restitui actele autorității competente solicitante, comunicându-i, totodată, împrejurările care au împiedicat-o să îndeplinească cererea.

Articolul 17

Înmânarea actelor

Autoritatea competentă solicitată înmânează actele în conformitate cu dispozițiile legale în vigoare pe teritoriul statului său.

Articolul 18

Dovada de înmânare a actelor

Dovada de înmânare a actelor se întocmește în conformitate cu regulile de înmânare în vigoare pe teritoriul Părții Contractante solicitate. În orice caz, ea trebuie să cuprindă semnătura destinatarului, ștampila autorității competente și semnătura persoanei împuternicite să înmâneze actul, modalitatea, locul și data înmânării. Dacă destinatarul refuză să primească actul, se va face mențiune despre motivul refuzului.

Articolul 19

Atribuțiile misiunilor diplomatice și oficiilor consulare

Fiecare Parte Contractantă poate să transmită sau să înmâneze acte judiciare și extrajudiciare și să ia mărturii cetățenilor proprii care se află pe teritoriul celeilalte Părți Contractante prin intermediul misiunilor diplomatice și oficiilor consulare, cu condiția ca acești cetățeni să consimtă și să nu fie supuși nici unei măsuri de conștângere.

Articolul 20

Cheltuieli legate de acordarea asistenței juridice

1. Părțile Contractante suportă singure toate cheltuielile ocazionate de acordarea asistenței juridice pe teritoriul lor, inclusiv cheltuielile făcute cu administrarea probelor.

2. Autoritatea competentă solicitată comunică autorității competente solicitante cuantumul cheltuielilor făcute. Dacă autoritatea solicitantă percepe aceste cheltuieli de la persoana obligată să le plătească, sumele încasate rămân în sarcina Părții Contractante a cărei autoritate le-a perceput.

Articolul 21

Refuzul acordării asistenței juridice

Asistență juridică în materie civilă poate fi refuzată, dacă Partea Contractantă solicitată consideră că, prin acordarea ei, s-ar putea aduce atingere principiilor sale fundamentale.

Capitolul II

Acte oficiale

Articolul 22

Valabilitatea actelor

1. Actele care emană de la autoritățile competente sau de la alte instituții ale uneia dintre Părțile Contractante, precum și actele sub semnătură privată, cărora acestea le dau dată certă și le atestă autenticitatea semnăturii, sunt valabile pe teritoriul celeilalte Părți Contractante fără vreo altă legalizare. Această dispoziție se aplică și cu privire la extrasele și copiile de pe aceste acte.

2. Actele menționate la paragraful 1 au, pe teritoriul celeilalte Părți Contractante, aceeași forță probantă ca și actele de același fel ale acestei din urmă Părți Contractante.

Articolul 23

Transmiterea actelor de stare civilă

1. Instituțiile competente ale fiecărei Părți Contractante transmit, la cerere, gratuit, instituțiilor competente ale celeilalte Părți Contractante, certificate de stare civilă, extrase de pe registrele de stare civilă, precum și copii certificate de pe hotărârile pronunțate de instanțele judecătorești, în materie de stare civilă, dacă aceste acte se referă la cetățenii Părții Contractante solicitante și sunt cerute în interes oficial.

2. Transmiterea actelor menționate la paragraful 1 se face prin intermediul ministerelor de justiție ale fiecărei Părți Contractante.

Capitolul III

Norme comune în domeniul dreptului privat

Secțiunea I

Dispoziții cu privire la statutul personal și dreptul familiei

Articolul 24

Capacitatea persoanei

1. Capacitatea persoanei fizice se stabilește potrivit legii Părții Contractante al cărei cetățean este persoana.

2. Capacitatea persoanei juridice se stabilește potrivit legii Părții Contractante pe teritoriul căreia își are sediul.

Articolul 25

Încheierea căsătoriei

1. Forma încheierii căsătoriei este determinată de legea Părții Contractante pe al cărei teritoriu se încheie căsătoria.

2. Pentru căsătoria care se încheie la misiunea diplomatică sau oficiul consular, forma încheierii căsătoriei este determinată de legea Părții Contractante căreia îi aparține misiunea diplomatică sau oficiul consular.

3. În ceea ce privește condițiile de fond cerute pentru încheierea căsătoriei, fiecare dintre viitorii soți este supus legii Părții Contractante al cărei cetățean este.

Articolul 26

Raporturile personale și patrimoniale ale soților

1. Raporturile personale și patrimoniale ale soților sunt guvernate de legea Părții Contractante ai cărei cetățeni sunt.

2. Dacă unul dintre soți este cetățean al unei Părți Contractante, iar celălalt soț este cetățean al celeilalte Părți Contractante, raporturile lor personale și patrimoniale sunt guvernate de legea acelei Părți Contractante pe teritoriul căreia își au domiciliul comun.

3. Dacă, în cazul prevăzut la paragraful 2, unul dintre soți locuiește pe teritoriul unei Părți Contractante, iar celălalt pe teritoriul celeilalte Părți Contractante, raporturile lor personale și patrimoniale sunt guvernate de legea acelei Părți Contractante pe al cărei teritoriu și-au avut ultimul domiciliu comun.

Dacă soții nu au avut domiciliul comun, sunt competente instanțele sau alte instituții abilitate ale celor două Părți Contractante, care aplică legea statului lor.

4. Competența de a hotărî asupra raporturilor juridice prevăzute la paragrafele 1, 2 și 3 alineatul 1 aparține instanțelor sau altor instituții abilitate ale Părții Contractante a cărei lege guvernează acele raporturi.

Articolul 27

Divorțul

1. În caz de divorț, dacă ambii soți au cetățenia unei Părți Contractante și locuiesc, la data introducerii acțiunii de divorț, pe teritoriul celeilalte Părți Contractante, va fi aplicată legea Părți Contractante ai cărei cetățeni sunt. Competența aparține instanțelor sau altor instituții abilitate ale ambelor Părți Contractante.

2. Dacă, la data introducerii acțiunii de divorț, unul dintre soți este cetățean al uneia din Părțile Contractante, iar celălalt soț este cetățean al celeilalte Părți Contractante și locuiesc fie ambii pe teritoriul aceleiași Părți Contractante, fie unul pe teritoriul unei Părți Contractante și altul pe teritoriul celeilalte Părți Contractante, sunt competente instanțele ambelor Părți Contractante, care aplică legea statului lor.

Articolul 28

Nulitatea căsătoriei

1. Pentru constatarea nulității sau anularea căsătoriei se aplică legile Părții Contractante care, potrivit articolului 25, sunt valabile pentru încheierea căsătoriei.

2. În ceea ce privește competența jurisdicțională, se aplică în mod corespunzător prevederile articolului 27.

Articolul 29

Filiația

1. În cauzele privind stabilirea și contestarea filiației este aplicabilă legea Părții Contractante al cărei cetățean este copilul. Dacă copilul domiciliază pe teritoriul celeilalte Părți Contractante, se aplică legea acesteia, dacă este mai favorabilă intereselor copilului.

2. Soluționarea cauzelor prevăzute la paragraful 1 aparține autorităților competente ale Părții Contractante al cărei cetățean este copilul.

3. Dacă reclamantul și pârâțul domiciliază pe teritoriul aceleiași Părți Contractante, soluționarea cauzelor aparține de asemenea autorităților competente ale acestei Părți Contractante.

Articolul 30

Raporturile juridice dintre părinți și copii

1. Raporturile juridice dintre părinți și copii se stabilesc potrivit legii Părții Contractante al cărei cetățean este copilul. În cazul în care copilul domiciliază pe teritoriul celeilalte Părți Contractante, poate fi aplicată legea acestei Părți, dacă este mai favorabilă intereselor copilului.

2. În privința de a hotărî asupra raporturilor juridice, prevederile articolului 29 paragrafele 2 și 3 se aplică în mod corespunzător.

Articolul 31

Adopția

1. Condițiile de fond cerute pentru încheierea adopției sunt cele stabilite de legea națională a adoptantului și a celui care urmează să fie adoptat. Aceștia trebuie să îndeplinească și condițiile care sunt obligatorii pentru amibii, stabilite de fiecare dintre cele două legi naționale arătate.

2. Forma adopției este guvernată de legea Părții Contractante pe teritoriul căreia se încheie.

3. Efectele adopției și relațiile dintre adoptant și adoptat sunt guvernate de legea națională a adoptantului, iar în cazul adopției consimțite de soți este aplicabilă legea care guvernează, potrivit articolului 26, efectele căsătoriei lor.

4. Nulitatea adopției este supusă, pentru condițiile de fond, legilor prevăzute la paragraful 1, iar pentru nerespectarea condițiilor de formă, legii prevăzute la paragraful 2.

5. Procedura adopției aparține autorităților competente ale Părții Contractante al cărei cetățean este, la data adopției, cel ce urmează a fi adoptat.

Articolul 32

Interdicția

1. Cazurile și condițiile pentru punerea sub interdicție a persoanelor lipsite de discernământ datorită alienației mintale sau debilității mintale, precum și cele pentru ridicarea acestei măsuri sunt supuse legii Părții Contractante al cărei cetățean este persoana în cauză.

2. Jurisdicția aparține, în măsura în care prezentul Tratat nu prevede altfel, autorităților competente ale Părții Contractante al cărei cetățean este persoana care urmează a fi pusă sub interdicție.

Articolul 33

1. În cazul când este necesară punerea sub interdicție a unui cetățean al unei Părți Contractante, care are domiciliul, reședința sau bunuri pe teritoriul celeilalte Părți Contractante, autoritatea competentă acestei din urmă Părți Contractante înștiințează de îndată autoritatea competentă conform articolului 32, paragraful 2.

2. În cazurile care nu comportă amânare, autoritatea celeilalte Părți Contractante poate lua măsuri provizorii în conformitate cu legea sa, fiind obligată să informeze de îndată autoritatea competentă conform articolului 32, paragraful 2, căreia îi va transmite, totodată, copii de pe actele încheiate. Măsurile luate își păstrează valabilitatea până în momentul în care autoritatea competentă a luat o altă hotărâre.

Articolul 34

1. Autoritatea prevăzută la articolul 32, paragraful 2, poate transmite competența sa privind interdicția, autorității celeilalte Părți Contractante, dacă persoana care urmează să fie pusă sub interdicție are domiciliul, reședința sau bunuri pe teritoriul acestei din urmă Părți. Competența privind interdicția se consideră transmisă în momentul în care autoritatea solicitată a acceptat această competență și informează despre aceasta autoritatea solicitantă.

2. În cazul în care autoritatea competentă, înștiințată potrivit articolului 33 paragraful 1, nu comunică răspunsul său în termen de trei luni, socotite de la data expedierii înștiințării, competența în materie de interdicție revine de plin drept autorității de la domiciliul sau reședința persoanei care urmează a fi pusă sub interdicție.

3. Autoritatea care a devenit competentă potrivit paragrafelor 1 sau 2 îndeplinește măsura punerii sub interdicție în conformitate cu legea statului său, dar numai dacă motivul care determină punerea sub interdicție este prevăzut și în legea Părții Contractante al cărei cetățean este persoana. Totuși, în problema capacității de exercițiu se aplică legea Părții Contractante al cărei cetățean este persoana ce urmează a fi pusă sub interdicție.

4. Hotărârea de punere sub interdicție pronunțată potrivit paragrafelor 1, 2 și 3 se transmite în copie autorității competente revăzute în articolul 32, paragraful 2.

Articolul 35

Tutela și curatela

1. Cazurile și condițiile pentru instituirea ori desființarea tutelei sau curatelei sunt cele prevăzute de legea Părții Contractante al cărei cetățean este persoana căreia urmează a i se institui tutela sau curatela.

2. În ceea ce privește obligația de acceptare a tutelei sau curatelei, se aplică legea Părții Contractante al cărei cetățean este persoana ce urmează a deveni tutore sau curator.

3. Raporturile juridice dintre tutore sau curator și persoana căreia i s-a instituit tutela sau curatela se stabilesc potrivit legii Părții Contractante căreia îi aparține autoritatea competentă care a instituit tutela sau curatela.

4. În cauzele de tutelă și curatelă privind cetățenii Părților Contractante sunt competente, în măsura în care prezentul Tratat nu prevede altfel, autoritățile Părții Contractante al cărei cetățean este persoana căreia urmează a i se institui tutela sau curatela.

5. Cetățeanul uneia din Părțile Contractante poate fi numit tutore sau curator al cetățeanului celeilalte Părți Contractante, dacă domiciliază pe teritoriul acelei Părți Contractante pe care urmează a se exercita tutela sau curatela și dacă numirea sa corespunde cel mai bine intereselor persoanei căreia i s-a instituit tutela sau curatela.

Articolul 36

Prevederile articolelor 33 și 34 paragrafele 1 și 2 se aplică în mod corespunzător și în cazul tutelei sau curatelei.

Articolul 37

Autoritatea care, potrivit articolului 34, paragrafele 1 sau 2, a dovenit competență cu privire la tutelă sau curatelă, îndeplinește aceste măsuri în conformitate cu legea statului său. Totuși, în ceea ce privește capacitatea persoanei se aplică legea Părții Contractante al cărei cetățean este persoana căreia i s-a instituit tutela sau curatela. Această autoritate nu are dreptul să adopte hotărâri în probleme privind statutul personal al celui căruia i s-a instituit tutela sau curatela.

Articolul 38

Declararea dispariției sau morții și stabilirea datei morții

1. Pentru declararea pe cale judecătorească a dispariției sau a morții unei persoane și stabilirea datei morții sunt competente instanțele Părții Contractante al cărei cetățean era acea persoană la data când, potrivit ultimelor știri, mai era în viață.

2. Prin excepție de la prevederile paragrafului 1, instanțele judecătorești ale unei Părți Contractante, la cererea unor persoane care domiciliază pe teritoriul acesteia, sunt competente să declare dispariția sau moartea sau să stabilească data morții unui cetățean al celeilalte Părți Contractante, dacă potrivit legii Părții Contractante solicitate, acele persoane au drept la o asemenea acțiune.

3. În cauzele arătate la paragrafele 1 și 2, instanțele judecătorești aplică legea statului lor.

Secțiunea II
Dispoziții cu privire la succesiuni

Articolul 39
Principiul egalității

Cetățenii uneia dintre Părțile Contractante sunt egali cu cetățenii celeilalte Părți Contractante atât în ceea ce privește capacitatea de a dobândi prin moștenire sau testament bunuri situate pe teritoriul acesteia sau drepturi ce urmează a fi realizate pe acest teritoriu, cât și în ce privește capacitatea de a întocmi, modifica sau revoca un testament referitor la astfel de bunuri ori drepturi.

Articolul 40
Legea aplicabilă

1. Dreptul la succesiune asupra bunurilor mobile este determinat de legea Părții Contractante al cărei cetățean era, la data morții sale, autorul succesiunii.

2. Dreptul la succesiune asupra bunurilor imobile este determinat de legea Părții Contractante pe teritoriul căreia se află acele bunuri.

3. Bunurile succesoriale sunt considerate mobile sau imobile în conformitate cu legea Părții Contractante pe al cărei teritoriu sunt situate.

Articolul 41
Sucesiunea vacantă

În cazul când succesiunea este vacantă, bunurile mobile revin Părții Contractante al cărei cetățean era, la data morții sale, autorul succesiunii iar bunurile imobile revin Părții Contractante pe teritoriul căreia sunt situate.

Articolul 42
Testamentul

1. Forma întocmirii, modificării și revocării testamentului este cea prevăzută, la data întocmirii, modificării sau revocării sale, de legea Părții Contractante al cărei cetățean a fost defunctul sau de legea Părții Contractante pe teritoriul căreia aceste acte au fost făcute.

2. În privința capacității de a testa, modifica ori revoca testamentul, precum și în privința consecințelor juridice ale viciilor de voință, se aplică legea Părții Contractante al cărei cetățean a fost defunctul la data întocmirii, modificării sau revocării testamentului. După aceeași lege se stabilesc și felurile de dispoziții testamentare care sunt admise.

Articolul 43

Competența

1. Deschiderea succesiunii, procedura succesorală, precum și litigiile succesoriale privind bunurile mobile sunt de competența autorităților Părții Contractante al cărei cetățean a fost defunctul la data morții, în afară de cazul în care se face aplicarea paragrafului 3.

2. Deschiderea succesiunii, procedura succesorală, precum și litigiile succesoriale privind bunurile imobile sunt de competența autorităților Părții Contractante pe teritoriul căreia se află aceste bunuri.

3. Dacă toate bunurile mobile succesoriale rămase de pe urma cetățeanului uneia din Părțile Contractante sunt situate pe teritoriul celeilalte Părți Contractante și dacă toți succesorii sunt de acord, la cererea oricărui succesor sau a altei persoane care are drepturi ori pretenții față de succesiune, competența revine autorităților acestei Părți Contractante.

Articolul 44

Comunicarea cazurilor de deces

1. În cazul în care cetățeanul unei Părți Contractante decedează pe teritoriul celeilalte Părți Contractante, autoritatea competentă a acestei Părți înștiințează, de îndată, despre deces misiunea diplomatică sau oficiul consular al celeilalte Părți Contractante, comunicându-i, în același timp, tot ce cunoaște cu privire la succesorii, domiciliul sau reședința lor, masa succesorală și valoarea succesiunii, precum și cu privire la testament, dacă acesta există. Această dispoziție se aplică și în cazul în care autoritatea competentă a unei Părți Contractante este informată că cetățeanul celeilalte Părți Contractante, decedat pe teritoriul unui al treilea stat, a lăsat bunuri pe teritoriul ei.

2. Misiunea diplomatică sau oficiul consular care deține date cu privire la un deces ce a avut loc în condițiile menționate la paragraful 1, precum și cu privire la succesiune, comunică aceste date autorității competente, pentru ca aceasta să poată lua măsurile necesare de conservare a succesiunii.

3. Dacă pe teritoriul uneia din Părțile Contractante are loc deschiderea succesiunii și sunt date că există succesorii cetățeni ai celeilalte Părți Contractante, autoritatea competentă înștiințează despre aceasta neîntârziat misiunea diplomatică sau oficiul consular al acestei Părți.

Articolul 45

Drepturile misiunilor diplomatice consulare

În cauzele succesoriale existente pe teritoriul unei Părți Contractante, misiunea diplomatică sau oficiul consular al celeilalte Părți Contractante are dreptul, fără un mandat special, în cazul în care cetățenii proprii lipsesc și nu și-au desemnat un nou mandatar, să ia toate măsurile cu aceștia să fie reprezentați în fața oricărei autorități.

Articolul 46

Măsuri de conservare a succesiunii

1. Autoritățile competente ale fiecărei Părți Contractante vor lua, de îndată, în conformitate cu legea statului lor, măsurile necesare pentru conservarea sau administrarea bunurilor succesoriale rămase pe teritoriul lor în urma decesului unui cetățean al celeilalte Părți Contractante, sau care ar reveni unui cetățean al acestei Părți.

2. Ele informează fără întârziere misiunea diplomatică sau oficiul consular al celeilalte Părți Contractante despre măsurile luate conform paragrafului 1. Misiunea diplomatică sau oficiul consular poate participa, direct sau prin mandatar, la realizarea acestor măsuri. La propunerea misiunii diplomatice sau a oficiului consular, măsurile luate conform paragrafului 1 vor putea fi schimbate sau anulate, iar cele ce urmează a fi luate vor putea fi amânate.

3. Autoritatea competentă potrivit articolului 43 paragraful 1 va putea cere ridicarea măsurilor luate conform paragrafului 1 al prezentului articol.

Articolul 47

Deschiderea testamentului

1. Deschiderea testamentului este în atribuția autorității competente a Părții Contractante pe teritoriul căreia se află testamentul. Copia certificată a testamentului și a procesului-verbal referitor la deschiderea, starea și conținutul testamentului, precum și originalul testamentului dacă se cere, se transmit autorității competente a celeilalte Părți Contractante, dacă defunctul a fost cetățean al acesteia sau dacă o autoritate a acestei Părți Contractante este competentă să efectueze procedura succesorală.

2. Autoritatea competentă a Părții Contractante al cărei cetățean a fost testatorul la data decesului și care are în păstrare testamentul, va remite, la cerere, autorității competente cu luarea măsurilor de conservare a succesiunii, o copie certificată de pe testament.

Articolul 48

Predarea succesiunii

1. Bunurile succesoriale mobile sau sumele de bani obținute din vânzarea bunurilor succesoriale mobile sau imobile, aflate pe teritoriul uneia din Părțile Contractante și care se cuvin unor moștenitori, cetățeni ai celeilalte Părți Contractante, având domiciliul sau reședința pe teritoriul acestei din urmă Părți sau pe teritoriul unui al treilea stat, vor fi predate, după terminarea procedurii succesoriale, acestor moștenitori. Dacă ei nu se prezintă personal sau prin mandatar pentru a prelua bunurile sau sumele de bani menționate mai sus, acestea vor fi predate misiunii diplomatice sau oficiului consular al Părții Contractante ai cărei cetățeni sunt moștenitorii.

2. În cazurile prevăzute la paragraful 1 predarea se va efectua, dacă:
 - a) taxele și impozitele privind succesiunea au fost plătite sau asigurate;
 - b) pretențiile creditorilor defunctului și orice alte pretenții în legătură cu succesiunea, formulate în termenul prevăzut de legea Părții Contractante pe teritoriul căreia se află bunurile sau sumele menționate mai sus, au fost satisfăcute sau asigurate;
 - c) autoritățile competente au dat aprobarea, care eventual ar fi necesară, pentru exportul bunurilor succesoriale mobile sau pentru transferarea sumelor de bani.

3. Dacă cetățeanul unei Părți Contractante decedează în timpul călătoriei pe teritoriul celeilalte Părți Contractante, unde nu a avut domiciliul sau reședința, obiectele pe care le-a avut asupra sa se predau, fără vreo altă procedură misiunii diplomatice sau oficiului consular al Părții Contractante al cărei cetățean a fost.

Secțiunea III *Răspunderea civilă delictuală*

Articolul 49

1. Răspunderea civilă delictuală se stabilește potrivit legii Părții Contractante pe al cărei teritoriu s-a comis fapta cauzatoare de prejudiciu.

2. Dacă atât persoana care a cauzat prejudiciul, cât și persoana care a suferit prejudiciul sunt cetățeni ai aceleiași Părți Contractante și domiciliază pe teritoriul acesteia, se aplică legea acestei Părți Contractante.

3. În cauzele privind obligațiile care rezultă din delict civile jurisdicția aparține autorităților competente ale Părții Contractante pe al căror teritoriu s-a comis fapta cauzatoare de prejudiciu sau pe al cărei teritoriu își are domiciliul pârâtul.

Capitolul IV *Recunoașterea și executarea hotărârilor*

Articolul 50

Obiectul recunoașterii și executării

1. Fiecare Parte Contractantă recunoaște și încuviințează executarea pe teritoriul său, în condițiile prevăzute de prezentul Tratat, a hotărârilor pronunțate pe teritoriul celeilalte Părți Contractante.

2. În sensul paragrafului 1, prin hotărâri se înțeleg:

- a) hotărârile în cauzele civile, patrimoniale și nepatrimoniale, pronunțate de instanțe judecătorești sau alte instituții competente;
- b) hotărârile judecătorești pronunțate în cauzele penale, cu privire la obligația de despăgubire pentru daunele cauzate;

- c) hotărârile judecătorești referitoare la cheltuielile de judecată;
- d) hotărârile arbitrale.

3. În sensul prezentului Tratat, termenul de hotărâre include și tranzacțiile judiciare.

Articolul 51

Condițiile recunoașterii și executării hotărârilor

Hotărârile se recunosc și se execută în cazul în care sunt întrunite următoarele condiții:

a) dacă sunt definite și susceptibile de executare potrivit legii Părții Contractante pe teritoriul căreia au fost pronunțate. În materia obligației de întreținere sunt recunoscute și hotărârile provizorii, dacă sunt executorii în statul de origine;

b) dacă nu a fost încălcată competența exclusivă a autorității Părții Contractante pe teritoriul căreia urmează a avea loc recunoașterea sau executarea;

c) dacă persoanei obligată prin hotărâre, care nu a participat la proces, i s-au înmănat citația și actul de sesizare a instanței în timp util și în conformitate cu legea Părții Contractante pe teritoriul căreia a fost pronunțată hotărârea, iar în cazul în care nu avea capacitate de exercițiu, i s-a dat posibilitatea de a fi reprezentată în proces;

d) dacă între aceleași părți, cu privire la același obiect și pentru aceleași fapte, nu s-a pronunțat în prealabil o hotărâre ori nu se află în curs de judecată o acțiune intentată anterior pe teritoriul Părții Contractante unde urmează să se recunoască ori să se încuviințeze executarea hotărârii;

e) dacă, în cazurile în care trebuie aplicată legea celeilalte Părți Contractante, din hotărârea pronunțată rezultă că această lege nu a fost aplicată. Totuși, recunoașterea nu poate fi refuzată numai pentru singurul motiv că instanța care a pronunțat hotărârea a aplicat o altă lege, afară numai dacă procesul privește starea și capacitatea unei persoane, iar soluția adoptată diferă de cea la care s-ar fi ajuns potrivit legii aplicabile;

f) dacă prin recunoașterea sau încuviințarea executării hotărârii nu se aduce atingere ordinii publice a Părții Contractante, pe teritoriul căreia urmează să se recunoască ori să se încuviințeze executarea hotărârii.

Articolul 52

Cererea de recunoaștere și încuviințare a executării

1. Cererea de recunoaștere și încuviințare a executării se depune la instanța care s-a pronunțat în primă instanță în cauza respectivă, această cerere va fi transmisă autorității din celălalt stat, competentă să încuviințeze executarea. Cererea poate fi depusă și direct la această autoritate.

2. La cerere vor fi anexate;

- a) textul complet al hotărârii, precum și o adeverință că hotărârea a rămas definitivă și este susceptibilă de executare, dacă aceasta nu rezultă din hotărâre;
- b) actele originale sau copii certificate ale acestora, din care să rezulte că persoanei obligate prin hotărâre, care nu a luat parte la proces, i s-a înmânat, cel puțin o dată, la timp și în forma cuvenită, citația.

3. La cererea de încuviințare a executării silită în cazul hotărârilor privind cheltuielile de judecată se anexează o copie certificată a hotărârii și o adeverință din care să rezulte că hotărârea este definitivă și executorie.

Articolul 53

Procedura de recunoaștere și încuviințare a executării

1. Hotărârile pronunțate pe teritoriul unei Părți Contractante referitoare la statutul civil al propriilor cetățeni se recunosc de plin drept pe teritoriul celeilalte Părți Contractante sau dacă, fiind pronunțate într-un stat terț, au fost recunoscute mai întâi în statul de cetățenie al fiecărei părți.

2. Hotărârile referitoare la alte procese decât cele arătate la paragraful 1 pot fi recunoscute dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute în articolele 50 și 51.

3. Încuviințarea executării hotărârilor patrimoniale este de competența instanțelor judecătorești ale Părții Contractante pe teritoriul căreia urmează să se facă executarea.

4. Procedura încuviințării executării, precum și executarea silită se efectuează potrivit legii Părții Contractante pe teritoriul căreia are loc executarea.

5. Dacă hotărârea conține soluții asupra mai multor capete de cerere care sunt disociabile, recunoașterea sau încuviințarea executării poate fi acordată separat.

6. Orice obiecțiune cu privire la executarea silită se va rezolva de instanța care a încuviințat executarea.

7. În fața instanței judecătorești care efectuează executarea silită debitorul poate ridica numai acele excepții care se pot invoca potrivit legii Părții Contractante pe teritoriul căreia s-a pronunțat hotărârea.

8. Înainte de rezolvarea cererii de încuviințare a executării, instanța, dacă apreciază necesar, poate cere părților din proces să depună în scris anumite lămuriri sau să completeze cererea de executare. De asemenea, poate cere lămuriri suplimentare de la instanța care a pronunțat hotărârea.

Articolul 54

Efectele recunoașterii și executării

Hotărârile definitive, o dată recunoscute sau admise a fi executate, vor avea aceleași efecte ca și cele date de autoritățile competente ale Părții Contractante solicitate.

Articolul 55

Cheltuielile privind recunoașterea și executarea

1. Stabilirea și încasarea cheltuielilor legate de încuviințarea executării și executarea silită propriu-zisă se dispun de către instanța solicitată potrivit legii statului. În aceste cheltuieli se includ și cele referitoare la certificarea actelor.

2. Partea care a beneficiat, în fața instanței care a pronunțat hotărârea, de înlesnirile prevăzute de articolul 5 paragraful 1 din prezenta Tratat va beneficia de aceleași înlesniri și în cadrul procedurii de încuviințare a executării și de executare propriu-zisă, desfășurată pe teritoriul celeilalte Părți Contractante.

Articolul 56

Executarea hotărârilor privind cheltuielile de judecată

Dacă una din părțile în proces, scutită de cauțiune conform articolului 4 din prezenta Tratat, a fost obligată printr-o hotărâre definitivă să plătească celeilalte părți cheltuieli de judecată, instanța competentă de pe teritoriul celeilalte Părți Contractante va încuviința, la cerere, gratuit, executarea acestor cheltuieli.

Articolul 57

Recunoașterea și executarea hotărârilor arbitrale

Cele două Părți Contractante, în conformitate cu prevederile Convenției asupra recunoașterii și executării hotărârilor arbitrale străine, încheiată la New York, la 10 iunie 1958, vor recunoaște și executa hotărârile arbitrale date pe teritoriul celeilalte Părți Contractante.

Partea a III-a

Cauze penale

Capitolul I

Asistența juridică

Articolul 58

Obiectul asistenței juridice

Asistența juridică în materie penală cuprине: înmânarea de acte juridice și extrajudiciare, luarea de declarații învinuitorilor și inculpaților, audierea martorilor și experților, efectuarea de expertize, percheziții, cercetări la fața locului, predări de probe materiale, precum și alte activități procesuale legate de administrarea probelor.

Articolul 59

Cererea de asistență juridică

Cererea de asistență juridică în cauzele penale trebuie să cuprindă, după datele prevăzute la articolul 15 din prezentul Tratat, și descrierea succintă a faptelor și încadrarea juridică.

Articolul 60

Executarea cererilor și informarea asupra rezultatelor îndeplinirii acestora

Prevederile articolelor 16, 17 și 18 din prezentul Tratat se aplică în mod corespunzător și în cauzele penale.

Articolul 61

Comunicarea hotărârilor de condamnare

Părțile Contractante își cominică semestrial date privind hotărârile penale definitive pronunțate de instanțele unei Părți Contractante împotriva cetățenilor celeilalte Părți Contractante. Această dispoziție se aplică și cu privire la modificările ulterioare ce vor interveni în legătură cu hotărârile menționate.

Articolul 62

Informații din cazierul judiciar

La cererea autorităților competente ale unei Părți Contractante se vor transmite, gratuit, informații din cazierul judiciar al persoanelor urmărite sau supuse judecării penale pe teritoriul Părții Contractante solicitante.

Articolul 63

Refuzul asistenței juridice în cauzele penale

1. Asistența juridică poate fi refuzată, dacă:
 - a) cererea se referă fie la infracțiuni considerate de Partea Contractantă solicitată ca infracțiuni politice sau infracțiuni conexe la astfel de infracțiuni, fie la infracțiuni militare;
 - b) Partea Contractantă solicitată apreciază că executarea cererii de asistență juridică este de natură să aducă atingere suveranității, securității sau ordinii sale publice;
 - c) potrivit legii Părții Contractante solicitate, fapta sau faptele invocate în cerere nu constituie infracțiuni.

2. Partea Contractantă solicitată va comunica Părții Contractante solicitante motivele refuzului asistenței juridice.

Capitolul II **Extrădarea**

Articolul 64 **Obligația extrădării**

1. Părțile Contractante se obligă să-și extrădeze, reciproc, la cerere, în condițiile prezentului Tratat, persoane aflate pe teritoriul lor, pentru a fi trase la răspundere penală sau pentru executarea pedepsei.

2. Extrădarea se admite numai dacă fapta care face obiectul cererii de extrădare constituie infracțiune potrivit legilor ambelor Părți Contractante.

3. Extrădarea în vederea urmăririi sau judecării se admite numai pentru fapte a căror săvârșire atrage potrivit legilor ambelor Părți Contractante o pedeapsă privativă de libertate mai mare de un an, iar când este cerută în vederea executării pedepsei, numai dacă pedeapsa pronunțată este mai mare de 6 luni.

4. Considerarea infracțiunii ca fiind pedepsită de legile ambelor Părți Contractante nu este condiționată de împrejurarea că legile Părților Contractante înscriu fapta în aceeași categorie de infracțiuni sau o denumesc prin aceeași terminologie.

5. Dacă cererea de extrădare se referă la două sau mai multe infracțiuni sancționate cu o pedeapsă privativă de libertate de legile ambelor Părți Contractante, chiar dacă numai una dintre ele corespunde condițiilor prevăzute la paragraful 3 privind durata pedepsei, extrădarea poate fi admisă și pentru celelalte infracțiuni.

Articolul 65 **Refuzul extrădării**

1. Părțile Contractante nu-și extrădează proprii lor cetățeni.

2. Extrădarea va fi, de asemenea, refuzată, dacă:

- a) infracțiunea a fost săvârșită pe teritoriul Părții Contractante solicitate;
- b) infracțiunea a fost săvârșită în afara teritoriului Părții Contractante solicitate, iar legea Părții Contractante solicitate nu permite exercitarea acțiunii penale pentru asemenea infracțiuni săvârșite în afara teritoriului său ori nu admite extrădarea pentru infracțiunea care face obiectul cererii de extrădare;
- c) potrivit legii uneia dintre Părțile Contractante, infracțiunea pentru care se cere extrădarea este amnistiată sau acțiunea penală nu poate fi exercitată ori hotărârea nu poate fi executată ca urmare a împlinirii termenului de prescripție sau pentru alt temei legal;

- d) persoana a cărei extrădare se cere a fost trimisă în judecată sau a fost judecată pentru aceeași infracțiune ori dacă în cauză s-a dat o ordonanță sau o hotărâre de încetare a procesului penal, pe teritoriul Părții Contractante solicitate;
- e) potrivit legii ambelor Părți Contractante, acțiunea penală nu poate fi pusă în mișcare decât la plângerea prealabilă a părții vătămate;
- f) infracțiunea este considerată de Partea Contractantă solicitată ca infracțiune politică sau ca infracțiune conexă la asemenea infracțiune;
- g) Partea Contractantă solicitată are motive serioase să creadă că cererea de extrădare a fost prezentată în scopul de a urmări sau pedepsi o persoană pentru considerene de rasă, religie, sex, naționalitate, origine etnică sau opinii politice, ori că situația acestei personae riscă să fie agravată pentru unul sau altul din aceste motive;
- h) este cerută pentru o infracțiune militară.

Articolul 66 **Infracțiuni fiscale**

1. În materie de taxe, impozite, vamă și schimb valutar, extrădarea va fi acordată între Părțile Contractante, conform dispozițiilor prezentului Tratat, pentru fapte care corespund, potrivit legii Părții Contractante solicitate, unei infracțiuni de aceeași natură.

2. Extrădarea nu va putea fi refuzată pe motiv că legea Părții Contractante solicitate nu prevede același regim de taxe și impozite sau nu conține același tip de reglementare în materie de taxe și impozite, vamă sau schimb valutar ca legislația Părții Contractante solicitante.

Articolul 67 **Actele anexă la cererea de extrădare**

La cererea de extrădare se anexează:

- a) originalul sau copia certificată a mandatului de arestare sau orice alt act având aceeași forță, emis în forma prevăzută de legea Părții Contractante solicitante, iar în cererea de extrădare pentru executarea pedepsei, copia certificată a hotărârii rămase definitivă;
- b) o expunere a faptelor pentru care extrădarea este cerută, timpul și locul săvârșirii infracțiunii, calificarea infracțiunii și referiri la dispozițiile legale care îi sunt aplicabile, precum și date cu privire la durata pedepsei executate până atunci; dacă prin infracțiune s-au produs pagube materiale, se va menționa quantumul stabilit sau aproximativ al acestora;
- c) copia textelor de lege ale Părții Contractante solicitante, aplicabile sau aplicate în cauza respectivă;

- d) în măsura în care este posibil, date privind persoana a cărei extrădare se cere, cetățenia ei, domiciliul sau reședința ei, precum și descrierea fizionomiei, fotografiile și amprente digitale.

Articolul 68

Date suplimentare

1. Dacă datele primite de la Partea Contractantă solicitantă nu sunt suficiente pentru luarea în considerare a cererii de extrădare, Partea Contractantă solicitată poate cere comlectarea lor. Ea poate stabili un termen care nu va putea depăși 2 luni pentru trimiterea datelor suplimentare. Acest termen poate fi prelungit, la cererea motivată a Părții Contractante solicitante, cu încă 15 zile.

2. Dacă persoana la care se reafără cererea a fost arestată, iar Partea Contractantă solicitantă nu trimite în termenul stabilit datele cerute, Partea Contractantă solicitată poate pune în libertate acea persoană.

Articolul 69

Arestarea în vederea extrădării

1. După primirea cererii de extrădare, Partea Contractantă solicitată va lua neîntârziat măsuri pentru arestarea persoanei a cărei extrădare se cere, cu excepția cazurilor în care, potrivit prezentului Tratat, extrădarea nu poate avea loc.

2. În caz de urgență, arestarea poate avea loc și înainte de primirea cererii de extrădare, dacă s-a recepționat o intervenție în acest sens de la Partea Contractantă solicitantă. În intervenție se va menționa, după caz, mandatul de arestare ori dispoziția de arestare preventivă, sau hotărârea definitivă dată împotriva acestei persoane și mențiunea potrivit căreia cererea de extrădare va fi transmisă ulterior. Intervenția în vederea arestării poate fi făcută prin INTERPOL, prin poștă, telegraf, telex, fax sau prin orice alt mijloc care lasă urmă scrisă ori este admis de Partea Contractantă solicitată. Autoritatea solicitantă va fi informată în cel mai scurt timp despre cursul dat cererii sale.

3. Persoana arestată în aplicarea prevederilor paragrafului 2 poate fi pusă în libertate dacă, în termen de 1 lună din ziua trimiterii înștiințării, nu se primește cererea de extrădare. Acest termen poate fi prelungit cu 15 zile, la cererea motivată a Părții Contractante solicitante. Cu toate acestea, punerea în libertate provizorie este oricând posibilă, cu condiția ca Partea Contractantă solicitată să ia orice măsură pe care o consideră necesară în vederea evitării ca persoana să se sustragă.

4. Punerea în libertate nu împiedică o nouă arestare și extrădare, dacă cererea de extrădare parvine ulterior.

Articolul 70

Amânarea extrădării

Dacă persoana a cărei extrădare se cere este inculpată într-un proces penal în curs sau dacă a fost condamnată, pentru o altă infracțiune decât aceea în legătură cu care se cere extrădarea, pe teritoriul Părții Contractante solicitate, extrădarea poate fi amânată până la sfârșitul procesului penal, până la executarea completă a pedepsei pronunțate sau până la eliberarea definitivă înainte de expirarea duratei acesteia.

Articolul 71

Extrădarea temporară

1. Dacă amânarea extrădării prevăzută la articolul 70 din prezentul Tratat ar putea atrage după sine împlinirea termenului de prescripție a acțiunii penale sau ar putea aduce prejudicii serioase pentru stabilirea faptelor, persoana a cărei extrădare se cere poate fi extrădată temporar pe baza unei cereri motivate.

2. Persoana extrădată temporar va fi trimisă înapoi de îndată după efectuarea actelor procesuale pentru care a fost extrădată.

Articolul 72

Predarea

1. Partea Contractantă solicitată va face cunoscut Părții Contractante solicitante hotărârea sa cu privire la extrădare.

2. În caz de acceptare, Partea Contractantă solicitată este obligată să comunice Părții Contractante solicitante locul și data predării, precum și durata detenției executate în vederea extrădării de către persoana în cauză.

3. Dacă Partea Contractantă solicitantă nu ia în primire persoana la data fixată pentru predare și, dacă nu s-a solicitat o amânare, aceasta poate fi pusă în libertate la expirarea unui termen de 15 zile calculate de la data stabilită pentru predare. Partea Contractantă solicitată poate refuza extrădarea pentru aceeași faptă.

Articolul 73

Transmiterea obiectelor

1. Părțile Contractante se obligă să-și transmită reciproc, la cerere:

- a) obiectele și valorile care au fost procurate de infractor prin infracțiunea care a atras extrădarea;
- b) obiectele care pot avea importanță ca probe în cauza penală pentru care s-a cerut extrădarea.

2. Obiectele și valorile prevăzute la paragraful 1 se transmit chiar dacă extrădarea infractorului nu poate fi făcută din cauza decesului său sustragerii de la judecată sau din alte motive.

3. Dacă obiectele cerute sunt necesare Părții Contractante solicitate ca probe într-o altă cauză penală, transmiterea lor poate fi amânată până la terminarea procesului în cauză sau pot fi predate cu condiția de a fi restituite.

4. Drepturile Părții Contractante solicitate sau ale terților asupra obiectelor cerute rămân neatinse. Obiectele asupra cărora există asemenea drepturi se restituie Părții Contractante solicitate, după terminarea procedurii, cât mai curând posibil și fără cheltuieli.

Articolul 74 **Repetarea extrădării**

Dacă persoana extrădată se sustrage de la urmărirea penală sau de la judecată ori de la executarea pedepsei și se înapoiază de bună voie pe teritoriul Părții Contractante solicitate, ea va putea fi din nou extrădată, la cererea scrisă a Părții Contractante solicitante, fără a mai fi necesară prezentarea actelor prevăzute la articolul 67.

Articolul 75 **Cereri de extrădare primite din partea mai multor state**

Dacă extrădarea este cerută concomitent de mai multe state fie pentru aceeași faptă, fie pentru fapte diferite, Partea Contractantă solicitată hotărăște ținând seama de toate circumstanțele și, în special, de gravitatea și locul infracțiunilor, de data respectivelor cereri, de cetățenia persoanei cerute și de posibilitatea unei extrădări ulterioare unui alt stat.

Articolul 76 **Limitele urmăririi penale împotriva persoanei extrădate**

1. Persoana extrădată nu va putea fi urmărită, judecată sau deținută în vederea executării unei pedepse sau supusă unei restricții a libertății sale individuale, pentru o infracțiune săvârșită anterior predării, alta decât aceea pentru care s-a cerut extrădarea, sau nu poate fi reextrădată unui stat terț decât în următoarele cazuri:

a) statul care a predat-o consimte. În acest scop, va trebui prezentată o cerere, însoțită de actele prevăzute de articolul 67 și de un proces-verbal încheiat de autoritatea competentă, conținând declarațiile extrădatului. Acest consimțământ va putea fi dat dacă infracțiunea pentru care este cerut antrenează ea însăși obligația de extrădare;

b) deși a avut posibilitatea, persoana extrădată nu a părăsit teritoriul Părții Contractante solicitante în termen de o lună de la sfârșitul procesului penal, iar în cazul

condamnării, de la executarea pedepsei sau dacă se înapoiază pe teritoriul acestei din urmă Părți. În acest termen nu se socotește timpul în care persoana extrădată nu a putut părăsi teritoriul Părții Contractante solicitante din motive independente de voința sa.

2. Dacă calificarea dată infracțiunii este modificată în cursul procesului, persoana extrădată nu va fi urmărită sau judecată decât în măsura în care elementele constitutive ale infracțiunii, în noua calificare, ar permite extrădarea.

Articolul 77 **Informații cu privire la rezultatul procesului penal**

Părțile Contractante își comunică reciproc informații cu privire la rezultatul procesului penal pornit împotriva persoanei extrădate. Dacă împotriva acestei persoane a fost pronunțată o hotărâre definitivă, se va transmite și copia acestei hotărâre.

Articolul 78 **Tranzitarea**

1. Fiecare dintre Părțile Contractante va autoriza, la cererea celeilalte Părți Contractante, transportul pe teritoriul său al persoanelor extrădate celeilalte Părți Contractante de către un stat terț. Această prevedere nu se va aplica dacă, potrivit prevederilor prezentului Tratat, nu ar exista obligația de extrădare.

2. Cererea pentru autorizarea tranzitului se înaintează și se rezolvă după aceleași reguli ca și cererea de extrădare.

Articolul 79 **Cheltuieli de extrădare și de tranzit**

1. Cheltuielile de extrădare vor fi suportate de Partea Contractantă pe teritoriul căreia s-au efectuat.

2. Cheltuielile de tranzit vor fi suportate de Partea Contractantă solicitantă.

Articolul 80 **Modul de legătură**

În problemele de extrădare și tranzitare, organele centrale ale celor două Părți Contractante menționate la articolul 8 din prezentul Tratat comunică direct între ele.

Capitolul III ***Transferul urmăririi penale***

Articolul 81 **Obligația de a porni o acțiune penală**

Fiecare Parte Contractantă, la cererea celeilalte Părți Contractante va porni, în conformitate cu propria sa lege, acțiunea penală împotriva unui cetățean al său, în cazul în care există date suficiente că a săvârșit, pe teritoriul celeilalte Părți Contractante, o faptă care este prevăzută ca infracțiune de legile ambelor Părți Contractante.

Articolul 82 **Cererea de transmitere**

1. Cererea de transmitere a urmăririi penale se face în scris.
2. La cerere se anexează o informare cuprinzând date asupra faptei săvârșite, calificării ei juridice, precum și toate probele existente cu privire la săvârșirea infracțiunii, iar în măsura în care este posibil, datele prevăzute în articolul 67 din prezentul Tratat.

Articolul 83 **Informații privind soluționarea procesului**

Partea Contractantă al cărei cetățean este persoana urmărită, va înștiința cealaltă Parte Contractantă despre rezultatul procesului penal, iar în cazul în care ar interveni o hotărâre definitivă, va trimite și copia acesteia.

Capitolul IV ***Transferul persoanelor condamnate***

Articolul 84 **Principii generale**

1. Părțile Contractante se obligă, în condițiile prezentului Tratat, să coopereze în materie de transfer al persoanelor condamnate.
2. Persoana condamnată pe teritoriul uneia din Părțile Contractante poate, în condițiile prevăzute de prezentul Tratat, să fie transferată pe teritoriul celeilalte Părți Contractante, pentru executarea pedepsei privative de libertate la care a fost con-

damnată. În acest scop, persoana condamnată poate să-și exprime dorința de a fi transferată, în baza prezentului Tratat, adresându-se fie autorităților competente ale statului de condamnare, fie celor ale statului de execuție.

3. Transferul poate fi solicitat fie de statul de condamnare, fie de statul de execuție.

Articolul 85 **Condițiile transferului**

Transferul poate avea loc:

- a) dacă condamnatul este cetățean al statului de execuție;
- b) dacă hotărârea de condamnare este definitivă și executorie;
- c) dacă durata pedepsei privative de libertate, pe care condamnatul o mai are de executat la data cererii de transfer, este de cel puțin șase luni. În cazuri excepționale, Părțile Contractante pot conveni asupra transferului, atunci când durata pedepsei rămase de executat este mai mică de șase luni;
- d) dacă condamnatul sau, atunci când, din motive de vârstă ori stare fizică sau stare psihică, una din Părțile Contractante consideră necesar reprezentantul său legal consimte la transfer;
- e) dacă fapta pentru care s-a pronunțat hotărârea de condamnare constituie infracțiune potrivit legii Părții Contractante al cărei cetățean este cel condamnat;
- f) dacă ambele Părți au convenit asupra transferului.

Articolul 86 **Comunicarea de informații**

1. Autoritățile competente ale statului de condamnare aduc la cunoștință oricărui condamnat, cetățean al celui alt stat, posibilitatea de a obține, în condițiile prevăzute de prezentul Tratat, transferul său în vederea executării pedepsei în statul al cărui cetățean este.

2. Dacă condamnatul își exprimă, pe lângă statul de condamnare, dorința de a fi transferat, acest stat trebuie să informeze statul de execuție, cât mai curând posibil, după ce hotărârea a rămas definitivă.

3. Informațiile trebuie să cuprindă:

- a) numele, data și locul nașterii condamnatului;
- b) atunci când este posibil, adresa sa din statul de execuție;
- c) o expunere a faptelor care au dus la condamnare;
- d) natura, durata și data când a început executarea pedepsei.

4. Dacă condamnatul își exprimă pe lângă statul de execuție dorința de a fi trans-

ferat, statul de condamnare comunică acestui stat, la cererea sa, informațiile menționate la paragraful 3.

5. Condamnatul trebuie să fie informat, în scris, de orice hotărâre luată de unul din cele două state în legătură cu cererea de transfer.

Articolul 87 **Cererea de transfer și documentele anexe**

1. Cererea de transfer trebuie să fie formulată în scris.
2. La cerere se anexează:
 - a) un act care să ateste că persoana condamnată este cetățean al statului de execuție;
 - b) copia textelor legale din care rezultă că faptele care au dus la condamnarea persoanei ce urmează a fi transferată constituie infracțiuni din punct de vedere al legii statului de execuție;
 - c) copia legalizată a hotărârii de condamnare, cu mențiunea că este definitivă, precum și copia textelor de lege aplicate în cauza respectivă;
 - d) acte din care rezultă durata pedepsei deja executate și a arestului preventiv, precum și durata pedepsei ce urmează a fi executată;
 - e) o declarație privind consimțământul la transfer;
 - f) alte acte, dacă autoritatea competentă a statului de condamnare consideră necesară comunicarea acestora.
3. Dacă unul din cele două state consideră necesar, poate solicita acte sau date suplimentare.

Articolul 88 **Consimțământul la transfer**

1. Condamnatul trebuie să-și dea consimțământul la transfer de bună voie și în deplină cunoștință a consecințelor juridice care decurg din aceasta. Procedura este cea prevăzută de legea statului de condamnare.
2. Statul de condamnare trebuie să dea statului de execuție posibilitatea verificării, prin intermediul unui funcționar consular, dacă consimțământul la transfer a fost dat cu respectarea condițiilor prevăzute la paragraful 1.

Articolul 89 **Modul de legătură**

În problemele de predare condamnaților în vederea executării pedepselor, Ministerele de Justiție ale celor două Părți Contractante comunică direct între ele.

Articolul 90

Comunicarea rezolvării cererii

Partea Contractantă solicitată trebuie să informeze Partea Contractantă solicitantă, în scris, în cel mai scurt timp, despre acordul sau refuzul transferului solicitat.

Articolul 91

Predarea condamnatului

Dacă propunerea de transfer este acceptată, autoritățile competente ale celor două Părți Contractante vor conveni, de îndată, asupra locului, datei și modalităților de transfer a persoanei condamnate.

Articolul 92

Punerea în executare a pedepsei

1. Pedepsa se execută pe baza hotărârii pronunțate de instanța statului de condamnare.

2. Totuși, instanța competentă din statul de execuție decide, prin hotărâre judecătorească, asupra modalității de punere în executare a hotărârii pronunțate în statul de condamnare.

3. Dacă natura sau durata pedepsei pronunțate în statul de condamnare nu corespunde cu legea statului de execuție, acest din urmă stat, prin hotărâre judecătorească, o poate adapta la pedeapsa prevăzută de propria sa lege pentru infracțiuni de aceeași natură. Această pedeapsă va fi cât mai corespunzătoare pedepsei aplicate prin hotărârea de condamnare. Prin natura sau prin durata sa, această pedeapsă nu poate să o agraveze pe cea pronunțată în statul de condamnare și nici să depășească maximumul prevăzut de legea statului de execuție.

4. Partea din pedeapsa care a fost executată în statul de condamnare se deduce din durata pedepsei stabilite de instanța din statul de execuție, dacă pedepsele sunt de același fel. În cazul în care instanța stabilește o pedeapsă de alt fel decât cea aplicată prin hotărârea de condamnare, la stabilirea naturii și duratei pedepsei se ține seama de partea de pedeapsă executată.

5. Pedepsa complementară pronunțată prin hotărârea de condamnare se execută în măsura în care este prevăzută în legea Părții Contractante al cărui cetățean este cel condamnat și nu a fost executată în statul de condamnare.

6. O copie de pe hotărârea pronunțată de instanța statului de execuție se comunică autorității competente a celui alt stat.

Articolul 93

Legea aplicabilă

1. Executarea pedepsei se face potrivit legii statului de execuție, care este singurul competent să ia orice decizie.
2. Statul de condamnare este singurul competent să reexamineze hotărârea de condamnare prin căi judiciare de atac.
3. Fiecare Parte Contractantă poate acorda grațierea sau amnistia, conform legii sale.

Articolul 94

Încetarea executării

Statul de condamnare informează statul de execuție în legătură cu orice hotărâre sau măsură care are ca efect înlăturarea caracterului executoriu al pedepsei. În acest caz, statul de execuție trebuie să înceteze executarea pedepsei.

Articolul 95

Informații privind executarea pedepsei

Statul de execuție informează statul de condamnare în legătură cu executarea pedepsei:

- a) la terminarea executării pedepsei;
- b) în caz de evadare a condamnatului;
- c) dacă statul de condamnare îi solicită informații în legătură cu executarea pedepsei.

Articolul 96

Tranzitarea

1. Fiecare Parte Contractantă autorizează, la cerere, transportul în tranzit pe teritoriul său al cetățenilor celeilalte Părți Contractate transferați pentru executarea pedepsei de către un stat terț în statul ai cărui cetățeni sunt.

2. Cererea pentru autorizarea tranzitului se formulează și se rezolvă potrivit prevederilor din prezentul Tratat referitoare la transferul persoanelor condamnate.

Articolul 97

Cheltuielile de transfer

Cheltuielile ocazionate de transferul persoanelor condamnate sunt suportate de statul de execuție, cu excepția cheltuielilor ocazionate exclusiv pe teritoriul statului de condamnare.

Partea a IV-a
Dispoziții finale

Articolul 98
Soluționarea diferendelor

Orice diferend rezultat din aplicarea prezentului Tratat se va soluționa pe cale diplomatică.

Articolul 99
Ratificarea și intrarea în vigoare a Tratatului

Prezentul Tratat va fi supus ratificării și va intra în vigoare în cea de a 30-a zi de la data schimbului instrumentelor de ratificare.

Articolul 100
Valabilitatea Tratatului

Prezentul Tratat se încheie pe o durată nelimitată. Fiecare din cele două Părți Contractante poate să-l denunțe printr-o notificare scrisă.

Denunțarea va produce efecte după trecerea unui an de la data notificării.

Încheiat la Chișinău, la 06 iulie 1996, în două exemplare originale, ambele texte având aceeași valabilitate.

Drept pentru care plenipotențiarilor Părților Contractante au semnat prezentul Tratat și au aplicat sigiliile lor.

48. TRATAT ÎNTRE REPUBLICA MOLDOVA ȘI REPUBLICA AZERBAIDJAN CU PRIVIRE LA ASISTENȚA JURIDICĂ ȘI RAPORTURILE JURIDICE ÎN MATERIE CIVILĂ, FAMILIALĂ ȘI PENALĂ

Semnat la: Baku, 26 octombrie 2004.

Ratificat prin: Legea RM nr.33-XVI din 14.04.2005.

În vigoare pentru RM: din 12 februarie 2005.

Republica Moldova și Republica Azerbaidjan, denumite în continuare Părți Contractante,

Acordând o importanță deosebită dezvoltării relațiilor de colaborare în domeniul acordării asistenței juridice în materie civilă, familială și penală,

În baza prevederilor Tratatului de prietenie și colaborare dintre Republica Moldova și Republica Azerbaidjan din 27 noiembrie 1997,

Au convenit asupra celor ce urmează:

Partea întâi *Dispoziții generale*

Articolul 1 **Ocotirea juridică**

1. Cetățenii unei Părți Contractante se bucură pe teritoriul celeilalte Părți Contractante în ce privește drepturile lor personale și patrimoniale de aceeași ocrotire juridică ca și cetățenii acestei Părți Contractante.

Aceasta se referă, de asemenea, și la persoanele juridice, create în conformitate cu legislația uneia din Părțile Contractante.

2. Cetățenii unei Părți Contractante au dreptul să se adreseze liber și nestânjenit instanțelor de judecată, organelor procuraturii, birourilor notariale (denumite în continuare „instituții de justiție”) și altor instituții ale altei Părți Contractante, de competența cărora țin cauzele civile, familiale și penale, pot să-și susțină interesele în fața acestora, să înainteze demersuri, să introducă acțiuni și să îndeplinească alte acțiuni procesuale în aceleași condiții ca și cetățenii proprii.

Articolul 2 **Asistența juridică**

1. Instituțiile de justiție ale Părților Contractante acordă reciproc asistență juridică în cauzele civile, familiale și penale în conformitate cu dispozițiile prezentului Tratat.

2. Instituțiile de justiție acordă asistență juridică și altor instituții, de competența cărora țin cauzele prevăzute în punctul 1 al prezentului articol.

3. Alte instituții, de competența cărora țin cauzele prevăzute în punctul 1 al prezentului articol, expediază cererile de asistență juridică prin intermediul instituțiilor de justiție.

Articolul 3

Volumul asistenței juridice

Asistența juridică cuprinde realizarea acțiunilor procesuale, prevăzute de legislația Părții Contractante solicitate, în special, interogarea părților, părților vătămate, învinuiților și inculpaților, martorilor, experților, efectuarea expertizelor, cercetării judiciare, transmiterea probelor materiale, pornirea urmăririi penale, extrădarea persoanelor ce au săvârșit o infracțiune, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești, înmânarea și expedierea documentelor, prezentarea, la cererea altei Părți Contractante, a informațiilor despre antecedentele penale ale învinuiților.

Articolul 4

Modul de legătură

În problemele privind acordarea asistenței juridice, instituțiile Părților Contractante comunică între ele prin intermediul Ministerului Justiției și Procuraturii Generale ale Republicii Moldova, și Ministerului Justiției și Procuraturii Generale ale Republicii Azerbaidjan.

Articolul 5

Limba folosită

Cererile privind acordarea asistenței juridice se întocmesc în limba Părții Contractante solicitante, însoțită de copia traducerii certificate în limba rusă, dacă prezentul Tratat nu prevede altfel.

Articolul 6

Întocmirea actelor

1. Actele expediate de către instituțiile de justiție și de către alte instituții în scopul acordării asistenței juridice trebuie să fie certificate prin sigiliu.

2. Copiile oficiale sau cele autentificate ale actelor, transmise de către Părțile Contractante una alteia, nu necesită legalizare.

Articolul 7

Forma cererii de acordare a asistenței juridice

Cererea de acordare a asistenței juridice trebuie să cuprindă:

1. denumirea instituției solicitante;
2. denumirea instituției solicitate;
3. denumirea cauzei, în privința căreia se solicită asistența juridică;
4. numele, prenumele și patronimicul părților, învinuiților, inculpaților sau condamnaților, cetățenia lor, ocupația și domiciliul sau reședința lor permanentă, precum și orice altă informație pertinentă în privința lor;
5. numele, prenumele și adresa reprezentanților lor;
6. conținutul cererii, iar în privința cauzelor penale, de asemenea, descrierea circumstanțelor de fapt în care a fost comisă infracțiunea și încadrarea ei juridică, precum și mărimea prejudiciului cauzat în urma comiterii infracțiunii.

Articolul 8

Modul de îndeplinire

1. Pentru îndeplinirea cererii de acordare a asistenței juridice, instituția de justiție solicitată aplică legislația statului său. Totuși, la rugămintea instituției de justiție solicitantă, ea poate aplica normele procesuale ale Părții Contractante solicitante, dacă aceasta nu contravine legislației statului său.

2. Dacă instituția de justiție solicitată nu este competentă să o execute, ea va transmite cererea instituției de justiție competente și va informa despre aceasta instituția solicitantă.

3. În cazul primirii cererii respective, instituția de justiție solicitată informează instituția solicitantă despre timpul și locul executării cererii.

4. După îndeplinirea cererii, instituția de justiție solicitată expediază documentele instituției solicitante.

Dacă asistența juridică nu a putut fi acordată, instituția solicitată restituie cererea și aduce la cunoștință circumstanțele care împiedică îndeplinirea acesteia.

Articolul 9

Modul de înmânare a documentelor

1. Instituția solicitată înmânează documentele în conformitate cu normele în vigoare ale statului său, dacă actele care urmează a fi înmânate sunt perfectate în limba acestui stat sau sunt însoțite de traducere certificată. În cazul în care actele nu sunt întocmite în limba Părții Contractante solicitate ori nu sunt însoțite de traducere, ele se înmânează destinatarului, dacă el este de acord să le primească benevol.

2. În cererea de înmânare a actelor trebuie să fie indicată adresa exactă a destina-

tarului și denumirea documentului care urmează a fi înmânat. Dacă adresa indicată în cererea de înmânare este incompletă sau imprecisă, instituția solicitată ia măsurile necesare în vederea stabilirii adresei exacte în conformitate cu legislația sa.

Articolul 10

Dovada de înmânare a actelor

Dovada de înmânare a actelor se întocmește în conformitate cu regulile în vigoare pe teritoriul Părții Contractante solicitate. În dovadă trebuie să fie indicate data și locul înmânării, precum și persoana căreia i s-a înmânat actul.

Articolul 11

Înmânarea actelor și interogarea cetățenilor prin intermediul reprezentanțelor diplomatice și oficiilor consulare

Părțile Contractante au dreptul să înmâneze actele și să interogheze cetățenii proprii prin intermediul reprezentanțelor diplomatice sau oficiilor consulare. În acest caz nu pot fi aplicate măsuri coercitive.

Articolul 12

Citarea peste hotare a martorilor, părților vătămate, reclamanților, reclamațiilor și a experților

1. Dacă în cadrul urmăririi penale sau a examinării judiciare pe teritoriul uneia din Părțile Contractante apare necesitatea prezentării personale a martorilor, părților vătămate, reclamanților, reclamațiilor și a experților aflați pe teritoriul altei Părți Contractante, este necesar de a se adresa instituției respective a acestei Părți cu cererea de înmânare a citației.

2. Citarea persoanelor indicate la punctul 1 al prezentului articol, domiciliat pe teritoriul Părții Contractante solicitate, în vederea prezentării în fața instituțiilor de justiție ale celeilalte Părți Contractante, nu trebuie să conțină amenințări de constrângere în caz de neprezentare.

3. Martorii, părțile vătămate, reclamanții, reclamații și experții care, indiferent de cetățenia lor, s-au prezentat benevol la citația în instituția respectivă a altei Părți Contractante, nu pot fi trași la răspundere penală sau administrativă pe teritoriul acestei Părți Contractante, nu pot fi arestați sau pedepsiți pentru o anumită faptă comisă până la trecerea frontierei de stat. De asemenea, aceste persoane nu pot fi trase la răspundere penală sau administrativă, arestate sau pedepsite în legătură cu mărturiile sau concluziile făcute de ei în calitate de experți, fie în legătură cu fapta ce constituie obiectul dezbaterilor judiciare.

4. Martorii, părțile vătămate, reclamanții, reclamații și experții nu se bucură de

acest privilegiu, dacă ei nu vor părăsi teritoriul Părții Contractante solicitante timp de 15 zile din momentul înștiințării despre faptul că prezența lor nu este necesară. În acest termen nu este inclus timpul în care ei nu au putut părăsi teritoriul Părții Contractante solicitante din motive ce nu au depins de voința lor.

5. Martorii, părțile vătămate, reclamanții, reclamații și experții, care s-au prezentat la citare pe teritoriul altei Părți Contractante, au dreptul la recuperarea din partea organului care i-a citat a cheltuielilor de transport și a celor suportate în timpul aflării lor peste hotare, precum și la recuperarea salariului neperimit pentru zilele lipsă de la serviciu; în afara de aceasta, experții au dreptul la un onorariu pentru efectuarea expertizei. În citație trebuie să fie indicat la ce tipuri de plată au dreptul persoanele citate; la demersul lor, Partea Contractantă solicitantă plătește un avans pentru acoperirea cheltuielilor respective.

Articolul 13 **Valabilitatea actelor**

1. Actele care au fost întocmite sau certificate de către instanța judiciară sau de către o persoană oficială (traducător permanent, expert etc.) pe teritoriul unei Părți Contractante, în limitele competenței lor și în forma stabilită, și autentificate prin sigiliu, sunt valabile pe teritoriul celeilalte Părți Contractante fără vreo altă legalizare.

2. Actele care pe teritoriul unei Părți Contractante sunt recunoscute ca oficiale au pe teritoriul celeilalte Părți Contractante aceeași forță probantă, ca și actele oficiale.

Articolul 14 **Cheltuielile legate de acordarea asistenței juridice**

1. Partea Contractantă solicitată nu va pretinde restituirea cheltuielilor ocazionate de acordarea asistenței juridice. Părțile Contractante suportă de sinestătător toate cheltuielile ocazionate de acordarea asistenței juridice pe teritoriul lor.

2. Instituția de justiție solicitată va comunica instituției solicitante quantumul cheltuielilor suportate. Dacă instituția solicitantă va percepe aceste cheltuieli de la persoana obligată să le plătească, sumele încasate rămân în folosul Părții Contractante care le-a perceput.

Articolul 15 **Prezentarea informației**

Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Ministerul Justiției al Republicii Azerbaidjan prezintă reciproc, la cerere, informații despre legislația în vigoare sau cea care a acționat în statele lor și despre modul aplicării ei de către instituțiile de justiție.

Articolul 16 **Asistența juridică gratuită**

Cetățenilor uneia dintre Părțile Contractante li se acordă în instanțele de judecată și în alte instituții ale celeilalte Părți Contractante asistență juridică gratuită, precum și li se asigură procedura judiciară gratuită în aceleași temeuri și cu aceleași înlesniri ca și cetățenilor proprii.

Articolul 17 **Transmiterea actelor privind starea civilă și a altor documente**

Părțile Contractante se obligă să expedieze una alteia, la cerere, pe cale diplomatică, fără traducere și gratuit, certificate de stare civilă și alte documente, care se referă la drepturile personale și patrimoniale ale cetățenilor altei Părți Contractante.

Articolul 18 **Refuzul asistenței juridice**

Asistența juridică nu se acordă, dacă acordarea ei poate aduce atingere suveranității sau securității, ori contravine principiilor generale ale legislației Părții Contractante solicitate.

În cazul refuzului de acordare a asistenței juridice, Părțile Contractante se informează reciproc în scris.

Partea a doua ***Asistența juridică și raporturile juridice în cauzele civile și familiale***

Articolul 19 **Scutirea de cheltuieli de judecată**

Cetățenii unei Părți Contractante sunt scutiți pe teritoriul celeilalte Părți Contractante de achitarea cheltuielilor de judecată în aceleași temeuri și în aceeași mărime ca și cetățenii acestui stat.

Articolul 20

Eliberarea documentelor privind situația personală, familială și patrimonială

1. Actul despre situația personală, familială și patrimonială, necesar pentru obținerea permisiunii de scutire de plată a cheltuielilor de judecată, se eliberează de către instituția competentă a Părții Contractante pe teritoriul căreia solicitantul are domiciliul sau reședința.

2. Dacă solicitantul nu are domiciliul sau reședința pe teritoriul Părților Contractante, va fi suficient actul eliberat sau certificat de reprezentanța diplomatică sau oficiul consular a statului său.

3. Instanța de judecată ce urmează să emită hotărârea în privința demersului despre scutirea de plată a cheltuielilor de judecată poate solicita de la instituția care a eliberat actul explicații suplimentare.

Articolul 21

Competența instanțelor de judecată

1. Dacă prezentul Tratat nu stabilește altceva, instanțele de judecată ale fiecăreia dintre Părțile Contractante sunt competente să examineze cauze civile și familiale, dacă reclamantul are domiciliul pe teritoriul ei. În privința acțiunilor referitoare la persoanele juridice, ele sunt competente, dacă pe teritoriul Părții date se află organul de conducere, reprezentanța sau filiala persoanei juridice.

2. Instanțele de judecată ale Părților Contractante pot examina cauze și în alte cazuri, dacă există în această privință acordul în scris al părților. Dacă exista o asemenea înțelegere, instanța de judecată întrerupe procedura inițială la cererea reclamantului în cazul în care o asemenea cerere este făcută până la prezentarea obiecțiilor privind fondul cauzei. Competența absolută a instanțelor de judecată nu poate fi modificată printr-o înțelegere a părților.

3. În cazul intentării unui proces între aceleași părți, asupra aceluiași obiect și în aceleași temeuri în instanțele de judecată ale ambelor Părți Contractante, competență în conformitate cu prezentul Tratat este instanța de judecată care a intentat mai devreme cauza.

Articolul 22

Capacitatea de exercițiu și capacitatea juridică

1. Capacitatea de exercițiu a persoanei fizice se stabilește de către legislația Părții Contractante al cărei cetățean este persoana în cauză.

2. Capacitatea juridică a persoanei juridice se stabilește în baza legislației Părții Contractante pe al cărei teritoriu este fondată.

Articolul 23

Recunoașterea capacității de exercițiu limitate sau a incapacității de exercițiu

1. Pe dosarele de recunoaștere a persoanei ca fiind limitată în capacitate de exercițiu sau incapabilă se aplică legislația Părții Contractante al cărei cetățean este persoana în cauză.

2. Dacă instituția uneia din Părțile Contractante va stabili că există temeiuri pentru recunoașterea capacității de exercițiu limitate sau incapacității cetățeanului altei Părți Contractante, al cărui domiciliu sau reședință se află pe teritoriul acestei Părți Contractante, ea comunică despre aceasta instituției respective a celeilalte Părți Contractante. Dacă instituția anunțată în acest mod va declara că ea acordă dreptul de instrumentare în continuare a cauzei instituției de la domiciliul sau reședința acestei persoane sau nu va da nici un răspuns pe acest subiect în timp de trei luni, instituția de la domiciliul sau reședința persoanei poate continua cauza privind recunoașterea capacității limitate sau a incapacității de exercițiu în conformitate cu legislația statului sau, dacă asemenea temeiuri sunt prevăzute și în legislația Părții Contractante al cărei cetățean este persoana în cauză. Decizia despre recunoașterea capacității limitate sau a incapacității de exercițiu urmează a fi expediată instituției respective a celeilalte Părți Contractante.

3. Prevederile din punctele 1 și 2 ale prezentului articol se aplică și în privința anulării deciziei privind recunoașterea capacității de exercițiu limitate sau incapacității.

Articolul 24

În cazurile ce nu pot fi amânate, instituția de la domiciliul sau reședința persoanei care urmează a fi recunoscută cu capacitate de exercițiu limitată sau lipsită de capacitate de exercițiu și care este cetățean al altei Părți Contractante poate ea însăși să întreprindă măsurile necesare pentru apărarea acestei persoane și a patrimoniului ei. Dispozițiile adoptate în legătură cu măsurile în cauză trebuie expediate instituției respective a Părții Contractante al cărei cetățean este persoana în cauză; aceste dispoziții se anulează, dacă instituția acestei Părți Contractante va hotărî altfel.

Articolul 25

Recunoașterea absenței fără veste, declararea morții și stabilirea faptului morții

1. În cauzele de recunoaștere a absenței fără veste și declarare a morții sau de stabilire a faptului morții sunt competente instituțiile acelei Părți Contractante cetățeanul căreia a fost persoana în timpul când, potrivit ultimelor informații, era în viață.

2. Instituțiile uneia dintre Părțile Contractante pot recunoaște cetățeanul altei Părți Contractante absent fără veste sau mort, precum și să stabilească faptul morții la cererea persoanelor care domiciliază pe teritoriul acesteia, dacă drepturile și interesele lor se bazează pe legislația Părții Contractante respective.

3. În cazurile prevăzute de punctele 1 și 2 ale prezentului articol, instituțiile Părților Contractante aplică legislația statului lor.

Articolul 26 **Încheierea căsătoriei**

1. Condițiile încheierii căsătoriei sunt determinate pentru fiecare dintre viitorii soți de legislația Părții Contractante al cărei cetățean este soțul. În afară de aceasta, trebuie respectate cerințele legislației Părții Contractante pe teritoriul căreia se încheie căsătoria cât privește impedimente la încheierea căsătoriei.

2. Forma încheierii căsătoriei este determinată de legislația Părții Contractante pe teritoriul căreia se încheie căsătoria.

Articolul 27 **Raporturile juridice personale și patrimoniale dintre soți**

1. Raporturile juridice personale și patrimoniale dintre soți sunt reglementate de legislația Părții Contractante pe teritoriul căreia au domiciliul comun soții.

2. Dacă unul dintre soți locuiește pe teritoriul uneia dintre Părțile Contractante, iar altul – pe teritoriul celeilalte Părți Contractante și ambii soți au una și aceeași cetățenie, raporturile lor juridice personale și patrimoniale sunt reglementate de legislația acelei Părți Contractante ai cărei cetățeni ei sunt.

3. Dacă unul dintre soți este cetățean al uneia dintre Părțile Contractante, iar celălalt – al altei Părți Contractante și unul din ei locuiește pe teritoriul uneia, iar al doilea – pe teritoriul altei Părți Contractante, raporturile juridice personale și patrimoniale sunt reglementate de legislația Părții Contractante pe al cărei teritoriu ei au avut ultimul domiciliu comun.

4. Dacă persoanele indicate în punctul 3 al prezentului articol n-au avut domiciliu comun pe teritoriile Părților Contractante, se aplică legislația Părții Contractante a cărei instituție examinează cauza.

Articolul 28 **Desfacerea căsătoriei și recunoașterea nulității căsătoriei**

1. În cazul acțiunilor de desfacere a căsătoriei se aplică legislația și sunt competente instituțiile Părții Contractante ai cărei cetățeni au fost soții la momentul depunerii cererii. Dacă soții au domiciliu pe teritoriul celeilalte Părți Contractante, sunt competente, de asemenea, instituțiile acestei Părți Contractante.

2. Dacă la momentul depunerii cererii de desfacere a căsătoriei, unul dintre soți este cetățean al uneia dintre Părțile Contractante, iar al doilea – al celeilalte Părți Contractante și unul dintre ei locuiește pe teritoriul uneia, iar al doilea – pe teritoriul altei Părți Contractante, sunt competente instituțiile ambelor Părți Contractante. În asemenea cazuri se aplică legislația statului său.

3. În cazul acțiunilor de recunoaștere a căsătoriei nule se aplică legislația Părții Contractante care, conform articolului 26, se aplică la încheierea căsătoriei. În asemenea cazuri competența instanțelor de judecată se stabilește, respectiv, în baza punctelor 1 și 2 ale prezentului articol.

Articolul 29

Raporturile juridice dintre părinți și copii

Cauzele privind stabilirea și contestarea paternității și stabilirea nașterii copilului din căsătoria respectivă se soluționează potrivit legislației Părții Contractante al cărei cetățean este copilul prin naștere.

Articolul 30

1. Raporturile juridice dintre părinți și copii se stabilesc de legislația acelei Părți Contractante pe teritoriul căreia ei au domiciliu comun.

2. Dacă domiciliul unuia dintre părinți și copii se află pe teritoriul altei Părți Contractante, raporturile juridice dintre ei se stabilesc de legislația Părții Contractante al cărei cetățean este copilul.

Articolul 31

Raporturile juridice dintre copilul născut în afara căsătoriei și mama și tatăl lui se stabilesc de legislația Părții Contractante al cărei cetățean este copilul.

Articolul 32

Pentru adoptarea deciziilor privind raporturile juridice indicate în articolele 29-31 sunt competente instanțele de judecată ale Părții Contractante legislația căreia trebuie aplicată în asemenea cazuri.

Dacă reclamantul și reclamatul domiciliază pe teritoriul uneia dintre Părțile Contractante, sunt competente, de asemenea, și instanțele de judecată ale acestei Părți Contractante, cu condiția respectării dispozițiilor cuprinse în articolele 29 și 31 ale prezentului Tratat.

Articolul 33

Înfierea

1. La înfiere se aplică legislația Părții Contractante al cărei cetățean este copilul.
2. Dacă copilul este înfiat de soți, ambii sau unul dintre care este cetățean al celeilalte Părți Contractante, înfierea trebuie să corespundă cerințelor legislației în vigoare pe teritoriul fiecărei Părți Contractante.

Articolul 34

1. Instituția Părții Contractante al cărei cetățean este copilul este competentă să ia hotărârea privind înfierea.
2. În cazul în care copilul este cetățean al unei Părți Contractante, dar domiciliul său pe teritoriul celeilalte Părți Contractante, hotărârea privind înfierea va fi luată de către instituția competentă de la locul de domiciliu al copilului, cu acordul instituției Părții Contractante cetățean al căreia el este.

Articolul 35

Tutela și curatela

1. În cauzele tutelei și curatelei privitor la cetățenii Părților Contractante, deoarece Tratatul nu prevede altceva, este competentă instituția de tutelă și curatelă a Părții Contractante al cărei cetățean este persoana aflată sub tutelă sau curatelă. În acest caz se aplică legislația acestei Părți Contractante.
2. Raporturile juridice între tutore sau curator și persoana aflată sub tutelă sau curatelă sunt determinate de legislația Părții Contractante a cărei instituție de tutelă sau curatelă a numit tutorele sau curatorul.

Articolul 36

1. Dacă instituirea tutelei sau curatelei este necesară pentru ocrotirea intereselor persoanei care se afla sub tutelă sau curatelă al cărei domiciliu sau reședință, fie bunuri se află pe teritoriul celeilalte Părți Contractante, atunci instituția de tutelă și curatelă a acestei Părți Contractante trebuie să înștiințeze imediat instituția de tutelă și curatelă a celeilalte Părți Contractante competentă conform punctului 1 al articolului 35 al prezentului Tratat.
2. În cazuri de neamănat, organul de tutelă și curatelă a celeilalte Părți Contractante poate să ia în mod independent măsurile necesare, dar trebuie să înștiințeze neîntârziat despre măsurile luate în prealabil organul de tutelă și curatelă competent conform punctului 1 al articolului 35 al prezentului Tratat. Măsurile luate rămân valabile până când acest organ nu va adopta o altă decizie.

Articolul 37

1. Organul de tutelă și curatelă, competent conform punctului 1 al articolului 35, poate transmite competența privind tutela sau curatela instituțiilor respective ale celeilalte Părți Contractante, dacă domiciliul sau reședința, fie bunurile persoanei aflate sub tutelă sau curatelă se află în acel stat. Transmiterea este valabilă numai în cazul în care organul solicitat acceptă preluarea competenței privind tutela sau curatela și informează despre aceasta organul solicitant.

2. Organul care, potrivit punctului 1 al prezentului articol, a acceptat preluarea competenței privind tutela sau curatela își exercită atribuțiile în conformitate cu legislația statului său. Acesta, însă, nu are dreptul să adopte hotărâre în legătură cu statutul personal al persoanei aflate sub tutelă sau curatelă, dar poate acorda permisiunea pentru încheierea căsătoriei, necesară conform legislației Părții Contractante al cărei cetățean este această persoană.

Raporturile juridice patrimoniale

Articolul 38

Dreptul de proprietate

1. Dreptul de proprietate asupra bunurilor imobile se stabilește potrivit legislației Părții Contractante pe teritoriul căreia se află bunurile imobile.

2. Dreptul de proprietate asupra mijloacelor de transport ce urmează a fi trecute în registrele de stat se stabilește de legislația Părții Contractante pe teritoriul căreia se află organul care a înregistrat mijlocul de transport.

3. Apariția și stingerea dreptului de proprietate sau a altui drept real asupra patrimoniului se stabilește de legislația Părții pe teritoriul căreia se aflau bunurile la momentul când a avut loc acțiunea sau o altă circumstanță ce a servit drept temei pentru apariția sau stingerea dreptului de proprietate. Apariția și stingerea dreptului de proprietate sau a altui drept real asupra bunurilor ce constituie obiectul tranzacției se stabilesc de legislația în vigoare pe teritoriul încheierii tranzacției, dacă acordul între părți nu prevede altceva.

Articolul 39

Forma tranzacției

1. Forma tranzacției se stabilește potrivit legislației în vigoare pe teritoriul unde a fost încheiată.

2. Forma tranzacției în privința bunurilor imobile și a drepturilor asupra lor se stabilește de legislația Părții Contractante pe teritoriul căreia se află aceste bunuri.

Articolul 40

Repararea prejudiciului

1. Obligațiile privind repararea prejudiciului, în afară de acțiunile legale care rezultă din contracte și alte acțiuni legale, se determină de legislația Părții Contractante pe teritoriul căreia s-a produs acțiunea sau o altă circumstanță ce a servit drept temei pentru cererea de reparare a prejudiciului.

2. Dacă cauzatorul de prejudiciu și partea vătămată sunt cetățeni ai uneia și aceleiași Părți Contractante, se aplică legislația Părții Contractante în instanța de judecată a căreia a fost înaintată cererea.

3. Pentru cauzele prevăzute în punctele 1 și 2 ale prezentului articol este competentă instanța de judecată a Părții Contractante pe teritoriul căreia a avut loc acțiunea sau o altă circumstanță ce a servit drept temei pentru cererea de reparare a prejudiciului. Partea vătămată poate înainta cererea și în instanța de judecată a Părții Contractante pe teritoriul căreia reclamantul are domiciliu.

Sucesiunea

Articolul 41

Principiul egalității în drepturi

Cetățenii uneia dintre Părțile Contractante sunt egali în drepturi cu cetățenii celeilalte Părți Contractante ce locuiesc pe teritoriul ei cât privește capacitatea de a întocmi sau anula un testament cu privire la bunurile care se află pe teritoriul altei Părți Contractante ori la drepturile ce urmează a fi realizate pe acel teritoriu, precum și în ce privește capacitatea de a dobândi prin moștenire astfel de bunuri și drepturi. Bunurile sau drepturile se transmit acestora în aceleași condiții ca și pentru cetățenii proprii ai Părții Contractante, care locuiesc pe teritoriul ei.

Articolul 42

Dreptul la succesiune

1. Dreptul la succesiune asupra bunurilor mobile este determinat de legislația Părții Contractante pe teritoriul căreia cel care lasă moștenirea avea ultimul domiciliu stabil.

2. Dreptul la succesiune asupra bunurilor imobile este determinat de legislația Părții Contractante pe al cărei teritoriu se află bunurile.

Articolul 43

Sucesiunea vacantă

Dacă, conform legislației Părților Contractante, succesiunea trece în proprietatea statului ca rămasă fără moștenitori (în baza moștenirii legale), bunurile mobile revin statului al cărei cetățean era cel care lasă moștenirea la data morții sale, iar bunurile imobile trec în proprietatea statului pe al cărui teritoriu se află aceste bunuri.

Articolul 44

Forma testamentului

Forma testamentului este stabilită de legislația Părții Contractante al cărei cetățean a fost testatorul la data întocmirii testamentului. Este suficientă, însă, și respectarea legislației Părții Contractante pe al cărei teritoriu a fost întocmit testamentul. Dispoziția dată este valabilă și pentru anularea testamentului.

Articolul 45

Competența în cauzele cu privire la succesiune

1. Procedura în cauzele cu privire la succesiunea bunurilor mobile, cu excepția cazurilor prevăzute de punctul 2 al prezentului articol, ține de competența instituției Părții Contractante pe teritoriul căreia testatorul a avut ultimul domiciliu stabil.

2. Dacă toate bunurile mobile succesoriale se află pe teritoriul Părții Contractante unde cel care lasă moștenirea nu a avut ultimul domiciliu stabil, la cererea moștenitorului sau refuzul legatarului, dacă toți moștenitorii sunt de acord, procedura în cauză cu privire la succesiune este de competența instituțiilor acestei Părți Contractante.

3. Procedura în cauzele succesoriale privind bunurile imobile este de competența instituțiilor Părții Contractante pe al cărei teritoriu se afla bunurile.

4. Dispozițiile prezentului articol se aplică în modul corespunzător și pentru litigiile succesoriale.

Articolul 46

Măsurile de ocrotire a bunurilor succesoriale

1. Instituțiile unei Părți Contractante pe al cărei teritoriu se află bunurile succesoriale, lăsate de cetățeanul altei Părți Contractante, iau măsurile necesare de ocrotire a acestor bunuri în conformitate cu legislația proprie.

2. Instituțiile responsabile pentru luarea măsurilor de ocrotire a succesiunii, după moartea cetățeanului altei Părți Contractante, sunt obligate să informeze fără întârziere consulul acestei Părți Contractante despre moartea celui care lasă moștenirea

și despre persoanele care și-au declarat dreptul la succesiune, despre circumstanțele cunoscute de ele în privința persoanelor care au dreptul la succesiune și despre reședința lor, despre existența testamentului, despre masa succesorală și valoarea succesiunii, precum și despre măsurile luate în vederea ocrotirii succesiunii.

3. Bunurile succesoriale mobile și actele celui decedat sunt transmise reprezentanței diplomatice sau oficiului consular la cererea acestora.

Articolul 47

Reprezentanța diplomatică sau oficiul consular al unei Părți Contractante are dreptul să reprezinte fără procură specială interesele succesoriale ale cetățenilor acestei Părți în fața organelor celeilalte Părți Contractante, dacă acești cetățeni, din cauza lipsei sau din alte motive întemeiate, nu-și pot apăra la timp drepturile și interesele lor și nu și-au desemnat un împuternicit.

Articolul 48

Dacă cetățeanul unei Părți Contractante a decedat în timpul călătoriei pe teritoriul celeilalte Părți Contractante unde nu a avut domiciliu stabil, bunurile care le-a avut asupra sa, fără careva formalități, se pun la dispoziția reprezentanței diplomatice sau oficiului consular al Părții Contractante al cărei cetățean era cel care lasă moștenirea.

Articolul 49

Transmiterea succesiunii

1. Dacă patrimoniul succesoral mobil sau suma bănească primită în urma vânzării bunurilor succesoriale mobile sau imobile, după încheierea procedurii succesoriale urmează a fi transmisă moștenitorilor, domiciliul sau reședința cărora se află pe teritoriul altei Părți Contractante, patrimoniul succesoral sau suma bănească primită se predă reprezentanței diplomatice sau oficiului consular al acestei Părți Contractante.

2. Instituția competentă în cauzele cu privire la succesiune emite o dispoziție privind predarea patrimoniului succesoral reprezentanței diplomatice sau oficiului consular.

3. Acest patrimoniu poate fi transmis moștenitorilor, dacă:

- a) toate pretențiile creditorilor celui care lasă moștenirea, prezentate în termenul stabilit de legislația Părții Contractante pe al cărei teritoriu se află patrimoniul succesoral au fost achitate sau asigurate;
- b) toate taxele legate de moștenire au fost plătite sau asigurate;
- c) instituțiile competente au dat, dacă a fost necesar, aprobarea pentru scoaterea patrimoniului succesoral.
- d) transferarea sumelor de bani se efectuează în conformitate cu legislația în vigoare pe teritoriul Părților Contractante.

Articolul 50

Recunoașterea și executarea hotărârilor

Recunoașterea și executarea hotărârilor în cauzele civile și familiale, precum și în cauzele penale cât privește repararea prejudiciului.

Părțile Contractante recunosc și execută reciproc hotărârile definitive ale instituțiilor judiciare, pronunțate în cauzele civile și familiale, precum și sentințele în ceea ce privește repararea prejudiciului cauzat de infracțiune.

Pe teritoriul Părților Contractante vor fi, de asemenea, recunoscute fără o procedură specială hotărârile organelor de curatelă, organelor de înregistrare a actelor de stare civilă și ale altor instituții în cauzele civile și familiale care nu necesită, în virtutea caracterului lor, executare.

Articolul 51

Examinarea cererilor de încuviințare a executării deciziilor

1. Examinarea cererilor de încuviințare a executării deciziilor ține de competența instanțelor de judecată ale Părții Contractante pe al cărei teritoriu urmează a avea loc executarea.

2. Cererea de încuviințare a executării se depune în instanța de judecată care a pronunțat decizia în cauza respectivă în prima instanță. Cererea depusă în instanța de judecată, care a pronunțat decizia în cauza respectivă în prima instanță, este transmisă la instanța de judecată competentă să pronunțe hotărârea pe marginea cererii.

3. Rechizitele cererii sunt stabilite de legislația Părții Contractante pe al cărei teritoriu urmează să aibă loc executarea.

4. La cerere se va anexa traducerea certificată în limba Părții Contractante solicitată.

Articolul 52

La cererea de încuviințare a executării este necesar să fie anexate:

1. copia hotărârii legalizată de către instanța de judecată, actul oficial privind intrarea în vigoare a hotărârii, dacă aceasta nu rezultă din însăși textul hotărârii, precum și o adeverință cu privire la executarea ei, dacă hotărârea a fost executată mai înainte pe teritoriul Părții Contractante;

2. actul prin care se va confirma că reclamatului care nu a participat la proces i s-a înmânat la timp și în forma convenită cel puțin o dată citația de chemare în instanța de judecată;

3. traducerile certificate ale documentelor indicate în punctele 1 și 2 ale prezentului articol.

Articolul 53

Dacă instanța de judecată, la încuviințarea executării hotărârii, are unele îndoieli, ea poate cere persoanei care a intentat demersul privind executarea hotărârii explicații, precum și să audieze debitorul asupra esenței demersului, iar în caz de necesitate, poate cere explicații instanței de judecată care a pronunțat hotărârea.

Articolul 54

Modul de executare a hotărârilor

Modul de executare a hotărârilor este reglementat de legislația Părții Contractante pe al cărei teritoriu urmează să aibă loc executarea.

Articolul 55

Cheltuielile de judecată

Cât privește cheltuielile de judecată legate de executare, se aplică legislația Părții Contractante pe al cărei teritoriu urmează să aibă loc executarea hotărârii.

Articolul 56

Refuzul recunoașterii și executării hotărârilor judecătorești

Recunoașterea hotărârii judecătorești sau încuviințarea executării poate fi refuzată:

1. dacă persoana care a depus demersul sau reclamatul în cauză nu a participat la proces, din motiv că lui sau reprezentantului lui nu i-a fost înmănată la timp și în forma cuvenită citația de chemare în instanța de judecată;

2. dacă în același litigiu, dintre aceleași părți pe teritoriul Părții Contractante unde urmează a fi recunoscută și executată o hotărâre, s-a pronunțat în prealabil o hotărâre definitivă sau a fost intentată anterior de către instanța acestei Părți Contractante o procedură în cauza dată;

3. dacă, conform dispozițiilor prezentului Tratat, iar în cazurile neprevăzute de prezentul Tratat, conform legislației Părții Contractante pe al cărei teritoriu urmează să se recunoască și să se execute hotărârea, cauza este de competența exclusivă a instituțiilor proprii.

Articolul 57

Tranzacțiile de împăcare

Dispozițiile articolelor 50-56 ale prezentului Tratat referitoare la hotărârile judecătorești se vor aplica și asupra tranzacțiilor de împăcare aprobate de instanța de judecată.

Articolul 58

Scoaterea bunurilor și transferul sumelor bănești

Dispozițiile prezentului Tratat cu privire la executarea hotărârilor nu aduc atingere legislațiilor Părților Contractante privind transferul sumelor de bani și scoaterea obiectelor dobândite ca rezultat al executării.

Partea a treia

Asistența juridică în cauzele penale

Articolul 59

Obligația efectuării urmăririi penale

1. Fiecare Parte Contractantă se obligă, la cererea celeilalte Părți Contractante, să efectueze urmărirea penală împotriva cetățenilor săi, care au domiciliu permanent pe teritoriul ei, suspectați în comiterea infracțiunilor pe teritoriul Părții Contractante solicitante.

2. Părțile Contractante pot înainta cereri privind efectuarea urmăririi penale, de asemenea, în legătură cu astfel de încălcări de drept, care în conformitate cu legislația Părții Contractante solicitante sunt prevăzute ca infracțiuni, iar în conformitate cu legislația Părții Contractante solicitate – doar delictе.

3. În cazurile indicate în punctele 1 și 2, instituțiile competente respective ale Părții Contractante solicitate aplică legislația statului lor.

4. Cererea de reparare a prejudiciului cauzat de acțiunile supuse urmăririi penale, de asemenea se execută în cadrul urmăririi penale.

Articolul 60

Efectuarea urmăririi penale în privința infracțiunilor militare și infracțiunilor contra umanității

În cauzele cu privire la infracțiunile militare și infracțiunile contra umanității punctul 1 al articolului 59 se aplică chiar și atunci când ele au fost comise în afara teritoriului Părții Contractante solicitante.

Articolul 61

Cererea cu privire la efectuarea urmăririi penale

1. Cererea cu privire la efectuarea urmăririi penale urmează a fi formulată în scris și să cuprindă:

- a) denumirea instituției de justiție solicitante;
- b) denumirea instituției de justiție solicitate;

- c) numele și prenumele persoanei suspectate, cetățenia acesteia, precum și alte date despre persoană;
 - d) descrierea și calificarea juridică a faptei săvârșite în legătură cu care este formulată cererea de efectuare a urmăririi penale.
2. La cerere se anexează:
- a) conținutul dispozițiilor penale, iar în caz de necesitate – și al altor dispoziții ale Părții solicitante, însemnate pentru urmărirea penală;
 - b) materialele cauzei sau copiile lor legalizate, precum și alte probe;
 - c) în măsura posibilităților, descrierea exteriorului persoanei suspectate, fotografia ei și amprentele digitale;
 - d) cererea privind repararea prejudiciului material, precum și, în măsura posibilităților, datele privind caracterul și volumul prejudiciului;
 - e) cererile părților vătămate privind urmărirea, dacă aceasta cere legislația Părții solicitate.

Articolul 62

Comunicarea rezultatelor urmăririi penale

Partea Contractantă solicitată comunică în baza cererii Părții Contractante solicitante despre hotărârea definitivă privitor la încetarea cercetării pe cauză. Conform cererii Părții Contractante solicitante, ei i se expediază copia acestei hotărâri.

Articolul 63

Consecințele efectuării urmăririi penale

1. Din momentul intentării dosarului penal de către Partea Contractantă solicitată, Partea Contractantă solicitantă nu poate atrage bănuitul sau învinuitul la răspundere pentru fapta în privința căreia a fost solicitată efectuarea urmăririi penale.

2. Dacă Partea Contractantă solicitată, după exprimarea acceptului de efectuare a urmăririi penale, nu întreprinde măsuri de executare a cererii Părții Contractante solicitante sau va refuza executarea, dreptul de efectuare a urmăririi penale va trece Părții Contractante solicitante. În acest caz, Partea Contractantă solicitată va restitui materialele urmăririi penale și probele.

Extrădarea în scopul urmăririi sau executării pedepsei

Articolul 64

Extrădarea persoanelor

1. Părțile Contractante se obligă să-și extrădeze reciproc, la cerere, în conformitate cu prevederile prezentului Tratat, persoanele aflate pe teritoriile lor în vederea urmăririi penale sau executării pedepsei.

2. Extrădarea în vederea efectuării urmăririi penale se îndeplinește numai pentru astfel de infracțiuni pentru săvârșirea cărora, conform legislației ambelor Părți Contractante, este prevăzută pedeapsa limită, maximă a căreia depășește un an de privațiune de libertate sau o pedeapsă mai aspră.

3. Extrădarea în vederea executării pedepsei se îndeplinește doar în cazul comiterii acțiunilor care sunt prevăzute ca infracțiuni în conformitate cu legislația ambelor Părți Contractante și dacă persoana în privința căreia a fost înaintată o cerere a fost condamnată la privațiune de libertate pe un termen nu mai mic de 6 luni sau i-a fost aplicată o pedeapsă mai aspră.

Articolul 65

Refuzul extrădării

1. Extrădarea nu se admite, dacă:

- a) persoana, nominalizată în cererea de extrădare, este cetățean al Părții Contractante solicitate sau are dreptul de azil în acest stat;
- b) infracțiunea a fost comisă pe teritoriul Părții Contractante solicitate;
- c) în conformitate cu legislația Părții Contractante solicitate, urmărirea penală nu poate fi pornită sau sentința nu poate fi executată, ca urmare a expirării termenului de prescripție sau pentru alt temei legal;
- d) pe teritoriul Părții Contractante solicitate față de persoana extrădarea căreia se solicită se efectuează urmărirea penală în privința aceleiași acțiuni sau s-a pronunțat sentința definitivă, sau dacă procedura pe cauză a fost încetată pe baze legale;
- e) cercetarea penală începe doar la cererea personală a victimei;
- f) infracțiunea poartă un caracter politic;
- g) infracțiunea constă exclusiv în încălcarea obligațiilor militare;
- h) va duce la încălcarea ordinii publice sau prevederilor de bază ale legislației.

2. În caz de refuz de extrădare, Partea Contractantă solicitată va comunica Părții Contractante solicitante temeiurile refuzului.

Articolul 66

Limitele privind pedeapsa capitală

Dacă pentru o acțiune este prevăzută pedeapsa capitală în conformitate cu legislația Părții Contractante solicitante, însă nu este prevăzută o astfel de pedeapsă de legislația Părții Contractante solicitate, este interzisă stabilirea sau executarea pedepsei capitale pe teritoriul Părții Contractante solicitante.

Articolul 67

Cererea de extrădare

1. Cererea de extrădare urmează a fi întocmită în scris și să conțină:
 - a) denumirea instituției solicitante;
 - b) denumirea instituției solicitate;
 - c) numele și prenumele persoanei care se cere să fie extrădată, datele privind cetățenia, domiciliul sau reședința și alte date despre persoana în cauză, precum și, în măsura posibilităților, descrierea exteriorului, fotografia și amprentele ei digitale;
 - d) datele disponibile privind prejudiciul material cauzat.
2. La cererea de extrădare pentru atragerea la răspundere penală se anexează copia legalizată a hotărârii privind punerea sub arest, cu descrierea faptei, care conține semnele infracțiunii, precum și textul normei de drept care conține semnele infracțiunii săvârșită de către persoana în privința căreia este înaintată cererea de extrădare.
3. La cererea de extrădare pentru executarea sentinței se anexează copia certificată a sentinței definitive, precum și textul legii penale în baza căruia persoana a fost condamnată. Dacă condamnatul și-a executat parțial pedeapsa, este necesar de comunicat datele privind partea pedepsei executate.

Articolul 68

Completarea cererii privitor la extrădare

Dacă cererea de extrădare nu conține toate datele necesare, pentru luarea hotărârii privind extrădarea, Partea Contractantă solicitată poate cere completarea lor, stabilind în acest scop un termen de până la o lună. Partea Contractantă solicitată poate să prelungească acest termen din motive întemeiate.

Articolul 69

Arestarea în vederea extrădării

1. După primirea cererii de extrădare, Partea Contractantă solicitată va lua neîntârziat măsuri privind arestarea persoanei în privința căreia este depusă cererea de extrădare, cu excepția cazurilor când sunt probe suficiente ca, în conformitate cu prezentul Tratat, extrădarea nu poate avea loc.
2. Arestarea de asemenea poate fi efectuată până la primirea cererii de extrădare, dacă Partea Contractantă solicitantă se va adresa cu o asemenea cerere referindu-se la hotărârea de arestare sau la sentința care este temeiul cererii de extrădare. O asemenea adresare scrisă poate fi transmisă prin fax, telegramă sau prin alte mijloace, care exclud orice îndoieli.
3. Despre arestare sau motivele refuzării în aceasta, efectuate în conformitate cu punctele 1 și 2, cealaltă Parte Contractantă va fi înștiințată imediat.

Articolul 70

Eliberarea persoanei arestate

1. Partea Contractantă solicitată poate elibera persoana deținută sub arest conform punctului 1 al articolului 69, dacă informațiile suplimentar solicitate de această Parte Contractantă nu au fost expediate în termenele indicate în art.68.

2. Persoana arestată în conformitate cu punctul 2 al articolului 69 urmează a fi eliberată, dacă în timp de o lună de la data primirii cererii de arestare de la cealaltă Parte Contractantă nu va fi primită cererea de extrădare.

Articolul 71

Amânarea extrădării

1. Dacă persoana în privința căreia este depusă cererea de extrădare este trasă la răspundere penală sau execută pe teritoriul Părții Contractante solicitate pedeapsa pentru o altă infracțiune, extrădarea poate fi amânată până la terminarea urmăririi în cauza penală, ispășirii pedepsei sau eliberării în baza oricărui alt temei legal.

2. Extrădarea persoanei poate fi suspendată din motivul unei boli grave până la înlăturarea acestor piedici.

Articolul 72

Extrădarea pe un termen

1. Dacă amânarea extrădării, prevăzută de articolul 71, poate să atragă după sine expirarea termenului de prescripție în cauza penală sau poate crea dificultăți serioase pentru cercetarea infracțiunii săvârșită de persoana în cauză, în baza unei cereri întemeiate a Părții Contractante, poate fi înfăptuită extrădarea temporară.

2. Persoana extrădată temporar va fi înapoiată neîntârziat după finisarea efectuării acțiunilor procesuale pentru care a fost extrădată, dar nu mai târziu de trei luni de la data extrădării temporare.

Articolul 73

Colizia cererilor de extrădare

Dacă cererile privind extrădarea aceleiași persoane sunt depuse de mai multe state, Partea Contractantă solicitată soluționează care cerere urmează a fi satisfăcută.

În cazul emiterii unei asemenea hotărâri, se iau în considerație toate circumstanțele, în particular, cetățenia persoanei în cauză și caracterul infracțiunii.

Articolul 74

Efectuarea extrădării

1. Partea Contractantă solicitată comunică Părții Contractante solicitante despre hotărârea sa privind extrădarea, iar în cazul satisfacerii cererii, despre locul și data extrădării.

2. Dacă Partea Contractantă solicitantă în timp de 15 zile de la data stabilită pentru extrădare nu va primi persoana supusă extrădării și nu comunică celeilalte Părți Contractante motivul acesteia, persoana supusă extrădării trebuie să fie eliberată de sub arest. La solicitarea Părții Contractante solicitante, perioada indicată poate fi prelungită, dar nu mai mult de 15 zile.

Articolul 75

Limitele urmăririi penale a persoanei extrădate

1. Fără acordul Părții Contractante solicitate, persoana extrădată nu poate fi atrasă la răspundere penală, supusă pedepsei sau extrădată unui stat terț pentru o altă infracțiune decât cea care a constituit temei pentru extrădare.

2. Nu se cere consimțământul Părții Contractante, dacă:

- a) persoana extrădată n-a părăsit teritoriul Părții Contractante solicitante în decurs de 30 zile după sfârșitul urmăririi penale, executării pedepsei sau eliberării în baza oricăror temeuri legale. În acest termen nu se include perioada în decursul căreia persoana extrădată n-a putut să părăsească teritoriul Părții Contractante solicitante din circumstanțe independente de ea;
- b) persoana extrădată s-a întors benevol pe teritoriul Părții Contractante solicitante după ce a părăsit-o.

Articolul 76

Extrădarea repetată

Dacă persoana extrădată se va eschiva de la urmărirea penală sau de la executarea pedepsei și se va întoarce pe teritoriul Părții Contractante solicitate, ea urmează a fi extrădată din nou la cererea Părții Contractante solicitante, fără prezentarea suplimentară a documentelor indicate în articolul 67.

Articolul 77

Informații privind rezultatele urmăririi penale

Partea Contractantă solicitantă comunică imediat Părții Contractante solicitate despre rezultatele urmăririi penale privind persoana extrădată. La cererea Părții Contractante solicitante, ei i se expediază copia sentinței definitive pe cauză.

Articolul 78

Cheltuielile legate de extrădare

Cheltuielile legate de extrădare le suportă Partea Contractantă pe teritoriul căreia ele au fost făcute.

Articolul 79

Tranzitarea

1. Părțile Contractante pot permite tranzitarea pe teritoriul său a persoanelor extrădate statelor terțe. Partea Contractantă solicitată poate refuza acordarea propriului teritoriu pentru tranzitarea persoanelor extrădate, dacă a fost încălcată procedura extrădării persoanelor, stabilită prin prevederile prezentului Tratat.

2. Cererea de tranzit se formulează și se examinează în același mod ca și cererea de extrădare.

3. Partea Contractantă solicitată efectuează transportarea de tranzit, utilizând modalitatea cea mai potrivită ei.

4. Pentru efectuarea tranzitării pe calea aeriană, fără aterizare intermediară, obținerea autorizației de tranzit nu este necesară.

5. Cheltuielile de tranzitare le suportă Partea Contractantă solicitantă.

Dispoziții speciale privind asistența juridică în materie penală

Articolul 80

Transmiterea de obiecte

1. Obiectele dobândite de persoana ce a săvârșit infracțiunea în urma acestei infracțiuni sau obiectele primite în schimbul lor, precum și alte obiecte ce servesc drept probe în cauza penală se transmit Părții Contractante solicitante, la cerere, dacă aceasta este necesar pentru cercetarea cauzei care se efectuează pe teritoriul Părții Contractante solicitante.

2. Partea Contractantă solicitată poate amâna temporar transmiterea obiectelor, dacă acestea sunt necesare pentru cercetarea unei alte cauze penale până la terminarea acestei urmăririi sau le poate transmite temporar Părții Contractante solicitante pentru un anumit termen.

3. Drepturile terțelor persoane asupra obiectelor transmise altei Părți Contractante solicitante rămân inviolabile. După terminarea urmăririi, aceste obiecte urmează a fi restituite Părții Contractante ce le-a transmis sau cu acordul acestei Părți vor fi transmise nemijlocit persoanelor titulare ale acestor drepturi.

4. La transmiterea obiectelor conform prezentului articol, nu se aplică restricțiile privind importul și exportul obiectelor și valutei.

Articolul 81

Prezența reprezentanților instituției solicitante

Reprezentanții instituției solicitante pot asista la efectuarea acțiunilor vizând acordarea asistenței juridice pe teritoriul Părții solicitate. Acordul la asistarea lor se dă: *din partea Republicii Moldova* – de Ministerul Justiției sau de Procuratura Generală a Republicii Moldova, iar *din partea Republicii Azerbaidjan* – de Ministerul Justiției sau de Procuratura Generală a Republicii Azerbaidjan.

Articolul 82

Informații privind condamnarea

1. Părțile Contractante comunică reciproc despre sentințele definitive pronunțate în instanțele judecătorești ale unei Părți Contractante privind cetățenii celeilalte Părți Contractante.

2. Părțile Contractante comunică reciproc în baza unei cereri întemeiate informații despre sentințele definitive, pronunțate de instanțele judecătorești ale unei Părți Contractante privind persoanele ce nu sunt cetățeni ai Părții Contractante solicitante.

3. Părțile Contractante transmit reciproc, în baza unei cereri, amprentele digitale ale persoanelor indicate în punctele 1, 2.

Articolul 83

Informații din cazierul judiciar

Părțile Contractante transmit reciproc, în baza unei cereri, informații din cazierul judiciar privind persoanele altei Părți Contractante, precum și alte informații ce urmează a fi introduse în cazierul judiciar.

Executarea hotărârilor în cauzele penale

Articolul 84

Deciziile

În sensul prezentului capitol, următoarele noțiuni semnifică:

„*Statul pronunțării sentinței*” — Statul în care a fost pronunțată hotărârea judecătorească, care conține sancțiuni ce urmează a fi executate;

„*Statul executării sentinței*” — Statul care a preluat sau care trebuie să preia executarea pedepsei privative de libertate.

Articolul 85

Dispoziții generale

1. Părțile Contractante se obligă reciproc, privitor la cereri, în conformitate cu dispozițiile prezentului Tratat, să preia executarea hotărârilor definitive, pronunțate de instanțele judecătorești ale uneia din Părțile Contractante privitor la cetățenii altei Părți Contractante, vizând pedepsirea la privațiune de libertate.

2. Cererile prevăzute în punctul 1 le pot înainta atât organele centrale ale Statului care a pronunțat sentința, cât și organele Statului executării sentinței.

Articolul 86

Dreptul condamnatului

Condamnatul, reprezentantul lui legitim, avocatul, unul dintre soți, rudele în linie dreaptă, frații sau surorile pot înainta în fața organelor centrale de justiție ale fiecăreia dintre Părțile Contractante întrebarea privitor la executarea acțiunilor prevăzute în articolul 88. Fiecare condamnat față de care pot fi aplicate dispozițiile acestui capitol al Tratatului va fi informat de Statul pronunțării sentinței privitor la dispozițiile de bază din acest capitol.

Articolul 87

Premisele transmiterii executării hotărârii

1. Transmiterea executării hotărârii poate avea loc numai în cazul în care acțiunea care constituie motivul adoptării hotărârii este determinată drept infracțiune și în baza legislației Statului unde se execută sentința sau ar fi o crimă, dacă o astfel de faptă ar fi fost comisă pe teritoriul Statului unde se execută sentința.

2. În caz de infracțiune financiară, refuzul de a prelua spre executare hotărârea nu poate avea loc numai din cauza că legislația Statului executării sentinței nu conține norme asupra impozitelor, încasărilor, taxelor, monopolului, a circulației valutare, a comerțului extern sau reglementarea modului de circulație a mărfurilor de același tip, fiind prevăzute de legislația Statului pronunțării sentinței.

3. Transmiterea executării hotărârii poate avea loc numai cu consimțământul condamnatului. Dacă condamnatul nu e capabil de a-și exprima consimțământul, care ar avea putere juridică, el poate fi expus de reprezentantul său legal.

Articolul 88

Refuzul de a prelua executarea hotărârii

1. Transmiterea executării hotărârii nu se efectuează, dacă:

- a) fapta, care servește ca bază pentru adoptarea hotărârii, constituie o infracțiune politică;

- b) fapta, care servește ca bază pentru adoptarea hotărârii, se constituie exclusiv din încălcarea obligațiilor militare;
- c) a expirat termenul de prescripție al executării pedepsei în conformitate cu legislația uneia din Părțile Contractante;
- d) hotărârea a fost adoptată de o instanță de judecată specială;
- e) hotărârea a fost adoptată în lipsa condamnatului;
- f) condamnatul a fost condamnat conform legii sau achitat pentru una și aceeași faptă în Statul executării sentinței;
- g) după aprecierea Părții Contractante solicitante, aceasta ar încălca ordinea ei publică sau principiile legislației.

2. Transmiterea executării hotărârii nu se efectuează, de asemenea, dacă condamnatul a fost lipsit de libertate în Statul pronunțării sentinței și la ziua primirii cererii avea să se afle în locurile de privațiune de libertate nu mai mult de 4 luni. La toate acestea se ține cont de toate pedepsele cu privațiune de libertate sau o parte din ele, care au rămas până la executare.

Articolul 89 **Examinarea cererii**

Partea Contractantă solicitantă, după posibilitate, în termene reduse, aduce la cunoștința Părții Contractante solicitate în ce măsură a fost satisfăcută cererea cu privire la transmiterea executării hotărârii. Refuzul complet sau parțial urmează să fie argumentat.

Articolul 90 **Executarea hotărârilor**

1. Dacă se va prelua executarea hotărârii, instanțele judecătorești ale Statului executării hotărârii determină, în conformitate cu legislația sa, pedeapsa în formă de privațiune de libertate necesară executării, ținându-se cont, în cea mai mare măsură de pedeapsa în formă de privațiune de libertate stabilită în Statul pronunțării sentinței.

2. La efectuarea executării hotărârii nu se admite agravarea situației de drept a condamnatului față de starea lui în Statul pronunțării sentinței.

3. Executarea sentinței, inclusiv eliberarea condiționată, se efectuează în conformitate cu legislația Statului executării sentinței. Față de condamnat pot fi aplicate doar acele dispoziții ale legislației Statului pronunțării sentinței care ar putea ușura starea lui referitor la eliberarea condiționată.

4. Durata termenului privativ de libertate executat în Statul pronunțării sentinței se include în durata termenului de executare a pedepsei privative de libertate în Statul executării sentinței.

Articolul 91

Executarea parțială a hotărârilor

Dacă a avut loc condamnarea mai mult decât pentru o infracțiune, iar transmiterea executării hotărârii se referă numai la pedeapsa în formă de privațiune de libertate referitor la unele din aceste infracțiuni, instanța judecătorească a Statului executării hotărârii determină în momentul examinării, care sunt prevăzute în articolul 91, pedeapsa în formă de privațiune de libertate sau ce ar asigura măsura care trebuie să fie executată față de aceste infracțiuni.

Articolul 92

Consecințele transmiterii executării

1. După transmiterea executării sentinței, Statul pronunțării sentinței pierde dreptul imixtiunii în acțiunile Statului executării sentinței privind asigurarea executării de către condamnat a pedepsei privative de libertate.

2. Statul executării sentinței este obligat să anunțe imediat Statul pronunțării sentinței despre eschivarea condamnatului de la executarea duratei neispășite a pedepsei privative de liberate, cât și despre părăsirea de către condamnat a teritoriului Statului executării sentinței.

Articolul 93

Grațierea și amnistia

1. Condamnatul poate fi grațiat în Statul executării sentinței.

Statul pronunțării sentinței poate expedia Statului executării sentinței o adresare de grațiere. Aceasta nu încalcă drepturile Statului pronunțării sentinței asupra grațierii, care va fi valabilă pe teritoriul său.

2. Statul executării sentinței aplică față de condamnat amnistia, act care se emite atât în Statul executării sentinței, cât și în Statul pronunțării sentinței.

Articolul 94

Anularea sau modificarea hotărârilor

Anularea sau modificarea hotărârii adoptată până la executare ține de competența exclusivă a Statului pronunțării sentinței.

Articolul 95

Comunicări

1. Părțile Contractante, la cerere, de comun acord, în urma demersurilor, comunică reciproc în termene reduse despre toate circumstanțele care pot influența asupra executării hotărârii.

2. Statul pronunțării sentinței comunică Statului executării sentinței în particular despre amnistie, precum și despre anularea sau modificarea hotărârii primită până la executare.

3. Statul executării sentinței comunică Statului pronunțării sentinței despre executarea hotărârii.

Articolul 96

Transmiterea

1. Dacă condamnatul se află pe teritoriul Statului pronunțării sentinței, acest Stat, la cerere, în timpul apropiat întreprinde toate măsurile necesare pentru transmiterea condamnatului organelor Statului executării sentinței.

2. Statul pronunțării sentinței și Statul executării sentinței se înțeleg asupra timpului și locului transmiterii condamnatului organelor Statului executării sentinței, iar în caz de necesitate – organelor Statelor de tranzit.

3. Persoanele ce însoțesc condamnatul ale uneia din Părțile Contractante responsabile de a transporta condamnatul pe calea aerului pe teritoriul altei Părți Contractante sau să-l ia de pe acest teritoriu sunt în drept să întreprindă pe teritoriul altei Părți Contractante măsurile necesare în scopul curmării evadării condamnatului până la momentul transmiterii sau primirii.

4. Statul pronunțării sentinței poate, după transmiterea executării hotărârii de către Statul executării sentinței, să prelungească transmiterea condamnatului în scopul efectuării urmăririi penale în legătură cu altă crimă sau în scopul executării pedepsei în formă de privațiune de libertate determinată de către instanțelor judecătorești pentru altă infracțiune.

Articolul 97

Restrângerea urmăririi condamnatului

1. Dacă condamnatul a fost transmis în conformitate cu prezentul Tratat din Statul pronunțării sentinței în Statul executării sentinței, el nu poate fi supus urmăririi penale, condamnat sau în orice alt mod limitat în libertate în legătură cu infracțiunea săvârșită înainte de a fi transmis și care nu are o referință la consimțământul de transmitere a executării.

2. Restrângerile indicate în punctul 1 nu se aplica, dacă:

- a) statul pronunțării sentinței își dă consimțământul la pornirea urmăririi penale, executarea pedepsei;
- b) condamnatul, care a fost transmis, a rămas în Statul executării sentinței mai mult de 30 de zile după eliberarea lui deplină, în pofida faptului că avea dreptul și posibilitatea să părăsească teritoriul acestui Stat sau dacă, după ce a părăsit Statul, s-a reîntors benevol.

Articolul 98

Anexele

1. Cererile prevăzute în acest capitol se alcătuiesc în scris.
2. La cererea Statului pronunțării sentinței se anexează:
 - a) originalul sau copia hotărârii autentificată, care confirmă împuternicirea și necesitatea executării;
 - b) textul normelor de drept aplicate, precum și normele referitor la eliberarea condiționată;
 - c) după posibilitate, datele depline despre condamnat, cetățenia lui, precum și domiciliul sau reședința;
 - d) certificatul despre perioada privațiunii de libertate;
 - e) procesul-verbal, întocmit cu participarea condamnatului, cu indicația consimțământului lui la transmiterea executării pedepsei în formă de privațiune de libertate;
 - f) alte documente care pot avea importanță la adoptarea hotărârii asupra cererii;
 - g) traducerea în limba altei Părți Contractante a cererii și a documentelor indicate în acest punct.
3. La cererea Statului executării sentinței se anexează informația și materialele indicate în subpunctele 3, 6 și 7 ale punctului 2, precum și scrisoarea ce conține consimțământul condamnatului.
4. În cazul satisfacerii cererii prevăzute în punctul 3, Statul executării sentinței anexează la consimțământul său documentele indicate în subpunctele 1, 2 și 4 ale punctului 2.

Articolul 99

Adițional la cerere

Dacă Partea Contractantă solicitantă consideră datele și documentele care i-au fost ei adresate ca fiind insuficiente, ea solicită documente suplimentare. Pentru obținerea acestora Partea Contractantă solicitantă poate numi un termen corespunzător, acest termen poate fi prelungit în baza unei cereri argumentate. Când lipsește materialul suplimentar, cererea se examinează și hotărârea se adoptă în baza datelor și a documentelor existente.

Partea a patra
Dispoziții finale

Articolul 100
Corelația cu alte tratate

Prevederile prezentului Tratat nu contravin angajamentelor care reies din alte Tratatate internaționale încheiate de una sau ambele Părți Contractante.

Articolul 101
Interpretarea Tratatului

Divergențele apărute la interpretarea și aplicarea prezentului Tratat vor fi soluționate de instituțiile menționate în articolul 4 prin negocieri și consultări sau prin canale diplomatice.

Articolul 102
Intrarea în vigoare a Tratatului

1. Prezentul Tratat urmează a fi supus ratificării și va intra în vigoare în a 30-a zi din data schimbului instrumentelor de ratificare între Părțile Contractante.

2. Prezentul Tratat se încheie pentru un termen nelimitat. Fiecare Parte Contractantă poate denunța prezentul Tratat. Tratatul va fi considerat denunțat la expirarea a 60 de zile din data primirii notei respective de către cealaltă Parte Contractantă.

Întocmit la Baku la 26 octombrie 2004, în două exemplare originale, fiecare în limbile moldovenească, azeră și rusă, toate textele având aceeași valoare juridică. În cazul apariției unor divergențe la interpretarea prevederilor prezentului Tratat, textul în limba rusă va fi de referință.

49. ACORD DE COOPERARE ÎNTRE REPUBLICA MOLDOVA ȘI EUROJUST

Semnat la: Haga, 10 iunie 2014.

Ratificat prin: Legea RM nr.113 din 28.04.2015.

În vigoare pentru RM: din 21 octombrie 2016.

Republica Moldova și Eurojust (denumite în continuare „Părți”),

Ținând cont de Decizia Consiliului din 28 februarie 2002 privind înființarea Eurojust în vederea întăririi luptei împotriva formelor grave ale criminalității, cum a fost modificată prin Decizia Consiliului 2009/426/JHA din 16 decembrie 2008 despre fortificarea Eurojust (denumită în continuare „Decizia Eurojust”), în special art.26a din aceasta;

Luând în considerație opinia Organului Comun de Supraveghere, cum prevede art.23 din Decizia Eurojust din 14 noiembrie 2013;

Luând în considerare atât interesele Republicii Moldova, cât și ale Eurojust pentru dezvoltarea unei cooperări dinamice și strânse pentru a face față provocărilor actuale și viitoare ale formelor grave ale criminalității, în special crima organizată și terorismul;

Având în vedere dorința îmbunătățirii cooperării judiciare între Republica Moldova și Eurojust pentru facilitarea coordonării investigațiilor și urmării penale a faptelor care implică teritoriul Republicii Moldova și cel al unuia sau ale mai multor State Membre ale Uniunii Europene;

Ținând cont că Republica Moldova a ratificat Convenția Consiliului Europei nr.108 pentru protecția persoanelor referitor la prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal, adoptată la 28 ianuarie 1981, și Protocolul adițional la aceasta, care joacă un rol fundamental în sistemul de protecție a datelor din cadrul Eurojust;

Luând în considerare nivelul înalt de protecție a datelor cu caracter personal din Uniunea Europeană, în special prelucrarea datelor cu caracter personal, în conformitate cu Decizia Eurojust, Regulile de Procedură ale Eurojust privind Protecția Datelor și alte reglementări aplicabile;

Respectând drepturile fundamentale și principiile Convenției europene privind protecția drepturilor omului și libertăților fundamentale din 4 noiembrie 1950, reflectate și în Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene,

Au convenit următoarele:

Articolul 1

Definiții

În scopul prezentului acord:

a) „Statele Membre” înseamnă Statele Membre ale Uniunii Europene;

- b) „Colegiul” înseamnă Colegiul Eurojust, așa cum este prevăzut în art.10 al Deciziei Eurojust;
- c) „Membrul Național” este membrul național detașat la Eurojust de fiecare stat membru al Uniunii Europene, cum este prevăzut în art.2(1) al Deciziei Eurojust;
- d) „Adjunct” este persoana care poate activa în numele sau îl poate substitui pe membrul Național, cum este prevăzut în art.2 al.2 și 2 al.5 al Deciziei Eurojust;
- e) „Asistent” este persoana care îl poate asista pe membrul național, cum este prevăzut în art.2 al.2 al Deciziei Eurojust și, respectiv, art.5 din prezentul Acord;
- f) „Procuror de legătură la Eurojust” este persoana care, conform legislației naționale a Republicii Moldova, are statut de procuror;
- g) „Director administrativ” este Directorul administrativ, cum este prevăzut în art.29 al Deciziei Eurojust;
- h) „Personalul Eurojust” este personalul la care se face referire în art.30 al Deciziei Eurojust;
- i) „Regulile de procedură ale Eurojust privind protecția datelor” sunt regulile de procedură pentru prelucrarea și protecția datelor personale, aprobate de Consiliul Uniunii Europene la 24 februarie 2005;
- j) „Datele personale” sunt orice informație cu privire la o persoană fizică identificată sau identificabilă (denumită în continuare „subiect”). O persoană identificabilă este una care poate fi identificată direct sau indirect, în special prin referirea la un număr de identificare sau la unul sau mai mulți factori specifici identității sale fizice, psihologice, mentale, economice, culturale sau sociale;
- k) „Prelucrarea de date personale” este orice operație sau set de operații care sunt desfășurate asupra datelor cu caracter personal, prin mijloace automate sau nu, prin dosare manual structurate precum strângerea, înregistrarea, organizarea, stocarea, adaptarea sau modificarea, recuperarea, consultarea, folosirea, divulgarea prin transmitere, diseminare sau a face accesibile înșiruirii sau combinații de coduri, codarea, ștergerea sau distrugerea.

Articolul 2 **Scopul Acordului**

Scopul prezentului Acord este întărirea cooperării între Republica Moldova și Eurojust în combaterea infracțiunilor grave, în special crima organizată și terorismul.

Articolul 3 **Domenii de cooperare**

1. Republica Moldova și Eurojust cooperează în domeniile de activitate prevăzute în articolele 6, 7 și 27b ale Deciziei Eurojust și luând în considerație puterile acordate Membrilor naționali, în conformitate cu art.9a-9f ale Deciziei Eurojust în

cadrul competențelor Eurojust, după cum e prevăzut în art.4 al Deciziei Eurojust. Genocidul, crimele contra umanității și crimele de război se exclud din domeniul de aplicare al Acordului dat.

2. În cazul în care mandatul Eurojust este modificat pentru a acoperi domenii de activitate și/sau competențe în plus față de cele stabilite la alineatul 1, Eurojust poate, de la data la care schimbarea mandatului Eurojust intră în vigoare, să trimită Republicii Moldova, în scris, o propunere de extindere a domeniului de aplicare a prezentului Acord, pentru a include noul mandat. Prezentul Acord se aplică în raport cu noul mandat ca de la data la care Eurojust primește în scris acceptarea de către Republica Moldova, în conformitate cu procedurile sale interne.

Articolul 4 **Competența de executare a Acordului**

1. Autoritatea Competentă din Republica Moldova pentru îndeplinirea obiectivelor prezentului Acord este Procuratura Republicii Moldova.

2. În cadrul Eurojust și în conformitate cu articolele 6 și 7 din Decizia Eurojust, Membrii naționali în cauză și Colegiul sunt competenți pentru executarea prezentului Acord.

Articolul 5 **Procurorul de legătură la Eurojust**

1. În vederea facilitării cooperării stabilite de prezentul Acord și în conformitate cu prevederile art.26a al.2 al Deciziei Eurojust, Republica Moldova poate detașa un procuror de legătură la Eurojust.

2. Mandatul și durata detașării sunt determinate de către Republica Moldova.

3. Procurorul de legătură poate fi asistat de către o persoană. Când este necesar, asistentul îl poate înlocui.

4. Republica Moldova informează Eurojust asupra naturii și duratei competențelor judiciare ale procurorului de legătură pe teritoriul național, în vederea îndeplinirii sarcinilor sale în conformitate cu scopul prezentului Acord. Republica Moldova stabilește competențele procurorului de legătură în desfășurarea activității în contact cu autoritățile străine.

5. Procurorul de legătură are acces la informațiile conținute în cazierul judiciar sau în orice alt registru al Republicii Moldova, în același fel ca și în cazul competențelor prevăzute de legea Republicii Moldova pentru un procuror sau pentru o persoană asimilată acestuia.

6. Procurorul de legătură poate contacta direct autoritățile competente din Republica Moldova.

7. Eurojust va depune tot efortul pentru a pune la dispoziția procurorului de legătură facilități suficiente, care includ folosirea spațiului și serviciilor de telecomunicații, ținând cont de limitele infrastructurii și bugetului Eurojust. Eurojust poate solicita rambursarea unora sau tuturor cheltuielilor pe care le face prin punerea la dispoziție a acestor facilități. Totuși, nu se va solicita rambursarea nici a unor cheltuieli în cazul în care Eurojust postează un magistrat de legătură și facilități similare îi sunt acordate acestuia. Toate detaliile despre acordarea facilităților și rambursarea cheltuielilor vor fi convenite între autoritățile competente ale Republicii Moldova și Eurojust înainte de detașarea procurorului de legătură la Eurojust.

8. Documentele de serviciu ale procurorului de legătură sunt inviolabile de către Eurojust.

Articolul 6

Magistratul de legătură al Eurojust

În vederea facilitării cooperării judiciare cu Republica Moldova în cazurile în care Eurojust acordă asistență și în conformitate cu prevederile art.27a al.1 al Deciziei Eurojust, Părțile pot decide detașarea unui Magistrat de legătură al Eurojust în Republica Moldova. Totuși, Eurojust poate intra în negocierea unui Acord referitor la postarea Magistratului de legătură al Eurojust în Republica Moldova, numai după primirea acordului Consiliului Uniunii Europene referitor la aceasta.

Articolul 7

Punctul de Contact pentru Eurojust

1. Republica Moldova desemnează sau numește cel puțin un punct de contact pentru Eurojust, din cadrul autorității competente din Republica Moldova. Despre aceasta Eurojust este informat în mod corespunzător.

2. Republica Moldova desemnează unul din punctele sale de contact drept corespondent național al Republicii Moldova pe probleme legate de terorism.

Articolul 8

Întâlnirile operaționale și strategice

1. Procurorul de legătură, asistentul acestuia și alte persoane din cadrul autorităților competente ale Republicii Moldova, inclusiv punctul de contact pentru Eurojust, pot participa la întâlniri operaționale și strategice, la invitația Președintelui Colegiului și cu aprobarea membrilor naționali în cauză.

2. Membrii naționali, adjuncții și asistenții lor, Directorul Administrativ și personalul Eurojust pot de asemenea să participe la întâlnirile organizate de procurorul de legătură sau alte autorități competente ale Republicii Moldova, inclusiv de punctul de contact cu Eurojust.

Articolul 9

Schimbul de informații

1. În conformitate cu acest Acord, Părțile pot face schimb de toate informațiile care sunt corespunzătoare, relevante și nu excesive, pentru a realiza scopul prezentului Acord, astfel cum este prevăzut în art.2.

2. Partea solicitantă notifică cealaltă Parte despre scopul pentru care se solicită informația. În caz de transfer imediat de informații, Partea care furnizează informația trebuie să notifice cealaltă Parte despre scopul pentru care informația este furnizată.

3. Partea care furnizează informațiile poate impune restricții de utilizare a informațiilor furnizate. Aceasta include, de asemenea, posibile restricții de acces, restricții pentru transmitere mai departe și pentru ștergere sau distrugere. Notificarea poate, de asemenea, să fie dată la o etapă ulterioară, atunci când nevoia de astfel de restricții devine evidentă după transfer.

4. Părțile vor păstra o înregistrare a transmițerilor și a primirii datelor comunicate în temeiul prezentului Acord, cu indicarea temeiului transmițerii.

Articolul 10

Canale de transmitere

1. Informațiile vor fi schimbate:

- a) între Procurorul de legătură și Membrii Naționali sau Colegiu, sau
- b) dacă nu este numit un Procuror de legătură sau nu este disponibil, între Punctul de contact pentru Eurojust și Membrul Național în cauză sau Colegiu, sau
- c) dacă Eurojust a detașat un Magistrat de legătură în Republica Moldova, între Magistratul de legătură Eurojust și autoritatea competentă din Republica Moldova.

Procurorul de legătură sau/și punctul de contact pentru Eurojust se asigură că autoritatea competentă de investigarea sau/și urmărirea penală a cazului este corespunzător implicată.

2. Părțile nu sunt limitate de a conveni la folosirea altor canale pentru schimbul de informații, în cazuri particulare.

3. Ambele Părți trebuie să se asigure că reprezentanții săi sunt autorizați să facă schimb de informații la nivelul corespunzător și sunt verificați adecvat.

Articolul 11

Confidențialitatea și protecția datelor

1. Părțile conștientizează faptul că furnizarea și prelucrarea adecvată a datelor cu caracter personal pe care le dobândesc unul de la altul este de o importanță critică pentru a păstra încrederea la implementarea acestui Acord.

2. Părțile trebuie să asigure un nivel de protecție a datelor cu caracter personal

transmise de altă Parte cel puțin echivalent cu cel rezultat din aplicarea principiilor Convenției Consiliului Europei privind protecția persoanelor referitor la prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal din 28 ianuarie 1981, cu modificările ulterioare la aceasta, și principiile prevăzute de Decizia Eurojust și Regulile de Procedură ale Eurojust privind Protecția Datelor.

3. Luând în considerație datele cu caracter personal schimbate potrivit Acordului, Părțile trebuie să asigure ca:

- a) datele cu caracter personal să fie corect prelucrate;
- b) datele cu caracter personal furnizate să fie corespunzătoare, relevante și nu excesive în raport cu scopul specific solicitării sau transferării prevăzute în art.9 (2);
- c) datele cu caracter personal să fie păstrate numai pentru timpul necesar scopului pentru care datele au fost furnizate sau ulterior prelucrate în conformitate cu prezentul Acord;
- d) datele cu caracter personal posibil inexacte să fie aduse în atenția Părții destinate la timp în scopul luării de măsuri corespunzătoare de corectare; și
- e) orice date personale inexacte sau incorecte vor fi corectate sau șterse la timp.

Articolul 12

Transmiterea unor categorii speciale de date cu caracter personal

1. Datele cu caracter personal care dezvăluie originea rasială sau etnică, opiniile politice sau religioase sau alte credințe, calitatea de membru al unui sindicat sau date referitor la sănătatea și viața sexuală pot fi furnizate numai dacă sunt strict necesare pentru un anumit scop prevăzut de art.2 al acestui Acord. Părțile pot decide să aplice regim similar transmiterii și altor categorii de date personale.

2. Părțile trebuie să ia măsuri de garanție adecvate, în special măsuri de securitate potrivite, cu scopul de a se conforma cu sensibilitatea categoriilor de date cu caracter personal menționate la alineatul 1.

Articolul 13

Dreptul de a accesa date cu caracter personal

1. Subiectul datelor personale vizat va avea dreptul la accesarea datelor cu caracter personal transmise conform acestui Acord. Accesul este exercitat în conformitate cu legea aplicabilă Părții căreia îi este invocată cererea. Acea parte va asigura ca decizia ei să fie comunicată persoanei vizate la timp. Accesul la datele cu caracter personal va fi interzis, dacă acest acces poate să prejudicieze:

- a) scopul prelucrării;
- b) investigațiile sau urmărirea condusă de autoritățile competente în Republica Moldova sau de către autoritățile competente în Statele Membre în care Eurojust asistă;

c) drepturile și libertățile părților terțe.

2. Partea căreia i-a fost invocată cererea îi va da celeilalte părți ocazia de a-și exprima opinia referitor la existența unor motive de a refuza accesul prevăzut la alineatul 1.

3. Acest articol nu prejudiciază careva drepturi pe care o persoană le poate avea în conformitate cu legea aplicabilă părții furnizoare pentru eliberarea de informații de la acea parte sau a altor măsuri corespunzătoare.

Articolul 14

Dreptul la corectare, blocare și ștergere a datelor cu caracter personal

1. Subiectul datelor personale vizat va avea dreptul să solicite Părții care a prelucrat datele referitor la el/ea potrivit acestui Acord să corecteze, să blocheze sau să șteargă acele, date dacă sunt incorecte sau incomplete sau dacă colectarea lor, ulterioara procesare sau păstrarea contravine acestui Acord sau regulilor aplicabile părților.

2. În cazul în care o parte devine conștientă, fie prin intermediul cererii persoanei vizate, fie prin notificarea din partea Părții furnizoare sau printr-o altă modalitate că informația pe care a primit-o de altă parte este incorectă, va lua toate măsurile necesare pentru a o proteja de utilizarea eronată a acesteia, care poate include completarea, ștergerea sau corectarea acestei informații.

3. În cazul în care o parte devine conștientă că informația pe care o posedă cauzează o nesiguranță semnificativă referitor la exactitatea informației primite potrivit acestui Acord, sau evaluarea efectuată de o altă parte referitor la exactitatea informației sau siguranța sursei, va informa despre aceasta cealaltă parte.

Articolul 15

Timpul limită pentru păstrarea datelor cu caracter personal

Datele cu caracter personal trebuie să fie păstrate numai pentru perioada necesară pentru atingerea scopului acestui Acord sau pentru scopurile pentru care datele au fost colectate sau ulterior procesate potrivit articolului 2 al acestui Acord.

Articolul 16

Securitatea informațională

Părțile garantează că măsurile tehnice și aranjamentele organizaționale necesare sunt utilizate pentru a proteja datele personale primite în baza acestui Acord împotriva distrugerilor accidentale sau ilicite, pierderilor accidentale sau divulgarea neautorizată, alterarea, accesul sau prin altă modalitate neautorizată de procesare. Părțile în particular garantează că pot accesa datele personale doar persoanele autorizate.

Articolul 17

Transmiterea ulterioară a informației

Părțile nu vor comunica nici o informație transmisă de cealaltă Parte către state sau organe terțe fără consimțământul ultimei și fără garanții corespunzătoare referitoare la protecția datelor personale.

Articolul 18

Responsabilitatea

1. Republica Moldova este pasibilă de răspundere, în conformitate cu legislația sa națională, pentru orice pagube cauzate persoanei ca rezultat a unei erori juridice sau faptice în informația schimbată cu Eurojust. Republica Moldova nu va pretinde că Eurojust a transmis date incorecte pentru a se eschiva de la răspundere în baza legislației sale naționale față de o parte vătămată.

2. Fără încălcarea art.24 al Deciziei Eurojust, dacă erori juridice sau faptice au avut loc ca rezultat al informației eronate transmise de către Eurojust sau de unul din Statele Membre ale Uniunii Europene sau de către un stat sau organ terț, Eurojust este obligat să repare, în baza cererii, compensația prevăzută în alineatul 1, în afară de cazul când informația a fost utilizată prin încălcarea acestui Acord. Dispoziția acestui alineat la fel se aplică atunci când au avut loc erori juridice sau faptice ca rezultat a unei greșeli din partea Eurojust sau a unui Stat Membru al Uniunii Europene sau a unui stat sau organ terț de a respecta obligațiile sale.

3. În cazul în care Eurojust este obligat să achite unui Stat Membru al Uniunii Europene, stat sau organ terț, suma prevăzută ca compensație pentru daune părții vătămate, iar pagubele sunt din motivul neputinței Republicii Moldova de a se isprăvi cu obligațiile sale în baza acestui Acord, Republica Moldova este obligată de a rambursa la cerere sumele pe care Eurojust le-a achitat unui Stat Membru al Uniunii Europene sau unui stat sau organ terț pentru a-și onora obligațiile sale.

4. Părțile nu trebuie să solicite reciproc achitarea compensațiilor pentru daunele enumerate la alineatele 2 și 3 în măsura în care mărimea compensațiilor pentru daune a fost prescrisă ca pedeapsă, mărire sau alte daune necompensatoare.

Articolul 19

Consultări periodice

1. Părțile trebuie periodic, cel puțin o dată în an, să facă schimb de opinii asupra implementării și evoluției de viitor în materie de protecție a datelor și securității informației.

2. În acest scop ofițerul de protecție a datelor al Eurojust și autoritatea de protecție a datelor din Republica Moldova își vor raporta reciproc, minimum o dată în

an, asupra implementării prevederilor de protecție a datelor din Acord și, în special, asupra evoluțiilor și activităților autorității independente naționale de Protecție a Datelor.

3. În caz de necesitate, problemele identificate de Părți în urma acestor consultări cu referire la protecția datelor vor fi raportate mecanismului corespunzător de supraveghere și, în special, Autorității Comune de Supraveghere a Eurojust.

Articolul 20

Monitorizarea implementării

1. În scopul monitorizării implementării prezentului Acord, Părțile efectuează o revizuire anuală comună a implementării acestuia.

2. Orice probleme identificate de către Părți în contextul acestor revizuiuri se examinează în comun de către Părți.

Articolul 21

Respectarea implementării

Executarea și implementarea prezentului Acord de către Părți trebuie să fie respectate în conformitate cu legea și procedura lor aplicabilă. Părțile trebuie să utilizeze organele respective administrative, judiciare sau de control care vor asigura un nivel adecvat pentru independența procesului de respectare.

Articolul 22

Cheltuielile

Fără încălcarea art.5 al.7, nici o Parte nu va face nici o plângere pecuniară contra altei Părți pentru cheltuielile ce țin de executarea Acordului. Dacă cheltuieli extraordinare apar din executarea acestui Acord, Părțile pot să se consulte cu privire la determinarea modului în care acestea vor fi acoperite.

Articolul 23

Soluționarea conflictelor

1. La cererea uneia dintre ele, Părțile trebuie să se întrunească prompt pentru a rezolva orice conflict cu privire la implementarea sau aplicarea prezentului Acord sau orice altă întrebare ce afectează relația dintre ele.

2. Dacă conflictul cu privire la interpretarea sau aplicarea prezentului Acord nu poate fi soluționat, Părțile trebuie să negocieze asupra problemei concrete.

Articolul 24

Modificările

1. Acordul poate fi modificat prin consimțământul reciproc dintre Părți în formă scrisă în orice moment. Asemenea modificare va intra în vigoare după ce Părțile vor primi ultima notificare scrisă una către alta asupra completării cerințelor și procedurilor interne corespunzătoare.

2. Părțile trebuie să se consulte referitor la modificarea prezentului Acord la solicitarea oricărei dintre Părți.

Articolul 25

Încetarea Acordului

1. Prezentul Acord poate înceta la solicitarea oricărei dintre Părți, prin notificarea scrisă cu trei luni în prealabil.

2. În cazul încetării, Părțile vor conveni asupra continuității utilizării și depozitării informației care a fost deja comunicată. În caz contrar, oricare dintre cele două Părți este în drept să solicite ca informația care a fost comunicată să fie distrusă.

Articolul 26

Aplicarea teritorială

Aplicarea prezentului Acord referitor la acel teritoriu al Republicii Moldova asupra căruia Guvernul Republicii Moldova nu exercită control efectiv va începe din moment ce Republica Moldova va asigura implementarea completă și executarea corespunzătoare a prezentului Acord și pe acest teritoriu.

Articolul 27

Intrarea în vigoare

Din moment ce Părțile au îndeplinit cerințele legale interne, ele vor notifica reciproc în scris despre finisarea procedurilor interne necesare pentru intrarea în vigoare a prezentului Acord. Acordul va intra în vigoare la data primirii ultimei notificări scrise.

Întocmit în Haga, Olanda, la data de zece iulie anul două mii paisprezece, în duplicat în limbile română și engleză, fiecare text fiind egal autentic.

50. TRATAT ÎNTRE REPUBLICA MOLDOVA ȘI REPUBLICA BELARUS CU PRIVIRE LA TRANSFERUL PERSOANELOR CONDAMNATE LA PRIVAȚIUNE DE LIBERTATE PENTRU CONTINUAREA EXECUTĂRII PEDEPSEI

Semnat la: Chișinău, 24 septembrie 2014.

Ratificat prin: Legea RM nr.131 din 29.05.2015.

În vigoare pentru RM: din 16 august 2015.

Republica Moldova și Republica Belarus, denumite în continuare „Părți Contractante”,

Reieșind din principiul suveranității statului, egalității și respectului reciproc,

Conducându-se de principiile și normele dreptului internațional unanim recunoscute și dorind să dezvolte cooperarea în domeniul executării pedepsei,

Considerând că executarea pedepsei de către persoanele condamnate, în statul cetățenia cărui a o dețin, contribuie la atingerea scopului pedepsei, la întoarcerea persoanelor condamnate la o viață normală în societate,

Conducându-se de principiile umanismului și respectului pentru drepturile omului,

Au convenit asupra celor ce urmează:

Articolul 1 Definirea termenilor

În scopul prezentului Tratat, prin termenii ce urmează se înțelege:

1. „statul de condamnare” – Partea Contractantă a cărei instanță judecătorească a emis hotărârea de condamnare la pedeapsa privativă de libertate;

2. „stat de executare” – Partea Contractantă către care este transferată persoana condamnată la pedeapsa privativă de libertate, care este cetățean al acestui stat;

3. „condamnat” – persoana care a fost condamnată de către instanța judecătorească a unei Părți Contractante pentru o infracțiune care se pedepsește cu privațiune de libertate;

4. „rude apropiate” – persoanele care au acest statut în conformitate cu legislația fiecărei Părți Contractante;

5. „reprezentanții legali” – persoane recunoscute ca atare în conformitate cu legislația fiecărei Părți Contractante;

6. „autoritate competentă” – organisme ale Părților Contractante care execută deciziile cu privire la transferul persoanelor condamnate;

7. „autoritățile centrale”:

în Republica Moldova – Ministerul Justiției,

în Republica Belarus – Procuratura Generală.

Articolul 2

Dispoziții generale

1. Părțile Contractante vor transfera, în conformitate cu prezentul Tratat, la cerere, una alteia, condamnații care execută pedepse privative de libertate pentru crime comise pe teritoriul statului de condamnare și care au cetățenia celeilalte Părți Contractante, pentru continuarea executării pedepsei în statul de executare.

2. Cererea de transfer a persoanei condamnate poate fi depusă atât de către statul de condamnare, cât și de către statul de executare.

Articolul 3

Temei pentru inițierea procedurii de transferare a persoanei condamnate

Drept temei pentru inițierea procedurii de transferare a persoanei condamnate Părții Contractante al cărei cetățean este servește cererea acestei persoane, a rudelor sale apropiate, a reprezentantului legal sau a unui avocat, depusă autorității centrale a uneia dintre Părțile Contractante.

Articolul 4

Condițiile de transfer a persoanei condamnate

1. Persoana condamnată poate fi transferată în conformitate cu prezentul Tratat, în cazul în care:

- 1) condamnatul este cetățean al statului de executare;
- 2) sentința de condamnare emisă de instanța judecătorească în raport cu condamnatul este definitivă;
- 3) la momentul primirii cererii de transfer a condamnatului, condamnatului i-au mai rămas nu mai puțin de șase luni din termenul de privațiune de libertate;
- 4) există acordul în scris al persoanei condamnate sau dacă, din cauza vârstei sale, condițiilor fizice sau mintale care împiedică exprimarea liberă a voinței sale, cererea reprezentantului legal al persoanei condamnate;
- 5) fapta pentru care a fost emisă sentința de condamnare constituie o infracțiune în temeiul legislației statului de executare și se pedepsește cu privațiune de libertate;
- 6) a fost compensat prejudiciul material și moral cauzat prin infracțiune și au fost acoperite alte cheltuieli legate de săvârșirea infracțiunii;
- 7) statul de condamnare și statul de executare sunt de acord cu transferul persoanei condamnate.

2. Funcționarii autorităților competente ale statului de condamnare vor explica în scris consecințele juridice ale transferului, rudelor condamnatului, reprezentantului său legal, care, în conformitate cu prevederile articolului 3 al prezentului Tratat, au depus cererea de transfer.

3. În cazuri excepționale, Părțile Contractante pot conveni asupra transferului persoanei condamnate, chiar dacă au rămas mai puțin de șase luni, și chiar dacă prejudiciul material și moral, și alte cheltuieli cauzate de infracțiune nu au fost achitate integral.

Articolul 5

Temei pentru refuzul transferului persoanei condamnate

Transferul persoanei condamnate nu se efectuează în cazul în care:

- 1) n-au fost îndeplinite condițiile prevăzute la alineatul 1 al articolului 4 din prezentul Tratat;
- 2) pedeapsa nu poate fi executată în statul de executare ca urmare a expirării termenului de prescripție sau pentru alte temeiuri prevăzute de legislația aceluși stat;
- 3) există alte motive întemeiate prezentate de către Părțile Contractante.

Articolul 6

Furnizarea de informații

1. Autoritățile centrale și autoritățile competente ale Părților Contractante, explică și asigură condamnaților posibilitatea de a se adresa cu cerere de transfer în conformitate cu articolul 3 din prezentul Tratat.

2. Autoritățile centrale ale Părților Contractante informează persoana condamnată despre mersul examinării cererii de transfer.

3. Autoritatea competentă a statului de condamnare informează în scris misiunea diplomatică sau consulară despre transferul persoanei condamnate Părții Contractante al cărei cetățean este.

Articolul 7

Cererea de transfer a persoanei condamnate și documentele necesare

1. Cererea de transfer a persoanei condamnate se face în scris și se expediază de către autoritățile centrale ale Părților Contractante.

2. Pentru examinarea cererii de transfer a persoanei condamnate, autoritatea centrală a statului de condamnare expediază autorității centrale a statului de executare:

- 1) informații personale privind condamnatul (numele, prenumele, patronimicul, data și locul nașterii, codul personal, în cazul când acesta există);
- 2) documentul ce confirmă cetățenia acestuia;
- 3) textul articolelor legii penale în baza căreia acesta a fost condamnat;
- 4) cererea în scris a condamnatului sau, în cazurile prevăzute în alineatul 4 al punctului 1, al articolului 4 al prezentului Tratat, cererea depusă de către reprezentantul legal privind transmiterea condamnatului;

- 5) copia sentinței și a tuturor hotărârilor judecătorești referitoare la cauza penală respectivă, a documentului privind intrarea în vigoare a sentinței;
- 6) documentul privind partea din pedeapsă ce a fost executată și privind partea ce urmează a fi executată în continuare;
- 7) documentul privind executarea pedepsei complimentare, dacă aceasta a fost stabilită;
- 8) certificatul medical privind starea sănătății condamnatului și datele privind particularitățile comportamentale ale persoanei;
- 9) informațiile privind prejudiciul material și moral, alte cheltuieli legate de săvârșirea infracțiunii, mărimea și modul de recuperare a acestora;
- 10) copiile altor documente, care urmează a fi anexate conform înțelegerilor bilaterale ale autorităților centrale ale Părților Contractante.

3. Pentru examinarea cererii de transfer a persoanei condamnate, autoritatea centrală a statului de executare transmite autorității centrale a statului de condamnare:

- 1) informațiile personale privind condamnatul (numele, prenumele, patronimicul, data și locul nașterii, codul personal, în cazul când acesta există);
- 2) documentul ce confirmă cetățenia acestuia;
- 3) textul articolelor legii penale a statului de executare, conform căreia acțiunea sau inacțiunea pentru săvârșirea căreia a fost condamnată persoana este supusă pedepsei penale;
- 4) copiile altor documente, anexate conform înțelegerilor bilaterale ale autorităților centrale ale Părților Contractante.

4. Cererea de transfer a condamnatului trebuie să fie semnată de către conducătorul autorității centrale a Părții Contractante, cu aplicarea sigiliului. Alte documente, care sunt transmise în conformitate cu prezentul articol, trebuie să fie semnate de către persoana împuternicită a organului competent al Părții Contractante, care le întocmește și certificată cu aplicarea sigiliului cu stema de stat.

Articolul 8

Decizia asupra cererii de transfer a persoanei condamnate

1. Decizia privind acceptul sau refuzul transferului persoanei condamnate se adoptă de către Partea Contractantă în conformitate cu legislația națională.

2. Despre decizia adoptată este notificată în scris autoritatea centrală a celeilalte Părți Contractante, de asemenea condamnatul și persoana care a depus cererea de transfer.

3. Decizia privind refuzul transferului persoanei condamnate trebuie să fie motivată.

Articolul 9

Garanția consimțământului benevol

1. Statul de condamnare asigură că persoana care își dă consimțământul la transfer, în conformitate cu paragraful 4 al alineatului 1 al articolului 4 din prezentul Tratat, a făcut acest lucru benevol, cu înțelegerea tuturor consecințelor juridice ale acestui consimțământ. Modul de acordare a acestui consimțământ se stabilește în legislația Părților Contractante.

2. Statul de condamnare trebuie să asigure statului de executare posibilitatea de a se încredința prin intermediul unui funcționar consular sau al unui alt funcționar public, determinat prin înțelegere bilaterală, că acordul pentru transferul persoanei condamnate a fost obținut în conformitate cu paragraful 1 din prezentul articol.

Articolul 10

Procedura de transfer a persoanei condamnate

1. Transferul persoanei condamnate se efectuează de către autoritățile competente ale Părților Contractante la punctele de trecere internațională a frontierei cu dosarul personal al condamnatului, sentințele de condamnare și conform documentelor valabile care acordă dreptul de trecere a frontierei de stat a Părților Contractante.

2. Timpul, locul și modul de transfer a persoanei condamnate se stabilesc la înțelegerea autorităților competente de executare a pedepsei ale Părților Contractante, nu mai târziu de 30 de zile din ziua adoptării deciziei privind transferul condamnatului cu posibilitatea prelungirii termenului cu încă 30 de zile sau pe o perioadă nedeterminată, în cazul apariției unor factori independenți de Părțile Contractante. Despre prelungirea termenului va fi informată cealaltă Parte Contractantă.

Articolul 11

Executarea pedepsei

1. Statul de executare a pedepsei trebuie să asigure executarea sentinței în întregime, conform legislației sale.

2. În caz că pedeapsa, datorită categoriei sau a termenului ei, este incompatibilă cu legislația statului de executare a sentinței sau dacă aceasta este cerut de lege, acest stat poate, prin intermediul adoptării unei decizii judecătorești sau administrative, să aducă pedeapsa dată în conformitate cu pedeapsa prevăzută de legislația proprie pentru comiterea unor încălcări similare. Categoria pedepsei sau măsurii aplicate, în măsura posibilității, va corespunde pedepsei din sentința de condamnare care urmează a fi executată. Pedeapsa aplicată nu va înrăutăți situația condamnatului în comparație cu pedeapsa aplicată de către statul de condamnare, nici nu va depăși limita maximă a sancțiunii prevăzute de legislația statului de condamnare.

3. Pedeapsa aplicată va fi ispășită de către condamnat în baza sentinței instanței judecătorești a statului de condamnare. Instanța statului de executare, reieșind din sentința pronunțată, decide cu privire la executarea acesteia și termenul de pedeapsă rămas neexecutat. Din termenul de executare a pedepsei privative de libertate va fi exclus termenul executat în statul de condamnare.

4. Dacă conform legislației statului de executare a sentinței pentru fapta săvârșită termenul-limită de privațiune de libertate este mai mic decât cel prevăzut în sentință, instanța statului de executare stabilește termenul de privațiune de libertate conform legislației acestui stat pentru aceeași faptă.

5. Dacă sentința se referă la două sau mai multe acțiuni, dintre care una sau mai multe acțiuni nu sunt calificate drept infracțiuni în statul de executare a sentinței, instanța acestui stat determină care parte a sancțiunii se aplică acțiunii care reprezintă o infracțiune conform legii sale.

6. Decizia privind executarea pedepsei complimentare este adoptată de către instanța statului de executare, în cazul în care o astfel de pedeapsă este prevăzută de legislația aceluși stat.

Articolul 12 **Amnistierea și grațierea**

Fiecare Parte Contractantă, în conformitate cu legislația sa, are dreptul să aplice amnistia sau grațierea în privința condamnatului transferat.

Articolul 13 **Competența instanțelor**

1. Doar instanța statului de condamnare poate revizui sentința emisă în privința condamnatului sub aspectul motivării acesteia.

2. Dacă după transferarea persoanei condamnate pentru ispășirea pedepsei sentința a fost anulată și legislația prevede o nouă anchetă sau proces judiciar, o copie a deciziei pe acest fapt, materialele cauzei penale și alte materiale cu privire la rezultatele acțiunilor procedurale necesare, posibile în absența persoanei condamnate, împreună cu o traducere legalizată a materialelor dosarului penal în cauză în limba rusă se transmite statului de executare a pedepsei pentru efectuarea urmăririi penale în conformitate cu legislația statului respectiv.

3. În caz de încetare a procesului penal în baza rezultatelor noii urmăririi penale pentru temei de reabilitare sau pe motivul aplicării nemotivate a pedepsei penale, prejudiciul cauzat persoanei în rezultatul atragerii nemotivate la răspundere penală va fi reparat de către statul de condamnare.

4. Dacă după transferarea persoanei condamnate pentru ispășirea pedepsei, sentința a fost schimbată de către statul de condamnare, o copie a acestei decizii și alte

materiale necesare sunt trimise autorității centrale a statului de executare. Instanța statului de executare decide cu privire la punerea în aplicare a unei astfel de decizii în modul prevăzut la articolul 11 din prezentul Tratat.

Articolul 14

Consecințele juridice

1. În privința persoanei condamnate, transferate pentru ispășirea pedepsei, vor surveni aceleași consecințe juridice ca și în cazul persoanelor condamnate pentru fapte similare în statul de condamnare.

2. Condamnatul transferat pentru executarea sentinței emise de către instanța altei Părți Contractante nu poate fi atras la răspundere penală pe teritoriul statului de executare pentru fapta pentru care a fost emisă sentința definitivă.

Articolul 15

Transportarea în regim de tranzit

1. Fiecare Parte Contractantă, în conformitate cu legislația sa, poate satisface cererea privind tranzitarea pe teritoriul său a persoanei condamnate, dacă cealaltă Parte Contractantă se adresează cu o astfel de cerere și dacă Partea Contractantă care s-a adresat a convenit cu statul terț cu privire la transferul acestei persoane pe teritoriul sau de pe teritoriul său. Tranzitarea persoanei condamnate pe teritoriul Părții Contractante este efectuată în conformitate cu legislația acestui stat. În asemenea caz, vor fi asigurate condițiile necesare de detenție.

2. Costurile aferente transportării în regim de tranzit a condamnatului sunt acoperite de către Partea Contractantă care i-a solicitat tranzitarea.

3. Partea Contractantă, căreia i-a fost transmisă cererea privind tranzitarea, nu poate efectua acțiuni de urmărire penală în privința condamnatului tranzitat, reținerea și arestarea acestuia, cu excepția cazurilor când aceasta se efectuează la cererea persoanelor care îl însoțesc sau în cazul evadării acestuia.

4. Acceptul Părții Contractante pentru tranzitare nu este necesar în cazul în care tranzitul este efectuat pe calea transportului aerian, fără aterizarea pe teritoriul acestei Părți Contractante.

5. Partea Contractantă poate refuza tranzitarea în cazul în care condamnatul este cetățeanul său sau când fapta infracțională pentru care a fost condamnat nu constituie infracțiune conform legislației sale, sau din alte motive întemeiate.

Articolul 16

Soluționarea diferendelor

Părțile Contractante vor soluționa diferendele care ar putea apărea în legătură cu interpretarea sau aplicarea prevederilor prezentului Tratat prin consultări și negocieri între autoritățile lor centrale.

Articolul 17

Cheltuieli

Toate costurile aferente transferului persoanei condamnate, altele decât cele care apar exclusiv pe teritoriul statului de condamnare, sunt suportate de către statul de executare.

Articolul 18

Limba utilizată

1. La executarea prezentului Tratat, Părțile Contractante utilizează limbile lor oficiale.

2. La actele întocmite în limba oficială a Părților Contractante se anexează traducerea legalizată în limba rusă.

Articolul 19

Ațiunea în timp

Ațiunea prezentului Tratat se extinde și asupra persoanelor condamnate de către instanțele judecătorești ale Părților Contractante până la intrarea sa în vigoare.

Articolul 20

Introducerea modificărilor și completărilor

În baza înțelegerilor reciproce, Părțile Contractante pot introduce modificări și completări în prezentul Tratat, care sunt incluse în protocoale care fac parte integrantă a prezentului Tratat.

Articolul 21

Relația cu alte Tratatе internaționale

Dispozițiile prezentului Tratat nu afectează drepturile și obligațiile Părților Contractante ce reies din alte Tratatе internaționale la care acestea sunt Părți, cu excepția cazului când prezentul Tratat stabilește condiții mai favorabile de colaborare.

Articolul 22

Dispoziții finale

1. Prezentul Tratat se încheie pentru o perioadă nedeterminată.
2. Prezentul Tratat este supus ratificării și va intra în vigoare după treizeci de zile de la data schimbului instrumentelor de ratificare de către Părțile Contractante.
3. Acțiunea prezentului Tratat încetează la expirarea a șase luni de la data primirii de către una dintre Părțile Contractante a notificării scrise a celeilalte Părți Contractante privind intenția sa de a-l denunța.

Semnat la Chișinău, la 24 septembrie 2014, în două exemplare, fiecare în limba română și rusă, toate textele fiind egal autentice.